

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

AHMED BİN BÂLÎ – MECMA'Ü'L - MÜCERREBÂT
(GİRİŞ-İNCELEME [SÖZ VARLIĞI]-METİN-DİZİN
[166b-232a VARAKLAR ARASI]-SÖZLÜK)
(I. CİLT)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Murat MURATOĞLU

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Uluhan ÖZALAN

BOLU 2017

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Murat MURATOĞLU'na ait "Ahmed Bin Bâli – Mecma'ü'l - Mücerrebât (Giriş-İnceleme [Söz Varlığı]-Metin-Dizin [166b-232a Varaklar Arası]-Sözlük)" adlı çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak oy birliğiyle/ oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

06.01.2017

Unvan, Adı, Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Uluhan ÖZALAN

.....

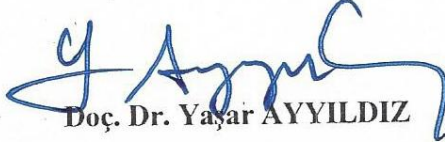
Üye : Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yasin ŞERİFOĞLU

.....

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Yaşar AYYILDIZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ahmed Bin Bâfi – Mecma’ü’l - Mücerrebât (Giriş-İnceleme [Söz Varlığı]-Metin-Dizin [166b-232a Varaklar Arası]-Sözlük)” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başvurulan kaynaklardan yapılan alıntılarının adlarının bilimsel kurallara uygun olarak metin içinde, dipnotlarda ve kaynaklarda gösterildiğini, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Murat MURATOĞLU

06.01.2017

ÖN SÖZ

13. yüzyıldan itibaren Anadolu’da yazı dili olma hüviyeti kazanmaya başlayan Eski Oğuz Türkçesi, Türk dili tarihi ve Türkoloji açısından önemli bir yere sahiptir. Türkiye Türkçesinin temelini oluşturan bu dönem, varlığını sürdürdüğü yüzyıllarda ortaya konan telif ve tercüme eserler ile zengin bir dil malzemesi vermiştir. Tasavvuf, tıp, tarih, felsefe gibi önemli alanlarda yazılmış olan eserler bilim dünyasının ilgisini çekmiş ve birçok araştırmanın yapılmasına zemin hazırlamıştır.

Çalışmamıza konu olan Ahmed Bin Bâlî’nin Mecmaü’l- Mücerrebât adlı eseri 16. yüzyılda kaleme alınmış tıp, eczacılık ve günlük yaşam ile ilgili bilgiler içeren tercüme bir eserdir. Çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 190 arşiv numarasında kayıtlı nüsha kullanılmış ve bu nüshanın 65 varaklık (166-232) bölümü incelenmiştir.

Çalışma, giriş, inceleme-dizin, metin ve sözlükten oluşmaktadır. Giriş bölümünde, Eski Oğuz Türkçesi ve 16. yüzyılda yazılmış tıp metinlerinden bahsedildikten sonra, Mecmaü’l- Mücerrebât ve yazarı Ahmed Bin Bâlî hakkında bilgi verilmiş; çalışmanın konu, kapsam, amaç ve yöntemi belirtilmiştir. İnceleme bölümünde, metnin sınıflandırılmış dizinli söz varlığı çalışması yapılmıştır. Söz varlığı çalışmasında, eserin bir tıp metni olması sebebiyle tıp terimleri açısından daha detaylı bir tasnife gidilmiştir. Bunun yanında, dilbilgisi öğeleri ve fiiller de ayrı bir başlık altında incelemeye tâbi tutulmuştur. Metin bölümünde, metnin çeviriyazıya aktarımı yapılmış, sözlük bölümünde ise eserin sözlüğü verilmiştir.

Çalışmamız eserin belli bir bölümünü içermiş olmasına rağmen, 16. yüzyılda yazılmış tıp metinlerinin dili, söz varlığı ve dönemin gündelik yaşamı ile ilgili barındırdığı unsurlar açısından önemli bir kaynaktır. Nitekim eserin diğer bölümleri üzerine yapılan çalışmalarla birleştirildiğinde, hacmi ve içeriği açısından tıp alanında araştırmacılara destek olabilecek bir nitelik arz eder.

İlk olarak benden maddi manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen canım aileme, eğitim hayatım boyunca üzerimde emeği olan bütün hocalarıma, çalışmam sırasında desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Şaban Doğan'a, tez danışmanım Yrd. Doç.Dr. Uluhan Özalan'a ve yardımlarından dolayı arkadaşlarıma teşekkürü borç bilirim.

ÖZET

**AHMED BİN BÂLÎ – MECMA‘Ü‘L – MÜCERREBÂT
(GİRİŞ-İNCELEME [SÖZ VARLIĞI]-METİN-DİZİN
[166b-232a VARAKLAR ARASI]-SÖZLÜK)**

Murat MURATOĞLU

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Uluhan ÖZALAN

Ocak 2017, 607 + xv Sayfa

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma “Ahmed Bin Bâlf’in Mecma‘ü‘l – Mücerrebât adlı eseri [166b-232b Varaklar Arası] ele alınmıştır. Çalışma, giriş, inceleme (söz varlığı)-dizin, metin ve sözlük bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde Eski Oğuz Türkçesinin gelişimine kısaca değinildikten sonra 16. yüzyılda yazılmış tıp metinlerinden bahsedilmiş ve çalışmanın konusu, kapsamı, amacı ve yöntemi ele alınmıştır.

İnceleme bölümünde eser söz varlığı açısından incelenmiş ve eserde bulunan madde başı sözcükler; konularına göre adlar, konularına göre fiiller ve dilbilgisi öğeleri olmak üzere 3 ana başlıkta ele alınmıştır. Yapılan bu tasniflerle eserin söz varlığı ortaya konmuştur. Madde başı kelimelerin ait oldukları dil, metinde kullanım sayıları ve geçmiş oldukları satırlar verilerek dizini hazırlanmış, sözcüklerin hangi işletim eklerini aldıkları gösterilmiştir.

Metin bölümünde Mecma‘ü‘l – Mücerrebât adlı eserin 166b-232a varakları çeviryazı ile Arap harflerinden Latin harflerine aktarılmış, eserin her varak ve satırı numaralandırılarak yazıya geçirilmiştir.

Sözlük bölümünde eserin gramatikal dizini ve sözcüklerin metin bağlamından hareketle anlamları verilmiş, metinde kaç kez geçtikleri gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Mecma'ü'l – Mücerrebât, Eski Oğuz Türkçesi, Söz Varlığı İncelmesi.

ABSTRACT**AHMED BİN BÂLÎ – MECMA‘Ü’L – MÜCERREBÂT
(INTRODUCTION-ANALYSIS[VOCABULARY]-TEXT-INDEX
[166b-232a LEAVES]-GLOSSORY)****Murat MURATOĞLU****Master's Thesis****Turkish Language and Literature Department****Supervisor: Assist. Prof. Dr. Uluhan ÖZALAN****January 2016, 607 + xv pages**

The study prepared as a master thesis focuses on the work named Mecma‘ü’l – Mücerrebât by Ahmed Bin Bâlî between leaves 166b-232b. The study consist of introduction, analysis (vocabulary)- index, text and glossary.

In the introduction, after a glance at the development process of Old Oghuz Turkish, the medical texts written in 16th century are explained, ant the topic, content, aim and method of the study were stressed.

In the analysis section, the work has been examined in terms of vocabulary and the main entries are classified under three titles as nouns, verbs and grammatical elements. With these classification the vocabulary structure of the text has been put forward. The index of the study has been prepared with occurrence frequency, and if they are borrowed the source language has been given. The inflectional suffixes have also been shown.

In the text section, the leaves between 166b-232b have been transcribed and each line and leaf have been numbered.

In the glossary section, the grammatical index and context based meanings of the vocabulary have been given and the occurrence frequency have been shown.

Key words: Mecma'ü'l – Mücerrebât, Old Oghuz Turkish, Vocabulary analysis

İÇİNDEKİLER

CİLT I

ONAY SAYFASI	ii
ETİK UYGUNLUK BEYANI	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
GRAFİKLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ	xv
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	
1. İNCELEME [SÖZ VARLIĞI]	9
1.1. Konularına Göre Adlar	9
1.1.1. Özel Adlar	9
1.1.1.1. Hekim Adları.....	9
1.1.1.2. Kitap Adları.....	11
1.1.1.3. Yer Adları	12
1.1.1.4. Boy, Kavim, Millet, Dil Adları	13
1.1.1.5. Diğer Özel Adlar	14
1.1.2. Zaman, Yıl, Mevsim, Ay, Gün Adları	14
1.1.3. Doğa, Gökyüzü, Yeryüzü, Hava Olayları ile İlgili Adları	21
1.1.4. Bitki Adları	23
1.1.5. Yiyecek, İçecek Adları	53
1.1.6. Hayvan Adları	65
1.1.6.1. Hayvana Ait Uzunlar	69
1.1.7. İnsan Bedeni	70
1.1.7.1. Organ Adları	72

1.1.7.2. Salgılar	93
1.1.7.2.1. Hıtlar ve Hıtlarla İlgili Adlar	94
1.1.8. Maden ve Kimyasal Maddelerle İlgili Adlar	101
1.1.9. Ölçü Adları	104
1.1.10. Sayı ve Sayı Kavramı ile İlgili Adlar	107
1.1.10.1. Asıl Sayılar.....	108
1.1.10.2. Sıra Sayılar	112
1.1.10.3. Üleştirme Sayıları	114
1.1.11. Renk Adları	115
1.1.12. Tedavi ve Tedavi Süreci İle İlgili Adlar	118
1.1.13. Yön, Mesafe, İstikamet Bildiren Adları	137
1.1.14. Hastalık ve Hastalık ile İlgili Adlar	143
1.1.15. Fiziksel-Maddi Durum ve Etkinlik ile İlgili Kavramları Karşıl原因 Adlar	181
1.1.16. Duyu Ötesi Kavramları Karşıl原因 Adlar	251
1.1.17. Gündelik Yaşam Ögeleri ile İlgili Adlar	275
1.1.18. Aile ve Toplumsal İlişkileriyle İlgili Adlar	283
1.1.19. Toplumsal Sınıf ve Meslek Adları.....	285
1.1.20. Arapça-Farsça Edatlar ve Bunlarla Kurulan Kalıp Sözcükler	286
1.2. Konularına Göre Fiiller.....	288
1.2.1. Temel Kılış, Oluş, Durum Bildiren Fiiller	288
1.2.2. Fiziksel Durum ve Gereksinim Bildiren Fiiller	318
1.2.3. Hastalık, Sağaltma Bildiren Fiiller	320
1.2.4. Duygu Bildiren Fiiller	330
1.2.5. Yardımcı Fiiller	331
1.2.5.1. Cevherî Ek-Fiil.....	331
1.2.5.2. Tasvirî Ek Fiiller	331
1.2.5.2.1. bil-	331
1.2.5.2.2. ver-	331
1.2.5.3. Adla Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiiller	332
1.2.5.3.1. et-	332
1.2.5.3.2. eyle-.....	337
1.2.5.3.3. kıl-	346

1.2.5.3.4. ol-	346
1.2.5.3.5. olın-	390
1.3. Dilbilgisi Ögeleri	393
1.3.1. Sıfatlar	393
1.3.1.1 Niteleme Sıfatları	393
1.3.1.1.1. Fiziksel-Maddi Özellikleri Bildiren Sıfatlar	393
1.3.1.1.2. Duyu Ötesi Özellikleri Bildiren Sıfatlar	397
1.3.1.1.3. Miktar, Ölçü, Hacim, Derece, Zaman Bildirenler Sıfatlar	404
1.3.1.1.4. Duyularla İlgili Özellikleri Bildirenler Sıfatlar	407
1.3.1.2. Gösterme- Bildirme Sıfatları	417
1.3.1.2.1. İşaret Sıfatları	417
1.3.1.2.2. Belirsizlik Sıfatları	418
1.3.1.2.3. Soru Sıfatları	419
1.3.2. Zamirler	420
1.3.2.1. Kişi Zamirleri	420
1.3.2.2. Dönüşlülük Zamirleri	421
1.3.2.3. Belirsizlik Zamirleri	422
1.3.2.4. İşaret Zamirleri	423
1.3.3. Edatları	424
1.3.3.1. Çekim Edatları	424
1.3.3.2. Bağlama Edatları	426
1.3.3.2.1. Sıralama Edatları	426
1.3.3.2.2. Denkleştirme Edatları	432
1.3.3.2.3. Cümle Başı Edatları	434
1.3.3.2.4. Sona Gelen Edatlar	438
1.3.3.2.5. Soru Edatları	441
1.3.4. Zarflar	442
1.3.4.1. Durum Zarfları	442
1.3.4.2. Zaman Zarfları	447
1.3.4.3. Miktar Zarfları	453

II. CİLT**II. BÖLÜM****2. METİN.....457****III. BÖLÜM****3. SÖZLÜK542****IV. BÖLÜM****4. SONUÇ598****KAYNAKLAR603****EKLER608****EK 1: Kullanılan çeviriyazı (transkripsiyon) işaretleri.....609**

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Metnin tüm kelimelerinin dillere göre dağılımı.....	601
Grafik 2: Bitki Adları.....	601
Grafik 3: Organ Adları.....	602
Grafik 4: Hayvan Adları.....	602

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	: Arapça
bk.	: Bakınız
EAT	: Eski Anadolu Türkçesi
Far.	: Farsça
Gr.	: Grekçe
Lat.	: Latince
mec.	: Mecaz Anlam
no.	: Numara
s.	: Sayfa
str.	: Satır
TDK	: Türk Dil Kurumu
yy.	:Yüzyıl

GİRİŞ

Türk dilinin tarihi devirleri içerisinde, Anadolu'nun yoğun Türkleşme sürecinde, önceleri konuşma dili olarak varlık gösteren, daha sonrasında (13-16 yy.) yazı dili hüviyeti kazanan Eski Oğuz Türkçesi, Oğuz ağızına dayanan, Batı Türkçesinin ilk döneminin adıdır. “ ‘Eski Osmanlıca’, ‘Eski Türkiye Türkçesi’, ‘Eski Oğuz Türkçesi’, Eski Anadolu Türkçesi’ gibi terimlerle ifade edilen bu dönem için en yaygın kullanım ‘Eski Anadolu Türkçesi’ terimidir ” (Ercilasun 2011:438). “Önceki devirlerde yazı dili olarak kullanılan Arapça ve Farsçanın yerini yavaş yavaş Türkçeye bırakmasıyla birlikte Batı Türkçesinde bir yazılı dil meydana gelmeye başlamış ve bu yazılı dil Anadolu, Azerbaycan, Suriye, Irak, Balkan coğrafyalarında tek yazılı dil olarak kullanılmıştır” (Ercilasun 2011:429). “13. yüzyılda başlayıp 16. yüzyılda yerini Osmanlı Türkçesine bırakan Eski Anadolu Türkçesi, Selçuklu Dönemi Türkçesi, Beylikler Dönemi Türkçesi ve Osmanlıcaya Geçiş Dönemi Türkçesi Olarak üç alt devreye ayrılmıştır.” (Korkmaz 2013)

16. yüzyıla kadar devam eden bu dönem yerini Osmanlı Türkçesine bırakmış olsa da bu yüzyılın yazılı metinlerinde görülen dil özellikleri ve söz varlığı bakımından göstermiş olduğu benzerlikler bir ‘Geçiş Dönemi’ niteliği taşımaktadır. Üzerinde çalışmış olduğumuz metnin 16. yüzyıla ait olması dil araştırmaları açısından eserin önemini artırmaktadır.

Anadolu Selçukluları devrinde bilim ve edebiyat dili olarak hüküm süren Arapça ve Farsçanın 13. yy. dan sonra yerini Türkçeye bırakmaya başlamasıyla, Oğuz Türkçesi bu yüzyılda telif ve tercüme bir çok eser meydana getirmiştir. 14. ve 15. yüzyıllarda Anadolu sahasında dini-tasavvufi içerikli metinler ağırlıklı olmak üzere tıbbi, tarihi, felsefi, edebi nitelikte yüzlerce eser kaleme alınmıştır. 14. yüzyılda görülmeye başlanan tıp alanındaki ilk Türkçe eserler, Türk hekimlerinin önemli çalışmalarıyla kayda değer bir yekün oluşturmuştur. “Bu eserlerden bir kısmı incelenmiş ve metin olarak yayımlanmışsa da bu yayınların yeterli olduğu söylenemez (Doğan 2010: 9)”.

16. yüzyıla kadar Osmanlı sahasında görülen pozitif bilimlerin niceliği, bu yüzyıldan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu siyasi, sosyal, ekonomik ve dini sorunlar

nedeniyle yavaşlamış ve pozitif bilimlere olan rağbet önceki yüzyıllara nazaran azalmıştır. “Avrupa’da tıp sahasında önemli gelişmeler yaşanmasına rağmen müspet ilimler konusunda Avrupa ile temasın az olması nedeniyle Osmanlı tıbbı, İbni Sina, Calinus ve İbn Nefis’in anatomi, fizyoloji ve ufak tefek gözlemlerinden ibarettir” (Sunar, 2014). Kısacası bu devirde batıya karşı müspet ilimler konusunda keskin bir set çekilmiş ve Fatih’in ölümünden 17. yüzyılın başlarına kadar Osmanlı ilminde durgunluk, en azından önceki dönemlere göre bir yavaşlama görülmektedir.

16. Yüzyılda Yazılmış Başlıca Türkçe Tıp Eserleri

Alâim-i Cerrâhîn

Yunanca Çintar adlı cerrahın kitabının tercümesi olan eser, 16. Yüzyılın il yarısında İbrahim bin Abdullah tarafından yazılmış önemli bir eserdir. Hacı Paşa, Akşemseddin, Şirvanlı, Sabuncuoğlu gibi Türk tıp tarihinin önemli üstadlarının ilaç terkiplerini de içerir. Başlıca; taze yaralar, tüfek, ok yaraları, kanser, dolama, fitık, urlar, apse, frengi, urlar, kırık ve çıkıllar, şarbon gibi bölümleri bulunan eser 22 babdan meydana gelmektedir (Bayat 2003: 258). Eser üzerinde Prof. Dr. Nuran Yıldırım ve Ahmet Acıduman’ın çalışmaları vardır. Eserin bilinen nüshaları şunlardır :

“Hekimoğlu Ali Paşa (Millet Ktp.) 568, Cerrahpaşa 125, Manisa İl Halk Kütüphanesi (Muradiye) 1844, 1851, Ali Emîrî Efendi 205, Millet Ktp. Tıp 205, Gotha Ktp. 107, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe yazmaları 7147 (Doğan 2010: 164).”

Terceme-i Mucizü'l-Kânûn fi't-Tıbb

“Eser, Müslihiddin Mustafa bin Şaban Sürûrî (897-969/1492-1562) tarafından Ebu'l-Hasan 'Alâuddîn b. Hazm b. el-Nafis el-Karşî'nin Mucez adlı eserinin tercümesidir” (Doğan 2010: 164). Yazar dönemin tefsir, hadis, belagat alim ve ediplerindedir. Arapça ve Farsça toplam otuz eseri olan Sürûrî çeşitli konularda eserler vermiştir. “Şehzade Sultan Mustafa'nın doktorlarından birinin bir ilaç tarifini öğrenmek istemesi üzerine bu eserin önemini şehzadeye anlatan müellif, şehzadenin emriyle Türkçe açıklamalı bir şekilde tercüme eder (Doğan 2010: 164, Güleç 2001'den).”

Terceme-i Risâle-i Bîh-i Çînî

“Muslihü’ d-dîn Mustafâ bin Şaban Sürûrî tarafından yapılmış bir başka tercümedir” (Doğan 2010: 165). “Tıp ile ilgili olan bu eserini, diğer eserlerinde olduğu gibi çevresindekilerin ısrarı sonucu tercüme etmiştir” (Doğan 2010: 164, Güleç 2001’den). “1543 yılında ortaya çıkan bîh-i çînî adlı ilaç hakkında Hintçe yazılan risâle Mahfî-i Gîlânî tarafından 1556 yılında Farsçaya çevrilmiş, Surûrî Farsça çeviriden Türkçeye tercüme etmiştir” (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den).

Terceme-i Zahîre-i Harzemşâhî

Eser, meşhur Osmanlı tarihçisi İdrîs-i Bitlisî’nin oğlu Ebu’l-Fazl Mehmed bin İdris bin Hüsâmeddin tarafından yapılan Ebu İbrahim Cürçânî’nin Zahire-i Harzemşâhî adlı eserinin tercümesidir. “Eser, Kânûn el-’ilâc ve Şifâ el-Emrâz li Külli Mizâc adıyla da bilinir” (Doğan 2010:165).

Terceme-i Mâlâ Yeseu’t-Tabîb Cehlehû

“Sultan Üçüncü Murad zamanında Osmanlı Divân-ı Âlî kâtiplerinden Hasan ibni Abdurrahman Efendi tarafından Yusuf bin İsmail bin İlyas el-Hûyî el-Bağ-dâdî el-Kutbî el-Şâfiî (H.754-M.1353)’nin Mâlâ Yeseu’t-Tabîb adlı eserine bazı ilâvelerle yapılan bir tercümedir” (Doğan, 2010: 165-166). “Hasan bin Abdurrahman’ın mukaddimedeki ifadesine göre eserin tercümesi sırasında Hoca Sadettin ile Tabib Sinan Efendi’nin yardımlarını görmüş, kitap Bakkalzâde Molla Muhyiddin’in önünde okunmuştur (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den).”

Menâfiü’n-Nâs

Hekim Nidâî tarafından yazılana eser, 1566 yılında tamamlanarak 2. Selim’e sunulmuştur. Eser altmış babdan oluşmaktadır. “Türkiye’de ve dış ülkelerde çok sayıda nüshasının bulunması; eserin, devrinin çok meşhur ve rağbet edilen bir ürünü olduğunun göstergesidir” (Doğan 2010: 165). Eserle ilgili, 1990 yılında Sadettin Özçelik tarafından Malatya İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Nidâî Mehmed Çelebi – Menâfiü’n-Nâs (Metin – Dil Özellikleri – Söz Dizini) adlı bir doktora çalışması yapılmıştır.

Rebû's-Selâme

“Bir mukaddime, yedi bab ve bir hatimedden müteşekkil olan eser Nidâî tarafından kaleme alınıp 2. Selim’e ithaf edilmiştir” (Kartal 2016)

Dürr-i Manzum

“Risâle-i Tıbb ve Manzûme-i Tıbb adlarıyla da bilinen (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den)” eser Nidâî tarafından 1567 yılında tamamlanarak 2. Selim’e sunulmuştur. Manzum bir tıp kitabı olan eser dört bab ve bir mukaddimeden meydana gelmektedir.

Terceme-i Müfredât

“Abdurrahman bin Yusuf Aksarâyî (öl. 950/1543) tarafından İbni Baytar’ın aynı adlı eserine yapılan tercümedir” (Kartal 2016).

Mecma’ü'l-Mücerrebât

Necmeddîn Mahmud bin Ziyaeddîn İlyas Şirâzî’nin (öl. 1330) Havî-i Sagîr adıyla meşhur olan (Adıvar 1991: 70) El-Havî fî İlmi’t-Tedâvî adlı eserinin tercümesidir. Eser Ahmed bin Bâlî tarafından tercüme edilmiştir.

Eserin 3a varağının 5. ve 6. satırlarındaki “*bu kitâbı beş makâle üzerine kılduğ*” ifadesinden anlaşılacağı üzere eser beş makaleye, makaleler bablara ayrılır. Mütercim her babın sonuna birer fasıl eklemiştir.

“Eser; iç hastalıkları, hummalar, dış hastalıkları, basit ve mürekkebe ilaçlardan bahseder. Helva pişirme, helvanın faydaları gibi bazı bölümlerle sona erer (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den).”

Eserin hangi tarihte yazıldığıyla ilgili M. Tahir Bursalı, Osmanlı Müellifleri adlı eserinin ikinci cildinin “*Tabibler Fashı*”nda “bu büyük eserin 987 (1579) tarihinde yazılan bir nüshası”nı (Bursalı 1975cII: 197) gördüğünü söylemiştir. “Eserin İstanbul ve Kahire’de olmak

üzere bilinen iki nüshası vardır. Ancak Kahire nüshasına ulaşamamış; kataloglarda Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Tıbbı Türkî Talat 3 arşiv numarasında kayıtlı olduğu ifade edilen eser bu arşiv numarasında bulunamamıştır. Bu çalışmada eserin İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 190 arşiv numarasında kayıtlı nüshası kullanılmıştır. Nüsha talik hatla yazılmış olup her sayfasında 27 satır bulunan 338 varaktan ibarettir. 1b ve 82a varakları 26 satırdır. Bu nüshanın son varağında eserin 987 senesinin Rebî'ü'l-evvel ayının onuncu gününde tamamlandığı ve yazımının yüz yirmi gün sürdüğü ifade edilmektedir. Verilen bilgiler ışığında üzerinde çalıştığımız nüshanın miladî 7 Mayıs 1579 Perşembe günü tamamlandığı anlaşılmaktadır. (Sunar 2014: 6)". Eser üzerinde Nuşin Sunar ve Dursun Kartal çalışmıştır.

Ahmed bin Bâlî

Osmanlı ulemâ ve tabiplerinden olan Ahmed bin Bâlî'nin hayatı hakkındaki bilgiler azdır. Saruhan (Manisa) Sancağı sınırları içindeki Akhisar kazasına bağlı Marmara nahiyesinde doğan Ahmed bin Bâlî'nin kaynaklarda doğum ve ölüm tarihi hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır. Hayatı hakkında ulaşabildiğimiz yegâne bilgi ise "meşhur Molla Arap'ın talebelerinden olup tahsilini ikmalden sonra bir müddet kadılık mesleğinde bulunmuşsa da sonradan bu meslekten feragatla ilmen ve amelen tıp ilmi ile meşgul olmaya başlamış" (Bursalı 1975cII: 197) olduğu bilgisidir. "Bu bilgi metnin 2b varağının 24. satırından 3a varağının 4. satırına kadar olan kısımda Ahmed bin Bâlî tarafından da bizzat beyan edilmiştir. Bu bölüm aşağıdadır:

"ve dahı işbu faķır ve haķır muhtâcû'l-'avnillâh ve rahmetühü aħmed bin bâlî faķî sabıķân mevâlî 'azâm ĥuzûrlarında ma'ķulât ve menķulât uşul ve fûrû' kitâblarına iştiğâlde iken ahyânen kütüb-i tıbbâ dahı müţâla'a ķılup ehlinden mevâzi'-i müşkile-i teftiş ve tefeħhüz edüp esrâr-ı tıbbâ itlâ' oldukdan şonra sultânü'l-'ulemâ mevlânâ 'arab ĥizmetlerinden mülâzım olup kazâdan tedrîsden sevķ âlehî ferâğat edüp bu 'ilm-i şerîfün 'ilmen ve 'amelen taħşîline bi-ķadrü't-tâķatü'l-beşeriyye meşgûl olduk kütüb-i mu'teberden vesâ'ir mücerrebâtdan cem' edüp ĥâvî-i şağîri türkî tercüme edüp her bâbınun nihâyetinde bir faşl çeküp sâ'ir mücerrebât ilħaķ eyledük mecma'ü'l-mücerrebât dëyü ad ķoduk" (Sunar 2014)

Çalışmanın Konusu

Çalışmamızın konusu, Ahmed Bin Bâlî tarafından Eski Oğuz Türkçesi ile tercüme edilen Mecma'ü'l Mücerrebât adlı eserin 166b-232a varaklarının transkripsiyon, dizinli söz varlığı incelemesi, metin ve metnin sözlüğünden oluşmaktadır.

Çalışmanın Kapsamı

Çalışmada eserin İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan nüshasının 166b-232a varakları kullanılmıştır. Çalışma, metnin çeviriyazıya aktarımı, dizinli söz varlığı incelemesi ve sözlüğünü kapsamaktadır.

Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı, 16. yüzyıl tıp metinleri içerisinde önemli bir yeri olan Mecma'ü'l Mücerrebât (166b-232a) adlı eseri çeviriyazıya aktarmak, eseri söz varlığı açısından incelemek dizin ve sözlüğünü hazırlamaktır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma Giriş, İnceleme, Metin-Dizin ve Sözlükten oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, Eski Oğuz Türkçesi ve Anadolu'da yazılmış tıp metinleri hakkında kısa bilgiler verildikten sonra bu metinler üzerinde yapılan çalışmalar ve yazarları aktarılmış; yine bu bölümde çalışmanın amacı, kapsamı ve çalışmada kullanılan yöntem hakkında bilgi verilmiştir.

İnceleme bölümünde üzerinde çalışma yaptığımız metnin gramatikal dizininden hareketle kelimelerin metinde kullanılan anlamlarının söz varlığı açısından sınıflandırılması yapılmıştır. Madde başı olan kelimelere anlam verilmeden önce, -Türkçe kelimeler ve özel isimler hariç- kelimelerin hangi dile ait oldukları kısaltmalarla (<Ar.) belirtilmiştir. Türkçe veya Türkçe olmayan eklerle yapılmış madde başı kelimelerde birden fazla kısaltma (<Ar. T., <Ar. Far.) kullanılmıştır. Kökenleri bilinmeyen ya da sözlüklerde bulunamayan kelimeler için soru işareti (?); madde başı kelimelerin metinde farklı biçimleri varsa (bk.) kısaltması kullanılmıştır.

Madde başı olan kelimelerin karşısına kelimenin metindeki anlamı yazılarak, metnin hangi sayfa ve satırında olduğunu gösteren numaraları verilmiştir. Eğer madde başı kelimelerin kök veya gövdeli şekilleri fiil ise (-) ile gösterilmiştir. Madde başı kelimelerin metindeki

anlamları karşlarına yazılarak metinde kaç defa geçtiğini belirten toplam sayı, metnin anlamı yazıldıktan sonra -XX- şeklinde gösterilmiştir.

Bu bölümde yapılan söz varlığı incelemesi, kelimelerin metin içindeki anlam bağlamlarından yola çıkılarak yapılan tasniflerden oluşmaktadır. Konularına göre adlar, konularına göre fiiller ve dilbilgisi öğeleri olmak üzere toplam üç ana başlıktan meydana gelmektedir. Her başlıkta kelimeler mahiyetlerine göre alt başlıklarda yer almıştır. Eserin bir tıp metni olması nedeniyle tıp metinlerinin söz varlığı daha kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Söz varlığı sınıflandırılmasında, metin içerisinde kelimelerin anlamlarından hareketle başlıklar oluşturulmuş ve bu başlıkları karşılayan metin içerisindeki kelimeler aynı başlık altına alınmıştır. Örneğin;

1.1.7. İnsan Bedeni

a'zā <Ar. Organlar, uzuv.

beden <Ar. Beden, vücut.

vücūd <Ar. İnsan ve hayvan gövdesi, ten

Metin bölümü eserin incelenen kısmının (166b-232a) çeviriyazıya aktarımından oluşmaktadır. Her sayfanın başlangıcına varak numarası ve her satırın başına satır numarası yazılmıştır. Eser büyük çoğunlukla harekesizdir. Az sayıda kelime harekelendirilmiştir. Eserde bazı kelimelerin hem harekeli hem harekesiz biçimleri bulunmaktadır. Harekelenmeyen kelimeler dönemin dil ve ses özellikleri esas alınarak okunmuştur. Bazı kelimelerde görülen harf farklılıklarına müdahale edilmemiş, farklılıklar transkripsiyon alfabesiyle yazıldığı gibi okunmuştur. Metinde okunamayan kelimeler için metnin orijinal nüshası kullanılmıştır. Metinde görülen bazı yazım yanlışlıkları metnin anlam bütünlüğü içerisinde okunmuş ve bu sözcüklerdeki yanlışlıklar ve eksiklikler [] işareti ile gösterilmiştir.

Sözlük bölümünde metinde geçen tüm kelimeler gramatikal özellikler dikkate alınarak verilmiştir. Türkçe kelimeler ve özel isimler hariç kelimelerin hangi dile ait oldukları kısaltmalarla (<Ar.) belirtilmiştir. Türkçe veya Türkçe olmayan eklerle yapılmış madde başı kelimelerde birden fazla kısaltma (<Ar. T., <Ar. Far.) kullanılmıştır. Kökenleri bilinmeyen ya

da sözlüklerde bulunamayan kelimeler için soru işareti (?); madde başı kelimelerin metinde farklı biçimleri varsa (bk.) kısaltması kullanılmıştır.

Eğer madde başı kelimelerin kök veya gövdeli şekilleri fiil ise (-) ile gösterilmiştir. Madde başı kelimelerin metindeki anlamları karşılına yazılarak metinde kaç defa geçtiğini belirten toplam sayı, metnin anlamı yazıldıktan sonra -XX- şeklinde gösterilmiştir.

I. BÖLÜM

1. İNCELEME (SÖZ VARLIĞI)

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 190 arşiv numarasında kayıtlı olan Ahmed bin Bâlf'nin Mecma'ü'l-Mücerrebât isimli tercüme eseri Eski Oğuz Türkçesi tıp metinleri içerisinde önemli bir yer tutar. Nüsha talik hatla yazılmış olup her sayfasında 27 satır bulunan 338 varaktan ibarettir. 1b ve 82a varakları 26 satırdır. Eserin 3a varağının 5. ve 6. satırlarındaki “*bu kitâbı beş maqâle üzerine kılduk*” ifadesinden anlaşılacağı üzere eser beş makaleye, makaleler bablara ayrılır. Mütercim her babın sonuna birer fasıl eklemiştir.

Üzerinde çalışmış olduğumuz metin, eserin 166b-232a varakları arasındadır ve 125 babdan oluşan 1. makalesinin 124. babıyla başlar, 125. babından sonra 2. makaleye geçer. İkinci makale 27 babdan oluşmaktadır ve humma hastalıklarını ihtiva eder. Metnimiz bu 27 babın 25'ini içermektedir. Toplam 27 babdan oluşan metnimizde 37 fasıl bulunmaktadır.

Metin, girişte de belirtildiği üzere söz varlığı açısından incelenmiştir. Söz varlığı: Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, vokabüler, kelime hazinesidir (Tdk, 2005: 1807). Zeynep Korkmaz'a göre söz varlığı ise, bir dilin bütün kelimeleri; bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamıdır. Bu tanımlardan yola çıkarak söz varlığının, bir dilin veya bir eserin kelime hazinesini ortaya koymada önemli bir argüman olduğu söylenebilir. Dönem metinlerinden yola çıkılarak yapılan söz varlığı çalışmaları, dönemin dil özelliklerini ve toplumun dağarcığı ortaya çıkarmada önemli veriler sunar.

1.1. Konularına Göre Adlar

1.1.1. Özel Adlar

1.1.1.1. Hekim Adları

akşemse'd-dîn Fatih Sultan Mehmet'in hocası -2-

a. 173b/16, 230b/11

aristütâlîs Yunan filozof Aristo (MÖ 384-322. -1-

a. 175b/7

bevles Hekim adı. -1-

b. 222b/16

bukrât Hipokrat, Hippokrates (MÖ 460-337). -7-

- b. 167a/12, 186a/18, 188a/21, 209a/7, 209b/13, 210a/8, 212b/3
- cālīnūs** 131-210 yılları arasında yaşamış hekim, Galen. -11-
- c. 167a/15, 171b/10, 175b/4, 177a/10, 184b/22, 184b/25, 186b/9, 189b/27, 190b/7, 200b/16, 202b/4
- ebū ‘alī** İbni Sina (MS. 980-1037). -1-
- e. 182b/7
- ebū mansūr** Hekim adı. -1-
- e. 185a/6
- hācı paşa** Hekim adı. -2-
- h. 212b/5, 221a/19
- hipokrāṭīs** Hekim adı. Tıbbın babası; Hipokrat (MÖ 460-370). -1-
- h. 190b/5
- ibn-i ebū ṣādīk** Hekim adı. -1-
- i. 218b/11
- ihran** (?) Hekim adı. -1-
- i. 188a/18
- koṣṭā** Hekim adı. -1-
- ķ. 172b/20
- mesīh** Hekim adı. -1-
- m. 221b/10
- muḥammed bin zekeriyyā** Muhammed bin Zekeriyya el-Râzî adıyla bilinen 854-932 tarihleri arasında yaşamış ünlü hekim.-9-
- m. 167a/27, 168a/8, 171b/23, 172a/5, 188a/8, 190a/17, 206b/26, 214b/9, 227b/19
- nefīsī** Hekim adı. -11-
- n.193a/7, 194a/3, 200b/21, 203b/12, 204a/23, 217b/15, 218b/12, 220b/6, 231b/20, 231b/24
- n.+ nūṅ 172a/23
- rūfes** MS ikinci yüzyılın başlarında yaşamış, diyet ihtisası ve patoloji alanlarında eserler vermiş ünlü hekim. *rūfes ḥekīm.* -3-
- r. 167a/25, 202b/7, 221a/26
- ṣābit** Hekim adı. -1-
- ş. 167a/22
- sedīdī** Hekim adı. -2-
- s. 186b/20, 196b/10
- şems** *bk. aḳşemse’d-dīn.* -1-
- ş.+ üṅ 175b/12
- şemse’d-dīn** *bk. aḳşemse’d-dīn.* -1-
- ş.+ i 174b/9
- şeyḥ** *bk. ebū ‘alī.* -3-
- ş. 182b/7, 209b/16
- ş.+ den 220b/8
- şeyḥ ebū ‘alī** *bk. ebū ‘alī.* -2-
- ş. 220b/20

ş.+ nüç 220b/18

yehūdī Hekim adı. *yehūdi ḥekīm*. -1-

y. 171b/18

zekeriyā bk. *muḥammed bin zekeriyā*. -5-

z. 167a/27, 168a/8, 171b/23, 172a/5, 206b/26

1.1.1.2. Kitap Adları

beyān Kitap adı '*mūnhācū'l-beyān*'. -1-

b.+ da 172b/20

ebdān Bir kitap adı. '*taḫvīm-i ebdān*'. -1-

e.+ uş 202b/24

ḥāvī <Ar. bk. *ḥāvī-i kebīr*. -7-

ḥ. 172a/24, 172a/27, 210a/17

şāhib-i ḥ. 168a/14, 230b/4, 231a/1

ḥ.+ de 220b/18

ḥāvī -i kebīr Eski bir tıp kitabının adı. -8-

h.+ de 166b/4, 166b/10, 173a/13, 174a/7, 229b/6, 230b/17, 230b/22, 230b/25,

ḳānūn <Ar. Kanun. İbn-i Sina'nın eserinin adı. -6-

ḳ. 207a/23

ḳ.+ da 182b/7, 224b/27, 227a/1

ḳ.+ ında 201b/20, 220b/18

kemāliyye Kitap ismi. -2-

k.+ de 173a/11, 173a/17

mālāyes <Ar. Eski bir tıp kitabının adı. -11-

m.+ de 167b/7, 172b/26, 173a/2, 173a/4, 196a/20, 196b/16, 216b/17, 221b/3, 224b/22,
225a/9, 230a/26

manşūrī Eski bir tıp ve ecza kitabının adı. -17-

m.+ de 166b/15, 167a/12, 171b/10, 175b/27, 184b/22, 186b/11, 188a/11, 188a/8,
190a/17, 193b/4, 200b/16, 201b/5, 202b/8, 206b/26, 222b/17, 227b/11

m.+ de olan 172b/1

mūciz Eski bir tıp kitabının adı. -2-

m.+ de 193b/11, 224b/24

mūnhācū'l-beyān Eser adı. -1-

m.+ da 221b/5

esbāb-ı alāmāt Kitap ismi bk. *esbāb-ı alāmāt şāhibi*. -7-

e.-ı 'alāmāt'da 220b/19

e. 166b/6, 172a/10, 172a/23, 218b/14, 220b/6, 231b/9

şifā Eser adı. -9-

ş.+ da 167b/20, 167b/22, 167b/24, 168a/6, 201b/8, 212b/5, 217b/3, 222b/9

şāhib-i ş. 221a/19

taḫvīm -i ebdān Eski bir tıp ve ecza kitabının adı. *taḫvīm-i ebdān*. -7-

t. 174a/11, 216b/18, 218a/20, 218b/19

taḳvīm-i e.+ da 216b/18, 218a/20, 218b/19

1.1.1.3. Yer Adları

- aydın** Aydın ili. -1-
169a/17
- belḥī** Horasan'da bir şehir adı ve bu şehre ait olan. -2-
b. 206b/21, 220a/21
- ḡalaṭa** İstanbul'da bir semtin adı. -1-
ḡ. 201b/15
- ḥicāz** <Ar. Arap yarımadasında Mekke ve Medine'nin bulunduğu ülke. -1-
ḥ. 231a/16
- ḥorāsān** Horasan, İranın doğusunda bir bölge. -1-
ḥ.+ da 231a/18
- intak** Yer adı. '*intak kurdı*' -1-
i. 174a/20
- ḳaraman** Karaman şehri. -1-
ḳ. 167a/19
- ḳaştamōnı** Kastamonu şehri. -1-
ḳ. 167a/18
- ḳirmānī** Kirman şehrine ait. -1-
tūtüyā-yı k. 229a/15
- ḳoştantiniyye** <Gr.-Ar. İstanbul'un eski adı. -1-
ḳ. 220a/14
- ḳoştantıyye** <Gr.-Ar. bk. *ḳoştantiniyye*. -1-
ḳ.+ de 201b/15
- ma'nissa** Manisa şehri. -2-
m. 222b/13
m. 174b/8
- medīne** Medine şehri. -1-
m. 231a/16
- mıṣr** <Ar. Mısır, Afrika kıtasının kuzey doğusundaki ülke. -1-
m. 231a/17
- rūmī** <Ar. Rum ülkesinden, Rum ülkesine ait. -4-
afsentīn-i r. 191b/20, 195b/15
fulūniyā-yı r. 169b/22
sūnbül-i r. bir 191b/21
- şīn** <Ar. Çin ülkesi. -1-
ş. 203a/17
- şām** Şam, Şam şehri. -2-
ş. 230a/17, 232a/14
- şāmiyye** Şam şehrine ait olan. -1-

- şihñāt-ı ş. 202a/26
şirāzī Şiraz şehrine ait. -2-
 ş. 227b/2
 ş. olursa 227b/2
şirāziyye bk. *şirāzī*. -2-
 ş. 227b/10
 ş.+ dür 227a/17
yemen Yemen. -1-
 y.+ den 217b/1

1.1.1.4. Boy, Kavim, Millet, Dil Adları

- ‘arab** <Ar. Arap. -1-
 ‘a. 220b/8
a‘rabī bk. *‘arabī* -1-
 a. 230a/18
‘arabī Arapça. -5-
 ‘a.+ de 220b/9
fārisī <Far. Farsça, acemce, İran ile ilgili, İran’a ait. -11-
 f. 218b/11
 nār-ı f. 208a/19, 218a/16, 218b/11, 218b/13, 218b/14
 f.+ de 173a/4, 227a/21, 227b/3
 ‘ilāc-ı f.+ de 218b/12
 nār-ı f.+ dedür 218a/16
fārisīyye bk. *fārisī* -1-
 nār-ı f. 218b/17
lügat <Ar. Dil, Lisan -2-
 l.-ı yūnāniyyede 220b/7
 l.+ da 192b/26
māzin Bir kabile adı. -1-
 m.+ dür 231a/18
mıṣrī <Ar. Mısırla ilgili, mısır a ait. -1-
 merhem-i m. 223b/26
müselmān <Far. Müslüman. -1-
 m.+ ları 207b/22
şāmiyye bk. *şāmī*. -1-
 şihñāt-ı ş. 202a/26
şirāzī Şiraz şehrine ait. -2-
 ş. 227b/2
 ş. olursa 227b/2
şirāziyye bk. *şirāzī*. -2-
 ş. 227b/10
 ş.+ dür 227a/17

türkçe Türkçe. -1-

t. 196b/16

türki <Tr.-Far. Türkçe, Türklere ait, Türklerle ilgili.-4-

t. 221b/8

püş-i t. 168b/21

t.+ de 173a/5, 217b/23

yūnān Yunanca, Rumca. -2-

y. 226a/7

y.+ dan 220b/9

yūnānet *bk. yūnān.* -1-

y.+ de 216a/2

yūnāniyye *bk. yūnān.* -1-

lügat-ı y.+ de 220b/7

yūnāniyyūn *bk. yūnān.* -1-

y. 220b/9

1.1.1.5. Diğer Özel Adlar

allah <Ar. Allah, tanrı -3-

a. 207b/22, 220a/9

a.+ im 191a/9

allahū <Ar. Yüce Allah, Ulu Tanrı-1-

a. 167b/2

bārī te'ālā <Ar. Allah, tanrı. -1-

b. 174b/9

hūdā <Far. Allah, tanrı. -1-

h.+ ya 190a/21

resūl-ullah Hz. Muhammet. -1-

r. 231a/17

1.1.2. Zaman, Yıl, Mevsim, Ay, Gün Adları

'ām <Ar. Sene, yıl-4-

'a.+ dur 203b/13

'a. olduğuçün 200b/5

'a. olur 190a/1, 219b/15

'a. olmaz 198b/1

bahār <Far. Kışla yaz arasındaki mevsim. -3-

b. 201b/23, 202b/22

b.+ da olur 202b/27

cemre <Ar İkiş şubat ayında ve biri mart başlarında olmak üzere, birer hafta arayla önce havada, sonra suda ve daha sonra toprakta oluştuğu düşünölen sıcaklık yükselişii. -14-

c. 201b/10, 216a/19, 216a/21, 216a/27, 217b/21

c.-i ḥabbāt 217b/20
 c.+ de 216a/20, 218a/2
 c.+ dedür 216a/18, 217b/20
 c.+ nūḡ 218a/12
 c.+ ye 200b/18, 218a/20
 c.+ yile 216a/19

edvār <Ar. Devirler, zamanlar. -3-

e.+ ı 197a/26
 e.+ uḡ 197b/11, 197b/9

erte Sabah, bir şeyin sonrası. -1-

e.+ ye 173a/23

evkāt <Ar. Vakitler. -11-

e. 176a/17, 207a/4, 213a/16
 e.-ı erba' 208b/7
 e.-ı ḥummāyāta 176a/6
 e.+ da 172a/13, 202b/5
 e.+ ı 176a/20, 190b/14
 e.+ ma 176a/12

eyyām <Ar. Günler. -29-

e. 196b/27, 220a/14
 e.-ı bāḥūr 209b/12
 e.-ı bāḥūrda olmayan 208b/16
 e.-ı bāḥūrdā 208a/15
 e.-ı bāḥūrda 208b/15, 210a/22, 211b/9
 e.-ı bāḥūriyye 209a/1
 e.-ı bāḥūruḡ 211a/26, 211a/8
 e.-ı buḥrāndan 209a/3, 209a/8
 e.-ı buḥrāndandır 209a/11, 209a/9
 e.-ı buḥrānlıdır 209a/8
 e.-ı marāzdandır 209a/3
 e.-ı münzir 209a/2
 e.-ı münzirdendir ol 209a/3
 e.-ı münzirdür 209a/9
 e.-ı nehārda 216b/19
 e.-ı vāḡı'a 209a/4
 e.-ı vebāda 202a/5, 202a/8, 221a/27, 221b/1
 e.+ da 202a/16
 e.+ ıla 227b/21
 mürver-i e.+ ıla 228b/8

faşl <Ar. Dört mevsimden her biri. -44-

f. 194a/13, 194a/18, 194a/24
 f.-ı rebi' 194b/13

gece Gece.-30-

g. 167b/21, 177a/8, 185a/13, 188a/12, 188a/25, 189b/17, 190a/10, 192a/26, 192b/15, 197a/4, 200a/13, 205b/23, 221b/18, 229b/21, 230b/18, 231a/1, 232a/11

g. bir 167b/21, 192b/17

g.+ de 192b/18, 201b/26

g.+ lerde 189b/9, 205b/19, 219a/20, 219a/23

g.+ ye 182b/27

g.+ yile 187b/9, 210b/7

g.+ yile vèreler 200a/19

gün Gün. -227-

g. 167b/18, 167b/23, 167b/6, 168a/5, 168b/15, 170a/25, 173b/16, 173b/26, 174a/10, 177a/10, 182a/15, 182a/2, 182a/9, 184a/23, 184b/22, 185b/21, 187b/16, 187b/22, 189a/1, 189a/2, 189a/20, 190b/15, 190b/9, 192a/2, 192b/8, 193b/1, 194a/6, 194b/5, 195b/19, 195b/9, 197b/23, 197b/26, 198b/18, 199a/8, 201b/24, 203a/26, 204b/12, 205b/12, 205b/14, 205b/21, 205b/26, 206b/18, 208a/12, 208b/26, 208b/27, 209a/10, 209a/11, 209a/12, 209a/14, 209a/15, 209a/16, 209a/17, 209a/18, 209a/19, 209a/20, 209a/21, 209a/22, 209a/23, 209a/24, 209a/25, 209a/26, 209a/27, 209a/9, 209b/1, 209b/2, 209b/3, 209b/4, 209b/5, 209b/6, 209b/8, 209b/9, 214a/6, 214a/8, 214a/9, 216b/13, 221b/18, 221b/26, 223b/25, 223b/26, 225a/2, 228a/5, 230b/11, 230b/15, 230b/19, 231a/26

g. bir 182b/27, 185a/13, 190a/10, 192a/26, 197a/4, 202b/7, 221a/27, 231b/1, 232a/11

g.+ de 177a/4, 182b/27, 184b/23, 189b/18, 189b/9, 201a/13, 205a/2, 206a/27, 208a/12, 208a/13, 208b/26, 209a/1, 209a/13, 209a/15, 209a/9, 209b/21, 209b/22, 214a/10, 229a/20

g.+ de bir 167b/16, 167b/17, 188a/12, 201a/21, 230b/13

g.+ den 177a/9, 187b/26, 208a/18, 209a/21, 209a/26, 209a/6, 209b/1, 211b/5, 215a/26

g.+ dür 194a/6, 195b/22, 209a/13, 209a/23, 209b/9

g.+ e 167b/12, 170a/18, 173a/12, 177a/9, 183b/16, 184a/23, 185b/12, 194a/4, 194b/20, 195b/11, 203a/11, 209a/5, 209a/6, 209a/7, 225a/25, 230b/13, 230b/27

g.+ i 191a/10, 195b/21, 195b/22, 209a/11, 209a/13

g.+ i olsa 184b/12

g.+ i olup 192b/4

g.+ i olursa 174b/6, 177b/20

g.+ inde 186a/12, 195a/16

g.+ inde olsa 194b/3

g.+ inden 195b/20

g.+ le 190b/15

g.+ ler 202b/22, 209a/2, 209a/3

g.+ lerde 204a/9, 209b/8, 210a/22

g.+ lerdin 209b/7

g.+ lere 209a/1, 209a/2, 209a/4

g.+ leri 183b/27, 209a/4

g.+ leri olsa 187b/17

g.+ leri olup 184b/7

g.+lerinde 170b/5, 181b/17, 187a/7, 190b/13, 200b/1, 202b/10, 208b/27, 211b/10

g.+ leriyle 209a/4
 g. olsa 204b/18, 215b/5
 g. olur 209b/8
 g. olursa 177b/8, 178a/24, 184a/10, 204b/11
 g.+ üñ 209a/14
 g.+ ünde 185a/14
 g.+ ünüñ 194a/6

gündüz Gündüz. -7-

g. 200a/13
 g. bir 188a/25
 g.+ de 188a/14, 192b/18, 201b/25
 g. vèreler 200a/20

güz Güz, sonbahar, hazan. -6-

g. 190b/13, 200b/20
 g.+ de 201b/19
 g. olmak 194a/13
 g. olmayup 192b/7
 g.+ ün 194b/11

hafta <Far. Hafta. -6-

h. 186b/2, 186b/6, 192b/6, 201b/25
 h.+ de bir 167b/13, 192a/8

ḥarīf <Ar. Sonbahar, güz. -1-

ḥ. 231a/24

ḥīn <Ar. An, vakit, zaman, sıra. -2-

ḥ.-i ishâlde 219b/21
 ḥ.+ de 206a/24

ḳānūn-ı āḫir <Ar. Rumi takvime göre ocak ayı. -1-

k. 201b/20

ḳānūn-ı evvel <Ar. Rumi takvime göre aralık ayı. -1-

k. 201b/20

ḳış Kış, kış mevsimi. -14-

ḳ. 177b/20, 184a/10, 187b/17, 190b/13, 192b/4, 201b/20, 201b/21, 204b/18, 205b/21,
 215b/5
 ḳ.+ da 202b/27
 ḳ.+ ın 191b/26, 194b/11
 ḳ.+ ıñ 201b/22

ḳuşluk Sabah ile öğle arasındaki vakit. -2-

ḳ. 191b/25
 ḳ.+ da 191b/26

leylī <Ar. Gece ile ilgili, gece olan. -1-

l.+ dür 183a/4

leyliyye <Ar. bk. *leylī*. -3-

l. 200a/13

ḥummā-yı l. 200a/19

ḥummāyāt-ı l. 200a/12

mukāşırī <Ar. Akşam vakti, karanlık. -1-

şandal-ı m. 206a/10

müddet <Ar. Zaman, vakit. -15-

m. 200a/19, 200b/1, 200b/2, 206b/24

m.-i kaşır olsa 176a/17

m.-i şavıldır 176a/16

m.+ i 175a/15, 175a/16, 185a/16, 190b/14, 193b/15, 194b/11, 194b/4

m.+ i olur 175a/17

m.+ in 190b/1

nehār <Ar. Gündüz. -28-

n. 193a/25

n.+ a 169a/14, 170a/24, 183b/24, 185b/19, 187b/1, 189a/17, 195a/1, 198b/15, 216b/11

evāḥir-i n.+ a 191b/26

n.+ da 170a/25, 184b/13, 185b/20, 187a/16, 187b/2, 189a/17, 191b/27, 195a/1, 195a/27, 206b/16, 210b/7, 216b/12

evāḥir-i n.+ da 171a/25

eyyām-ı n.+ da 216b/19

nışf-ı n.+ da 191b/11

n.+ da bir 177b/6

n.+ uş 200a/14

nehārī <Ar. Gündüz ile ilgili, gündüzcü. -4-

n. 200a/20

n.+ dur 200a/13

n.+ dür 183a/3

n.+ si 200a/14

nehāriyye <Ar. *bk. nehār.* -1-

ḥummāyāt-ı n.+ dedür 200a/12

rebi^c <Ar. Bahar. -4-

r.+ de olur 218a/21

r.+ e 186b/10

faşl-ı r. 194b/13

r.+ üş 202b/22

sā'at <Ar. Saat, vakit. -25-

s. 174a/7, 175a/17, 177a/24, 190b/14, 191b/12, 192b/21, 196b/21, 200a/6, 204a/26, 207a/25, 211b/1

s.+ den 183b/5, 185a/16, 191b/13, 209b/17

s.+ dür 175a/15, 175a/16, 193a/5

s.+ e 171a/22, 183b/6, 191a/22, 204a/21

s. olmak 191a/23

s. olur 194a/14

şabāḥ <Ar. Sabah, sabah vakti. -93-

ş. 168b/25, 169b/5, 170a/15, 170b/6, 171a/8, 173b/19, 174a/13, 177a/19, 177b/4, 178b/22, 179b/15, 180b/22, 180b/6, 181a/3, 181a/6, 181a/9, 183b/9, 184a/17, 184a/21, 184a/23, 184b/8, 185b/10, 185b/3, 185b/5, 186a/14, 186a/27, 187a/10, 187a/23, 187b/19, 189a/5, 189b/3, 190a/6, 191b/4, 191b/7, 192a/19, 192b/19, 193a/13, 194b/18, 195a/21, 195b/25, 196a/14, 197a/1, 197a/14, 198a/1, 198b/2, 198b/27, 198b/9, 199a/12, 199a/24, 199b/16, 200a/16, 201a/16, 201a/4, 203a/16, 204b/19, 205a/13, 205a/21, 205b/12, 205b/2, 207b/2, 214b/1, 214b/6, 215b/7, 216b/1, 217a/5, 217b/11, 217b/25, 218a/23, 218b/1, 219a/7, 219b/2, 219b/9, 220a/18, 219b/20, 222a/23, 223a/14, 223a/27, 224a/22, 225a/22, 225b/21, 226a/15, 226b/17, 227a/24, 228b/22, 229a/6, 229b/9, 232a/23, 232a/4
ş. bir 167b/23

ş.+ la vèreler 184b/14

ş.+ larda 178a/1, 180a/18

ş. olduğda 205b/25

şayf <Ar. Yaz. -5-

āḥir-i ş.+ da 200b/20

ş. olsa 194b/13

ş.+ uñ 186b/10, 201b/18, 202b/22

şeḥer <Ar. Şafak vakti. -25-

s. 170a/23, 171a/24, 183b/23, 185b/19, 185b/27, 187b/1, 189a/17, 191b/25, 192a/2, 192a/5, 193a/25, 194b/27, 195b/18, 195b/2, 196b/23, 198b/15, 216b/11, 218b/4, 225a/10, 226a/20

s.+ de 185a/15, 188a/13, 195a/26

s.+ den 204b/18

şitā <Ar. Kış. -2-

ş. 187b/17

mizāc-ı ş. 201b/22

taş Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir. -1-

taş.+ la bir 173a/12

vakt <Ar. Vakit, zaman. -95-

v. 171b/9, 172a/17, 175a/7, 175a/8, 181b/4, 182a/25, 194a/8, 199b/5, 205b/17

v.-1 buḥrānda olur 175a/14

v.-1 ḥācetde 168a/5, 232a/12

v.-1 ḥāzıra 219a/24, 225a/21

v.-1 ibtidā 175a/27, 175b/2, 208b/8

v.-1 ibtidādan 175b/4

v.-1 ibtidādur 175a/2, 176a/3

v.-1 inḥitāt 176a/6, 208b/8

v.-1 inḥitātta olur 208b/9

v.-1 inḥitātta dan 194b/1

v.-1 inḥitātta dur 175a/5

v.-1 intihā 176a/9, 208b/8

v.-1 intihāda ola 208b/13

v.-1 intihāda 208b/10, 224a/17

v.-ı intihādur 175a/4
 v.-ı nevbette 195b/23
 v.-ı şu'ūd 176a/4, 176a/8
 v.-ı tezeyyüd 176a/4, 176a/8, 208b/8
 v.-ı tezeyyüdde 208b/11
 v.-ı tezeyyüddür 175a/3
 v.-ı za'afda 206b/16
 v.-i inhiṭāṭ 176a/10
 v.-ı müteḥammil 220b/27
 v.+ a 168b/18, 176a/6, 189a/2
 ḳabl-i v.+ a 208b/22
 ḳabl-i v.+ a olmaḳ 208b/19
 v.+ da 176a/5, 197b/5, 197b/6, 209b/19
 v.+ da olur 204a/16
 v.+ dadur 184a/1
 v.+ ḍur 175a/4
 v.+ ı 175a/2, 176a/1, 184b/13, 191b/13, 191b/25, 194a/22, 199a/16
 v.+ in 216a/18
 v.+ ina 208a/14
 v.+ ında 170a/23, 171a/24, 171b/27, 172a/26, 178a/20, 185b/27, 187b/1, 189a/17, 191b/25, 191b/26, 192a/5, 193a/25, 195a/1, 195b/18, 195b/2, 196b/23, 198b/15, 216b/11, 218b/4, 221b/11, 221b/12, 226a/20
 v.+ ında vèreler 192a/2
 v.+ ından 196b/20
 v.+ inde 183b/23, 185b/19
 v.+ ları 176a/1
 v. olur 175a/8
 v.+ uḡ 176a/4

yarımda sı Ertesi, ertesi gün. -1-

y. 173a/23

yaz Bahar mevsimi, ilkbahar. -15-

y. 174b/6, 177b/8, 178a/24, 183b/27, 184a/10, 184b/7, 187b/16, 192b/7, 194b/10, 194b/3, 200b/1, 202b/22, 204b/11, 215b/5

y.+ in 191b/25

yenār <? Orta kış ayı, yanvar, ocak. -1-

y. 201b/21

yevm <Ar. Gün. -20-

ḥummā-yı y. 176b/24, 179b/5, 179b/7, 182b/27

y.-i buḡrānda 209b/22

y.-i buḡrāndur 209a/15, 209a/18, 209a/20, 209a/25, 209a/27, 209b/1, 209b/3, 209b/5, 209b/6

y.-i evvel 209a/8

y.-i nevbette 197a/17

y.-i şānī 209a/8
 y.-i şānīye 179b/8
 ħummā-yı y.+ üñ 176b/26, 177a/2

yevmī <Ar. Günlük, gündelik. -1-
 ħummā-yı y. 204a/3

yevmiyye <Ar. bk. *yevmī*. -4-
 ħummā-yı y. 175a/1, 182b/1
 ħummā-yı y.+ dür 174b/22, 174b/24

yıl Yıl, sene. -7-
 y. 196a/19, 196a/20
 y.+ da 209b/11
 y.+ dan 196a/19

zamān <Ar. Zaman. -58-
 z. 166b/17, 167b/4, 174b/1, 175a/23, 177b/7, 179a/14, 180b/14, 180b/20, 180b/27,
 184a/13, 184b/17, 184b/7, 186b/8, 187b/16, 188a/1, 190b/1, 191a/15, 191a/16, 192b/4,
 192b/7, 193a/20, 193a/9, 195a/20, 204b/18, 212a/5, 212b/21, 212b/24, 230a/1
 nevbet-i z. 175a/10
 z.-ı fetretde 193a/6
 z.+ da 175a/18, 178a/12, 181b/10, 181b/11, 186b/9, 191a/27, 200a/1, 210b/4, 218b/8,
 222a/16
 z.+ da bir 207b/15
 z.+ dur 183b/7
 z.+ ı 175a/24, 175a/9, 176a/13, 191a/15, 191a/23, 193a/5
 z.+ ında 184a/13, 198a/26
 z.+ ından 191a/14, 197a/27, 212a/4
 z.+ ıyıla 197a/27
 z.+ larda 200b/2
 z.+ uñ 181b/11, 183b/7, 197b/1

1.1.3. Doğa, Gökyüzü, Yeryüzü, Hava Olayları ile İlgili Adları

arż <Ar. Yer, zemin. Toprak. -1-
 қа^с r-ı a.+ da 201a/1

arżiyet <Ar. Yer bilimi. -1-
 a.+ i 181b/20

arżī <Ar. Yer ile, toprak ile ilgili olan. -1-
 a.+ dür 201b/11.

ay Ay. -7-
 a.+ da 201b/21, 209b/10
 a.+ da bir 196a/6
 a.+ dur 201b/20, 201b/21
 a.+ lar 191a/27

bulud Bulut. -1-

- b. 201b/25
- çāy** Dereden küçük, ırmaktan büyük akarsu. -4-
ç. 178a/26, 178a/4, 229a/8, 232a/9
- deñiz** Deniz, derya. -1-
d. 201b/16
- fezā** <Ar. Ucu bucağı bulunmayan boşluk, dünyanın sonsuz olan genişliği. -2-
f.+ sındadur 168b/6
f.+ ya 227a/4
- güneş** Güneş. -2-
g.+ de 177a/11, 214a/20
- ırmak** Irmak. -2-
ı. 198a/18, 204b/22
- ıklīm** <Ar. Bir ülke veya bölgenin ortalama hava koşullarıyla beliren durumu. 2. Ülke, diyar. -1-
1-
i.+ inde 218b/11
- kamer** <Ar. Kamer, ay. -1-
k. 217b/21
- kar** Kar. -32-
k. 177b/17, 190b/25, 192b/3, 198a/25, 201a/17, 201a/6., 201a/8, 204b/16, 220b/1, 226b/4
k.+ ıla 202a/10
k.+ m 186b/8
k.+ la 168b/19, 170a/6, 177a/17, 177a/18, 177a/20, 177a/26, 177b/13, 178a/2, 178a/21, 178b/6, 184b/9, 187a/21, 189a/9, 200a/8, 201a/5, 202a/16, 215b/5
k.+ lar 220a/27
- kerkem** <Far. Yağmur kuşağı, eleğimsağma. -1-
k. 193b/8
- kuraklık** Kuraklık. -1-
k.+ olup 201b/23
- mațar** <Ar. Yağmur. -1-
m. 201b/21
- mevādd** <Ar. Fezada, boşlukta yer dolduran varlıklar, cisimler. -4-
m. 223a/23, 227a/24
m.-ı fāsidden 214a/4
m.+ uñ 208a/11
- nehri** <Ar. Nehirle ilgili, nehire ait. -1-
n. 229a/20
- nesīm** <Ar. Hafif rüzgar. -1-
n.-i sülük edecek 224b/8
- nücüm** <Ar. Yıldızlar. -1-
rücüm-ı n.+ da 200b/20
- rücüm** <Ar. Akan yıldızlar. -1-
r.-ı nücümde 200b/20

sehāb <Ar. Bulutlar. -1-
s. olsa 184b/26

seyl <Ar. Sel. -1-
s. 199b/12

şems <Ar. Güneş. -2-
ş. 175b/22
ş.+ den 177a/11

şimşek Şimşek. -1-
ş. 201b/18

tağ Dağ. -15-

t. 170b/22, 180a/22, 183b/21, 184a/27, 186a/2, 187b/24, 189a/14, 189b/10, 189b/19,
214b/3, 216b/8, 217b/13, 218b/3, 223a/17, 226a/23

toprak Toprak. -1-
t. 179a/27

yağmur Yağmur. -3-
y. 200b/24, 200b/25, 201b/23

yıldız Yıldız. -2-
y.+ lar 200b/21, 201b/18

1.1.4. Bitki Adları

Eski tıpta hastalıkların sağaltılmasında kullanılan ana madde bitkilerdir. Bitkilerin özelliklerini bilen hekimler, hastalığın teşhisinden sonra uygun tedavi için bitkilerden, meyvelerden ve sebzelerden ilaçlar yaparlardı.

“Eski tıpta ilaçların bitkilerden yapılması, hemen bütün bitkilerin çeşitli hastalıklara karşı ilaç olarak kullanılmasından dolayı, tıp metinleri bitki adları açısından akla gelen ilk kaynaklardır. Bitkilerin ilaç olarak kullanılması Türkçede ‘ot’ sözcüğünün aynı zamanda ‘ilaç anlamında kullanılmasına neden olmuş ve *otamak* (tedavi etmek) *otaçı* (hekim) anlamlarında sözcükler ortaya çıkmıştır” (Önler, 1998).

Metnimizde köken bakımından Türkçe, Arapça, Farsça, Grekçe-Latince olmak üzere, 395 madde başı bitki adı vardır. “Türkçe bazı bitki adları Arapça yoluyla ve Arapçalaşmış biçimleriyle Grekçeden geçmiştir” (Önler,1998). Metnimizdeki bitki adlarının birçoğu günümüzde de kimi aynı şekilde, kimi fonetik değişikliklere uğrayarak varlıklarını sürdürmektedir.

‘**adesiyye** <Ar. Mercimekle ilgili olan. -1-
‘a. olur 220a/26

afsentīn <Gr. Pelin otu, yavşan otu -7-
a. 193b/19, 199a/14, 226a/5

ķurş-ı a. 192b/2

‘uşāre-i a. 186b/19

afsentīn-i rūmī <Far. Rum yavşanı. -2-

a.-i rūmī 191b/20, 195b/15

aftīmūn <Gr. Gelin saçı. Türkī-i kadīmede kıl otu deerler -11-

a. 171a/22, 194b/24, 195b/13, 195b/4, 195b/6, 226a/17, 229a/1, 229a/3

a.+ ıla 228b/24

a.+ la 226a/17

maṭbūḥ-ı a.+ la 196a/1

ağaç Ağaç. -20-

a. 189a/23, 189b/13, 189b/14, 190b/4, 201a/10, 201a/15, 202a/27, 211b/22, 217b/3, 221a/4

a.+ ı 203a/25, 205b/8

a.+ ıla 228a/17

a.+ ını 167b/19

a.+ ını 174a/3

a.+ ların 203a/25

a.+ lardan ola 217b/4

aḳāḳıyā <Gr. Akasya ağacı-12-

a. 178b/26, 200a/9, 205a/27, 215a/15, 215a/19, 217a/14, 217a/17, 218a/14, 219b/22, 222a/19, 228a/18, 232a/14

‘aḳırḳarḫā <Ar. Pire otu, nezle otu -4-

‘a. 168a/3, 171b/3, 172b/6, 174a/2

aḳmā <Ar. Ortasında bir miktar yeşili olan bir Hint narı tohumu -1-

a. 206a/8

alma Elma. -23-

a. 180b/22, 187b/14, 188a/16, 189a/25, 200a/8, 201a/10, 201a/20, 201a/25, 201a/7, 202a/10, 202a/27, 203a/19, 204b/15, 205a/4, 205b/17, 205b/4, 206a/22, 206b/15, 206b/21, 207b/2, 220a/19, 221a/4, 221a/8

andūz Anduz otu, kanes, induz otu. -1-

a.+ dur 221b/10

‘anber <Ar. Amber çiçeği. -1-

‘a. 201a/24

armud <Far. Armut. -3-

a. 181b/1, 202a/27, 204b/15

arpa Arpa. -29-

a. 166b/13, 169a/1, 169b/10, 169b/14, 169b/26, 170a/1, 170a/10, 172b/25, 177a/21, 177b/11, 177b/13, 177b/6, 178b/17, 178b/22, 178b/7, 179a/11, 179a/14, 180b/23, 188a/15, 189b/24, 204b/21, 206b/4, 215a/27, 215b/16, 216a/12, 219b/11, 230a/4, 230a/6

ās <Ar. Mersin ağacı ve yemişi. -1-

ā. 228a/11

asārūn <Gr. Kediotu -1-

a. 172b/17

‘aṣā’ū’r-rā’ī < Ar. Çoban değneği, kuşekmeği denilen ot.-4-

‘a. 217a/14, 217a/20, 218b/6, 220b/1

āsumānī <Far. Çivit tohumu. -4-

e. 215b/23, 219a/16, 230a/4, 230a/7

ayva Ayva (*Cydonia oblonga*). -23-

a. 180a/11, 187b/14, 188a/17, 188a/5, 189a/19, 189a/21, 189a/25, 197b/13, 201a/25, 202a/27, 203a/19, 204b/15, 205b/10, 205b/16, 205b/4, 206a/15, 206a/16, 206a/17, 206a/19, 206a/8, 220a/19, 221a/4

ayva şane <T.-Far. Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin (*Achillea millefolium*). -4-

a. 170b/20, 180b/18, 192a/15, 199a/20

bābūnec <Far. Papatya -2-

b. 170b/19

b.+ i 166b/10

bābadya <Gr. Papatya -11-

b. 170a/4, 180a/9, 186b/7, 192b/12, 199a/19, 199a/20, 207b/1, 215a/27, 221a/18, 226b/24, 228a/20

baqlatü'l-ħamķā <Ar. Semiz otu. -1-

b. 222a/26

bādem <Far. Badem -47-

b. 168b/27, 169a/14, 169b/9, 170a/20, 177b/11, 178b/24, 178b/25, 178b/7, 180b/17, 184b/21, 187b/25, 189a/19, 194b/20, 195a/2, 195a/27, 198b/4, 201a/12, 204b/24, 205a/20, 205a/22, 205a/8, 205b/10, 205b/18, 206a/1, 206a/26, 206b/5, 206b/8, 214b/3, 215b/13, 217b/14, 218a/27, 219b/5, 223a/16, 223b/1, 224a/23, 225a/24, 226b/19, 228b/23, 228b/7, 231b/4, 232a/10, 232a/22, 232a/24, 232a/6

b.+ i 232a/12

bādlican <Far. Patlıcan. -1-

b.+ dan 194b/7

bādrenbūye <Far. Oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu. -14-

b. 171a/20, 171a/8, 191b/19, 194b/21, 195b/1, 195b/16, 196a/2, 198b/2, 198b/27, 199a/12, 199a/8, 226a/15, 226a/18, 229b/10

baķla <Ar. Bakla. -8-

b. 170a/1, 196a/21, 196b/3, 220b/16, 222a/22, 230a/4, 230a/6

b.+ yı 206b/5

baķla-yı yemānīye <Far. Bir bakla türü. -1-

b.-yı yemānīye 229a/8

bānbal Pampal otu, gelincik çiçeği. -1-

b. 172b/7

banbuķ <Far. Pamuk. -1-

b. urup 231b/21

bārzed <Far. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zank -1-

b. 230a/14

bāselīķūn <Gr. Fesleğen, reyhan. -1-

merhem-i b. 223b/26

belādur <Far. Daha çok Hindistan'da yetişen kestaneye benzer bir ağaç ve o ağacın meyvesi-5-

b. 168a/2, 172b/7, 225a/1, 225a/7
 şağar-ı b. 167b/2

belec Hurma koruğu. -8-

b. 193b/16
 b.-i sumākla 205a/26
 b.+ e 229a/9
 b.+ le 179a/14, 180a/6, 223b/6
 b.+ le ola 187b/25
 b.+ lerle 179a/11

belīlec <Far. Belile otu. -4-

b. 171a/18, 171a/3, 194b/26, 195b/3

benc <Ar. Bengilik otu, kırmızı tatula -1-

b. 167a/23

benefşe <Far. Menekşe -83-

b. 166b/22, 169a/9, 169b/1, 169b/12, 169b/17, 169b/26, 169b/4, 170a/1, 177a/15, 177a/24, 177b/15, 177b/27, 178b/16, 179b/15, 180a/2, 180a/21, 180b/7, 181a/10, 181a/16, 181a/9, 183b/19, 184a/19, 184a/2, 184a/5, 185b/14, 185b/23, 187a/25, 187b/14, 187b/18, 187b/21, 188a/18, 189a/13, 189a/21, 189b/23, 189b/25, 189b/3, 189b/5, 193a/22, 193b/1, 194b/22, 195a/10, 195a/12, 195a/24, 198a/5, 198b/5, 199b/20, 204b/14, 204b/23, 205a/20, 205a/21, 205a/7, 205b/16, 205b/27, 206b/10, 206b/12, 206b/2, 207b/5, 215b/10, 215b/17, 216b/9, 220a/27, 222a/27, 223b/3, 224b/6, 226a/23, 230a/4, 230b/8, 231b/18, 232a/22, 232a/23

şarāb-ı b. 178b/5, 184a/18, 187a/23, 189b/8

b.+ nūḡ 221b/23

b.+ si 215b/17, 229a/13

ķurş-ı b.+ yi vēreler 185b/22

b.+ yile 187a/11, 216b/12

benefsec *bk. benefşe* -1-

bezīr <Ar. *bk. bezr.* -4-

b.+ e 220a/2

b.+ lerinde 211b/7, 220a/2

b.+ lerinde ola 180a/13

bezr <Ar. Tohum. -27-

b.-i hindibā 190a/7

b.-i ḡumḡum 203a/17

b.-i kerefis 170b/27

b.-i keşūş 190a/7

b.-i ķişāū'l-berrī 227b/15

b.-i kūşūş 217b/18

b.-i merv 224b/3

b.-i ķaṭūnā gibi 169b/21

b.-i ķaṭūnā gūlābla 215a/17

b.-i ķaṭūnā lu'ābı 189a/18, 189a/21, 205b/18, 205b/9, 232a/25

b.-i atūnā lu‘ābıyla 184b/4, 206a/11, 206a/21, 218b/8, 229a/23, 231b/17

b.-i atūnā sirkeyile 169a/6

b.-i atūnā üç 169a/18

b.-i atūnā ve 169b/10

b.-i atūna ve 178b/23

b.-i atūnā ve 218b/17

lu‘āb-ı b.-i atūnā ve 205b/24

b.-i atūnā yumurda 225a/26

biber Biber. -15-

b. 167a/9, 168a/1, 168a/12, 170a/17, 170a/26, 171a/13, 171a/27, 173b/4, 196a/8, 196b/20, 196b/6, 221b/20, 227b/14

b.+ den 173b/5

b.+ i 173b/7

birinc <Far. Pirinç. -4-

a.195a/7, 212a/15, 223b/27, 226a/21

birincāsef < Gr. Civanperçemi. -2-

b. 174a/27, 180a/9

boy Tohumu pastırma çemeninin yapılmasında kullanılan bir bitki. -4-

b. 174a/17, 174a/22, 174a/8

bögrölce Bөрölce. Fasülyeye benzer bir bitki. -1-

b. 193a/27

bögürtlen Bөгürtlen. -1-

b. 217a/13

buğday Buğday -3-

b. 179b/18, 207a/27, 224b/4

bukūl <Ar. Sebzeler, otlar, yeşillikler. -6-

b. 166b/13, 181a/26, 231a/19

b.+ dan 229a/8, 231a/25

b.+ den 202a/27

bulbūs <Gr. Dağ soğanı, yaban soğanı. -1-

b. 172b/7

bulğur Bulgur. -3-

b. 189b/23, 206b/4, 206b/5

burçak Burçak -4-

b. 216a/6, 222a/22, 230a/13, 230a/18

būy <Far. Çemen otu, boy tohmu. -5-

b. 215b/17, 215b/21, 215b/23, 216a/12, 226b/7

buyan Meyan (Glycyrrhiza). krş aşılu’ssüsen. -32-

b. 169b/15, 170a/15, 170a/27, 171a/20, 171a/8, 174a/14, 179b/26, 180b/16, 181a/14, 185b/10, 185b/14, 185b/3, 186a/1, 186a/24, 191b/15, 191b/18, 191b/8, 194b/18, 195a/21, 195b/23, 195b/9, 197a/14, 199a/25, 199b/20, 219b/10, 223a/27, 223b/3, 225b/21, 226a/15, 226a/18, 228b/22, 229b/13

büzīdān <Far. İtkasarı, tilki taşığı (*Orchis hircina*). -2-

- b. 167a/8, 170a/20
- büyütü'n-necl** <Ar. Arı kovanında pire bevli bitkisi. -1-
b. 230a/14
- büzür** <Ar. Tohumlar, taneler. -1-
b. 193b/9
- büzürî** <Ar. Tohumlara ait, tohumlarla ilgili. -16-
b. 197a/1, 229a/6
şifat-ı sikencübîn-i b. 190a/6, 192a/23, 197a/2
sikencübîn-i b. 186a/23, 192a/19, 198b/19, 198b/5, 198b/9, 226b/20
sikencübîn-i b.+ den 190a/6
sikencübîn-i b.+ yile 195b/21, 196a/15, 199a/14
- ca'de** <Ar. İri ve uzun taneli kokulu Hint pirinci.-1-
c. 171b/15
- çadır** < Far. “dâne-i çadır” çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen bir zamk. -1-
dâne-i ç. 226a/25
- cāvşîr** <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî zamk (*Ferula alaeochytris*).-3-
c. 167a/21, 173b/10. 226b/9
- cavşîrî** <Ar. *bk. cāvşîr* -1-
- cevn** <? Siyahımsı yeşil bir bitki. -1-
c. 220b/20
- cezer** <Ar. Havuç. -1-
c.-i berrî 186a/8
- çınār** <Far. Çınar ağacı (*Platanus orientalis*).-1-
ç. 166b/27
- çıntıyānā** <Lat. Çentiyana otu, yılan otu (*Gentiana lutea*). -2-
ç. 170b/12, 171b/15
- circîr** Su teresi, kekeş (*Nastrutium officinale*). -1-
c. 202b/1
- çitlemük** Kara ağaç gillerden, düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik, menengiç (*Celtis australis*). Bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi.-2-
ç. 186b/4, 192b/11
- cülnār** <Far. Nar çiçeği (*Punica granatum*). -4-
c. 205a/27, 217b/1, 228a/18, 232a/14
- cünd-i bîdester** <Far. Kunduz taşığı ve otu. -3-
c. 167a/10, 172b/17
c.+ le 172b/3
- dâne çadır** <Far. Çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen bir zamk (*Dorema ammoniacum*). -1-
d. 230a/14
- dār-ı fülful** <Far. Baş biberi, uzun biber (*Piper longum*). -2-
d. 171a/27, 227b/14
- dārçînî** <Far. Tarçın.-9-
d. 170a/17, 186a/7, 192a/16, 195a/5, 198b/11, 227b/14
d.+ yile 186a/3, 193b/17

d.+ yile ola 198b/18

defnel <Gr. *bk.* . *defni*. -3-

d. 167a/17, 171b/3, 230a/13

defni <Gr. Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik, defne (*Laurus nobilis*). -2-

d. 173b/10, 174a/27

dīk-ber-dīk <Far. Sıçanotu, farekulağı. (*Anagallis arvensis*). -2-

d. 227b/6, 230a/24

düglek Ham kavun, kelek. -4-

d.+ i 230a/13

d.+ inüj 172b/21, 172b/24, 227b/15

dülb <Ar. Çınar. -1-

varağ-ı d.+ ile 166b/26

ebegümece Bir ot adı, ebegümece. (*Malva sylvestris*). -2-

e. 183b/19, 187a/25

ebemgümece *bk.* *ebegümece* -2-

e. 169a/10

e.+ nünj 225b/10

efyün <Gr. Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde, afyon. -4-

e. 167a/24, 171b/25

şifat-ı e. 171b/27

e. bir 169a/18

egir <Gr. Karın ağrısında kullanılan bir kök, kasıkotu, azakereği (*acorus calamus*). -3-

e. 170b/27, 172b/17, 196a/7

el-ḥabbetü'l-ḥazra <Ar. Bittüm, sakız ağacının meyvesi. Türkçe meneviş derler. -1-

e. 173a/7

emlec <Ar. Hindistan'a mahsus devâyî bir meyve, amlacotu (*Phyllanthus emblica*). -4-

e. 171a/18, 171a/3, 194b/26, 195b/3

enār <Far. Nar (*Punica granatum*). -40-

e. 177b/10, 177b/16, 177b/19, 177b/9, 178a/20, 178b/18, 179a/21, 179b/12, 184a/26, 184b/11, 187a/12, 188a/16, 188a/5, 189b/12, 189b/14, 200a/6, 201a/24, 202a/23, 202a/27, 202a/8, 203a/19, 203a/25, 205b/13, 205b/19, 206b/15, 206b/8, 217b/19, 218b/21, 219b/27, 220a/20, 221a/5, 222a/25, 228a/18, 232a/18

e.-ı şīrīn 205a/3

e.+ ı 201a/13

e.+ ıla 219b/5

e.+ la ola 180a/27

e.+ lu 178a/26

e.+ uñ 169a/1

enāreyn <Far.-Ar. İki nar, ekşi ve tatlı nar. -4-

e. 189a/6, 200a/11, 215b/8, 223a/15

enberbārīş <Far. Nar (*Punica granatum*). -8-

e. 180a/6, 180b/25, 184b/20, 193b/12, 201a/11, 218a/27

ķurş-ı e. 196a/14

e.+ le 205a/26

enīsūn <Far. <Gr. Anason (*Pimpinella anisum*). -10-

e. 170a/15, 170b/27, 173b/15, 192a/21, 192a/4, 192b/19, 192b/7, 217b/4, 226b/25

e. bir 192a/25

encīdān <Ar. Kasnı denilen ilacın yapıldığı bir ağaç. -1-

e. 167a/17

enzürüt <Far. Göz otu. -1-

e.+ dan 222b/3

erük Erik ağacı ve meyvesi (*Prunus domestica*). -49-

e. 169b/1, 173b/25, 177a/25, 177b/5, 179b/18, 180a/19, 180a/22, 181b/1, 183b/15, 183b/20, 184a/3, 185b/11, 185b/17, 187a/10, 188a/6, 189a/14, 189a/9, 189b/10, 193a/23, 194b/25, 195a/10, 195a/21, 199a/17, 200a/4, 215b/7, 216b/2, 216b/8, 217a/10, 217a/6, 217b/12, 218a/25, 218b/2, 219b/20, 225a/23

e.+ i 180a/22, 183b/21, 189a/14, 189b/11, 216b/8, 218b/3

e.+ ile 217b/13

e.+ iyile 184a/27, 187b/24, 189b/19, 214b/3, 223a/17

e.+ le 172b/6, 180a/18, 189b/19

etrünc <Far. *bk. turunç*. -1-

şarāb-ı e. 220a/19

farāsiyūn <Ar. Yabani pırasa, dağ pırasası (*Marrubium alysson*). -2-

f. 173a/19, 173a/20

fer^c <Ar. Budak, dal, tomurcuk. -2-

f.-ı inbīķle 206b/18, 206b/23

ferfiyūn <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk (*Euphorbia peplis*). -5-

f. 167a/9, 168a/2, 172b/3, 173a/14, 173b/10

feslegen <Far. Fesleğen, reyhan. -5-

f. 170b/14, 174a/27, 178b/23, 193a/27, 198b/17

fınduk <Far. Fındık. -2-

f. 192b/10, 228a/16

fıstuk <Far. Fıstık. -1-

f. 192b/11

füfel <Ar. Fufal ağacı, arek hurma ağacı. -1-

f. 222a/19

fülfül <Ar. Biber. -10-

f. 167a/9, 168b/20, 170a/17, 196a/8, 196b/6, 215a/16, 215a/19, 218b/5, 218b/9, 219b/22

fülfül-müne <Far. Biber ağacı kökü. -1-

f. 227b/14

fulūs <Ar. Pullar, tanecikler, çekirdekler. -2-

f.+ ıyıla 189b/19, 199a/18

ğāfit <Ar. Koyunotu, kasıkotu. -11-

ğ. 192a/20, 192a/24, 198b/5

akrāş-ı ğ. 192a/11
 kurş-ı ğ. 186a/27, 193b/3
 şıfat-ı kurş-ı ğ. 192a/20
 kurş-ı ğ. bir 192a/19
 ğ.+ den bir 195b/20
 kurş-ı ğ.+ le 198b/10
 'uşāre-i ğ. ola 198b/10

ġārīkūn <Ar. Katran köpüğü. -9-

ğ. 167b/5, 171a/19, 173a/16, 192a/4, 195b/18, 198b/13, 229a/2
 ğ. ola 199a/11, 229b/17

gendene <Far. Yabancı pırasa, dağ pırasası, sarı çiriş. (*Allium porrum poireaci*). -1-

g. 187a/9

gül <Far. 1. Gül. 2. Çiçek. -65-

g. 166b/21, 167a/23, 168b/21, 169a/12, 169b/14, 169b/16, 170a/10, 172a/1, 177a/17,
 178b/27, 178b/7, 180a/21, 183b/20, 184a/2, 186a/24, 186b/4, 187b/4, 189a/13, 189b/17,
 192a/14, 192a/21, 193a/22, 193b/18, 194b/22, 195a/25, 195b/7, 198a/6, 198b/5, 201a/20,
 201a/5, 203a/25, 206a/13, 206a/20, 206a/8, 206b/18, 215b/4, 217a/19, 219b/8, 220a/22,
 220a/27, 220b/1, 221a/5, 221a/8, 222a/1, 222a/27, 225a/12, 225a/8, 229a/12, 229a/16,
 229a/18, 229a/19, 229a/21, 232a/13, 232a/15, 232a/18, 232a/26
 g.-i ermenī 222a/1, 222b/19
 g.-i mażż 217a/22
 g. bir 167a/2
 g.+ i 204b/15, 222a/19, 231b/15
 g.+ in 228a/10
 g.+ iyile 205b/8

günlük Günlük ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk (*Liuidambar orientalis miller*). -4-

g. 217a/22, 224b/5, 225a/11
 g. bir 173b/11

güyegü Kekik. -1-

g. 170b/22

ġabbü'l-ġār <Ar. Defne yemişi (*Fructus Lauri, Lauraceae*).-1-

h. 170b/12

ġabbü'r-reşād <Ar. Su teresi tohumu, acı tere tohumu (*Semen nasturtium officinale*). -1-

h. 225a/8

ġabbü'r-rummān <Ar. Nar tohumu (*Semen punica granatum*).-3-

h. 180b/25
 h.+ la 177b/18, 187b/25

ġabbü'ş-şabr <Ar. Sabır otu tohumu (*Semen aloe vera*).-1-

h. 170b/5

ġabbü's-sürncān <Ar. Kestane tohumu. -1-

h. 170b/4

ġandaġūķī <Ar. Yonca. -1-

h. 170b/22

- h anzal** <Ar. Ebucehil karpuzu, acı elma, acı hıyar (*Citrullus colocynthis*). -7-
 Şahm-ı h. 167a/19, 167a/8, 170a/21, 172b/17, 181a/16, 186b/19
 Şahm-ı h. bir 170b/26
- handak k i** <Ar. Yonca. -1-
 h. 170b/22
- h anzal** <Ar. Ebucehil karpuzu, acı elma, acı hıyar (*Citrullus colocynthis*). -7-
 Şahm-ı h. 167a/19, 167a/8, 170a/21, 172b/17, 181a/16, 186b/19
 Şahm-ı h. bir 170b/26
- hardal** <Ar. Hardal otu, ak hardal (*Snapis alba*) ve yabani hardal (*Snapis arvensis*) olmak  zere
 başlıca iki t r  bulunmaktadır.
- harf** <Ar. Tere tohumu. -3-
 h. 174a/1, 225a/7, 225a/8
- h sek** <Ar. Demirdikeni, demir bıtırağı,  oban kerten (*Tribulus terrestris*). -1-
 h. 207b/1
- h Ő ** <Ar. Beyaz kekik, zambur (*Thymus capitatus*). -4-
 h. 170b/21, 174a/27, 191b/20, 192b/7
- h Ő Ő** <Ar. HaŐŐaŐ (*Papaver somniferum*). -21-
 h. 169a/17, 169a/6, 169b/15, 169b/23, 178b/5, 181a/10, 184b/3, 187a/11, 187b/21,
 204b/24, 205b/15, 206a/18, 206b/6
 Őar b-ı h. 187a/23, 187b/9, 189b/7, 204b/19, 205a/13, 205a/21
 h.+ la 198a/2
- hummaş** <Ar. Nohut. -1-
 m 'i h. 194b/10
- h t n tuzluğı** Hatuntuzluğu, diken z m  otu. -6-
 h.+ ı 201a/11, 202a/24
 t.+ ıdur 193b/12
 t.+ ıyıla 201b/2
 t.+ ıyıla ola 187b/24
 t.+ u 177b/18
- h Ő al** <Ar. Patlıcan. -2-
 h. 194b/7, 226a/22
- hayy-ı  alem** <Ar. Kaya koruğu (*Rhodiola rosea*). -1-
 h.-ı  alem 169a/20
- hel le** <Far. Helile otu, ağa  kavunu (*Terminalia*). -15-
 h. 168a/11, 169a/11, 170b/25, 173b/14, 191b/21, 194b/25, 195a/25, 195b/13, 195b/3,
 195b/6, 229a/1, 229a/2
 h.-i esved 199a/18
 h.+ yile 232a/7
- hel lec** <Ar. Helile otu, ağa  kavunu (*Terminalia*). krş. hel le. -27-
 h. 169b/2, 169b/5, 171a/3, 185a/13, 216b/7, 218b/1, 219b/11, 225a/21, 232a/6
 h.-i aşfer bir 185b/25
 h.-i aşfer ola 223b/2
 h.-i aşfer 166b/21, 169a/11, 171a/12, 171a/17, 171a/26, 180a/23, 185b/16, 194b/23,

196b/22, 199a/18, 199a/26, 217a/9, 219b/1, 223b/4

h.+ le 218a/2

ṭabīḥ-i h.+ le 217b/17

hey-y-ü fāriḳūn <Ar.-Far. Yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (*Erythraea centaurium*).

krş. kaṅṭariyūn -1-

h. 196b/18

ḥiltīt <Ar. Kadiyağacı, şeytanboku (*Ferula assa-foetida*). -4-

ḥ. 196b/20

şıfat-ı ma'cūn-ı ḥ. 196b/4, 196b/5

ḥ.-i ṭayyib 196b/5

ḥinnā <Ar. Kına ağacı (*Lawsonia inermis*), kına.-4-

ḥ. 169b/13

ḥ.+ yı 168a/7, 173b/12

ḥ.+ yıla 173b/13

ḥışrım <Ar. Koruk, üzüm kuruğu. -1-

şarāb-ı ḥ. 184b/11

ḥıtmī <Ar. Ebegümebine benzeyen, ondan daha büyük bir çiçek olup kök ve çekirdekleri hekimlikte kullanılır, Hatmi (*Athaea officinalis*). Hatem çiçeği. -15-

ḥ. 169a/10, 169b/13, 169b/26, 170a/1, 174a/18, 180a/3, 215a/27, 215b/18, 225b/11, 226b/7

ḥ. bir 184a/4

ḥ.+ den 189b/21

ḥ.+ yile 170a/4, 216a/13, 222a/27

ḥıyār <Ar. Hıyar, salatalık (*Cucumis sativus*). -26-

ḥ. 169a/6, 169b/21, 170a/10, 171b/24, 177a/25, 177b/15, 178a/4, 179a/19, 181b/1, 184b/2, 186a/24, 187b/13, 187b/6, 188a/14, 188a/5, 189a/24, 193b/12, 200a/8, 204b/21, 205a/1, 205b/14, 206a/15, 206a/18, 218b/16, 219b/3

ḥıyāreyn <Ar. İki hıyar. Metinde hıyar ve acur. -4-

ḥ. 186a/5, 187b/20, 190a/8, 197a/3

ḥıyārşenber <Ar. Hıyarçember, acur (*Cassia fistula*). -33-

ḥ. 169a/13, 169b/4, 171a/23, 179b/12, 180a/1, 180a/24, 180a/3, 184a/5, 185b/18, 186a/10, 189b/19, 189b/5, 191b/23, 192a/9, 193a/24, 193b/2, 194b/27, 195a/15, 195a/26, 195b/17, 197a/17, 198a/7, 198b/4, 199a/10, 199a/18, 199b/22, 217a/9, 219b/1, 227b/1

ma'cūn-ı ḥ. 225b/23

ḥ.+ i 225b/12

ḥ.+ le 200a/18

ma'cūn-ı ḥ.+ le 200a/18

ḥindibā <Ar. Acıkıcı, acikulak, yaban marulu. (*Cichorium endiva*).-69-

h. 166b/22, 167a/3, 168b/26, 169a/1, 169a/10, 169b/2, 169b/5, 179b/15, 179b/9, 180a/19, 180a/21, 183b/10, 183b/19, 184a/18, 184a/2, 185b/10, 185b/14, 185b/3, 186a/24, 187a/25, 189a/13, 190a/4, 190a/7, 191b/14, 191b/7, 191b/8, 192a/23, 193a/13, 193a/21, 193b/12, 194b/19, 194b/21, 195a/21, 195a/24, 195b/10, 195b/15, 195b/26, 197a/2, 198a/17, 198a/3, 198a/6, 199a/24, 199a/25, 199a/3, 199b/16, 202b/1, 205a/2,

216b/8, 217a/7, 217b/11, 217b/18, 217b/26, 218b/6, 223a/27, 224a/22, 226b/18, 226b/22, 228b/22, 229a/11, 231a/27, 232a/13

bezr-i h. 190a/7

ḥużūz-ı h. 217a/14

h.+ nuḡ 222a/26

h.+ yıla 200a/6

ḥīrī <Ar. Şebboy (*Flos chirenthi cheiri*). -1-

ḥ. 215b/24

ḥūlmċān <Far. Havlinca otu (*Galanga officinalis*). -1-

ḥ. 227b/14

ḥumḥum <? Ebe gümece, hubbazi. -2-

ḥ. 203a/18

bezr-i ḥ. 203a/17

ḥummāz <Ar. Kuzukulağı otu (*Rumex acetosella*). -8-

ḥ. 179a/8, 201a/9, 202a/9, 206b/20

şarāb-ı ḥ. 180b/24, 187b/23, 220a/18

ḥ.-ı rubb 190b/4

ḥużāz <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç (*Cyperus rotundus*). -4-

ḥ. 218b/17

ḥ.-ı hindibā 217a/14

ḥ.+ ıla 228a/18

ḥ.+ la 218b/8

ıccāş <Ar Erik ağacı ve meyvesi (*Prunus domestica*). krş. erük. -1-

şarāb-ı i. 219a/9

ısfānaḥ <Gr. Ispanak. -6-

ı. 179a/19, 204b/24

ı.+ la 184b/1, 205a/15

ı.+ la ola 169b/9, 214b/3

ısfānāḥ <Gr. bk. *ısfānaḥ* -16-

ı. 205a/22, 206a/1, 206a/25, 215b/12, 218a/26, 219b/5, 223a/17

ı.+ ıla 232a/24, 232a/6

ı.+ la 184a/27, 195a/27, 201a/12, 217b/14, 225a/24, 225a/25

ı.+ la ola 218a/27

ıklīl <Ar. Tüveyç, taç, taca benzer bitkilerde taca benzer bazı şeyler için kullanılan tabir. -10-

ı. 170a/2, 180a/9, 192b/12, 199a/20

ı.-i melik 169b/26, 170a/4, 174a/26, 180b/18, 186b/7

ı.-i melikle 170b/20

ıncīr <Far. İncir. -16-

ı. 173b/25, 174a/3, 203a/23, 205a/4, 207a/27, 215b/20, 215b/22, 224b/4, 225a/3, 226b/7, 230a/19

ı.+ i 225a/27

ı.+ le 225a/27, 226b/8

i. uralar 221b/19

'inebü's-şa'leb <Ar. Ayı üzümü (kocayemiş), tilki üzümü, -1-

ī. 218b/7

irsā <Far. Mavi zambak kökü (*Iris lurida*). -1-

ī. 230b/8

isfīdāc <Far. 1. Daha çok boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat, üstübeç. 2.

Helyun, kuşkonmaz bitkisi, tilki kuyruğu (*Asparagus officinalis*). -5-

i. 168b/20, 195a/4, 218b/20, 218b/22, 219a/15

ķabak Kabak (*Cucurbita*). -42-

ķ. 169b/17, 169b/21, 177a/25, 177b/27, 178b/16, 184b/2, 187b/13, 187b/14, 188a/14, 189a/24, 204b/14, 204b/23, 205a/20, 205a/8, 205b/13, 205b/16, 206a/1, 206a/14, 206a/18, 206a/2, 206a/25, 206a/8, 206b/12, 206b/14, 206b/2, 207b/5, 215a/16, 216b/3, 216b/4, 219b/5, 220a/27, 232a/22

ķ.+ la 177b/12, 178b/17, 178b/8, 184b/1, 205a/15, 217b/14, 223a/17

ķ.+ la ola 184a/27

ķ.+ la olur 218a/26

kābilī <Ar. Helile (*Terminalia*) türlerinden biri. krş. helīle. -12-

k. 171a/17, 171a/27, 185b/16, 191b/22, 194b/23, 195b/13, 195b/3, 195b/6, 199a/18, 202b/24, 229a/2, 232a/7

kāfūr <Ar. Kafur otu ve bundan elde edilen koku (*Camphorosma monspeliaca*). -36-

k. 169b/14, 178a/23, 187b/16, 200a/9, 201a/20, 201a/24, 203b/7, 205a/15, 205b/22, 206a/10, 206a/21, 218a/14, 218b/17, 218b/20, 218b/23, 220a/22, 220b/2, 221a/5, 222a/1, 231a/23

ķurş-ı k. 201a/8, 205b/13, 206a/7, 219b/6

ākṛāş-ı k.+ dan 203a/18

k. ēdüp 203b/9

k.+ ıla 219b/25

ķurş-ı k.+ ile 198a/17

k.+ la 201a/26, 204b/25, 204b/26, 205a/6, 206a/3, 218b/8

ķurş-ı k.+ la 188a/13

k. ola 204b/15

kāfūrī <Ar.-Far. Kafurla terkip olunmuş, kafura benzer. bk. kāfūr. -1-

ķurş-ı k. 206a/23

kāknec <Ar. Kanbil otu, güveyi feneri (*Physalis alkekengi*). -1-

k. 229a/11

ķamiş Kamış (*Pharagmites australis*). -4-

ķ. 166b/27, 231b/15

ķ.+ lıķlar 200a/24

ķ.+ uņ 168b/23

ķanbīl <Ar. Güveyi feneri, kandil otu (*Physalis alkekengi*). -1-

ķ. 217b/1

ķantariyūn <Gr. Yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (*Erythraea centaurium*). -3-

ķ. 167a/8, 171a/20

- ķ.-i rakīķ 199b/20
- ķar** <Ar. Su kabağı. -2-
cürāde-i ķ. 216b/4
ķ.+ lar 212a/6
- ķaranfil** <Ar. Karanfil (*Eugenia caryophyllata*). -1-
ķ. 193b/19
- ķarpuz** <Far. Karpuz. -16-
ķ. 170a/9, 177a/25, 177b/15, 178a/4, 184a/12, 187b/20, 188a/14, 188a/5, 204b/21,
205b/13, 205b/3, 218b/1, 218b/16, 219b/2, 219b/27, 227a/14
- ķaşāb** <Ar. Kamış (*Pharagmites australis*). krş. *ķamıř*. -1-
ķ. 204b/25
- ķaşabü'z-zerire** <Ar. Eğir otu, azak eğiri. (*Acorus calamus*). -1-
ķ. 192a/13
- ķaşnı** Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk (*Ferula assa-foetida*). -2-
ķ. 196a/8, 196b/20
- ķatır** Katır. "ķatır yağı" Çok yıllık, çalı görünüşünde ve sarı çiçekli bir bitki. -1-
ķ. 172b/15
- ķatünā** <Ar. Pireotu, karnıyarık otu ve tohumu (*Plantago psyllium*). -16-
bezr-i k. 169a/18, 169b/21, 184b/4, 189a/18, 205b/9, 205b/18, 205b/24, 206a/11,
206a/21, 215a/17, 218b/8, 218b/17, 225a/26, 229a/23, 231b/17, 232a/25
- ķavun** Kavun (*Citrullus melo*). -22-
ķ. 169a/25, 169a/6, 170a/27, 171b/24, 181a/3, 186a/5, 189a/23, 189b/13, 189b/14,
190a/8, 190b/4, 195b/23, 197a/18, 197a/2, 201a/15, 202a/12, 206a/9, 219b/7, 221a/4
ķ.+ ı 201a/10, 202a/27
ķ.+ ıla 219b/7
- ķayřum** <Ar. Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin (*Achillea millefolium*). krş.
ķaysüm, ayvadāna. -1-
ķ. 170b/20
- ķeber** <Lat. *bk. kebere*. -1-
uşul-ı k. 174a/2
- ķebere** <Lat. Sürekli yeşil kalan çalı görünümünde bir bitki, kebere, kapari (*Capparis*). -7-
ķ. 171b/1, 172b/16, 172b/6, 190a/7, 191b/21, 192a/24, 201a/17
- ķeberiyet** <Lat. Ar. *bk. kebere*. -1-
ķ. 167a/21
- ķehrübā** <Far. Kehribar. -1-
ķ. 206a/14
- ķemmün** <Ar. Kimyon (*Cuminum cyminum*). -4-
ķ. 170b/12, 192b/7, 193b/9, 198b/11
- ķelem** <Far. Lahana, top lahana, göbek lahana (*Brassica oleracea*). -9-
ķ. 170b/18, 171a/1, 194a/12, 194b/7, 195a/13, 198a/3, 222b/19, 226a/22, 230b/3
- ķemren** <? '*bk. bulbūs*.' -1-
ķ. 172b/7
- ķengerzed** <Far. Kenger sütünden yapılan bir tür sakız, çengel sakızı, kengel sakızı, kenger

zankı, kenger sakızı. -1-

k. 197a/19

kerefis <Ar. Kereviz (*Apium graveolens*). -22-

k. 166b/22, 167a/3, 170a/23, 171a/15, 171a/4, 173a/17, 173b/15, 179b/1, 186a/8, 192a/11, 192a/24, 192a/4, 196a/10, 198b/14, 198b/7, 199a/13, 199b/18, 202b/1, 219b/11, 226b/25, 229a/3

bezr-i k. 170b/27

kerevyā <Ar. Karaman kimyonu (*Carum carvi*). krş. urdımānā. -2-

k. 198b/11

k.+ yıla 195a/5

keşirā <Ar. Geven dikeninden çıkarılan bir tür zank. -5-

k. 195b/8, 206a/9, 212b/19

k. bir 195b/7

k.+ yı 195b/7

kestane <Gr. Kestane. -1-

k. 206a/13

keşüs <Ar. Bağıboğan, küsküt (*Cuscuta epythimum*). -6-

k. 169b/2, 192a/23, 194b/24, 195b/15

bezr-i k. 190a/7, 217b/18

kettān <Ar. Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez (*Linum usitissimum*). -25-

k. 168b/19, 170b/13, 171a/22, 173b/4, 174a/17, 174a/23, 178b/27, 182b/24, 187b/4, 190a/11, 194b/24, 195b/13, 204b/25, 205a/7, 215b/18, 215b/21, 215b/23, 216a/13, 217b/5, 224b/4, 225b/1, 226b/7, 230b/16, 230b/2

k.-ı sirke 177a/18

keymūliyā <Ar. ‘tīn-i keymūliyā’ Kefe kili. -3-

. 217a/19

tīn-i . 217a/16

tīn-i . ola 218a/15

inna <Ar. adıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen bir zank (*Dorema ammoniacum*). krş.

dāne ādır, bīrevder. -1-

. 230a/14

ırfa <Ar. Amber kabuğı, tarçın ağıacına benzeyen bir ağıacın kabuğı (*Croton eluteria*). -1-

. 227b/14

ışşāü’l-berrī <Ar. Eşek hıyarı, karga dügleği (*Ecballium elaterium*). -1-

bezr-i . 227b/15

kirās <Gr. Kiraz. -1-

k. 202a/12

kişnic <Far. 1. Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 cm yükseklikte, tıysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki, kişniş otu (*Coriandrum sativum*). 2. Bu bitkinin baharat olarak kullanılan kurutulmuş meyvesi veya tohumu. -9-

k. 169a/5, 169b/27, 170a/2, 177b/14, 178b/26, 205a/7, 215a/15, 218b/7, 229a/11

Çoruk Koruk, olgunlaşmamış üzüm. -12-

. 177b/16, 189a/22, 189a/8, 201a/11, 201a/14, 201a/6., 202a/24, 202a/9, 203b/5,

- 222a/25
 k.+ ıla 219b/5
 k.+ lu 178a/25
- koz** <Far. Ceviz (*Juglans regia*). -2-
 k. 171b/19, 228a/16
- kozak** Koza, kozalak. -1-
 k.+ dur 220b/17
- köknār** <Far. Köknar ağacı ve yemişi (*Abies cilicica*). -1-
 k. 217a/27
- ḳurdumānā** <Ar. Karaman kimyonu (*Carum carvi*). krş. kerāvyā. -1-
 k. 167a/18
- kürrāsī** <Ar. Pırasa, pırasa ile ilgili. -1-
 k.+ 187a/9
- kürrāsī** <Ar. bk. *kürrāsī*. -1-
 k. 212a/15
- kürünb** <Ar. Lahana, kelem. -5-
 k. 171a/1, 171a/15, 171a/4, 195a/6, 230b/3
- laḥana** <Gr. Lahana. -1-
 l. 229a/9
- lāden** <Far. Laden otu ve bundan elde edilen zamk (*Citris creticus*). -4-
 l. 186b/4, 201a/24
 l.+ e 186b/5
 l.+ i 186b/5
- laḥmīyye** <Ar. Damkoruğugiller. -1-
 istiskā-yı l. 168a/27
- leblāb** <Ar. Çadır çiçeği, küçük boru çiçeği, kahkaha çiçeği, çit sarmaşığı (*Convolvulus arvensis*). -1-
 l. bir 184a/3
- līmūn** <Gr. Limon (*Citrus limonum*). -9-
 l. 189a/23, 189a/8, 193b/17, 201a/14, 202a/23, 202a/9, 203a/19, 220a/19
 şarāb-ı l. vèreler 188a/7
- lisān-ı sevr** <Ar. Sığırdili bitkisi (*Anchusa officinalis*). -12-
 l.+ den bir 215b/21, 224b/3
 l.-ı sevr 171a/20, 191b/19, 193a/26, 194b/21, 195b/1, 195b/16, 196a/2, 198b/16, 220a/21
 l.+ le 179a/9
- lisānū'l-ḥamel** <Ar. Sinirotu, bağa yaprağı (*Rhodiola rosea*). krş. ḥayy-i 'ālem. -2-
 l. 216b/5, 218b/18
- lisānū'l-sevr** <Ar. bk. *lisān-ı sevr*. -1-
 l. 179a/13
- lökk** <Ar. Lak ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk (*Rhus Oxycantha*). -5-
 l. 182a/6, 198b/5, 203a/25
 ḳurş-ı l. 192b/3, 193b/3
- lu 'āb** <Ar. Bitki suyu, salya. -30-

l. 227b/22

l.-ı bezr-i kaçūnā ve 205b/24

l.-ı ḥabb-ı sefercel 205b/25

l.+ ı 170b/14, 189a/19, 189a/21, 192a/3, 205b/10, 205b/18, 218b/17, 225a/7, 232a/25

bezr-i kaçūnā l.+ ı 189a/19, 189a/21, 205b/18, 205b/9, 232a/25

l.+ ın 231b/5

l.+ ıyla 174a/17, 174a/18

bezr-i kaçūnā l.+ ıyla 184b/4, 206a/11, 206a/21, 218b/8, 229a/23, 231b/18

l.+ ıyla 174a/17

l.+ larıla 231b/12, 232a/25

l.+ larla 223b/7

māh-ı zehre <Far. *bk. mähīzehre*. -1-

m. 170a/20

māhī zehre <Far. Sığır gözü, sığırkuyruğu, labada (*Verbascum sinicatum*). -1-

m. 167a/9

maḥmūde <Ar. Mahmudiye otu, mahmude, bingöz (*Convolvulus scammonia*). -15-

m. 167a/2, 185b/24, 186b/19, 176a/26, 210a/12, 215a/4, 215a/5, 218a/2

‘alāmāt-ı şulḥa-yı m. 210a/7

‘alāmāt-ı m.+ ye 212b/5

m.-yi türbüdle 193b/2

m.-ı nużc 176b/3

m.-ı nużcuḡ 176b/2

m.+ dur 194b/17

m.+ ıla 219b/1

melik < Ar. “iklīl-i melik” oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu. -6-

iklīl-i m. 169b/26, 170a/4, 174a/26, 180b/18, 186b/7

iklīl-i m.+ le 170b/20

māmīrān-ı çīnī <Far. Kırlangıç otu (*Chelodanum majus*). -1-

m. 230b/12

māmīşā <Far. Kırmızı çiçekli kırlangıç otu (*Glaucium corniculatum*). -6-

m. 219b/22

şiyāf-ı m. 167a/23, 168b/20, 215a/16, 215a/20

şiyāḡ-ı m. 218b/5

mārmāḥūn <? Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). krş. fütenc, merv. -2-

m. 222b/12

m.-ı mervden bir 222b/12

mārūl <Gr. Marul (*Lactuca sativa*). -15-

m. 169a/19, 169a/4, 169b/24, 177a/25, 178b/17, 179a/18, 187b/14, 202a/27, 204b/24,

205a/2, 206a/1, 206a/25, 215a/16, 215a/20, 216b/5

māş <Ar. Mürdümük (*Lathyrus sativus*). -9-

m. 180b/16, 192b/9, 215b/12, 218a/26, 222a/24, 223a/16, 226b/19, 228b/23

m.+ la 217b/14

māşī <Ar. *bk. māş*. -2-

- m. 194b/19
m. olursa 192b/5
- mersin** <Gr. Mersin ağacı ve yemişi (*Myrtica communis*). -4-
m. 201a/24, 204b/15, 206a/14, 221a/9
- māzeryūn** <Far. Sütleğengillerden bir bitki, kulapa. Dağ mazeryunu (*Daphne alpina*) ve Hint mazeryunu (*Clitoria ternatea*) olmak üzere iki tür vardır. -1-
m. 172b/17
- māzū** <Far. Mazı (*Thuya*). -4-
m. 226a/6
kök-i m. 218b/9
kök-i m.+ yı 218b/19
m.+ yıla 217b/19
- meneveş** <Damla sakızı ağacı. -1-
m. 230a/13
- mercimek** <Far. Mercimek (*Lens culinaris*). -21-
m. 169b/13, 169b/23, 194a/12, 194b/7, 195a/7, 202a/24, 203a/23, 211b/8, 217a/14, 218a/12, 218b/21, 219a/10, 219b/4, 221a/5, 222a/2, 222a/24, 223a/16, 226a/21
m.+ ile 232a/8
mā-’işa’ir m.+ le 189a/23
m.+ le ola 219a/8
- merv** <Far. Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). -6-
m. 215b/23, 215b/20, 225a/27, 226b/7
bezr-i m. 224b/3
mārmāhūn-ı m.+ den bir 222b/12
- merzencūş** <Far. Mercanköşk çiçeği (*Origanum majorana*). -5-
m. 170b/20, 174a/18, 186b/7, 192a/14, 226a/25
- mihleb** <Ar. Anduz otu. -1-
m. 192b/11
- mısr** <Ar. Mısır. -6-
m. 167a/17, 171b/4, 205b/23, 215b/17, 229a/13
m.+ ı 205b/20
- mī’a** <Ar. Kara günlük ağacı ve yağı (*Liuidambar orientalis*). -2-
m. 226b/2
m.-yı sā’ile 224b/5
- mişmiş** <Ar. Zerdali yemişi, kayısı. -1-
m. 216b/13
- muğāş** <Ar. Yabani nar ağacı kökü. -2-
m. 170b/15, 171b/24
- muql** <Ar. Günlük ağacı, *muql-ı azrak* ve *muqlü’l-yehūd* olmak üzere başlıca iki türü vardır (*Boswellia carteri*). -15-
m. 170a/22, 171a/1, 171a/14, 172b/18, 226a/25, 226b/2, 226b/9, 232a/10
şifat-ı zımād-ı m. 226b/4
m.-ı suhūletile 228a/22

m. bir 198b/14

m.+ ı 226a/26

m.+ ıla 227b/11

m.+ la 226a/24

müdaḥrec <Ar. “zirāvend-i müdaḥrec” Dişi ziravend (*Aristolochia rotunda*). -1-
zirāvend-i m. 171b/15

münsebit <Ar. Olgunlaşmış hurma kuruğu. -1-
m. 225b/8

mürd <Far. *bk mürdümük*. -1-
m. 170b/14

mürdümük Otsu bölümü hayvan yemi olarak kullanılan, beyaz, açık mavi veya mor çiçekleri olan bir yıllık otsu bitki, akburçak. -28-
m. 168b/27, 169a/14, 169b/15, 169b/9, 177b/11, 178b/17, 178b/7, 184a/27, 192b/9, 194b/19, 195a/2, 195a/27, 195b/27, 198b/4, 199a/1, 205a/22, 206a/1, 206a/25, 206b/14, 206b/5, 215b/12, 223b/1, 224a/23, 225a/24, 231b/3, 232a/24, 232a/6
muḳaṣṣer-i m. 214b/3

mürr <Ar. 1. Mirra adı verilen ve Arabistan’da yetişen bir ağaç ve o ağacın zamkı, usaresi (*Comiphora myrrha*). 2. Acı. -11-
m. 172b/18, 196b/5, 217a/23, 226a/6
ḳuṣṣ-ı m. 171b/4
m.-i muḥarriḳayı 228b/27
m.-i muḥarriḳuḳ 229a/5
m.-i ṣāfī bir 221a/26
m.-i ṣāfī 202b/6
m.+ den 229a/4
m.+ i 168b/9

na‘na <Ar. Nane (*Mentha piperita*). -1-
n. 227b/15

nānhāh <Far. Anason (*Pimpinella anisum*). -5-
n. 167a/19, 170b/27, 196a/8, 226b/25
n.+ ı 173a/2

nārdīn <Ar. Nerdin (*Nardus stricta*). -4-
n. 170b/16, 170b/23, 172b/15, 180a/12

nebāt <Ar. Topraktan bite, çıkan her türlü şey, bitki. -1-
n.+ lara 201b/9

nārenc <Ar. Turunç (*Citrus aurantium*). -1-
ṣarāb-ı n. 178a/1

nār <Far. Nar ağacı ve meyvesi (*Punica granatum*). -12-
n. 181b/22, 182b/25, 218b/13
lisān-ı n. 218b/13
n.-ı fārisī 208a/19, 218a/16, 218b/11, 218b/13, 218b/14
n.-ı fārisīdedür 218a/16
n.-ı fārisīyye 218b/17

n.+ la 222b/5

nāriyye <Far. *bk. nār.* -1-

uštukusiyye-yi n. 175b/13

nemmām <Ar. Keklik otu (*Thymus glaber*). -2-

n. 174a/27, 180a/9

nīlūfer <Far. Nilüfer çiçeği (*Nymphaea*). -47-

n. 169a/10, 169b/14, 169b/17, 177a/15, 177a/24, 177b/27, 178b/16, 179b/10, 180a/19, 180a/21, 180a/3, 180b/23, 183b/10, 183b/19, 184a/19, 184a/2, 185b/11, 185b/14, 187a/11, 187a/25, 187b/14, 189a/13, 189b/23, 189b/3, 193a/22, 194b/22, 195a/12, 195a/24, 198b/27, 199a/24, 199b/20, 204b/14, 204b/23, 205a/8, 205b/16, 205b/27, 206b/12, 206b/13, 206b/2, 216b/9, 217a/7, 217b/12, 217b/26, 220a/27, 222a/23

n.+ le 187b/22, 200a/6

nercis <Ar. Nergiz çiçeği (*Narcissus*). -5-

n. 173a/14, 224b/25, 224b/26, 225b/16, 228a/20

nohūd <Far. Nohut (*Cicer arietinum*). -52-

n. 170a/16, 170a/25, 170b/1, 170b/7, 171a/25, 171a/9, 174a/25, 185b/21, 186a/2, 186a/7, 192a/16, 192b/9, 193a/27, 193b/16, 194b/10, 194b/20, 195a/2, 195b/27, 198b/10, 198b/18, 198b/4, 198b/8, 206b/14, 207a/27, 207b/3, 223b/1, 225b/22, 226a/16, 226b/19, 226b/23, 227a/14, 227a/25, 228b/23, 229b/15

n.+ ıla 229b/11

n.+ la 174a/15, 174a/25, 174a/26, 185b/4, 186a/13, 191b/10, 191b/16, 193a/15, 195a/22, 195a/27, 195b/11, 196a/5, 197a/16, 199a/1, 199a/4, 200a/17

n.+ la ola 180b/17

ot Ot, bitki. -61-

o. 169a/3, 169a/5, 170a/9, 178b/23, 179a/22, 179b/26, 180a/9, 181a/14, 181a/7, 184a/12, 184a/24, 184b/11, 184b/9, 186b/7, 194a/12, 204b/20, 205b/4, 206a/10, 206a/18, 206a/25, 216b/5, 217a/13, 217a/18, 218a/12, 218b/18, 218b/9, 221b/13, 226a/22, 228a/20, 229a/23, 229b/13, 230b/21, 230b/25

o.+ ı 169a/20, 169a/4, 170a/2, 170a/27, 170a/4, 170b/20, 170b/22, 180b/18, 187b/19, 192b/13, 195b/22, 197a/18, 199a/20, 199a/21, 202a/24, 205a/2, 205a/7, 205b/25, 215a/21, 215b/10, 216a/13, 217a/18, 221a/18, 221b/13

o.+ ın 174a/26

o.+ ıyla 193b/17

o.+ lar 192b/13, 230a/8

pāzū Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ispanak (*Beta vulgaris var. cicla*). -3-

p. 184a/3, 189b/24, 199b/21

pamuk <Far. Pamuk *bk. panbuk.* -1-

p. 227a/20

panbuk <Far. Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi, pamuk (*Gossypium*). -5-

p. 173a/9, 223b/9

p.+ ı 172b/8, 174a/5

- p.+ ıyıla 223b/24
- pelīze** <Ar. Meşe, pelit (*Uercus*). -1-
p.+ ye 187b/15
- penbe** <Far. *bk.* . *panbuḳ.* -2-
p. 210b/20
p.+ yi 218b/23
- persiyāvşān** <Far. <Gr. Baldırıkara (*Aspelinum adianthum*). -3-
p. 167a/18, 215b/21, 223b/4
- raḳūn** <Far. Zeytingillerden bir bitki, kurtbağrı (*Ligustrum vulgare*).-1-
r. 207b/2
r. 167a/19, 167a/3, 170a/15, 170a/27, 170b/2, 171a/14, 171a/9, 173b/25, 174a/13, 174a/26, 185b/14, 185b/4, 186a/25, 186a/5, 191b/16, 191b/20, 191b/27, 191b/6, 192a/10, 192a/16, 192a/23, 192a/24, 192a/4, 193a/22, 195b/14, 196a/9, 197a/14, 197a/2, 198b/2, 198b/7, 199a/13, 199b/17, 199b/20, 219b/10, 225b/21, 226a/18, 226b/18, 226b/22, 227a/24, 229b/13, 229b/9
r.+ yile 180b/23, 191b/10
- rāsīn** <Ar. Andız otu, rāsen, kanes, induz otu (*Inula helenium*). krş. anduz. -2-
r. 221b/10, 221b/9
- rāvend-i çīnī** <Far. Karabuğdaygiller familyasından, büyük yapraklı, çok yıllık bir bitki ve bu bitkinin kökü, ışgın, ravend-i çīnī, ravend-i rûmī, ravendiye. (*Rheum ribes*). -2-
r. 196b/8, 230b/9
- şabāgūn** <Ar. Kırlangıç otu ‘urūḳ-ı şabāgūn’. -1-
‘urūḳ-ı ş. 217a/27
- rubb** <Ar. İç, öz, meyve ve sebzelerin özü. -20-
r. 185b/24
ḥummāz-ı r. 190b/4
r.-ı süsen 206a/7
r.+ ı 188a/16, 189a/8, 190b/4, 205b/4, 206a/25, 221a/4
r.+ ı vèreler 188a/17
r.+ idur 203b/5
r.+ ıyıla 189a/10, 205a/25, 206a/17
r.+ ıyıla ola 206a/1
r.+ lar 190b/4
r.+ lardan 189a/8
- rummān** <Ar. Nar ağacı, nar. (*Punica granatum*). -8-
ḥabb-ı r. 184b/20
şarāb-ı r. 188a/6
ḥabb-ı r.-ı sufūf 178b/22
ḥabb-ı r.+ la 180a/6, 201a/12, 201b/2, 205a/25
ḥabb-ı r.+ larla 225a/24
- rummāneyn** <Ar. İki nar. Ekşi ve tatlı nar. -8-
r. 183b/13, 200a/2, 203b/4
mā’-i r. 169b/7, 187a/12, 217b/27, 218a/24, 219a/10

- şabr** <Ar. 1. Sabır, tahammül. 2. Sabırlık otu, öd ağacı ve bu bitkiden elde edilen tıbbî zamk (*Aloe vera*). -30-
 ş. 170b/12, 221a/26, 226a/5, 226a/6, 228a/18, 231b/5
 ş.-ı uskūturī bir 198b/13
 ş.-ı uskūturī 168a/11, 231a/26
 ş.-ı uskūturī 170a/19, 171a/13
 şıfat-ı ş.-ı uskūturī 202b/5
 şıfat-ı ḥabb-ı ş. bir 167a/2
 ş. edeler 169a/14, 170a/24, 174a/3, 183b/24, 184b/13, 185b/20, 187b/2, 189a/17, 191b/26, 193a/25, 195a/1, 198b/16, 216b/11
 ş.+ ı 173a/12
 ş.+ ıla 231b/1
 ḥabb-ı ş.+ ıla 229b/18
- sādec** <Far. Hint sünbülü (*Nardustachys jatamansi*). -36-
 s. 229b/9
- sikencübīn-i s. 183b/26, 184a/11, 184a/21, 184a/24, 184b/19, 185b/5, 186a/14, 186a/27, 187a/21, 191b/5, 192b/8, 193b/13, 194b/9, 197a/1, 198a/17, 199b/15, 200a/16, 201a/5, 202a/9, 214b/2, 215b/9, 216a/7, 219b/26, 223a/14
 s.-i nemle olur 217a/3
 s.-i sikencübīn 170a/5, 179a/22, 184b/9, 193a/15, 219b/3
 s.-i sikencübīnle 181a/7
 sikencübīn-i s.+ le 188a/3, 189b/26
 s. vèreler 180a/5, 201b/2
- sā'ile** "mī'a-yı sā'ile" <Ar. Kara günlük ağacı ve yağı (*Liuidambar orientalis*). -1-
 mī'a-yı s. 224b/5
- sakmūniyā** <Ar. <Gr. Bingöz otu, mahmudiye otu (*Convolvulus scammonia*). krş. maḥmūde. -3-
 s. 185a/14, 217b/18
 terencübīn-i s.+ yıla 217a/10
- şakız** Sakız. -10-
 ş. 192a/12
 ş. bir 192a/18
 ş.+ ı 173a/17, 173b/18, 186b/4, 192b/17, 230a/13, 230a/17, 232a/14
 ş.+ la 193b/17
- şanavberī** <Gr. Yer çamı, çam fıstığı (*Ajuga chamaepitys*). -1-
 ş. 225a/13
- şandal** <Ar. Sandal ağacı, ak sandal (*Santalum album*), kızıl sandal (*Pterocarpus santalinus*), sarı sandal (*Fringilla spinus*) olmak üzere üç türü vardır. -32-
 ş. 167a/23, 177a/15, 177b/14, 178a/23, 178b/26, 179a/11, 180b/23, 188a/4, 201a/20, 201a/24, 201a/26, 204b/15, 204b/25, 205b/22, 217a/14, 217b/19, 218b/22, 220a/22, 221a/5, 222a/19
 şurş-ı ş. 201a/9
 ş.-ı aḥmer 169a/3, 205a/15, 205a/27, 206a/2

ş.-ı ebyaz 168b/20, 170a/2, 215a/19

ş.-ı muķaşşırī 206a/10

ş.+ ıla 219b/24

ş.+ la 205a/6

şandaleyn <Ar. İki sandal. *bk. şandal.* -13-

ş. 177b/27, 187b/16, 187b/18, 187b/4, 187b/6, 200a/9, 204b/26, 215a/15, 217a/17, 218b/5, 219b/22, 220b/1, 231a/23

şarımşak Sarımşak (*Allium sativum*). -3-

ş. 172a/1, 172b/7, 231a/25

şarmaşuk Sarmaşık (*Hedera helix*). -1-

ş. 221b/21

sa‘ter <Ar. Güveyiotu (*Origanum vugare*). -3-

s. 170b/22

s.-i berrī 170b/21

s.+ le 193b/11

şaz Su kıyılarında yetişen açık sarı renkli kamyş. -1-

ş.+ lardan 201b/14

sedef <Ar. Su teresi, sezab tohmu. -1-

s. 226b/22

sefercel <Ar. Ayva (*Cydonia ablonga*). -15-

s. 178b/22, 179a/18, 188a/2, 189a/8, 205a/25

dehen-i s. 193b/18

ħabb-ı s. 205b/18, 232a/25

lu‘āb-ı ħabb-ı s. 205b/25

sikencübīn-i s. 180a/5

şarāb-ı s. 179a/12, 219a/9

s.+ de 185b/25

s.+ i 188a/6

s.+ i vèreler 180a/8

sefercelī <Ar. *bk. sefercel.* -2-

s. 214b/6, 214b/9

sekbīnc <Ar. Hıyara benzer bir ot, sek beni otu (*Ferula scowitziana*). -1-

s. 172b/18

selīhe <Ar. Tarçın ağacı, kurfa ağacı, yalancı tarçın ağacı, burçak (*Cinnamomum zeylanicum*, *C. cassia*). -2-

s. 170b/15, 196a/8

semiz oti Semiz oti . -22-

s. 169a/3, 170a/9, 179a/22, 181a/7, 184a/12, 184a/23, 184b/11, 184b/9, 187b/19, 195a/4, 202a/24, 204b/20, 205a/2, 205a/7, 205b/25, 205b/3, 206a/10, 206a/18, 206a/25, 206b/8, 215b/10, 217a/18

semizlik oti *bk. semiz oti.* -1-

s. 229a/23

serken <Far. Fırtına bitkisi. (?) -1-

- s.+ den bir 229a/8
- sermak** <Ar. Kataraf, koyun sarmaşığı, kara pazı (*Atriplex hastata*). -2-
s. 195a/27, 229a/9
- sezāb** <Ar. Sedefotu (*Ruta graveolens*). -9-
s. 167a/16, 167a/20, 196b/19, 217b/2, 226b/22, 226b/25
s.-ı berrī 171b/14
s.-ı şumağdan bir 231a/2
s.-ı yābis 196b/6
- şıra** <? Bir bitki türü (?). -1-
ş. 167a/19
- sibistān** <Far. Sibistan ağacı ve meyvesi (*Cordia myxa*). -12-
s. 169b/1, 181a/9, 183b/21, 184a/3, 185b/17, 187a/26, 189a/14, 189b/23, 189b/4,
194b/25, 195a/12, 199a/17
- silḳ** <Ar. Pazı. -1-
varak-ı s. 199b/21
- sinā** <Ar. Sinameki *bk. sināmekī*. -6-
s. 180a/2, 195a/10
s.+ yıla 192a/9, 196a/1, 225b/24, 227b/1
- sināmekī** <Ar. Sinameki (*Cassia acutifolia*). -24-
s. 169a/9, 169b/1, 171a/17, 173b/17, 180a/21, 184a/1, 185b/13, 186a/11, 187a/25,
189a/12, 191b/18, 193a/21, 194b/21, 195a/12, 195a/24, 195b/1, 195b/13, 196b/22,
198a/5, 199b/20, 216b/7, 223b/3, 226a/18
şifat-ı s. 183b/18
- şoğan** Soğan. -3-
ş. 202b/1, 231a/25
ş.+ ıyıla 224b/25
- söğüt** Söğüt ağacı (*Salix caprea*). -14-
s. 184b/19, 187b/12, 187b/6, 188a/4, 189a/24, 200a/10, 201a/19, 202a/21, 204b/13,
206b/21, 220a/21, 220a/27, 222a/1
- summāk** <Ar. Sumak ağacı ve tohumu (*Rhus coriaria*). -8-
s. 180b/26, 201a/14, 202a/24, 203b/5
s.+ ı 225b/14
s.+ la 180a/6, 201a/12
belec-i s.+ la 205a/26
- sūrincān** <Far. Sorincan ağacı (*Colchicum autumnale*). -15-
s. 166b/20, 167a/8, 168a/11, 169b/23, 170a/20, 171a/11, 171a/19, 173b/15
s.-ı ebyaz 166b/22, 167a/2, 169a/10, 171b/24
ḥabb-ı s.-ı kebīr 167a/6, 167a/7
s. bir 171a/3
- sūsam** <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -2-
s. 174a/18, 174a/23
- sūsen** <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -3-
s. 173a/14, 174a/24, 225b/1

- sük** İtkasarı, tilkitaşağı (*Orchis hircina*). -2-
s. 192a/14
şifat-ı zımād-ı s. 186b/4
- sünbül** <Ar. Sünbül otu (*Hyacinthus orientalis*). -4-
s. 186a/24, 192a/21, 193b/18, 196a/7
- sünbül-i hindî** <Ar. Hint sünbülü -1-
s.-i hindî 168a/2
- sünbül-i rümî** <Ar. Rum sünbülü -1-
s.-i rümî bir 191b/21
- süsen** <Ar. *bk. süsen*. -7-
s. 170b/16, 215b/23, 219a/16, 226b/5, 230a/4, 230a/7
rubb-ı s. 206a/7
- şāh-siferem** <Far. Küçük fesleğen otu, şāhisferem (*Ocimum minimum*). -2-
ş. 174a/27, 205b/22
- şāhtere** <Far. Şahtere otu (*Fumaria officinalis*). -2-
ş. 196a/1
ş. bir 194b/23
- şāhterec** <Far. *bk. şāhtere*. -4-
- şa'ir** <Ar. Arpa . -65-
ş. 179a/23, 216b/12, 216b/3, 217b/13, 218b/16
keşk-i ş. 179a/17, 191b/27, 192a/1
mā'-i ş. 180a/25, 180b/17, 181a/10, 181a/4, 183b/11, 183b/14, 184a/20, 184b/14, 185b/20, 185b/4, 186a/13, 186a/2, 187a/11, 187b/2, 187b/21, 188a/13, 189a/11, 189a/18, 189a/9, 189b/18, 191b/5, 192a/15, 195a/22, 198a/1190b/5, 190b/9, 191b/10, 191b/16, 193a/14, 193a/27, 193b/16, 199a/25, 199a/4, 200a/6, 205b/14, 205b/5, 205b/6, 205a/14
sevīķ-i ş. 177b/13
keşk-i ş. bir 184a/4
mā'-i ş.+ de 205b/9
ş.+ dūr 218a/1
mā'-i ş.+ dūr 180b/7
mā'-i ş.+ i 191b/12
ma'-i ş.+ le 179a/17
mā'-i ş.+ le 191b/4, 198a/17
ş. ola 179b/11, 179b/17, 217a/8, 218a/25, 219b/25
mā'-i ş. ola 189b/9, 199b/18, 231b/3
mā'-i ş. vèreler 183b/24
mā'-i ş. vermeyeler 184b/12
- şaytarac** <Ar. Serkile otu ve bu otun kökünden elde edilen bir ilaç (*Plumbago zeylanica*). -5-
ş. 167a/9
ḥabb-ı ş. 170b/5
ḥabb-ı ş.+ la 171a/12
ḥabb-ı ş.+ ı 170b/25
şifat-ı ḥabb-ı ş.+ ı 170b/25

- şaytarac-ı hindî** <Far. Hint şaytaracı. -3-
ş. 170b/26, 171a/14, 171a/3
- şeftâlû** <Far. Şeftali (*Persica vulgaris*). -4-
ş. 168a/6, 188a/6, 202a/11, 205a/3
- şessî** <Ar. Nesneleri boyamaya yarayan kokulu bir ot. -1-
fevâid-i ş. 175b/27
- şibsi** <Far. Tere otu, durak otu (*Anethum graveolens*). -1-
ş. 169a/23
- şih** <Far. Sarı yavşan otu (*Artemisia*). -1-
ş.-i ermenî 167a/17
- şirhışt** <Far. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî zamk (*Ferula alaeochytris*). -16-
ş. 179b/12, 180a/24, 183b/23, 187a/27, 189a/10, 189a/16, 203a/25, 216b/10, 217a/10,
217a/9, 218b/4, 219b/2
ş.+ la 179b/13, 179b/19, 189b/20, 214b/1
- tarâşîş** <Ar. Kalkan dikenini, kolgan dikenini, Hint ayvası (*Aegle marmelos*). -1-
t. 201a/17
- taru** Darı. -7-
t. 167a/20, 178b/25, 217b/16, 217b/7
t.+ yıla 173a/22, 173a/23, 173a/25
- temr-î hindî** <Ar. Hint hurması. -37-
t.- 169b/2, 169b/7, 177a/19, 177b/5, 178a/21, 179b/18, 180a/23, 181a/8, 183b/11,
184a/8, 184b/20, 187a/10, 188a/12, 189a/13, 189a/5, 189b/11, 190b/4, 198a/1, 198a/6,
200a/3, 200a/5, 201a/4, 216b/2, 216b/7, 217a/10, 217a/5, 218b/3, 219b/20, 223a/15,
225a/23, 218a/24
t.+ yile 184a/27, 187b/24, 189b/19, 214b/3, 217b/14, 217b/17
- terbid** <Ar. Dikenli çalı bitkisinin tohumu. -1-
t.-i ebyaz 185b/24
- tere** <Far. Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki, tere (*Lepidium*). -4-
t. 171b/4, 174a/1, 202b/1, 225a/8
- tohm** <Ar. Tohum. -203-
t.+ .ı 197a/14
t.+ ı 166b/22, 167a/17, 167a/3, 168b/26, 169a/10, 169a/17, 169b/2, 169b/24, 169b/3,
169b/6, 170a/15, 170a/26, 170a/27, 170a/9, 170b/14, 171a/25, 171a/9, 171b/14, 171b/24,
171b/4, 173b/15, 174a/14, 174a/17, 174a/2, 174a/22, 174a/23, 174a/26, 174a/8, 178b/23,
179a/22, 179b/10, 179b/16, 179b/26, 180a/19, 180a/21, 183b/10, 183b/19, 184a/12,
184a/18, 184a/2, 184a/24, 184b/11, 185b/14, 185b/3, 186a/25, 186a/5, 186a/8, 187a/25,
187a/26, 187b/19, 189a/13, 190a/4, 190a/8, 191b/15, 191b/20, 191b/22, 191b/8, 192a/10,
192a/11, 192a/16, 192a/23, 192a/4, 193a/13, 193a/22, 193a/27, 193b/12, 194b/19,
194b/21, 194b/25, 195a/21, 195a/24, 195b/10, 195b/15, 195b/26, 196b/19, 197a/18,
197a/2, 197a/3, 198a/6, 198b/17, 198b/7, 198b/8, 199a/13, 199a/24, 199a/3, 199b/17,
199b/18, 199b/20, 206a/14, 206a/18, 206a/19, 206a/20, 215b/21, 215b/23, 216b/8,
217a/7, 217b/12, 217b/26, 219b/10, 223a/27, 224a/22, 224b/4, 225a/27, 225b/21,
225b/22, 226a/16, 226a/19, 226b/18, 226b/22, 226b/25, 226b/7, 227a/24, 228b/22,

229b/10, 229b/13

t.+ ı bir 171a/15, 206a/10

t.+ idur 225a/8

t.+ ıla 170b/7

t.+ in 167b/21, 170b/3, 197b/13, 215b/20

t.+ ina 167a/19

t.+ indan 194b/24

t.+ inuñ 170b/14, 170b/15, 177b/10, 181a/7, 184b/9, 192a/3, 204b/20, 205b/4, 215b/10

t.+ iyıla 169a/1, 169b/15, 181a/3, 185b/10, 185b/4, 187a/11, 187b/21, 191b/16, 193b/17, 195b/11, 196a/1, 197a/16, 199a/25, 215b/18, 216a/12, 216a/13, 217b/18, 225b/1, 227a/25, 229b/16, 230b/16, 230b/2

t.+ iyıla ola 170a/17, 174a/15, 195b/27, 226b/24, 229b/11

toħmkān <Far. Semiz otu, (*portulace oleracea*). -2-

t. 177b/10, 219b/27

topalak Yer miski, havlican denilen kök. -2-

ğ. 225b/14, 226a/6

torak Tere otu, durak otu, yabancı durak otu (*Anethum graveolens*). -19-

ğ. 170a/1, 170a/27, 170a/4, 170b/19, 174a/26, 179b/26, 180b/18, 181a/14, 186b/7,

tuħleb <Ar. Su mercimeği (*Lemna minor*). -5-

ğ. 168b/22, 169b/12, 215a/16, 216b/4

t.+ i 168b/22

turb <Far. Turp (*Raphanus sativus*). -9-

t. 169a/25, 170a/26, 192a/5, 195b/22, 197a/18, 229b/13, 231a/19, 231a/26

türunc <Far. Turunç (*Citrus aurantium*). -4-

t. 178a/1, 201a/15, 220a/19

şarāb-ı t. 179a/12

tüt <Far. Dut. (*Fructus mori nigri*). -4-

t. 177a/25, 177b/16, 202a/12

t.+ uñ 177b/16

tüffāh <Ar. Elma. (*Pirus malus*). -11-

t. 169a/16

şarāb-ı t. 178a/1, 178b/6, 179a/12, 179a/17, 187b/23, 188a/2, 188a/7, 205a/14, 219a/9

t.+ la 185b/25

tüffāh-ı şāmī <Far. Şam elması. -1-

t. 179a/18

türbüd <Far. Türbit otu (*Convolvulus turpethum*). -20-

t. 170a/20, 170b/25, 191b/19, 192a/3, 192b/16, 194b/25, 195b/4, 198a/6, 198b/4, 199a/10, 223b/2, 223b/4, 229b/17

şıfat-ı devā-yı t. 192b/16

t.-i ebyaz bir 198b/14

t.-i maħkūk 195b/14

t.+ ile 219b/11

t.+ le 217b/18

maḥmude-yi t.+ le 193b/2

t. ola 227b/1

ubhul <Far. Dağ selvisinin tohumu. -1-

u. 225a/11

ūd <Ar. Öd ağacı (*Auilaria agallocha*). -1-

‘u. 201a/24

‘unnāb <Ar. Kızıliḡde, üvez ağacı (*Sorbus aucuparis*). -37-

‘u. 168b/25, 169b/6, 177b/5, 179b/10, 179b/15, 180a/19, 180a/2, 181a/9, 183b/20, 184a/3, 185b/17, 187a/26, 189a/14, 189a/22, 189b/4, 193a/23, 194b/25, 199a/17, 200a/4, 201a/7, 203a/16, 215b/7, 216b/1, 216b/12, 216b/8, 217a/12, 217a/6, 218a/24, 218b/3, 219a/7, 224a/22, 225a/23, 232a/4

şarāb-ı ‘u. 219a/8

‘u.+ la 205b/15, 220a/26

‘u.+ uḡ 222b/9

uruz Kaya kuruḡu (*Rhodiola rosea*). -4-

u. 169a/20, 169a/4, 169a/5, 215a/21

‘uṣfur <Ar. Yalancı safran, uspur (*Carthamus tinctoriuu*). -19-

‘u. 170a/17, 170b/14, 170b/7, 171a/25, 171a/9, 174a/15, 191b/22, 192a/3, 193b/17, 195b/11, 195b/27, 197a/16, 198b/8, 225b/22, 226a/16, 226b/23, 227a/25, 229b/11, 229b/15

uṣḡūrī <Gr. bk. uṣḡūrī. -2-

şabr-ı u. 168a/11, 231a/26

uṣḡūrī <Gr. Sabır otunun bir türü. -4-

şabr-ı u. 170a/19, 171a/13

şıfat-ı şabr-ı u. 202b/5

şabr-ı u. bir 198b/13

uṣḡūdūs <Gr. Karabaş otu (*Lavandula stoechas*). -8-

u. 171a/18, 185b/15, 195b/15, 195b/6, 229a/1, 229b/17

u.+ ı 194b/21

u. ola 199a/11

uṣaḡ Çadıruşaḡı otu ve bundan elde edilen zamk, amonyak. (*Dorema ammoniacum*). -10-

u. 167a/20, 170b/12, 196b/12, 226a/25, 226b/4, 226b/9, 230a/12

u. bir 230b/17

u.+ dur bir 230b/4

u.+ ı 226a/26

üzerlik Üzerlik otu (*Peganum harmala*). -1-

ü. 167b/21

üzüm Üzüm (*Vitis vinifera*). -24-

ü. 171a/17, 171a/27, 177a/26, 185b/17, 191b/22, 192b/10, 193a/23, 194b/23, 195a/10, 195a/13, 195a/25, 195b/16, 196b/23, 202b/18, 203a/23, 203a/24, 205a/4, 224b/5, 227b/11

ü.+ i 168b/26, 169a/9, 215a/27, 229a/11

ü.+ ile 227b/16

varak <Ar. Yaprak. -3-

v.-ı dülbile 166b/26

v.-ı silk 199b/21

v.+ ını 222b/9

varsama Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup kimi yemeklere konan bir bitki, barsama. -2-

v. 180b/18, 192a/15

verd <Ar. Gül, çiçek. -9-

akrâş-ı v. 192a/11

dühn-i v. 225a/8

ķurş-ı v. 186a/23

şan'at-ı ķurş-ı v. 186a/23

v.-i mükerrer 170a/5

şarâb-ı v.-i mükerrer 183b/26, 187a/20

v.+ le 193b/7

ķurş-ı v.+ le 198b/19

yaprak Yaprak. -42-

y.+ ı 166b/21, 169a/12, 169a/19, 169a/25, 169b/24, 170a/26, 171b/3, 183b/20, 187b/12, 187b/13, 187b/7, 189a/13, 189a/24, 194b/22, 195a/25, 197a/19, 200a/10, 201a/19, 201a/20, 202a/21, 204b/13, 204b/14, 205b/16, 217a/19, 220a/27, 226a/25, 229b/13, 230a/13

y.+ ı bir 184a/4, 189b/24, 195a/13, 199b/21

y.+ ı olur 170b/21

y.+ ı uralar 221b/24

y.+ ın 168a/6, 168b/24, 221b/23, 225b/10

y.+ ınu 220a/21

y.+ ıyıla 166b/27

yâsemîn <Far. Yasemin (*Jasminum officinale*). -2-

y. 171b/5, 174b/3

yekbinî <Far. Bir çeşit fesleğen. -2-

y. 178b/23, 198b/17

yekbînî <Far. bk. yekbinî. -2-

y. 170b/14, 193a/26

yılğın Ilgın ağacı (*Tamarix tetrandra*). -2-

y. 201a/25, 203b/7

yonca Yonca. -1-

y. 170b/22

yoşu Ağaç yosunu, ketencik (*Mescus aboreus*). -3-

y. 168b/23, 169b/12, 215a/17

zakķūm <Ar. Zakkum ağacı, ağı ağacı. -1-

dühn-i z. 167b/7

zehre <Far. Çiçek. 'māh-i zehre' Sığır gözü, sığırkuyruğu, labada (*Verbascum sinicatum*). -2-

mā-i z. 172b/16

māh-ı z. 170a/21

- zencebîl** <Ar. Zencefil (*Zingiber officinale*). --6-
z. 170b/15, 170b/27, 171a/13, 171a/3, 192b/17, 196a/8
- zerārīc** <Far. Dikenüzümü, kadıntuzluğu sarıçalı, (*Berberis vulgaris*).-1-
z. 172b/6
- zerdecüb** <Far. Zerdeçal (*Cucurma longa*). -3-
z. 232a/10, 232a/18
- zerdālū** <Far. Kayısı, zerdali (*Armeniaca vulgaris*). -14-
z. 200a/7, 202a/12, 214b/1, 216b/13, 218a/1, 219b/21, 225a/22, 230b/14, 183b/17, 187a/14, 188a/5, 189a/10, 189b/19
- zeyt** <Ar. Zeytin (*Olea europea*). -13-
z. 168a/3, 172b/21, 173b/9, 199b/23, 215b/18, 215b/24, 225b/27, 226b/27, 230a/27
z.-i infāk 174a/19
z.+ i 174a/21
- zeytūn** <Ar. Zeytin (*Olea europea*). -2-
z. 174a/19, 174b/2
- zirāvend** <Ar. 1. Ziravend (*Aristolochia rotunda*). 2. Boru elması (*Aristolochia longa*). -5-
z. 217a/24, 232a/13
z.-i müdahrec 171b/15
z.-ı tavīl 170b/11, 217b/1
- zerrin-kaḏeḥ** <Far.-Ar. Güzel kokulu, göbeği renkli bir cins sarı çiçek, nergis, kayazade.-1-
z.-dür 225b/16
- zūfā** <Ar. Çördükotu, zufa otu (*Hyssopus officinalis*). -2-
z. 224b/5
z.-yı raḥb 215b/22

1.1.5. Yiyecek, İçecek Adları

- afārīkūn** <Ar. bk. *gārīkūn*. -1-
a. 167b/6
- alıç** <Far. Kırlarda kendiliğinden yetişen sert odunlu bir ağaç, bu ağacın yemişi. -1-
a. 202a/27
- arpa-cevāb** <Far. Arpa ile yapılan bir tür yiyecek.-1-
a. 200a/17
- ‘asel** <Ar. Bal. -20-
‘a. 172b/19, 195b/23, 196b/23, 197a/19, 199b/23, 229b/14
ma’-i ‘a. 167b/6
mā’-i ‘a. 190b/6, 190b/8, 193b/9
sikencübīn-i ‘a. 193b/10
‘a.-i gülbeşeker 227a/25, 229b/15
‘a.-i gülbeşekerile 229b/10
‘a.+ e 227a/19
‘a.+ i 172b/8
‘a.+ iyile 167b/3

‘a.+ le 193b/16, 195b/4

‘a. ola 190b/6

‘**aseliyye** <Ar. Bal ile ilgili, bal hali. -1-

‘a.+ dür 227a/16

ayran Ayran. -3-

a. 201a/18

a.+ a 206b/13

a.+ ı 204b/26

bal Bal. -20-

b. 170b/1, 181a/14

b.+ ı 225a/1

b.+ ıla 230b/5

b.+ la 170b/19, 171b/1, 173a/2, 196a/9, 196b/7, 196b/9, 215b/18, 216b/17, 224b/26, 225b/13, 225b/14, 225b/15, 225b/9

b.+ la etmek 193b/10

b.+ la ola 225b/17

beksimed <Gr. Peksimet. -2-

b.+ dür 169b/13

b.+ ile 206b/13

cev-âb <Far. Arpa suyu. -2-

c. 222a/2, 229a/9

cirm <Ar. Posa suyu ve özü alınmış yiyecek. -1-

c.-i kâlbe 181a/20

cörek Çörek. -1-

c.+ e 174a/18

cübn <Ar. Süt kesigi, peynir. -2-

c.+ de 184a/17

c.+ e 225b/14

cüllâb<Far. Gül suyu. -69-

c. 179a/8, 180b/16, 198b/27, 205b/20, 205b/24, 205b/26, 217a/5, 229b/11

c.-ı sikencübîn 187b/23

c.+ dan 188a/16

c. edeler 174a/14, 189b/5, 218b/2, 222a/24, 224a/23, 226b/23

c. edüp 168b/26, 169b/6, 169b/7, 169b/9, 170a/16, 177a/20, 177b/5, 179b/11, 179b/16, 180a/20, 180b/7, 183b/10, 184a/18, 185b/11, 185b/4, 185b/5, 186a/15, 186a/2, 187b/19, 189b/6, 191b/15, 191b/8, 191b/9, 193a/14, 195b/26, 198b/3, 198b/7, 199a/13, 199a/3, 199a/9, 199b/17, 203a/18, 203a/23, 215b/7, 216b/3, 217a/6, 217a/7, 217b/12, 217b/26, 219a/7, 219b/10, 223b/1, 225a/23, 226a/16, 228b/23, 232a/5

c. eyler 226b/18

c.+ ı 190a/12, 203a/16

c.+ ıyıla 186a/1

c.+ lardan 194b/9

c.+ larla 184a/11, 191b/4

dühn <Far. Yağ. -3-

d.-i külābiḥ 171b/19

d.-i verd 225a/8

d.-i zaḳḳūm 167b/7

dühniyyet <Far. Yağ ile ilgili. -1-

d. 204b/3

edhān <Ar. Yağlar. -2-

e.+ a 200a/25

e.+ ı 232a/23

e.+ ıla 231b/13

eşribe <Ar. İçilecek şeyler, içkiler. -1-

e. 208b/24

eṭ'am <Ar. Yemekler. -1-

e.+ a 208b/24

fākihe <Ar. Yemiş, meyve. -24-

f. 169b/5, 177b/6, 179b/11, 179b/18, 180a/1, 180a/18, 183b/16, 185a/12, 185a/9, 187a/14, 199a/26, 200a/7, 214a/27, 215b/13, 216b/16, 217a/8, 218a/1, 219b/1, 219b/21, 223b/2, 225a/22

mā'-i f.+ le 218b/1

fāniz <Far. Beyaz şeker, peynir şekeri. -1-

f. 192b/1

fevākih <Ar. Meyveler, yemişler. -2-

f. 189a/10

f.+ ile 231b/3

ğidā <Ar. Besin, gıda. -168-

ğ. 181a/24, 185a/8, 193a/16, 216b/12, 217b/13

ğ.-yı fāḳdur 199b/10

ğ.+ da 195a/18, 214a/5

ğ.+ dan 186a/12, 195a/16, 195b/21, 207a/25

ğ. edeler 177b/12

ğ.+ lar 166b/26, 171b/21, 177a/27, 178a/25, 178a/3, 180a/11, 181a/12, 181a/26, 202a/22, 207b/1, 231a/20, 231a/21

ğ.+ lar vēreler 195a/3

ğ.+ lardan 186a/6, 217a/11, 225b/24

ğ.+ larıla 232a/21

ğ.+ larla 180b/8

ğ.+ nuḥ 195a/19

ğ. ola 199b/10, 219a/11

ğ.+ sı 168b/27, 169a/1, 169b/9, 170a/10, 170a/16, 170b/6, 171a/9, 174a/15, 177a/21, 177b/6, 178b/17, 178b/2, 178b/24, 178b/7, 179a/13, 179a/23, 179a/9, 179b/11, 179b/17, 180a/25, 180a/26, 180a/5, 180b/16, 180b/19, 180b/23, 180b/25, 180b/7, 181a/10, 181a/18, 181a/4, 183b/11, 183b/14, 184a/19, 184a/26, 184b/20, 185b/4, 186a/2, 186b/1, 187a/11, 187b/21, 187b/24, 189a/11, 189a/23, 189a/9, 191b/10, 191b/16, 191b/5,

192a/15, 192b/9, 193a/14, 193a/27, 193b/14, 193b/15, 194b/10, 194b/19, 194b/5, 195a/22, 195b/10, 195b/27, 197a/16, 198a/1, 198b/10, 198b/17, 198b/3, 198b/8, 199a/1, 199a/25, 199a/4, 199b/18, 200a/17, 200a/5, 201a/11, 201a/27, 204b/21, 205a/14, 205a/2, 205a/22, 205a/26, 205b/5, 206a/1, 206a/25, 206b/23, 207b/2, 214b/2, 214b/7, 215b/11, 216b/3, 217a/8, 218a/1, 218a/25, 219a/7, 219b/25, 219b/4, 220a/25, 221a/5, 222a/1, 222a/24, 223a/16, 223b/1, 223b/27, 224a/23, 225a/24, 225b/22, 225b/6, 226a/16, 226b/19, 226b/20, 226b/23, 227a/25, 228b/23, 229a/7, 229b/11, 229b/15, 231b/3, 232a/24, 232a/5, 232a/8

ğ.+ sını 171b/21

ğ.+ sını 200a/18, 200a/20, 206a/26

ğ. vèreler 169a/14, 189b/9

ğ. vèrseñ 199b/11

ğ.+ ya 199b/9, 202a/17, 202a/19

ğ.+ yı 167b/16, 194b/5, 204a/6, 223b/5, 229b/21

ğ.+ yı vèrmeseñ 199b/10

ğ.+ yıla 183b/9

güvabiḥ <? Ekşi ve tuzlularla terbiye edilmiş nesnelər. -1-

g. 195a/6

güvāmīc <? *bk. güvabiḥ.* -1-

g. 193b/10

güvāmīḥ <? *bk. güvabiḥ.* -1-

g. 231a/24

ḥalīb <Ar. Taze süt. -2-

ḥ. 184b/9, 186a/6

ḥamīr <Ar. Hamur. -3-

ḥ. 224b/4, 225b/15

ḥ.+ le urmaḡ 225b/2

ḥamr <Ar. Şarap, bade, mey. -8-

ḥ. 178a/26, 180b/19, 202a/20, 230b/14

ḥ.+ dan 221b/2

ḥ.+ la 167b/24

ḥ. olmaḡ 176b/15

ḥ.+ uñ 169b/11

ḥarīre <Ar. Şeker, un veya nişastadan yapılan bir tür tatlı. -2-

ḥ. ola 179a/17, 206b/9

ḥasā <Ar. Bulamaç. -3-

ḥ. 206b/4

şıfat-ı ḥ. 206b/4

ḥ.+ ya eyler 227b/3

ḥelvā <Ar. Helva. -3-

ḥ.+ lar 207b/4

ḥ.+ ları 225a/16

ḥ.+ yıla 231a/27

herīse <Ar. 1. Keşkek denen yemek çeşidi. 2. Püre -3-

h. 207b/3, 229b/20

h. olmuş 207a/27

hōş-āb <Far. Hoşaf, komposto. -6-

h.+ ı 214b/1, 216b/13

h.+ ıyıla 187a/14, 189a/10, 189a/10, 200a/7

içkü İçki. -8-

i.+ de olan 190a/15

i.+ siyile 169a/1, 169b/8, 177b/9, 183b/13, 187a/12, 189a/6, 201a/13

ḳadīd <Ar. Kurutulmuş et. -4-

ḳ. 194b/6, 226a/22, 229b/19

ḳ.+ den 231a/25

ka'k <Ar. Kuru ekmek, peksimet. -1-

k. 169b/13

ḳalye <Ar. Bir tuz çeşidi. -2-

ḳ. 225a/4, 225a/5

ḳavud Kavrulmuş tahıl unu. -1-

ḳ.+ ı 177b/13

keşk <Ar. 1. Unla beraber dövülmüş et ve buğdaydan yapılan ve ortasına kızdırılmış yağ dökülen bir yemek, keşkek. 2. Yoğurt kurusu, keş, kurut. -4-

k.-i şa'īr bir 184a/4

k.-i şa'īr 179a/17, 191b/27, 192a/1

laḥūm <Ar. Etler. -1-

l.-i şīrān 226a/21

mā' <Ar. Su. -87-

m.-i zehre 172b/16

m.-şa'īr 189b/9, 189b/18, 190b/5, 190b/9, 191b/10, 191b/16, 193a/14, 193a/27, 193b/16, 199a/25, 179a/17, 179a/23, 179b/11, 179b/17, 184a/25, 216b/12, 216b/3, 217a/8, 217b/13, 218a/1, 218a/25, 218b/16, 219b/25, 219b/6, 199a/4, 200a/6, 205b/14, 205b/5, 205b/6, 213a/7

m.- şa'īr mercimekle 189a/23

m.-i 'asel 167b/6

m.-i 'asel 190b/6, 190b/8, 193b/9

m.-i balgāmī 213b/6

m.-i fākihele 218b/1

m.-i ḥilāf 184b/19

m.-i ḥummaş 194b/10

m.-i laḥm 206b/16, 206b/23

m.-i laḥmla 207b/3

m.-ī nesnelere 180b/3

m.-i rā'ib 201a/17

m.-i rummāneyn 169b/7, 187a/12, 217b/27, 218a/23, 219a/10

m.-i ruṭūbetūn 180b/4

m.-i şa'îr ola 199b/18, 231b/3

m.-i şa'îr vèreler 183b/24

m.-i şa'îr vèrmeyeler 184b/12

m.-i şa'îr 180a/25, 180b/17, 181a/10, 181a/4, 183b/11, 183b/14, 184a/20, 184b/13, 185b/20, 185b/4, 186a/13, 186a/2, 187a/11, 187b/2, 187b/21, 188a/13, 189a/11, 189a/18, 189a/9, 191b/5, 192a/15, 195a/22, 198a/1, 205a/14

m.-i şa'îrde 205b/9

m.-i şa'îrdür 180b/7

m.-i şa'îri 191b/12

m.-i şa'îrle 191b/4, 198a/17

m.-i uşûlla 196a/15

m.-i şa'îr ola 215b/11

m.-i şa'îr ve 214a/6

mā'iyet <Ar. Suya ait, suyla ilgili. -4-

m.+ i 188b/10, 218b/15

m.+ üñ 219a/1

neffâât-ı m. olduğu 219a/3

maşakî <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine (*Pistacia lentiscus*). -14-

m. 170a/22, 173a/17, 173b/17, 180a/11, 186b/4, 192a/18, 192b/17, 193b/18, 195b/7, 199a/12, 199a/9, 224b/5, 226b/2

m.+ yile 192b/19

milh <Ar. Tuz. -1-

m.-i ta'âm bir 192a/6

milh-i hindî <Far. Hint tuzu. -4-

m. bir 170a/21, 195b/6, 171a/14, 192a/3

mutancana <Far. Et suyu, kısık ateşte kaynatılmış. -1-

m. 195a/5

müzevverât <Ar. bk. müzevvere. -1-

m. 214a/6

müzevvere <Ar. Çeşitli sebzelerle yapılan etsiz çorbalar. -12-

m. 170b/7, 217b/14, 219b/5, 227a/26

m. édüp 168b/27

m.+ si 178b/7, 180b/17, 180b/25, 194b/19, 199a/1, 205a/22, 218a/27

nişâsta <Far. Nişasta. -3-

n. 184b/3, 206a/20, 206a/9

peynir <Far. Peynir. -2-

p. 229a/3, 229b/20

piyaz <Far. Soğan. -1-

p. 195a/11

râtînc <Ar. Reçine. -1-

r. 232a/14

reşîdiyye <Ar. Nişasta ve şekerle yapılan bir çeşit tatlı. -1-

r. 229b/20

rā'ib <Ar. Kuşkulu, şüpheli. Metinde süt kesığının, yoğurt suyu. -4-

r. 219b/3, 201a/17

r.+ ile 219b/6

reyāh <Ar. Şaraplar. -1-

r.+ ı 206a/10

sāde-yāğ <Ar. T. *bk. sāyağı.* -1-

s. vèreler 230a/25

sayağı Sade yağ, tereyağı. -1-

s.+ 224b/5

semen <Ar. Sade yağ. -3-

s. 227b/20, 230a/24

s.+ le 222a/26

sevīk <Ar. Kavut, kavrulmuş un. -4-

s. 166b/13, 178b/22

s.-i şa'ır 177b/13

s.+ ıyla 219b/11

şihnāt <Ar. Balıktan yapılan bir tür yiyecek, yahni. -1-

ş.-ı şāmiyye 202a/26

sikbāc <Ar. Ekşi, sirkeli aş. -1-

s. 201b/1

simīd <Ar. Simit. -1-

s. 206b/13

sirke <Far. Sirke. -51-

s. 170b/21, 177a/17gülāb.la, 187b/6, 190a/9, 201b/1, 232a/13

kettān-ı s. 177a/18

s.+ de 168b/22, 168b/24, 192a/26, 197a/4

s.+ lü 201b/1

s.+ nūj 218a/13, 218a/14

s. ola 190a/10

s.+ si 221b/19, 221b/25

s.+ ye 221a/8, 226a/1

s.+ yi 174a/8

s.+ yile 166b/27, 168b/21, 169b/21, 172b/25, 187b/4, 189a/20, 202b/1, 217b/19, 217b/4, 218b/10, 218b/19, 218b/24, 219a/10, 219b/12, 219b/4, 219b/8, 220a/26, 221a/5, 222a/2, 222a/25, 222b/19, 222b/21, 225b/14, 225b/26, 226a/6, 230b/16, 232a/15, 232a/18

bezr-i қātūnā s.+ yile 169a/7

s.+ yile ola 189a/23, 202b/2

şu Su. -397-

ş. 167b/9, 168b/23, 169b/12, 175a/18, 177b/20, 179a/19, 179a/21, 180a/24, 180b/19, 182b/21, 184a/13, 185b/6, 187a/16, 188a/19, 189a/25, 189b/13, 190a/18, 190a/20, 190a/24, 190a/27, 190b/1, 192a/25, 195b/22, 200a/1, 200a/11, 200a/23, 201b/12, 203a/22, 204b/12, 205a/13, 206b/19, 208b/2, 211a/2, 211b/21, 213a/7, 213a/8, 215a/17, 216b/4, 217b/8, 218a/23, 219b/7, 220a/6, 225a/4

ş. bir 190b/6

ş.+ da 166b/24, 169a/12, 169b/3, 171a/21, 180a/8, 183b/21, 184a/4, 185b/18, 187a/27, 189a/6, 191b/23, 194b/26, 195a/14, 195a/25, 195b/17, 197a/3, 199b/22, 206b/6, 216b/9

ş.+ da bir 185a/13

ş.+ dan 174a/9, 180a/23, 193a/16, 205a/6, 212b/23

ş.+ la 203b/7

ş.+ lar 167b/3, 172b/10, 172b/4, 200a/24, 201b/11, 202a/16, 204b/17, 206a/5, 229a/17, 231b/27

ş.+ lara 180b/2

ş.+ lardan 231a/19

ş.+ ları 207a/18

ş.+ larına 182b/19

ş.+ larında olan 198a/18

ş.+ larla 179b/1, 216a/12

ş.+ lu ola 187b/13

ş.+ nuş 184a/16

ş. olmaya 177a/23

ş.+ suz 202a/15

ş.+ suzluk 206a/6

ş. uralar 206b/20

ş.+ ya 172b/9, 174a/5, 174b/5, 178a/25, 179a/25, 180b/1, 188a/20, 192b/12, 200a/22, 201a/21, 202b/2, 221a/8, 226a/3

ş.+ yı 169a/1, 169b/22, 170a/10, 170a/9, 171b/22, 172b/8, 174a/4, 177a/21, 177a/23, 177b/10, 177b/17, 177b/6, 178b/17, 178b/7, 179a/11, 179a/14, 179a/24, 179b/13, 180a/10, 180b/23, 181a/21, 182b/20, 184a/12, 184b/15, 184b/19, 187a/12, 187b/20, 187b/6, 187b/7, 188a/12, 188a/14, 188a/3, 188a/4, 189a/11, 189b/12, 189b/13, 189b/14, 190a/19, 190a/25, 193b/16, 193b/17, 193b/9, 195a/11, 198a/3, 198b/10, 198b/17, 198b/18, 200a/10, 201a/14, 201a/15, 201b/6, 204a/6, 204b/21, 205a/7, 205b/19, 205b/3, 206b/1, 206b/15, 206b/18, 206b/22, 206b/8, 215a/15, 215a/16, 215a/27, 215b/18, 216b/5, 218b/16, 218b/27, 219b/3, 220a/21, 222a/1, 225b/22, 225b/26, 226a/16, 226b/23, 226b/27, 229a/11, 229a/12

ş.+ yı ol 168b/24

ş.+ yı ola 166b/26, 194b/10

ş.+ yı olur 218a/18

ş.+ yı vèreler 222a/1

ş.+ yıdur 220a/21

ş.+ yıla 166b/13, 166b/2, 169a/19, 169a/20, 169a/26, 169a/5, 170a/10, 170a/25, 170a/3, 171a/15, 171a/4, 172a/3, 172b/6, 173a/12, 173a/17, 173a/7, 173b/4, 173b/6, 174a/18, 174a/3, 174a/8, 177a/16, 177b/14, 178b/26, 179a/13, 179b/11, 179b/17, 179b/18, 179b/25, 181a/2, 183b/12, 184a/27, 185a/12, 185b/26, 185b/27, 186a/25, 186a/6, 187a/14, 188a/12, 188a/14, 189a/15, 189b/11, 189b/24, 189b/7, 190a/5, 190a/9, 192a/15, 192a/22, 192a/5, 192b/14, 192b/6, 193b/19, 193b/2, 193b/9, 195a/17, 195b/7, 195b/8, 196a/10, 196b/10, 198a/17, 198b/14, 199b/13, 199b/15, 200a/6, 200a/7, 201a/11,

201a/17, 201a/18, 201a/6, 201a/8, 202a/10, 202a/21, 202a/23, 202b/6, 203a/19, 205b/13, 205b/14, 205b/20, 205b/27, 205b/8, 206a/16, 206a/22, 206a/27, 206b/11, 206b/21, 207b/3, 215a/20, 215a/21, 215b/13, 215b/23, 216a/13, 217a/14, 217a/15, 217a/18, 217a/20, 218a/22, 218b/21, 218b/24, 218b/6, 218b/7, 218b/9, 219b/12, 219b/21, 219b/27, 219b/6, 220b/4, 221a/18, 222a/25, 223b/21, 226a/1, 226a/26, 226b/19, 226b/26, 228a/20, 229a/23, 229a/3, 229a/6, 229b/15, 230b/13, 230b/3, 231b/12, 232a/13, 232a/24
ş.+ yıla ola 204b/23

ş.+ yın 166b/11, 168a/6, 169b/27, 170b/3, 185a/9, 186b/8, 188a/15, 192a/12, 192a/18, 203a/24, 203b/6, 203b/7, 204b/21, 219a/11, 219a/13, 221b/11, 226a/3, 229b/10, 229b/15
ş.+ yına 174b/1, 180b/19, 182b/25, 192b/13, 200a/11, 202a/8, 225a/5, 232a/5

ş.+ yında 170a/23, 171a/1, 231a/27

ş.+ yından 177b/11, 179a/21, 183b/14, 192b/4, 200a/2, 215b/8, 218b/1

ş.+ yıyla 191b/6

ş.+ yla 193a/24

ş.+ yuna 182b/11

ş.+ yundan 189a/6

süci Şarap. -3-

s. 169b/11

s.+ sin 230b/15

s.+ yile 196b/9

süd Süt. -27-

s. 174b/4, 188a/18, 202b/16, 206b/10, 225b/24

s.+ den 192b/10

s.+ i 170a/10, 177b/10, 184a/12, 187b/7, 205a/1

s.+ in 186a/6, 187b/19, 202b/16, 206b/9, 215b/10

s.+ in eylerler bir 227b/3

s.+ inden 204b/20, 205b/4

s.+ iyile 206a/24, 219b/27, 232a/21

s.+ le 171b/27

s.+ ler 202b/21

s.+ lerden 194b/8

şüd bk. *süd.* -1-

ş.+ i 204b/27

sükkerī <Ar. Şekerle ilgili, şekerle ait. -19-

s. 185b/5, 186a/14, 186a/2, 186b/1, 191b/15, 191b/5, 192a/12, 192b/19, 192b/9, 193a/15, 194b/19, 194b/9, 197a/6, 198b/3, 199a/1, 199a/12, 199a/8, 199b/17, 200a/16

şāh <Ar. <Far. İri pelit, kestane (*Castanea sativa*). -1-

ş.-ı şelāṭīyye 229b/263

şeker <Far. Şeker. -108-

ş. 166b/25, 168b/26, 169b/8, 171a/9, 173b/18, 177b/11, 177b/12, 177b/5, 177b/9, 178a/21, 179a/23, 179b/10, 179b/16, 181a/3, 181a/9, 183b/10, 184a/18, 184a/19, 185b/11, 185b/27, 187a/10, 187a/13, 189a/5, 189a/7, 189b/16, 189b/25, 189b/4, 190a/12, 191b/24, 191b/8, 191b/9, 192b/1, 192b/17, 193a/14, 193a/26, 195a/21, 197a/5, 198b/16,

199a/24, 199a/3, 200a/3, 200a/4, 200a/5, 201a/16, 201a/5, 202a/8, 204b/20, 205b/3, 206b/15, 207b/2, 215b/8, 216b/2, 217a/5, 217a/6, 217b/26, 217b/27, 218a/25, 218b/2, 219b/20, 222a/24, 223a/27, 224a/22, 225a/23, 226a/15, 227b/16, 228b/23, 232a/5

ş.-i aḥmer 184a/5

ş.+ i 173b/15, 181a/17

ş.+ le 169a/2, 169b/6, 169b/7, 177a/20, 178a/20, 180b/16, 183b/12, 183b/14, 184a/12, 184b/21, 185b/3, 186a/11, 186a/13, 189b/21, 193b/16, 193b/17, 195a/11, 195b/1, 205b/10, 205b/23, 207b/4, 215b/7, 216b/14, 217a/8, 217b/12, 218b/3, 219a/7, 219b/10, 221b/18, 221b/25, 223a/16, 226a/19, 226b/18, 226b/23

ş.+ le ola 183b/15, 205b/20

şerbet <Ar. Şurup. krş. şarāb.-21-

ş. 202b/19

miḳdār-ı ş. 167a/11, 171a/5, 171b/26, 173b/22, 195b/5, 196b/12

miḳdār-ı ş. bir 184b/4, 196a/9, 206a/17

ş.+ dūr 167a/4, 168a/12, 171a/16, 171a/2, 185b/27, 186b/20, 195b/9, 198b/15, 229a/3

miḳdār-ı ş.+ e bir 186a/26

ş.+ ler 222a/2

şire <Far. Süt, şıra, usāre. -5-

ş.+ sin 175/19, 181a/7, 189b/17, 202b/19, 215b/20

şırlağün <Far. Şırlağan, susam yağı. -9-

ş. 174a/17, 174b/3, 179b/27, 180a/3, 181a/15, 195a/14, 195a/17, 231b/15

ş.+ la 207b/1

şorbā <Far. Çorba. -4-

ş. 177b/18

ş.+ lar 202a/19

ş. vèrmeyeler 224a/1

ta'ām <Ar. Yemek, yiyecek. -33-

ṭ. 174b/18, 179b/19, 180a/7, 193b/11, 195a/3, 204a/26, 207a/26, 207a/4, 214a/25, 214b/4, 214b/5, 214b/6, 214b/8

ṭ.+ a 200b/12, 210a/8, 213a/3, 214a/25

milḥ-i ṭ. bir 192a/6

ṭ.+ dan 185a/7, 191b/13, 192a/17, 195a/6, 202a/18, 207a/5

ṭ.+ ı 214a/12

ṭ.+ lar 226a/20, 228a/2

ṭ.+ lardan 194b/6, 195a/19, 214a/16, 228a/21, 231a/24

ṭ.+ laruḡ 229b/18

ṭabar <Far. 1. Halis şeker, nebat şeker, nöbet şeker, teberzed. 2. Beyaz ve şeffaf tuz, kaya tuzu.-1-

ṭ. 192b/17

ṭabīḥ <Ar. Pişmiş, pişirilmiş yemek. -1-

ṭ.-i helīlecle 217b/17

tarḡana <Far. Tarhana çorbası. -1-

t. 190a/8

tebāşîr <Far. Bambu şekerî, hintkamışı şekerî. -18-

t. 184b/1, 184b/12, 189a/19, 192a/21, 198a/3, 205a/25, 206a/16, 206a/19, 206a/7, 217a/16

ķurş-ı t. 184a/22, 189b/26, 214b/2, 219b/26

şifat-ı ķurş-ı t. 184b/1

t.-i müleyyen bir 184a/25

ķurş-ı t.+ le 187b/21, 188a/16

tenāvül <Ar. Yeme, içme. -11-

t. êdeler 173b/20, 173b/26, 189b/17, 196a/7, 196b/24, 200a/9, 202b/5

t. eylemek 170b/24

t. eyleseler 167b/21

t. eyleye 181b/5

t. olur 177a/1

terencübîn<Far. Devedikeni bitkisi üzerine gece düşen tatlı madde, bir tür kudret helvası, Basra balı. -82-

t. 169a/13, 169b/4, 169b/7, 169b/8, 171a/23, 177a/20, 179b/10, 179b/12, 179b/16, 179b/19, 180a/25, 180b/7, 181a/10, 181a/3, 181a/8, 183b/10, 183b/12, 183b/14, 183b/15, 183b/23, 184a/18, 184a/19, 184a/26, 184b/2, 185a/14, 185b/11, 185b/19, 187a/10, 187a/13, 187b/1, 189a/10, 189a/16, 189a/5, 189a/7, 189b/22, 189b/4, 191b/9, 192a/20, 193a/14, 193a/24, 194b/27, 195a/10, 195a/22, 195a/26, 195b/17, 198a/1, 198a/7, 199a/24, 199a/3, 199b/23, 200a/3, 200a/4, 200a/5, 215b/11, 215b/9, 216b/10, 216b/2, 217a/5, 217a/6, 217a/9, 217b/26, 217b/27, 218b/2, 218b/4, 219b/2, 224a/23, 232a/23

t.-i sakmüniyâyıla 217a/10

t.+ ile 219b/20

t.+ le 180a/20, 187a/24, 189b/19, 189b/20, 189b/5, 200a/18, 205a/21, 214b/1, 216b/14, 217b/18, 218a/25, 223a/16

t. ola 177b/5

tuż Tuz. -32-

t. 170b/1, 180a/1, 181a/14, 195a/16, 195b/23, 197a/19, 199b/24, 225a/6, 229b/14

t. bir 229a/2

t.+ dan 189b/21

t.+ dan bir 225a/6

t.+ ı 167a/17, 173a/22, 173a/23, 173a/25, 204b/25, 225b/27

t.+ idur 171b/4

t.+ la 171b/22, 205b/8

t.+ lu 170b/1, 171b/21, 172a/3, 173b/4, 173b/5, 173b/7, 177a/23, 203b/8, 231a/25

t.+ lu olmaya 183b/11, 228a/10

un Un. -19-

u. 217b/3

u.+ ı 169b/10, 169b/14, 169b/26, 170a/1, 216a/6, 222a/22, 230a/13, 230a/4, 230a/6

u.+ ı it 215a/27

u.+ ı uralar 222a/22

u.+ ıyıla 169b/26, 172b/25, 215b/16, 216a/12

u.+ uyla 230b/20

ütrünc <Far. Ağaç kavunu. -1-

ü. 201a/15

üzüm Üzüm (*Vitis vinifera*). -24-

ü. 171a/17, 171a/27, 177a/26, 185b/17, 191b/22, 192b/10, 193a/23, 194b/23, 195a/10, 195a/13, 195a/25, 195b/16, 196b/23, 202b/18, 203a/23, 203a/24, 205a/4, 224b/5, 227b/11

ü.+ i 168b/26, 169a/9, 215a/27, 229a/11

ü.+ ile 227b/16

yağ Yağ. -171-

y. 172b/10, 174a/6, 204a/28, 227a/22, 227b/20

y.+ dan 222a/27

y.+ ı 168a/4, 168a/8, 169b/16, 169b/17, 170b/23, 170b/24, 171b/19, 172a/1, 172b/15, 172b/3, 173b/9, 177a/17, 177a/24, 177a/25, 177b/15, 177b/27, 178b/16, 180a/11, 180a/12, 180a/3, 184a/6, 188a/18, 189a/19, 189b/26, 193b/18, 195a/14, 199a/20, 199a/21, 199b/23, 201a/17, 201a/20, 204b/24, 204b/27, 205a/20, 205a/8, 205b/18, 206b/10, 206b/12, 206b/13, 207b/6, 207b/7, 216a/14, 217b/2, 222b/19, 225a/8, 226a/23, 226a/24, 226a/26, 226b/1, 226b/24, 226b/25, 226b/27, 226b/9, 230a/16, 230a/7, 231b/16

y.+ ı bir 172b/21

y.+ ıla 223b/27, 226b/5, 228a/10, 231b/21

y.+ ın 230a/17, 231b/18

y.+ ına 221a/8, 221a/9, 225a/12

y.+ ında 174a/19, 174b/2, 174b/3

y.+ ından 173a/14, 207b/5, 215b/4

y.+ ından bir 222a/27

y.+ ıyla 169b/17, 170a/20, 170b/16, 170b/17, 171b/5, 174a/17, 174a/24, 174b/2, 178b/24, 178b/27, 178b/7, 187b/5, 189a/21, 205b/10, 206b/8, 215b/17, 215b/18, 215b/24, 219b/8, 225b/1, 225b/27, 226b/5, 229a/12, 229a/13, 229a/16, 229a/19, 230a/27, 232a/13, 232a/15, 232a/18, 232a/22

y.+ ıyla olmuş 229a/21

y.+ ıyla olur 204b/23

y.+ ıyla 170b/16, 174a/23

y.+ la 215b/19, 222a/26, 222b/3

y.+ lar 178b/8, 205b/26, 228a/24

y.+ lardan 173a/11

y.+ lardur 177b/26

y.+ ları 228a/25

y.+ larıla 170b/23, 171b/6, 207b/7, 231b/13

y.+ larla 171b/2, 179a/20, 179a/24, 180a/12, 216a/11, 223b/6

y.+ layalar 179a/25, 180a/12

y.+ lılar 193b/19

yarpuz Bir tür nane. -3-

y.+ a 196a/25

- y.+ ı 170b/22
y.+ ıyıla 186a/3
yemek Yemek, aş. -2-
y. 180b/19, 192b/21
yemiş Yemiş, meyve. -23-
y.+ i 167a/17, 173b/10, 174a/27, 225a/11
y.+ i ola 205a/1
y.+ idür 217b/3
y.+ ler 181a/26, 185b/6, 189a/11, 201a/19, 201b/16
y.+ lardan 170b/3, 174b/4, 192b/10, 194b/8, 200a/8, 201b/13, 202a/11, 202a/26, 205a/3, 229b/21
y. olalar 193b/11
yoğurt Yoğurt. -3-
y. 204b/26, 219b/3, 219b/6
yumurda Yumurta. -9-
y. 168a/8, 169b/10, 175b/22, 195a/4, 207b/3, 223b/23
bezr-i kaṭūnā y. 225a/26
y.+ ları 200b/26
y.+ nuṣ 169b/16
zırbāc <Far. Et suyu, çorba, paça. -9-
z. 179a/9, 180b/9, 186b/1, 195a/4, 202a/23, 214b/7, 229a/7
z. ola 194b/5, 226b/20

1.1.6. Hayvan Adları

“Hayvan adları tıp metinlerinde önemli yer tutar. Nitekim sadece bitkilerden değil hayvanlara ait bazı unsurlar kullanılarak da ilaçlar yapılmaktadır. Ancak bu unsurların bitkiler kadar fazla kullanılmamış olması nedeniyle çeşitlilik göstermezler” (Doğan 2010).

Metnimizde Türkçe, Arapça ve Farsça kökenli olmak üzere 49 madde başı hayvan adı bulunmaktadır. Metinde hayvan adları köken bakımından ayırım yapılmadan yan yana kullanılmıştır.

- ‘**akreb** <Ar. Akrep -1-
‘a.+ ler 201a/1
‘**ankebūt** <Ar. Örümcek. -2-
‘a. 196a/25
‘a.+ uṣ 196a/26
arı Arı-1-
a. 230a/15
aşlan Aslan. -3-
a. 172b/14, 226a/27, 226b/9
at At. -2-

a. 175b/21, 229b/19

avcı kuş Şahin, doğan, atmaca, kartal vb. hayvanları yakalamakta usta olan kuş, alıcı kuş-1-

a. 226b/1

aygır Damızlık erkek at. -1-

a.+ ca ola 204b/7

ayu Ayı. -2-

a. 226a/24, 226b/1

balık Balık. -13-

b. 184b/21, 205b/5, 225b/24, 228a/18

b.+ dan 192b/10, 194b/8

b.+ ı 178a/26, 204b/22, 229a/8

b.+ ıyıla 232a/9

b.+ lar 204b/22

b.+ lardan 231a/25

b.+ ları 178a/4

bilic Piliç, tavuğun küçüğü. -15-

b. 184b/21, 189a/12, 191b/27, 195a/4, 201a/12, 206b/14, 214a/8, 232a/8

b.+ e 214a/9

b.+ le 195a/22, 205b/5

b.+ le ola 201b/3, 214b/7

b.+ ler 202a/23

b.+ lerle ola 204b/22

bit Bit, parazit. -3-

b.+ i 196b/2

b.+ inden bir 196a/21

böcek Böcek. -1-

b.+ i 172b/7

cānāver <Far. Canlı, hayvan. -1-

c.+ ler 196b/4

çil Bir çeşit keklik. -19-

ç. 170a/25, 171a/10, 171a/25, 178b/25, 179a/10, 180a/6, 180b/26, 191b/27, 192a/16, 192b/9, 194b/6, 195a/2, 195b/11, 197a/16, 198b/8, 202a/23, 206b/14, 206b/17, 229a/7

deve Deve. -5-

d. 195a/6, 202a/14, 204b/7, 230a/18

d.+ lerde 196a/22

devlenceç Çaylak türünden bir alıcı kuş. -1-

d. 173a/6

dilkü Tilki. -2-

d. 226b/1

d.+ yi 174a/20

dūd <Ar. Kurt, böcek. -1-

d. 212a/1

dūdī <Ar. Kurda, böceğe ait, onlarla ilgili. -2-

d. 211b/26

d. olmak 211b/12

dürrāc <Ar. Keklik cinsinden, eti gevrek bir kuş, çil kuşu, turac kuşu. -14-

d. 170a/25, 171a/10, 178b/25, 180a/6, 180b/26, 186b/1, 192b/9, 194b/6, 195a/2, 195b/11, 197a/16, 198b/8, 202a/23, 206b/17

efā'ī <Ar. Engerek, yılanı. -1-

tiryāk-ı e. 202b/3

engeç Yengeç. -6-

e. 198a/18

e.+ i 229a/20

e.+ le 205b/14, 205b/6

e.+ üñ 205b/6, 229a/21

engerek Engerek yılanı. -1-

e. 221b/15

ercāde <Ar. 'żab'a-i ercāde' İntak kurdu. -1-

żab'a-i e. 174a/20

eşek Eşek. -6-

e. 175b/21, 205a/1, 206a/24, 206b/9

e.+ i 172b/15, 174a/25

ferārīc <Ar. Piliçler. -2-

f. 201a/12, 201b/3

fesāfes <Far. Bö dedikleri böcektir, Türkçe nohud biti. 'fesāfes ya'nī tahta biti ve haşīr biti' -1-

f. 196b/2

fīl <Ar. Fil. -2-

dā'-ı f. 208a/20

dā'-ı f. olmağı 213a/19

geyik Geyik.-1-

g. 226b/9

gügercin Güvercin. -4-

g. 172b/7, 225b/2, 230b/16, 230b/2

haşerāt <Ar. Haşereler, küçük böcekler, yılan, akrep, örümcek vb. hayvanlar. -1-

h. 200b/27

hayvān <Ar. Hayvan. -3-

h.+ lar 200b/25

h.+ lara 201b/9

h.+ laruñ 200b/27

hayvānī <Ar.-Far. Hayvanla ilgili, hayvana ait. -5-

rūh-ı h. 177a/12, 222a/11

rūh-ı h.+ nūñ 222a/12, 222a/5

rūh-ı h. ol 222a/5

hayvāniyye <Ar. Hayvanla ilgili, hayvana ait. -3-

ervāh-ı h. 182b/12

rūh-ı h. 177b/3, 178b/9

- ḥelezūn** <Ar. Kabuklu sümüklü böcek. -1-
remād-ı ḥ. 228a/9
- ḥımār** <Ar. Eşek. -1-
ḥ. 196b/13
- ḥınzır** <Ar. Domuz. -2-
ḥ. 230a/16, 230a/17
- ḥōros** <Far. Horoz. -1-
ḥ. 196a/5
- ḥoros** <Far. *bk. ḥōros* -1-
ḥ. 195a/4
- ḥuld** <Ar. Gözsüz köstebek. -1-
ḥ. 196b/16
- ḥüddāde** <? Tavuk yavrusu. -1-
ḥ. 173a/4
- ḥüdhüd** <Ar. Çavuşkuşu, ibibik. -1-
h. 200b/25
- it** İt, köpek. -6-
ḥıfz eyler i. 229a/11
unı i. 215a/27
ve i. 168b/26, 169a/9
ya'nī i. 173a/19
i.+ lerüñ 196a/22
- ḳablan** Kaplan. -1-
ḳ. 226b/
- ḳaml** <Ar. Bit, kehle. -1-
ḳ.+ dur 212a/1
- ḳapġan ḳablak** Çaylak kuşu, -1-
ḳ. 173a/5
- ḳarġa** Karga. -4-
ḳ. 172b/20, 172b/24, 227b/15, 230a/13
- ḳarınca** Karınca. -1-
ḳ. 216b/24
- ḳaz** Kaz. -7-
ḳ. 172b/15, 174a/17, 174b/2, 207b/6, 226b/5, 230a/7
ḳ.+ la 207b/3
- keçi** Keçi. -5-
k. 170b/18, 204b/27, 226b/9
k.+ nūñ 229b/19
k.+ si 226a/23
- keklik** Keklik. -8-
k. 171a/10, 179a/10, 186b/1, 194b/6, 195a/2, 197a/16, 206b/14, 206b/17
- kelbī** <Ar. Köpeğe ait, köpekle ilgili. -1-
istifrāġ-ı k. 208b/3

- ķırlangıç** Kırlangıç. -1-
k. 200b/26
- ķıřrak** Dişi at. -1-
k. 229b/4
- ķoç** Koç. -2-
k. 170b/20, 186b/7
- ķoyun**Koyun. -3-
k. 211a/13, 215b/22, 226a/2
- ķöstebek** Köstebek. -1-
k. 196b/17
- ķunduz** Kunduz. -1-
k. 167a/10
- ķurbaęa** Kurbağa. -1-
k.+ lar 200b/27
- ķurd** Kurt. -4-
k. 213a/13, 217b/3
k.+ ı 174a/20
k.+ ın 230b/12
- ķuř** Kuş. -4-
k. 173a/4, 173a/5
k.+ ı 204b/7
k.+ lar 226b/1
- ķuzı** Kuzu. -9-
k. 173a/24, 178a/3, 180b/24, 195a/5, 201a/10, 206a/13, 207b/3, 214a/10, 229a/7
- ķüreng** <Far. Al renkli at. -1-
k. 198a/19
- ķegleg**Leylek. -1-
l. 200b/25
- ķehri**<Ar. Hecin devesi. -3-
m. 174a/21
- oğlak** Oğlak. -5-
o. 178a/3, 195a/5, 207b/3, 214a/10, 229a/7
- ömecek** Örumcek. -2-
ö. 196a/27
ö.+ i 196a/25
- ördek** Ördek. -4-
ö. 207b/7, 226a/26, 226b/5, 230a/7
- pire** Pire. -1-
p. 230a/15
- şa'leb**<Ar. Tilki. -4-
dā' -i ř. 213b/13
ř.+ le 217a/13
'ineb -i ř.+ le 222a/27

dā'-i ş. olan 213b/12

sepek 'iki gözsüz sepek' köstebek denilen yer sıçanı. -1-
s. 196b/17

seretān <Ar. Yengeç. -1-
s.+ la 205b/6

şevr <Ar. Öküz, boğa, sığır. -13-
ş. 195a/6

şıçan Sıçan. -1-
ş.+ lar 201a/1

şığır Sığır. -9-
ş. 170b/18, 174b/2, 196b/15, 202a/14, 207b/6, 226a/23, 226b/5, 229b/19

şoğulcan Solucan. -1-
ş. olmasa 213a/13

sülük Tatlı suda yaşayan, bir defada ağırlığının sekiz katı kadar kan emebilen, halk arasında bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan solucana benzer hayvan. -2-
s.+ ler 222a/20
s.+ ler uralar 232a/27

sümüklü böce Sümüklü böcek. -1-
s. 228a/10, 228a/9

şīrān Far. Aslanlar. -3-
ş. 226a/21
laḥūm-i ş. 226a/21
ş. 229b/19

tavuk Tavuk. -21-
t. 171a/10, 171a/25, 173a/5, 179a/10, 180b/26, 186b/1, 192a/17, 192b/9, 194b/5, 195a/2, 195a/4, 198b/18, 198b/8, 206b/15, 206b/17, 226b/20, 226b/5, 229a/7
t.+ la 180b/9, 195b/11, 207b/3

toğan Doğan. -1-
t. 226b/1

üyyel <Ar. Dağ keçisi. -1-
şahm-ı ü. 226a/23

vaşak <Ar. Dağ kedisi. -2-
menāfi'-i v. 172b/26
v.+ dan 172b/26

yılan Yılan. -4-
y.+ lar 201a/1
y.+ ları 230a/26
y.+ uş 221b/15

zab <Ar. Sırtlan. -1-
z.-ı ercāde 174a/20

boynuz Boynuz. -2-

b.+ ı 170b/20, 186b/7

kanad Kanat -3-

ķ.+ cuķların 214a/9

ķ.+ ları 206b/25

ķ.+ ların 173a/6

1.1.7. İnsan Bedeni

İnsan bedeni anatomi bilimi için çalışma alanıdır. Bu nedenle tıp metinlerinde organ adları önemli yer tutar. Metnimizde Türkçe, Arapça, Farsça olmak üzere üç dilden organ adları mevcuttur. Özellikle Türkçe ve Arapça organ adları daha sıklıkla kullanılmış ve bazı yerlerde farklı dillerden karşılıkları yer almaktadır. Ancak temel organ adlarında (baş, kol, göz) Türkçe kelimeler daha çok kullanılmıştır.

İnsan bedeni kategorisinde insan anatomisini oluşturan ve insan vücudunda bulunan bütün unsurlara yer verilmiştir. Metnimizde Türkçe, Arapça ve Farsça olmak üzere toplam madde başı kelime sayısı 158'dir.

a'zā <Ar. Organlar, uzuv. -73-

a. 203a/4, 203b/13, 203b/21, 203b/23

a.-yı aşılyye 204a/4

a.-yı aşılyye-yi sakīlerdür 203b/17

a.-yı aşılyyede 203b/16

a.-yı aşılyyenün 204a/18

a.-yı aşılyyeye 203b/11

a.-yı aşılyyeye 174b/25, 182b/18, 197a/22

a.-yı ğudevīde 220a/2

a.-yı ifsād eyler 222a/7

a.-yı leyyinde 225a/17

a.-yı muttaşılای 227a/8

a.-yı re'isden 207b/26, 215a/22, 223a/6

a.-yı re'ise ol 222b/24

a.-yı re'ise 167b/27

a.-yı re'isiyye 220a/12, 223a/8

a.-yı re'islerden 167b/27

a.-yı re'islere 221a/21

a.-yı şerīfden 208a/26

a.-yı şerīfler 222b/8

a.-yı teneffüsde 206a/3

a.-yı zāhirde 214b/11

a.+ da 176b/9, 197b/7, 204b/9, 214b/13, 228a/22, 231a/6

verem-i a.+ da 214b/13
 a.+ da olan 222a/4
 a.+ dan 174b/23
 cemī' -i a.+ dan 207b/26
 a.+ dan bir 179a/1
 a.+ dur 182b/17, 182b/8
 a.+ larda ola 220a/10
 a.+ larda olursa 219a/16
 a.+ ların 204b/23
 a.+ nuş 178b/13, 182b/10, 182b/11, 203b/21, 203b/22, 204b/2
 a.+ sı 182b/10
 a.+ sına 177a/23
 a.+ sında 171b/16
 a.+ sını 183a/10
 a.+ ya 177b/3, 181a/20, 204a/23, 220a/6, 221a/20, 222a/10, 222a/4, 222a/5, 222b/8,
 223a/9, 230a/21
 cemī' -i a.+ ya 203b/13, 203b/14
 a.+ ya olsa 182b/20
 a.+ yı 180a/12, 181a/21, 216b/16, 222a/9

beden <Ar. Beden, vücut. -154-

b. 179b/17, 182b/7, 183a/23, 189a/12, 195a/23, 196a/3, 197b/24, 198b/25, 199a/19,
 199b/4, 202a/3, 202b/20, 204b/1, 205b/11, 212a/25, 212b/21, 212b/27, 213a/21,
 213b/20, 216a/11, 216a/17, 216a/9, 218a/6, 219b/11, 219b/6, 224b/2, 226a/12, 226a/14,
 229a/4
 b.-i bārid 212a/25
 b.-i insan 182b/9
 b.-i insān 182b/16
 b.-i insī 175b/9
 b.-i pāk ola 166b/9
 b.-i tenkıyye edeler 219a/27, 232a/6
 b.-i tenkıyye eylemekdür 219a/5
 b.+ de 175b/19, 178a/17, 183a/7, 185a/5, 188a/27, 188b/11, 190a/3, 197b/10, 197b/25,
 198a/18, 199a/27, 202b/17, 204b/5, 205a/18, 212b/19, 213b/23, 213b/25, 213b/26,
 214a/4, 219a/21, 223a/1, 231b/24
 b.+ de ola 205b/1
 b.+ de olan 172a/10, 179a/15
 b.+ den 188b/7, 201a/4, 219a/2, 225b/23
 b.+ dür 174b/27
 b.+ e 167a/24, 176a/8, 176b/27, 177b/21, 178b/16, 183a/23, 198a/23, 198a/24, 198b/1,
 198b/22, 198b/25, 199a/20, 201b/4, 204b/1, 211b/16, 211b/24, 220a/16, 220a/23,
 220b/20, 229a/10
 cemī' -i b.+ e 174b/15, 176a/9
 dāhīl-i b.+ e 189b/2

b.+ i 169a/24, 170b/7, 171a/11, 172a/9, 174a/15, 174b/23, 179a/23, 179a/25, 179b/1, 181a/2, 184a/11, 184b/5, 187b/18, 188b/13, 189b/1, 196a/4, 198a/16, 198a/4, 199a/11, 202a/25, 207b/10, 207b/5, 207b/6, 214a/26, 214b/5, 214b/8, 216a/14, 219b/8, 220a/23, 223a/11, 223a/8, 223b/2, 224a/24, 225a/21, 227a/26, 228a/1, 229b/12, 229b/17, 231a/23
 b.+ i ola 222a/11
 b.+ inde 171b/12, 176a/2, 202b/15
 b.+ ine 199a/19, 204a/20, 206b/12
 b.+ lerde ola 179b/21
 b.+ leri 200b/7, 200b/8, 232a/3
 b.+ lerin 214a/23
 b.+ üñ 174b/26, 179b/4, 190b/17, 198b/12, 200b/5, 203b/15, 210a/18, 210a/3, 214a/24

bedeniye <Ar. Bedene ait, bedenle ilgili. -1-

b. 177a/1

cesed <Ar. Ten, gövde, vücut, beden. Ruhsuz beden. -1-

c.+ den 227b/12

ciyef <Ar. Ceset, insan bedeni. -2-

c.+ ler 201b/12, 201b/16

vücūd <Ar. İnsan ve hayvan gövdesi, ten. -2-

v. 197b/8

v.+ ı 216a/24

1.1.7.1. Organ Adları

açuk Ciğerde bulunan bir damar. -1-

a. 219b/16

ağız Ağız. -34-

a. 188b/26, 194a/23

a.+ da 213b/22

a.+ ı 177b/4, 187b/7, 211a/5, 221b/17

a.+ ı ol 224b/15

a.+ ın 189a/27, 192a/12, 192a/13, 192a/19, 193b/18, 199b/14, 225b/10, 225b/16, 225b/9, 230a/26, 230b/21

a.+ ına 193b/19, 199b/1, 200b/18

a.+ ında 180b/13, 190b/21, 200b/12, 217b/23, 227b/17

a.+ ından 203b/20, 207a/26

a.+ ları 179b/2, 225a/17

a.+ larına 186b/23

a.+ larında 203b/18

a. vērūr 225b/3

ağşiye <Ar. Vücutta muhafaza görevi gören zarlar, örtüler. -2-

a. 227a/5

a.+ ye 227a/6

aḥṣā <Ar. Kalp, mide, karaciğer gibi iç organlar. -1-

- a.+ da 192b/24
- ālāt** <Ar. Aletler, organlar. -3-
 ā.-ı haızmda olan 190b/6
 ā.-ı teneffüste 190a/15
 ā.-ı teneffüsünj 208b/2
- ālet** <Ar. Vasıta, organ. -1-
 a.+ lerinde 176b/11
- alın** Alın -5-
 a.+ da 224b/19
 a.+ na 196a/26, 200a/10
 a.+ nda 212b/1
 a.+ nda olur 228a/3
- arqa** Arka, sırt. -8-
 a.+ cuqların 214a/10
 a.+ da 223b/20
 a.+ dan 213a/9
 a.+ sı 210a/10, 227b/17
 a.+ sına 204b/6, 227b/18
 a.+ sında 228a/3
- a‘şāb** <Ar. Sinirler. -1-
 a. 183a/18
- ‘aşab** <Ar. Sinir, damar. -1-
 ‘a. 231a/3
- ‘aşabātī** <Ar. Tek bir sinir. -1-
 ‘a. 168a/24
- avuç** Avuç. -4-
 a. 184a/3, 184a/4, 195a/13, 199b/21
- ayak** Ayak. -24-
 a. 172a/5, 177b/17, 211b/3, 212b/14, 228a/23
 a.+ a 173a/27
 a.+ da olsa 168b/17, 172a/24, 172a/3, 215a/10
 a.+ dan 190b/24
 a.+ dayısa 168b/18, 172a/25
 a.+ ı 196b/15
 a.+ ın 174b/1
 a.+ na 173b/5
 a.+ larda 173b/20, 222b/26
 a.+ larda olan 231a/10
 a.+ ları 205b/7, 211a/17
 a.+ ların bir 199b/13
 a.+ larına 171b/22, 228b/10
- ‘aynenyn** <Ar. İki göz. -1-
 ‘ūr-ı ‘. 187a/8

‘**ażal** <Ar. Adale, kas. -7-

‘a. 227a/7

‘a.+ lar 196b/11, 224a/16

‘u.+ dadur 227a/1

‘u.+ larda 198a/25, 211a/10

‘u.+ larda ola 183a/8.

‘**ażalāt** <Ar. Kaslar. -1-

‘a. 183a/18

‘**ażale** <Ar. Adale, kas. *bk.* ‘*ażal.* -1-

‘a. 227a/6

‘**ażm** <Ar. Kemik. -4-

‘a.-i nef‘ 167b/8

‘a.-i nabž 206b/27

‘a.+ da 212a/7, 227a/14

bağır Bağır, karaciğer. -1-

b.+ in 221a/24

bağırşak Bağırsak. -5-

b.+ lar 180a/10, 181b/15

b.+ larda 180a/7, 226b/14

b.+ larda olsa 176b/21

baldır Baldır. -2-

b.+ dan 221a/25

b.+ ina 173b/5

barmağ Parmak. -17-

b. 173a/6, 173b/1, 209b/23

b.+ dan 211b/15

b.+ la 222b/16, 225b/20, 226b/15

b.+ lar 224a/13

b.+ lara 191a/16, 191a/17, 191a/18, 212a/9

b.+ larda 222b/26

b.+ ları 211b/19

b.+ larına 196b/15

b.+ larında 228a/23

b.+ ları 191a/18

bāselīk <Far. Şahdamar. -8-

b.+ den 166b/17, 166b/18, 166b/8, 172a/20, 189a/2, 194b/14, 197a/9, 215a/10

bendükşe <Far. Eklem, kiriş. -1-

b.+ ler 173a/12

baş Baş. -55-

b. 169b/23, 179a/2, 182a/25, 208a/8, 209b/26, 211a/3, 212b/18, 222b/15, 231b/23

b.+ a 176b/5, 178a/16, 180b/23, 187a/15, 219b/14, 219b/15, 219b/17, 222b/13, 229b/24, 229b/25, 229b/27, 230a/1

b.+ da 213a/19, 213b/22, 215a/9, 231b/23

b.+ dan 215a/9
 b.+ ı 193b/5, 193b/6, 224a/6
 b.+ ın 187b/4, 205b/11
 b.+ ına 172a/20, 174a/3, 177a/16, 177a/22, 178b/16, 178b/8, 179a/19, 179a/20, 179a/24,
 188a/18, 232a/23, 232a/24
 b.+ ına uralar 177a/18
 b.+ ında 177a/13, 193b/6, 209b/25
 b.+ ında bir 173a/26
 b.+ ında olan 172a/12
 b.+ ından 173b/27
 b.+ ını 219b/24
 b.+ ları 217b/16, 217b/7
 b.+ lu 185b/15

baþın <Ar. Karın. -1-
 esfel-i b.+ ında 210a/5

b el Bel. -6-
 b. 173a/10, 173a/16, 173a/21
 b.+ inde 172b/22
 b.+ ine 172b/22, 173a/23

beþiz Beniz,  ehre. -1-
 b.+ i 175/19

bet Beniz,  ehre. -1-
 b. 204b/6

b ez Bez.-4-
 b. 220a/4, 220b/10,
 b.+ ler 223a/1
 b.+ lerd ur 227b/24

bilek Bilek. -1-
 b.+ de olur 228a/3

boĝaz Boĝaz. -4-
 b.+ da 225b/12
 b.+ ı 204b/6
 b.+ ın 211a/10
 b.+ ına 227b/17

boyun Boyun. G vdenin baþla omuz arasında kalan b lgesi. -18-
 b. 204b/4, 222b/22
 b.+ da 227b/24, 231a/2
 b.+ da ola 227b/13
 b.+ ı 204b/7, 210b/11
 b.+ ın 214a/11
 b.+ ına 204b/7, 227b/18, 230b/22
 b.+ ın v reler 214a/8
 b.+ ları 229b/4

b.+ ında olur 196b/18, 202b/9, 229b/7
b.+ ından 219a/22

bögür Böğür. -4-

b.+ de 212a/27
b.+ e 189b/9
b.+ lerde 216b/21
b.+ ünde 190a/15

bud But, kalça ile diz kapağı arasındaki kısım. -1-

b.+ larda olur 229b/7

burun Burun. -19-

b. 187b/9, 204b/4, 208a/9, 209b/26, 210b/16, 211a/1, 211a/6, 213a/6
b.+ a 188a/1
b.+ dan 176b/22
b.+ ı 203a/4, 204b/3, 210a/23
b.+ ın 189a/27
b.+ ına 211a/2
b.+ ında 211a/1
b.+ ını 199b/14
b.+ una 188a/18, 232a/21

buṭ But, kalça ile diz kapağı arasındaki kısım. -8-

b. 223b/20
b.+ lar 220a/11, 222b/22
b.+ larda 180a/13, 220a/3, 220a/5, 220b/12
b.+ larda olur 227b/24

cebhe <Ar. Alın. -3-

c.+ de 219b/14, 224b/18
c.+ nün 224b/20

cedl <Ar. Uzu, aza. -1-

ḥummā-yı c.+ de 202b/12

cenb <Ar. Yan, taraf, göğüs zarı. -2-

veca'ı c.+ e 196b/12
c.+ ler 208a/19

ciger <Far. Karaciğer. -24-

c. 181b/15, 184a/15, 184b/10, 196a/10, 203b/13
c.+ de 176b/20, 177b/2, 213a/9
c.+ de olan 190a/16
c.+ den 219b/16
c.+ dür 196a/11
c.+ e 186b/23, 192b/4, 203b/13
c.+ i 201a/26, 205a/5
c.+ in 196b/13
c.+ ine 177b/14, 178b/25, 205a/6
c.+ ine uralar 178b/27

- c.+ ler 215a/12
c.+ üñ 186a/3, 193b/11
- cild** <Ar. Deri. -34-
c. 218b/27, 231a/14, 231a/8
c.+ de 183a/8.
c.+ e 172b/5, 178b/11, 193a/7, 202b/18, 203a/7, 215a/24, 217a/3, 218b/27, 219a/1, 224a/3, 226b/21, 232a/20
c.+ i 171a/6, 180b/5, 210a/3, 219a/11, 219a/12, 224b/20, 230b/7, 232a/1
c.+ in 223b/12
c.+ inde 168a/23, 209b/23
c.+ ine 179b/4
c.+ ini 224b/22
c.+ üñ 179a/25, 180b/1, 188b/22, 216a/23, 219a/1
- cüsse** <Ar. Gövde, ceset, -1-
c.+ si 202a/14
- çakıra** İnsan bedeninde buluna enerjiyi tüm vücuda dağıtan enerji noktaları. -1-
ç.+ lar 204b/23
- çeñe** Çene, uç, taraf. -1-
ç.+ sin 196b/17
- dehen** <Far. Ağız. -1-
d.-i sefercel 193b/18
- depe** Başın üst, kafatasının iki kulak arasında kalan bölümü. -1-
d.+ sine 187b/
- deri** Deri. -10-
d.+ cigin 221b/17
d.+ de 215a/5
d.+ si 177a/13, 204b/2, 207a/7, 223b/22
d.+ sin 221b/23
d.+ sinde 179a/26
d.+ sinden 173a/24
d.+ ye 196b/1
- dil** Dil, tat alma organı. -13-
d. 211a/5, 211b/5, 220a/4, 220b/11, 227b/22
d.+ i 177b/1, 182b/4, 189a/21, 198b/24
d.+ in 189a/20
d.+ inde 207a/1, 211a/7
- dimāğ** <Ar. Beyin. -8-
d. 193a/17
d.+ a 185a/4, 186a/16
d.+ da 190a/14, 192b/23
d.+ ı 186a/17, 187b/17, 210a/17
- diş** Diş. -7-
d. 220a/4

d.+ de olursa 222b/16
 d.+ i 211b/14
 d.+ lerin 189a/20, 194a/11, 211a/4, 212a/25

diz Diz. -12-

d. 167b/19, 168a/1, 168a/7, 173b/12, 173b/9, 227a/11
 d.+ e 173a/27
 d.+ e uralar 173b/13
 d.+ leri 196a/22
 d.+ lerin 173b/11
 d.+ lerine 173b/4
 d.+ üñ 173b/1

ebḥer <Ar. Kalpteki atar ve toplar damar. -3-

e.-i keşire 179b/3
 e.+ e 200a/25
 e. 187a/1

efvāh <Ar. Ağızlar, menfezler, ağza benzeyen her türlü delik. -4-

e.-ı 'urūḳda 203b/19, 217a/1
 e.-ı 'urūḳdan 203b/20, 225a/18

ekḥel <Ar. Ortadamar, kolun iç tarafındaki anadamar. -4-

e. 215a/10
 e.+ den 189a/2, 194b/14, 197a/9

eklem Vücut kemiklerinin uç uca veya kenar kenara gelip birleştiği yer, mafsal. -1-

e.+ üñ 172a/5

el El. -41-

e. 172a/5, 177b/17, 193a/10, 209b/19, 211b/3, 212b/14, 215a/7, 228a/3
 e.+ den 172a/22, 172a/4, 190b/24
 e.+ deyise 168b/16
 e.+ e 168b/22, 171a/10, 174a/25, 178a/8, 178a/9, 192a/16, 198b/8
 e.+ i 196b/15, 204a/21, 204a/22
 e.+ ile 223a/26
 e.+ in 174b/1
 e.+ iñ 216a/22
 e.+ inden 166b/15
 e.+ iyile ur 228a/26
 e.+ le 190a/11, 204a/2
 e.+ le urıcaḳ 227a/4
 e.+ le ursalar 226b/16
 e.+ lede 204b/8
 e.+ lerde 173b/20, 231a/10
 e.+ leri 205b/7, 211a/17
 e.+ lerin 199b/13
 e. uralar 200b/19
 e. ursalar 226b/15

- e. urşaḡ 204a/20
- em´ā** <Ar. Bağırsak. -2-
e. 227a/5
e.+ sı 210a/20
- endām** <Far. Organ. -2-
e.+ ı 208a/10
cemī´-i e.+ ina 173b/7
- eṅek** Çene. -1-
e.+ i 204b/7
- eṅse** Ense, arka. -3-
e. 187b/5
e.+ si 232a/16
e.+ sinde 193a/8
- eṅşin** <Ar. Erkeklik organları; haya ve zeker. -1-
teḡallüş-i e. 211a/16
- ervāḡ** <Ar. Ruhlar.-11-
e. 204a/5, 223b/11
e.-ı aḡlāḡ 204a/13
e.-ı ḡayvānīyye 182b/11
e.-ı nefsanīyye 182b/11
e.-ı ḡabī´iyye 182b/12
e.+ a 182b/23
e.+ dan 180b/11
e.+ dur 182b/17
e.+ ı 182b/9
e.+ larınıḡ 214a/22
- et** Et.-89-
çoḡ e. 172a/12
şonra e. 231b/22
ve e. 180a/27, 195a/6, 218b/10
ya´nī e. 225b/8
e.+ de 215a/5
e.+ den 204b/9, 215b/6, 227a/13
e.+ e 217b/21, 222b/4, 229a/26, 231b/8
e.+ i 171a/10, 171a/25, 178a/3, 180b/26, 184b/21, 194a/2, 195a/2, 195a/4, 195a/6,
198b/18, 198b/8, 206b/14, 206b/15, 222b/4
e.+ in 174a/25, 206b/17, 214a/11
e.+ ine 191a/19
e.+ iyile 170a/25, 171a/10, 171a/25, 178b/25, 179a/10, 180a/6, 180b/26, 186b/1, 191b/27,
192a/17, 192b/10, 192b/9, 194b/6, 195a/2, 197a/16, 198b/8, 207b/3, 226b/20, 229a/7,
230a/18, 232a/8
e.+ iyile ola 189a/12, 195b/11, 197a/16
e.+ iyiledür 192a/16

e.+ le 215b/14
 e.+ ler 168a/26, 220b/11, 222b/20
 e.+ lerde 220a/3
 e.+ lerde olsa 220b/10
 e.+ lerden 232a/7
 e.+ leri 202a/23, 220a/4, 225a/15
 e.+ leriñde 231b/21
 e.+ lerinüñ 220a/4
 e.+ lü 224a/1
 geñşek e. olan 180a/13
 bile e. olmayan 228a/15

ev'ıye <Ar. Damarlar. -1-

u.-i muğıyye 227b/23

evtār <Ar. Vücutta bulunan kirişler. -1-

u.+a 227a/7

fem <Ar. Ağız. -2-

f.-i ma'de 190b/27

f.-i ma'deden 199b/16

ferc <Ar. Yarık. Kadın cinsel organı. -1-

f.+ inde 203b/21

fevād <Ar. Karaciğer, ciğer. -1-

f.+ inda 200b/13

ğarīze < Ar. 1. Yaratılışa âit, doğuştan. 2. Vücutun iç kısımlarıyla ilgili. -2-

ğarāret-i ğ.+ leri 214a/14

ğarāret-i ğ.+ ye 183a/22

ğarīziyye <Ar. Vücutun iç kısımlarıyla ilgili.-32-

ğarāret-i ğ. 174b/20, 175b/12, 175b/24, 181a/27, 188b/2, 188b/4, 198b/24, 199b/15,
 215b/14, 215b/15, 216a/1, 216a/3, 223b/11, 224b/2, 224b/7

ğārr-ı ğ. 175b/11, 175b/14, 175b/6

ğārr-ı ğ. bir 175b/7

ğarāret-i ğ.+ de 175b/25

ğarāret-i ğ.+ den 183a/23, 202b/14

ğarāret-i ğ.+ dür 175b/18

ğarāret-i ğ.+ nüñ 211a/12, 211a/17, 223a/24

ğārr-ı ğ.+ nüñ 175b/7

ğarāret-i ğ. ol 175b/7

ğarāret-i ğ.+ ye 175b/20

ğarāret-i ğ.+ yi 207a/16

ğarāret-i ğ.+ yile 175b/12

geñiz Geniz. -1-

g. 211a/5

geyrek 1. Yumuşak kemik, kırkırdak. 2. Eğe kemikleri. -4-

g. 182a/24

g.+ ler 175/19, 186a/4

g.+ lerde 189b/3

ğışā <Ar. Örtü, perde, zar, deri. -3-

ğ.+ lar 226b/17

ğ.+ sında 190a/15

ğ.+ yıla 227a/6

gögüs Göğüs. -11-

g. 204b/5

g.+ in 205b/11

g.+ ine 187b/15, 204b/26, 205a/15, 205a/6, 220b/1

g.+ te 180b/23

g.+ üne 178a/23, 200b/19, 201a/25

gönül Gönül. -5-

g. 220a/6

g.+ i 182a/26, 183a/25, 190b/21

g.+ ünden bir 168b/2

gövde Gövde. -5-

g.+ si 205b/7

g.+ sin 206b/11, 207b/7

g.+ sine 184b/15, 228b/11

göz Göz. -41-

g. 176b/23, 178b/1, 179a/2, 208a/8, 208b/1, 209b/25, 210b/16, 210b/24, 210b/26, 212b/23, 213a/1, 213a/7

g.+ de 199b/4

g.+ e 203a/9, 213a/7

g.+ i 177b/3, 178a/17, 178b/2, 188b/24, 196b/17, 203a/5, 210b/24, 227a/11

g.+ in 210b/27

g.+ inde 180b/2

g.+ inden 210b/14

g.+ ine 188a/17

g.+ inüj 210b/23

g.+ leri 178a/13, 178b/1, 179b/14, 199b/5, 205a/17, 207a/6, 210b/12

g.+ lerinde 168a/1

g.+ lerinden 210b/13

g.+ lerine 167b/19

g.+ lerine uralar 168a/7

g.+ süz 196b/16

ğuddevī <Ar. Vücutta en çok kasıkta, boyunda çıkan bezlerle ilgili olan. -5-

ğ. 223a/12

ğ.+ de 228a/8

a'zā-yı ğ.+ de 220a/2

ğ.-yı buşūrlar olur 228a/12

ğ.+ dan bir 228a/7

ğuded <Ar. Bezler. -3-

ğ. 227b/22, 228a/2

ğ.+ dadur 227b/22

halk <Ar. Boğaz, gırtlak. -4-

h. 210a/17,

h.+ a 221a/17

h.+ ina 219b/22

h.+ ında 203a/6

hāşıra <Ar. Boş böğür. -1-

h.+ da 213a/10

hāya <Far. Taşak, testis. -5-

hazm <Ar. Sindirim. -12-

h. 181b/6, 229b/6

sū²-i h. 223a/23

h.-ı kebedde 181b/6

h.+ a 197a/23

ālāt-ı h.+ da olan 190b/6

h. eylemege 214a/12

h. eylemez 214b/4

h.+ ina 174b/19

h. olmadığı 178b/3

h. olmadığı 178b/4

h.+ uñ 225a/14

hicāb <Ar. Göğüs ile karnı ayıran ince ve geniş zar. -1-

h.+ lara 181a/12

huşyeteyn <Ar. Hayanın çifti, çift haya, taşakta bulunan yumurtalar. -1-

h.+ inde 213b/12

ırk <Ar. Damar. -32-

ı. 187a/7, 194a/21, 196b/26, 210a/23, 210a/25, 211b/25, 213a/22, 219a/2

idrār-ı ı. 219b/13

ı.-ı bārid 209b/17

ı.-ı keşir olmak 190b/16

ı.-ı medenī 231a/16, 231a/6

ı.-ı medenīdedür 231a/6

ı.-ı müntinn ola 179b/24

ı.-ı nisā bir 171b/11

ı.-ı nisā 166b/10

ı.-ı nisāda 167a/22

ı.-ı nisānuñ 166b/6

ı.-ı nisāsı olup 167a/12

ı.-ı nisāya 167b/7

ı.+ a bir 231b/6

ı.+ da 210a/2

‘i.+ dan 205a/5
 ‘i.+ dur 191a/9
 ‘i.+ la 209b/24, 211b/11
 ‘i.+ la eylemek 183b/3
 ‘i.+ la olandur 208b/6
 ‘i.+ la olur ol 208a/23
 ‘i. olur 180a/17
 ‘i.+ uñ 231b/11

ihşā <Ar. Vücutun göbek, göğüs, bağırsak bölümleri. -3-

i.+ da 211a/22
 i.+ da olan 190b/1
 i.+ sı 210a/19

ilik İlik, kemik iliği. -5-

i. 221b/25
 i.+ i 221b/25
 i.+ iyile 174b/2, 226b/5
 i.+ lerle 171b/6

incük İncik kemiği, dizkapağı ile ayak bileği arasında kalan kemik. -5-

i.+ i 174b/2, 226a/23, 226b/5
 i.+ lerde 222b/26, 231a/10

‘izām <Ar. Kemikler. -3-

‘i. 227a/6
 ‘i.+ a 227a/5
 ‘i.+ ina 211a/23

kalb <Ar. Kalp, yürek. -31-

ķ. 199b/1, 200b/2, 203b/12, 203b/14
 ķuvvet-i ķ. 212b/11
 ħarāret-i ķ.+ de 176a/7
 nevāhī-i ķ.+ de 186b/24
 ķ.+ de olan 200b/3
 ķ.+ den 176b/26
 ķ.+ dür 204a/24
 ķ.+ e 180a/14, 181a/13, 181b/12, 186b/24, 199b/1, 199b/8, 200b/3, 203b/12, 204a/24,
 212b/10, 220a/17, 220a/7, 220b/15, 221b/21, 221b/7
 cirm-i ķ.+ e 181a/20
 ķ.+ i 203b/1, 220a/25
 ķ.+ uñ 204a/6, 221a/2
 ķ.+ üñ 179b/20

ķarın Karın. -14-

ķ. 204b/2, 211a/15
 ķ.+ ı 185a/7
 ķ.+ ın 204b/6, 205b/7
 ķ.+ ina 203b/2

ķ.+ ında 175b/9, 208a/10, 210a/4, 213a/24

ķ.+ ında iken 202b/15

ķ.+ ını 199b/13

ķ.+ uç 176b/7, 176b/8

ķārūre <Ar. Gōz bebeęi. Gōzün siyah kısmı. -46-

ķ. 169a/21, 169a/22, 169a/23, 170a/12, 176b/8, 177b/4, 179b/24, 179b/7, 180b/13, 180b/21, 181a/6, 188b/25, 191a/20, 192b/5, 193a/3, 194b/18, 209b/24, 228b/23, 229b/12

ķ.+ de 169a/7, 170a/19, 171a/11, 176a/22, 176b/10, 185b/12, 191b/16, 193a/20, 194a/26, 195a/22, 195b/27, 198b/11, 199a/9, 213b/21, 224a/24, 225b/22, 226a/16, 227a/26

ķ.+ nūę 176a/27, 176b/1, 176b/2, 176b/3, 187a/5

ķ.+ si 191a/19

ķ.+ ye 187b/7, 195b/12

ķaş Kas, adale. -2-

ķ. 232a/26

ķ.+ lar 172a/4

ķaţan <Ar. Bel bōlgesi, bōęūr ve bōbrek. -1-

ķ.+ da 212a/27

ķavuk Mesane idrar kesesi. -1-

ķ.+ dan 173a/16

ķebed <Ar. Karaciğer. -1-

hażm-ı ķ.+ de 181b/6

ķemik Kemik. -8-

ķ.+ e 223b/16

ķ.+ i 167a/13

ķ.+ ler 168b/4

ķ.+ lerededūr 168b/6

ķ.+ lere 168b/4

ķ.+ leri 204b/5

ķ.+ lerinden 196a/24

ķıl Kıl. -1-

ķ. 231b/24

ķifāl <Ar. Şahdamar. -3-

ķ. 219b/19

ķ.+ den 215a/9, 232a/17

ķirpik Kirpik. -1-

ķ.+ den 227a/22

ķol Kol. -11-

ķ. 175a/27

ķ.+ da 222b/26

ķ.+ dan 166b/18, 168b/16, 168b/17, 168b/18, 172a/20, 172a/24, 172a/25

ķ.+ ından 173a/7

ķoltuk Koltuk, koltuk altı. -7-

ķ. 220a/11

ķ.+ da 220a/4
 ķ.+ da olan 231a/2
 ķ.+ da olur 229b/7
 ķ.+ lar 220b/12, 222b/22
 ķ.+ larda olandur 220a/11

ķulak Kulak. -22-

ķ. 179a/18, 179a/2, 182b/4, 201a/9, 206a/20, 208a/9, 211a/4, 213b/2, 220a/11,
 220a/12, 220a/5, 220b/12, 222b/22, 228a/8
 ķ.+ da 227b/24
 ķ.+ dan 208b/1
 ķ.+ ı 180b/24, 201a/10, 206a/14
 ķ.+ lara 167b/9
 ķ.+ ları 204b/4, 210b/17

ķuyruk Kuruk. -1-

ķ. 172b/15

ķahm <Ar. Et. -10-

l. 224a/4, 227b/12
 mā'-i l. 206b/16, 206b/23
 l.-ı aħmer 220a/13
 l.-ı mütē'affin ola 224a/7
 mā'-i l.+ la 207b/3
 l.+ lar 202b/20
 l.+ larda 168b/6, 223a/12

ķahmī <Ar.-Far Et ile ilgili, ete ait. -2-

l.+ dūr 228a/15
 l.+ si 228a/22

ķisān <Ar. Dil, konuşma organı. -5-

ħuṣūnet-i l. 187a/6
 sevād-ı l. 212a/26
 l.-ı nār 218b/13
 l.+ da 200b/12
 ħuṣūnet-i l. olmaya 177a/7

ma'de <Ar. Mide. -42-

m. 180a/10, 180a/4, 181b/14, 184a/15, 184b/10, 186b/23, 191b/13, 192a/12, 192a/13,
 192a/18, 193b/18, 193b/19, 199b/1, 200b/12, 205b/19, 207a/26, 227a/5
 fem-i m. 190b/27
 m.+ de 176b/20, 181b/6, 186a/9, 190a/15, 190a/24, 192b/24, 213a/25, 226b/13
 m.+ dedūr 192b/23
 fem-i m.+ den 199b/16
 m.+ si 193b/7, 205a/5
 m.+ sinde 185a/8, 190b/8
 m.+ sine 177b/14, 178b/25, 178b/27, 186b/2
 m.+ sini 205a/26

m.+ ye 181a/12, 186b/3, 186b/5, 192b/4

mafāsil <Ar. Mafsallar, eklemler. -41-

m. 179a/2, 228a/22

veca^ʿ-ı m. 167b/16, 167b/24, 168a/16, 168b/10, 168b/11, 171b/10, 173b/8, 208a/21

m.+ a 167b/14, 168b/7, 172a/10, 172a/13, 174a/12, 178b/16

veca^ʿ-ı m.+ a 171b/19, 173a/8, 173b/14, 173b/20

evcā^ʿ-ı m.+ a uralar 168a/7

m.+ da 167b/8, 171b/13, 178b/10, 213b/25, 224a/15

evcā^ʿ-ı m.+ da 172a/8

veca^ʿ-ı m.+ da 174a/16

ta^ʿaḳḳud-ı m.+ dadur 174a/11

m.+ dan 167b/9

veca^ʿ-ı m.+ dan 168a/17

evcā^ʿ-ı m.+ dan bir 172a/11

veca^ʿ-ı m.+ dan bir 168a/14

m.+ ı 203b/19

veca^ʿ-ı m.+ ı 172a/7

m.+ larda 174a/12

m.+ ları 168a/22

veca^ʿ-ı m. olur 194a/10

m.+ uḡ 168a/26, 170a/13

veca^ʿ-ı m.+ uḡ 168a/18

maḡşal <Ar. Eklem. -8-

m. 172a/12, 172a/15, 172b/12

m.+ a 169a/5

m.+ da 167a/14

m.+ ları 171b/2

nıkrīs-i m.+ ları 168b/5

m.+ uḡ 172b/5

maḡabin <Ar. Koltuk altı, kasık kısmı. -2-

m.+ de olan 222b/21

m.-i şūlaşinüḡ 223a/12

maḳ^ʿad <Ar. Anüs, oturak yeri. -2-

m.+ a 213a/12

m.+ ı 213a/11

ma^ʿtaş <Ar. Burun. -1-

m. 212b/13

mecārī <Ar. Damar yolları. -2-

m. 215a/14

m.+ yi 215a/18

meme Meme. -5-

m. 220b/11

m.+ ler 220a/3

m.+ lerde 223a/13

m.+ sinden 206b/9

menafiz <Ar. Gececek delikler, yarıklar. -1-

m.+ i 222a/12

merārā <Ar. Öd kesesi. -2-

m. 201b/22, 212b/19

mesām <Ar. İnsan veya hayvan cildi üzerindeki teneffüse yarayan küçük delikler, gözenekler.

-13-

m.+ lar 179a/26, 189b/2, 193a/10

m.+ lara 220a/24

m.+ lardan 180b/4, 181a/1

m.+ ları 179b/22, 200b/6, 203a/21, 219b/12, 224b/2, 227a/10

meşāne <Ar. Sidik torbası. -5-

m. 181b/15

m.+ de 176b/21, 210a/1, 213a/26

m.+ ye 172b/27

mevzi <Ar. Yer, mahal, mekan. -47-

m. 167b/15, 170b/10, 170b/17, 170b/19, 220b/3, 222a/26

m.-i vāṣīṭiye 176a/10

m.-i verem 168a/20, 215a/25

m.+ de 168a/20, 173a/2, 181b/26, 218b/12, 226a/11, 226b/13, 228b/20

m.+ de olur 231b/25

m.+ den bir 216b/24

m.+ e 168b/24, 172b/9, 181b/23, 216a/12, 216b/24, 220b/2, 222a/21, 222a/8, 231b/17, 231b/5

m.+ e bir 182a/6

m.+ e uralar 168b/19, 171b/5, 174a/9

m.+ i 167b/13, 169b/23, 171b/6, 174a/4, 174a/16, 216b/3, 231b/1

m.+ inde 172a/14, 186a/20, 190a/17, 216a/16

m.+ lerde ola 220b/13

m.+ lerüñ 168a/23

m.+ üñ 224b/13

mi'ā' <Ar. Bağırsaklar. -1-

m. ola 198a/22

muḥiddī <Ar. Kaçış, çıkış yolu. -1-

b. 186a/3

müfeccir <Ar. Vücutta suyun fişkırdığı yer. -3-

m. 224b/24

m.+ dür 225b/1

m.+ e 225b/2

nabz <Ar. Nabız. -79-

n. 170a/12, 175a/25, 177a/4, 178a/13, 178b/13, 178b/4, 179a/6, 179a/7, 179b/24, 180a/15, 180b/2, 181a/5, 182a/21, 188b/26, 191a/11, 191a/13, 191a/16, 191a/17,

194a/19, 194a/27, 204a/27, 205a/18, 209b/22, 210a/13, 211a/18, 211b/11, 211b/17, 211b/21, 211b/26, 212a/2, 212a/6

‘azm-i n. 206b/27

sukūṭ-ı n. 209b/17

n.-ı mevcī 211b/18

n.-ı minşārī bir 211b/13

n.-ı mütevātir 212a/4

n.-ı raḫīk 204a/11

n.+ da 213b/20, 213b/21

n.+ dur 211b/13, 211b/19, 212a/2

n.+ ı 169a/23, 171a/7, 177b/4, 178a/19, 179a/16, 179b/6, 180b/12, 180b/21, 182a/26, 182b/6, 183a/27, 185a/23, 191a/14, 193a/3, 194a/11, 194a/15, 194a/21, 194b/12, 198a/16, 200a/1, 204b/10, 207a/21, 208a/10, 209b/25, 218a/14, 218a/6

n.+ ina 212a/2

n.+ inda 194a/26

n.+ ını 175a/22

n.+ ını 187a/5

n.+ lar 212a/6

n.+ ları 194a/11

n.+ ı 191a/14, 210a/26, 210b/8, 212a/4, 212a/8

nefes <Ar. Soluk. -32-

n. 175a/25, 175b/10, 175b/9, 176b/11, 205a/10, 212b/12, 212b/15, 221a/7

n. edmeye 181b/3

n.+ i 172b/1, 177a/7, 182a/21, 194a/20, 200b/17, 210a/13

n.+ in 178a/22

n.+ inde 194a/26, 213b/25, 213b/26, 224a/7

n.+ le 194a/23

n. olmak 182a/24, 188b/25, 203b/3, 211a/27

n. olmak 203a/6

n. vërme 203b/10

n. vërüp 175a/23, 198b/23, 200b/11, 210a/13, 212b/2

oṅurğa Omurga, omurga kemiği. -1-

o. 221b/25

öygen Akciğer. -3-

ü.+ e 178b/13, 181a/13, 230b/11

parmaḫ Parmak. -2-

p. 212a/9

p.+ ın 211a/2

rakebe <Ar. Ense kökü, boyun. -1-

r.+ de 208a/8

veca‘-ı r. 168a/1

rūḫ <Ar. Can, nefes, ruh. -41-

r. 174b/13, 178b/19, 181a/4, 198b/24, 222a/10

r.-ı hayvānī ol 222a/5
 r.-ı hayvānī 177a/12, 222a/11
 r.-ı hayvānīnün 222a/12, 222a/5
 r.-ı hayvānīyye 177b/3, 178b/9
 r.-ı nefsanī 177a/12, 178a/27
 r.-ı nefsanīyye 178b/9
 r.-ı ṭabī' iden 177b/2
 r.+ a 174b/24, 178a/15, 178a/6, 180b/11, 181a/20, 181b/2, 205a/23, 222a/6
 r.+ dan 174b/23, 179b/4
 r.+ en 179b/20
 r.+ ı 177b/21, 178a/9, 203b/1, 222a/14, 222a/8, 222a/9
 r.+ lar 176b/25, 178b/28, 179a/1
 r.+ ları 205a/16
 r.+ uñ 178a/14, 178a/18, 179a/4
 r.+ un 200b/3

şaç Saç. -1-

ş.+ ı 206b/25

şadr <Ar. Göğüs. -9-

ş.+ da 176a/7

ş.+ da olmuşdur 192b/25

ş.+ ina 179a/11, 200a/9, 206a/2, 219b/22

ş.+ ında 203a/6, 213b/10

ş.+ ını 205a/26

sākıyyed <Ar. Damar yolu. -1-

'urūq-ı s.+ ler 217a/2

sā'im <Ar. İnce bağsağın bir bölümü. -1-

s.+ dür 196a/18

senen <Ar. Damar yolu. -1-

s.+ den 219b/19

serāyin <Ar. *bk. şerāyin.* -1-

s. 228b/19

şirt Sırt. -2-

ş.+ ı 189b/1

ş.+ ında 189b/3

sik Sik, erkeklik organı. -1-

s.+ in 173a/19

siñir Sinir. -4-

s.+ ler 168a/22

s.+ lerde olur ol 168a/21

s.+ lerün 224b/11

s.+ ün 224b/12

sūñük Kemik. -4-

s. 222b/24

s.+ leri 169b/23, 183a/9, 194a/7

sünük *bk. süyük.* -1-

s.+ leri 221a/7

şarīyyet <Ar. Kılcallık. -1-

ş. 223a/22

şerāsīf <Ar. Kaburga kemiklerinin uç kısımları. -1-

ş.+ de 186a/4

şarāyin <Ar. Atardamarlar. -7-

ş. 204a/23, 204a/24, 204a/25

ş.+ den 176b/26

tarīk-i ş.+ den 220a/7, 220b/15

ş.+ e 204a/25

şiryān <Ar. Kırmızı kan damarı, atar damar. -6-

ş. 174b/14, 195a/6

ş.+ lar 215a/7

ş.+ lara 230a/21

ş.+ ları 215b/27

talak Dalak. -8-

t. 181b/15, 194a/3, 196a/10, 196a/12

t.+ da 190a/16, 194a/2

t.+ ı 200b/13

t.+ ın 196b/14

ṭamar Damar. -37-

ṭ. 219b/16, 231a/12, 231a/7

ṭ.+ dan 166b/10, 174b/14, 215a/9, 228b/21

ṭ.+ ından 215a/10

ṭ.+ lar 179b/2, 181b/19, 182a/24, 188b/24, 203b/17, 203b/20, 209b/24, 210b/11, 212b/27

ṭ.+ lar olan 228b/19

ṭ.+ lara 186a/21, 230a/21

ṭ.+ larda 188a/27

ṭ.+ larda olur 231a/11

ṭ.+ lardan 174b/14, 193a/7, 222a/20

ṭ.+ lardur 217a/2

ṭ.+ ları 182a/25, 187a/8, 187b/19, 188b/24, 215b/27

ṭ.+ ları 181b/13, 225a/16, 231a/13

ṭ. olur 228b/10

tecāvīf <Ar. Oyuklar, oyuk yerler. -1-

t. 225a/18

teri Deri. -1-

t.+ sini bir 175b/21

terkova <Ar. Köprücük kemiği. -1-

t.+ da 210b/11

tırnaq Tırnak. -4-

ţ.+ lar 204b/7, 211b/3

ţ.+ ları 212b/1

ţ.+ larıyla 231a/4

ţopuk Topuk. -2-

ţ.+ dan 173a/27

ţ.+ lardan 213a/19

ţuluŋ Şakak. -5-

ţ. 187a/8, 188b/24

ţ.+ ları 204b/3, 210b/17

ţ.+ larına 196a/26

ţuţak Dudak. -3-

ţ.+ larda 210a/21

ţ.+ ları 211a/6

ţ.+ larında 209b/27

tüv Tüy. -4-

t.+ leri 175a/11, 193a/2, 194a/23, 210a/26

tüy Tüy. -5-

t.+ i 188b/27

t.+ i olsa 212b/22

t.+ leri 182b/1, 183a/7, 191a/1

‘uqad <Ar. Bezler. -3-

‘u. 228a/15, 229a/27

‘u.+ dadur 228a/15

ürde <Ar. Sakin damarlar. -2-

ü. 174b/15, 188a/26

‘urük <Ar. Irklar. Kökler, damarlar. -47-

‘u. 182a/27, 200b/15, 204a/25, 219b/25, 232a/11, 232a/18, 232a/9

ḥāric-i ‘. 181b/14

‘u.-ı şabāgün 217a/27

‘u.-ı sāḳıyyedler 217a/2

‘u.+ da 186b/22, 190a/4, 197a/10, 213b/26, 214a/4

cemī‘-i ‘u.+ da 186b/22

dāḥil-i ‘u.+ da 181b/8, 182a/17, 188a/26, 192b/27, 197b/18, 197b/19

efvāh-ı ‘u.+ da 203b/19, 217a/1

ḥāric-i ‘u.+ da 175a/14, 175a/15, 175a/16, 181b/14, 181b/17, 181b/8, 182a/18, 190b/10,

190b/12, 192b/22, 193b/21, 197b/19

cemī‘-i ‘u.+ da olsa 181b/12

‘u.+ da olur 219a/27

ḥāric-i ‘u.+ dadur 183a/5

‘u.+ dan 190a/13

dāḥil-i ‘u.+ dan 181b/8

efvāh-ı ‘u.+ dan 203b/20

efvah-ı ‘u.+ dan 225a/18

‘u.+ ı 210a/21

‘u.+ uñ 212a/1

uylucuk *bk. uyluk.* -1-

u.+ ların 214a/9

uyluk Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü, uyluk. -2-

u.+ da olsa 215a/10

u.+ ina 173b/5

‘**üzv** <Ar. Uzu, organ. -56-

‘u. 183a/14, 183a/17, 191a/6, 210a/19, 215a/14, 216a/2, 216a/4, 220b/14, 222a/10, 222b/6, 223a/5, 224a/14, 226b/27

‘u.-ı āhire 208a/25

‘u.-ı münhalhal olur 193a/9

‘u.-ı şerifde 211b/16

‘u.+ a 183a/16, 183a/20, 214b/14, 214b/22, 215a/7, 220a/5, 222a/13, 222a/9, 224b/10

‘u.+ da 179a/1, 179a/2, 183a/13, 214b/14, 214b/24, 216a/5, 224a/14

‘u.+ da olan 222a/12

‘u.+ dan 183a/15, 208a/25, 216a/15

‘u.+ dan olursa 181a/20

‘u.+ ı 167a/22, 167b/1, 222b/7, 225b/25, 226b/24

‘u.+ ında 227a/11

‘u.+ lar 222b/27

‘u.+ lara 222b/24, 223a/7

‘u.+ lardadır 168a/24

‘u.+ ları 222b/27

‘u.+ uñ 214b/17, 214b/19, 222a/16, 224b/13, 226b/11, 226b/13

‘u.+ un 224b/19

verek <Ar. Kalça kemiği. -9-

v. 173a/13

veca‘-ı v. 166b/7, 172a/11

v.+ de 167a/12, 167a/14

veca‘-ı v.+ de 166b/4

veca‘-ı v.+ dür 168a/17

v.+ i 172a/19

veca‘-ı v.+ üñ 166b/7

yağrın Sırt, sırtın yukarı kürek kısmı. -1-

y.+ ina 167b/19

yürek Yürek, kalp. -4-

y. 181a/4

y.+ de 174b/13

y.+ i 189b/1

y.+ üñ 221a/2

yüz Yüz, surat. -60-

y. 168a/13, 168a/3, 168a/4, 170a/6, 173b/24, 174a/10, 175/20, 180a/24, 183b/22,

187a/21, 187a/27, 189a/15, 189b/12, 190a/12, 200a/2, 201a/26, 212b/23, 212b/26, 214b/11, 216b/10, 219b/15, 219b/17, 224b/20, 226b/26, 231b/16

y.+ de 199b/3, 212b/22, 213a/1, 219b/14, 231b/23

y.+ de olur 216a/27

y.+ e 219b/15, 219b/16

y.+ i 175a/18, 177b/3, 178a/16, 178a/17, 178b/2, 179b/14, 180a/15, 188b/24, 190b/20, 200a/1, 203a/5, 204b/4, 207a/6

y.+ in 175a/7

y.+ inde 180b/2, 190b/20

y.+ ine 199b/12, 201a/1, 206b/20

y.+ ini 219b/24

y.+ inüñ 177a/13, 204b/2, 208a/9, 210a/17

y.+ üñ 194a/16, 210b/18

zeker <Ar. Erkeklik organı, sik. -1-

z.+ i 211a/16

1.7.2. Salgılar

bevl <Ar. İdrar, sidik. -48-

b. 178a/19, 179b/23, 180a/16, 180b/3, 182b/6, 184b/26, 185a/3, 186a/7, 187b/11, 194a/17, 194a/27, 194b/12, 198b/6, 210a/4, 212a/19, 212a/20, 212a/21, 212a/22, 213a/10, 213a/2, 213a/23, 213a/26, 213a/5

‘alāmāt-ı b. 212a/16

b.+ de 176b/21, 186b/14, 204b/3, 212a/16

b.+ e 204b/1, 207a/8

b. eylese 212a/18

b.+ i 171b/12, 171b/13, 185a/5, 192a/10, 194a/16, 197b/24, 198a/16, 205a/19, 230a/15

b.+ ile 171b/13

b.+ inde 180b/3

b.+ iyile 230b/20

b.+ le 190b/7

b.+ üñ 185a/2, 212a/18

birāz <Ar. İnsan pisliği, bok. -11-

b. 182a/26, 213a/2, 213a/5, 176b/21, 179b/24

b.+ da 186b/14, 210a/2, 212a/15

b.+ ı 213a/18

b.+ ıla 200b/14

b.+ uñ 212a/13

bok Bok, dışkı, curuf. -5-

b.+ ı 170b/18, 172b/7, 225b/2

b.+ ın 230b/2

çapak Çapak. -1-

ç.+ dan 176b/23

- der** Ter. -1-
d.+ den 203a/8
- idrār** <Ar. Sidik, bevl. Çokça akıtmak. -11-
i.-ı hayza 229a/24
i.-ı 'ırk 219b/13
i. eyler 186a/7, 192a/10, 192b/20
i.+ la 196a/4, 208a/24, 210a/3
i.+ la olandur 208b/6
i.+ la olsun 211b/11
i. olmak 210a/23
- idrāriye** <Ar. *bk. idrār.* -1-
i. 211b/6
- keymūs** <Gr. Mide ve karaciğerde sindirim sonu oluşan besin sıvısı. -2-
k. 195a/3
k. eyler 195a/5
- menī** <Ar. Meni, dölsuyu. -1-
m. 227b/23
- muḥāt** <Ar. Sümük, sümüğe benzeyen yapışkanlı nesnelere. -1-
m.+ la 208b/1
- muḥāṭıyye** <Ar. *bk. muḥāt.* -1-
aḥlāt-ı m. 223a/21
- poḥ** Bok, dışkı. -1-
p.+ in 230b/16
- sidik** Sidik, idrar. -6-
s.+ in 196b/15
s.+ iyile 196b/14, 230a/15, 230a/18, 230a/5, 230a/9
- sümük** Sümük. -3-
s.+ ile 208b/1
- ter** <Far. Ter, nemli özelliğe sahip. -3-
t. 206b/3, 213a/9
t. olmuş 178a/23
- tükürük** Tükürük. -5-
t. 176a/27, 180b/13, 190b/21, 217b/23
t.+ ine 200b/18

1.1.7.2.1. Hıltlar ve Hıltlarla İlgili Adlar

Eski tıp anlayışında insan bedeni, evreni oluşturan dört ögenin karşılığı olan dört maddeden meydana gelir. Evrendeki dört maddenin; su, hava, toprak, ateş, insan vücudundaki karşılıkları sırasıyla; balgam, kan, sevda, safradır. Bu maddelerin her birine hılt denir ve bunların karışımı olan bünyeye mizac (karışım) denir. Bu maddeler; nemli, soğuk, kuru, yaş olmak üzere dört özellikten ikisine sahiptir: Kan; sıcak, nemli, sevda; soğuk, kuru, balgam; soğuk, nemli, safra; kuru, sıcaktır. Bu karışımların oranları her insan vücudunda farklı

seviyededir ve bir insanda hangi karışım baskınsa mizacı o adla adlandırılır; demevî (kanlı), safravî, balgamî, sevdavî.

Öge	Karşılığı	Özelliği
hava	kan	sıcak, nemli
toprak	sevda	soğuk, kuru
su	balgam	soğuk, nemli
ateş	safra	kuru, sıcak (Önler 1998)

Bu dört ögenin bünye özelliğine göre dengede olması sağlıklı olma durumudur. Eski tıpta hastalığa neden olan mikroplar bilinmediği için, hastalıklar insan vücudundaki bu dengenin bozulmasıyla açıklanırdı. Hastalığın teşhisinde, bu ögelerin hangisinin eksik ya da fazla olduğu belirlenmeye çalışılırdı. Belirlenen eksiklik ya da fazlalığa göre vücuttaki dengeyi sağlamak için sağaltım çalışmaları yapılırdı. Karışımların sahip olduğu soğuk, kuru, nemli ve yaş özellikleri bitki, besin ve madde başta olmak üzere bütün nesnelere mevcuttur. Bu özellikleri, maddelerin hangi özelliklere ve hastalıkların teşhisindeki eksiklikleri ve fazlalıkları bilen hekimler, sağaltmalarını ona göre yaparlardı.

ahlāt <Ar. Karışım. Besinlerin insan bünyesinde dönüştükleri dört ana karışım; kan, safra, balgam, sevda -47-

a. 181a/25, 181b/7, 182b/10, 184a/15, 186a/21, 190a/2, 195b/23, 197a/20, 197a/21, 198a/13, 198a/2, 199a/6, 202a/6, 202b/20, 204a/5, 219b/25

ervāh-ı a. 204a/14

a.-ı balgamiyyeden 199a/11

a. eylemişdür 182b/9

a.-ı fāsidden 210a/21

a.-ı muhāṭıyye 223a/21

a.-ı muhtelifeden olduğu 194b/1

a.-ı müte‘affin olmağla 181a/19

a.-ı reddiye 167b/27, 197b/10, 200b/6, 202b/21, 215b/15

a.-ı reddiyeden 200b/7, 216a/11

a.+ a 174b/24, 202b/23

a.+ dan 174b/23, 202b/20, 208b/3

a.+ dur 182b/17

a.+ ı 182a/16, 195b/24, 196a/11, 197a/13, 197b/12, 201b/4, 223a/10

a.+ ı ol 214b/23

a.+ ında bir 199b/9

a.+ uñ 193b/22, 213a/23

balgam <Ar. Balgam. -65-

b. 182a/3, 185a/18, 185a/20, 185a/22, 185b/8, 186a/1, 186b/15, 186b/16, 190b/17, 190b/18, 190b/22, 191a/2, 191a/3, 191a/4, 191a/9, 192b/22, 193b/23, 198a/10, 198a/22, 198b/2, 217b/9, 219b/13, 219b/9, 225b/25, 227a/15, 228a/21, 229b/18

b.-ı zücācī 198b/12

b.+ a 182a/7, 193b/27
 b.+ da 185b/8, 191a/8
 b.+ dan 168b/8, 170b/7, 185a/16, 186b/17, 197a/12, 199a/22, 219a/21, 227a/26, 228a/1
 b.+ dan olur 228b/3
 b.+ dan olursa 219b/8
 b.+ dur 168b/7, 199a/27, 223b/19, 231a/11
 b. eyler 225b/24
 b.+ ı 170a/14, 186b/20, 190b/23, 190b/27, 228a/13
 b.+ ı olsa 182a/2
 b.+ la 182a/9, 185a/27, 227a/16
 b. ola 226a/9
 b.+ uñ 170b/8, 185a/25, 186b/11, 190b/10, 194a/14, 195b/9

balgāmī <Ar. Balgama ait, balgamla ilgili. -33-

b. 167a/14, 175a/11, 175a/15, 176a/18, 182a/8, 191b/2, 193a/18, 197b/27, 200a/13, 223a/20, 225b/23
 ħummā-yı b. 192b/13, 193a/1
 ħummā-yı b.+ dūr 192b/27
 mā'-i b. 213b/6
 şafrā-yı b. 185b/23
 b.+ de 194a/12
 b.+ den 194a/8
 fuşūl-i b.+ den 229b/12
 b.+ dūr 193b/14, 194a/9
 b.+ larde 186a/18
 b.+ lere 168b/11
 ħummā-yı b.+ lere 191a/25
 b.+ nuñ 191a/24
 b.+ nūñ 170a/11, 191a/8
 b. ola 172b/25
 b. olsa 172b/2
 b.+ si 219a/23
 b.+ sine 166b/7
 b.+ ye 182a/10
 emrāz-ı b.+ ye 167b/9

balgamiyye <Ar. Balgamlı. -11-

b. 191b/3
 b.+ den 186b/11
 ħummā-yı b. 190b/9, 197b/26, 198b/20, 199b/3
 müvāzibe-yi b. 197b/22
 ħummāyāt-ı b.+ de 183a/11, 191a/7
 ahlāt-ı b.+ den 199a/11
 ġalīz-i b.+ dūr 199a/6

dem <Ar. Kan. -17-

d. 174b/13, 188a/26, 194b/13, 197a/8, 214b/26
 aşār-ı d. 232a/16
 imtilā-yı d. 179b/13
 d.-i ğalebesi 181a/11, 195a/7
 d.-i ğalebesinün 168b/13
 d.-i maḥmūrdur 214b/26
 d.+ de olursa 190a/1
 d.+ den 219a/21
 d.+ den olan 189b/27
 d.+ dendür 214b/25
 d.+ i 218b/15
 d.+ ile olsa 176a/22

demevī <Ar. Bünyesinde dört unsurdan biri olan kan maddesinin baskın olması, kanlı mizaç.-
 15-

d. 188a/22, 215a/1, 219b/14
 ḥumret-i d. 215a/3
 ḥumret-i d.+ de 215a/1
 d.+ dür 166b/17, 219a/4
 d.+ lere 168b/11
 d.+ nün 166b/7, 168b/12
 d. olmaḡ 194a/17
 d. olursa 172a/19
 d.+ si 166b/8, 219a/22
 d.+ ye 215a/2

ḥılṭ <Ar. Karışım, besinlerin midede sindirildikten sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve
 sevda (kara safra) maddelerinden her biri.-73-

ḥ. 167a/14, 167b/15, 172b/1, 179b/5, 181a/26, 183a/13, 185b/8, 186a/20, 190a/1,
 193b/20, 194a/2, 195a/8, 195a/9, 195b/24, 197a/22, 197b/15, 197b/6, 198a/10, 198a/13,
 199b/2, 220b/27, 232a/27
 cem´-i ḥ. 181b/26
 taḥrīk-i ḥ. 203a/14
 ḥ.-ı leza´ olmaḡa 212a/13
 ḥ.-ı maḥlūṭ olmuşdur 232a/20
 ḥ.+ da 200a/7
 ḥ.+ dan 171b/7, 184a/7, 197b/14, 197b/3, 197b/4, 198a/12, 203b/18, 227b/25, 229a/4
 ḥ.+ dan ola 172a/2
 ḥ.+ dan olduḡı 197b/14
 ḥ.+ dan olursa 167a/4, 173a/13
 ḥ.+ dandur 197b/14
 ḥ.+ dur 232a/20
 ḥ. eyler 195a/3
 ḥ.+ ı 167a/24, 169b/18, 172a/10, 182a/17, 182a/18, 183b/8, 186a/3, 186b/18, 198a/10,
 202a/12, 214b/18, 224a/25, 228b/27

h.+ indadur 199a/27
 h.+ lar 166b/1, 181b/23
 h.+ lar olsa 171b/12, 181b/3
 h.+ lara 186a/22
 h.+ ları 167b/9
 h. ola 181a/27
 h. olmakdur 174a/13
 h.+ uş 178a/18, 185b/1, 194a/27, 198a/7, 208b/4
 h. vèür 202a/13

hıltıyye <Ar. *bk. hılt.* -1-

hummā-yı h. 182b/22

hıltıyyet <Ar. Hıltla ilgili. -1-

h. 203b/18

hılt-kān <Ar. Far. Hıltlar. -1-

h. 194a/2

kan Kan. -75-

ķ. 167a/26, 168b/19, 179b/15, 185a/2, 188b/11, 189a/11, 189a/3, 189a/4, 189a/7, 193b/23, 194b/16, 194b/17, 202b/18, 203a/13, 203a/16, 213a/6, 214b/24, 215a/11, 216a/27, 216a/4, 216b/16, 216b/20, 216b/22, 217a/4, 217b/25, 218a/4, 219a/25, 219a/26, 219a/4, 219a/5, 219b/20, 220a/6, 221a/10, 222a/21, 223b/15, 224a/21, 225a/19, 225a/21, 228b/20, 228b/21, 229a/5, 232a/26

ķ.+ a 193b/27, 203b/4

ķ.+ da 218a/6

ķ.+ dan 202b/20, 204b/9, 214b/26, 215a/4, 215b/13, 216a/16

ķ.+ dan hāşıl ola 215a/5

ķ.+ dur 168b/7, 187b/11, 218a/22, 231a/11

hādd-i ķ.+ dur 225a/14

ķ.+ ı 188a/27

ķ.+ ın 202b/15, 219a/11

ķ.+ ından 202b/16

ķ.+ la 190a/2, 216b/26

ķ.+ lar 207b/14

ķ.+ uş 190a/13, 193b/21, 194a/17, 194b/15, 218b/26, 219b/15

mizāc <Ar. Bünye özelliği, mizac, dört ana unsur olan kan, sevda, safra ve balgam maddelerinden oluşur; bu maddelerin oranları mizaç özelliklerini meydana getirir. -42-

m. 184b/7, 204a/19

sū²-i m. 196a/11, 196a/12

m.-ı aşlıyyeden 204a/16

m.-ı şitā 201b/22

m.+ a 168b/18, 194a/24, 194b/16, 203a/12, 207a/12, 207a/14

m.+ da 231b/4

m.+ ı 166b/16, 166b/25, 184b/7, 189a/4, 194a/13, 194a/16, 194a/18, 199a/15, 201b/22

m.+ ıla olursa 232a/4

m.+ in 200b/3, 204a/6
 m.+ nda 229a/9
 m.+ larda 204a/10, 216b/19, 216b/21, 218a/21
 m.+ larda olur 199b/27
 m.+ ları 186b/27, 187a/1, 214a/15
 m.+ ların 214a/22
 m. ola 184b/25
 tebdīl-i m. olma 184a/11
 m.+ sa 166b/14, 166b/15
 m.+ uñ 178a/19, 192b/2

öd Öd maddesi. krş. şafra. -4-

ö. 181b/15
 ö.+ de 190a/16
 ö.+ in 221b/15
 ö.+ le 222b/17

şafra <Ar. Dört ana öğeden biri olan öd maddesi. -64-

ş. 169a/25, 182a/4, 185a/19, 185a/27, 185a/4, 185b/8, 185b/9, 186b/11, 186b/13, 186b/14, 187a/9, 187b/10, 188a/7, 193b/23, 194a/21, 198a/8, 217b/11
 ş.-yı balgamı 185b/23
 ş.-yı muhterikden 195a/23
 ş.+ da 212a/2, 212a/7
 ş.+ dağı 167a/14
 ş.+ daki 191a/2
 ş.+ dan 168b/9, 169a/24, 170a/11, 184a/11, 186b/17, 187b/19, 194b/2, 214b/27, 223b/19, 228b/1, 228b/2
 ş.+ dan olur 216a/19
 ş.+ dandur 214b/25
 ş.+ dur 168b/7, 216b/25, 217b/24
 ş.+ lar 183a/27, 187a/9, 199b/25
 ş.+ nuñ 185a/23, 186b/13, 194a/9, 195a/20, 216a/24, 228b/13
 ş.+ nun 226a/21
 ş. olsa 190b/8
 ş. olur 219a/26
 ş.+ sı 185a/8
 ş.+ ya 182a/3, 182a/7
 ş.+ yı 186b/20, 187b/11, 216b/11
 ş.+ yıla 185a/16, 185a/20, 185a/21, 186b/16, 216a/27, 228b/3

şafra <Ar. Öd maddesiyle ilgili, öd maddesinin ağır bastığı bünye ve nesnelere. -26-

ş. 175a/14, 179b/21, 182a/9, 183a/24, 186b/22, 193b/15, 194a/24, 198a/9, 199a/21, 203a/7, 213b/4, 215a/1, 216a/19, 217a/1, 219a/21
 hummā-yı ş. 183a/5
 emrāz-ı ş.+ de 210a/21
 harāret-i ş.+ de 215a/3

ş.+ den 194a/8
 ş.+ dür 203a/7
 ş.+ lere 168b/11
 ş.+ nün 182a/10
 ş. olsa 169a/20, 213b/3
 ş.+ si olan 213b/4
 ħumret-i ş.+ ye 215a/3

şafraiviyet <Ar. Öd maddesinin ağır basması. -1-
 ş. 183b/1

sevdā <Ar. Dört ana öğeden kara safra maddesi. -39-

s. 171a/16, 182a/5, 193b/21, 193b/23, 193b/24, 193b/25, 193b/27, 194b/1, 194b/17, 196a/12, 196a/2, 197a/12, 197a/14, 222b/20, 226a/20, 229b/18, 231a/20
 s.-yı 'akiriyye 228b/5
 s.-yı ṭabī'atinün 194a/25
 s.-yı ṭabī'iyedür 228b/5
 s.+ dan 168b/8, 193b/22, 196a/16, 226a/13, 228a/1, 228b/2
 şarf-ı s.+ dan 197a/13
 s.+ dan olur 227a/16
 s.+ dur 168b/7, 228b/13
 s.+ nuḡ 195b/25, 196a/12, 228b/26
 s. olur 193b/24
 s.+ ya 182a/12, 182a/13
 s.+ yı 195b/5, 196a/13

sevdāvi <Ar. Kara safra maddesiyle ilgili. -17-

s. 175a/16, 182a/5, 182a/9, 187a/7, 193b/20, 200b/14, 222b/3, 226a/11, 227b/25, 228a/21, 228b/1, 228b/27, 229a/4, 231a/11, 232a/20
 şarf-ı s. 228b/4
 s. olsa 171a/5

sevdāviyye <Ar. bk. *sevdāvi*. -1-

s.+ de 183a/11

ṭabī'at <Ar. Mizaç özelliği; nesnelere mizaç özelliklerine "tabiat" denir. -83-

ṭ. 175a/6, 179b/25, 180a/1, 188a/12, 188a/15, 189b/5, 195a/10, 195a/20, 199a/25, 200a/17, 200a/6, 200b/10, 203a/14, 207b/10, 207b/16, 207b/26, 208b/14, 208b/18, 208b/4, 209b/14, 209b/15, 209b/18, 212b/9, 214b/23, 214b/4, 215b/13, 216b/6, 217a/8, 218a/1, 218a/27, 219b/21, 219b/24, 220a/1, 222b/26, 224a/3, 224b/15, 231a/13, 231b/2
 ṭ.+ de 210a/2
 ṭ.+ e 207b/21, 224b/17
 ṭ.+ ı 169a/7, 208b/22
 ṭ.+ i 169a/27, 177b/6, 178b/21, 179b/11, 179b/18, 180a/20, 181a/11, 183b/17, 184a/8, 186a/10, 186b/2, 187a/15, 187a/24, 189a/9, 189b/18, 189b/27, 192b/18, 193a/21, 197a/17, 198b/16, 198b/4, 203a/15, 205a/24, 208a/4, 214b/8, 215a/22, 216b/16, 223a/17, 229b/16
 ġayr-i ṭ.+ i 202b/19

ı.+ in 187a/14
 sevdā-yı ı.+ inün 194a/25
 ı.+ iyile 182b/6
 ı.+ leri 187a/4
 ı. ol 202b/17
 ı.+ uñ 208b/20
 ı.+ ün 192a/8, 210a/12, 212b/4
 buhrān-ı ı.+ ün 207b/9

1.1.8. Maden ve Kimyasal Maddelerle İlgili Adlar

- akık** <Ar. Bir tür değerli taş, akik. -1-
 şarāb-ı a.+ le 221b/6
- bakır** Bakır. -2-
 b. 225a/5
 b.+ la 222b/17
- balçık** Balçık, kil. -1-
 b.+ ıla 230a/27
- būrağ** <Far. Genelde kuyumcuların kullandığı tuza benzer madde, doğal sodyum bikarbonat. -3-
 b. 199b/24
 b.+ dan 189b/21
 b.-ı ermenī 181a/16
- büre** <Far. *bk. būrağ*. -3-
 b.+i bātıl 193b/26
 b.+ yile 181a/3, 225b/27
- caşıyye** <Ar. Kireçli, kireçle ilgili. -1-
 c. 223a/21
- demir** Demir. -1-
 d.+ ile 232a/26
- gümüş** Gümüş. -1-
 g.+ le 222b/17
- hadīd** <Ar. Demir, döküm demir. -1-
 h.+ ile 231a/3
- iklīmiyā** <Gr. Bakır, gümüş ve altın gibi madenlerin eritilmesi sırasında meydana gelen köpük, çökeklere ve posalara verilen ad. -1-
- isfīdāc** <Far. 1. Daha çok boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat, üstübeç.
 i. 168b/20, 195a/4, 218b/20, 218b/22, 219a/15
- isfīdācū'r-raşās** <Ar. Kurşun üstübeci. -2-
 i. 218b/5, 229a/15
- kalay** Kalay. -1-
 k.+ dan ola 168b/20
- kalāy** *bk. kalay*. -1-

- ķ. 191a/11
- ķatrān** <Ar. Katran. -1-
ķ.+ dan bir 226b/4
- ķil** Ķil, humuslu toprak. -1-
ķ.-i ermenī 202b/2
- ķireç** <Far. Kireç. -5-
ķ. 221b/21, 225a/4, 225a/5
ķ.+ ile 227b/11
ķ.+ le 221b/20
- ķulķadīs** <Gr. Beyaz renkli madeni bir tuz. -2-
ķ. 217a/23, 219a/17
- ķulķatār** <Ar. Sarı renkte bir tuz, demir sūlfatın ısıtılmasıyla meydana gelen kırmız, kahverengi demir. -1-
ķ. 219a/17
- ķurşun** Kurşun. -10-
ķ. 226a/13, 228a/14, 228a/19, 228a/26, 228a/6, 231b/10, 231b/6, 231b/7
ķ.+ uç 231b/9
- ķāziverd** <Far. Lacivert taşı. Lacivert. -1-
l.+ i 222b/11
- maķtūm** <Ar. Hatemlenmiş, mühürlenmiş. -3-
ķīn-i m. "Limni adasından getirilen ķīn-i kāhen, ve leke sabunu da denen tıbbi bir ķil."
221b/10, 222a/18, 229a/18
- menbā'ī** <Ar. Kaynak suyu ile ilgili. -1-
m.+ dūr 172a/22
- mūrdāsenc** <Far. Doğal kurşunoksit. -5-
m. 217a/27, 218b/22, 219a/15, 229a/15, 231b/16
- naķrūn** <Ar. Doğal sodyum bikarbonat. -3-
n. 167a/17, 171b/4
n.+ dan bir 225b/27
- neft** <Ar. Neft yağı. -3-
n. 174a/23
n.+ i 166b/1, 167b/24
- nevre** <Far. Kireç. -1-
n. 227b/11
- nūşādūr** <Far. Nişadır. -2-
n. 225a/6, 227b/14
- reşāş** <Ar. Kurşun, kala, lehim. -1-
r. 229a/19
- şeb-i yemānī** <Ar. Alūminyum ve potasyum sūlfatından veya amonyum alūminyum sūlfatından oluřan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde, řap. -1-
ř.- 217a/23
- şebī** <Ar. bk. şeb-i yemānī. -2-
- ķīn** <Ar. Ķil, çamur. -9-

̧. 218a/13
 ̧.-i glbla 217b/19
 ̧.-i iklmiyyla 173a/3
 ̧.-i ̧eymliy ola 218a/15
 ̧.-i ̧eymliy 217a/16
 ̧.-i mahtm 221b/10, 222a/18, 229a/18
 ̧.+ den 218a/15

̧n-i ermeni <Ar. Ermeni blgesine ait kil, ̧amur. -15-

̧. 168b/21, 178b/26, 180b/24, 205b/1, 206a/13, 215a/16, 215a/19, 217a/16, 218a/15,
 218b/24, 218b/5, 222a/18, 229a/18
 ̧.+ den 221b/3
 ̧. +nn 221b/6

̧n-i kbrisi <Ar. Kbrıs kili. -1-

̧. 206a/20

srb <Far. Kurun. -1-

u. 226a/13

ykt <Ar. Yakut taı. -4-

y. 202b/9

y.+ ı 180b/25

y.+ ı bir 179a/13, 179a/9

zc <Ar. Demir sülfat. -2-

z. 217a/24, 219a/17

zci <Ar. *bk. zc.* -3-

z. 179b/1, 180b/1, 222b/15

za'fern <Ar. Safran. -9-

z. 169a/18, 169b/14, 170a/17, 171b/27, 192a/14, 202b/6

z. bir 221a/26

z.+ la 179a/10, 226a/6

zencr <Far. Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası. -1-

merhem-i z. 222b/3

zencri <Ar. *bk. zencr.* -2-

z. 199b/26, 212a/16

zengr <Ar. *bk. zencr.* -1-

kalem-i z. 221b/21

zırnh <Far. Zırnık, arsenik. -1-

z.+ den bir 221b/9

zift <Ar. Zift. -9-

z. 225a/1, 225a/2, 230a/7, 230b/19, 230b/9

z.+ i 216b/17, 225b/13

z.+ ile 230a/6

z.+ le 224b/22

zcci <Ar. Zmrte benzer yeşil renkli sert bir ta. -4-

balam-ı z. 198b/12

z.+ deki 191a/2
 z.+ den 198a/22
 z.+ nünj 190b/22

1.1.9. Ölçü Adları

“Dönemin tıp metinlerinde hekimlerin hastalığın belirtilerini, tedavi şekillerini, tedavide kullanılacak terkiplerle bu terkiplerin hazırlanışını, kullanılacak ilaçların yan etkilerini ve alınacak önlemleri bir arada verdiği görülmektedir” (Doğan, 2010). Eserimizin teşhis, tedavi ve farmakolojiyi bir arada bulunduran bir özellik arz ettiğini söylemek mümkündür. Bu nedenle eserde ilaç terkipleri ve bu terkiplerin hazırlanışları önemli yer tutmaktadır. “Hekimler terkip hazırlarken ölçü konusunda titiz davranmış, hazırlanan terkibe katılacak maddeleri verirken ölçülerini titizlikle ve kişiden kişiye değişmeyecek kesinlikte verme gayretine girmişlerdir. Bunu da ölçülebilir ve toplum tarafından bilinen ağırlık ve hacim ölçüleriyle sağlamışlardır” (Doğan, 2010).

Türk tıbbının İslam tıbbını kaynak almış olması ve eserin tercüme olması, Türkçede Arapça ölçü adlarının tam karşılıkları bulunmaması nedeniyle bu kategoride sözcüklerin hemen hepsi Arapça kökenlidir. Ancak yazar, miktarında hassaslık gerektirmeyen ölçüler için bazı Türkçe sözcüklere de yer vermiştir.

astār <Ar. Altı dirheme denk gelen bir ölçü.-2-

a. 167a/20, 167a/21

bölük Parça, kısım. -5-

b. 166b/24, 173b/19

b.+ de 166b/24

b.+ de bir 171b/25

b.+ i 171b/25

cüz' <Ar. Cüz, az miktar, biraz. -17-

c. 171b/25, 172b/21, 175b/6, 188b/14, 188b/8, 202b/6, 221a/26, 221a/27, 227b/15

c.-i āhire 188b/14

c.+ den 188b/10

c.+ e 188b/11

c.+ ler 220b/3

c.+ leri 172a/2

dānik <Far. Dirhemin altıda biri değerinde bir ağırlık ölçüsü.-17-

d. 167a/2, 170a/21, 170a/22, 170b/26, 171a/1, 171a/14, 181a/16, 185b/25, 192a/3, 195b/7, 198b/14, 230b/27, 231a/2

derece <Ar. Derece, ölçü, mertebe. -3-

d.+ de 168b/5

d.+ sine 175b/18, 190a/20

deste <Far. Demet, tutam. -6-

d. 184a/3, 184a/4, 189b/24, 194b/23, 195a/13, 199b/21

direm <Ar. (Dirhem) 3207 gramlık bir ölçü birimi. -676-

d. 166b/1, 166b/21, 166b/22, 166b/23, 166b/25, 167a/10, 167a/11, 167a/2, 167a/3, 167a/8, 167a/9, 167b/10, 167b/21, 167b/23, 167b/6, 168a/1, 168a/12, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168b/26, 169a/10, 169a/11, 169a/12, 169a/13, 169a/18, 169a/19, 169a/2, 169a/9, 169b/1, 169b/13, 169b/14, 169b/15, 169b/16, 169b/2, 169b/22, 169b/23, 169b/3, 169b/4, 169b/5, 169b/6, 169b/7, 169b/8, 169b/9, 170a/16, 170a/2, 170a/21, 170a/27, 170a/5, 170a/6, 170b/12, 170b/14, 170b/15, 170b/16, 170b/2, 170b/26, 170b/27, 170b/6, 171a/13, 171a/14, 171a/15, 171a/17, 171a/18, 171a/19, 171a/20, 171a/22, 171a/23, 171a/24, 171a/27, 171a/4, 171a/5, 171a/9, 171b/1, 171b/19, 171b/26, 171b/3, 171b/4, 172b/19, 173a/12, 173b/10, 173b/15, 173b/16, 173b/17, 173b/18, 173b/20, 173b/24, 173b/4, 173b/9, 174a/14, 174a/23, 177a/19, 177a/20, 177a/21, 177b/10, 177b/12, 177b/13, 177b/5, 177b/9, 178a/2, 178a/21, 178b/22, 178b/24, 178b/6, 179a/12, 179a/13, 179a/22, 179a/23, 179a/9, 179b/10, 179b/12, 179b/13, 179b/16, 179b/27, 180a/1, 180a/19, 180a/21, 180a/22, 180a/23, 180a/24, 180b/16, 180b/7, 181a/14, 181a/16, 181a/3, 181a/7, 181a/8, 181a/9, 183b/10, 183b/11, 183b/12, 183b/14, 183b/15, 183b/19, 183b/20, 183b/23, 183b/24, 183b/25, 183b/26, 184a/18, 184a/19, 184a/2, 184a/22, 184a/24, 184a/26, 184a/6, 184b/19, 184b/2, 184b/20, 184b/3, 184b/9, 185a/12, 185a/14, 185b/10, 185b/11, 185b/13, 185b/15, 185b/16, 185b/17, 185b/18, 185b/19, 185b/24, 185b/26, 185b/27, 185b/3, 185b/5, 186a/1, 186a/10, 186a/11, 186a/14, 186a/15, 186a/2, 186a/24, 186a/25, 186a/27, 186b/19, 187a/10, 187a/13, 187a/21, 187a/23, 187a/24, 187a/25, 187a/26, 187a/27, 187b/1, 187b/20, 188a/2, 188a/4, 189a/13, 189a/14, 189a/16, 189a/18, 189a/19, 189a/20, 189a/5, 189a/7, 189a/9, 189b/10, 189b/11, 189b/12, 189b/17, 189b/23, 189b/25, 189b/26, 189b/4, 189b/7, 189b/9, 190a/12, 190a/4, 190a/5, 190a/7, 190a/8, 190a/9, 191b/11, 191b/14, 191b/15, 191b/18, 191b/19, 191b/20, 191b/21, 191b/22, 191b/24, 191b/5, 191b/6, 191b/7, 191b/8, 191b/9, 192a/14, 192a/18, 192a/19, 192a/20, 192a/21, 192a/23, 192a/24, 192a/25, 192a/3, 192a/4, 192a/6, 192b/1, 192b/16, 192b/17, 192b/19, 192b/20, 192b/6, 192b/8, 193a/13, 193a/14, 193a/15, 193a/21, 193a/23, 193a/25, 193a/26, 194b/19, 194b/21, 194b/22, 194b/23, 194b/24, 194b/25, 194b/26, 194b/27, 194b/9, 195a/12, 195a/13, 195a/14, 195a/21, 195a/22, 195a/24, 195a/25, 195a/26, 195b/1, 195b/10, 195b/14, 195b/16, 195b/18, 195b/21, 195b/25, 195b/26, 195b/3, 195b/4, 195b/6, 195b/7, 196a/7, 196a/8, 196b/20, 196b/21, 196b/22, 196b/7, 196b/9, 197a/15, 197a/2, 197a/3, 197a/5, 197a/6, 198a/1, 198a/3, 198a/6, 198a/7, 198b/10, 198b/13, 198b/14, 198b/17, 198b/19, 198b/27, 198b/3, 198b/7, 199a/12, 199a/13, 199a/24, 199a/25, 199a/3, 199a/8, 199b/17, 199b/18, 199b/20, 199b/21, 199b/22, 199b/23, 199b/24, 200a/17, 200a/3, 200a/4, 200a/5, 201a/16, 201a/5, 201a/6., 201a/8, 202b/7, 203a/17, 204b/20, 205a/22, 205b/15, 205b/21, 205b/24, 205b/3, 205b/4, 205b/5, 206a/10, 206a/11, 206a/13, 206a/14, 206a/15, 206a/16, 206a/17, 206a/19, 206a/20, 206a/24, 206a/8, 206a/9, 206b/15, 206b/18, 206b/22, 206b/5, 206b/6, 207b/1, 207b/2, 214b/7, 215a/20, 215b/10, 215b/11, 215b/7, 215b/8, 215b/9, 216b/10, 216b/2, 216b/7, 216b/8, 216b/9, 217a/17, 217a/19, 217a/23, 217a/24, 217a/5, 217a/7, 217a/8, 217b/11, 217b/12, 217b/26, 217b/27, 218a/23, 218a/24, 218a/25, 218b/1, 218b/2, 218b/3, 218b/4, 218b/6, 219a/10, 219a/7, 219b/10, 219b/2, 219b/26, 219b/4, 219b/9, 220a/1, 220a/20, 220a/22, 221a/27, 222a/24, 223a/14, 223a/15, 223a/16, 223a/27,

223b/3, 223b/4, 223b/5, 224a/22, 224a/23, 225a/11, 225a/23, 225b/21, 226a/15, 226a/18, 226a/19, 226a/25, 226a/26, 226a/5, 226b/18, 226b/23, 226b/25, 226b/26, 226b/5, 226b/7, 227a/24, 227a/25, 228b/22, 229a/1, 229a/15, 229a/2, 229a/6, 229b/10, 229b/15, 229b/9, 230a/12, 230a/13, 230a/14, 230a/15, 230a/4, 230a/5, 230a/6, 230a/7, 230a/8, 230b/13, 230b/8, 230b/9, 231a/27, 231b/1, 231b/10, 231b/15, 231b/16, 232a/10, 232a/24, 232a/5

d. alup 189b/4

d. bir 214b/2

d.+ dür 183b/22, 187a/21

d.+ e 167a/11, 170a/7

d. ola 178b/6, 180a/25, 180b/22, 189b/6, 191b/9, 195a/15, 195b/26, 195b/5, 199a/3, 199b/17, 206a/22, 219a/9

d. olur 173b/19

karış Karış, ölçü birimi. -1-

k. 173b/1

men <Far. 7696 gramlık bir ölçü birimi, batman. -6-

m. 170a/6, 187a/21, 190a/11, 203b/6

mikdâr <Ar. Miktar. -21-

m. 193b/13, 215b/2

m.-ı şerbet bir 184b/4, 196a/9, 206a/17

m.-ı şerbet 167a/10, 171a/5, 171b/26, 173b/22, 195b/5, 196b/12

m.-ı şerbete bir 186a/26

m.+ ı 173b/26, 182a/3, 182a/7, 188b/8, 189b/9, 192b/1, 221b/26

m.+ ıla 231b/10

m.+ indan 214b/5

mişkâl <Ar. Yaklaşık 4,5 grama denk gelen bir ağırlık ölçüsü. -58-

m. 166b/1, 167a/20, 167a/21, 170b/26, 171a/19, 171a/3, 171b/2, 172b/18, 173a/16, 173a/17, 173b/10, 173b/11, 178a/3, 178b/22, 180a/8, 180b/24, 184a/25, 186a/26, 187a/20, 187b/19, 187b/20, 191b/24, 192b/17, 193b/2, 195b/2, 195b/20, 196a/14, 198a/4, 198b/10, 198b/19, 199a/13, 199a/9, 201a/9, 202b/7, 205a/14, 205b/13, 206a/12, 206a/17, 206a/22, 206a/23, 206b/22, 214b/2, 219b/26, 219b/6, 221a/27, 221b/8, 226a/19, 230b/17

m.+ den bir 196b/13

m.+ dür 196a/9

m.+ e 167a/21, 196b/13

m.+ in 202b/6

m. ola 184a/22, 184b/5, 186a/10

müdd <Ar. Bir ölçü birimi. -1-

m. 193a/11

nışf <Ar. Yarım, yarı. -42-

n. 167a/3, 167b/6, 169a/18, 169b/3, 170a/21, 170a/22, 170a/24, 170b/15, 170b/27, 171a/14, 171a/19, 184b/3direm, 185b/24, 185b/25, 186b/19, 187a/16, 189a/20, 189b/24, 190a/9, 192a/14, 192a/27, 192a/4, 192b/6, 195b/18, 195b/7, 196b/13, 196b/19, 197a/3, 198b/14, 199a/13, 199a/9, 199b/24, 202b/6, 206a/10, 206b/16, 226b/26, 226b/27,

227b/16, 229a/2, 231a/27

n.-ı nehārda 191b/10

okḳa <Ar. 1238 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü. -1-

o.+ ya 200a/2

ölçü Ölçü. -2-

ö. 173b/3

ö.+ nüḡ 173b/1

rıtl <Ar. Litre. -61-

r. 166b/23, 169a/12, 169b/3, 171a/21, 172b/18, 172b/19, 180a/23, 180a/24, 183b/21, 183b/22, 184a/4, 184a/5, 185b/18, 187a/26, 187a/27, 189a/15, 189b/11, 189b/13, 189b/14, 189b/15, 189b/16, 189b/24, 190a/9, 191b/23, 192a/25, 192a/26, 192a/27, 193a/24, 194b/26, 194b/27, 195a/13, 195a/14, 195a/25, 195a/26, 195b/17, 197a/3, 197a/5, 199b/22, 201a/15, 206b/6, 216b/9, 226b/27, 231b/16

r.+ a 189b/25, 192a/27, 226b/26

rub † <Ar. Dörtte bir, çeyrek. -37-

r. 167a/2, 178b/22, 182a/5, 185a/14, 186b/19, 190a/11, 192a/25, 194a/3, 194a/4, 196a/15, 196b/10, 196b/18, 197a/11, 213b/8, 225a/6

ḡummā-yı r. 176a/18, 194a/1, 196a/21, 196a/23, 196b/15, 196b/2, 197a/19

r.-ı dā'imdedür 196b/25

r.-ı dā'ire 197a/7

ḡummā-yı r.-ı dā'ire 193b/20

r.+ a 196b/4, 197a/20

ḡummā-yı r.+ a 196a/24, 196b/14

ḡummā-yı r.+ da 194a/27

r.+ ı 197a/4

ḡummā-yı r.+ ı 196a/26, 196b/19

ḡummā-yı r. olan 196b/13

r. olur 194a/2

r.+ uḡ 194a/9, 194b/11

sülüs <Ar. Üçte bir. -1-

ş. 171b/25

tutam Tutam. -2-

ṭ. 173b/25, 184a/4

yarı Yarı. -2-

y.+ sı 189b/15

y.+ yıla 221b/17

zı'f <Ar. Bir şeyin miktarca iki misli, iki katı. -1-

z.+ dan 219b/19

1.1.10. Sayı ve Sayı kavramı ile İlgili Adlar

'adād <Ar. Sayılar. -1-

'a. 182a/16

'add <Ar. Sayma, sayılma. -1-

'a. olunmaz 209a/8

'aded <Ar. Sayı. -1-

'a.+ i 203a/1

1.1.10.1. Asıl Sayılar

altı Altı sayısı -22-

a. 169a/2, 169b/8, 170a/18, 171a/18, 172b/19, 177a/10, 177b/10, 177b/9, 179a/21, 183b/13, 184a/26, 187a/13, 189a/7, 191a/23, 191b/12, 193a/5, 200a/3, 201a/16, 205b/3, 206b/18, 215b/10, 218b/1

altmış Altmış -4-

a. 173b/20, 189b/11, 190b/15, 226b/26

bêş Beş. -68-

b. 167a/20, 167b/10, 167b/17, 168a/1, 168a/2, 168a/4, 169a/12, 169a/13, 169a/27, 169a/9, 169b/3, 169b/4, 171a/21, 171b/3, 173b/25, 173b/26, 178b/22, 180a/21, 180a/23, 180a/8, 183b/18, 183b/20, 183b/23, 184a/1, 184a/2, 184a/24, 185b/13, 185b/18, 187a/25, 189a/12, 189a/19, 189b/25, 190a/4, 191b/18, 191b/22, 191b/23, 192a/21, 192a/25, 192b/19, 192b/21, 193a/13, 193a/21, 193b/2, 194b/21, 194b/22, 194b/25, 194b/27, 195a/12, 195a/15, 195a/24, 195a/26, 195b/2, 195b/26, 198a/6, 198a/7, 206a/20, 215b/7, 226a/5, 226b/7, 227b/18, 231b/16, 232a/10

b.+ er 167a/9, 169b/1

bir Bir. -444-

b. 177a/8, 190a/26, 199b/9, 172b/19, 194a/5, 221b/13, 196b/1, 175a/8, 223b/9, 177a/4, 199b/13, 170b/26, 186b/19, 196a/6, 179a/1, 171a/22, 178a/3, 183a/13, 173a/26, 182b/27, 226b/13, 221b/16, 198a/20, 167a/10, 168a/12, 169a/18, 170a/22, 170b/26, 171a/13, 171a/14, 171b/25, 172b/18, 178b/24, 181a/16, 184b/2, 189b/15, 192a/3, 192a/4, 192b/17, 201a/15, 206a/14, 218b/6, 227b/15, 196a/21, 171b/25, 202b/26, 198a/23, 206b/4, 219b/6, 176a/18, 225a/26, 229b/1, 167a/4, 168a/12, 185b/27, 186b/20, 195b/9, 198b/15, 229a/3, 216b/23, 177a/24, 222a/3, 174a/5, 175b/19, 182b/26, 221b/26, 174b/13, 210b/22, 210b/20, 173a/4, 180b/24, 217a/24, 218b/18, 221b/13, 168a/9, 214b/2, 171a/19, 168b/1, 223b/18, 222b/14, 206a/12, 206a/22, 223b/12, 169a/18, 174b/16, 227b/9, 222b/15, 222b/10, 188b/8, 196a/16, 215a/4, 212b/4, 192a/25, 172a/11, 205b/13, 167a/12, 167b/15, 171b/12, 171b/15, 171b/20, 171b/21, 173a/17, 185a/7, 186b/10, 188a/21, 196a/19, 221b/5, 230b/26, 231b/10, 169b/23, 190a/2, 223b/18, 195b/20, 208a/25, 167b/21, 192b/17, 206b/24, 197b/26, 194a/10, 207b/15, 209b/17, 222a/10, 221b/18, 201a/22, 168b/2, 228a/7, 167a/2, 189b/16, 218b/23, 182b/27, 185a/13, 190a/10, 192a/26, 197a/4, 202b/7, 221a/27, 231b/1, 232a/11, 167b/16, 167b/17, 188a/13, 201a/21, 230b/13, 188a/26, 173b/11, 167b/13, 192a/8, 176a/19, 196a/25, 217b/10, 182b/22, 169b/24, 175b/8, 173b/23, 185b/25, 172a/21, 210b/14, 230a/19, 201b/24, 184a/4, 170a/7, 194b/4, 206b/3, 221b/1, 188b/3, 183a/2, 212b/25, 171b/11, 231b/6, 192a/26, 197a/4, 232a/11, 222a/2, 184b/2, 190a/10, 173a/16, 221b/8, 185a/9, 212a/8, 197b/5, 191a/6, 186b/18, 228b/24, 196a/3, 188b/8, 210b/26, 201a/9, 226b/4, 173b/26, 229b/14, 206b/2, 198a/7,

184a/3, 195a/13, 199b/21, 207b/16, 195b/7, 184a/4, 173a/26, 182a/15, 197b/2, 212b/17, 168a/10, 169a/12, 171a/21, 172b/19, 183b/22, 184a/5, 189a/15, 191b/23, 193a/24, 194b/26, 195a/14, 195a/26, 195b/17, 199b/22, 167b/4, 204a/21, 201b/24, 192a/19, 205a/14, 207a/2, 184a/3, 199b/4, 231a/9, 224b/3, 215b/21, 171b/2, 196b/7, 168b/3, 207b/20, 207b/18, 222b/12, 177b/22, 197b/2, 211a/3, 216b/24, 182a/7, 184a/21, 184b/4, 196a/9, 206a/17, 186a/26, 170a/21, 195b/7, 192a/6, 196b/13, 171b/8, 198b/14, 185b/24, 184a/22, 219b/26, 198a/4, 221a/27, 170b/8, 188a/24, 175b/22, 211b/21, 211b/13, 225b/27, 177b/6, 212a/2, 183a/19, 183a/21, 204a/27, 188b/21, 176a/3, 225a/1, 167b/23, 198b/13, 197a/5, 196a/14, 192a/18, 197b/1, 206b/7, 216b/24, 182a/9, 229a/8, 210b/24, 231a/2, 167a/2, 172b/22, 185b/21, 231a/7, 190b/6, 185a/13, 210a/11, 206a/16, 171a/3, 227b/3, 191b/21, 190a/11, 170b/26, 194b/23, 173a/12, 184a/25, 175b/21, 207b/8, 171a/15, 206a/10, 174b/1, 182a/15, 229a/2, 225a/6, 198b/14, 188b/10, 230b/17, 230b/4, 218b/26, 191b/24, 211b/21, 219b/16, 171a/24, 171b/9, 173a/16, 173b/25, 175b/11, 183a/20, 187b/20, 190b/10, 192a/27, 196a/19, 198b/10, 198b/19, 206a/23, 206b/22, 221b/27, 225a/11, 228a/5, 229b/14, 168a/15, 168a/14, 167b/23, 211a/20, 215b/19, 221b/18, 172b/21, 222b/1, 166b/1, 169b/22, 171b/7, 179a/13, 179a/9, 168a/10, 210a/11, 173b/27, 225b/27, 184a/4, 189b/24, 195a/13, 199b/21, 188a/1, 217b/10, 204a/26, 173b/1, 221a/26, 207b/15, 229a/1, 221b/9, 182b/27, 188b/16

b.+ birine urur 194a/11

b.+ biriyile 197b/15

b.+ i 174b/22, 175a/2, 182b/8, 183b/8, 197b/19, 197b/2

b.+ i bir 198a/20

b.+ i eyler 203b/8

b.+ i olunca 220a/1

b.+ icigi 182a/16

b.+ inden 167a/20, 167a/21, 167a/3, 169b/14, 170a/2, 170a/21, 170b/12, 170b/14, 170b/15, 170b/27, 171a/1, 171a/13, 171a/19, 171a/20, 171a/4, 174a/23, 183b/20, 183b/21, 184b/3, 185b/15, 187b/20, 189a/14, 189a/16, 189a/19, 189b/13, 189b/5, 191b/21, 193a/23, 193b/13, 194b/22, 199b/24, 200a/4, 205b/20, 217a/17, 217a/23, 217b/2, 221b/22, 226b/4

b.+ inden bir 167a/10, 168a/12, 169a/17, 170a/22, 170b/25, 171a/13, 171a/14, 171b/25, 172b/18, 178b/24, 181a/16, 184b/2, 189b/15, 192a/3, 192a/4, 192b/17, 201a/15, 206a/14, 218b/6, 227b/15

b.+ ine 230a/22

b.+ ini 232a/13

b.+ inüj 185b/1, 197b/20, 198a/11

b.+ isi 168b/22, 186b/13, 197b/15, 197b/7, 228b/15

dörd *bk. dört.* -2-

d. 184a/19, 186a/25

dört Dört. -50-

d. 167a/20, 167a/21, 167b/17, 170a/6, 171a/19, 171b/26, 171b/4, 173b/1, 173b/15, 173b/26, 175a/17, 175a/2, 175a/7, 178b/22, 180a/24, 182a/16, 182a/27, 183b/22, 183b/5, 185b/10, 187a/27, 187b/22, 189a/15, 189b/12, 191b/12, 191b/23, 192b/21, 194a/14,

194b/22, 194b/26, 195b/17, 196b/22, 197b/4, 204b/13, 207a/25, 207b/14, 215a/26, 216b/10, 217a/23, 223b/27, 227a/16, 230a/14, 231b/16

d.+ dür 182a/16

d.+ iyile 218a/14

d. olsa 198a/12

d.+ üncü 168a/13

elli Elli. -6-

e. 179a/22, 181a/6, 187b/19, 187b/20, 189b/10, 215b/8

erba <Ar. Dört sayısı. -3-

e. 182a/16

evkât-ı e. 208b/8

erkân-ı e.+ inuñ 175b/5

hams <Ar. Beş sayısı. -1-

hummâ-yı h. 197a/11

iki İki, iki sayısı. -137-

i. 166b/15, 166b/23, 166b/24, 167a/11, 167a/3, 167b/21, 168a/3, 169a/11, 169b/13, 170a/21, 170a/25, 170a/6, 170b/8, 171a/15, 171a/2, 171a/5, 172a/22, 172b/21, 173b/1, 173b/10, 173b/15, 173b/16, 173b/24, 173b/3, 173b/4, 173b/9, 174b/1, 175a/15, 175a/8, 175b/25, 177a/9, 180a/1, 180b/23, 182a/9, 183b/26, 184b/2, 185a/16, 185b/21, 185b/23, 186b/18, 187a/21, 188a/13, 189b/11, 189b/18, 189b/24, 190a/12, 190a/9, 190b/2, 191b/20, 192a/2, 192a/24, 192a/25, 192a/3, 192b/18, 192b/20, 192b/6, 193a/26, 193b/1, 193b/12, 194b/26, 195b/14, 195b/7, 196a/19, 196a/21, 196a/3, 196a/6, 196a/8, 196b/16, 196b/21, 196b/22, 196b/9, 197a/3, 197b/14, 197b/15, 197b/25, 197b/3, 197b/5, 197b/6, 198a/12, 198b/17, 198b/18, 201a/13, 201b/21, 202b/13, 202b/6, 202b/7, 203a/26, 204a/26, 205a/2, 206a/20, 206a/27, 211a/10, 216b/12, 217a/24, 218b/25, 221a/24, 221a/25, 221a/26, 221a/27, 223b/4, 224a/17, 226a/3, 226b/26, 228b/25, 229a/21, 230b/27, 230b/9

i.+ den 219a/14

i.+ ncinüñ 167b/8

i.+ nün 182b/2

i.+ si 193a/8, 197b/18, 200a/14, 219b/5, 224b/10, 228a/15

i.+ si bir 197b/5

i.+ side 197b/18

i.+ side olmaz 208b/10

i.+ sinden 197b/20

i.+ sini 219a/6, 222a/6

i.+ sinüñ 189b/14

kırk Kırk, kırk sayısı. -23-

k. 170a/5, 170a/7, 180a/24, 183b/22, 183b/24, 183b/25, 184b/9, 187a/20, 187a/21, 187a/27, 189a/15, 189b/12, 190a/12, 190b/15, 191b/6, 194b/5, 216b/10, 218a/23, 227b/18, 230b/13, 230b/15, 231b/16

on On sayısı. -274-

o. 166b/1, 166b/24, 167a/8, 167b/21, 168a/1, 168a/4, 168b/25, 168b/26, 169a/13,

169a/2, 169b/14, 169b/2, 169b/3, 169b/4, 169b/6, 169b/8, 169b/9, 170a/16, 170a/27, 170b/2, 170b/6, 171a/18, 171a/23, 171a/27, 171a/9, 171b/3, 173b/14, 174a/14, 175a/15, 175a/16, 177a/19, 177a/20, 177b/10, 177b/12, 177b/9, 178a/2, 178b/22, 178b/6, 179a/12, 179a/22, 179a/23, 179b/10, 179b/13, 179b/15, 179b/27, 180a/18, 180a/19, 180a/23, 180a/25, 180b/16, 181a/7, 183b/15, 183b/23, 183b/6, 184a/23, 184a/24, 184b/19, 184b/9, 185a/16, 185b/11, 185b/17, 185b/18, 185b/27, 185b/3, 185b/5, 186a/11, 186a/14, 186a/15, 186a/2, 186a/24, 186a/27, 187a/11, 187a/23, 187a/24, 187b/22, 188a/2, 189a/13, 189a/16, 189a/19, 189a/9, 189b/10, 189b/17, 189b/25, 189b/26, 189b/7, 190a/5, 190b/14, 191a/22, 191b/11, 191b/15, 191b/20, 191b/22, 191b/23, 191b/24, 191b/5, 191b/8, 191b/9, 192a/18, 192a/20, 192a/6, 192b/1, 192b/16, 192b/20, 192b/8, 193a/13, 193a/14, 193a/15, 193a/23, 193a/25, 194b/19, 194b/20, 194b/27, 194b/9, 195a/13, 195a/15, 195a/21, 195a/25, 195a/26, 195b/1, 195b/10, 195b/11, 195b/16, 195b/17, 195b/20, 195b/25, 196a/19, 196b/24, 197a/10, 197a/15, 197a/25, 197a/5, 197a/6, 198a/21, 198a/3, 198a/6, 198a/7, 198b/10, 198b/19, 198b/27, 198b/3, 198b/7, 199a/12, 199a/26, 199a/8, 199b/17, 199b/18, 199b/22, 200a/12, 200a/20, 200a/3, 200a/4, 200a/5, 201a/8, 202b/11, 202b/7, 203a/16, 204b/20, 205b/15, 205b/24, 205b/3, 205b/4, 206a/17, 206a/22, 206b/15, 207b/1, 207b/2, 209a/16, 209a/18, 209a/19, 209a/20, 209a/21, 209a/22, 209a/23, 209a/24, 209a/26, 209a/5, 209b/11, 209b/22, 215b/10, 215b/11, 215b/7, 215b/8, 215b/9, 216b/1, 216b/10, 216b/2, 216b/7, 217a/24, 217a/7, 217b/12, 218a/24, 218b/3, 218b/4, 219a/10, 219a/7, 219a/9, 219b/10, 219b/4, 219b/9, 220a/20, 221a/27, 222a/23, 222a/24, 222a/3, 222b/21, 223a/14, 223a/15, 223a/18, 223a/27, 223b/26, 224a/1, 224a/22, 225a/12, 225a/22, 225b/18, 225b/21, 226a/19, 226a/26, 226a/7, 226b/10, 226b/18, 226b/23, 226b/4, 227a/12, 227a/25, 228b/22, 229a/6, 229b/10, 229b/14, 229b/9, 230a/5, 230b/17, 230b/27, 230b/9, 232a/4, 232a/5

o.+ ar 169b/7

o.+ ı 218a/15

otuz Otuz. -34-

o. 169a/2, 169b/8, 172b/19, 173b/9, 177b/10, 177b/9, 179a/21, 179b/13, 183b/13, 183b/21, 184a/24, 184a/25, 187a/13, 189a/6, 189b/23, 189b/9, 200a/2, 201a/16, 205b/3, 206b/18, 209b/5, 209b/6, 209b/7, 209b/8, 215b/9, 216b/8, 218a/23, 218b/1, 230b/8

seb' a <Ar. Yedi sayısı. -1-

s.+ dadur 197a/11

sekiz Sekiz sayısı. -4-

s. 168a/9, 175a/16, 190b/14, 191a/22

seksen Seksen sayısı. -1-

s. 170a/6

toğşan Doksan sayısı. -1-

ğ. 167b/16

toğuz Dokuz sayısı. -1-

ğ. 183b/5

üç Üç sayısı. -120-

ü. 166b/24, 167a/11, 167b/12, 167b/23, 168a/2, 168a/5, 168b/15, 169a/12, 169b/13, 169b/2, 169b/3, 170a/25, 170b/2, 171a/20, 171b/19, 171b/25, 171b/4, 172b/18, 172b/20,

173a/12, 173a/6, 173b/19, 174a/10, 175a/8, 177a/9, 177b/12, 180a/23, 180b/16, 181a/9, 182b/17, 182b/8, 183b/21, 183b/8, 184a/18, 184a/4, 185b/18, 185b/21, 186a/1, 186b/13, 187a/26, 189a/15, 189a/20, 189b/11, 189b/13, 190a/4, 191b/14, 191b/15, 191b/18, 191b/6, 191b/7, 192a/2, 192b/18, 193a/13, 193a/24, 193b/1, 194b/19, 194b/25, 195a/13, 195a/25, 195b/26, 196b/15, 196b/22, 196b/6, 197b/4, 198a/12, 198a/6, 198b/18, 199a/12, 199a/2, 199a/8, 199b/18, 199b/22, 200a/2, 201a/13, 203a/17, 203a/26, 203b/15, 203b/16, 204b/13, 205b/8, 206b/6, 207a/25, 209b/10, 214a/6, 214b/11, 215a/26, 216b/12, 216b/8, 216b/9, 222a/24, 224a/22, 225a/11, 225a/25, 225b/21, 225b/3, 226a/26, 227a/24, 228b/15, 229a/21, 229b/10, 229b/9, 230b/14, 230b/18, 230b/27, 231a/26, 231b/15

bezr-i kaçūnā ü. 169a/18

ü.+ dūr 174b/22, 188b/6, 217a/17

ü.+ er 166b/22, 168b/26, 169a/10, 169b/5

yēdi Yedi sayısı. -28-

y. 167b/17, 168a/9, 169b/16, 169b/2, 170b/15, 171a/17, 171a/22, 174b/11, 184a/2, 186a/10, 190b/6, 194b/24, 195a/24, 195b/1, 195b/5, 196b/3, 199b/20, 209b/10, 223b/3, 223b/4, 226a/18, 226a/19, 230a/12, 230b/11

y.+ şer 166b/22, 169a/11

yētmiş Yetmiş sayısı. -2-

y. 189b/11, 190a/9

yigirmi Yirmi. -56-

y. 166b/21, 168a/13, 170a/5, 173b/17, 173b/18, 173b/25, 174a/10, 174b/11, 175a/17, 183b/11, 183b/26, 184a/26, 185a/12, 185a/14, 185b/19, 187a/20, 187b/26, 189a/17, 189b/11, 194a/14, 195a/13, 196a/20, 204b/20, 205b/4, 205b/5, 206a/24, 206b/4, 207a/11, 207b/7, 209a/27, 209b/1, 209b/2, 209b/3, 210a/7, 210b/8, 212b/16, 213b/1, 213b/14, 216b/1, 218b/4, 219b/6, 220a/1, 225a/23, 226b/8, 228a/15, 228b/1, 229a/24, 231a/5, 231b/15, 231b/22

y.+ şer 169b/1

1.10.2. Sıra Sayılar

altıncı Altıncı-13-

a. 183b/16, 186b/21, 199a/26, 209a/10, 209a/12, 209a/14, 209a/22, 209b/2, 209b/7, 213b/1, 214a/9, 218a/16, 225b/18

bēşinci Beşinci. -12-

b. 174a/10, 185a/10, 209a/11, 209a/16, 209a/21, 209b/2, 209b/7, 212b/16, 214a/8, 217b/19, 225a/12, 231b/22

birinci Birinci. -9-

b. 196b/24, 207a/11, 209a/16, 209a/18, 209a/27, 209b/5, 222a/3, 228a/15, 231b/25

doğuzuncu Dokuzuncu. -1-

d. 192b/25

dördüncü Dördüncü. -22-

d. 175a/5, 183a/5, 184a/23, 194a/4, 198a/21, 203a/10, 208a/1, 209a/18, 209a/20, 209a/26, 209a/5, 209a/9, 209b/1, 209b/11, 209b/22, 209b/6, 210b/9, 214a/8, 217b/6,

224a/1, 231a/5

d.+ ye 184b/23

ikinci İkinci. -21-

i. 174b/11, 184b/23, 186b/15, 188b/16, 189a/1, 194a/4, 197a/10, 203b/20, 207b/7, 209a/19, 209b/5, 216a/18, 219a/4, 222b/21, 228b/1, 231a/27

i.+ si 175a/3, 183b/8, 207b/19, 226b/16

i.+ ye 203b/24

kırkıncı Kırkıncı. -3-

k. 209a/6, 209a/7, 209b/9

on beşinci On beşinci. -1-

o. 198b/20

onuncu Onuncu. -4-

o. 193b/20, 209a/17, 209a/19, 220a/1

otuzuncu Otuzuncu. -1-

o. 209b/4

rābi <Ar. Dördüncü. -1-

buhrān-ı r.+ den 189b/8

şāliş <Üçüncü. -3-

ş. 209a/8

mertebe-i ş. 203b/25

ş.+ e 179b/8

şālişe <Ar. *bk. şāliş.* -2-

makāle-i ş. 214b/10

mertebe-i ş.+ de olsa 204a/1

şānī <Ar. İkinci. -3-

ş. 203b/25

yevm-i ş. 209a/8

yevm-i ş.+ ye 179b/8

şānīnci <Ar. T. İkinci. -1-

ş. 208a/2

şānīyye <Ar. İkinci. -1-

mertebe-yi ş.+ de olsa 203b/27

sekizinci Sekizinci. -12-

s. 170a/18, 185b/12, 190b/9, 195b/19, 200a/21, 209a/14, 209a/19, 209a/24, 209b/3, 209b/8, 219a/18, 226b/10

toğuzuncu Dokuzuncu. -7-

ţ. 202b/11, 209a/15, 209a/24, 209b/3, 209b/8, 219b/13, 227a/12

üçüncü Üçüncü. -22-

ü. 175a/4, 181a/18, 183b/9, 184b/23, 186b/16, 188b/18, 189a/2, 194a/6, 197a/25, 203b/21, 203b/25, 207b/23, 209a/16, 209a/19, 209a/27, 209b/6, 210a/7, 216b/22, 223a/18, 229a/24, 231b/1

ü.+ de 176a/19

yedinci Yedinci. -16-

y. 188a/22, 200a/12, 208a/18, 209a/11, 209a/13, 209a/21, 209a/23, 209b/11, 209b/21, 209b/3, 209b/8, 211b/5, 213b/15, 214a/10, 218b/25, 226a/7

yigirminci Yirminci. -9-

y. 203b/10, 209a/23, 209a/25, 209a/26, 209a/6, 209b/1, 209b/11, 227b/21

1.10.3. Üleştirme Sayıları

altışar Altışar-3-

a. 192a/20, 206a/19, 230a/13

bêşer Beşer. -22-

b. 169b/15, 170b/12, 171a/17, 171a/27, 181a/16, 185b/16, 186a/24, 189a/16, 190a/8, 193a/25, 195a/25, 195b/18, 195b/4, 196a/7, 197a/3, 198a/3, 206a/15, 206a/9, 216b/10, 216b/9, 226a/19, 226a/25

birer Birer, bir bir. -14-

b. 180a/24, 185b/18, 187a/27, 189b/13, 189b/14, 189b/16, 193b/13, 196a/8, 202b/6, 216b/9, 221b/22, 229a/1, 229a/2, 231b/16

dörder Dörder. -5-

d. 185b/16, 191b/19, 195b/16, 196a/8, 206a/13

ikişer İkişer. -3-

i. 192a/21, 195b/6, 226a/18

onar Onar. -76-

o. 170a/2, 170b/12, 174a/23, 177a/21, 177b/5, 178a/21, 179a/13, 179a/9, 179b/10, 179b/12, 179b/16, 180a/22, 180b/22, 180b/7, 181a/3, 181a/7, 181a/9, 183b/10, 183b/12, 183b/14, 183b/15, 184a/18, 184a/19, 184a/22, 184a/6, 184b/19, 185b/11, 187a/10, 187a/13, 188a/4, 189a/5, 189a/7, 189b/4, 192a/14, 193a/26, 195a/14, 195a/22, 195b/3, 198a/1, 198b/17, 199a/25, 199a/3, 199b/24, 200a/17, 201a/5, 201a/6., 205a/21, 205b/20, 206b/15, 206b/22, 206b/5, 211b/15, 214b/2, 214b/7, 216b/2, 217a/5, 217a/7, 217b/26, 217b/27, 218a/25, 218b/2, 219b/2, 219b/26, 220a/21, 223a/16, 224a/23, 225a/23, 226b/25, 226b/7, 229a/15, 230a/7, 230a/8, 232a/24

sekizer Sekizer. -1-

s. 217a/23

üçer Üçer. -60-

ü. 170a/15, 171a/4, 171a/9, 174a/14, 179b/10, 179b/16, 179b/27, 180a/19, 180a/22, 181a/14, 183b/10, 183b/20, 184a/2, 185b/10, 185b/15, 185b/3, 187a/26, 189a/13, 189b/23, 189b/4, 190a/7, 191b/21, 191b/9, 192a/23, 193a/23, 194b/22, 194b/24, 194b/26, 195a/12, 195a/21, 195a/24, 195b/1, 195b/10, 195b/16, 196b/20, 197a/15, 197a/2, 198b/2, 198b/27, 198b/7, 199a/13, 199a/24, 199b/17, 199b/21, 206a/10, 206a/14, 206a/20, 206a/8, 215a/20, 217a/19, 217a/7, 217b/11, 217b/26, 219b/10, 223a/27, 223b/4, 226a/15, 226b/17, 228b/22, 230a/15

yedişer Yedişer.-8-

y. 169b/13, 190a/8, 191b/22, 194b/23, 195b/14, 198a/5, 206b/6, 216b/7

yigirmişer Yirmişer. -21-

y. 169b/15, 170b/14, 173b/19, 177b/4, 180a/22, 183b/20, 184a/3, 185b/17, 187a/26,

187b/1, 189a/14, 189b/6, 193a/23, 194b/25, 216b/8, 217a/6, 217b/27, 218b/3, 230a/4, 230a/6, 232a/10

1.11. Renk Adları

aḥmer <Ar. Kırmızı, kızıl, al -21-

a. 177b/4, 179b/7, 191b/15, 194b/12, 194b/16, 209b/24, 215a/20

laḥm-ı a. 220a/13

şandal-ı a. 169a/3, 205a/15, 205a/27, 206a/2

sükker-i a. 199b/24

şeker-i a. 184a/5

a. ola 178a/19, 179b/24

a. olmak 188b/24, 188b/25, 194a/17, 203a/5

a. olsa 166b/16

aḳ Ak, beyaz -104-

a. 166b/1, 166b/25, 167b/24, 168a/11, 168b/26, 169b/6, 171a/9, 176b/2, 177a/20, 177b/11, 177b/12, 177b/5, 177b/9, 179a/23, 179b/10, 179b/16, 180b/16, 181a/3, 181a/9, 183b/10, 183b/12, 183b/14, 183b/15, 184a/12, 184a/18, 184a/19, 184b/21, 184b/3, 185b/11, 185b/27, 185b/3, 186a/11, 187a/10, 187a/13, 189a/5, 189a/7, 189b/16, 189b/4, 190a/12, 191b/8, 192a/3, 193a/13, 193a/26, 195a/11, 195a/21, 195b/1, 195b/4, 197a/5, 198a/6, 198b/16, 199a/24, 199a/3, 200a/3, 200a/4, 200a/5, 201a/5, 203a/23, 205b/10, 205b/20, 205b/3, 206b/15, 206b/5, 207b/2, 207b/4, 213a/16, 215b/20, 216b/13, 216b/2, 217a/5, 217a/8, 217b/12, 217b/2, 217b/26, 218b/2, 218b/3, 219b/10, 219b/20, 222a/24, 223a/16, 223a/24, 223a/27, 224a/22, 225a/23, 225b/18, 226b/18, 226b/23, 226b/7, 227b/14, 228b/22, 229a/16, 230a/7, 231b/15, 232a/19, 232a/5

a.+ ı 170a/26, 210b/23

a.+ ıyıla uralar 225a/26

a. olmak 167a/5, 170a/12, 170a/12

a. olur 216a/22

‘aselī <Ar. Bala ait, bal ile ilgili, bal renginde olan -18-

‘a. 170b/2, 170b/6, 170a/16, 174a/14, 191b/20, 192b/14, 192b/19, 195b/10, 197a/15, 198b/7, 224b/23, 225a/7, 227a/19

sikencübīn-i ‘a. 219b/9

‘a.+ den 227a/23

‘a.+ nūḡ 227b/5

‘a. ola 225b/22

aşfer <Ar. Sarı. -25-

a. 180b/22, 209b/24, 216b/7

helīlec-i a. 166b/21, 169a/11, 171a/12, 171a/17, 171a/26, 180a/23, 185b/16, 194b/23, 196b/22, 199a/18, 199a/26, 217a/10, 219b/1, 223b/4

helīlec-i a. bir 185b/25

a.+ le 219b/9

a. ola 178a/16

helīlec-i a. ola 223b/2
 a. olandur ol 220a/13
 a. olmak 169a/22, 179b/7
 a. olmakdur 179a/16

azrak <Ar. Mavi. -2-

a. 226a/25, 226b/4

boz Açık toprak rengi, kül rengi. Bu renkte olan. -1-

b. 170b/21

ebyaz <Ar. Beyaz. -34-

e. 169a/3, 184b/27, aql.a, 192b/5, 198b/6, 205a/15, 205a/19, 205a/27, 206a/18, 206a/2, 206b/6, 212a/20, 213a/16

murātīb-ı e. 176b/6.

şandal-ı e. 168b/20, 170a/2, 215a/19

sürincān-ı e. 166b/23, 167a/3, 169a/11, 171b/24

terbīd-i e. 185b/24

e.-ı raķīķ olur 207a/21

e.+ a 176b/4

türbūd-i e. bir 198b/14

e. ola 180a/16, 191a/20

e. olandur 176b/17, 176b/18

e. olmak 212a/21, 213a/18

e. olsa 185a/3

e. olup 176b/1

e. olur 180b/3

e.+ uņ 176b/7

esved <Ar. Siyah, kara. -6-

e. 171a/13, 171a/17, 171a/26, 213a/15

baraż-ı e. 196a/17

helīle-i e. 199a/18

hamra <Ar. Daha, pek, çok kırmızı, kızıl. -2-

h. 214b/27

h.+ dan 216b/1

ķara Kara, siyah. -48-

ķ. 169a/11, 169a/17, 169b/1, 171a/3, 173b/25, 174a/25, 176b/15, 176b/6, 177b/16, 180a/22, 183b/15, 183b/20, 185b/15, 185b/17, 187a/10, 188b/23, 189a/14, 189a/9, 189b/10, 193a/23, 194b/15, 194b/25, 195b/13, 195b/3, 200a/4, 212a/11, 215b/7, 216b/2, 216b/8, 217a/6, 217b/12, 218a/25, 218b/2, 225a/23, 229a/1, 232a/7

ķ.+ dan 208a/2, 222a/15

ķ.+ lıĝa 203a/2

ķ. ola 220a/13, 222a/15

ķ. olmışdur 222a/26

ķ. olsa 176b/4, 198b/24

ķ. olur 176b/5, 199b/5

kırmızı Kırmızı. -5-

k. 169a/11, 169b/14, 180a/21, 183b/20, 186a/24

kızıl Kızıl, kırmızı. -43-

k. 166b/21, 167a/2, 171a/17, 171a/27, 174a/26, 184a/2, 185b/16, 186b/4, 189a/13, 189b/21, 189b/25, 191b/22, 191b/24, 191b/9, 192b/1, 192b/10, 193a/22, 193a/23, 194b/23, 195a/13, 195a/25, 195b/16, 195b/7, 196b/23, 198a/6, 203a/22, 203a/24, 203a/25, 206a/13, 206a/20, 206a/8, 209b/26, 216a/21, 217b/7, 221b/12, 222b/4, 226a/19, 227b/11, 228b/10

k.+ ca 218a/19

k.+ cadur 217b/17

k. olmak 191a/11

k. olup 179b/14

kumral 1. Koyu sarı veya açık kestane rengi. -1-

k. 173a/24

mā'ī <Ar. Suya ait, su renginde, mavi. -5-

m. 180a/16, 181a/26, 184b/26

m.+ dür 218b/26

m. olursa 194b/16

neftī <Ar. Neft yağı renginde olan, siyaha yakın koyu renk. -1-

n. 229a/2

raşraşī <Ar. Kurşun, kurşun renginde olan. -1-

r. 204b/22

reng <Far. Renk. -17-

r.+ dür 227b/3

r.+ i 176a/27, 185a/2, 191a/11, 194a/16, 194b/15, 208a/9, 210a/17, 210b/18, 210b/19, 223a/19

r.+ in 185a/5

r.+ in olmuş olsa 210a/6

r.+ inde ola 226a/13

r.+ inde olmak 226a/12

r. olur 222a/15

şaru Sarı. -38-

ş. 167b/3, 168a/11, 169b/2, 170b/22, 170b/25, 172b/10, 172b/4, 172b/6, 173b/14, 174a/4, 176b/15, 183a/26, 185a/12, 191b/21, 195a/24, 199b/5, 208b/2, 211a/2, 212a/19, 216a/19, 217b/8, 218a/22, 218a/23, 220a/6, 221b/12, 222b/15, 229a/17, 231b/27

ş.+ luğ 191a/10

ş. olmak 169a/21, 169a/23, 178b/4, 181a/6

ş. olur 190b/21

ş.+ sı 169b/10

ş.+ sın 169b/16, 223b/24

sevād <Ar. Kara, siyah karaltı. -2-

s.-ı lisān 212a/26

s.+ a 216a/21

taṭvīs <Ar. Kıızılık, kırmızı renkte olmak. (?) -1-
t. ola 222a/15

ṭāvūsiyye <Ar. Kıızılık, kırmızılanma. -2-
ṭ. olur 218a/19, 218b/13

vürḳat <Ar. Siyaha galip olan beyazlık. -1-
v.+ ina 190b/16

yeşil Yeşil. -20-

y. 187a/9, 187b/13, 189a/25, 200a/11, 204b/17, 206b/19, 210a/4, 217a/23, 220a/13,
221b/23, 221b/24, 228b/10

y.+ e 222b/12

y.+ le 222a/15

y.+ lige 188b/23, 203a/2

y.+ likle 191a/10

y. ola 222a/15

y. olmağıla olsa 212b/1

y. olmak 210b/18

1.1.12. Tedavi ve Tedavi Süreci İle İlgili Adlar

Hastalıkların sağaltılmasında hekimlerin en çok başvurdukları yöntem, bitkiler ve diğer şifalı unsurlardan elde ettikleri karışımlardır. Tıp literatüründe terkip olarak adlandırılan bu karışımlar metinlerde önemli yer tutar. Metnimizde terkip adlarını büyük çoğunlukla yabancı sözcükler oluşturmaktadır. Ancak yazar bu terkipleri daha anlaşılır bir hale getirmek ve okuyucuyu bilgilendirmek amacıyla hazırlanış aşamalarını, hangi unsurun ne kadar eklenmesi gerektiğini açık bir dille anlatmıştır.

Sıvı, katı ve toz halinde hazırlanan bu terkiplerin, kimisi içilerek kimisi yiyilerek kimisi burundan çekilerek kimisi ise cilde sürme yoluyla uygulanır. Metnimizde şaraplar, macunlar, sufûflar, matbûhlar, habblar, tılâlar, nutûllar, merhem ve şıyaflar tedavi amacıyla başvuru önemli terkiplerdir.

akrās <Ar. Kurslar, yuvarlak ve yassı haplar. -3-

a.-ı gāfīt 192a/11

a.-ı kāfûrdan 203a/18

a.-ı verd 192a/11

ayāric <Gr. İlaç olarak kullanılan bir grup macuna verilen genel ad. -9-

a. 171a/24, 192a/9, 227a/27, 229b/16

a.-i fayḳarā bir 170b/26, 186b/18

a.-i fayḳarā 167a/8, 191b/24

ḥabb-ı a.+ le 225b/23

berşa' īṣā <Ar. Bir tür macun. -1-

b. 169b/22

cevāriş <Ar. (<Far. güvāriş) Daha çok mide rahatsızlıkları ve hazım problemleri için

hazırlanan bir grup macunun genel adı. -1-

c. 180a/8

cühhāl <Ar. Bilgisizler, cahiller. Metinde bir ilaç adı. -1-

c.-i lüşğa 193a/11

dāhūliyūn <Ar. Bir tür merhem. -9-

d. 223b/7, 224b/27, 226a/24, 227b/1, 230a/2, 230b/10

d.+ uş 230a/2

d. vèreler 225b/17

d. vèrmeğdur 228a/2

devā <Ar. İlaç. -28-

d. 166b/3, 222b/10, 227b/13, 227b/20, 229a/20

şifat-ı d. 168a/11, 186b/18, 227b/13, 229a/14, 229a/20

şifat-ı d.-yī āhīr 217a/26

d.-yī hādd urmak 230a/11

şifat-ı d.-yī türbūd 192b/16

sehl-i d.+ dan 205a/23

d.-i teninden 183a/22

d.+ dur 186b/21

d.+ lar 177a/27, 222b/18, 222b/5, 229a/12, 231b/14

d.+ yī 195b/19, 202b/5, 202b/7, 202b/9, 221b/1

d.+ yıla 186b/18

d.+ yıla bir 168a/9

eczā <Ar. Ecza, ilaç ham maddesi. -4-

e.+ da 223a/21

e.+ nuş 188b/12, 224a/5

e.+ sına 188b/9

edviyye <Ar. İlaç, ilaçlar. -38-

e. 171a/2, 196b/6, 199a/16, 203b/4, 216a/7, 216a/8, 217b/2, 227b/6

e.-i müferriye 224b/8

e.-yī mu‘affiniyye 227b/7

e.-yī munzıceye 224b/8

e.-yī munzice 224b/9

e.-yī müceffefle 218a/11

e.+ dendür 230a/16

e.+ ler 169b/25, 172a/7, 181b/5, 186a/15, 186a/5, 202a/2

e.+ ler uralar 227b/5

e.+ lerden 229a/13

e.+ lere 169b/25

e.+ lerile 230a/12

e.+ lerle 167a/23, 202a/1, 224b/24, 230a/10

ķabż-ı e.+ lerle 205a/27

e.+ lerüñ ol 229b/23

e.+ yī 195b/8, 230a/9, 231b/17

e.+ yile 166b/5, 194b/4, 224b/25, 226a/27

enderhūn <Far.<Gr. Terkip adı. -2-

e. 217a/22

‘ilāc-ı e. 217a/21

ev‘ace <? Hacamat yapmak. -1-

e. 221a/12

faşđ <Ar. Kan alma. -61-

f. 190a/18, 202b/25, 217b/11, 217b/17, 221a/21, 223a/3

f.+ a 203a/12, 203a/13, 216b/15, 219b/19

f.+ dan 218b/14

f.+ dūr 180a/18

f. èdeler 166b/10, 166b/15, 166b/18, 166b/19, 166b/20, 168b/17, 168b/18, 172a/25, 172a/3, 181a/12, 189a/2, 194b/15, 202a/1, 215a/9, 222a/20, 232a/17

te‘cīl-i f. èdeler 216b/14

f. èdüp 167b/17, 219a/24, 224a/21

f. ètdikten 166b/8

f. ètmek 168b/14

f. ètmeyeler ol 195a/7

f. ètmeyeler 172a/22, 220a/15

f. ètmezlerdi 220a/16

f. eylediler 219a/6

f. eylemegi 220b/19, 220b/20

f. eylemek fevt olsa 190b/3

f. eylemek 194b/14, 197a/9, 201a/3, 203a/11, 215a/8, 219b/19, 232a/17

f. eylemekdür 179b/14, 225a/20

f. eyler 168b/16, 218b/20

f.+ la 216a/14, 220b/26, 223a/8

emr-i f.+ la 221a/2

f.+ la ola 172a/19, 229b/26

f. ola 172a/20

f. olınsa bir 190a/2

felāfūlī <Ar.-Far. Bir macun adı. -2-

f. 193b/9, 199a/15

feldefiyūn <Gr. Bir deva adı. -3-

f. 227b/6, 230a/24, 230a/25

fitīl <Ar. Anüs, kulak, burun vb. organlara konulan donmuş yağ kıvamında ve koni biçiminde ilaç, fitil. -2-

f. 223b/25

f.+ le 223b/24

fulūniyā-yı rūmī <Far. Terkip adı. -1-

f. 169b/22

ğargara <Ar. Suyu, içilen ilacı veya herhangi bir sıvıyı boğazda oynatıp çalkalama. -2-

ğ. 208a/10

ğ. edeler 225b/12

gülab <Far. Gül suyundan yapılan bir tür şurup. -86-

g. 169a/3, 177a/15, 177a/16, 177b/12, 178a/2, 178a/23, 178b/17, 178b/6, 179a/13, 180b/24, 184a/22, 187b/15, 187b/18, 187b/6, 188a/3, 188a/4, 191b/11, 199b/13, 200a/9, 201a/21, 204b/13, 204b/15, 204b/26, 205a/15, 205b/22, 206a/2, 214b/2, 214b/6, 215a/15, 216a/6, 219b/24, 219b/26, 220a/20, 220b/1

g. bir 189b/16

g.+ ıla 206b/20

g.+ ıyıla 204b/25

g.+ la 168b/21, 177a/15, 177a/18, 177a/21, 177b/14, 177b/27, 177b/7, 178a/23, 178b/26, 178b/27, 179a/10, 179a/11, 179a/17, 179a/18, 179a/8, 180a/5, 180b/22, 184b/19, 187b/12, 187b/23, 187b/4, 189a/20, 189a/26, 201a/26, 201a/8, 202a/21, 203b/9, 205a/14, 205a/25, 205a/6, 205b/1, 205b/20, 205b/23, 205b/24, 205b/4, 206b/21, 215b/16, 217a/20, 217a/25, 219a/10, 219b/8, 220a/23, 221b/2, 221b/7

bezr-i kaṭūnā g.+ la 215a/17

ṭīn-i g.+ la 217b/19

g.+ la bir 218b/23

gölbeşeker <Far. Gül kullanılarak yapılan bir tür macun. -35-

g. 170a/16, 170b/2, 170b/6, 174a/14, 186a/14, 186a/2, 186b/1, 191b/15, 191b/20, 192a/12, 192a/17, 192b/19, 193a/16, 194b/19, 194b/9, 195b/10, 195b/26, 197a/15, 197a/6, 198b/3, 199a/1, 199a/12, 199b/17, 200a/16, 225b/22

‘asel-i g. 227a/25, 229b/15

‘asel-i g.+ ile 229b/11

g.+ le 185b/5, 191b/5, 192b/9, 193b/7, 198b/7, 199a/9

g. ola 226a/15

ḥabb <Ar. Hap, hap şeklinde ilaç. Tane. -63-

şifat-ı ḥ. 170a/19, 171a/12, 171a/2, 192a/3, 198b/13

ḥ.-ı ayāricle 225b/23

ḥ.-ı kuḳyāyıla 229b/16

ḥ.-ı müntin 230b/26

ḥ.-ı rummān 184b/20

ḥ.-ı rummān-ı sufūf 178b/22

ḥ.-ı rummānla 180a/5, 201a/12, 201b/2, 205a/25

ḥ.-ı rummānlarla 225a/24

şifat-ı ḥ.-ı şabr bir 167a/2

ḥ.-ı şabrıla 229b/17

ḥ.-ı sefercel 205b/18, 232a/25

lu‘āb-ı ḥ.-ı sefercel 205b/25

ḥ.-ı sūrincān-ı kebīr 167a/6, 167a/7

ḥ.-ı şayṭarac 170b/5

ḥ.-ı şayṭaracla 171a/12

ḥ.-ı şayṭaracı 170b/25

şifat-ı ḥ.-ı şayṭaracı 170b/25

ħ.+ dan 228b/27
 ħ.+ dur 189a/27
 ħ.+ ı 192a/2, 192b/11, 195b/5
 ħ.+ ı vèreler 170a/19, 198b/11
 ħ.+ ıla 167a/1, 171a/12
 ħ.+ inuġ 192b/11
 ħ.+ ıyıla 169b/4, 171a/11, 192a/9, 196a/1, 226a/17, 227a/27, 229b/16
 ħ.+ ıyılan 192a/9
 ħ.+ la 196a/1
 ħ.+ la olursa 177b/25
 ħ.+ lar 167a/4, 168a/12, 171a/2, 171a/5, 177b/25, 180b/27, 227b/17
 ħ.+ lar èdeler 167a/10, 170a/23, 171a/15, 192a/5, 195b/8, 198b/15, 229a/3
 ħ.+ lardan 194b/7
 ħ.+ larla 174a/15

ħabbāt <Ar. Haplar. -1-
cemre-i ħ. 217b/20

ħacāmat <Ar. Kan alma. -9-
 ħ. 203a/12, 220b/5
 ħ. èdeler 173b/2, 173b/3, 221a/24, 221a/25, 232a/16
 ħ. ètmek 167a/16
 ħ.+ la 189a/5

ħuġne <Ar. Makattan ilaĉ ŝıringa etme, lavman. -18-
 ħ. 199b/19
 şıfat-ı ħ. 184a/1, 189b/23, 199b/19
 ħ.-i leyyinelerle 195a/11
 şıfat-ı ħ.-i müleyyene 195a/12
 ħ.+ dur 172b/16
 ħ. èdeler 172b/19, 181a/17, 189b/26
 ħ.+ ler èdeler 207a/27
 ħ.+ lerile 219b/23
 ħ.+ lerle 167a/11, 172b/2
 ħ. ola 180a/2
 ħ.+ yi 184a/1
 ħ.+ yile 189b/22, 199b/19

ıtrıfıl <Ar. Bir tür macun. -1-
ı. 174b/6

ıhtıkān <Ar. Kan toplanması. ŝıringa kullanma. -6-
 i. 184a/1
 i. èdeler 167a/11, 184a/6, 195a/15, 199b/25, 219b/23

‘ilāc <Ar. İlaĉ, deva. -221-
 ‘i. 169a/24, 171b/10, 172a/13, 177a/3, 178a/13, 178a/20, 178b/15, 178b/20, 179a/8, 180a/17, 180b/22, 183b/8, 186a/11, 186a/9, 187a/23, 187a/9, 189b/3, 191b/1, 193b/3, 198a/13, 198a/17, 198a/4, 198b/1, 198b/27, 198b/6, 200a/2, 201a/1, 203b/27, 205a/10,

205a/19, 205a/24, 205b/2, 215b/14, 215b/16, 216a/14, 217b/15, 218a/4, 221a/7, 223a/26, 226a/14, 228b/20, 230a/2, 230a/20, 231a/22, 232a/21

‘i.-ı enderhün 217a/21

‘i.-ı evrām 228a/8

‘i.-ı fārisīde 218b/12

‘i.-ı veremdür 197b/9

‘i.+ a 207a/8

‘i.+ da 170a/7, 192b/8, 195a/21, 220b/18

‘i.+ dur 166b/8, 223b/17, 228a/9

‘i.+ dür 173a/10, 178a/13, 179a/8, 187a/10, 227b/10

‘i. edeler 172b/11, 219a/16, 231b/19, 231b/22, 232a/9

‘i. ëtdüm 168a/9

‘i.+ ı 166b/6, 166b/7, 167a/25, 167a/6, 167b/23, 168b/14, 169b/18, 170a/15, 171a/8, 174a/13, 177a/14, 177b/24, 177b/4, 178b/20, 178b/21, 178b/5, 179a/17, 179a/21, 179a/3, 179b/14, 179b/25, 179b/9, 180b/15, 180b/6, 181a/13, 181a/2, 181a/6, 181a/8, 184a/17, 185a/11, 185b/2, 185b/3, 186a/1, 186a/26, 186b/17, 189a/18, 189b/6, 190a/17, 190a/4, 191b/1, 192a/12, 192b/6, 193a/13, 193b/3, 194b/3, 195b/9, 196b/27, 197a/13, 197a/7, 197b/11, 197b/27, 197b/8, 198a/11, 199a/2, 199a/24, 199b/12, 200a/16, 200a/20, 201a/2, 201a/3, 201b/27, 202b/11, 203a/10, 203a/20, 204a/1, 204b/11, 205b/12, 206a/23, 207a/10, 215a/24, 215a/8, 215b/2, 216a/11, 216a/16, 216a/3, 216b/1, 217a/5, 217b/10, 217b/15, 217b/17, 217b/25, 218a/23, 218a/4, 219a/5, 219b/19, 219b/8, 220a/15, 220a/17, 220b/26, 222a/16, 222b/17, 222b/5, 223a/2, 223b/16, 224b/1, 225a/20, 225b/21, 226a/14, 226b/17, 226b/21, 227a/24, 227b/4, 227b/5, 228a/1, 228a/17, 228a/24, 229b/8, 230a/10, 230a/23, 231a/3, 231b/19, 232a/4

‘i.+ ı eylerler 228b/15

‘i.+ ı ol 173a/21, 189a/1, 216a/4, 224a/20, 231b/6

‘i.+ ıla 228a/25

‘i.+ ın 166b/7, 223b/12

‘i.+ ın ëtmekdür 179a/4

‘i.+ ına 223a/2

‘i.+ ında 173a/27, 187a/20, 192b/14, 195b/25, 197b/13, 227b/13, 228a/13, 229b/20

‘i.+ ında olan 223b/20

‘i.+ ını eylerler 193a/11

‘i.+ ıyıla 197b/27

‘i.+ lar 171b/8, 203b/10, 206a/23

‘i.+ lar eylerler 193a/12

‘i.+ lardan 171b/8

‘i.+ ları 168a/18

‘i.+ larındandır 218a/12

‘i.+ larla 179a/4, 180a/6

‘i. olına 218a/11, 218a/8, 218a/9, 225b/5, 228b/17, 229a/5

‘i. olunmasa 228a/27

‘i. olur 221a/10

- ‘**ilācu’l-ḥālīṣ** <Ar. Saf, katıksız ilaç. -1-
i. 216b/1
- ‘**ilācu’l-demevī** <Ar. Kan ilacı. -1-
i. 219a/24
- iltihām** <Ar. Yaranın, iyileşerek ağzının kapanması. -1-
i.+ dan 217a/12
- iltiyām** <Ar. Yara kapanma, onulma. -1-
i. 203b/22
- kaṭ**’ <Ar. Kesme, kırma. -12-
k. 227b/4, 227b/5
k.+ dan 227b/7
k. etmek 228b/18
k. etmekden 231a/4
k. eylemek 227b/7
k. eylemekdür 216a/3, 230a/20
k.+ la 222b/6
k. olına 205b/7, 222b/7
k. olunma 224b/12
- kehl** <Ar. Göze sürme çekme. Metinde terkip adı. -1-
k. 192b/16
- keyy** <Ar. Tedavi, dağlama. -9-
k. 222b/18
k. edeler 167b/1, 222b/7
k. etmek 167a/15, 167a/27
k. eylemek 222b/17
k. eylemekdür 166b/3, 222b/5
k. olunma 222b/17
- kirūṭī** <Gr. Mumlu bez üzerine yapılan bir tür yakı. -6-
k. 177b/15, 215b/4
k.+ yile 173a/14, 229a/22
k.+ yile ursalar 228a/12
k.+ yle 207b/5
- kukiyā** <Gr. Terkip adı. -1-
ḥabb-ı k.+ yıla 229b/16
- kurş** <Ar. Yuvarlak, hap şeklinde ilaçlar. -50-
k. 193b/1, 222b/4
şifat-ı k. 185b/23, 206a/12, 206a/18, 217a/22
k.-ı afsentīn 192b/2
k.-ı benefşeyi vèreler 185b/22
k.-ı enberbārīş 196a/14
k.-ı gāfit bir 192a/19
k.-ı gāfit 186a/26, 193b/3
şifat-ı k.-ı gāfit 192a/20

- .-1 afitle 198b/10
 .-1 kafur 201a/8
 .-1 kafur 205b/13, 206a/7, 219b/6
 .-1 kafurı 206a/23
 .-1 kafurle 198a/17
 .-1 kafurla 188a/13
 .-1 lük 192b/3, 193b/3
 .-1 şandal 201a/8
 .-1 tebşir 184a/22, 189b/26, 214b/2, 219b/26
 şıfat-ı .-1 tebşir 184b/1
 .-1 tebşirle 187b/21, 188a/16
 .-1 verd 186a/23
 şan'at-ı .-1 verd 186a/23
 .-1 verdle 198b/19
 .+ ı 198a/3
 .+ ıyıla 198b/5, 198b/6
 .+ la 205a/25, 217a/21, 220a/1
 .+ lar 185b/26, 206a/11, 206a/21, 217a/25, 232a/12
 .+ lar edeler 186a/25, 192a/22, 206a/16
 .+ ları 199a/14
uş Kıst otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç (*Costus*). -3-
 . 170b/16, 170b/23
 .-1 mürr 171b/4
levzı <Ar. Badem biçiminde olan, bademle ilgili. Metinde terkip adı. -1-
 ma'cun-ı l. 186b/20
lezü <Ar. Yakı gibi vücuda yapıştırılan yakı. -1-
 l.+ le 217a/22
lügazyā <Ar. Metinde terkip adı. -2-
 l. 192a/9, 227a/27
ma'acın <Ar. Macunlar. *bk. ma'cun*. -1-
 m. 174b/6
ma'cün <Ar. Macun, bir grup ilacın genel adı. -29-
 m. 227a/27
 şıfat-ı m. 171a/26, 196a/7
 şıfat-ı m.-1 hiltit 196b/5
 m.-1 hıyarsenber 225b/23
 m.-1 hıyarsenberle 200a/18
 m.-1 hiltit 196b/4
 m.-1 levzı 186b/20
 m.-1 necāh 195b/2, 226a/20
 şıfat-ı m.-1 necāh 195b/3
 m.-1 necāhla 197a/17
 m. edeler bir 171b/1, 196b/7

m. edeler 173b/16, 195b/4, 196a/9, 227b/16

m. edüp 178b/26, 230b/5

m.+ ı 171a/26, 192b/16, 196a/7, 199a/15

m.+ ın 193b/2

m.+ ıyla 180a/2, 186a/10, 198b/5, 199a/10

mahlūt <Ar. Karıştırılmış, karışık. -9-

m.+ dur 190a/2

m. ola 200a/26, 206b/20

m. olmayınca 200a/23

m. olmuşdur 225a/14

hıl̄t-ı m. olmuşdur 232a/20

m. olup 169b/21

m. olur 186a/22

m. olursa 217a/4

maşş <Ar. Emme, emerek çekme, soğurma. -1-

m. edeler 173b/2

maṭbūh <Ar. 1. Pişirilmiş, kaynatılmış ilaç. -72-

m. 187a/19, 214b/1, 218a/2, 218b/21, 226a/17, 228b/24

şifat-ı m. 166b/21, 169a/27, 169a/8, 171a/16, 180a/21, 185b/13, 187a/25, 189a/12, 191b/18, 193a/21, 194b/21, 195a/23, 195b/13, 223b/3

m.-ı aftīmūnla 196a/1

m.+ a 187a/19

m.+ dan 167a/1, 183b/25

m.+ ı 199a/17

m.+ ıla 194b/20, 229b/16, 231b/3, 232a/7

m.+ ıyla 166b/20, 169b/5, 171a/11, 179b/12, 180a/1, 180a/18, 183b/17, 187a/14, 197a/17, 198b/4, 199a/26, 216b/16, 218a/1, 219b/1, 219b/11, 219b/21, 223b/2, 225a/22, 232a/6

m.+ la 169a/27, 169a/8, 171a/16, 180a/20, 183b/18, 185b/13, 187a/24, 189a/12, 191b/17, 193a/21, 195a/23, 195b/12, 199a/10, 215b/13, 216b/7, 217a/9, 218b/1, 223b/3, 227b/1

m.+ larla 174a/15

maṭhūn <Ar. Tahnolunmuş, öğütülmüş. -2-

m. 220b/1

m. ola 217a/19

mecmū <Ar. Toplanmış, bir araya getirilmiş, tüm. -3-

m.+ ı 168a/3

m.+ ın 223b/5

m.+ ina bir 197b/1

medkūk <Ar. Döğülmüş, inceltilmiş, toz haline getirilmiş. -2-

m.+ lara 205b/9

m.+ uñ 204a/21

mefşūd <Ar. Fasd olunmuş, kan alınmış kan alınan. -1-

m. olicağ 172b/2

memzūc <Ar. Karıştırılmış, karışım. -6-

- m. 202b/7, 221a/27
- m. ëdüp 174a/8, 225b/26
- m. ola 200a/6, 202a/21

merhem <Ar. Merhem. -32-

- m. 221b/26, 223b/7, 226a/24, 226a/27, 226b/6, 227b/1, 229a/16, 229a/17, 230a/17, 230a/2, 230b/22, 230b/23
- şıfat-ı m. 229a/18
- m.-i bāselīkūn 223b/26
- m.-i mıṣrī 223b/26
- m.-i risl 230b/23
- m.-i şuhūm 172b/14
- m.-i zencār 222b/3
- m.+ e 196a/25
- m. ëdeler uralar 167a/22
- m.+ ile 219a/15
- m.+ iyile 218b/20, 230b/10
- m.+ iyle 219a/17
- m.+ ler uralar 224b/22, 225b/8
- m.+ lere 225a/2
- m.+ lerile ola 219a/17
- m. ola 231b/17

merzūz <Ar. Dövülmüş, parelenmiş. -2-

- m. ola 166b/23, 195b/14

meshūk <Ar. Dövülmüş, ezilmiş, toz haline getirilmiş. -2-

- m. 226a/26
- m. ola 218b/23

meşrūdīṭūs <Gr. İsmi bir Yunan hükümdarından alan macun, mesir macunu. -3-

- m. 170b/24, 196a/6, 199a/15

meżrūb <Ar. Döğülmüş, döğülüp ilaç haline getirilmiş olan. -1-

- m. ola 215a/17

mıḥceme <Ar. Hacamat yapılan, şişin vurulduğu yer. -3-

- m. urmağıla 215a/12
- m. urup 221a/11
- m.+yile 223a/7

mu'ālice <Ar. İlaçla tedavi, sağaltım. -14-

- m. 199b/12
- m.+ de 218a/15, 223b/17, 228a/4
- m. ëdüp 213a/27
- m.+ lerdən 214a/1
- m.+ lere 214a/3
- m.+ nūḡ 197a/25
- m.+ si 177a/2

m.+ sinde 197a/20, 199a/4, 207a/23, 219a/16

m.+ sinden 186b/8

muḥaddirāt <Ar. Uyuşturucu ilaçlar. -1-

m. 169b/20

muḥaffefāt <Ar. Ağrıyı hafifletici ilaçlar. -1-

m. 217a/18

muḥaffif <Ar. Hafifleten, hafifletici. -1-

m.+ lerdür 217a/15

muḥallil <Ar. Yumruları, şişleri, veya bir iltihabı iyi eden ilaç. -13-

m. 169b/25, 215b/2, 215b/16, 216b/6, 226a/22, 227b/1, 229a/12, 229a/14, 230a/2, 230b/6, 230b/7

m.+ leri 215a/27

m. ola 180a/9

muḥallilāt <Ar. Yumruları, şişleri veya iltihabı iyi eden ilaçlar. -2-

m.+ dan 223a/12

m.+ la 218a/9

mukayyi' <Ar. Kusturan, kusturucu ilaçlar. -2-

m.+ lerle 169a/25

m. vère 170a/26

munzic Ar. Olgunlaştırıcı, hazm ettirici. -6-

m. 223b/7

m.+ lar 224b/6

m.+ larla 224b/1

m.+ lerüñ 224b/1

edviyye-yi m.+ e 224b/8, 224b/9

munzicāt <Ar. Yaranın iltihabını yok edici, irinini akıtıcı ilaçlar. -1-

m.+ la 215b/16

müberriḍāt <Ar. Soğutucular. -1-

m. 169b/20

müdirr <Ar. İdrar veren, idrar verici. -7-

m. 172a/7, 186a/5

m.+ ler 171b/14, 171b/23

m.+ lerden 186a/7

m.+ lere 167b/18

m. ola 193b/8

müferriḥāt <Ar. Ferahlık veren iç açıcı şeyler. -2-

m.+ a 178a/1

m.+ la 205a/10

münhazim <Ar. *bk. münhazim*. -1-

m. olur 212b/10

münhazim <Ar. Hazm olan, sinen. -2-

m. olduğdan 207a/26

m. olmaya 214b/19

- müferriye** <Ar. *bk. müferrih*. -1-
 m. 224b/8
 edviyye-i m. 224b/8
- müfettiḥāt** <Ar. Tıkanık yeri açan şeyler, ilaçlar. -1-
 m. 221a/18
- mülattıfāt** <Ar. Yumuşatıcılar. -1-
 m. 199a/4
- münkaṭı** <Ar. Kesilmiş, tedavi için vücudun kesilmesi. -5-
 m. olduğdan 215b/1
 m. olmağdan 231b/7
 m. olsa 231b/8
 m. olup 231b/18, 231b/20
- müşhil** <Ar. Müşhil, bünyedeki herhangi bir maddeyi hafifletici, sehl edici. -16-
 m. 167b/17, 170b/8, 170b/9, 172a/10, 172a/9, 173b/14, 196a/3, 208b/24, 212a/14
 m.+ ler 193a/11
 m.+ lerle 185b/7, 197a/14
 m. vèrmekde 221a/21
 m. vèrseler 195b/19
- nakū** <Ar. İlaç yapmak için su içinde çözülen ve seyreltilen her şey. -1-
 n. 184a/25
- necāḥ** <Ar. Kurtulma. Metinde terkip adı. -5-
 ma'cūn-ı n. 195b/2, 226a/20
 şıfat-ı ma'cūn-ı n. 195b/3
 n.+ la 196a/1
 ma'cūn-ı n.+ la 197a/17
- nezb** <? Bir tür yakı -1-
 n. 177b/15
- nuṭūl** <Ar. Çeşitli otların kaynatılarak suyunun başa dökülmesi ya da buharının başa tutulması şeklinde kullanılan bir grup ilaç. -8-
 şıfat-ı n. 186b/6
 n. édeler 180a/10, 228a/6, 232a/24
 n. étseler 166b/11
 n.+ la 186b/6
 n.+ la ola 221a/17
 n.+ lar édeler 178b/8
- nuṭūlāt** <Ar. Nutullar. *bk. nuṭūl*. -1-
 n. 180a/9
- rādi** <Ar. Hastalığı vücudun bir başka bölümüne taşıyan ilaç. -12-
 r. 172a/14, 172a/18, 215a/13, 218a/5, 219b/22, 223a/8, 225a/25
 r.+ ler urmayalar 215b/3
 r.+ ler vèrmeklikden 223a/13
 r.+ lerle 215a/27, 215b/2
 r. olma 203a/15

perhîz <Far. Perhîz, diyet. -3-

p. 201b/5

p. êdeler 194b/9, 203a/27

râdi'î <Ar. bk. *râdi'*. -1-

r. 215a/25

râmek<Far. Zâc-ı aḥmer, mazı, nar kabuğu zamk-ı arabî ve pekmezle yapılan bir macun.-3-

r. 186b/4, 192a/14, 205a/27

rîbâs <Far. Hekimlikte kullanılan ilaç, bir *râvend* türü (*Rheum ribes*). -2-

r. 201a/7, 202a/9

risl <Ar. Kolay, uygun elverişli. Metinde bir merhem adı. -1-

merhem-i r. 230b/23

şan'at<Ar. İlaç yapma formülü, ilacı terkip etme şekli. -1-

ş.-ı kuruş-ı verd 186a/23

sa'ût <Ar. Enfiye gibi buruna çekilen toz ilaçlar. -3-

s. 188a/18

s. êdeler 231a/2

s.+ lar 230b/24

şîfat < Ar. İlaç terkip etme tarzı. -69-

ş. 189b/10, 206b/16

ş.-ı devâ 168a/11, 186b/18, 227b/13, 229a/14, 229a/20

ş.-ı devâ-yı âḥîr 217a/26

ş.-ı devâ-yz türbûd 192b/16

ş.-z efyûn 171b/27

ş.-ı ḥabb 170a/19, 171a/12, 171a/2, 192a/3, 198b/13

ş.-ı ḥabb-ı şabr bir 167a/2

ş.-ı ḥabb-ı şaytaracı 170b/25

ş.-ı ḥasâ 206b/4

ş.-ı ḥuḳne 184a/1, 189b/23, 199b/19

ş.-ı ḥuḳne-i müleyyene 195a/12

ş.-ı kuruş 185b/23, 206a/12, 206a/17, 217a/22

ş.-ı kuruş-ı ğâfîr 192a/20

ş.-ı kuruş-ı teḃâşîr 184b/1

ş.-ı ma'cûn 171a/26, 196a/7

ş.-ı ma'cûn-ı ḥiltîr 196b/5

ş.-ı ma'cûn-ı necâḥ 195b/3

ş.-ı maḥbûḥ 166b/21, 169a/27, 169a/8, 171a/16, 180a/20, 185b/13, 187a/25, 189a/12, 191b/18, 193a/21, 194b/20, 195a/23, 195b/13, 223b/3

ş.-ı merhem 229a/18

ş.-ı muḥarriḳ 174a/1

ş.-ı müleyyen 198a/5

ş.-ı nuḫûl 186b/6

ş.-ı şabr-ı usḳûḫîrî 202b/5

ş.-ı sikencübîn-i büzûrî 190a/6, 192a/23, 197a/1

ş.-ı sināmekī 183b/18

ş.-ı şāf 181a/15

ş.-ı tılā 171b/3, 232a/9

ş.-ı zīmād 169a/16, 170b/18, 174a/22, 192a/13, 215a/19, 226a/5, 226b/6, 230a/3, 231b/15

ş.-ı zīmād-ı muql 226b/4

ş.-ı zīmād-ı sük 186b/4

sikencübīn <Far. Bal, şeker ve türlü meyvelerin öz suyundan yapılan bir grup şuruba verilen ad. -76-

s. 169a/26, 170a/10, 170b/6, 177a/21, 179b/26, 179b/27, 188a/16, 188a/6, 190a/5, 192a/6, 192b/14, 192b/20, 198a/3, 199b/18, 214b/6, 214b/9, 229a/6, 229b/9, 230b/3

cüllāb-ı s. 187b/23

sādec-i s. 170a/6, 179a/22, 184b/9, 193a/15, 219b/3

s.-i 'asel 193b/10

s.-i 'aselī 219b/9

s.-i büzürī 186a/23, 192a/19, 198b/19, 198b/5, 198b/9, 226b/19

şifat-ı s.-i büzürī 190a/6, 192a/23, 197a/1

s.-i büzürīden 190a/6

s.-i büzürīyle 195b/21, 196a/15, 199a/14

s.-i sādec 183b/26, 184a/11, 184a/21, 184a/24, 184b/18, 185b/5, 186a/14, 186a/27, 187a/21, 191b/5, 192b/8, 193b/13, 194b/9, 196b/27, 198a/17, 199b/15, 200a/16, 201a/5, 202a/9, 214b/1, 215b/9, 216a/7, 219b/26, 223a/14

s.-i sādecle 188a/3, 189b/26

s.-i sefercel 180a/5

s.+ den 197a/6

s.+ e 195a/16

s.+ le 178b/17, 184b/20, 191b/11, 192a/22, 222a/22

sādec-i s.+ le 181a/7

s.+ le vèreler 192b/3

sufūf <Ar. Toz halinde ilaç, toz şeklindeki ilaçlar. -3-

ḥabb-ı rummān-ı s. 178b/22

s. 205a/25

s. edeler 173b/18

sahk <Ar. Dövme, ezme. -24-

s. 232a/13

s. edeler ol 232a/11

s. edeler 168b/21, 173a/14, 174a/19, 217b/5, 226b/6, 229a/19, 232a/15

s. edseler 173a/2

s. edüp 168a/3, 173b/18, 173b/4, 196a/25, 218b/21, 221b/11, 222b/10, 222b/11, 222b/19, 230a/27, 231b/17

s. etseler 230b/5

s. olına 171b/27, 192b/16

şamg <Ar. Zamk. -2-

- ş. 230b/4
sezāb-ı ş.+ dan bir 231a/2
- şamğ-ı ‘arabī** <Ar. Bir çeşit zamk. -4-
ş.-ı ‘arabī bir 206a/16
ş.-ı ‘arabī 178b/23, 184b/3, 206a/9
- şu‘ūt** <Ar. *bk. su‘ūt.* -1-
ş. ètmeye 186a/16
- su‘ūt** <Ar. Enfiye, buruna çekilmek suretiyle alınan ilaçlara verilen genel ad. -2-
s. èdeler 232a/22
- şāf** <Ar. *bk. şiyāf.* -9-
şıfat-ı ş. 181a/15
ş. èdeler 181a/15
ş. èdüp 189b/21, 189b/22
ş.+ lar 195a/11, 219b/23
ş.+ lar èdeler 181a/17
ş.+ larla 172b/2, 189b/21
- şāfī** <Ar. Hastaya şifa veren, iyi eden. -1-
ş. 173a/10
- şakāklūs** <Gr. Bir terki b adı. -1-
ş. 216a/2
- şarāb** <Ar. Şurup. -93-
ş. 170a/5, 177a/27, 180a/27, 180b/7, 203b/5, 219a/8, 232a/23
ş.-ı akıkle 221b/6
ş.-ı benefşe 178b/5, 184a/17, 187a/23, 189b/8
ş.-ı etrunc 220a/19
ş.-ı haşhāş 187a/23, 187b/9, 189b/7, 204b/19, 205a/13, 205a/21
ş.-ı hışrım 184b/11
ş.-ı hummāz 180b/24, 187b/23, 220a/18
ş.-ı iccāş 219a/9
ş.-ı līmūn vèreler 188a/7
ş.-ı nārenc 178a/1
ş.-ı rummān 188a/6
ş.-ı sefercel 179a/12, 219a/9
ş.-ı şal‘ 203b/5
ş.-ı tūrunc 179a/12
ş.-ı tūffāh 178a/1, 178b/6, 179a/12, 179a/17, 187b/23, 188a/2, 188a/6, 205a/14, 219a/9
ş.-ı ‘unnāb 219a/8
ş.-ı verd-i mükerrer 183b/26, 187a/20
ş.+ dan 171b/16, 189b/10, 215b/6
ş. èdüp 177b/16
ş.+ ı 177b/16, 178b/5, 179a/18, 180b/22, 181a/10, 184a/5, 184b/11, 189a/22, 189a/23, 201a/6, 201a/7, 202a/9, 203a/19, 205a/21, 205b/16, 206b/21, 207b/2, 215b/10, 220a/19, 220a/20

ş.+ in 178a/20, 221b/10
 ş.+ ından 179a/8
 ş.+ ıyıla 189b/5, 196b/10, 201a/10, 201a/9, 203a/19
 ş.+ la 202b/8, 217a/24, 221b/1, 221b/7
 ş.+ lar 202b/21

şifā <Ar. İyileşme, sağalma. -4-

ş. 173b/8, 221a/23
 ş.+ sında 230a/3
 ş. vèrür 167b/22

şiş

Şiş, ur. -10-
 ş. 168b/14, 170a/3
 ş.+ dür 216a/21
 ş.+ e 226b/24
 ş.+ i 219b/15
 ş.+ le 223b/22
 ş.+ leri 225a/10
 ş. uralar 220b/5
 ş. urup 221a/14

şiyāf <Far. Fıtil. -5-

ş.-ı māmīşā 167a/23, 168b/20, 215a/16, 215a/20, 218b/5

şuḥūm <Ar. İçyağlar, donyağları. Metinde bir tekip adı '*merhem-i şuḥūm*' -1-
 merhem-i ş. 172b/14

ta'fīn <Ar. Tentür, alkolün bir veya birden fazla çok bitki üzerinde eritici etkisi sonucu elde edilen sıvı ilaç. -1-

t.+ e 224b/10

tanṭīl <Ar. Hasta olan uzuv üstüne sıcak su veya yağ dökmek. -4-

t. 215b/18
 t. edeler 186b/6, 215b/19, 228a/20

tazmīd <Ar. Merhemli bezi yaraya bağlama. -5-

t. edeler 169a/16, 225b/25, 230a/3, 231b/14
 t. olına 170b/18

tedbīr <Ar. Tedbir, önlem. -46-

t. 183b/27, 184a/22, 185b/12, 187a/22, 192b/20, 195b/11, 197a/19, 198b/20, 201b/27,
 213b/17, 214a/5, 223b/5
 t.-i bāliḡ 214a/3
 t.+ de 195a/17, 195a/18, 215a/12, 226b/20
 t.+ den 184a/20
 t.+ dür 183b/9, 190a/23, 197b/10
 işlāḥ-ı t.+ dür 197b/11
 t.+ e 214a/7
 taḡlīz-i t.+ e 197a/24
 t. edeler 221a/15, 229b/21, 232a/21
 t. etmeyeler 205b/19

t.+ i 197a/19, 198a/7, 202b/2, 213b/16

t.+ i eyledi 173b/8

t.+ ile 229a/5

t.+ in edeler 190a/22, 221a/6

t.+ iyile 213b/16

t.+ le 221a/23

hüs-n-i t.+ le 214a/1

t.+ ler 204a/10

t. olına 180a/26, 222a/23

t. olınsa 170a/18, 197b/27

t.+ üj 198a/12, 214a/5

tefcîr <Ar. Kanı veya cerahati akıtmak için ameliyattan sonra yaranın içine delikli borular sokma. -1-

t. 224b/24

tekmîd <Ar. Ilık veya soğuk su pansumanı. -1-

t. edeler 174a/5

telyîn <Ar. Yumuşatmak, eritmek. İçi yumuşatmak, kabızlıktan kurtarmak. -36-

t. 184a/25, 214a/27

t.+ den 187b/3

t. ede 180a/4, 184a/8

t. edeler 169a/27, 179b/19, 183b/17, 186b/2, 187a/15, 187a/24, 189b/23, 189b/27, 192a/10, 216b/16, 217a/8, 229b/16

t. ola 192b/18

t. olan 197a/17

t. olına 179b/11, 180a/2, 180a/20, 181a/11, 183b/18, 186a/10, 189a/9, 193a/21, 195a/10, 200a/17, 200a/18, 200a/7, 215b/13, 216b/6, 218a/27

t. oluna 177b/6, 219b/24

tenkıyye <Ar. Temizleme. Bağırsağa şırınga ile ilaç verme, lavman. -30-

t. 172b/1, 197b/27

t.+ den 186a/23, 218b/22, 218b/4, 223a/9, 229a/12, 232a/9

t. edeler 171a/11, 219b/11, 223b/2, 225a/22

beden-i t. edeler 219a/27, 232a/6

t. edüp 169a/24

t. etdükden 231a/23

t. etmedin 172a/9

mübâlağa-yı t. etmege 228b/26

t. etmek 214a/1

t. etmekde 170b/8

t. etmezden ol 229a/10

beden-i t. eylemekdür 219a/5

t. ola 169b/5

t. olduğdan 180a/4

t. olına 174a/16, 195a/23, 223a/8

t. olmadın 167b/5

t. olsa 199a/19

t.+ ye 213b/27

terkīb <Ar. Birkaç şeyi birleştirip bir şey meydana getirme; terkip, ilaç terkibi. -6-

t. 198a/11

t.-i hummā 197b/2

t.+ dür 172b/23

t.+ i 185a/17

t.+ lerde 173a/25, 173b/16

teşhīs <Ar. Seçme, hastalığın hangi hastalık olduğunu belirleme. -3-

t. 203b/26

t. olınırca 203a/10

t. olınsa 203b/26

tılā <Ar. Sürülerek kullanılan ilaçlar, merhem. -59-

ṭ. 168b/20, 169a/3, 217a/13, 232a/9

şifat-ı ṭ. 171b/3, 232a/9

ṭ.+ dur 168a/8

ṭ. edeler 168b/20, 168b/22, 169a/4, 171b/5, 179a/11, 216a/6, 216b/17, 217a/11, 217a/21, 217a/22, 217a/25, 218b/10, 218b/19, 218b/20, 218b/21, 218b/24, 218b/7, 222a/18, 222a/19, 222b/19, 222b/4, 226a/27, 226b/2, 226b/6, 226b/8, 229a/10, 229a/19, 230b/18, 230b/19, 231a/23, 231b/1, 231b/17, 231b/18, 232a/13

ṭ. edüp uralar 217a/15

ṭ. etmege 231b/12

ṭ. eylemek 218a/14, 218b/9, 220b/2, 221b/5

ṭ. eylerler 217b/18

ṭ. eyleseler 230b/1

ṭ.+ lar 217a/11, 226a/10

ṭ.+ lar edüp 226a/22

ṭ.+ larında 218a/5

ṭ.+ larla 180a/26

ṭ. olma 170b/17

ṭ.+ yı 217a/22

ṭ.+ yıla 168b/20, 171b/3

tiryāk <Ar. Genellikler panzehir niteliğinde olan bir grup macun. -6-

t.-ı efā'ı 202b/3

t.-ı kebīr 170b/24, 196a/5, 199a/15

t.-ı kebīrden 192b/6

t.+ ı 202b/4

tiryākıyyet-vār <Ar. Far. Tiryaklı, tiryak gibi. -1-

t. 202a/2

tūtiyā <Far. Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan toz haline getirilmiş sürme taşı. -4-

mağsül-i t. 229a/12

t.-yı kirmānī 229a/15

t.-yı mağsül 229a/18

t. 229a/22

uşül <Ar. 1. Kökler, ilaç yapımında kullanılan çeşitli bitki kökleri. 2. Yöntem, yol yordam, metod. -3-

u. 193b/9

u.-ı keber 174a/2

mā'-i u.+ la 196a/15

yakū Yakı. -45-

y. 173b/27

y. edeler 167a/16, 168b/22, 169a/20, 169b/10, 169b/11, 169b/27, 170b/19, 170b/23, 171b/3, 171b/6, 172a/1, 172b/25, 172b/4, 174a/19, 174a/24, 174a/3, 177b/14, 178b/27, 186b/5, 192a/13, 192a/15, 193b/19, 201a/26, 204b/26, 206a/3, 215a/18, 215a/21, 215b/24, 215b/25, 222b/20, 226a/5, 226b/10, 226b/3, 230a/16, 230a/6, 230a/9

y. etseler 172b/26, 230b/5

y. eylemeyeler 203b/2

y. eyleseler 230b/2

y.+ lardan 169b/18

y.+ larla 225b/26

y.+ yı 187b/6, 206a/3

zerūrāt <Ar. Zerūr, özellikle göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir grup ilaca verilen genel ad. -1-

z.+ ı 225b/8

zīmād<Ar. Merhem, yakı. -80-

z. 169b/10, 169b/12, 170a/1, 170b/11, 171b/27, 172b/6, 173b/27, 186b/3

şifat-ı z. 169a/16, 170b/18, 174a/22, 192a/13, 215a/19, 226a/5, 226b/6, 230a/4, 231b/15

şifat-ı z.-ı muql 226b/4

şifat-ı z.-ı sük 186b/4

z.+ a 170b/11

z. edeler 167a/1, 167a/23, 167b/3, 167b/5, 168b/24, 169a/5, 169a/7, 169b/17, 169b/24, 169b/25, 170a/3, 170b/11, 170b/13, 172a/2, 172b/11, 174a/24, 174a/7, 186b/3, 200a/10, 205a/27, 206a/2, 216a/13, 216b/4, 219b/22, 222b/2, 223b/6, 226a/7, 227b/11, 228a/19

z. edüb uralar 177b/27

z. etseler 230b/25

z. eylemek 216b/6

z. eylemekdür 224b/1

z. eylese 171b/22

z. eyleseler 167b/19

z.+ ı 169b/28, 170b/13, 174a/22, 226b/8

z.+ ıla 230a/3, 231b/14

z.+ la 167a/16, 170a/4, 170b/18, 192a/13, 215a/18, 226a/5, 226b/3

z.+ lar 170b/11, 216b/6, 230b/23, 230b/24

z.+ lar etmekde 204a/7

z.+ lar etmekle 207a/19

ž.+ lar uralar 227b/1

ž.+ larla 169a/16, 169b/21, 169b/9, 172b/4

1.13. Yön, Mesafe, İstikamet Bildiren Adları

aks <Ar. Ters, zıt -2-

‘a. 215a/4, 224b/3

alt Alt, aşağı -15-

a.+ ı 220a/4, 220b/11

a.+ na 187b/12, 189a/24, 204b/13, 218b/27, 228a/6

a.+ nda 186a/4, 193a/10, 210b/10, 219a/5, 224a/13, 231a/9

a.+ ndağı 227b/22

a.+ larında 209b/23

ara Ara, mesafe.-19-

a.+ dan 224b/15

a.+ larında 203b/21

a.+ sı 227a/7

a.+ sında 181b/26, 182a/9, 209a/5, 213b/17, 216a/20, 227a/6, 227b/26, 229a/8

a.+ sında olur 190b/15, 191a/10, 226b/17

a.+ sındadır 217b/15

a.+ sından 221a/24

a.+ ya 214b/23, 216a/17, 224b/16

aralık Aralık -4-

a.+ da 168a/22

a.+ nda ol 224a/6

a.+ lardan 224b/12

a.+ larına 224b/11

ard Art, arka -9-

a.+ ı 222b/22

a.+ inca 173b/20

a.+ inca olalar 191b/3, 194b/14, 213b/1, 214a/1

a.+ nda 228a/8

a.+ nda olandur 220a/12

a.+ ları 220a/11

arğa Arka, sırt. -8-

a.+ cuğların 214a/10

a.+ da 223b/20

a.+ dan 213a/9

a.+ sı 210a/10, 227b/17

a.+ sına 204b/6, 227b/18

a.+ sında 228a/3

art bk. ard -2-

a.+ larında 220a/5, 220b/12

‘arż <Ar. Ön, Ön taraf. -4-

‘a.+ ı 184b/8

‘a.+ ina 224b/12

‘a.+ indan 211b/19

‘a.+ a 191a/13

aşağa Aşağı, alt. -12-

a. 191a/12, 199b/12, 199b/16, 202b/11, 203b/9, 211a/14, 211b/14, 213a/9, 224b/13, 228a/24

a.+ da olursa 215a/9

a.+ dur 223b/13

cenüb <Ar. Güney. -3-

c. 201b/24, 213b/9, 213b/9

cenübī <Ar.-Far. Güneyle ilgili, güneye ait olan. -2-

c. 202b/22, 216b/19

cihāt <Ar. Yönler, taraflar. -1-

c.+ la 183a/2

cihet <Ar. Yön, taraf. -5-

c.+ den 182a/14, 182a/15

c.+ inden 183a/8., 191b/17

civār <Ar. Yakın yer, etraf. -6-

c. 216a/3

c.+ dan 182a/1

c.+ ma 182b/15

c.+ nda 174b/8

c.+ nda olan 222b/8

c.+ ları 182b/22

dāhīl <Ar. İç, içeri. -17-

d. 177b/21, 183a/22

d.-i bedene 189b/2

d.-i ‘urūḳda 181b/8, 182a/17, 188a/26, 192b/27, 197b/18, 197b/19

d.-i ‘urūḳdan 181b/8

d.+ de 177b/22, 216b/20

d.+ e 178a/11, 178a/7, 178a/9, 199b/15, 200b/10

dāhīlī <Ar.-Far. İçle ilgili, içe ait olan. -1-

c. ola 216b/20

dış Dış. -1-

d.+ a 225b/11

dīb Dip. -4-

d.+ i 220a/4,

d.+ ine 176a/27, 176b/1, 176b/7

esfel <Ar. En aşağı. -1-

e.-i başında 210a/5

etrāf <Ar. Taraflar, etraf. -24-

e. 213a/12, 216a/2
 e.+ a 167b/27, 199b/14
 e.+ da 211b/7, 222b/25
 e.+ in 205b/6
 e.+ ina 187b/13, 189a/24, 200a/10, 204b/16, 206b/19, 220a/26, 222a/23, 222b/19
 e.+ inda 190b/24, 203a/24, 222b/13
 e.+ inda olan 168a/26, 220a/6, 222b/7, 224a/7
 e.+ inda olandur 224a/16
 e.+ ıyla 222a/27

eymen <Ar. Sağ taraftaki, sağda olan. -1-
 e.+ den 194b/15

evāstī <Ar. Orta, orta yer. -1-
 e.+ inda 167b/8

evṣaṭ <Ar. Ortalar. -1-
 beyt-i e.+ da 214a/18

fevḵ < Ar. Üst, üst taraf, yukarı, yukarısı. -2-
 f.+ indadur 219a/1
 f.+ inde uralar 215a/25

ġavr <Ar. Dip, en alt. -2-
 ġ.+ da 211b/14
 ġ.+ ina 223b/16

ḥāric <Ar. Dış, dışarı, hariç. -30-

ḥ. 176b/25, 220a/23

ḥ.-i 'urūḵ 181b/14

ḥ.-i 'urūḵda 175a/14, 175a/15, 175a/16, 181b/14, 181b/16, 181b/7, 182a/18, 190b/10, 190b/12, 190a/13 192b/22, 193b/21, 197b/18

ḥ.-i 'urūḵdadur 183a/5

ḥ.+ de 175b/21

āḥir-i ḥ.+ de 197b/19

ḥ.+ den 202b/21

ḥ.+ e 178a/10, 178a/14, 178a/18, 178a/9, 178b/19, 219a/2

ḥ.+ i 204a/8

ḥ.+ inde 201b/15

ḥ. olmuş ola 204a/16

ḥāricī <Ar. Harice, dışarıya mensup, hariçle ilgili. -2-

ḥ.+ dūr 222a/9

ḥ. ola 216b/20

iç İç, insanın ya da herhangi bir şeyin içi. -125-

i. 171b/6, 228a/24

i.+ eler 203a/19

i.+ erisinde ola 212a/8

i.+ i 169a/1, 169a/13, 169b/4, 169b/8, 169b/9, 170b/15, 171a/23, 171a/25, 177b/11, 177b/15, 177b/16, 177b/9, 178b/25, 184b/2, 186a/24, 187a/8, 188a/5, 191b/23, 192b/11,

192b/19, 195a/15, 201a/12, 201a/13, 205a/22, 206a/1, 206a/15, 206a/18, 206a/19, 206a/8, 206a/9, 206b/5, 215b/16, 218a/18, 219b/5, 225b/11

i.+ i bir 184b/2

i.+ in 205b/8

i.+ in olur 206b/8

i.+ inde 168a/4, 169b/3, 181b/19, 181b/24, 182b/11, 182b/24, 183b/22, 186b/3, 189a/16, 192b/7, 193a/15, 193a/24, 194b/27, 195b/2, 196a/27, 198a/25, 199b/22, 201a/19, 211a/3, 212a/1, 218a/18, 218a/3, 222b/13, 228b/2, 230b/14

i.+ inde bir 190a/10

i.+ inde olan 220b/3, 221a/10, 221b/14, 225b/16, 227b/19

i.+ inde olanı 225b/9, 227b/8, 228a/26

i.+ inde olanları 226b/21

i.+ inde olduğu 231a/12

i.+ inde olur 223b/20

i.+ indeki 182b/10, 225b/11, 228a/13, 228a/27

i.+ indeki olanı 223b/8

i.+ inden 219a/13

i.+ ine 173a/18, 175b/22, 185b/2, 190a/3, 206b/10, 206b/11, 221b/13, 223b/9, 227a/8

i.+ iyile 168b/27, 169a/15, 178b/7, 180b/17, 184b/21, 187b/25, 194b/20, 195a/2, 195a/27, 206a/26, 214b/3, 214b/4, 215b/13, 217b/14, 218a/27, 223a/16, 224a/24, 225a/24, 225a/25, 226b/19, 231b/4, 232a/24, 232a/6

i.+ iyile ola 198b/4, 223b/1, 228b/23

içerü İçeri. -2-

i.+ ye 190a/21, 231b/8

ka' r <Ar. Derinlik, dip. Her şeyin dibi. Nihayet. -2-

ķ. 167a/24

ķ.-ı arzda 201a/1

ķarşu Karşı, -e doğru -6-

ķ. 173b/11, 177b/7, 187b/12, 204b/12, 211a/15

ķ. olursa 189a/26

ķat Ön, nezd, yan. -6-

ķ. 226a/3

ķ.+ ca 228a/4

ķ.+ larda 224a/17

ķ.+ larıdır 181b/10

ķ. olur 185a/23

ķ. olursa 232a/26

kenār <Far. Kenar. -4-

k.+ ma 206a/5

k.+ ında 178a/5

k.+ larında 201b/16, 221b/19

ķuz Kuzey, kuzeye bakan yer. -1-

ķ. 204b/12

- mā-beyn** <Ar. İki şeyin arasından. -1-
m.+ inden 173b/3
- maşrık** <Ar. Doğu. -1-
‘alāmet-i m. olup 216a/21
- naḥiye** <Ar. Kenar, yan, civar, çevre. -1-
n.+ yi 184a/17
- nevāhī** <Ar. Yanlar, taraflar. -4-
n.-i kalbde 186b/24
n.+ de 207b/25
n.+ den 207b/25, 208a/2
- orta** Orta, ara. -3-
o. 201b/21, 205b/17
o.+ sı 229a/27
- ön** Ön, önce. -3-
ö.+ ünde 187b/13, 209b/25, 213a/8
- sağ** Sağ, sağ taraf. -14-
ş. 166b/18, 168b/16, 168b/17, 168b/18, 172a/24, 172a/25, 186a/4, 194b/15, 210a/10,
213a/8, 222b/18
ş.+ a 229b/2
- sath** <Ar. Bir şeyin dış tarafı, dış yüzü. -1-
s.+ ında olur 216a/23
- şol** Sol. -13-
ş. 166b/19, 168b/16, 168b/17, 172a/24, 172a/25, 172b/12, 172b/13, 210a/10
ş.+ a 229b/3
ş.+ dan 166b/19, 222a/9
- şı‘b** <Ar. İki şeyin arasın, ara yer. -1-
ş.+ larına 231a/13
- şimāl** <Ar. Kuzey. -7-
ş. 177b/7, 184a/9, 189a/25, 204b/12
ş.+ e 187b/11, 189a/26, 204b/12
- taş** 1. Dış. 2. Taş. -5-
t. 173b/1, 211b/21, 221b/21
t.+ ı 225a/4
t.+ ın 205b/8
- taşra** Dış taraf, dışarı. -1-
t.+ ya 178a/17
- taht** <Ar. Alt, aşağı. -1-
t.+ ında olan 219a/1
- taraf** <Ar. Taraf, yan. -22-
t. 172b/13
t.+ a 210b/26, 227a/13, 231b/19
t.+ da 213a/8
t.+ da olsa 172b/12

.+ dan 166b/18, 173b/2, 173b/3, 194b/15

.+ dayısa 166b/18, 166b/19

.+ na 186a/3, 201b/15, 224b/13

.+ na uralar 187b/5

.+ nda 167a/18, 186a/4, 211a/10

.+ ndan 167a/19

.+ larda olur 228a/24

. olalar 207b/15

uc Uç. -1-

u.+ unda 191a/13

st st. -5-

.+ en 173b/2, 173b/3, 196b/17

.+ nden 173b/2

.+ ne 173a/9

zer st. -148-

.+ e 172a/6, 183b/16, 197b/11, 198a/4, 202b/13, 206b/17, 212b/27

.+ e ola 180a/27, 216a/26

.+ e olduğı 188b/15

.+ e olmak 178b/2, 207a/20, 210b/23

.+ e olur 194b/1

.+ edr 188a/24, 203b/17

.+ eyse 192a/11, 198a/16

.+ inde 168b/23, 169b/12, 204b/16, 215a/17, 216b/4, 221b/17, 221b/23, 228b/10

.+ inde olan 176b/8

.+ inde olursa 176b/2

.+ indedr 200a/25, 207b/14, 227a/16

.+ indedr bir 218b/26

.+ ine 172a/1, 173a/18, 173a/20, 173a/9, 174a/10, 175b/17, 175b/5, 176a/23, 176b/3, 181b/27, 181b/5, 181b/6, 182a/16, 182b/15, 182b/8, 183a/17, 183a/18, 183a/19, 185a/6, 186b/8, 188b/19, 190a/10, 191a/6, 191b/25, 193b/13, 197b/23, 199b/4, 200b/2, 200b/23, 201a/26, 202a/22, 204a/12, 204a/2, 204a/21, 204a/28, 207a/2, 210a/10, 210a/12, 211a/15, 215b/17, 216a/14, 216b/17, 217b/6, 218a/13, 218a/14, 218b/22, 218b/23, 220a/10, 220b/13, 221b/16, 221b/24, 189a/21, 221b/4, 222a/1, 222b/10, 222b/11, 224a/25, 224b/18, 224b/20, 225a/15, 225a/26, 225b/15, 226a/1, 227a/23, 227a/24, 227b/17, 228a/1, 228a/26, 230a/23, 230b/1, 230b/18, 232a/27

.+ ine bir 191b/24, 211b/21

.+ ine ol 221b/24

.+ ine ola 168b/14, 195b/12

.+ ine olalar 187b/22, 191b/14

.+ ine olandur 202b/24

.+ ine olduğı 186b/27

.+ ine olmak 171a/5, 171a/6, 171a/8, 180b/5, 183b/2, 200b/24, 204b/8, 210b/18, 212b/20, 222b/2, 224a/12

ü.+ ine olmağdur 177a/14, 204a/13

ü.+ ine olmuş ola 207a/7

ü.+ ine olsa 166b/16, 175b/14, 191a/14, 209b/22, 210a/14, 210a/18, 210a/3, 210a/3

ü.+ ine olup 188a/23, 210a/16, 214a/15

ü.+ ine olur 185a/17, 196b/27

ü.+ ine olursa 210b/1

ü.+ ine uralar 223b/24

ü.+ ine ursalar 225b/11, 230b/3

ü.+ inedür 174b/11, 197b/5

vasaṭ <Ar. İki şeyin arası, ortası. -4-

v.+ a 176b/4

v.+ da 212a/7

v.+ da olan 176b/8

v.+ ında olsa 176b/3

vāṣaṭī <Ar. Orta, orta yer. -1-

mevzi' -i v.+ye 176a/10

yan 1. Yan, taraf. 2. Kalça kemiğinin üst bölümü. -11-

y. 174a/9

y.+ ma 168a/10, 210a/11, 223b/27

y.+ ında 168a/9, 196a/22, 206a/6, 228a/22

y.+ ından 173b/1

y.+ ından bir 168a/10, 210a/11

yaṇ *bk. yan.* -3-

y.+ a 208a/6, 208a/7, 210a/10

yūkaru Yukarı. -11-

y. 187a/15, 199b/11, 204b/5, 211a/17, 211b/14, 223b/22

y. bir 173b/1

y.+ da 172a/24, 200b/22, 213a/19

y.+ ya 172a/21

1.14. Hastalık ve Hastalık ile İlgili Adlar

acı Acı, ağrı. -3-

a. olmağla 194a/23

a. olmak 177b/4

a.+ sın 221b/19

‘akdī <Ar. Mafsallarda olan düğüm ve yumru. -1-

‘a.+ den 228b/4

ākile <Ar. Yenerce denilen yara. -7-

ā. 201b/10, 208a/20, 222b/10, 222b/11, 222b/17

ā.+ dedür 222a/3

ā. olmağa 231b/14

‘alāmāt <Ar. Hastalık belirtileri. -21-

- ‘a. 201b/21, 211b/11, 212b/7
- ‘a.-ı bevl 212a/16
- ‘a.-ı buhrān 208a/4, 209b/12
- ‘a.-ı ceyyide 209a/10
- ‘a.-ı ceyyidedendür 210a/23
- ‘a.-ı hummāyāt 182a/19
- ‘a.-ı maḥmūdeye 212b/5
- ‘a.-ı mevtdendür 212b/6
- ‘a.-ı muhlikeyile olur 212b/8
- ‘a.-ı muhlikeyile 212b/9
- ‘a.-ı reddiye 209a/10, 210b/1
- ‘a.-ı reddiyedür 210b/9
- ‘a.-ı reddiyedendür 198b/26, 212b/6
- ‘a.-ı şulḥa-yı maḥmūde 210a/7
- ‘a.+ ı 179b/13
- ‘a.+ larla 182a/20

‘alāmet <Ar. Hastalık belirtisi. -115-

- ‘a. 178a/12, 178b/21, 179a/1, 179b/23, 181a/5, 188b/27, 194a/7, 194b/13, 207a/19, 208b/26, 209b/21, 210a/5, 210b/17, 215a/5, 219b/17, 222b/2, 228b/7
- mevāzıbe-yi ‘. 193a/1
- ‘a.+i 193a/1
- ‘a.-i ibtidāsı 183a/5
- ‘a.-i iḥtilāf-ı nevbetden 197b/12
- ‘a.-i kavīyyesindendür 191a/22
- ‘a.-i maşrıḳ olup 216a/21
- ‘a.-i mevtdür 211a/2, 211a/8
- ‘a.-i reddiye 211a/19
- ‘a.-i reddiyedür 212a/16
- ‘a.-i sābıḳda 178b/10
- ‘a.-i şalābete 223a/25
- ‘a.-i vebā 200b/20
- ‘a.+ dür 210a/27, 210a/8, 210b/14, 210b/24, 210b/25, 210b/3, 210b/6, 210b/7, 210b/8, 211a/14, 211a/19, 211a/21, 212a/15, 212b/15
- ‘a.+ e 199b/26, 210a/9
- ‘a.+ e urulmuş 226b/14
- ‘a.+ i 167a/5, 168b/13, 169a/21, 170a/11, 171a/5, 171b/7, 174a/11, 174a/12, 176a/21, 176a/3, 177a/12, 177a/4, 177b/1, 178a/12, 178a/16, 178b/1, 178b/19, 179a/15, 179a/6, 179b/6, 180a/14, 180b/12, 180b/21, 186a/4, 186a/9, 187a/4, 188b/23, 190b/18, 193a/18, 196b/25, 197b/7, 198a/24, 199a/23, 199b/3, 200a/15, 200b/9, 203a/3, 204a/11, 205a/16, 205a/24, 212a/27, 218a/22, 224a/12, 226a/12
- ‘a.+ idür 168b/13, 196b/25, 210b/15
- ‘a.+ incedür 190b/12

‘a.+ ler 171b/9, 194a/25, 201b/27, 204b/10, 207b/12, 208a/11, 209b/16, 212b/5

‘a.+ ler olmaya 198a/10

‘a.+ lerdür 210a/12, 210b/13

‘a.+ leri 168a/18, 185b/9, 203a/9, 206a/22

‘a.+ lerindendür 182a/27, 183a/24

‘alîl <Ar. Hasta -7-

‘a. 174a/21, 197b/27, 207a/9, 209b/25, 216b/23

‘a.+ den 215a/11

‘a.+ den ola 228b/21

‘araż <Ar. Hastalık vb. felaketlerin meydana gelmesi. -2-

‘a.+ lar 182b/3

‘a.+ ları 228b/15

a‘rāz <Ar. Hastalık alametleri. -18-

a. 176a/16, 199a/19, 208a/14

a.-ı ‘azīm olur 208a/13

a.-ı lāzımaya 199a/6

a.-ı müştedd olursa 220a/8

a.-ı nefsāniyye 208b/22

a.-ı nefsāniyyeden 205a/9

a. eylemek 211a/14

a.+ ı 176a/14, 186b/12, 186b/13, 186b/16, 186b/26

şiddet-i a.+ ından 188a/9

a.+ larda 219a/23

a. olmasa 206b/27

a.+ u 176a/20

a‘rec <Ar. Topal, aksak. -2-

a. olur 167a/15, 172b/12

‘arīzū’l-aşl <Ar. Bir hastalık ismi. -1-

‘a. olur 217a/1

aruk Zayıf, güçsüz-2-

a. 198a/4

a. olursa 217a/3

‘ataş <Ar. Susama. Hararet. -48-

‘a. 170a/11, 179a/20, 179b/9, 180b/13, 181a/5, 182b/4, 183a/24, 185a/23, 185a/26, 187a/19, 187a/5, 189a/18, 190a/26, 191a/9, 191b/11, 191b/7, 194a/22, 198a/15, 198a/26, 198a/8, 198b/23, 199a/2, 199b/27, 200a/15, 200b/11, 204b/18, 208a/5, 211b/4, 212a/18, 215a/6, 215b/12, 216a/25, 216b/26, 219b/18

‘a.+ dan 184b/24, 205b/1

‘a.+ dur 177a/13

‘a.+ ı 169a/22, 193a/3, 193b/12

‘a.+ ına 199a/7

‘a.+ la olmak 212a/25

‘a. olduğu 183b/27

‘a. olmaḡ 194b/2

‘a. olmaz 190b/19

‘a. olur 194a/20

‘a. olursa 192b/8, 213b/22

bahaḡ <Far. Saçkıran, mantar hastalığı. -1-

b. 213a/15

baraş <Ar. Vücutta yer yer beyaz ve alaca lekeler meydana getiren ve tedavisi mümkün olmayan bir hastalık. Abraşlık.-1-

b. 208a/20

barās *bk. baraş.* -1-

b.+ a 208a/22

baraż *bk. baraş.* -1-

b. 213a/15

b.-ı esved 196a/17

baṡ <Ar. Kazmak, deşmek. -2-

b. 227b/5

b.+ dur 227b/4

bahaḡ <Ar. İnsanın bedeninde pul pul beyazlık ve alaca bir renk meydana getiren bir çeşit hastalık. -1-

b. 208a/18

belā <Ar. Afet. Sıkıntı. Tasa, kaygı. Musibet. -4-

b. 203b/3

b.+ dan 168a/10

b.+ nuṡ 198a/14

b.+ yıla 187a/3

bevāsīr <Ar. Basur, hemoroid, basur deliği. -3-

b. 179a/2, 213b/9

b. olmağı 213a/13

boḡmaca Boḡmaca hastalığı. -1-

b. 221a/13

buhṡān <Ar. Hastalığın en ağır ve tehlikeli vakti. -100-

b. 187a/7, 208a/12, 208a/14, 208a/16, 208a/17, 208a/23, 208b/11, 208b/12, 208b/15, 208b/17, 208b/9, 209a/12, 209a/13, 209a/14, 209a/15, 209a/17, 209a/2, 209a/20, 209a/21, 209a/22, 209a/23, 209a/25, 209a/26, 209a/27, 209a/4, 209b/13, 209b/14, 209b/2, 209b/24, 209b/4, 209b/6, 209b/9, 210a/22, 211b/9, 212a/12

‘alāmāt-ı b. 208a/4, 209b/12

b.-ı ḡsūn ol 208b/26

b.-ı intikālī 207b/27

b.-ı maḡmūr 207b/17

b.-ı nāḡış ola 208a/14

b.-ı rābi‘den 189b/8

b.-ı ṡabī‘atūṡ 207b/9

b.-ı tām olmaz 208b/12

b.-i tām 207b/18, 208b/10
 b.-i tām-ı reddī 207b/23
 b.+ a 207b/17, 207b/23, 208b/13, 210a/6
 b.+ da 209b/20
 yevm-i b.+ da 209b/22
 vaqt-ı b.+ da olur 175a/14
 b.+ dan 209a/2, 209b/2, 209b/4
 cemī'-i b.+ dan 209b/3
 eyyām-ı b.+ dan 209a/3, 209a/8
 b.+ dan bir 202b/25
 eyyām-ı b.+ dandur 209a/12, 209a/9
 yevm-i b.+ dur 209a/15, 209a/18, 209a/21, 209a/25, 209a/27, 209b/1, 209b/3, 209b/5, 209b/6
 b. étmege 209a/11
 b. etmek 209a/10, 209a/16, 209a/18
 b. eyler 208b/22
 b.+ ı 208b/1, 208b/2, 209b/18
 b.+ lardandur 208a/4
 eyyām-ı b.+ larındandur 209a/9
 b.+ larıñ 209a/5, 209a/7
 b. ol 208b/27
 b. olmağa 209a/23
 b. olmasa 209b/12
 b. olmaz 209a/22, 209a/24, 209b/5, 209b/8, 209b/9
 b. olur 209b/10, 212b/8
 b.+ uñ 207b/8, 208b/19, 208b/3

būrū Ağrı, sancı. -1-

b.+ ya 196b/12

būrūdet <Ar. Soğuk, soğukluk. -34-

b. 179a/7, 180b/1, 183a/12, 183a/23, 183a/6, 183a/8., 185a/24, 185a/25, 190b/22, 190b/23, 190b/26, 191a/2, 191a/20, 194a/20, 194a/8, 198a/21, 198a/25, 198a/26, 198b/6, 207a/14, 207a/17
 b.+ de 193a/1
 b.+ den ol 173a/21
 b.+ den olan 173a/15
 b.+ i 194b/3
 b.+ in 183a/14
 b.+ inden 192b/2
 b.+ le 194a/23
 b. olduğınuñ 198a/22
 b. olsa 201b/26
 b. olur 183a/11
 b. vermeye 192b/4

b. vèrüp 203b/4
b. vètür 198a/23

büşür *bk. büşür.* -7-

b. 214b/24
b.+ ler 211b/8
b.+ ler olsa 210a/22
b.+ ler olur 231b/25
b.+ leri 188a/1
b.+ si 175a/18, 184b/18

büşür < Ar. Çıbanlar, sivilceler. -10-

b. 214b/15, 222a/7
b.+ cüklerdür 188b/22
b.+ da 182a/19
b.+ dan 222a/14
b.+ dur 216b/23, 217b/16, 217b/7, 218a/16, 219a/19, 220b/16, 225a/13
ğudū-yı b.+ lar olur 228a/12
b.+ uñ 214b/12

cāversiyye < Ar. Bir darı tanesi büyüklüğünde olan kabarcık. -2-

c. 217b/15
c.+ dedür 217b/6

cefāf < Ar. Kuru olma. -9-

c. 198a/16, 198a/4, 204b/1, 207a/20, 207a/7, 217a/13
c. olur 200b/12
c. vèrmekile 201a/23
c. vèrüp 231a/12

cerāhat < Ar. Yara. -5-

c. 216b/20, 224a/14
c.+ e 224b/16
c.+ in 225b/16
c.+ lere 225b/13

cereb < Ar. Uyuz hastalığı. -4-

c. 196a/17, 208a/18, 214b/10, 217b/9

cesāvet < ? Organlardaki sertleşme. -1-

c. olmak 213a/19

cüderī < Ar. Çiçek hastalığı. -15-

c. 201b/9, 202b/23, 202b/25, 203a/11, 203a/13, 203a/26, 203a/3, 203a/8, 203a/9, 208a/20
c.+ den 203a/8
c.+ dür 203a/7
c.+ nün 203a/1
c.+ ye 202b/24

cünūn < Ar. Delilik, delirme. -1-

c.+ a 212b/25

cüzzām <Ar. Cüzam hastalığı. -2-

c.+ dan 196a/16

c. olmağa 212b/26

çibān Çıban. -13-

ç.+ a ursalar 225b/12, 225b/13

ç.+ dur 213a/14

ç.+ ı 225b/1

ç.+ lar 225b/2, 225b/4, 225b/5

ç.+ lara ursalar 225b/10, 225b/15

ç.+ larda 182a/19

ç.+ lardadır 225a/12

ç.+ laruñ 225a/19, 225b/11

çiçek Çiçek hastalığı. -6-

ç. 201b/10, 202b/12, 203b/2

ç.+ dür 203a/10

ç.+ i 222b/12

ç.+ idür 228a/18

çirk <Far. Yarada olan kan ve irin. -1-

ç.+in 225b/13

dā'-ı fīl <Far. Fil hastalığı, ayak şişmesi (*Elefantiasis*). -2-

d.-ı fīl olmağı 213a/19

d.-ı fīl 208a/20

dā'-ı şa'leb <Far. Saç ve sakal dökülmesi şeklinde görülen bir hastalık. -2-

d.-i şa'leb olan 213b/12

d.-i şa'leb 213b/13

dā'ire Ar. Dönen, devreden bir humma türü. -15-

d. 175a/11, 181b/16, 196b/26, 197b/2, 199a/23

harāret-i d. 193a/6

hummā-yı rub'-ı d. 193b/20

rub'-ı d. 197a/7

ğıbb-ı d. bir 197b/26

d.+ den 197b/3

d.+ dür 182a/17, 190b/9

d.+ nūñ 197b/23

d. ola 192b/14

d. olmağ 219a/27

delā'il <Ar. Hastalığın delilleri. -1-

d.+ i 191a/8

delālet <Ar. Hastalığın belirtisi. -80-

d. 190b/17

d. eyler bir 210b/20

d. eyler 167a/13, 175a/10, 175a/22, 175a/9, 176a/14, 176b/14, 176b/16, 176b/17, 176b/6.185a/1, 185a/2, 185a/4, 185a/6, 190b/16, 194a/13, 194a/16, 194a/18, 194a/24,

198b/24, 198b/26, 200b/24, 201b/23, 207b/13, 208b/14, 208b/15, 208b/17, 208b/19, 208b/27, 209a/10, 209b/14, 209b/15, 209b/16, 209b/21, 209b/25, 210a/12, 210a/15, 210a/17, 210a/20, 210a/21, 210a/27, 210a/4, 210a/7, 210b/4, 210b/5, 211a/1, 211a/17, 211a/22, 211a/26, 211a/6, 211b/16, 211b/3, 211b/9, 212a/1, 212a/12, 212a/13, 212a/17, 212a/22, 212a/26, 212a/3, 212a/4, 212a/5, 212b/12, 212b/13, 212b/15, 212b/16, 212b/18, 212b/2, 212b/20, 212b/21, 212b/25, 212b/7, 213a/18, 215a/23

ih̄tilāṭ-ı d. eyler 184b/27^ı aql.a

d. eylese 166b/17

d.+ inedür 176a/21

delīl <Ar. Hastalık delili, kanıtı. -15-

d. 210b/12

d.+ dūr 208b/15, 210a/14, 210a/22, 211a/10, 211a/13, 211a/23, 211a/24, 211b/7, 212a/20, 212a/25, 212b/3

d.+ lerindendür 204a/26

d. olur 210a/18

demāmīl <Ar. Ciltte kızıl ve iltihaplı çibana sebep olan bir hastalık. -3-

d. 225b/4

keşret-i d. 213a/13

d.+ dedür 225a/12

devālī <Ar. Damar hastalığı, varis. -1-

d. 213b/13

dıkk <Ar. İnce ağrı, erime hastalığı, verem. -23-

d. 203b/14, 207a/4

ḥummā-yı d. 174b/26, 182b/19, 193a/7, 203b/11

d.-ı şeyḥūḥāt 207a/12

d.-ı şeyḥūḥātdadur 207a/11

d.+ a 177a/9, 193a/12, 197a/21, 200a/15, 204a/6, 214a/16

aşḥāb-ı d.+ a 207b/4

ḥummā-yı d.+ a 193a/4, 197b/24, 206a/12

ḥummā-yı d.+ da 204a/24

ḥummā-yı d.+ dadur 203b/11

d.+ dur 207a/6

ḥummā-yı d.+ dur 174b/22

d. olmışdur 207a/3

dıkkıyye <Ar. bk. dıkk. -1-

d.+ ye 177a/8

dübīlāt <Ar. bk. dübīle. -1-

d.+ dan 224a/2

dübīle <Ar. İrinli küçük tümör. -7-

d. 213a/14, 213a/14, 223a/18, 223b/17

d.-yi menküse 223b/12

d. bir 223b/18

d.+ dedür 223a/18

d.+ ye 223b/6

dübîlî <Ar. Tümör ile ilgili, tümöre ait. -1-

d. 223a/20

ebyazü'l-levn <Ar. Beyaz renkli olma, yüzün renginin beyaz olması. -2-

e. olandur 203a/1

e. olduğu 223a/20

elem <Ar. Acı, sıkıntı, üzüntü. -5-

e. 231b/8

e.+ i 174a/12, 217b/22

e.+ le 212a/27

e. olmayup 226a/12

emrâz <Ar. Hastalıklar, marazlar. -30-

e. 208b/7

e.-1 balğamîye 167b/9

e.-1 hâddde bir 212b/3

e.-1 hâddde 210b/23, 210b/25, 210b/27, 211a/11, 211a/12, 211a/25, 211a/7, 211a/8, 211a/9, 211b/2, 212b/14, 212b/15, 212b/3

e.-1 hâddden 189b/7

e.-1 hâddelerde 211a/5, 212a/21

e.-1 hâddlerde olur 208b/20

e.-1 hâddlerde 188a/8, 190b/5, 212a/20, 212a/23

e.-1 hâddlerüñ 209a/8

e.-1 müzminde 209b/9, 211b/4

e.-1 re'isüñ 208b/1

e.-1 şafrāvīde 210a/21

e.+ uñ 175a/2

encere <Far. Vücuttaki kaşıntılı döküntüler, kurdeşeni. -1-

e. 205b/2

esvedü'l-levn <Ar. Yüzün siyah renkte alması. -1-

e. olur 194b/2

evcā' <Ar. Ağrılar. -5-

e. 177a/2

e.-1 mafāşıla uralar 168a/7

e.-1 mafāşılta 172a/8

e.-1 mafāşıldan bir 172a/11

e. olmak 208a/8

evrām <Ar. Veremler, şişler, şişikler. -24-

e. 177a/2, 190a/16, 203b/9, 214b/15, 214b/21, 222a/7, 222b/22, 223a/2

'ilāc-ı e. 228a/8

e.-1 hâddeden 224a/2

e.-1 rīḥīye 227a/1

e.+ a 180a/17, 190b/2

e.+ da 176b/20, 202b/11

- e.+ dan 227a/2
e.+ dandur 214b/15
ḥummāyāt-ı e.+ dur 190a/14
e.+ lar 190a/16, 214b/21
ḥummā-yı e. olmağdan 204a/3
e.+ uḡ 214b/12, 214b/16, 222b/21
- ezā** <Ar. İncinme, can yakma. -1-
e.+ sı 170b/8
- fā'ire** <Ar. Bir tür nöbetli humma. -1-
f. 181b/11
- fālic** <Ar. Felçli, felç hastası. -6-
f. 196a/17, 208a/20
f.+ de 211b/25
bāb-ı f.+ de 229b/18
f. olmağa 212b/22
f. olmağı 213a/1
- fayḳarā** <Gr. Acı. -4-
ayāric-i f. 167a/8, 191b/24
ayāric-i f. bir 170b/26, 186b/18
- fetret** <Ar. İki nöbet arasında geçen zaman. -6-
f. 188a/24, 188a/25, 193a/4, 193a/5, 207a/2
zamān-ı f.+ de 193a/6
- fehīl** <Ar. Kulak arkasında oluşan bezlerle ilgili bir hastalık ismi. -1-
f. 228a/8
- fi'l-buḫrān** <Ar. Nöbet, kriz. -1-
f. 207b/7
- fulgamūnī** <Ar. Bir verem türü. -8-
f. 215a/2, 215a/4, 215a/6, 216a/19
f.+ de 216a/20, 216b/17
f.+ den 215b/26
f.+ nūḡ 214b/12
- fulkamūnī** <Ar. bk. *fulgamūnī*. -2-
f. 214b/27, 222a/13
- füvāk** <Ar. Hıçkırık. -3-
f. 211a/11, 213b/14
imtilā-yı f. olan 213b/14
- gānferyā** <Ar. Bir hastalık ismi. -1-
ğ. 216a/4
- gaşeyān** <Ar. Gaşy olma, kendinden geçme. -2-
ğ.+ dur 208a/5
ğ. olsa 187a/19
- gaşiyye** <Ar. 1.Örtü, zar. 2. kıyamet. Bir humma türü. -1-
ḥummā-yı ğ. 199a/27

ğaşy <Ar. Kendinden geçme, bayılma. -20-

ğ. 179a/4, 179a/5, 179a/6, 179a/8, 190b/26, 199b/16, 199b/2, 199b/8, 200a/8, 203a/27, 217b/25

ğ.+ ıla 191a/25, 224a/27

ğ. olunca 189a/3

ğ. olmak 212b/2

ğ. olsa 212a/27

ğ. olup 223b/10

ğ. olur 199b/10, 200b/14, 220a/7

ğayyā <Ar. Cehennemde bir kuyu. **mec.** Yüksek ateşlenmek. -1-

ğ. 199b/26

ğıbb <Ar. Nöbeti gün aşırı tutan sıtma. -22-

ğ. 175a/10, 175a/9, 176a/19, 184a/14, 185a/15, 185a/21, 185a/27, 186b/20, 187a/9, 197b/17, 199a/23

ħummā-yı ğ. 185a/10, 197b/21, 219a/25, 219a/27

ğ.-ı dā'ire bir 197b/26

ğ.-ı ħalāşda 188a/24

ğ.-ı ħalāşdan 186b/25

ğ.+ a 189a/1

ğ.+ la 186b/11

ğ.+ uş 197b/23

ğışāvet <Ar. Körlüğü meydana getiren zar, katarakt-1-

ğ. 210a/1

ğışyān <Ar. Mide bulantısı, kusmak. Baygınlık, koma hali. -1-

ğ. 200b/12

giciyik Kaşıntı-1-

g. 173a/1

ğuşşā <Ar. Keder, tasa, kaygı. -1-

ğ.+ da olur 200b/13

ħader <Ar. Uyuşukluk, uyuşma.-1-

ħ. olmak 212b/21

ħafākān <Ar. Izdırap, çarpma, vurma, 2. Yürek oynaması. -5-

ħ. 208a/7, 212a/27

ķaşr-ı ħ. 220a/7

ħ. olmak 180b/22

dā'im-i ħ. olmak 212b/17

ħanāzīr <Ar. Sıraca adı da verilen bir tür çıban. -25-

ħ. 229b/2, 229b/7, 229a/25, 229a/26, 229b/5, 230b/1, 230b/13, 230b/15, 230b/16, 230b/3, 231a/2, 231a/4

ħ.+ dedür 229a/25

ħ.+ den bir 230a/18

ħ.+ e 229b/2, 230a/16, 230b/11, 230b/2, 230b/20, 230b/25, 230b/6

ħ.+ e urarlardı 230b/10

h. olan 230b/21

h.+ uñ 229b/20

h.+ üñ 230a/20

harāret <Ar. Sıcaklık, ısı, hararet, vücut sıcaklığı. -180-

h. 166b/16, 168b/13, 169b/27, 170a/3, 174b/16, 175b/15, 175b/19, 175b/22, 176a/10, 177a/11, 177a/5, 177b/1, 177b/2, 179a/7, 180a/15, 180a/16, 180b/11, 181b/21, 181b/22, 181b/23, 183a/16, 183a/7, 185a/26, 188b/26, 189a/18, 189b/2, 190a/21, 190a/26, 191a/2, 191a/3, 191a/5, 191b/11, 191b/14, 193a/8, 193a/9, 196b/9, 197b/23, 197b/24, 198a/21, 198b/21, 198b/22, 202a/19, 203b/14, 204a/16, 204a/20, 204a/22, 204a/26, 214a/18, 214b/23, 215a/2, 215b/11, 215b/12, 216a/10, 217b/13, 218b/16, 219a/22, 228b/9, 231a/11, 231b/4, 232a/4

ifrāt-ı h. 176b/5

h.+ .üñ 204a/23

h.-i dā'ire 193a/6

h.-i ġarībe olur 175b/15

h.-i ġarībe 174b/20, 174b/24, 175b/20, 175b/24, 175b/26, 176b/26, 181b/18, 191b/1, 200b/4, 203b/11, 203b/23, 203b/25, 204a/18

h.-i ġarībedür 174b/13

h.-i ġarībenüñ 175b/27, 184a/16, 189b/1

h.-i ġarībesiyile 182b/13

h.-i ġarībeyi 183b/8, 184a/6

h.-i ġarīzeleri 214a/14

h.-i ġarīzeye 183a/22

h.-i ġarīziyye ol 175b/6

h.-i ġarīziyye 174b/20

h.-i ġarīziyye 175b/11, 175b/12, 175b/24, 181a/27, 188b/2, 188b/4, 198b/24, 199b/15, 215b/14, 215b/15, 216a/1, 216a/3, 223b/11, 224b/2, 224b/7

h.-i ġarīziyyede 175b/25

h.-i ġarīziyyeden 183a/23, 202b/14

h.-i ġarīziyyedür 175b/18

h.-i ġarīziyyenüñ 211a/12, 211a/17, 223a/24

h.-i ġarīziyyeye 175b/20

h.-i ġarīziyyeyi 207a/16

h.-i ġarīziyyeyile 175b/12

h.-i ġalbde 176a/7

h.-i ġuvvetiyyesi 204a/14

h.-i lāzıma olup 204a/13

h.-i leyyin 200b/9

h.-i ruṭübātı 207a/16

h.-i şafırāvīde 215a/3

h.-i şedīdedür 177a/12

h.-i ṭārī olsa 182b/24

h.-i 'ufūnet 198a/23

ħ.-i uşukusiyye 175b/16
 ħ.-i za'ifeyi 224b/9
 ħ. bir 169b/24
 ħ.+ de 168b/3, 231b/13
 ħ.+ den 176a/6, 198b/25
 ħ.+ dūr 175b/20, 175b/25, 183a/12
 ħ.+ e 174b/27
 ħ.+ i 175b/13, 175b/17, 179b/20, 179b/7, 190b/19, 191a/6, 193b/11, 195b/24, 198a/15, 198a/9, 201b/6, 201b/8, 202a/17, 210a/18, 224b/1, 225b/19
 ħ.+ i olan 172a/5
 ħ.+ i olur 170a/9
 ħ.+ in 183a/14
 ħ.+ inden 175b/23, 179b/7, 191b/2, 193a/6
 ħ.+ ine 200b/10, 224b/2
 ħ.+ iyile 211a/18
 ħ.+ le 207a/3
 ħ.+ le ola 176b/25
 ħ.+ ledūr 194a/10
 ħ.+ leri 188a/1, 214a/12
 ħ. olan 190b/2
 ħ. olduğı 182a/14
 ħ. olmak 182a/22
 ħ. olmaz 175b/15
 ħ. olsa 231b/4
 ħ. olup 166b/15, 191b/6
 ifrāt-ı ħ. olup 199a/2
 ħ. olursa 229a/9
 ħ. vērūr 201b/5, 202a/13

ħārenzel <Ar. Bir hastalık ismi. -1-

ħ.+ den 181a/8

ħaşbe <Ar. Kızamık hastalığı. -12-

ħ. 201b/10, 202b/12, 202b/23, 203a/10, 203a/11, 203a/13, 203a/26, 203a/8, 208a/20

ħ.+ dadur 202b/12

ħ.+ nuş 203a/6, 203a/7

ħaşef <Ar. Vücutta çıkan küçük basurlar. -2-

ħ. 188b/21, 188b/22

ħaşr <Ar. Darlık ve sıkıntı. -2-

ħ. oldur 174b/23

ħ. olma 194b/10

ħasta <Far. Hasta, rahatsız. -2-

ħ. olsa 210b/21

ħ.+ ya 175b/1

ħastalık <Far. T. Hastalık. -2-

h. 210b/20

h.+ dan 213b/15

hayz <Ar. Bir tür sancı. Kolera hastalığı. Adet olma, regl olma. -5-

h. 202b/15, 202b/16, 213a/17, 213a/6

idrār-ı h.+ a 229a/24

h.+ da 213a/16

hedyān <Far. Saçmalama, boş söz, sayıklama. -5-

h. 184b/25, 187a/7, 187b/3, 188a/17, 211a/25

herāciyyü'l-cevher <Ar. Veba hastalığında koltuk altında veya kasıkta çıkan çıban, yumurcak. -1-

h. ola 221a/15

hum mā <Ar. Başta sıtma olmak üzere ateşli hastalıklara verilen genel ad. -312-

h. 174b/12, 174b/17, 175a/15, 175b/2, 175b/3, 175b/4, 176a/13, 176a/18, 176b/9, 177a/3, 178a/15, 178a/27, 178b/10, 179a/10, 179a/11, 179a/15, 179b/21, 179b/23, 179b/6, 180a/14, 180b/12, 180b/8, 181a/13, 181a/16, 181a/5, 181b/21, 181b/22, 182a/2, 182a/5, 182a/9, 182b/18, 182b/19, 182b/23, 183a/3, 183a/4, 183b/3, 183b/6, 184a/21, 184a/8, 184b/14, 184b/22, 185a/16, 185a/8, 186a/26, 186b/10, 186b/24, 188a/20, 188a/27, 188b/1, 188b/7, 188b/9, 189a/3, 189b/2, 189b/27, 190a/22, 190b/10, 190b/13, 190b/22, 190b/27, 192a/11, 192a/7, 194b/10, 194b/3, 196a/20, 196b/25, 196b/27, 197a/10, 197a/21, 197a/27, 197a/8, 197b/13, 197b/21, 197b/24, 197b/25, 198a/26, 198b/22, 199b/11, 204a/3, 205b/10, 206b/26, 207a/5, 212a/24, 213b/7, 216a/25, 231b/4

ğalāyān-ı h. 188b/1

müştedd-i h. 216b/26

terkīb-i h. 197b/2

h.-yı 'afnī olur 179b/5

h.-yı 'ālim 205a/7

h.-yı balğamī 192b/13, 193a/1

h.-yı balğamīlere 191a/25

h.-yı balğamiyye 190b/9, 197b/26, 198b/20, 199b/3

h.-yı balğmīdür 192b/27

h.-yı cedlde 202b/12

h.-yı dıkk 174b/26, 182b/19, 193a/7, 203b/11

h.-yı dıkkā 193a/4, 197b/24, 206a/12

h.-yı dıkkda 204a/24

h.-yı dıkkdadur 203b/11

h.-yı dıkkdur 174b/22

h.-yı evrām olmağdan 204a/3

h.-yı gāşiiyye 199a/27

h.-yı ğıbb 185a/10, 197b/21, 219a/25, 219a/27

h.-yı hāddde 210b/15

h.-yı hādddür 183a/2

h.-yı hāddelerde 211a/3

h.-yı hāddlerde 185a/1

h.-yı hams 197a/11

- ھ.-yı ھılıیّی 182b/22
 ھ.-yı leyliyye 200a/19
 ھ.-yı leza' olmaz 185a/26
 ھ.-yı lüŕgādatur 192b/25
 ھ.-yı muھarriқda 210a/20
 ھ.-yı muھriқdedür 186b/21
 ھ.-yı muṭbıқа 188a/22, 188b/19, 188b/23, 203a/5
 ھ.-yı muṭbıқанuṅ 188b/3
 ھ.-yı muṭbıқda 176a/20
 ھ.-yı müvāzibeyile 197b/21
 ھ.-yı rub' olan 196b/13
 ھ.-yı rub' 176a/18, 194a/1, 196a/21, 196a/23, 196b/15, 196b/2, 197a/19
 ھ.-yı rub'-ı dā'ire 193b/20
 ھ.-yı rub'a 196a/24, 196b/14
 ھ.-yı rub'da 194a/26
 ھ.-yı rub'ı 196a/26, 196b/19
 ھ.-yı ŕafrāwı 183a/5
 ھ.-yı tezeyyüddür 176a/14
 ھ.-yı 'ufniyyeden 204a/5
 ھ.-yı 'ufüniyye 176a/22, 204a/3
 ھ.-yı 'ufüniyyedür 174b/22, 174b/25
 ھ.-yı 'ufüniyyeye 179b/6, 179b/9
 ھ.-yı vebāı olur 200b/5
 ھ.-yı vebāı 202a/7
 ھ.-yı vebāıdedür 200a/21
 ھ.-yı vebāınuṅ 200b/9
 ھ.-yı vebā'ı 200b/5
 ھ.-yı vebā'inuṅ 201a/3
 ھ.-yı yevm 176b/24, 179b/5, 179b/7, 182b/27
 ھ.-yı yevmı 204a/3
 ھ.-yı yevmiyye 175a/1, 182a/27
 ھ.-yı yevmiyyedür 174b/22, 174b/24
 ھ.-yı yevmüṅ 176b/26, 177a/2
 ھ.+ da 177b/2, 184b/24, 185b/6, 186a/1, 188b/21, 190b/26, 191a/2, 192b/1, 192b/26, 195b/3, 196a/2, 197a/22
 ھādde-yi ھ.+ da 210b/16
 ھ.+ dadur 174b/12
 ھ.+ dan 181b/24, 182a/16, 183a/3, 184a/20
 ھ.+ dur 184b/23, 188a/23, 188b/3, 198a/21, 198b/20
 ھ.+ lar 175a/11, 175a/14, 181b/16, 190a/13, 190b/14, 191b/1, 194a/24, 197a/26, 198a/19, 200a/14, 204a/20, 208b/7
 ھ.+ lar 201b/11.
 ھ.+ lara 175a/1, 196b/24

- h.+ larda 175a/13, 184b/26, 193b/11, 197a/26, 207a/18, 211a/1, 211a/23, 211a/4, 211b/4, 211b/9, 213b/2
- h.+ larda olsa 211b/25
- h.+ lardadur 174b/11
- h.+ lardan 182b/26
- h.+ lardan bir 188b/3
- h.+ lardandur 186b/22
- h.+ ları 196b/11
- h.+ larla 189b/27
- h.+ larıñ 174b/21, 175a/16, 175a/2, 176a/12, 194a/1, 197a/11, 197b/4
- h.+ nuñ 176a/1, 176a/20, 179b/7, 183a/24, 183b/5, 183b/6, 183b/7, 185a/17, 185b/2, 186a/22, 187a/4, 188b/6, 190b/1, 190b/14, 190b/19, 191a/10, 191a/22, 191b/2, 195b/24, 197a/27, 197b/22, 199a/4, 199a/5, 202b/13, 204a/2, 204a/26, 211a/18
- h. olmağı 213a/23
- hādd-ı h. olsa 210b/9
- ķurb-ı h. olsa 179a/1
- h. olur 174b/17, 179b/5, 219b/18
- h.+ sı 168b/27, 182a/5, 185a/1, 185a/15, 188a/22, 190a/24, 193a/19, 193b/8, 196a/15, 196a/23, 197a/11, 204b/27, 207a/6, 213b/8, 221a/16, 231b/2
- h.+ sı olmadan 207a/12
- h.+ sı olmazsa 218a/26
- hārr-ı h.+ sı olup 215a/6
- h.+ sı olur 217b/22, 221b/27
- h.+ sı olurdu 185a/8
- h.+ sı olursa 218a/26
- h.+ sından 214a/6
- h.+ sınuñ 194a/3
- h.+ ya 174b/26, 179a/5, 180a/7, 193b/15, 194a/4, 198a/7
- h.+ yı 186a/18, 194b/11, 221a/6
- h.+ yıla 175/20, 184a/17, 189b/3
- h.+ yıla olsa 185a/3

hummāyāt <Ar. Humma türü hastalıklar. -25-

- h. 181b/9, 182a/15, 206b/26
- ‘alāmāt-ı h. 182a/20
- nużc-ı h. 176a/21
- h.-ı balğamiyyede 183a/11, 191a/7
- h.-ı evrāmdur 190a/14
- h.-ı hāddde 212a/17
- h.-ı hāddlerde 211b/6, 211b/8, 212a/11
- h.-ı leyliyye 200a/12
- h.-ı mürekkebedür 197a/25
- h.-ı nehāriyyededür 200a/12
- h.-ı ‘ufniyyenüñ 182a/20

h.-ı 'ufūniyye olmağı 213a/3

h.-ı 'ufūniyye 181a/18

h.-ı 'ufūniyyededür 181a/18

h.-i vebāiyyeyi 200b/16

evkāt-ı h.+ a 176a/6

h. bir 183a/2

h.+ da 175b/26

h.+ dan 200a/27

h.+ uñ 184b/5

humre <Ar. 1. Yılancık hastalığı, alazlanma.

h. 216b/21, 218a/4

h.+ de 218a/5

h.+ nūñ 216b/14

h. olan 216b/18

humret <Ar. Kırmızılık, kızarıklık. -18-

h. 176b/18, 188a/1, 213b/10, 215a/2, 215a/7, 216a/20, 216a/23, 217b/20, 218b/13, 219a/19, 219a/22

h.-i demevī 215a/3

h.-i demevīde 215a/1

h.-i izhārdur 216a/20

h.-i şafrāvīye 215a/3, 176b/17

h.+ inden 219b/17

h. ola 168b/14

hunnāk <Ar. Boğmaca. -4-

h. 208a/20, 211a/7, 213b/11

h. olan 213b/10

hurāc <Ar. Çıban. -12-

h. 224a/10, 224a/15, 224a/2, 224a/8

h.+ a 225b/5

h.+ a uralar 225a/2

h.+ da 224b/18

h.+ la olandur 208b/6

h.+ lar 225a/3

h.+ lara ursalar 224b/23

h.+ lardan 228a/23

h.+ laruñ 224a/11

hurācāt <Ar. Çıbanlar. -6-

h. 176b/22, 225a/13, 231b/19

ebvāb-ı h.+ da 221a/19

h.+ dadur 224a/2

h.+ ı 225a/9

hurqat <Ar. Bir çeşit çıban. -4-

h. 205a/8

h.+ a 213a/25

h.+ e 216a/25

h.+ ıla 212a/26

‘ırk-ı nisā <Ar. Siyatik Hastalığı. -32-

171b/11, 166b/10, 167a/22, 166b/6, 167a/12, 167b/7

ıztırāb <Ar. Acı, ızdırap. -13-

1. 176a/2, 179a/5, 182a/23, 182b/5, 183a/25, 185a/24, 187a/6, 194a/22, 198b/23,
204a/15, 208a/14, 208a/6

1. ola 179b/25

226a/4, 227b/9, 228b/6, 230b/19, 230b/7

ih̄tibās <Ar. Tutulma, tutukluk. -1-

i. 210a/2

ih̄tilāc <Ar. Çarpıntı, çarpma. Etler gevşeyip büzülme. Havale nöbeti. -3-

i. 209b/27

i. olmağ 212b/19, 212b/22

‘illet <Ar. Hastalık. -33-

‘i. 167a/4, 177a/22, 186b/9, 187a/3, 199b/5, 222b/1

‘i.+ de 186a/11, 186a/14, 220a/15

‘i.+ e 169b/12, 170b/13, 171a/26, 171a/3, 172b/11, 176a/11, 184b/1, 216a/4, 229a/15,
230a/16

‘i.+ ler 208a/21

‘i.+ lerde 214b/11

‘i.+ lere 173b/21

‘i.+ lü 173b/3, 173b/7

‘i. olmağı 213a/11, 213a/9

‘i. olmuş ola 193b/6

‘i.+ üj 170a/5, 170b/7, 174b/4, 186a/19, 186b/8, 218a/5

imtilā 1. Dolgunluk. 2. Kan toplanması, kan durması. -25-

i. 179b/3, 180a/15, 181b/4, 181b/6, 188a/9, 202a/3, 225a/15

i.-yı dem 179b/13

i.-yı fūvāk olan 213b/13

i.+ dan 179b/19, 201b/3, 202a/15, 202a/18, 214a/11, 223a/7, 225a/17, 229b/24

i.+ dur 188b/3

i. olur 223a/2

i. vērür 214b/15, 229b/24

i.+ yıla 168b/12, 200a/19, 212b/21

i.+ yıla ola 211b/19

inşibāb <Ar. 1. Dökülme, akıtılma. 2. Ahlat-ı erbaadan birisinin vücudun bir tarafında nesicler (dokular) arasında toplanması. -3-

i. 215a/23, 215a/25

i.+ ı 215b/1

intikāl <Ar. Göçmek, geçmek, sirayet, bulaşmak. -25-

i. 208a/25, 214a/11

- i. ède 177a/8
- i. èdeler 214a/8
- i. èdendür 176b/19
- i. èdiyise 208a/26, 208a/27
- i. ètmeden 177a/3
- i. ètmedin 183a/20
- i. ètmişdür 177a/10
- i. eyler 179b/6, 186b/9, 188b/20, 188b/21, 197a/20, 197a/21, 200a/15, 204a/6, 213b/11
- i. eylese 183a/15
- i.+ i 208a/16, 208a/17
- i.+ i ola 223a/5
- i.+ le olur 208a/25

intikālī <Ar. İntikal ile ilgili. -1-
buhrān-ı i. 207b/27

irtī'ād<Ar. Yıldırım çarpmış gibi titreme. -1-
i. ola 190a/19

iskāt <Ar. Düşürme, düşürülmek, çocuk düşürme. -1-
i.+ a 213a/18

istifrāg <Ar. Kusma. -46-

- i. 172a/21, 184a/7, 210a/25, 221a/1, 223a/3
- i.-ı kelbī 208b/3
- i.+ a 188a/10, 199b/7
- i.+ dan 210a/24, 210a/27, 214b/4, 223a/9
- i. èdeler 224a/24, 225b/23
- i. èdüp 229b/20
- i. ètmege 228b/25
- i. ètmek 191b/3, 216a/5
- i. ètmeyeler 202a/5
- i. eylemekdür 228a/1
- i. eyler 185b/20, 214a/24, 228b/27
- i. eyleye 216b/11
- i.+ ı 172a/19, 188b/5, 200a/7
- i.+ ına 185b/1, 194b/18, 199b/6
- i.+ la 220b/26
- i.+ lara 188a/11
- i. olına bir 228b/24
- i. olına 171a/16, 189a/12, 223b/18, 226a/17, 229b/17
- i. olunmağ 180b/4
- i. olunmaz bir 196a/3
- i. olinsa 187b/18
- i. olsa 211b/10
- i. oluna 191b/1, 194b/20
- i. olur 171b/13

i. olursa olsun 210a/24

istifragāt <Ar. Boşaltma, kusma. -2-

i.+ dan 214a/2

i.+ e 207a/17

işāret <Ar. İz, alamet, nişan. -7- hastalık

i.+ dür 201b/19, 212b/19, 212b/22, 212b/23

i. eylemişdür 224b/15

i. eyler 209a/2, 212b/17

i' yā <Ar. Yorgunluk. -3-

i. 175b/1, 182a/22, 213b/23

ķabarīķ Kabarık. -1-

ķ. olur 190b/20

ķābīz <Ar. Kabzeden, alan, tutan. -4-

ķ. 179a/27, 215a/13, 217b/4, 221a/7

ķābus <Ar. Kabus, uykuda basan ağırlık, karabasan. -1-

k. 212b/18

ķalāk <Ar. Can sıkıntısı, rahatsızlık, ızdırıp. -13-

ķ. 183a/25, 185a/24, 187a/6, 194a/22, 198b/23, 204a/15, 207a/1, 208a/13, 208a/14, 208a/5, 211a/26, 216a/26

ķ.+ ina 199a/7

ķalīlū'l-ķarāret <Ar. Hararetin azlığı. -1-

ķ. 224a/10

ķalīlū'l-veca' <Ar. Ağrının azlığı. -1-

ķ. 224a/11

ķatılıķ Katılık, sertleşme. -1-

ķ. olmakdur 174a/12

ķay' <Ar. Kusma. -8-

ķ. 210a/5

ķ. edeler 166b/14, 166b/6

ķ. etmek 166b/4

ķ. eyler 187a/20

ķ.+ ıla olandur 208b/5

ķ.+ la 208a/24, 210a/1

ķerb <Ar. Dar etmek, yakın olmak. Gam, tasa, keder, endişe. -14-

k. 182b/4, 183a/25, 187a/6, 198a/9, 198b/23, 199b/27, 200a/15, 204a/15, 207a/1, 208a/5, 219b/18

k.+ ine 199a/7

k. vēür 219a/19

ķötürüm Kötürüm. -7-

k. 167b/20

k.+ ler 167a/7

k.+ leri 167b/12, 167b/19

k. olan 173a/20

k. olmağa 173b/23

k. olsa 173a/18

kurdeşen Kaşıntılı, alerjik bir tür cilt hastalığı, kızamık. -1-

ķ.+ i 169a/16

kurdeşeni bk. *kurdeşen*. -1-

ķ. 219a/18

kurūh <Ar. Yaralar. -10-

ķ. 217b/5, 222b/25, 223b/12, 231b/8

ķ.-ı habīşe 201b/10

ķ.+ dur 231b/23

ķ.+ lara 217a/26, 224b/23

ķ. olmağı 213a/26

ķ. olursa 231b/20

kuruluk Kuruluk. -1-

ķ. 210a/3

kuş arıret <Ar. Tavuk derisi gibi kabararak meydana gelen bir hastalık. -2-

ķ. 183a/7, 193a/2

kūdūret <Ar. Tasa. -10-

k. 200a/27, 200b/24, 201b/26, 202b/24, 212b/20

k.+ den 191a/23

k.+ le olmak 178b/3

k. olup bir 201b/24

k. olur 193a/4, 194a/26

lakva <Ar. Yüz felci. -1-

l. olmağa 212b/23

lehīb <Ar. Alev, alevlenme. Ateşin sıcaklığı. -9-

l. 185a/24, 198b/23, 199b/27, 203a/5, 219b/18

l.+ ine 199a/7

l. olmaz 198a/26

l. olsa 206b/26

l. olur 217b/23

lezā <Ar. Ateş, ateşli olma. -6-

l. 183a/7, 193a/8

l.+ ı 182a/22

l. 204a/22

hılt-ı l. olmağa 212a/13

humma-yı l. olmaz 185a/26

lūkak <Ar. Bir tür hastalık. -1-

l. 208a/20

lūsğa <Ar. 1. Nemli, rutubetli. Metinde bir humma türü. 2. Kekelemek. -5-

l. 192b/26, 192b/27

cūhhāl-i l. 193a/11

l.+ da 193a/1

ḥummā-yı l.+ dadur 192b/25

mağas <Ar. Bağırsak ağrısı, bağırsak iltihabı. -3-
m. 208a/9, 210a/4, 212a/24

maḥmūm <Ar. Hummaya, sıtmaya tutulmuş kişi, ateşli olan. -7-
m. 204a/19
m.+ a 185a/11
m.+ lar 222a/22
m.+ laruḡ 190b/7
m.+ uḡ 178a/7, 178a/9, 199a/6

maḥmūr <Ar. Sersemlik, uyku basmış hal. -3-
m. 210a/18
buḥrān-ı m. 207b/17
dem-i m.+ dur 214b/26

maḥre <Ar. Ciltte bir yerin kangren olarak kuru bir kabuk halinde kalması. *bk. ḥuşk-rīše.* -2-
m.+ i olur 231b/24
m. olur 218a/17

maḥre <Ar. *bk. maḥre.* -3-
m.+ sin 221b/24, 221b/26, 224b/23

maḥrūk <Ar. Yanan, yanmış. -3-
m.+ da 182b/2, 188a/19, 188a/7

maḥrūr <Ar. İçi hararetili olan, ateşlenmiş ateşli olan. -2-
m.+ lara 173a/1, 183b/3

mālīḥūlyā <Ar. <Gr. Melankoli. -2-
m. 196a/16, 212b/26

ma'lūl <Ar. İletli, hastalıklı. -1-
m. 226b/24

maraz <Ar. Hastalık. -81-

m. 170a/11, 170b/10, 175a/21, 175a/23, 175a/25, 175a/4, 175a/6, 175a/7, 176a/16,
177b/19, 186b/26, 195a/18, 195a/19, 197a/24, 207a/13, 207b/10, 207b/21, 208a/22,
208b/27, 210b/10, 212b/7, 213a/4, 213b/19, 213b/20, 214a/13, 214a/8, 226a/14, 228b/14,
229a/23, 231a/15

m.-ı 'ömr 167b/25

m.+ a 167b/25, 175a/6, 186a/12, 187a/2, 193b/4, 197a/24, 209b/19, 209b/20, 212b/11,
229b/4

m.+ da 185b/7, 192a/7, 195a/17, 196a/18, 210a/14, 210a/15, 210a/8

aşl-ı m.+ da 187a/18

ibtidā-yı m.+ da 176a/23

ibtidā-i m.+ da ola 208b/11

m.+ dağı 214a/5

m.+ dan 190a/3

eyyām-ı m.+ dandur 209a/3

m.+ dur 175/20, 195a/19

m.+ ı 175a/3

mādde-i m.+ ı 207b/17

m.+ ıla 207b/9

m.+ indan 214a/6

m.+ la bir 207b/18

m.+ lardan 196a/16, 196a/17

m. olur 208a/22

m.+ uñ 167b/26, 175a/26, 175a/8, 176a/5, 184b/14, 193b/14, 197a/19, 208a/3, 209a/11, 209a/13, 209a/17, 212a/12, 213b/18, 230a/2

marāzī <Ar. Hastalıkla ilgili, hastalığa ait. -1-

m. 213a/6

marīz <Ar. Marazlı, hasta. -40-

m. 168b/1, 169a/15, 175a/26, 183b/27, 184b/15, 184b/25, 184b/7, 185a/2, 186a/11, 187b/3, 189a/26, 189b/17, 192b/22, 192b/5, 197a/9, 198a/4, 199a/2, 200a/11, 200b/11, 205a/12, 208b/25, 210a/9, 211a/2, 211b/1

m.+ a 207a/4

m.+ de 192b/8

m.+ e 176a/10, 195a/16, 205a/11, 207b/8, 207b/9

m.+ i 209b/27

m.+ ler 213b/16

m.+ uñ 169b/19, 184a/9, 197b/9, 207a/6, 208b/12, 208b/17, 227b/21

māşārī <Ar. Bir verem türü. -1-

m.+ dedür 219b/14

māşerī <Ar. *bk. māşārī.* -1-

m. 219b/14

mażāż <Ar. Musibet, felaket acısı. -1-

m. olur 218a/18

mecmūr <Ar. Ateşi olan, ateşli. -1-

m. 176a/25

menāfi <Ar. Menfaatler, yararlar. -5-

m. 167b/5, 222b/12, 225a/8

m.-i vaşak 172b/26

m. ola 222b/11

menhūkīn <Ar. Dermansız, devamlı hastalığa tutulmuş kişi. -1-

m. 183b/4

meşel <Ar. Benzer, örnek. Delil. -2-

m. 218a/19, 218a/20

miltāt <Ar. Beyne ulaşmış olan baş ağrısı. -1-

m.+ a 193a/17

midde <Ar. İrin, iltihap. -3-

m. 223a/24

m. olup 224a/20

m.+ si 225b/7

mişāl <Ar. Örnek vaka. -2-

m.+ i 175b/21

m.+ inde 173a/18

mu'dī <Ar. Sirayet edici. -1-

m. 175a/27

muḥarrike <Ar. Tahrik eden, harekete getiren. -3-

m. 188b/26

m. olsa 188a/21

m.+ ya 188b/20

mürr-i m.+ yı 228b/27

muhlike <Ar. Tehlikeli, ölümcül, yıkıcı hastalıklar. -2-

'alāmāt-ı m.+ yile 212b/9

'alāmāt-ı m.+ yile olur 212b/8

muḥriḳ <Ar. Yakan,yakıcı, rahatsızlıklar. -4-

m. 212a/27, 222a/8

m.+ de 188a/25

ḥummā-yı m.+ dedür 186b/21

muḥriḳa <Ar. *bk. muḥriḳ.* -1-

m.+ ydı 218b/16

muḥtekin <Ar. Bir yerde birikmiş, toplanmış. -8-

m. 218a/4

m. ödüp 177b/22

m. oldu 181a/2

m. olur 179b/3, 188b/2, 188b/4, 215b/15, 232a/1

aḥlāt-ı m.+ den olduğu 194b/1

muḥtelit <Ar. Karışmış, karışık, karma. -1-

m.+ dür 197a/26

muḥterik <Ar. Ateşle yanmış olan, yanan. -6-

m. 228b/2, 231a/11

şafra-yı m.+ den 195a/23

m. ola 185a/19, 185a/20

m. olmuş ola 194b/2

muḥtarib <Ar. İztırabı olan, sıkıntı çeken,rahatsız. -1-

m. olup 208b/18

müctemi' <Ar. Kanın veya başka zararlı maddelerin vücutta toplanması. -11-

m. 227a/6

m. ola 214b/20

m. olmağa 176a/7

m. olmaḳ 182a/11, 182a/13, 182a/7

m. olmuş ola 227a/5

m. olur 175b/19, 193a/10, 212b/10, 226b/13

müdemmil <Ar. Çıban yapıcı. -1-

m. 230a/12

mültehib <Ar. Alevlenmiş, tutuşmuş. -1-

m. olup 179b/21

münaffih <Ar. Şişirici, gaz yapıcı. -1-

m. 226b/20

mün'akid <Ar. Vücuttaki bezlerin düğümlenmesi. -1-

m. olur 227b/26

münhafız <Ar. Nabzın veya ateşin düşmesi alçalması. -2-

m. olur 191a/12

m.+ ca olmak 224a/13

münkālī <Ar. Hastalığın kökünden sökülen. -4-

m. olmasa 210b/10

m. olmaz 191a/27

m. olmuş ola 184b/14

m. olup 210a/27

münker-levn <Ar. İstenmeyen, uygun olmayan renkte (yüz) olmak. -1-

m. ola 176b/15

müntefih <Ar. Kabaran, damarların şişip kabarması. -1-

m. olup 209b/24

münteşir <Ar. Dağılmak, marazlı maddenin bir başka organa bulaşması -8-

m. olmasun 220a/16, 220b/20

m. olmaya 198b/22

m. olsa 221a/20

m. olur 186a/22, 198a/24, 200b/5, 232a/1

mürretü's-şafra <Ar. Safranın acılığı. -1-

m. 216b/22

müştedd <Ar. Şiddetlenmiş, şiddetlenen, azan. -23-

m. 181b/9, 210b/10

m.-i hummā 216b/26

m. ola 199a/23

m. oldı 216a/25

m. olduğu 181b/10, 181b/10

m. olmaz bir 188a/24

m. olmaz 189a/1, 204a/19

m. olup 166b/12, 168a/19, 190a/26, 207b/12

m. olur 186b/25, 188a/25, 196b/26, 219a/20, 219a/23

ihtirāk-ı m. olur 216b/26

m. olursa 191b/11, 215a/23

a' rāz-ı m. olursa 220a/8

müşte'il <Ar. Alevlenme, vücut sıcaklığının artması. -9-

m. 204a/27

m. ola 204a/4, 204a/5

m. olan 182b/13

m. olsa 175b/14, 179b/5

m. olup 179b/20

m. olur 174b/13

m. olurdu 204a/28

mütekarrih <Ar. Yaralı, çıbanlı, ceahatli. -12-

m. 232a/1

m. ola 219a/14

m. olmasun 228b/16

m. olmaz 228b/14, 228b/3

m. olmuş 228b/16

m. olsa 229a/17

m. olur 216b/27, 228b/2, 231b/26

m. olursa 219a/15

z. olmağa 228b/12

müteverrim <Ar. Şiş, kabarık. 2. Veremli, ince hastalıklı. -3-

m. olan 214b/19, 216a/15

m. olur 216b/25

müzāyaka <Ar. Sıkıntı, darlık. -1-

m. 188b/15

müzemmin <Ar. Süren, süregelen hastalık. *bk. müzmin.* -2-

m. 195a/19

m. olsa 230a/1

müzmin <Ar. Ağırlaşma dönemi, kırkıncı gündün sonra olan ateşli hastalık; müzmin. -13-

m. 168a/7, 213b/11

emrāz-ı m.+ de 209b/9, 211b/4

m.+ dür 183a/3, 195a/18

m.+ idi 172b/23

m. ola 175a/26

m. olsa 186a/26

m. olup 217a/20

m. olur 191a/27, 208a/21

nāfiż <Ar. Aşırı titreme veren bir tür sıtma. -3-

n. 175a/13, 183a/9

n. olur 175a/12

nā'ib <Ar. Nöbet bekleyen, nöbetle gelen. -1-

n.+ den 197b/21

nā'ibe <Ar. Nöbetli humma. -2-

n. 181b/11, 197b/26

nākih <Ar. Hastalıktan yeni kalkıp henüz zayıf olan. -5-

n. 214b/10

n.+ ı 214b/7

n.+ i 214b/4

n.+ lerüñ 214a/2

n. olan 214a/25

naķzān <Ar. Bozulmalar, çözülmeler. -1-

- n.+ lar 181b/13
- nārī** <Ar. Ateş ile ilgili, ateş mensup. -8-
n. 175b/8, 187a/1, 193a/8, 198a/16
cūşā'-i n. 179b/23
n. olmak 178b/14, 183b/2
n. olur 197b/24
- nāriyyet** <Ar. Yakıcılık, ateşin özelliği. -1-
n.+ i 187a/5
- nefātāt** <Ar. Vücutta ortaya çıkan kabarcıklar, çiçek hastalığı. -1-
n.-ı mā'iyeye olduğu 219a/3
- nefh** <Ar. Gaz, mide ve bağırsak gazı. -1-
n.+ ile olsa 213a/24
- nefha** <Ar. Karın şişmesi. -5-
n. 226b/12, 226b/16, 226b/21, 227a/3
- nemle** <Ar. Vücutta olan karıncalanma. -8-
n. 217b/15, 217b/9
eşnāf-ı n. 217b/15
n.+ dedür 216b/22
n.+ nūḡ 216b/27
sādec-i n. olur 217a/4
n.+ ye 200b/19, 217a/26
- nemlī** <Ar. Karıncalanma ile ilgili. -2-
n. bir 212a/2
n. olmak 211b/12
- nevbet** <Ar. Nöbet, sıra, hastalık nöbetleri. -56-
n. 176a/18, 181b/10, 181b/17, 183b/6, 184b/12, 184b/13, 186a/11, 190b/15, 191a/3, 191b/13, 192a/5, 194a/6, 195a/15, 195a/16, 195b/20, 195b/21, 195b/22, 196b/20, 196b/26, 207a/3
n.-i zamān 175a/10
n.+ de 176a/19, 177a/8, 191a/1
ibtidā-i n.+ de 192b/14
vaḡt-ı n.+ de 195b/24
yevm-i n.+ de 197a/17
n.+ den 191b/12, 192b/20, 195b/19, 200a/20
'alāmet-i ihtilāf-ı n.+ den 197b/12
n.+ e 192b/21
n.+ i 175a/9, 183b/5, 183b/6, 185a/16, 185a/23, 185a/25, 186b/14, 191a/22, 194a/4, 197b/23
n.+ ile 176a/12
n.+ inden 176a/12, 176a/13, 176a/15
n.+ inūḡ 194b/4
n.+ le 182a/15, 182a/2, 182a/9, 197b/26
n.+ lerden 191a/1

n.+ leri 185a/22

n.+ lerinüñ 197b/4

nezle <Ar. Nezle. -2-

n. 205b/12

n. olmak 213a/20

nıkrīs <Ar. Ayak şişmesi, gut hastalığı. -25-

n. 168a/14, 171b/11, 171b/18, 171b/23, 172a/2, 172b/14, 208a/21

n.-i mafşallarun 168b/5

n.-i veca' 174a/7

n.+ da 174a/16

n.+ dan 173a/1, 173a/7

n.+ den 167b/10, 171b/20, 171b/22

n.+ dür 168a/16

n.+ e 171b/18, 172b/16, 172b/26

n.+ i 172a/7

n.+ inden 232a/16

n.- la 168b/5

n. olan 170a/8

n. oldu 173b/8

n.+ üñ ola 168a/19

nisyān <Ar. Bunama, unutmama. -2-

n.+ dan bir 188b/21

n.+ dur 193a/20

nişān <Far. Nişan, belirti, iz. -1-

n. 223b/20

nūfāhāt <Ar. Kabarcıklar, suyun üstünde olan kabarcıklar. -1-

m. 219a/19

n.+ e 217b/1

nüks <Ar. Hastalığın geri dönmesi, depreşme. -3-

n. 209a/14, 213b/19

n. olur 214a/13

nüzül <Ar. İnme, felç. -1-

n. 213a/7

raż-rāż <Ar. Yaralanma berelenme, ufalanma. -2-

r. 205b/5

r.+ ı 184b/21

remed <Ar. Göz ağrısı. -1-

r. olsa 213b/4

rencī <Far. Hastalık, ağrı, sızı 'ṭā'ūn-ı rencī'. -1-

ṭā'ūn-ı r. 221b/27

rīh <Ar. Yel, rüzgâr. Romatizma, yel, ağrı. -7-

r. 172b/22, 227a/12, 227a/9

r.-i şevk 168b/5

- r.-i şevküñ 168b/5
 r.-i şol 168b/6
 r. eyler 226b/24
- rîhî** <Ar. *bk. rîh*. -6-
 r. 227a/3
 buhâr-ı r.+ dan 226b/12
 verem-i r.+ dadur 226b/10
 r.+ dür 228a/15
 r. olduğı 226b/16
 evrâm-ı r.+ ye 227a/1
- ru'âf** <Ar. Burun kanaması. -9-
 r. olsa 187b/9, 210a/25
 r. 212a/11
 ifrâf-ı r. 212a/10
 r.+ la 189a/5
 r.+ la olur 208a/24
 r. 210a/25
 r.+ ıla 211b/10
 r.+ la 209b/26
 r.+ la olandur 208b/3
- şâğırluk** Şâğırlık. -2-
 ş. 213b/5
 ş.+ ı 213b/3
- şaḥc** <Ar. Bağırsakların karın boşluğu içinde birbirine yapışması hastalığı, kolorektal kanser. -2-
 s.+ lar 213b/16
 s. olup 208a/19
- şaḥcî** <Ar. *bk. şaḥc*. -1-
 s. 213a/11
- sâkı** <Ar. İstiska hastalığına yakalanmış kimse. -2-
 beden-i s. 179b/1
 a'zâ-yı aşlıyye-yi s.+ lerdür 203b/17
- şalb** <Ar. Gerilmiş. -4-
 ş. 226a/8
 verem-i ş.+ dadur 226a/7
 ş.+ dur 211b/13
 ş. olur 211b/15
- şamem** <Ar. Şâğırlık. -1-
 ş. 213b/2
- şancı** Sancı. -1-
 ş.+ sı 173b/9
- şara** <Ar. Sara hastalığı. -4-
 ş. 193b/7, 196a/17, 212b/19, 213b/8

ş. olan 213b/8

seher <Ar. Uykusuzluk. -14-

s. 178b/1, 179b/24, 182a/24, 187a/6, 187b/8, 189b/6, 204a/8, 205a/17

s.+ den 210b/12, 214a/21

ifrāt-ı s.+ den 178a/27

s.+ den olursa 205a/16

s.+ le 187a/22

s.+ lerde 216b/19

sekte <Ar. Felç, inme. -5-

s. 213a/1

s.+ de olur 211b/25

s. olmağa 212b/19

s. olmağı 213a/20

s.+ ye 212b/21

sel'a <Ar. Ur. -4-

s. 213a/13, 213a/14, 227a/12, 229a/25, 229b/8

sereṭān <Ar. İyileşmez bir tür çıban, kanser. -8-

s. 228b/1, 228b/10, 228b/11, 228b/5, 229a/17

s.+ dadur 228b/1

s. olur 228a/27

s.+ uñ 228b/11

sersām <Far. Menenjit hastalığı. -11-

s. 185a/4, 185a/5, 186a/17, 190a/15, 193b/6, 197b/8

s.+ da 212a/20

s.+ da bir 210b/24

s.+ dür 193a/18

s. etmelü olmaya 187a/15

s. olmağa 212b/24

sersāmīyye <Ar. *bk. sersām*. -1-

ḥār-ı s. 188b/20

seyelān <Ar. Akma, akıntı. -1-

s. olur 217b/8

sıtma Sıtma hastalığı. -2-

s.+ sı 196b/18

s.+ sına 196b/10

sil' <Ar. Yara yarığı. -4-

s.+ inüñ 227a/24

s. 227b/27

s.+ e 227b/19

şalābet-i s.+ dan 229a/27

sill <Ar. Verem, tüberküloz. -1-

s. olmağı 213a/21

su'al <Ar. Öksürük. -16-

- s. 213b/12
s.+ıla olursa 215b/10
s. olan 213b/11
s. olsa 184a/17
- s. 187a/22, 189a/22
s.+ ı 189a/22
s.+ e 196b/12
s. olsa 192b/25
s.+ ıla 176b/11
s.+ ıla 176b/16
s. olup 189b/3
s. olur 178b/13
- şucu** Serkeşlik, birden bire sıçrama. (?) -1-
ş. olmasa 175a/21
- şudā** <Ar. Baş ağrısı. -12-
ş. 175b/1, 182b/4, 187a/7, 208a/8, 213a/6, 230a/1
ş.+ dan 192b/22
ş.+ ı ola 186a/17
ş.+ la 182a/25
ş. olmak 182a/25
ş. olup 210b/10
ş. olursa 213b/23
- şufret** <Ar. Sarılık, beniz solukluğu. -9-
ş. 176b/17, 187a/6
ş.-i levn 175a/21
ş.+ e 216b/27, 227a/20
ş.+ i 187a/5
ş. ola 176b/19
ş. olmak 180b/3
ş. olur 210a/1
- sūnūhus** <Ar. Humma türlerinden sürekli ateş şeklinde görülen bir hastalık. -1-
s. 188b/3
- sū'ül-kebed** <Ar. Karaciğer rahatsızlığı. -1-
s. 212b/25
- sübāt** <Ar. Dalgınlık, hastanın dalması, koma. -4-
s. 188b/27, 209b/17, 211a/18
s.+ da 211b/24
- südde** <Ar. Vücudun bir yerinde görülen tutukluk. -15-
s. 181b/3, 188b/4, 191a/20, 196a/13, 197a/11, 222a/11
s.+ den olursa 179a/25
s. eyleye 222a/12, 222a/14, 224b/2
s.+ ler olur 179a/26
s.+ leri 190b/7

s. ola 181b/2

s. olmakdan 192b/2

s.+ ye 186b/9

sükkāt <? Bir tür hastalık. (?) -1-

s. 196a/17

şakīka <Ar. Yarık, çatlak, ortasından yarılmış. -1-

ş. 213a/7

şatru'l-gıbb <Ar. Bir sıtma türü. -8-

ş. 185a/21, 186b/11, 186b/12, 186b/17, 197b/20

ş.+ da 197b/17

ş.+ ı 186b/21

ş.+ uş 185a/21

şerā <Ar. Kurdeşini denilen gövdede çıkan kızıl sivilceler. -1-

ş.+ dadur 219a/18

şirīne <Far. Suluca, koyun uyuzu. -1-

ş. 231b/27

şişkinlik Şişkinlik. -1-

ş. olur 199b/4

şişme Şişme. -1-

ş.+ sinden 219b/17

ta'akkud <Ar. Dügümlenme, bağlanma. -3-

t.-ı mafāşıldadur 174a/11

t.+ ı 174a/21

t. olan 174b/1

taḥalḥul Şişme, kabarıp şişme. -2-

t.+ ina 190b/17

t. vermekle 226b/21

ṭā'ūn <Ar. Veba. -30-

ṭ. 202a/7, 202b/10, 208a/19, 220a/2, 220a/8, 220a/9, 220b/10, 220b/16, 220b/7, 220b/8, 220b/9, 221a/15, 221a/22, 221b/10, 221b/11, 221b/12, 221b/15, 221b/3, 221b/9, 222b/22

ṭ.-ı ḥaknı 220b/2

ṭ.-ı rencī 221b/27

ṭ.+ a 221a/7

ṭ.+ da 220b/19

bāb-ı ṭ.+ da 220b/17

ṭ.+ dadur 220a/2

ṭ.+ dan 201b/18

ṭ.+ lar 201b/10

ṭ.+ uş 220a/12, 221b/4

ṭavā'in <Ar. Vebalar, yumurcak denilen salgın hastalıklar. -1-

ṭ.+ üş 220a/14

ṭay'ūn <Gr. Veba 'bk. ṭā'ūn'. -1-

ṭ. 220b/7

- ṭayyib** <Ar. Hurma türlerinden biri. -1-
ḥiltī-i ṭ. 196b/5
- te'āzāt** <Ar. Kabarcıklar. -1-
t.+ dadur 218b/25
- te'ekkül** <Ar. Yaranın, yenik gibi açılıp büyümesi, oyulup açılması. -1-
t. 222a/4
- tefīret**<Ar. Üst dudakta çıkan bir nukra -2-
t. 230a/22
t. eylemek 212b/24
- teheyycü'l-vech** <Ar. Yüz şişkinliği. -1-
t. 199b/3
- teḳallūṣ** <Ar. Bir organın çekilip toplanması. -1-
t.-i enṣīn 211a/16
- temelmül** <Ar. Yatakta rahat olmama. -6-
t. 200b/13, 208a/13, 208a/7, 211a/26, 216a/26
t. olur 219b/18
- temregi** Temriye hastalığı. -2-
t.+ ler 213a/15
t. ola 208a/18
- teşennüc** <Ar. Spazm, büzüşme. -7-
t. 196a/17, 208a/21, 212b/21, 213b/7
t.-i raṭb olan 213b/7
t.+ e 212a/22, 212b/20
- tevehhüm** <Ar. Kurma, Kuruntuya düşme, vehimlenme. -1-
t. eylerler 227a/11
- teveṣṣübü'l-'alīl** <Ar. Sürekli hareket etme, titreme hastalığı. (?). -1-
t. 211b/1
- teza'zu'** <Ar. Deprenme. -1-
t. olmak 213a/19
- tezeccür** <Ar. Darlıkta, muzdarip olmak. -1-
t. olmak 210b/6
- tezeyyüd** <Ar. Sıkışma, hastalığın artması. -10-
t. 175a/8, 176a/19
vaḳt-ı t. 176a/4, 176a/8, 208b/8
t.+ de 208b/10
vaḳt-ı t.+ de 208b/11
ḥummā-yı t.+ dūr 176a/14
vaḳt-ı t.+ dūr 175a/3
t.+ inden 176a/20
- toḥme**<Far. Pekliki, hazımsızlık. -4-
t. 174b/4, 181b/4
t. olmakdur 229b/6
t. olup 179b/19

‘ufūnet <Ar. İltihap, pis koku. -46-

‘u. 176a/25, 181b/4, 181b/7, 183b/2, 188b/1, 188b/12, 188b/9, 190a/1, 191a/9, 193b/26, 198a/22, 199b/26, 202b/13, 224b/10

ḥarāret-i ‘u. 198a/23

‘u. bir 188b/10

‘u.+ den 181b/24, 200b/27, 216a/6

‘u.+ dūr 176a/26

‘u.+ e 176b/15, 191a/21, 198a/27, 199b/2, 200a/26

‘u.+ i 181b/12, 191a/4, 222a/18, 222a/21, 222b/5, 222b/9

‘u.+ i olur 227a/20

‘u.+ ile 224a/8

‘u.+ in 190b/4, 201a/23

‘u.+ inden 190a/14, 190b/22, 190b/23

‘u.+ inden olsa 195b/25

‘u. olmaz 182a/18

‘u.+ üñ 181a/24

‘u. vērüp 230a/11, 230a/24

‘u. vērür 181b/1, 200b/4, 222a/8

‘ufniyye <Ar. İltihaplı. -13-

ḥummā-yı ‘u. 176a/22, 204a/3

ḥummāyāt-ı ‘u. 181a/18

‘u.+ de 182b/2

ḥummāyāt-ı ‘u.+ dedür 181a/18

ḥummā-yı ‘u.+ dūr 174b/22, 174b/25

‘u.+ nün 182b/3

ḥummāyāt-ı ‘u. olmağı 213a/3

‘u.+ ye 177a/9, 180b/8

ḥummā-yı ‘u.+ ye 179b/6, 179b/9

‘u. 204a/20

ḥummā-yı ‘u.+ den 204a/5

ḥummāyāt-ı ‘u.+ nün 182a/20

ur Ur. -6-

bunuñıla u. 227b/26

eliyile u. 228a/26

muttaşıldur u. 229a/26

şol u. 227b/13

veremdedür u. 227a/13

u.+ dur 213a/14

‘atṭās <Ar. Hapşırmak, aksırmak. -2-

‘a. 212a/12, 213b/14

üzīmā<? Ak verem denilen bir verem türü. -1-

ū. 225b/18

vebā <Ar. Veba hastalığı. -22-

v. 200a/21, 201b/26, 202a/4, 202b/10, 221b/14
 ‘alāmet-i v. 200b/20
 v.-i ‘azīmde 202b/4
 eyyām-ı v.+ da 202a/5, 202a/8, 220a/14, 221a/27, 221b/1
 v.+ dan 200b/8, 201b/6, 221b/2, 221b/5
 v.+ nuḡ 201a/2, 201b/27
 v. olmağa 201b/19
 hevā-yı v.+ yı 202b/23

vebāī <Ar. Vebaya ait, veba ile ilgili. -13-

v. 200b/9, 201b/9, 202a/4, 202a/6, 221a/6
 ḡummā-yı v. 200b/5, 202a/7
 ḡummā-yı v.+ dedür 200a/21
 ḡummā-yı v.+ nūḡ 200b/9, 201a/3
 hevā-yı v. olmadan 202a/1
 ḡummā-yı v. olur 200b/5

vebāiyye <Ar. *bk. vebā.* -1-

ḡummāyāt-i v.+ yı 200b/17

veca <Ar. Ağrı. -99-

v. 166b/12, 166b/14, 166b/18, 166b/19, 167a/27, 167b/14, 168b/16, 168b/17, 168b/25,
 169a/15, 169b/19, 169b/21, 169b/25, 169b/27, 170a/13, 170a/3, 172a/13, 172a/24,
 172a/3, 172b/12, 199b/14, 214b/23, 215a/23, 215b/2, 216a/24, 216a/8, 224a/18, 226a/12
 ifrāt-ı v. 167a/13, 178b/28
 nıkrīs-i v. 174a/7
 v.-ı cenbe 196b/11
 v.-ı mafāşıl olur 194a/10
 v.-ı mafāşıl 167b/16, 167b/24, 168a/15, 168b/10, 168b/11, 171b/10, 173b/8, 208a/21
 v.-ı mafāşıla 171b/19, 173a/8, 173b/14, 173b/20
 v.-ı mafāşılta 174a/16
 v.-ı mafāşıldan bir 168a/14
 v.-ı mafāşıldan 168a/17
 v.-ı mafāşılı 172a/7
 v.-ı mafāşılıḡ 168a/18
 v.-ı nisāya 174a/7
 v.-ı rakebe 168a/1
 v.-ı verək 166b/7, 172a/11
 v.-ı verəkde 166b/4
 v.-ı verekdür 168a/16
 v.-ı verekünḡ 166b/7
 v.-ı zāhir olmaḡ 203a/3
 v.+ a 166b/17
 v. bir 168a/15
 v.+ dan 224a/26
 v.+ ı 166b/11, 169a/22, 172a/16, 174a/13, 174a/6, 179a/3, 223b/14, 224a/12, 224a/13,

224a/18, 224a/19, 225b/19
v.+ ı olmaya 215a/21
v.+ ı olmaz 223a/19
v.+ ı olur 224a/17
v.+ ı olursa 228a/19
v.+ ın 172b/14, 172b/9
v.+ lardan 204a/11
v. olmak 171a/7, 211a/22
v. olmakdur 203a/6
v. olsa 168a/1, 173a/3, 184a/17, 189b/3, 211a/21
v. olur 200b/13
ifrāt-ı v. olur 179a/3
v.+ uñ 169b/20
v. vèrdiginüñ 168a/19
v. vèrdügi 168b/3
v. vètür 171b/18

veca' ü'l-mafāsıl <Ar. Mafsal ağırları. -1-

v. 168a/13

verem<Ar. Şişkinlik, şiş. Verem, tüberküloz. -93-

v. 168a/27, 170a/13, 171b/14, 171b/17, 172a/12, 172b/23, 172b/25, 176b/10, 176b/20,
180a/26, 190a/25, 200b/19, 202a/7, 211b/7, 213b/11, 213b/12, 214b/24, 214b/26,
214b/27, 215b/17, 215b/25, 215b/27, 216a/16, 220b/10, 220b/13, 220b/14, 222a/11,
222a/14, 223a/1, 223a/12, 223a/13, 226a/1, 227a/11
mevzi' -i v. 168a/20
v.-i a'zāda 214b/13
v.-i hārruñ 214b/25
v.-i riḥvdadur 225b/18
v.-i riḥīdadur 226b/10
v.-i şalābet 171a/5
v.-i şalbdadur 226a/7
v.+ dedür 219b/14
v.+ dedür ur 227a/12
v.+ den 176b/9, 180a/12, 204a/5, 210a/20
v.+ dūr 216a/19, 220a/2, 220b/17, 223b/19, 225b/19, 227a/13, 228b/1, 228b/6
'ilāc-ı v.+ dūr 197b/9
v.+ e 211b/16, 215a/1, 220a/8, 226a/27
v.+ e urmayalar 215a/25
v.+ i 194a/3, 216b/14, 221b/4
v.+ idür 197b/8
v.+ inḍe 177b/24
v.+ ini 173a/3
v.+ le 225b/10
v.+ ler 180a/13, 190a/14, 202b/10, 222b/25

v.+ ler olur 214b/21
 v.+ lerde 182a/19
 v.+ lerden 194a/19
 v.+ lere 173a/15
 v.+ lere ursalar 225b/9
 v.+ leri 226b/3, 226b/6
 v. ol 168a/20
 v. ola 197b/7
 v. olduğu 215a/25
 v. olmağa 211a/10
 v. olmak 194a/2, 211b/7
 v. olmakdan ola 190a/24
 v. olsa 171b/16
 v. olup 226a/9
 v. olur 214b/24, 217b/8
 v.+ üj 168a/24, 176b/24, 208a/19, 215a/26

veremî <Ar. Veremle ilgili, vereme ait. -1-

v.+ ler 172a/6

vesvās <Ar. Kuruntu. -3-

v. olan 213b/9

s.+ e 211a/24, 212b/25

yākūriyā <Ar. Bir humma türü. -1-

y. 198b/20

yara Yara. -2-

y. 218b/18

y.+ lar 231b/20

yarakān <Ar. Sarılık hastalığı. -3-

y. 213a/18

y. ola 208a/18

y. olmak 211b/6

yêl Yel; mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden. -15-

y. 168a/5, 173a/24, 199b/12, 226b/16

y. eyler 194b/8

y.+ i 167b/11, 184a/10, 189a/25, 201b/24, 204b/12

y.+ ine 177b/7

y.+ ler 202b/22, 217b/8

y.+ leri 167b/8

y.+ lerindendür 187a/17

yeşr <Ar. Bir hastalık ismi 'yeşr-i ğuss'. -2-

y.-i ğuss 193a/17, 193a/18

yumrı Ur, vücuttaki şiş. -2-

y. 202b/10

y. olur 223b/19

yumruluk Şişkinlik. -1-

y.+ da 229a/25

yumurcağ Veba hastalığında koltuk altında veya kasıkta çıkan çıban. -1-

y. 221a/15

yübs <Ar. Kuruluk. -4-

y. 207a/12, 207a/17

y. olmak 178b/11

y. olsa 210a/2

yübüset <Ar. Kuruluk. -8-

y. 171a/6, 177a/13, 179b/4, 204b/1, 207a/2, 207a/7

y. olduğu 182a/11, 194a/27

zāhere <Ar. Arka ağrısı. -2-

z.+ de 180a/13

z.+ dür 177a/2

zaḥmet <Ar. Sıkıntı, eziyet, rahatsızlık. -12-

z. 178b/9, 184b/17, 211a/9, 214a/20

z.+ dür 228b/14

z.+ e 213b/1

z.+ in 168a/5

z.+ ine 167b/24

z.+ le 176b/13, 178a/8

z. vērür 202a/14

zeminī <Ar. Kötürüm olmak. -1-

z. 167a/6

zıkkī <Ar. Vereme ait, veremle ilgili. -1-

istişka-i z.+ ı olan 213b/6

zīk <Ar. Darlık. -5-

z. 182a/24, 188b/25, 203a/6, 203b/3, 211a/27

zumūr <Ar. Zayıflamak ve incelmek. -2-

z. 175/19

zūbaḥa <Ar. Boğazda olan hastalık. -3-

z. 208a/20, 213b/11

z.+ sı 213b/10

zübül <Ar. Sarırıp solmak-9-

z. 206a/22, 208a/4, 214a/16

ibtidā-i z.+ de ola 207a/9

ibtidā-i z.+ den 207a/10

z.+ dur 207a/19

z. 198a/16

z.+ e 205b/11

z. vērür 200a/1

zübül <Ar. bk. zübül. -1-

z. 213a/17

zükām <Ar. Nezle. -5-

z. 205b/12, 213a/20

z.+ a 212a/13

z.+ dan olsa 181a/8

z. ola 176b/22

zülce <Ar. Boğazın iki tarafındaki uzuvların verem olması. -2-

z. 211a/10

z. olmak 211a/9

1.1.15. Fiziksel-Maddi Durum ve Etkinlik ile İlgili Kavramları Karşılıyan Adlar

acılık Acılık. -2-

a. 213b/22

a.+la 172b/3

‘āciz <Ar. Çaresiz, güçsüz -8-

‘a. olıncağ 224b/16

‘a. olmağa 209b/15

‘a. olmaya 195a/20

‘a. olsa ol 175b/15

‘a. olup 223a/24

‘a. olur 181a/27, 196a/13

‘a.+ dūr 208a/3

‘a.+ lerdür 200b/16

aç Aç. -5-

a. 202a/15, 228a/10

a.+ la 192a/16

a. olsa 185a/7

a.+ la 166b/6

açlık Açlık. -7-

a. 179a/14, 206a/6, 214a/14

a.+ a 214a/13

a.+ dan 204b/17, 210b/13

a.+ lıklar 179a/16

açuk Açık. -1-

a. olsa 189b/1

açuklık Açıklık-1-

a. olsa 201b/25

akbelü’n-nużc <Ar. İstenilen, beğenilen olgunlukta olunması. -1-

a. 188a/19

akvā <Ar. Çok kuvvetli -2-

a.+ dur 225a/8

u. oldıyısı 176a/14

‘amel <Ar. Etki, kullanım, işlem -1-

- ‘a. olma 221a/19
- ārām** <Far. Dinlenme, rahat, huzur, sükun, istirahat. -1-
a. 183a/25
- arılık** Temizlik. -1-
a.+ a 173a/26
- ‘**arız** <Ar. Vaka, vaki olan şey. -62-
‘a. 183b/4, 191a/26, 200b/7, 211b/27, 213b/12
‘a. ola 176a/11, 190a/14, 199b/26, 205a/23, 211b/6, 224b/10
‘a. olan 178b/18, 190a/14, 214b/20
‘a. olandır 229b/5
‘a. oldıyısı 181a/1
‘a. olduğu 229b/2
‘a. olmak 203b/3
‘a. olmaya 196a/11, 203a/27, 205b/12
‘a. olmaz 168b/11, 187a/3
‘a. olmuşdur 207a/17
‘a. olsa 187a/1, 187a/22, 187b/8, 196a/12, 200b/1, 203b/13, 203b/14, 213b/11, 213b/13, 213b/14, 213b/2, 213b/5, 213b/6, 213b/7, 213b/8, 213b/9, 214b/10
‘a. olur 168b/11, 178b/10, 179b/4, 183b/5, 186b/26, 190b/26, 191a/1, 191a/4, 193a/18, 200a/21, 202b/15, 203b/3, 205a/9, 207a/15, 209b/13, 222a/4, 231a/10, 231b/9
‘a. olurdu 196a/16, 200a/22
‘a. olursa 176b/9, 217b/25
- ‘**arıza** <Ar. Aksama, bozukluk. -1-
‘a. 185a/9
- āsān** <Far. Kolay. -9-
ā.+ dur 175b/26, 177a/4, 182a/12, 182a/13, 182a/14, 204a/1
ā.+ lıkla 195b/24
ā. ola 203a/20, 214b/18
- āsānlık** <Far. Kolaylık. -1-
ā. 195b/24
- aşhāb** <Ar. Sahipler. Hastalık sahibi kişiler. -1-
a.-ı dıkka 207b/4
- ‘**asr** <Ar. bk. ‘asīr.-2-
‘a.-ı kelām olur 188b/27
‘a. olursa 203a/20
- ‘**asr-bel** <Ar. Yutmada zorluk çekmek. -1-
‘a. 211a/9
- aṭval** <Ar. Pek uzun. -2-
a. 194a/14
a. olsa 191a/16
- ‘**avdet** <Ar. Dönüş, geri gelme, dönme. Rücu. -12-
‘a. ederek 190b/26
‘a. etmekden 214a/7, 228a/14

- ‘a.  tmeye 167b/14, 177a/8
 ‘a. eyler 192a/8, 214a/13, 216a/23, 227a/21, 227b/9
 ‘a. eylerse 190a/21
 ‘a. eyleye 184b/18

‘avk <Ar. Alıkoyma, menetme. -1-
 ‘a. eyleyeydi 181b/20

‘avnet <Ar. Yardım etme, yardımcı olmak. -1-
 ‘a.+ in 213a/23

ayru Ayrı. -1-
 a.+ dur 227a/13

b b <Ar. B l m, kısım. -69-

b. 168a/13, 174a/10, 174b/11, 174b/20, 181a/18, 183a/5, 185a/10, 186b/21, 188a/22, 190b/9, 192b/25, 193b/20, 196b/24, 197a/10, 197a/25, 198a/21, 198b/20, 199a/26, 200a/12, 200a/21, 202b/12, 203b/10, 207a/11, 207b/7, 210a/7, 210b/9, 212b/16, 213b/1, 213b/15, 214b/12, 216a/18, 216b/22, 217b/19, 217b/6, 218a/16, 218b/25, 219a/18, 219b/13, 220a/1, 222a/3, 222b/21, 223a/18, 224a/1, 225a/12, 225b/18, 226a/7, 226b/10, 227a/12, 227b/21, 228a/15, 228b/1, 229a/24, 231a/6, 231b/22

b.-ı f licde 229b/18

b.-ı kavlıncede 196a/5

b.-ı t  unda 220b/17

b.+ dur 214b/11

b. eyledi 168a/15

b.+ ında 179a/3, 203b/9, 230b/22, 230b/23, 230b/24

b.+ larında 213a/27

b.+ uş 181a/23, 190b/11, 201a/3

ba ıye <Ar. Kalan, artan. -6-

b. 190a/3, 213b/18, 214a/4, 216b/13

b.+ den 193a/5

b.+ leri 184b/16

ba ş <Ar. Konuşulan Şey, s z. -1-

b. eylemekden 214a/21

b riz <Ar. A ık, meydanda. -2-

b. 231b/6

b. olursa 231b/5

ba ı <Ar. Yavaş, ağır hareketli. -7-

b. 170a/12, 171a/8

b. olmak 180b/12

b. olsa 175a/25

b. olur 179a/7, 194a/11, 194a/15

ba ı’ n-nu c <Ar. Yetişmesi, kemale ermesi yavaş olan. -1-

b. 224a/10

bed <Far.  irkin. -1-

b. olınsa 182b/14

bedel <Ar. Karşılık. -2-

b. 221b/2

b. olur 225a/12

bedreka <Far. Yol gösteren, kılavuz, delil.-1-

b. 221b/7

berrāk <Ar. Duru, açık. -2-

b. eyler 209b/26

b. olsa 185a/3

besātet <Ar. Düzgünlük. -1-

b. 200a/23

beyān <Ar. Açıklama, izah. -9-

b. 174b/22

b. eder 212b/17

b. eyler 185a/10, 227a/1

b.+ ı 194a/11

b.+ indadur 210a/7, 222b/21

b. olına 174b/21

b. oluna 190b/11

bī-arām <Far. Durup dinlenmeyen. -6-

b. ola 216a/26

b. olduğına 199a/7

b. olmak 207a/1, 208a/6, 208a/7, 211a/26

buhār <Ar. Buhar, buğu. -16-

b. 179b/20

b.-ı reyhādan 226b/12

b.-ı selisden 227a/2

b.+ dan 226b/11

b.+ dan olan 226b/14

b.+ dur 219a/21

b.+ ı 198a/24

b.+ lar 178b/3, 179a/15, 180b/5, 181a/1, 182b/12, 200a/26

b.+ lar eyler 179b/22

b.+ lardan 227a/3

b.+ ları 232a/3

buhārī <Ar. Buhara mensup, buğu ile ilgili. -1-

b. olur 191a/6

buhūr <Ar. Buhur, bir şeyin dumanını birine tutmak. -3-

b. edeler 201a/25

b. eyleseler 196a/23

b.+ larla 201a/24

bulanık Bulanık.-1-

b. ola 191a/21

būş <Ar. Bir nesnenin levni ve rengi olmak. -1-

- b. olmağı 213a/16
- buḫlān** <Ar. Batıllık, boşluk, çürüklük. -1-
b.+ ina 212b/13
- büyük** Büyük, iri. -1-
b.+ dür 213a/15
- cānīb** <Ar. Yakın, uzak olmayan. -2-
c.+ i 172a/27
c.+ ine 186a/9
- cārī** <Ar. Akan, akılcı. -3-
c.+ dür 204a/2, 227a/3
c. olur 227a/23
- cehd** <Ar. Çalışma, çabalama. -2-
c. eyler 231b/12
c.+ le 178a/8
- cenk** <Ar. Savaşma, vuruşma. -3-
c. eyler 208a/11, 208b/21
c.+ lere 183b/4
- ceşl** <Ar. Çok nesne olmak fazla olmak. -1-
c. olup 229b/1
- cevāb** <Ar. Cevap, yanıt. -2-
c. 181a/23
c. vèrmekde 193a/18
- cezā** <Ar. Ceza, karşılık. -1-
c.+ dur 211b/13
- cezḫb** <Ar. Kendine çekme, çekilme. -11-
c. 231b/9
c. ède 223a/10
c. èdeler 220b/6
c. èdüp 172b/5
c. eylemekde 196a/13
c. eyler 174a/1, 214b/23, 229b/27, 230a/1
c. eyleye 231b/7
c. olma 223a/6
- cilā'** <Ar. Parlatma, parlaklık. -1-
c. 219b/12
- cimā'** <Ar. Çiftleşme, cinsel birleşme. -11-
c. 214a/24
c.+ a 213a/5
c.+ da 200b/8, 202a/20
c.+ dan 170b/4, 174b/4, 202a/10
c. èdeler 168b/12
c. eylemekden 214a/23
c.+ ı 168b/12, 172b/27

- civān** <Far. Genç. -4-
 c. 184b/7, 185a/7
 c.+ lara 186b/26
 c.+ larda olur 202b/26
- cū'** <Ar. Açlık, aç kalma. -3-
 c.+ a 197a/22
 c.+ dan 205b/1
- cū'iyye** <Ar. Açlıkla ilgili. -1-
 c.+ ye 179a/20
- cūrāde** <Ar. Sıyrıntı, sıyrılmış şey. -2-
 c.-i qar' 216b/4
 c.+ si 169b/21
- cūšā'** <Ar. Geçirmek. -1-
 c.-i nārī 179b/23
- cūr'et** <Ar. Cüret, cesaret. -1-
 c. etmeyeler 186a/16
- çabalaklık** Çok hareket etmek, gayret etmek. -1-
 ç.+ eyleyüp ol 208a/6
- çekirdek** Çekirdek, öz. -21-
 ç.+ i 170a/10, 171a/17, 171a/27, 171b/24, 186a/24, 186a/6, 186a/8, 189a/21, 196b/22,
 197a/18, 205b/10, 206a/14, 206a/15, 206a/18, 206a/19, 206a/8, 206a/9, 227b/10
 ç.+ iyile 219b/7
- çenber** <Far. Etraf, çevre. -1-
 ç.+ inde 210b/11
- çökelek** Tortu. -1-
 ç.+ in 218a/13
- çukur** Çukur. -3-
 ç. 225b/20
 ç. olmak 178b/1
 ç.+ undan 232a/16
- çürük** Çürük, çürümüş. -1-
 ç.+ i 217b/3
- dāne** <Far. Tane, tohum. -53-
 d. 168b/25, 169b/1, 169b/6, 173b/25, 177b/5, 179b/10, 179b/15, 180a/18, 180a/19,
 180a/22, 181a/9, 183b/15, 183b/21, 184a/3, 185b/11, 185b/17, 187a/11, 187a/26,
 189a/14, 189a/15, 189b/10, 189b/11, 189b/23, 193a/23, 194b/25, 195a/13, 195a/21,
 200a/4, 200a/5, 203a/16, 215b/7, 216b/1, 216b/2, 216b/8, 217a/6, 217b/12, 218a/25,
 218b/3, 219a/7, 222a/23, 224a/22, 225a/22, 225a/23, 226b/8, 232a/4
 d.-i çadır 226a/25
 d.+ cikler 217b/20
 d.+ sin 173a/8, 196b/3
- def'** <Ar. Savmak, def etmek. -30-
 d. 186a/12, 212b/10, 214b/18, 218a/12

- d.+ e 218b/27
d. éde 172b/6
d. édinen 214b/16
d. édüp 202b/17
d. étmek 224b/16
d. étmekde 225a/11, 225a/9
d. eyledi 208a/2
d. eylemekdedür 175a/6
d. eylemiş ola 215a/22
d. eylemişdür 222b/24, 231a/13, 231a/14
d. eyler 167b/11, 172a/7, 198b/13, 207b/26, 207b/27, 208b/4, 209b/20, 212b/11, 224a/3, 225a/10
d. eylerdi 214b/18
d.+ i 190b/24
d. olmağa 181a/1
- dāfi** <Ar. Uzaklaştıran, def eden. -1-
d. ola 172b/20
- defn** <Ar. Gömme, gömülme. -1-
d. olunmamış ola 201b/12
- def‘u’l-fuzūl** <Ar. Gereksiz olanları def etme, atma, çıkarma. -1-
d. 231a/14
- delük** Delik. -3-
d.+ i 223b/25
d.+ ine 196a/21, 196b/3
- devām** <Ar. Devam, sürdürme. -2-
d. 188a/23, 193b/8
- devir** <Ar. Dönme, dönüş. -1-
d.+ i 183b/7
- devr** <Ar. *bk. devir.* -10-
d. 197a/27, 197b/2
d.-i hareket 231a/8
d. éder 231a/9
d. eyler 199b/26, 199b/3
d.+ i 191a/24, 194a/14, 197b/27
d.+ le 199a/23
- dīb** Kök. -46-
d.+ i 169b/15, 170a/15, 170a/27, 171a/20, 171a/8, 174a/14, 179b/26, 181a/14, 185b/14, 185b/3, 186a/1, 186a/24, 191b/15, 191b/18, 191b/8, 194b/18, 195a/21, 195b/23, 195b/9, 197a/14, 199b/20, 205a/2, 215b/23, 219b/10, 223a/27, 223b/3, 225b/21, 226a/15, 226a/18, 228b/22, 229b/14, 230a/4, 230a/7, 230b/8
d.+ i ola 185b/10
d.+ ine 212a/19
d.+ iyile 199a/25

- d.+ leri 217b/17, 217b/7
- du‘ā** <Ar. Dua.-2-
d.+ lar eyledi 196b/8
d.+ yıla 174b/9
- duḥūl** <Ar. İçeri, içine girme. -2-
d. étmez 227a/8
d.+ ı 197b/5
- dürd** <Far. Tortu, posa.-3-
d.+ i 169b/11, 174a/1
d.+ in 218a/13
- düsümet** <Ar. Yağın bulaştığı ve yağlı şeyin halidir. -1-
d. 212a/14
- ebḥire** <Ar. Buğular, dumanlar.-2-
e. 177a/7
e.-i ḥārra 193a/10
- ebvāb** Ar. Kısımlar, bölümler. -1-
e.-ı ḥurācātda 221a/18
- ecel** <Ar. Hayatın sonu, ecel. -1-
e.+ den 183b/2
ecsām-ı e.+ 200a/23
- ecsām** <Ar. Cisimler, nesnelere. -5-
e.-ı arşıyyeyi 200a/23
e.-ı ġarībe 223a/25, 223b/15
e.-ı ġarībī 223a/22
e.-ı ġarībleri 223a/21
- edḥine** <Ar. Dumanlar. -1-
e.-yi dūsme 200b/22
- ef‘āl** <Ar. Filler, eylemler. -10-
e. 175a/27
e.-i ṭabī‘ıyyeye 174b/17, 174b/18
cemī‘-i e.+ den 209b/19
e.+ e 174b/17, 174b/19, 175b/16, 175b/18, 175b/20, 175b/4
- efṣān** <Far. Saçan, serpen dağıtan. -1-
e. édeler 188a/4
- ehl** <Ar. Sahip, malik, bir işte maharetli. -1-
e.-i sūkündür 167b/13
- ekkāl** <Ar. Çok yiyen, obur. -2-
e. olur 216b/27, 217a/4
- ekşilik** Ekşilik. -1-
e. 190b/8
- él** Ülke, yurt. -1-
è.+ inden 169a/17
- elhān** <Ar. Nağmeler, ezgiler. -2-

- e. 205a/11
e.-ı ıayyibe 178a/22
- elıaf** <Ar. İyi muameleler, iyilikler. -1-
e. 217a/3
- emir** <Ar. *bk. emr.* -1-
e. 213b/20
- emlec** <Ar. Hindistan'a mahsus devâyi bir meyve, amlacotu (*Phyllanthus emblica*). -4-
e. 171a/18, 171a/3, 194b/26, 195b/3
- emşâl** <Ar. Örnekler, benzerler. -12-
e. 175b/23, 177b/1, 177b/17, 181b/1, 192b/13, 223a/22
e.+ i 174b/19, 195a/11, 196a/17, 199a/21, 227a/23
e.+ i ola 180a/4
- emvâc** <Ar. Dalgalar. -1-
e. olur 211b/22
- envâ** <Ar. Çeşitler. -3-
e. 205a/12, 230a/20
e. olur 198a/19
- emm** <Ar. Kasdetmek. -1-
a. 225a/9
- emr** <Ar. Emir, buyruk, iş. -36-
e. 183a/17, 213b/19, 222a/9
`inâyet-i e. 220a/17
e.-i cârcî 208b/21
e.-i faşdla 221a/2
e.-i müşkil olur 188a/11
e. bir 215a/4
e.+ de 191a/19, 195a/8, 195a/9, 198b/2, 199b/26, 200b/15, 215b/2, 217a/1, 219a/19,
223a/19, 223b/14, 224a/21, 231b/25
e.+ den 173a/22, 195a/8, 229a/27
e.+ dür 177b/23
e. edeler 195a/16
e. eylerler 221b/7
e. eylerüm 221a/24
maılıb-ı e.+ i 178a/8
e.+ inde 200b/16, 212b/4, 219a/13, 225b/4
e.+ ine 196a/10, 200b/17, 221a/3
- enşâ** <Ar. Doğruyu göstermek, söylemek, eda etmek. -1-
e.+ dur 216a/20
- eraşsiyye** <Ar. Sık dişlilik. (?) -1-
ecsâm-ı e.+ 200a/23
- eşer** <Ar. İz, belirti. -8-
e. 185b/12, 204b/9
e.-i nuzc 227a/26, 228b/24

- e.+ i 175b/12
e.+ idir 175b/12
e.+ idür 175b/7
e. olur 191a/11
- esîr** <Ar. Tutsak, düşkün, vurgun. -1-
e. 213a/5
- eski** Eski, müzmin. -2-
e. ola 172b/25, 202a/20
- eşnâf** <Ar. Çeşitler, cinsler. -4-
e.-ı nemle 217b/15
e.+ ı 182a/15, 188b/6, 197a/26
- etlü** Etli. -1-
e. 215b/20
- evtâr** <Ar. İhtiyaçlar, lüzumlu olan şeyler. -1-
sebeb-i ihtilâf-ı e. 197b/7
- fâ'ide** <Ar. Fayda, menfaat. -14-
f.+ dür 174a/6
f. eyler 167b/7, 167b/9, 173a/8, 196b/5, 217a/27, 225b/14
f.+ lerin eyler 196b/12
f. olur 181a/25
f.+ si 167a/16, 173b/24
f. vèrmez 201b/7, 227b/6
f. vèrür 171b/26
- fâka** <Ar. Eksiklik, yoksunluk. -1-
ğidâ-yı f.+ dur 199b/10
- fa'l** <Ar. İşlemek, yapmak. -6-
f.+ den 229b/27
f.+ i 184a/16, 185b/1, 230a/3
f.+ ini 207a/15
f.+ lerüñ 229b/26
- farık** <Ar. Ayrıcalık, ayrılık, başkalık. -7-
f. 211b/18, 216a/20, 227b/26, 229a/26
f.+ ı 168b/5, 181b/11, 185a/21
- faşl** <Ar. 1. Bölüm 2. Dört mevsimden her biri. -41- +
f. 166b/4, 171b/10, 172b/13, 175b/4, 182b/7, 184b/21, 186b/11, 188a/7, 190a/17,
192b/13, 193b/4, 196a/20, 201b/5, 202b/3, 206b/25, 212b/5, 213a/26, 214b/9, 216b/18,
217b/15, 217b/3, 218b/11, 220b/17, 220b/6, 221a/26, 222b/9, 224b/22, 225b/9, 227a/1,
227b/11, 230a/25
f.-ı bi'l-hiṭâb 207b/8
f.-ı huşümet olup 207b/14
f. bir 223b/18
f.+ da 181a/23, 190b/11, 201a/3
- fazla** <Ar. Fazla, artık.-1-

f.+ sı 172a/6

fazlıyye <Ar. Fazlalık, çokluk. -1-
ruṭbāt-ı f.+ yi 201a/4

fecācet <Ar. Hamlık, çığlık. -1-
f. vērür 184a/15

ferah <Ar. Ferah, rahatlık veren. -3-
f.+ da 178b/19
ifrāt-ı f.+ dan olursa 178b/18
f. olduyısa 178b/20

fesād <Ar. Bozulma, fasid olma. -5-
f. 222b/7
f.+ a 168a/27, 168b/4
f.+ dur 222a/4
f.+ ina 212b/15

feth <Ar. Fetih, tamamen ele geçirme. Açma, açılma.-2-
f. eyler 229b/24
f. alınmasa 215b/25

fevāid <Ar. Faydalar, yararlar. -2-
f.-i müteferriḳa 172b/13
f.-i şittī 175b/27

fevt <Ar. 1. Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma. 2. Ölüm. -7-
f. 185b/9, 192a/1
f.+ e 168b/18
f. olmaḳ 223b/10
f. olmuş 177b/22
f. olmuşdur 177b/24
faşd eylemek f. olsa 190b/3

feyz <Ar. Bolluk, çokluk, verimlilik. -3-
f. eyler 175b/11
f. olmaḡa 175b/10

fırsat <Ar. Fırsat. -1-
f. 209b/20
dā' -ı f. olmaḡı 213a/19

fi'l <Ar. İş, etki, fiil. -2-
f. eyler 225a/10
f.+ i 224b/13

fuşül <Ar. Kısımlar, bölümler, -2- +
f.-i balḡamīden 229b/12
f.+ la 183a/1

fuzül <Ar. Fazlalıklar, artık. -8-
f. 179b/22, 202b/17, 231a/11
f.+ e 176b/10
f. étmege 171b/17

f.+ dur 231a/10

f.+ ı 190b/7, 202b/17

fuzulât <Ar. *bk. fuzûl* .-2-

f. 175b/19

f.+ dan 231b/27

ğalebe <Ar. Galip gelme, yenme, üstünlük. -9-

ğ. 217b/5

ğ. êtdügi 179a/7, 188b/10

ğ. êtmiş 207a/14

ğ. eylemekdür 207a/12

ğ.+ si 207b/15

dem-i ğ.+ si 181a/11, 195a/7

dem-i ğ.+ sinünj 168b/13

ğâlib <Ar. Fazla, üstün, çok. -27-

ğ. 198a/10, 198a/8, 200a/27, 215b/11

ħalt-ı ğ.+ den 226a/14

ğ.+ e 198a/12

ğ. ola 174b/27, 186b/13, 186b/15, 197b/7

ğ. olanlara 191a/26

ğ. olmağa 208b/14, 209b/14

ğ. olmakla 179a/8

ğ. olmaya 176b/18

ğ. olsa 185b/10, 186a/1

ğ. olup 175a/6, 198a/8, 207b/19, 207b/21, 208a/3, 209b/15, 212b/11

ğ. olur 183a/23

ğ. olursa 232a/16

ğanîmet <Ar. Çalışmaksızın ele geçen nimet, bolluk, kazanç. -1-

ğ. 192b/15

ğark <Ar. 1. Suya batma, batma, batırma. 2. Boğulma, boğma. -3-

ğ. 197a/23

ğ. êdüp 216a/12

ğ. olmuş 177b/23

genç Yaşı ilerlememiş olan, genç. -1-

g. olmaya 202a/14

geñşek Gevşek, geniş. -1-

g. eyler 172a/16

gerek Gerek, ihtiyaç. -190-

g. 169a/9, 177a/23, 192b/22, 210a/25, 211b/10, 211b/11, 215a/4, 221b/4

g.+ de 213a/10

g.+ dür 166b/9, 167a/15, 167b/1, 168a/13, 168b/14, 168b/25, 169b/17, 169b/25, 170a/9, 171b/21, 172a/6, 172b/3, 173a/13, 173a/27, 173b/3, 173b/5, 174b/26, 175a/2, 176a/22, 176a/25, 176b/10, 176b/11, 176b/9, 183a/13, 183a/7, 183b/25, 184a/13, 184a/14, 184a/6, 184a/8, 184a/9, 184b/11, 184b/22, 184b/5, 184b/6, 184b/8, 185a/12, 185a/4, 185b/1,

185b/6, 186a/5, 186b/17, 187a/18, 187a/20, 187b/11, 187b/14, 187b/26, 187b/27, 187b/4, 188a/10, 189a/27, 189b/18, 190a/18, 190b/7, 191b/12, 191b/2, 191b/7, 192a/12, 192a/17, 192a/8, 192b/16, 192b/2, 193b/14, 193b/16, 193b/21, 193b/5, 194b/11, 194b/17, 194b/18, 194b/5, 195a/15, 195a/3, 195b/19, 195b/25, 196a/15, 196a/2, 196a/4, 197a/18, 197a/23, 197a/9, 197b/15, 197b/18, 197b/20, 198a/1, 198a/10, 198a/11, 198a/13, 198a/19, 198a/20, 200a/11, 200a/18, 200b/17, 201a/23, 201a/5, 201b/3, 201b/5, 202a/1, 202b/1, 203a/11, 203a/12, 203a/22, 203b/1, 203b/2, 203b/6, 205a/4, 205b/11, 207a/22, 207a/23, 207a/26, 207b/1, 208a/12, 208b/27, 208b/7, 209b/27, 209b/9, 213b/26, 213b/27, 214a/12, 214a/23, 214a/27, 214a/5, 214b/6, 214b/8, 215a/21, 215a/24, 215a/8, 215b/16, 215b/2, 215b/26, 215b/5, 215b/6, 216a/12, 216a/15, 216a/18, 216a/5, 216a/7, 217a/12, 217a/13, 218a/4, 220b/3, 221a/16, 221a/7, 221a/9, 221b/25, 222a/17, 222a/19, 222a/22, 222b/17, 222b/18, 222b/2, 222b/6, 223a/14, 223a/3, 223a/5, 223b/17, 224b/12, 224b/14, 226a/15, 226a/20, 226b/22, 227a/26, 228a/20, 229a/6, 230a/21, 230b/6, 231a/23, 231a/26, 231b/11, 231b/4, 231b/8

g. olan 204b/11

ğidā'iyet <Ar. Besleyici olma, besleyecilik. -1-

ğ.+ de 189b/6

gufrān <Ar. Affetme merhamet etme, yargılama. -1-

ğ.+ la 174b/10

ğusl <Ar. Yıkama, gusül.-1-

ğ. edüp 173b/6

ħabs <Ar. Tutma, zapdetme. -6-

ħ. eylemek 178b/21

ħ. eyler 172a/15, 177b/22

ħ. olunmak 205a/24

ħ. olmağa 220a/1

ħ. olur 227a/9

ħācet <Ar. İhtiyaç. -10- +

ħ. 182a/22, 184b/12, 207b/16, 207b/19

vaqt-ı ħ.+ de 168a/5, 232a/12

ħ.+ e 190a/25

ħ. olduğda 217a/25

ħ. olsa 192b/12

ħ. olursa 184a/25

ħacm <Ar. Hacim. Bir cismin kapladığı yer, cüsse. -4-

ħ.+ i 203a/7, 215a/26, 223a/18

ħ. olur 217b/10

ħādīs <Ar. Meydana gelen. -91-

ħ. 228a/8

ħ.+ dür 214b/26

ħ. ola ol 215a/4

ħ. ola 167b/3, 171b/7, 175b/23, 181b/7, 197a/13, 200a/26, 202a/7, 204a/4, 214b/27

ħ. olan 174b/15, 199a/22, 201b/6

- h. oldıysa 215b/14
 h. olınsa 188a/21
 h. olırsa 202a/4
 h. olmağa 212b/17
 h. olmağı 213a/4
 h. olmak 219a/25
 h. olmasa 175a/21
 h. olmaya 213b/1
 h. olmaz 193b/25, 209a/27, 214b/21, 224a/15
 h. olmazdan 201b/27
 h. olmuş 201b/26
 h. olsa 175b/3, 177a/11, 177b/21, 181a/5, 185a/4, 190b/22, 190b/23, 190b/27, 194a/21, 194b/11, 208b/26, 215a/9, 216a/10
 h. olup 179a/4, 179b/20, 185a/5, 200b/4, 231b/2
 h. olur ol 194a/1
 h. olur 168a/27, 179a/15, 179b/21, 180b/12, 181b/16, 181b/9, 185a/16, 188b/4, 188b/6, 190b/11, 193b/22, 196a/13, 198a/22, 199a/22, 199a/23, 199b/2, 199b/8, 200b/22, 201b/11, 201b/13, 204a/11, 204a/8, 208a/21, 214b/11, 214b/14, 214b/22, 219a/4, 222a/14, 222b/26, 223a/1, 225a/16, 228a/23, 228b/13, 230a/22, 231a/19, 231a/7, 231b/23
 h. olursa 178a/27, 180b/9, 181a/13, 194a/14, 194a/25, 232a/2

hākñ <Ar. Sütü tuluğa koyup cemeylemek ve sağıldıkça üzerine koymak ve meneylemek. -1-
 tã'ün-ı h.+ ı 220b/2

hāl <Ar. Hal, durum. Şimdiki durum, şimdiki zaman. -27-
 h. 175b/17, 176a/23, 176b/20, 197b/17, 197b/21, 199b/4, 207a/2, 219a/14, 223a/4
 h.+ de 180b/11, 188b/9, 207a/22, 215a/24, 219a/3, 221a/24
 h.+ den 219a/5
 h.+ i 176b/24, 182b/21, 185a/6, 198b/25, 208b/13, 208b/17
 h.+ inde 172a/3, 180b/10, 199b/16, 200a/23
 h.+ inden 176a/24

hāl' <Ar. Boşanma, akma. -1-
 h. 216b/21

hālās <Ar. Kurtulma, kurtuluş, selamete erme.Bitme. -43-
 h. 167b/10, 185a/10, 185a/11, 185a/15, 186b/12, 186b/21, 187a/9, 190a/27, 204a/1, 204b/10, 208b/16, 228b/15
 ğayr-i h. 185a/10
 h.+ a 176b/17
 h.+ da 185a/27
 ğıbb-ı h.+ da 188a/24
 ğıbb-ı h.+ dan 186b/26
 h. eyledi 231a/1
 h. eyledüm 190a/23
 h. eyler 167b/19, 167b/24, 168a/8, 173a/7, 196b/4, 225b/7

h.+ la 185a/21
 h. oldu 168a/10, 172b/23, 202b/5
 h. oldılar 221a/24
 h. olma 219a/14
 h. olmadı 202b/4
 h. olmasa 217a/21, 228a/25
 h. olmaz 167b/26, 171b/18
 h. olur 171b/12, 186b/12, 196a/18, 209b/18, 228b/17
 h. olurdu 231a/5

hālet <Ar. Hal, suret, keyfiyet. Takdir. -14-

h. 175b/1
 h.-i mutavassı̄tadadır 213b/17
 h.-i ṭabī'isine 184b/6
 h.-i ṭabī'iyeye 210a/18
 h.-i vāḥide 188b/19, 204a/12
 h.+ e 176a/2, 178a/14, 180b/10, 207a/21
 h.+ ine 184b/18
 h. olmak 203a/4
 h. olur 193a/3
 h. olursa 213b/24

halka <Ar. Ortası boş yuvarlak şekil, halka. -2-

h. 200b/5, 227b/24

hall <Ar. Ezme, eritme, yumuşatma. -13-

h. edeler 195b/8
 h. edüp vèreler 193b/3
 h. edüp 174b/3, 183b/12, 189a/6, 189b/7, 201a/6., 201a/8
 h.+ ler 180a/8
 h. ola 232a/11
 h. olan 195b/8
 h. olunmuş 226b/19
 h. olmuş ola 171a/1

hālṭ <Ar. Karıştırmak, bir şeyi bir şeye karıştırmak. -52-

h.-ı ḡālibden 226a/14
 h. edeler 170b/16, 186b/5, 226a/27, 229a/16
 h. edüp bir 196a/25
 h. edüp olur 229a/22
 h. edüp uralar 215b/21, 226a/6, 228a/11
 h. edüp urmaḡ 225b/1
 h. edüp 167a/1, 169a/20, 169a/26, 169a/7, 169b/11, 169b/27, 170a/3, 170b/19, 170b/3,
 171a/4, 171b/5, 174a/23, 174a/24, 174a/3, 184b/4, 185b/26, 186a/25, 187a/13, 192a/22,
 195b/8, 196b/15, 196b/23, 198b/15, 198b/17, 206a/21, 217a/25, 218b/10, 218b/6,
 218b/7, 225b/27, 229a/23, 230a/6, 230a/9, 230b/10
 h. ola 168b/9

h. olma 171a/2
 h. olunmuş ola 219b/2
 h. olunup 170b/17
 h. olmuşdur 217b/25
 h. olup 206a/11
 h. olur bir 217b/9

hām <Far. Ham, olgunlaşmamış, işlenmemiş, pişmemiş.-4-

h. eyler 184a/15
 h.+ ından 177b/16
 h. ola 172a/17
 h. olsa 198b/6

hāmīl <Ar. Yüklü, taşıyan. -1-

h. olur 200b/3

harāb <Ar. Bozulmuş, harap.-2-

h. édüp 207b/20
 h. etmek 207b/10

harekāt <Ar. Hareketler. -2-

h. 183a/10
 h.+ ınuñ 208a/12

hareket <Ar. Hareket. -63-

h. 177b/21, 178a/6, 186a/21, 191a/14, 191a/15, 191a/17, 202a/6, 205a/23, 212b/20
 devr-i h. 231a/8
 h.+ den 175b/23, 201b/3
 h.+ e 180b/15, 183a/20, 183a/26, 186a/21, 187b/25, 198a/27, 199b/7, 199b/8, 201b/4,
 202b/20, 208a/6, 208b/22, 208b/25
 h. edeler 229b/22
 h. etdügi 180b/10
 h. etmeden 213a/22
 h. etmek 225b/7
 h. etmekle 178a/7
 h. etmese 210b/26
 h. etmeyeler 202a/15
 h. etse 183a/15
 h. eyledi 167b/16
 h. eyledüginün 178a/9
 h. eylemege 208b/18
 h. eylemek 182a/25
 h. eylemekden olur 225a/15
 h. eylemez 229b/8
 h. eyler oldı 173b/23
 h. eyler 191a/12, 198a/27, 211b/15, 227a/13, 227b/12, 229a/27, 229b/7, 231a/8
 h. eylese 183a/15
 h. eyleye 181b/5

h.+ i 185a/25, 208b/19, 209a/5, 209a/7

h.+ i ola 178a/14

h.+ inden 178a/18

h.+ inüñ 185a/23

h.+ le 214a/20

ifrāt-ı h.+ le 178a/27

h.+ lerinde 214a/17

h.+ te 180b/10

h. vèrür 208b/23

hāşıl <Ar. Meydana gelen şey. -25-

h. 190a/19, 208b/19, 219b/24, 227a/23, 228b/14

h.-ı kelām 175b/22

h. ola 207a/25

ğandan h. ola 215a/5

h. olan 224a/5, 231b/9

h. oldu 172b/23

h. olmaya 181a/26

h. olmuşdur 226a/14

h. olsa 181b/4

h. olup 199b/14

h. olur 168b/1, 181a/25, 181b/4, 188a/20, 200a/8, 207b/18, 212b/11, 226b/12, 231a/20, 231b/11

hassās <Ar. Hassas, çok hisseden. -7-

h. 168a/21

h.+ dur 220a/3

h. ola 220b/11, 220b/12

h. olan 220a/3, 220a/4

hayl <Ar. Kuvvet, güç. -1-

h.+ la olursa 223a/6

hāzır <Ar. Hazır. -4-

h. 197a/9

vağt-ı h.+ a 219a/24, 225a/21

h. olursa 220a/20

helāk <Ar. Yok olma, ölme. -18-

h. 207a/22, 208b/10, 211a/11

h.+ a 208b/15, 209b/16

h.+ e 175a/7, 198b/26, 208b/27, 211b/9, 212a/17, 212a/26

h. ède 190b/2

h. eyler 187a/3

h. eyleye 207b/22

h. oldu 224a/27

h. olmağa 185a/2

h. olur 197b/27, 228b/20

heybet <Ar. Korku ile saygı duygularını birden uyandıran hal veya gösteriş. -2-

h.+ in vemişdür 231a/12

h.+ leri 210a/18

hey'et <Ar. Şekil, suret, görünüş. -1-

h. 200b/23

hıfz <Ar. Saklama, koruma, ezberleme. -8-

h.-ı kuvvete 193b/15

h. edeler 197a/5

h. edemez 188b/12

h. etmekle 221a/3

h. eyler it 229a/11

h. eyler 208b/5

h. eylesün 221b/7

h. olına 220a/18

h. olursa 184a/25

hikāyāt <Ar. Hikayeler. -1-

h.-ı tayyibe 205a/11

hikāyet <Ar. Masal, hikaye. -1-

h.+ lerle 178a/22

hilāf <Ar. Karşı, zıt. -8-

h. 188a/3, 200a/9

mā'-i h. 184b/19

h.+ a 215a/12

h.+ ı 227b/27

h.+ ıdur 182b/1, 191a/18, 203b/13

himmet <Ar. Çaba, gayret. -4-

h. 191b/2

h.+ e 178a/5

h.+ üñ 184a/6, 196a/10

huduṣ <Ar. *bk. hudūṣ*. -1-

ekşer-i h. 202b/26

hudūṣ <Ar. Yeniden meydana gelme. Sonradan peyda olma. Yok iken vücuda gelme. -19-

h. 214b/25, 216a/19, 219b/8, 228a/23

h.-ı müte'affin 231b/27

h.-i ifrāṭ 205a/16

h.+ dan 231b/1

h.+ ı 220a/10, 220a/14, 220a/5, 225a/19

sebeb-i h.+ ı 214b/16

h.+ ma 199a/5, 204a/2, 229b/23, 229b/6

keyfiyyet-i h.+ indadur 214b/12

h.+ inuñ 176b/27

h.+ una 194b/12

humūzet <Ar. Ekşilik, kekrelilik. -1-

- h. 190b/8
- huşūnet** <Ar. Haşinlik, sertlik. -3-
 h.-ı lisān olmaya 177a/7
 h.-i lisān 187a/6
 h. olmak 211a/7
- huzūr** <Ar. Rahat. -1-
 h.-ı mülāzımdı 167b/15
- hurūc** <Ar. Çıkış, ayaklanma. -2-
 h. 178a/19
 h.+ ma 231b/11
- huşūl** <Ar. Peyda olma, hasıl olma, meydana gelme. -3-
 h. 219a/26
 h.-i mercū 177b/23
 h.+ inde 178a/6
- huṭūṭ** <Ar. Çizgiler. -2-
 h.-ı ṭabīʿiyye 224b/18
 h. olur 218a/19
- irak** Uzak. -1-
 1. eyledi 207b/24
- ıslāh** <Ar. Düzeltme, ıslah etme. -6-
 1. 201a/23, 202b/2, 214b/24, 222b/27
 1. eylemekdür 201a/2
 i.-ı tedbīrdür 197b/11
- ıstılāh** <Ar. Terim. -1- +
 1.+ da 192b/27
- ıtlāk** <Ar. Bırakma, salma. -1-
 1. olunur 220b/13
- ıtrıyyet** <Ar. Güzel kokulu olma. -1-
 1. 221a/4
- iʿānet** <Ar. Yardım. -4-
 i. edeler 203b/6
 i. edüp ol 224b/17
 i. eyler 231b/15
 i. olunup 223a/6
- ictimaʿ** <Ar. Toplanma. -1-
 i. 212b/11
- ictināb** <Ar. Sakınma çekinme. -10-
 i. 214a/23
 i. edeler 170b/4, 171b/16, 186a/8, 188a/16, 194b/7, 201b/4, 215b/6
 i. etmek 217a/11
 i. eyleye 185b/6
- ifnā** <Ar. Yok etme. -5-
 i. etmek 166b/3

i. eyler 168b/4, 181b/17, 203b/15

e. olmak 197b/25

ifrāc <Ar. Açılma, ayrılma. -1-

i.+ lar 192b/15

ifrāt <Ar. Aşırılık. -41-

i. 176b/5, 176b/7, 176b/8, 178b/21, 178b/8, 190b/2, 198a/18, 226a/10

ḥudūş-i i. 205a/16

i.-ı cū'la 179a/14

i.-ı feraḥdan olursa 178b/18

i.-ı ğamdan 177b/21, 214a/19

i.-ı ğāzabdan olsa 178a/14

i.-ı ḥarāret olup 199a/1

i.-ı ḥarāret 176b/5

i.-ı ḥareketle 178a/27

i.-ı ishālden 204a/10

i.-ı qarḥdan 214a/19

i.-ı nevmden 180b/9

i.-ı ri'āf 212a/10

i.-ı şavmdan 205b/1

i.-ı seherden 178a/27

i.-ı veca' olur 179a/3

i.-ı veca' 167a/13, 178b/28

i. edeler 185b/7

i. etmeyeler 202a/20

i.+ ı 177a/13, 180b/9, 183b/27, 193b/7

i.+ la 168a/21, 168b/1, 178a/15, 180b/21, 183a/24, 187b/10, 207a/18

i.+ la olsa 178b/12

i. olup 169b/19

ifsād <Ar. Bozmak. Azdırmak. Karıştırmak. -6-

i. eyler 220a/5, 232a/2

a'zā-yı i. eyler 222a/7

e. eyler 186a/22, 200b/3

i. eyleyüp 220b/14

iġtisāl <Ar. Yıkama. -1-

i. etmekle 179b/1

iḥāde <Ar. bk. iḥāta. -1-

i. etmişdür 168a/22

iḥāt <Ar. bk. iḥāta. -1-

i. eyleye 223a/22

iḥāta < Ar. Kuşatma, sarma, çevreleme. -1-

i. eylemişdür 227a/15

iḥdās <Ar. Yeniden birşey yapmak, ortaya koymak, meydana koymak. -9-

i. etmeden 186a/17

- i. etmekde 188b/1
- i. eyler 171b/14, 188b/1, 193b/7, 214b/23, 216a/8
- i. eylerler 202b/23
- i. eylese 180a/14

ih̄rāc <Ar. Çıkarmak, dışarı atmak. -11-

- i. 185b/9, 195a/9, 198a/10
- i. etmekdür 183b/9
- i. eylemek 190b/7
- i. eylemekdür 201a/4
- i. eyler 202a/2, 220b/27
- i. eyleye 186b/18, 230a/12
- i. olına 217b/11

ih̄rāk <Ar. Yakmak, yandırmak. -1-

- i. 175b/8

ih̄tilāf <Ar. Anlaşmazlık, uyuşmazlık, karışıklık. -11-

- i. 175b/3, 183a/8., 212a/10
- sebeb-i i.-ı evṭār 197b/7
- ‘alāmet-i i.-ı nevbetden 197b/12
- i. bir 212a/8
- i.+ ıla 212a/14
- i.+ ından ola 208a/11, 208a/12
- i.+ ınuş 197b/9
- i.+ lar 175b/2

ih̄tilām <Ar. Cinsel düş görme, düşte boşalma. -1-

- i. olmaduk 230a/8

ih̄tilāt <Ar. Karışmak. -13-

- i. 193a/19, 211a/27
- i.-ı ‘aql 187a/8, 188a/17, 208a/7, 212a/24
- i.-ı ‘aqlıla 212a/26
- i.-ı delālet eyler 184b/26
- i.-ı zihinile olsa 212b/12
- i.+ ından 175b/5
- i. olsa 210a/14
- i.+ uş 193b/26, 212b/15

ih̄timām <Ar. Dikkatle, gayretle çalışma, özenle iş görme. -1-

- i. etmekle 178a/6

ih̄tirāk <Ar. Yanmak, tutuşmak. -16-

- i. 194a/2
- i.-ı müştedd olur 216b/26
- i.+ a 176b/16, 211a/23
- i.+ dan 194a/21, 198a/2
- i.+ ıla 212a/25
- i.+ ından 194a/14, 194a/25, 228b/13

i.+ ndan olursa 195a/20, 195b/9

i.+ ndan olursa 194a/17

i.+ la 216b/23

i. olmağa 176b/6.

i. olur 218a/17

ih̄tiyāc <Ar. İhtiyaç, zaruret, gereklilik. -9- +

i. 193b/15, 197a/23, 213b/27, 216b/6

i. ola 219a/17

i. olmaz 219a/12

i. olur 218a/3

i. olursa 220b/5

ih̄tiyāt <Ar. Sakınma, tedbirli, tedarikli bulunma. -2-

i. edeler 223b/17

i.+ la 186a/19

ik̄dām <Ar. Gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma. -2-

i.-ı tadr̄icle 193a/17

i. eylemek 193b/5

ikt̄işār <Ar. Sözü kısa kesmek. Kısaltmak. -3-

i. edeler 189b/8, 202a/22

i. etmeyeler 228b/25

ikt̄izā <Ar. Lazım gelme, gerekme. -2-

i. eyler 182b/5

i. eylerse 197a/10

ilh̄āh <Ar. Zorlamak, ısrar etmek. -1-

i. edüp 224b/16

iltifāt <Ar. Teveccüh etmek, olumlu yönde ilgi göstermek. -3-

naẓar-ı i. 210a/16

i.-ı eşyāya 210a/15

i. etmeyeler 199a/6

iltikās <Ar. Alma, bir şeye yakalanma. -1-

i.+ dadur 176a/16

iltişāk <Ar. Bitişme, yapışma, kavuşma, birleşme. -1-

ittişāl-i i. 203b/22

iltivā' <Ar. Dolaşma, sarılma, bükülme, kıvrılma.-1-

i.-i şeffe 211a/6

im̄tiḥān <Ar. Deneme, sınama, tecrübe. -1-

i. eyledüm 190a/23

im̄tinā' <Ar. Feragat edip geri durma. Çekinme, istememe, yapmama. -1-

i.+ ın 178a/11

im̄tizāc <Ar. Karışabilirlik, kaynaşma. -3-

i.-ı müteḥāddim 197b/16

i.+ ndan 175b/5

i.+ ları 197b/16

- inbisāt** <Ar. Genişleme, yayılma. -1-
şâğar-ı i.+ dan 216a/1
- ince** İnce.-1-
i.+ dür 186b/24
- infāk** <Ar. Besleme, geçindirme. -1-
zeyt-i i. 174a/19
- inficār** <Ar. Çatlama. -1-
i.+ dan 224a/26
- inhiṭāt** <Ar. Düşme, inme. Aşağı inme, bir şeyin inmesi. Yaşlanma, kuvvetten düşme. -11-
i. 176a/19, 190b/15
vaqt-ı i. 176a/6, 208b/8
vaqt-i i. 176a/10
i.+ a 177b/19, 215b/26
vaqt-ı i.+ da olur 208b/9
i.+ dan 179b/17
vaqt-ı i.+ dan 194b/1
vaqt-ı i.+ dur 175a/5
- inḳılāʿ** <Ar. Kökünden koparılma. -2-
i. 190b/15
i.+ ı 197b/22
- inḳıṭāʿ** <Ar. Tükenme, kesilme, arkası gelmeme. -1-
i.-ı şedīd ola 212a/6
- inkisār** <Ar. Kırılma. -1-
i.+ dan 175b/17
- intifāʿ** <Ar. Menfaatlenme, faydalanma. -1-
i. etmek 171a/7
- intikām** <Ar. Öç alma. -1-
i. 178a/15
- intikās** <Ar. Eksilme. -2-
i. 186b/25
i.+ ından 176a/20
- intişār** <Ar. Dağılma yayılma. -1-
i. 213a/7
- intizām** <Ar. Nizamlı, düzgün, tertibli olma. -1-
i. 210a/26
- irsāl** <Ar. Gönderme, yollama, havale kılma. -2-
i. eyler 214b/24, 222b/27
- irtifāʿ** <Ar. Yükselti, yükseklik. -1-
i. 211b/20
- isim** <Ar. İsim, ad. -6-
i.+ e 228a/8
i.+ in 215a/2
i.+ le 198a/20

i.+ ler 171b/11

i.+ leri 168a/16, 168a/17

isrāf <Ar. Lüzumsuz yere harcamak, israf etmek. -1-

i. olur 223b/11

issilik Sıcaklık. -1-

i. 201b/25

istidlāl <Ar. Bir delile dayanarak sonuca varmak. Muhakeme etmek. -2-

i. eylerler 176a/12, 176a/7

istiḥkām <Ar. Sağlamlılık, kuvvet. -1-

i.+ da 207a/21

istiḥmām <Ar. Hamama girme, yıkanma. -2-

i. 205a/20

i.+ dan 229b/22

istiḥşāf <Ar. Sağlamlık, sağlam olmak. -1-

i.+ ndan 180b/1

i`tidāl <Ar. Yumuşaklık, uygunluk. Aşırı olmama hali, ölçülülük. -1-

i. 172a/6

isti`māl <Ar. Kullanmak, faydalanmak. -57-

i. 168a/13, 169b/20, 195b/19, 221b/2

i. ède 221b/2

i. èdeler 170b/5, 170b/6, 171a/26, 171b/2, 173b/16, 174b/6, 181a/17, 186a/7, 189b/21, 190a/13, 196b/21, 196b/7, 206a/17, 206a/22, 217b/3, 228b/27, 229a/12, 229a/17, 229a/23, 229b/23, 231a/21, 231b/1, 232a/15

i. èdenler 202b/4

i. èdenlere 183b/4

i. èderler 166b/4

i. èderler 225a/3

i. èdesin 169b/28, 170a/1

i. èdüp 167b/12

i. ètmeyeler 172a/9, 231b/14

i. eyledi 220b/8

i. eylemek 195b/19

i. eyler 202b/25

i. eyleyüp 224b/6

i.+ inde 228b/19

i.+ inden 172a/17, 172a/18

i.+ inedür olursa 177b/1

i. ola 179b/5

i. olına 186a/5, 206a/12, 225a/7, 229a/17

i. olunmaya 223a/8

i. olunmaz 223a/3

i. olunmuş ola 226a/10

i. olinsa 172a/10, 216a/8

i. olunur 221b/8

işti'āl <Ar. Tutuşup yanma, parlama alevlenme. -3-

i. 182b/15, 207a/20

i.+ in 189b/1

kābiliyyet <Ar. Dıştan gelen etkileri alabilme, kabul edebilme gücü. -2-

ķ. 224a/14

ķ. vērür 171b/17

i.+ lar 181b/13

iştihā <Ar. İştah, yemek yeme isteği. -14-

i. 190b/27, 200b/12, 210a/9, 213a/11, 213a/23, 213a/3, 213a/5

i.+ ları 214a/15

i. olmak 213a/25, 213a/4

i. olmasa 202a/17

i.+ sı 190b/20, 214a/25

i.+ sına 174b/18

iştiğāl <Ar. Bir işle uğraşma, çalışma, meşgul olma. -3-

i.+ i 207a/8

i. olına 203a/15

i. olinsa 199b/6

iştirāk <Ar. Ortak olma, ortaklık. -1-

i.+ ı 172a/22

itfā <Ar. Söndürme, söndürülme. -6-

i. éde 201b/7

i. étmege 184a/7

i. eylemek 183b/8

i. eyleseler 182b/13

i.+ sı 182b/14

i.+ ya 187a/18

ittifāk <Ar. Beraber hareket etmek için sözleşmek. Anlaşmak. -1-

i. étdiler 202b/3

ittişāl <Ar. Ulaşmak, bitişmek. Birbirine dokunmak. -3-

i. 224a/18

i.+ e ol 224a/5

i.-i iltişāk 203b/22

izhār <Ar. Gösterme, meydana getirme. -1-

humret-i i.+dur 216a/20

kābil <Ar. Kabul eden, kabul edici. -17-

ķ. 181a/25, 181b/27, 200a/27, 214b/17, 224a/14

ziyāde-i ķ. 227b/27

ķ.+ dür 175a/1, 182a/4, 223a/1

ķ.+ i 174b/26

ķ. olduğı 222b/25

ķ. olmayup 203a/12

- ķ. olmaz 181b/21
ķ. olsa 175b/10
ķ. olur 172a/15
- ķadh** <Ar. Zemmetme, ķekiřtirme. -1-
ķ. eyler 208b/23
- ķāhil** <Ar. Yaşlı, ihtiya. Tembel. -1-
ķ. olmaķ 182a/23
- ķahr** <Ar. Őstūn gelerek, mahvetme, helak etme. -3-
ķ. ēdūp 212b/11
ķ. eyler 208a/4
ķ. eyleye 207b/21
- ķal'** <Ar. Bir Őeyi kōkūnden ķekip koparmak. -9-
ķ. ēde 207b/17
ķ. eyler 172a/7, 172a/8, 216b/18, 224b/24
ķ.+ ı 228b/26
ķ.+ la 172a/8
ķ. olmaķa 172a/15
ķ. olmaz 170b/9
- ķalīl** <Ar. Az, ķok olmayan. -2-
ķ.+ dūr 172a/22, 182a/7
- ķall** <Ar. Az olmak, yeterince olmamak. -1-
ķ. 213a/8
- ķār** <Far. İř, gūķ, amel, kazaņķ. -1-
ķ. 167b/23
- ķarāķar** <Ar. Karın gurultusu. -2-
ķ. 210a/5
ķ.+ ıla 213a/24
- ķaralīķ** Karalīķ. -1-
ķ. 207a/2
- ķařd** <Ar. Bir işi bile bile yapmak. -1-
ķ. eyledi 207b/24
- ķāřır** <Ar. Kısa. -1-
ķ.+ lardur 187a/4
- ķařīr** <Ar. Kısa, boysuz. -6-
ķ.+ dūr 183b/5
ķ. ola 190b/16
ķ. olmaķ 186b/14
ķ. olsa 194b/4
mūddet-i ķ. olsa 176a/17
ķ. olur 176a/17
- ķařr** <Ar. Kısaltma, kısma. -1-
ķ.-ı ĥafaķān 220a/7
- ķatl** <Ar. Kesmek, Őldūrmek. -4-

- ķ.  tmes n 221a/23
ķ. eyler 220a/14, 220a/8
ķ. eylerler 193a/12
- ķav ** <Ar. Kuvvetli, g çl , g venilir, sağlam. -23-
ķ 172b/14, 175b/11, 191a/16, 214a/3, 215a/14,
meshel t-ı ķ.+ den 223b/17
ķ.+ d r 210a/17, 216a/20, 216a/7
ķ. ola 184a/15, 187a/3
ķ. olmaya 208a/16
ķ. olsa 183a/12, 188a/9, 189b/8
ķ. olup 181a/11, 189a/18, 198b/22
ķ. olur 183a/13, 204a/27
ķ. olursa 192a/1, 198a/9, 217b/13
- ķav yye** <Ar. G çl l k, sağlamlılık. -1-
‘al met-i ķ.+ sindend r 191a/22
- ķavl** <Ar. S z, kelam. -5-
ķ.-i en bd r ol 172b/1
ķ.-i haķ 190a/1
ķ.+ ince 196b/12, 213a/12
k.+incede 196a/5
- ķavs** <Ar. Yay, keman. -1-
ķ. 204b/8
- ķebir ’l-ħacm** <Ar. B y k hacimli. -1-
k. ola 222a/14
- ķedd** <Ar.  alışma,  abalama, uğraşma. -1-
k.+ ile 190b/25
- ķef** <Far. K p k. -4-
k.+ i 171b/1, 195b/4, 196a/9, 196b/7
- ķel** Saçı d k lm ş olan. -1-
k.+ inded r 231b/23
- ķel l** <Ar. Yorgunluk. -1-
k. olsa 213b/25
- ķel m** <Ar. S z, ibare, s yleyiş, nutuk. -5-
k. 208b/19, 219b/24, 228b/14
ħ řıl-ı k. 175b/22
‘asr-ı k. olur 188b/27
- ķelim t** <Ar. Kelimeler, lakırdılar, s zler. -2- +
k. 181a/23, 205a/12
- ķem l** <Ar. Olgunluk, yetkinlik. -3-
řıħhat-ı k. 214a/24
k.+ de 212a/1
ķuvvet-i k.+ de 212a/3
- ķem det** <Ar. Rengin bozulup solması. -5-

k. 171a/6, 210b/18, 210b/23

k.+ i olur 228b/8

k.+ le 212b/26

keşāfet <Ar. Yoğunluk, sıklık. -6-

k. 168a/23, 180b/5

k.+ i olduğu 227a/9

k. vürür 168a/25, 215a/24, 220a/24

kesel <Ar. Gevşeklik, tembellik, uyuşukluk. -2-

k. 193a/18

k. olmak 188b/25

keşîr <Ar. Çok bulunan, bol. -5-

k.-i ğuss 188b/21

k.+ dür 182a/13, 188b/8, 199a/27, 200b/6

keşîre <Ar. *bk. keşîr.* -1-

k. olduğu 187a/1

kevr-gin <Ar. Far. Çoklu, ziyadeli olmak. -1-

g. olur 229b/3

kiçi Küçük. -1-

k.+ si 225a/16

kifāyet <Ar. Yeterlik, yararlık. -7-

k. edüp 226a/4

k. etmese 195a/11

k. eylemez 214a/3

k. eylemezse 222a/19

k. eyler 188b/2, 192a/1

tertib-i k. eyler 203b/27

koça Yaşlı, ihtiyar, pir. -2-

ķ.+ lara 172b/27, 202b/27

koçalık Yaşlılık. -1-

ķ. 216b/15

kudret <Ar. Güç, kuvvet, takat. -1-

ķ. 208a/2

ķurı Kuru. -3-

ķ. 183b/19, 224b/5,

ķ. olmak 177b/1

ķuşūr <Ar. Eksiklik, hata, ihmal. -1-

ķ. olsa 213b/3

ķu'ūd <Ar. Oturma. -1-

ķ.+ a 174b/19

ķuvvet <Ar. Kuvvet, güç. -99-

ķ. 179a/6, 185a/11, 185b/22, 187b/10, 189a/11, 189a/4, 189b/8, 197a/24, 199b/10, 199b/11, 199b/7, 200a/8, 200b/14, 201b/2, 204b/9, 207b/16, 208a/16, 208b/14, 209b/19, 210a/26, 210b/4, 210b/9, 212a/1, 212b/9, 214a/17, 214b/17, 221a/1, 221a/22, 221b/12,

223b/10, 223b/13, 223b/6, 224a/26

suķūt-ı k. 213a/22

ķ.-i ġādiyye 207a/14

ķ.-i ġādiyyesi 214b/19

ķ.-i ħissūñ 212b/13

ķ.-i ķalb 212b/11

ķ.-i kemālde 212a/3

ķ.-i müdebbere 188b/11

ķ.-i ṭabī' iyyeden 202b/14

ķ.-i ṭabī' iyyeye 210a/15

ķ.-i vācibe 216b/16

ķ.+ de 212a/7, 215b/2

ķ.+ dūr 212b/8

ķ.+ e 179b/15, 186b/2, 189a/2, 194b/16, 203a/12, 207b/21, 214a/25, 215a/11, 219a/24, 219a/6, 219b/19, 224a/21, 225a/20, 228b/21

ħıfz-ı ķ.+ e 193b/15

ķ.+ i 168a/21, 181a/11, 183b/1, 186a/12, 186a/13, 188a/10, 197a/9, 199a/16, 199b/7, 210b/1, 214a/2, 216a/9, 217a/19, 224a/25

ķ.+ i bir 205a/14

ķ.+ ile 231a/15

ķ.+ in 169b/19

ķ.+ ine 198b/26, 210a/12

ķ.+ iyile 206b/22

ķ.+ le 190a/21, 191a/16, 191a/18, 198b/13, 204a/22

suķūt-i ķ.+ le 224a/27

ķ.+ leri 187a/4

ķ.+ lü 206a/27

ķ. ola 208a/15, 212b/7

ķ. olmaz ola 207a/11

ķ.+ üñ 198a/14, 208b/15, 211b/9, 212b/15

ķ. vère 186b/3

ķuvvetiyye <Ar. *bk. kuvvet*. -1-

ħarāret-i ķ.+ si 204a/15

ķühület <Ar. Orta yaşlılık. -2-

ķ. 210a/3

ķ.+ de olmaķ 194a/13

la' b <Ar. Oyun oynamak, spor yapmak. -1-

l. 178a/23

l.+ ler 205a/12

lāzım <Ar. Gerekli, lazım. -13-

l. 182b/15, 219a/27

l.+ da 196b/25

l.+ dur 182a/17, 186b/24, 188a/26, 188b/4, 192a/7, 193a/8, 196a/14, 215a/2, 224b/17

l. olduğu 197a/8

lāzime <Ar. Gerekli şey. -10-

l. 175a/13, 181b/9, 188a/23, 196b/25

l.+ dür 192b/27, 197b/22

l. ola 197b/2

l. olmaya 199a/23

ḥarāret-i l. olup 204a/13

a' rāz-ı l.+ ye 199a/6

lehv <Ar. Oyun, eğlence, faydasız iş. -2-

l. 178a/23

l.+ e 206a/4

lems <Ar. El ile dokunma, el ile tutma. -2-

l.+ ile 228b/9

l.+ le 193a/9

levn <Ar. Renk, boya. Bir şeyi diğerinden ayıran alamet. -22-

l. 176a/23, 178b/4, 210a/1, 212a/23, 222a/15, 227a/19

şufret-i l. 175a/21

l.+ i 166b/16, 167a/5, 169a/22, 170a/12, 171a/6, 179a/16, 191a/11, 216b/27, 222a/16, 223a/19, 226a/12, 226a/13

l.+ i bir 199b/4

l.+ inde 227a/18, 228b/8

levnen <Ar. Renk bakımında, renk olarak. -1-

l. 200a/22

leyyinet <Ar. Yumuşaklık, mutedillik. -4-

l. 222b/2, 223b/7

l.+ le 211b/18, 211b/19

lisānū'n-nār <Ar. Ateşin parıltısı, alevi. -1-

l. 218a/20

lüzc <Ar. Yapışma. -1-

l. 167a/14

lüzüçet <Ar. Yapışkanlık, yapışıp uzayan şeyin hali. -3-

l. 182a/8

l. olduğu 182a/4, 191a/8

lüzüm <Ar. Lazım olma, gereklilik, bir işe yarama. -1-

l. 187a/4

mādde <Ar. Madde, element, öge. -160-

m. 166b/9, 168a/24, 168a/25, 168a/27, 168b/15, 168b/9, 172a/14, 172a/17, 172a/19, 172a/20, 172a/26, 172a/27, 172b/2, 174a/12, 175a/14, 180a/17, 182b/5, 186a/16, 186a/8, 187a/15, 188a/20, 188b/17, 191a/24, 191a/25, 191b/1, 193a/7, 193b/6, 198a/19, 198b/21, 199b/11, 199b/14, 199b/16, 199b/6, 199b/8, 208a/15, 208a/16, 208a/25, 208b/17, 208b/25, 209b/15, 210a/27, 212b/8, 214b/14, 215a/13, 215a/14, 215a/18, 215a/22, 215a/23, 215b/27, 216a/17, 216a/22, 218a/10, 218a/7, 218a/8, 218b/27, 220a/24, 221a/17, 221a/20, 221a/23, 222b/27, 223a/10, 223a/12, 224a/6, 224b/6, 225b/19,

226a/10, 226a/11, 228b/7, 229a/10, 229b/25, 229b/27, 230a/1, 230a/11

m.-i marazı 207b/17

m.-yi semiyye 220a/16

m. bir 168b/3

m.+ de 216a/26

m.+ den 188b/18, 199a/22, 212b/10, 216b/13, 218a/6

m.+ den olur 228b/6

m.+ dür 214b/16, 217a/1, 224a/3

m. ëdüp 208b/22

m.+ ler 168b/7, 181b/16, 208a/23

m.+ lerden olur 220a/5

m.+ leri 222a/8, 228a/16

m.+ lerünj 208a/23

m.+ nünj 183a/22, 184b/16, 190b/16, 199b/6, 208b/19, 211b/5, 215b/1, 224a/20

m. ola 172a/21

m. olmağa 224a/19

m.+ si 168a/23, 168a/24, 175a/10, 175a/15, 175a/16, 175a/24, 183a/5, 184b/14, 186a/22, 186b/22, 191b/2, 192b/27, 193b/14, 194a/9, 197a/11, 197a/12, 197b/20, 199a/27, 203a/6, 204a/13, 208a/3, 216b/25, 217b/9, 218a/5, 220b/14, 222a/12, 223b/14, 224a/7, 227a/18, 227a/19, 227a/22, 228b/2

m.+ si olmaz 228b/6

m.+ sidür 217b/9

m.+ sin 214a/24

m.+ sinde 218a/7

m.+ sinden 213b/18

m.+ sine 197a/11, 217b/10

m.+ ye 168a/25, 168b/18, 194b/3

m.+ yi 172a/14, 172b/5, 172b/6, 174a/1, 186a/12, 191b/3, 202a/2, 207b/18, 207b/26, 215a/18, 216a/14

m.+ yi ol 224b/16

mağlûb <Ar. Mağlup edilmiş, yenilmiş. -1-

m. ëdüp bir 207b/20

mağlûbiyet <Ar. Mağlupluk, yenilme. -1-

m.+ i 208b/21

mağsûl <Ar. Yıkanmış. -3-

m. 229a/22

tütüyā-yı m. 229a/18

m.-i tütüyā 229a/12

mahfûz <Ar. Korunmuş, saklanmış. -2-

m. 197a/26

m. ola 205a/12

mahl <Ar. Kıtlık. -1-

m.+ ile 227b/6

- maḥṣūr** <Ar. Sınırlandırılmış, kuşatılmış. -2-
m. 181b/19
m.+ dur 197a/10
- maḥzūn** <Ar. Saklanmış. -1-
m.+ dur 203b/19
- maḳāle** <Ar. Tek bir bahis üzerine kaleme alınan şey. -2-
m. 174b/11
m.-i şālīṣe 214b/10
- maḳṣuṣu'l-cenāh** <Ar. Kanatların kırılması. -1-
m. 206b/24
- mālik** <Ar. Bir şeye sahip olma, bir şeyi yapabilme. -1-
m. olmaz 183a/10
- māni** ^ʿ <Ar. Engel. -7-
m. 216b/15, 219b/19, 222a/6
tervīḥ-i m. 181b/2
m. olup 222a/10
m. olur 188a/11
- manzum** <Ar. Dizilmiş, sıralanmış, düzenlenmiş. -1-
m. olur 188b/14
- maʿrifet** <Ar. Hüner, üstadlık, marifet. -2-
m. 203b/26, 204a/1
- mecāl** <Ar. Güç, kuvvet, takat. -2-
m. 207b/21, 208a/3
- medfū** ^ʿ <Ar. Def olunmuş, dışarı çıkarılmış. -1-
m. 223a/10
- meḳārin** <Ar. Beraber olmak, hemdem olmak. -1-
m. olmaḳdur 179a/6
- meknūn** <Ar. Gizli, saklı, örtülü. -1-
sırr-ı m.+ dur 230b/10
- memleket** <Ar. Ülke, devlet toprağı. -1-
m.+ den 207b/24
- memlū** <Ar. Doldurulmuş, dolu. -1-
m.+ dur 201b/17
- men** ^ʿ <Ar. Engelleme, engel olma. -34-
m. 195a/19
m. edeler 196a/4, 205a/5
m. edemez 215a/24
m. etdikleri 204a/6
m. etmekle 201a/23
m. eylemek 223a/3
m. eylemişler 220b/19
m. eyler 190b/4, 196b/11, 203a/21, 203b/4, 215a/18, 216a/1, 216a/6, 217a/12, 217b/6,
222a/18, 222a/21, 222a/9, 228a/24, 231b/2

m. eylesün 215a/26
 m. eyleye 224b/3, 228a/14
 m. olına 186a/12, 192b/11, 193a/16, 195b/21, 215a/15
 m. olunmaçdur 195a/19
 m. olinmaya 205a/6, 223a/5
 m. olunur 228a/23

menkûl <Ar. Nakledilmiş, bir yerden bir yere taşınmış. -1-
 m.+ dur 173b/17

merâret <Ar. Acılık. -1-
 m. 213b/22
 m. ola 222b/11

merhûm <Ar. Ölmüş, ölü. -1-
 m.+ dan 173b/17

mertebe <Ar. Derece, basamak. -8-
 m.-i evvelî 203b/24
 m.-i şâliş 203b/25
 m.-i şâlişede olsa 204a/1
 m.-yi evvelî 203b/24
 m.-yi evvelîye 203b/26
 m.-yi şânîyyede olsa 203b/27
 m.+ de 174b/16
 m.+ si 203b/15

meslek <Ar. Süluk edilen yer, yol, gidiş. -2-
 m. 222a/14
 m.+ ine 224b/19

mess <Ar. Yapışma, değme, dokunma. -1-
 m. olınsa 198b/1

meşgûl <Ar. Bir işle uğraşan, iş görmekte olan, meşgul. -7-
 m. ola 186a/13, 220a/26
 m. olalar 178a/1
 m. olinmaya 203a/14
 m. olınsa 188a/20, 199b/7
 m. olur 209b/19

meşmûmât <Ar. Kokulu, koklanabilir şeyler. -2-
 m.+ dan 220a/22, 221a/5

meşvî <Ar. Pişirmek, ısıtmak. -1-
 m. ola 185b/25

mevcî <Ar.-Far. Dalgalı, dalgaya benzer. -7-
 m. 211b/18, 211b/21
 nabz-ı m. 211b/18
 m.+ de 212a/10
 m.+ dür 211b/27
 m. olmaç 211b/12

mevciyyet <Ar. Dalgalı. *bk. mevcī.* -1-
m. 209b/22

mevcūd <Ar. Var olan, bulunan. -2-
m.+ dur 201b/16
m. olur 175a/7

mevşūf <Ar. Vasıflanmış. -1-
m. 229b/18

mevt <Ar. Ölüm. -28-
m. 206b/24, 209b/13, 210b/15
m.-i qarīb olmağa 212b/2
‘alāmāt-ı m.+ dendür 212b/7
m.+ dür 212b/1
‘alāmet-i m.+ dür 211a/2, 211a/8
m.+ e 185a/6, 209b/21, 211a/10, 211a/26, 212a/20, 212a/25, 212b/16, 212b/18
qurb-ı m.+ e 211a/1, 211a/22, 211b/3, 212a/4, 212b/12, 212b/13, 212b/3
ta‘acīl-i m.+ e 211a/6
te‘cīl-i m.+ e 210b/20, 212a/22
m.+ ine 211a/12, 211a/17

meyyit <Ar. Ölü, cansız, ölmüş. -1-
m. olur 216a/2

mezkūr <Ar. <Ar. Zikr olunmuş, söylenmiş. -58-
m. 168a/14, 171b/2, 173a/11, 173a/25, 174a/15, 175b/2, 175b/26, 177b/9, 182b/17,
192b/3, 193a/1, 196a/1, 198a/10, 199a/16, 201b/15, 201b/27, 202b/7, 204b/10, 205b/14,
206b/23, 209b/6, 212b/5, 213a/26, 216a/15, 216b/17, 219a/23, 220b/13, 221a/6, 222a/2,
222b/27, 223b/16, 228a/10
m.-i tafşīl 220b/17
m.+ dur 167a/11, 173b/7, 184a/22, 184a/7, 184a/9, 190a/17, 194a/12, 194a/25, 196a/5,
202b/3, 205b/26, 205b/27, 206a/23, 213a/27, 229b/18
m.+ dur bir 184a/20
m.+ dür 179a/24, 208b/8
m.+ lar 201b/17, 204a/19
m.+ ları 174b/7
m.+ ları 186b/15
m. olan 179a/3, 228a/9
m.+ üñ 182a/5

mu‘āvenet <Ar. Yardım, yardım etme, yardımcılık. -1-
m. edeler 231b/11

mufzı <Ar. Katı nesnelere. -1-
m.+ lar vürler 171b/14

muğl <Ar. Hain. -1-
m.+ ı 173b/24

muḥādded <Ar. Sınırı çizilmiş, sınırlandırılmış. -1-
m. olur 224a/6

muḥālefe <Ar. Aykırılık, düşmanlık. 4-

m. 207b/11, 224b/21

m.+ e 207b/12

m. olsa

muḥarebe <Ar. Harbetme, savaşma. -1-

m.+ ye 208a/2

muḥātara <Ar. Tehlike. -3-

m. 210b/21, 211a/4

m.+ dur 209a/12

muḥīṭ <Ar. Etrafını çeviren, kuşatan. -3-

m. ola 223a/21

m. olan 223a/20, 227a/10

muḥkem <Ar. Sıkı, sağlam. -20-

m. 166b/27, 169a/7, 169b/11, 174a/23, 185a/13, 187b/8, 192a/18, 192a/6, 196b/23, 198a/22, 199b/13, 206b/7, 221b/17, 221b/22, 222a/9, 226b/10, 228a/17, 228a/19

m.+ ce 189a/27

m. êde 192a/19

muḥtebes <Ar. Hapsedilmiş. -9-

m. 214b/5, 232a/1

m. olduğu 222a/11

m. olmağa 186b/2

m. olmak 187a/7

m. olsa 179b/25

m. olup 217a/3, 231b/2

m. olursa 189b/18

mu'īn <Ar. Yardımcı. -2-

m.+ i 230a/25

m. ola 197a/23

muḥābele <Ar. Karşılık verme, karşılama. -2-

m.+ ye 207b/16, 207b/20

muḥārin <Ar. Bitişik, yaklaşmış. -1-

m. ola 178a/16

muḥaşşer <Ar. Kabuğu soyulmuş. -8-

m. 169b/13, 169b/15, 206b/4, 206b/5, 206b/6 219a/10, 219b/4

m.-i mürdümük 214b/3

muḥātele <Ar. Savaşma, vuruşma, kavga. -2-

m.+ 207b/12

m.+ ye 207b/16

muḥāvemmet <Ar. Karşı durmak, dayanmak. -7-

m. 207b/9

m.+ de 187a/4

m.+ den 195a/20

m.+ e 207b/18

m. eyledi 208a/1

m. eylemek 182b/6

m. eyleye 198a/14

muḳavvī <Ar. Kuvvetlendiren, kuvvet veren. -6-

m. ola 187b/18, 217a/10, 218a/2, 219b/1, 219b/11

m. olmuş ola vèreler 193b/2

muḳīm <Ar. İkamet eden, oturan. -1-

m. 167a/6

muṣāḥabet <Ar. Sohbet etme, konuşma, görüşme. -2-

m. 206a/5

m.+ e 206a/5

muṣammag <Ar. Sakız ile kalınlaştırılmış. -1-

m. ola bir 185b/24

muṭayyeb <Ar. Güzel kokular sürülmüş olan. -2-

m. etmekle 201a/23

m. olmuş ola 204b/25

muṭī <Ar. Azad eden, serbest bırakan. -1-

m. 207a/9

muttaşıl <Ar. Kavuşan, bitişen, devam eden. -6-

m. 204a/24, 226b/11, 230b/11

m.+ dur 204a/25

m.+ dur ur 229a/26

m. olmakdan 200b/22

muttaşıla <Ar. *bk. muttaşıl.* -1-

a'zā-yı m.+ yı 227a/8

muwāzıbe <Ar. Bir işe durmadan çalışan, bir işle daima ilgilenen. -1-

m. 193b/3

mübālağa <Ar. Bir işi, bir şeyi çok büyütme, pek ileri vardırma. -4-

m.-yı suhūnet 178b/9

m.-yı tenkıyye etmekle 228b/26

m. etmek 187a/18

m. olınmaya 200a/7

mücādele <Ar. Uğraşma, savaşıma, savaş. -1-

m.+ sidür 207b/9

mücāvir <Ar. Komşu. -3-

m.+ dür 230a/22

m.+ leri 182b/14

müceffef <Ar. Kurutulmuş, suyu çekilmiş, nemi kalmamış. -2-

edviyye-yi m.+ le 218a/11

m. ola 217a/11

mücerreb <Ar. Tecrübe olunmuş, denenmiş, sınanmış. -33-

m.+ dür 166b/25, 166b/6, 167b/20, 167b/22, 167b/7, 168a/13, 168a/6, 168a/8, 172b/14, 173a/21, 173a/3, 173a/7, 173b/12, 173b/14, 173b/16, 173b/21, 173b/27, 173b/6, 196a/22,

196a/23, 196a/24, 196b/19, 196b/21, 196b/24, 221b/14, 221b/22, 221b/27, 227b/13,
230b/1, 230b/12, 230b/14, 230b/2

m.+ dür ol 167b/13

mücerrebât <Ar. *bk. mücerreb.* -1-

m.+ ı 174b/7

müdāfa'a <Ar. Koruma, korunma. -2-

m. ède 226b/15

m.+ ya 207b/20

müdāfa'at <Ar. *bk. müdāfa'a.* -1-

m. eyler 227a/4

müdām <Ar. Devam eden, süren, sürekli. -1-

m. olmak 212b/18

mü'eddī <Ar. Sebep olan, meydana getiren. -6-

m. ola 230a/11

m. olmaya 231b/14

m. olur 175a/7, 180b/8, 214a/16, 225b/5

müfārekat <Ar. Ayrılma, uzaklaşma. -4-

m. èdince 188b/7

m. ètmez 186b/25

m. eyledi 176a/2

m. eyleye 193a/6

müfāriḳ <Ar. Ayrılan, ayrılmış. -1-

m. 193a/8

müfteriḳ <Ar. Ayrılan, dağılan, perişan olan. -1-

m.+ lerdür 185a/22

mühlik <Ar. Öldüren, öldürücü. -2-

m.+ dür 208b/11, 212a/16

mühlike <Ar. *bk. mühlik.* -1-

m.-yı ğarībeye 210b/7

mükāleme <Ar. Konuşma. -1-

m.+ den 206a/5

mükedder <Ar. Bulandırılmış, bulanık. -1-

m. 191a/21

mükerrer <Ar. Tekrarlanmış, tekrar olunmuş. -1-

m. 212b/18

mükevven <Ar. Yapılmış, meydana getirilmiş. -1-

m. olur 227a/3

mülākī <Ar. Buluşan, kavuşan. -2-

m. olur 176b/27

m. olmasa 182b/25

mülāzemet <Ar. Devamlı bir işle meşgul olma. Gidip gelme. Bir işe sınımsız bağlılık. -2-

m. ètmeyeler 226b/2

m. eyleye 214b/10

mülâzım <Ar. Bir şeye, bir yere, sarılıp ayrılmayan, tutunup kalan. -3-
m. 167b/18

huzûr-ı m.+ dı 167b/15

m. ola 188a/13

mühmelât <Ar. Manasız, boş sözler. -1-
m. 201b/17

mülk <Ar. Bir devletin ülkesi. -1-
m.+ ini 207b/19

mümtelî <Ar. Dolu, dolgun, dolmuş. Mide dolgunluğuna uğramış. -8-
m. 188b/26, 211b/27

m. ola ol 216a/17

m. olmadan 213a/21

m. olmak 180b/12

m. olsa 167a/26

m. olup 202b/20

m. olur 225a/17

münâkıs <Ar. Tersine çevrilmiş, dönmüş. -2-
m. 188b/15

m.+ ın 222a/13

münbasit <Ar. Yayılan, genişleyen. --4-
m. olsa 176a/9

m. olup 176a/8, 231b/26

m. olurken 230a/19

mündefî <Ar. Geçmiş, atlatılmış, savuşturulmuş. -8-
m. olduğu 231a/15

m. olmasa 222b/6

m. olmuşdur 232a/20

m. olsa 193a/7

m. olup 219a/2

m. olur 167b/27, 212b/9, 218b/26

münfecir <Ar. Açılan, sökülen. -3-
m. olduğda 224a/27

m. olup 224b/6, 225b/7

münferic <Ar. İki tarafı birbirine uzak olan, arası açık olan. -1-
m. olup 224a/8

münfetih <Ar. Damar yolunun açılması. -3-
m. olan 225a/18

m. olup 231a/14

m. olur 225a/17

münhalhal <Ar. Yerinden oynamış, aralıklı. -1-
‘uzv-ı m. olur 193a/9

münhall <Ar. Çözölmüş, çözülen. Erimiş. -4-
m. olup 176a/9, 185a/1

m. olur 188a/22, 216b/27

münharit <Ar. İpliğe dizilmiş. -3-

m. ola 204b/4

m. olmasa 175/20

m. olsa 175a/18

münhaşır <Ar. Sınırlanmış, her yanı çevrili. -1-

m.+ dur 182b/8

münhedir <Ar. İnmiş, düşmüş, dibe çökmüş. -1-

m. olmayup 180a/7

münkabız <Ar. Organın çekilip, büzülüp daralması. -1-

m. olur 178a/11

münkaşım <Ar. Bölünen, kısım kısım ayrılan. -1-

m. olur 183a/1

müntefî <Ar. Yok olan, kovulan çıkarılan. -1-

m. 198a/16

müntehî <Ar. Nihayet bulan, sona eren, biten. -4-

m. 197a/24

m.+ si 195a/18

m.+ sidür 176a/5

müntin <Ar. Pis kokan, kokmuş, bozuk. -6-

m. 182b/7, 213a/23, 231a/1

ḥabb-ı m. 230b/27

ırk-ı m. ola 179b/24

m. olmağ 213a/2

mürekkab <Ar. Birkaç maddeden yapılmış. -18-

m. 169a/3, 171b/7

ḥummāyāt-ı m.+ dedür 197a/25

m.+ dür 168b/8, 174b/23, 186b/11, 186b/17, 197b/14, 197b/21, 197b/3, 197b/6

m. ola 171b/10, 171b/9, 191a/19, 197b/4

m. olmaz 190a/1

mürtefi <Ar. Yükselen, yükselmiş, yüksek. -2-

m. olsa ol 224a/9

m. olmaz 230a/19

mürür <Ar. Geçme, bir yandan gelip öte yandan geçme. -4-

m.-i eyyāmıla 228b/8

m. êtdükde ol 183a/17

m. eyler 183a/18

m. eyleye 183a/18

müsa'ade <Ar. Yardım, izin. -1-

esbâb-ı m. êde 207a/10

müşelles <Ar. Birbirine bağlı olan, bir sırada devam eden. -2-

m. 194a/5, 194a/7

müşelleşe <Ar. *bk. müşelles.* -1-

m. 194a/5

müstaḥkem <Ar. Sağlamlaştırılmış, sağlam. -6-

m. 197b/16, 197b/17, 204b/10

m. olduğu 198a/23

m. olmadığı 207a/22

m. olmasun 207a/23

müstaḥmil <Ar. İstimal eden, kullanan. -1-

m.+ dür 195b/3

müstedîrî'l-şekl <Ar. Daire şeklinde. -1-

m.+ dür 223a/19

müstedîr <Ar. Daire şeklinde olan, değirmi. -1-

m. olur 228b/9

müsterhî <Ar. Gevşek, sarkık, sölpük. -2-

m.+ dür 225b/19

m. olup 222b/2

müşareket <Ar. Ortaklık, ortaklaşa. -1-

m. olduğu 178b/13

mütâla'a <Ar. Okuma, düşünme. -1-

m.+ dan 214a/21

müte'arrız <Ar. Saldıran, sataşan. -1-

m. olmağ 211a/20

müte'ekkil <Ar. Yenilecek durumda olan. -2-

m. 222b/20

m.+ i 217a/18

müteferriḳ <Ar. Dağınık, ayrı ayrı. -8-

m. 231b/25

m.+ dur 199b/1

m.+ dür 217b/16

m.+ lerdür 185a/22

m. ola 228a/17

m. olup 203b/23

m. olur 198a/24, 228a/16

müteferriḳa <Ar. Çeşitli işler gören. -1-

fevâid-i m. 172b/13

müteğayyir <Ar. Değişen, başkalaşan. -10-

m. olmağıla 213a/10

m. olmağ 208a/10, 208a/9, 213a/4

m. olmaya 177a/5

m. olmayup 177a/4

m. olsa 176a/24, 184b/27

m. olur 200a/22

m. olup 222a/16

müteḥaccir <Ar. Taş haline gelmiş, taşlaşmış. -3-

- m. 216a/10
 m. olmuş ola 226a/10
 m. olmuş 226a/9

mütehahhal <Ar. Yerinden oynayan, aralıklı. -1-
 m. olmaya 188b/13

mütehallil <Ar. Hallolmuş, erimiş, çözülmüş. -16-
 m. 174a/13, 226a/9
 m.+ den 188b/13, 188b/16
 m. olan 188b/17
 m. olandan 188b/7
 m. olduğu 183b/1
 m. olmak 182a/12, 182a/14, 182a/8
 m. olmağdan 181b/19
 m. olmasa 190a/3, 230a/10
 m. olmaz 188b/14
 m. olup 204a/14
 m. olur 182b/27

müteharrik <Ar. Hareket eden, kımıldayan, oynayan. -3-
 m. 221a/23
 m. olmuşdur 197a/12
 m. olup 197b/12

mütekāşif <Ar. Sıklaşan, koyulaşan, yoğunlaşan. -1-
 m. ola 188b/14

mütekevvīn <Ar. Hasıl olan, mevcut bulan, var olan. -2-
 m. olur 226b/11, 227a/2

mütelevvīn <Ar. Renkli boyalı. -1-
 m. 200b/18

mütemeddid <Ar. Geniş, uzatılmış, uzayan. -2-
 m. olmak 182a/24, 224a/12

mütemekkin <Ar. Yerleşen, oturan. -1-
 m. olmuşdur 204a/18

müteremmid <Ar. Yanıp kül olmuş. -1-
 m. olmağdan 197b/12

mütetābi' <Ar. Birbirinin ardınca gelen. -1-
 m. olur bir 211b/21

müteşebbiş <Ar. Teşebbüs eden, bir işe girişen. -4-
 m. olur 193b/25
 m. olursa 174b/24, 174b/25

mütevālī <Ar. Birbirinin ardınca giden, arat arda gelen. -2-
 m. 167b/12, 211b/22

mütevassıf <Ar. Orta, ortalayan. -3-
 m.+ dur 176b/9, 182a/10, 209a/5

mütevātīr <Ar. Ağzıdan ağza dolaşan, halk ağzında söylenen. -13-

- m. 191a/15, 204a/12
 nabz-ı m. 212a/4
 m.+ dür 193a/3, 211b/13
 m. ola 180a/15
 m. olmak 182a/21
 m. olmasa 175a/25
 m. olmaya 177a/7
 m. olsa 175a/22
 m. olur 191a/12, 194a/20, 200a/1

mütevccih <Ar. Bir tarafa dönen, yönelen. -2-

- m. 214b/17
 m. olalar 221a/3

mütevellî <Ar. Birinin yerine geçen. -1-

- m. 231a/26

mütevellid <Ar. Doğan, ortaya çıkan, ileri gelmiş. -16-

- m. olanuğ 226a/13
 m. olmaz 228b/4
 m. olmuş ola 226a/11
 m. olmuş ola 223a/23
 m. olur 197b/10, 200b/27, 223a/25, 225a/15, 227a/15, 227a/8, 227b/23, 227b/25, 228b/2, 231a/16
 m. olurdu 202b/17

müttefik <Ar. Bağlaşmış, birleşmiş. -1-

- m. olsa 204a/17

müttehîd <Ar. Birleşmiş, birlik olmuş, birleşik. -3-

- m. 185a/22
 m. olur 185a/27
 imtizâc-ı m. 197b/16

müttesi <Ar. Genişleyen. -2-

- m. olup 218b/19
 m. olur 193a/10

müvâzibe <Ar. Sürüp giden, devam eden. -4-

- m. 194a/15
 m.-yi 'alâmet 193a/1
 m.-yi balgamiyye 197b/22
 hummâ-yı m.+ yile 197b/21

müzârebe <Ar. Savaşmak, kavga etmek, çarpışmak. -1-

- m. 207b/13

nâ-bâliğ <Far. Ar. Henüz bülüğa ermemiş. -1-

- n. ola 232a/2

nakî <Ar. Temiz, pak. -7-

- n. 214a/26, 216a/11, 216a/14
 n.+ dür 200b/7

- n. olmaz 196a/3
 n. olsa 202a/4
 n. olursa 223a/11
- naķī** <Ar. Kandırılmış, doygun duruma getirilmiş. -9-
 n. 183b/17, 216b/13, 231b/5
 n.+ iyile 177b/6, 183b/16, 183b/17, 187a/14, 218a/2, 225a/22
- naķl** <Ar. Taşıma, aktarma, geçirme. -1-
 n. édüp 220b/8
- na'ra** <Ar. Nara, yüksek sesle bağırma. -1-
 n. urmaķ 207b/13
- nāši** <Ar. Bir nesnenin halisi, saf beyaz olan. -1-
 n. ola 220a/13
- nażar** <Ar. Bakma, göz atma. -17-
 n. 210a/15
 n.-ı iltifāt 210a/16
 n. éde 205a/11
 n. édeler 176b/10, 176b/11, 194b/12, 200b/18
 n. édüp 185a/11
 n. étmek 176b/10, 192a/8, 197b/15, 197b/17, 197b/19, 200b/17
 n. olına 195b/12, 203b/10
- nażīce** <Ar. Pişmiş, yetişmiş, kemalini bulmuş. -1-
 n.+ den 223a/23
- nażāret** <Ar. Tazelik, güzellik, hoşluk. -2-
 n.+ i 204b/2, 222a/17
- nażret** <Ar. Tazelik, canlılık, neşe. -1-
 t. 209b/20
- nedāret** <Ar. Tazelik, parlaklık. -2-
 n. 180a/17, 191a/7
- nedāvet** <Ar. Yaşlık, nemlilik, rutubetli. -6-
 n. 178b/12, 194a/21, 196b/26, 209b/23
 n. olmak 182a/27
 n. olur 178b/12
- nef** <Ar. Menfaat. -7-
 n. 167b/8, 171b/9
 n.+ den 202a/21
 n.+ i 170b/17, 171b/8
 n. vère 222b/10
 n. vèürlerdendür 218b/8
- nesne** Nesne, şey. -143-
 n. 168b/2, 168b/9, 172a/14, 172b/24, 176a/3, 176a/5, 176b/12, 176b/13, 176b/14, 176b/5, 181b/24, 181b/27, 182b/8, 183a/17, 184a/14, 184a/20, 192b/21, 194b/17, 199b/9, 201b/4, 202a/12, 204a/27, 211a/9, 211b/23, 212a/15, 212a/19, 212b/17, 213a/8, 214a/4, 214b/13, 216a/16, 218a/6, 219a/8, 225a/10, 229b/25, 230a/23, 231a/8

n.-i mu'lağ 182b/24

n.+ den 175b/23, 176b/23, 182b/17

n.+ dür 174b/21, 183b/8

n.+ ler 167a/24, 170a/14, 172a/16, 172a/18, 172a/6, 177a/16, 177b/1, 178a/4, 181b/1, 183b/4, 186a/7, 187b/17, 200b/15, 201a/25, 202a/22, 202a/25, 205a/1, 205b/27, 206b/19, 209b/26, 212a/15, 212b/13, 215b/3, 218a/5, 218b/15, 218b/17, 220a/15, 220b/1, 221a/6, 222a/18, 222a/23, 224a/16, 224b/26, 227a/23, 229a/6, 230a/8, 230b/24, 231a/23, 231a/25

mā' -ī n.+ ler 180b/3

n.+ ler olalar 215a/13

n.+ ler uralar 222a/21, 223b/21, 225a/25, 230a/2, 230b/7

n.+ ler vèreler 192a/10

n.+ lerde olur 211b/24

n.+ lerden 171a/7, 177a/1, 194b/8, 201b/5, 202a/13, 203a/27, 205a/4, 210b/15, 222b/23, 225b/24, 225b/25, 226b/20, 229b/24, 232a/8

n.+ lerden ola 202b/21

n.+ lerden olsa 180b/2

n.+ lerdür 216a/11

n.+ lere 186a/16

n.+ leri 177b/17, 212b/17, 232a/20

n.+ lerile 219b/22, 229a/10

n.+ lerle 169a/24, 188a/7, 191b/4, 216b/3, 218a/8, 221a/3, 221a/7, 222b/4, 231b/22

n.+ nüñ 176b/16

n. ola 216b/15

n. olmadı 173b/22

n. olmaya 167b/2

n. olur 196a/27

n. urmağ 230b/6

n. urşağ 215a/23

n. vèür 211a/20

n.+ ye 176b/11, 210b/26, 211a/20, 212b/4

n.+ yi 230a/25

n.+ yile 216a/6, 220b/27, 228a/5

n.+ yiledür 213a/9

nevm <Ar. Uyku. -5-

n. 197a/23, 205a/20

n.+ den 210b/2

ifrāt-ı n.+ den 180b/9

n.+ i 181a/18

nev' <Ar. Çeşit, tür, sınıf. -18-

n. 199a/21, 202b/26, 207b/14, 207b/23, 208a/1, 228a/7, 230a/19

n.+ dür 188b/21, 215b/21, 226b/4, 229a/8

n.+ i 218b/26, 219a/4, 223b/12, 225b/3

- n.+ in 218b/25
n.+ üñ 217a/18
- nev‘ā** <Ar. Türler, çeşitler. -1-
n. 227b/3
- nikāyet** <Ar. Düşmanı kırıp geçirme, kılıçtan geçirme. -1-
n. 183b/1
- nisbet** <Ar. Bağlılık, ilgi. -8-
n. 182a/13, 182a/3, 182a/7, 193b/15, 193b/27, 204a/23, 219a/1, 224a/17
- nizām** <Ar. Düzen, tertip. -2-
n.-ı vāhid 204a/13
n.+ ı 197b/11
- noqşān** <Ar. Eksiklik, azalma, azlık. -2-
n. 188b/7, 191a/13
- nu‘ās** <Ar. Uyuklama, pinekleme, ımızganma. -2-
n.+ a 205a/17
n.+ dan olursa 205b/23
- nuzc** <Ar. Olgunlaşma, kemale erme, yeterince pişme. -59-
n. 168a/24, 168b/15, 170a/18, 170b/8, 176a/1, 176a/22, 176a/25, 176a/4, 176b/14, 185b/2, 186a/20, 191b/17, 193a/20, 194b/18, 195a/22, 195a/8, 195b/12, 195b/27, 198b/11, 199a/10, 208a/15, 208a/16, 223b/1, 223b/14, 223b/21, 224a/20, 224a/24, 224a/8, 224a/9, 226a/17, 228b/26, 229b/11, 229b/12
eşer-i n. 227a/26, 228b/24
maḥmūd-ı n. 176b/3
tamām-ı n. 176b/1
n.-ı ḥummāyāt 176a/21
n.-ı zāhir olduğda 169a/8
n.+ a 176a/24, 176b/12, 176b/13
n.+ da 191a/21
n.+ dan 185b/12, 188a/19
n.+ dan bir 176a/3
n.+ dur 176a/26
n.+ ı 171a/11
n.+ ında 181a/27
n.+ ından 211b/5
n. olduğdan 176a/5
n. olınca 225b/23
n. olmasa 212a/17
n.+ uñ 176a/21
maḥmūd-ı n.+ uñ 176b/2
n. vère 186b/3
n. vèrmek 194b/3
n. vèrür 215b/25, 229b/23
- nüfüz** <Ar. Etki etme, işleme. -5-

n. edemez 219a/2
 n. edmeye 181b/2
 n. eylemek 224a/4
 n. eylemez 218b/27
 n. eyler 168b/4

ölüm Ölüm. -1-

ö.+ den 211b/2

pāk <Far. Pak, temiz. -9-

p. edeler 223b/8
 p. etdükdən 219b/25
 p. eylemekdür 169a/24
 p. ola 180a/10
 beden-i p. ola 166b/9
 p. oldukça 229a/4
 p. olına 226a/14
 p. olunca 222b/20
 p. olmamiş 214a/27

perverde <Far. Beslenmiş, terbiye edilip yetiştirilmiş, büyütülmüş. -1-

p. olmuş 231a/24

peydā <Far. Meydanda, açıқта. -3-

p. olsa 173b/2
 p. olur 175b/20, 175b/22

pīr <Far. Yaşlı, ihtiyar. -2-

p.+ lere 191a/26

posa <? Posa. -1-

p.+ sı 169b/11

rad <Ar. Menetmek, terk etmek. -4-

r. 172a/14, 223a/5
 r. eylemek 223a/2
 r.+ ı 216a/7

ra'ī <Ar. Sulu, su dolgunluğu. -1-

r.+ dür 193b/26

raḳīḳ <Ar. İnce, berrak. -34-

r. 170b/10, 172a/17, 178b/14, 192b/5, 198a/16, 199b/25, 204b/10, 212a/20, 216a/27,
 217b/24, 226a/9, 227a/22, 232a/1
 nabz-ı r. 204a/11
 sebeb-i r. 216b/22
 r.+ a 191a/4
 r.+ dür 227a/20
 r. eyler 195b/24
 r.+ ın 229a/13
 r. ola 185a/18, 191a/20, 205a/19, 208a/16, 208a/23, 225b/19
 r. olsa 168a/26, 171b/13, 176b/13, 204b/2, 219a/26

- r. olup 176a/23, 212a/18
r. olur 186a/21
- rāsib** <Ar. Dibe çöken, tortulaşan. -1-
r. ola 176a/27
- rāyiha** <Ar. Koku. -2-
r.+ lar 207b/6
r.+ sı 183b/2
- red** <Ar. Reddetme, geri verme. -1-
r. 218a/12
- redā'et** <Ar. Kötülük, fenalık. -2-
r.+ i 217b/24
- redā'iyet** <Ar. *bk. redāet.* -1-
r.+ i olduğu 224a/4
r. 218a/12
- reddī** <Ar. Geri çevirme, döndürme ile ilgili olan. -2-
buhrān-ı tām-ı r. 207b/23
r. olsa 188a/9
- reddiye** <Ar. *bk. reddī.* -20-
ahlāt-ı r. 167b/27, 197b/10, 200b/6, 202b/21, 215b/15
'alāmāt-ı r. 209a/10, 210b/1
'alāmet-i r. 211a/19
keyfiyyet-i r. 199b/8, 200a/26, 220a/7
'alāmāt-ı r.+ dedür 210b/9
ahlāt-ı r.+ den 200b/7, 216a/11
r.+ dendür 210a/9
'alāmāt-ı r.+ dendür 198b/26, 212b/6
r.+ dür 214b/26
'alāmet-i r.+ dür 212a/16
keyfiyyet-i r.+ si 220b/15
- rehāvet** <Ar. Gevşeklik, tembellik. -3-
r. 223a/9
r. ol 225b/19
r. vērür 172a/16
- remliyyet** <Ar. Kum falı, fal ile ilgili. -1-
r. 223a/22
- resm** <Ar. Tarz, usul. -2-
r.+ i 173a/10, 173a/24
- revnāk** <Ar. Parlaklık, güzellik. -2-
r.+ dan 204b/9
r.+ ı 204b/2
- reyhān** <Ar. Hoş ve güzel koku. -1-
r.+ lar 204b/14
- ri'āyet** <Ar. Gütme, gözetme. -4-

r. ètmeyüp 204a/7
 r. olma 224a/26
 r. olunmuş olmaya 181b/6
 r. olunursa 206b/23

rics <Ar. Pislik, murdarlık. -1-
 r.+ dür 220a/9

rikkat <Ar. Rakiklik, yufkalık, incelik. -2-
 r.+ den 176b/19
 r.+ inden 218b/26

riyâzet <Ar. Perhizle, kanaatle yaşama. -6-
 r.+ den 188b/4
 r.+ e 183b/3, 186a/21
 r. èdeler 229b/22
 r. ètmek 225b/6
 r. eylemekden 188b/6

rüşanlık <Far. T. Aydınlık, parlaklık. -1-
 r.+ dan 210b/14

ruşbât <Ar. Nemler. -5-
 r. 197a/20, 197a/21
 r.-ı fazlıyyeyi 201a/4
 r.-ı ğarîbeyi 166b/3
 ğarâret-i r.+ ı 207a/16

ruşbet <Ar. Nem, nemli özellikte. -36-
 r. 174b/27, 186b/27, 188b/10, 191a/25, 191a/7, 192b/26, 202b/24, 203b/16, 203b/19,
 203b/20, 203b/21, 207a/25, 217b/11, 219a/20, 225a/14
 r.+ den 193b/27
 r.+ e 229a/4
 ta' affün-i r.+ e 193b/25
 r.+ i 200a/27
 r.+ in 217a/15
 r.+ ler 181b/18, 182b/10, 197b/25
 r.+ lerden olur 231b/27
 r.+ lere 200b/4
 r.+ leri 181b/17, 182b/9, 227b/19, 229b/4, 232a/3
 r.+ lerüñ 203b/15
 r. ola 200a/27
 r. olduğı 182a/4
 r. olmasa 203b/23
 mā'-i r.+ üñ 180b/4
 r. vèrür 211b/24

rücū <Ar. Dönme, geri dönme. -8-
 r. ède 192a/27, 199b/15, 218a/7, 226b/16, 226b/26
 r. ètmege 185a/1

- r. ètmeye 221a/17
r. eyleye 218a/6
- rükü'** <Ar. Ruku, namazda öne doğru eğilme. -1-
r.+ da 229b/25
- rüsüb** <Ar. Tortu, çöküntü. -11-
r. 176a/25, 176a/26, 176a/27, 176b/4, 191b/17, 212a/23
r. olmasa 212a/17
r. olmaya 176a/23
r. olsa olsa 184b/27'aql.a
r.+ uş 176b/6.
- sābıkā** <Ar. Geçmiş şey, geçmiş hal ve vaka. -11-
s. 170a/14, 179a/15, 180b/14, 182a/20, 182a/6, 194a/1, 194a/12, 194a/17, 204a/3, 205a/17, 230b/6
- şābit** <Ar. Hareketsiz, kımıldamayan. -2-
ş.+ dūr 228b/14
ş. olmağdur 204a/12
- şādıku'l-berd** <Ar. Gerçekten (iyi) soğuk olan. -1-
ş. 187a/16
- şādıku'l-bürüdet** <Ar. Gerçekten (iyi) soğuk olan. -1-
ş. 184a/12
- şādıku'l-ḥumūziyye** <Ar. Gerçekten (iyi) ekşi, kekre olan. -1-
ş. 190a/9
- şādir** <Ar. Çıkan, meydana gelen. -1-
ş. olur 183a/10
- şafā** <Ar. Saflık, berraklık. -1-
s. 189b/1
- şafāyih** <Ar. Düz yassı şeyler. -1-
ş. 204b/3
- sa'fe** <Ar. Kel. -4-
s. 232a/26
s.+ dedür 231b/22
s.+ den 232a/18
s.+ si olan 232a/15
- şāgār** <Ar. Zelillik. -1-
ş.+ dur 214b/16
- şāgar** <Ar. Küçük, ufak. -3-
ş.-ı belādur 167b/2
ş.-ı inbisātdan 216a/1
ş.+ da 167b/11
- şāgīr** <Ar. Küçük. -6-
ş. 178b/14, 194a/11, 205a/18,
ş. ola bir 196a/14
ş. olmağ 179a/16

- ş. olur 194a/15
- şāgīrī** <Ar. bk. *şāgīr*. -1-
ş.+ de 167a/27
- şāgīrū'l-hacm** <Ar. Hacmi, boyutu küçük olan. -1-
ş.+ dur 220b/16
- şehīn** <Ar. Kalın ve sımsıkı şey. Dayanıklı insan. -3-
ş. 182b/7
ş. olmak 194a/18
t. olsa 209b/24
- şaḥna** <Ar. Yüz suret, yüz rengi. -5-
s. 194a/16, 194a/18, 194a/24
s.-i ṭabī'i olursa 210b/5
s.+ si 210b/3
- şaḥt** <Ar. Döküntü. -1-
ş.+ ında 210a/11
- sā'ī** <Ar. Çalışan. -2-
s.+ dūr 222a/7
s. olur 217a/4
- saḳat** <Ar. Bir tarafı hasta veya eksik olan. -2-
s.+ a 216a/10
s. olmadan 213a/20
- sāḳıt** <Ar. Düşmüş, düşen. -23-
s. 212a/1
s. olunca 222b/20
s. olunmağıla 200a/8
s. olmağa 212a/1, 212a/3
s. olmağ 211b/4, 213a/11, 213a/24, 213a/3
s. olmaya 197a/24, 224a/26
s. olmazdan 188a/10
s. olup 210a/1, 223b/10
s. olur 179a/6, 187b/10, 190b/20, 190b/27, 199b/10, 199b/11, 200b/12, 200b/14, 214a/15
- sālim** <Ar. Sağ, sağlam. -1-
s. olur 168a/1
- şavm** <Ar. Aç kalma, oruç. -5-
ş. 197a/18
ş.-i ṭavīl 204a/9
ş.+ a 197a/22
ş.+ dan 204b/17
ifrāt-ı ş.+ dan 205b/1
- şavt** <Ar. Ses, seda, bağırma. -2-
ş.+ a 231a/5
ş.+ ından 226b/17
- sa'y** <Ar. Çalışma, çabalama, gayret etme. -7-

- s. edeler 223b/11
s. etmek 187a/18
s. etmez olup 222b/1
s. eylemeye 222b/1
s. eyler bir 216b/24
s. eylemekden 217b/6
s. eyler 222a/16
- sedd** <Ar. Kapama, tıkama, engel olma. -3-
s. eyler 189b/2
s. eyleye 181b/3
s. eyleyüp 224b/9
- sekīrves** <Gr. 'salb' Gerilme, gerilmiş. -2-
s. 226a/7, 228b/4
- semm** <Ar. Zehir. -1-
s. 217b/25
- semīyyet** <Ar. Zehirlilik. -4-
s. 218a/7, 221a/11
s. olmaya 202a/2, 220b/4
- serī'** <Ar. Çabuk, hızlı. -21-
s. 175a/22, 179b/6, 180a/15, 182a/26, 183a/27, 191a/14, 193a/3, 194a/21, 198a/16,
200a/1, 209b/25
s.+ dür 211b/13
s. olmak 169a/23, 177b/4, 180b/2, 180b/21, 188b/26
s. olmaya 177a/5
s. olur 179a/7, 183b/1, 185a/23
- serī'at** <Ar. Hızlılık. -1-
s.+ i olursa 194b/12
- serīñ** Serin. -1-
s.+ de 232a/11
- serī'ü'l-ķabūl** <Ar. Çabuk alınan, kabul edilen. -1-
s.+ dur 222b/8
- şeverān** <Ar. Tozun, dumanın kalkması. -1-
ş.+ a 219a/21
- sevķ** <Ar. Yollama, gönderme. -1-
s. eyler 172a/10
- seyr** <Ar. Seyir, izleme. -2-
s. eylemekden 177a/11
s.+ i 178a/5
- seyyāl** <Ar. Akıcı, akan. -1-
s.+ dür 225a/2
- şihhat** <Ar. Sağlık, sıhhat. -8-
ş. 210b/1, 210b/4, 210b/5
tamām-ı ş. 207b/18

ş.-ı kemāl 214a/24

ş.+ dan 176a/2

ş.+ e 207b/9, 210a/14

sıklet <Ar. Ağırılık, sıkıntı. -12-

ş. 191a/4, 213a/10, 213a/9, 209b/25, 210a/2, 210a/5, 213b/23,

ş.+ ile 228a/14

ş.+ inden 231b/9

ş.+ iyile 231b/7

ş. ola 186a/5

ş. olmak 186a/9

şınar <Ar. Demirin erimesi ve iğ başı. -1-

ş.+ ıla 227b/9

şınıf <Ar. Sınıf, grup. -15-

ş. 168a/15, 168a/17, 182a/16, 188b/16, 188b/18, 188b/6, 203b/16, 227a/16

ş.+ a 203b/23, 203b/25

ş.+ dur 172a/11, 222b/12, 224b/3

ş.+ ı 203b/17

sinn <Ar. Yaş, ömrün derecesi. -15-

s. 166b/16, 189a/4, 194a/18, 194a/23, 197a/9, 199a/15

s.-i şebâbda olsa 194b/13

s.+ e 168b/18, 189a/2, 194b/16, 203a/12, 215a/11, 219a/6, 225a/20

s.+ üñ 198a/7

sirâyet <Ar. Bulaşma, geçme. -6-

s. eylemeye 222b/8

s. eyler 174b/15, 181a/22, 188b/9

s. eyleye 176b/26

s. eyleyüp 203b/14

su'âl <Ar. Soru, sorma. -1-

s. 181a/23

sucūd <Ar. Secde etmek. -1-

s.+ da 229b/26

şulb <Ar. Şiddetli hızlı. -3-

ş. 198a/16, 204b/10

ş. olmakdur 204a/11

şulu Sulu. -1-

ş.+ dur 218b/26

şūret <Ar. Biçim, görünüş. -3-

ş. 175b/14

ş.+ de 230a/19

ş.+ i 211b/27

sūret <Ar. *bk. şūret.* -1-

s.+ leri 175b/6

suṭūh <Ar. Yüzeyler. -1-

- s.+ ında 188b/22
- süst** <Ar. Gevşek, güçsüz, işlevini yapamaz. -3-
s. olmak 212b/27
s. olsa 222b/19
s. olur 199b/4
- söz** Söz. -10-
s. 175a/27
s.+ den 210b/16
s.+ i 172a/27
s.+ idür 190a/1
s.+ in 187b/3
s.+ le 172a/25
s.+ ler 172a/23
s.+ lerdür 172a/25
s.+ leri 172a/24
s.+ leridür 172a/23
- sukût** <Ar. Düşüş, düşme. -5-
s.-ı kuvvet 213a/22
s.-ı nabz 209b/17
s.-i kuvvetle 224a/27
s.+ a 214b/22
s.+ ıla olsa 212b/16
- sukûta** <Ar. *bk. sukût.* -1-
s.+ dan 214b/22
- şulha** <Ar. Rahatlık. -1-
‘alāmāt-ı ş.-yı maḥmūde 210a/7
- surūr** <Ar. Neşe, sevinç, hoşnutluk. -2-
s. 177b/24
s. vèrür 177b/25
- susuz** Susuz. -1-
s. ol 216a/1
- şu‘ūd** <Ar. Yukarı çıkma, yükselme. -4-
vaqt-ı ş. 176a/4, 176a/8
ş. eyler 193b/6, 218b/27
- sühūlet** <Ar. Kolaylık. -8-
muḳl-ı s.+ ile 228a/22
s.+ de 196a/20
s.+ le 176b/14, 176b/19, 198b/22, 210b/8
s.+ le bir 210a/10
s. vèreler 231b/12
- suḥūnet** <Ar. Sıcaklık. -23-
s. 177a/14, 178a/15, 178a/27, 178b/11, 179a/5, 180a/14, 180b/12, 181a/19, 181a/20, 181a/22, 182b/19, 201b/5, 207a/25, 208b/23, 214a/15, 219b/15

mübālağa-yı s. 178b/9

s.+ e 190b/19

s. olmağı 213a/25

s. olmaz 190b/25

s. olsa 209b/23

s. vère 182b/16

s. vèrür 186b/24

sülük <Ar. Bir yola girme, bir yol tutma. -2-

nesīm-i s. édecek 224b/8

s. eylerdi 222a/13

sür'at <Ar. Sürat, hız. -7-

s.+ da 212a/7

s. 213b/21

s.+ le 188b/11

s.+ i 187a/5, 210b/8

s.+ le 188b/12, 216a/25

süslük <Ar. Gevşeklik. -1-

s. +i 196b/11

şadh <Ar. Bir nesneyi yarmak ve kırmak. -1-

ş. édüp 228a/13

şak <Ar. Yarma, paralama, kırma. -6-

ş. édüp uralar 229a/21

ş. édüp 223b/8, 228a/13, 228a/25

ş. étmek 228a/26

ş. olduğda 230a/19

şehādet <Ar. Şahitlik, tanık. -3-

ş. 212a/9

ş. eylese 166b/17

ş. eyleye 167a/5

şahm <Ar. İç, öz. -13-

ş.-ı hanžal bir 170b/26

ş.-ı hanžal 167a/19, 167a/8, 172b/17, 186b/19

ş.-ı hanžal 170a/21

ş.-ı hanžal 181a/16

ş.-ı üyyel 226a/23

ş.+ a 227a/18

ş.+ ı 226a/24, 227a/21

ş.+ ıla 200a/2

ş.+ larla 223b/6

şahmī <Ar. *bk. şahm.* -2-

ş. 227a/17

ş. olursa 227b/7

şahmiyye <Ar. *bk. şahm.* -1-

- ş.+ dūr 227a/16
- şebāb** <Ar. Gençlik, tazelik, civanlık. -1-
sinn-i ş.+ da olsa 194b/13
- şedīd** <Ar. Şiddetli, sert, katı. -1-
ş. olmaya vèreler 199a/5
- şedīdū'l-garz** <Ar. Şiddetli bir şekilde iğne batırmak. -1-
ş. ola 183a/6
- şehēb** <Ar. Kırılanma, beyazlanma. -1-
ş. 200b/21
- şehir** <Far. Şehir, kent. -4-
ş.+ den 207b/24
ş.+ in 207b/10
ş.+ ini 207b/19
ş.+ lerde olur 220a/15
- şekil** <Ar. Biçim, dış görünüş, şekil. -1-
ş.+ de 228b/9
- şekl** <Ar. *bk. şekil.* -2-
ş.+ dūr 225a/13
ş. ola 204b/7
- şerh** <Ar. Açıklama, açıklanmış makale veya herhangi bir mensur eser. -1-
ş.+ inden 220b/6
- şeyhūhāt** <Ar. İhtiyarlık, yaşlılık. -2-
dıkķ-ı ş. 207a/12
dıkķ-ı ş.+ dadur 207a/11
- şiddet** <Ar. Sertlik, katılık. -4-
ş. 187b/11
ş.-i a' rāzından 188a/9
ş.+ e 188a/20
ş.+ le 178a/14
- şikān** <Far. Kıvrım, bükülme. -1-
ş.+ lar 224b/18
- şişkin** Şişkin, şişmiş. -3-
ş. ola 178a/17
ş. olmak 180b/2, 213a/2
- şu'be** <Ar. Bölük, kısım. -1-
ş. 219b/17
- şu'le** <Ar. Ateş, ışık. -1-
ş.+ ler 200b/21
- şurb** <Ar. İçilme. -1-
ş. eden 173a/1
- şürū'** <Ar. Başlama. -5-
ş. etdiyise 205b/11
ş. etmeye 215b/26

ş. eylese 198a/27, 222a/17

ş. êtdükde 228b/10

ta' affün <Ar. Çürüyüp kokuşma, pis koku. -6-

t. 182a/6, 200b/23, 222a/4, 231b/8

t.-i ruṭübeta 193b/25

t.+ dur 200a/21

ta' arruż <Ar. İlişme sataşma, takılma. -1-

t. 203a/9

ta' b <Ar. Yorgunluk, sıkıntı, zahmet. -12-

t. 178b/10, 178b/12, 178b/9, 184b/17, 186a/21, 206b/3, 213b/25, 214a/20

t.+ da 178b/13

t.+ dan 178b/8, 188b/4, 204b/17

ṭabaka <Ar. Kat, katman, tabaka. -1-

ṭ.+ ları olur 196a/27

ta' biyye <Ar. bk. ta' b. -1-

t. 179a/4

ṭabī' iyye <Ar. Doğallık, normallik. -9-

ervāḥ-ı ṭ. 182b/12

ḥālet-i ṭ. 210a/18

ḥuṭūṭ-ı ṭ. 224b/18

ḳuvvet-i ṭ.+ den 202b/14

sevdā-yı ṭ.+ dūr 228b/5

ṭ.+ ye 175b/1

ef'āl-i ṭ.+ ye 174b/17, 174b/18

ḳuvvet-i ṭ.+ ye 210a/15

ta' cīl <Ar. Acele ettirme, çabuklaştırma. -5-

t.-i mevte 211a/6, 210b/20, 212a/22

t.-i faşd êdeler 216b/14

t. êdüp 224b/21

ta' dīl <Ar. Aslına zarar vermeden değiştirmek. Hafifletmek. Doğrulaştırmak. -1-

t. êden 187b/11

tafşīl <Ar. Etraflı olarak bildirmek, açıklamak. -6-

mezkūr-i t. 220b/17

t.+ iyile 174b/21

t.+ le 202b/11, 203b/10

t. olına 181a/23, 201a/3

tağayyür <Ar. Başka türlü olma. -3-

t. 176a/2

t.+ dūr 207b/8

t. vērür 220a/6

tağdiye <Ar. Besleme, gıdalandırma. -1-

t. 203b/19

tağlīz <Ar. Kabalaştırma, yoğunlaştırma. -4-

t.-i tedbire 197a/23

t. eyler 215a/19

t. ètmeye 169b/18

t. olına 203a/16

taħallül <Ar. Ayrışma. -1-

t. 185b/2

taħarrük <Ar. Hareket etme, oynama, kımıldama. -1-

t. eylese 199b/2

taħkik <Ar. Doğrulatma, doğruluğunu ortaya çıkarma. -1-

t.+ i 167b/11

taħrik <Ar. Hareket ettirme, kımıldatma. Tahrik. -10-

t. 208b/22

t.-i hılt 203a/14

t. ètdürseñ 227b/12

t. ètmeyeler 194b/4

t. eylemez 229a/26

t. eylemiş 208b/24

t. eyleseñ 227a/13

t. eyleye 224b/9

t. olınmağa 228a/22

t. olınsa 202a/6

taħşil <Ar. İlim öğrenmek. Aşıkaretmek. -1-

t. eylemek 202b/18

taħallüb <Ar. Değişme. -1-

t. 213b/25

tākat <Ar. Güç, kuvvet. -7-

ğ. 169a/15, 189a/3, 208a/2, 215b/3

ğ.+ e 186b/2, 219b/20

ğ.+ i 227b/21

taħlilü'l-hareket <Ar. Hararetin azalması, yavaşlaması. -1-

t. olur 224a/11

taħşirlik <Ar. T. Eksiklik, kusur. -1-

t. olduğı 204a/7

taħti <Ar. Kesme, kesilme. -1-

t. 219b/12

taħviyet <Ar. Kuvvetlendirme. -6-

t. 192a/12

t.+ ine 198a/14

t. olına 193b/7, 203a/14, 220a/17

t. ètmekle 221a/3

taħlî <Ar. Sonradan gelen, bir şeyin arkası sıra giden. -1-

ğ. èdeler 218a/14

taħtîf <Ar. Yumuşatma. -14-

t. 195a/18, 219b/13, 229b/21
 t. êde 171b/21
 t. êdeler 215a/12, 223b/5, 226b/21
 t. êdüp 197a/13, 198a/10
 t. eylemek 194b/5
 t. eylemekdür 198b/2
 t. olınmaya 195a/17
 t. olına 191b/3, 214a/6

tāmm <Ar. Bütün, eksiksiz, noksansız. -4-

t. 176a/4
 t.+ dur 208b/9
 t. ol 208a/12
 t. olur 208b/14

tar Dar, yeterince geniş olmayan. -5-

tar.+ dur 224a/16
 tar. eyler 215a/18
 tar. olduğuçün 227a/10
 tar. olup 168a/20, 215a/14

tārī <Ar. Ansızın, birden bire çıkma, görünme. -2-

t. olsa 204b/1
 hārāret-i t. olsa 182b/24

ta'rik <Ar. Terletme, terletilme. -1-

t. eylemek 180b/18

tarīk <Ar. Yol. -4-

t. 185a/17
 t.-i şerā'inden 220a/7, 220b/15
 t.+ de 223a/1

tarīka <Ar. bk. tarīk. -1-

t.+ sı 202b/13

taşarruf <Ar. Sahip olma. -1-

t.+ da 175b/15

taşrīh <Ar. Açmak, açık hale getirmek. -1-

t. 178a/22

taṭbīk <Ar. Karşılaştırma, mukayese etme. -1-

t. étmege 175b/25

taṭfiyye <Ar. Söndürme. -4-

t. 198a/1
 t. étmek 198a/9
 t. oluna 191b/1
 tebrīd-i t.+ ye 203a/15

ṭavīl <Ar. Uzun. -16-

t. 232a/14
 t.+ dür 176a/17, 190b/13, 193b/15

ٲ. eyler 190b/1
 ٲ. ola 170b/10
 ٲ. oldu 176a/13
 ٲ. olmağa 212b/7
 ٲ. olsa 175a/10, 175a/24
 ٲ. olup 230a/1
 ٲ. olur 185a/16, 185a/26, 191a/27, 194b/11, 200b/1

ٲavilü'1- 'ömr <Ar. Ömrün uzunluğu. -1-

ٲ. olur 167b/26

tāzelik <Far. T. Tazelik. -2-

t.+ i 204b/3, 222a/17

tebdīl <Ar. Değiştirme, başka bir hale geçme. -3-

t.-i mizāc olına 184a/11

t. edeler 218b/18, 218b/24

tebrīd <Ar. Soğutma, soğutulma. -23-

t. 184b/6, 203b/27, 204b/11, 220a/17, 221a/3

t.-i taٲfiyyeye 203a/15

t.+ de 187a/17

t.+ den 170a/8, 187b/3

t.+ e 184b/8

t. edeler 172a/7, 203b/1, 219b/24

t. edüp 169b/18, 177b/13, 201a/27

t. etmeyeler 221a/17

t. eylemek 197a/8, 205b/21

t.+ i 198a/18

t. olına 205b/21

t. olınmaya 218a/11

t. olur 207a/18

tecāvüz <Ar. Ötesine geçme, sınırı aşma. -9-

t. etmese 189b/8

t. etmeyeler 186a/15

t. eylemek 179b/8

t. eylemeye 184b/24

t. eylemez 196a/19, 203a/7

t. eylese 176a/11, 209a/6, 209a/7

tecessüs <Ar. Araştırma, araştırılma. -1-

t. olına 189b/18

tecfīf <Ar. Kurutma, kurutulma. -4-

t.+ e 217a/26, 219a/17

t. etmek 203b/6

t. eylemek 184b/5

tecrīd <Ar. Soyma, ayırma, ayırıştırma. -2-

- t. edeler 173a/25
t. edüp 201a/27
- tecrübe** <Ar. Tecrübe, deneme. -5-
t. eyledüm 172a/4, 173b/21, 173b/22, 196b/8
t. olınmışdır 167b/11
- tedāhül** <Ar. Karışma, içine girme. -2-
t. etmişdür 226b/12
t. eylemez 226b/13
- tefāvüt** <Ar. Birbirinden farklı olmak. -1-
t.+ de 212a/8
- teferruk** <Ar. Ayrılma. -3-
t. 224a/18, 224a/5
- teflil** <Ar. Kesintiye uğratmak, azaltmak. -1-
t. 180b/1
- tefrih** <Ar. Ferahlandırma. -1-
t.+ e 230a/11
- tefriḳ** <Ar. Ayırma, ayırt etme. -1-
t. eyler 183a/16
- teftih** <Ar. Açmak, bırakmak. Yarmak, yarırmak. Geçirmek. -3-
t.+ e 221a/16
t. eylemek 221a/17
t. eyler 190b/7
- te'hîr** <Ar. Geciktirme, erteleme. -5-
t. etmeyeler 194b/14
t. eylemek 187a/18
t. olına 168b/15, 190a/18
t. olınsun 207a/22
- tekellüf** <Ar. Özenme, bir işi iyi yapmak için uğraşmak. -1-
t.+ le 202a/17
- tekessür** <Ar. Kısılma. -1-
t. 213b/23
- teksir** <Ar. Kıрма, kırılma. -2-
t. 175b/2, 183a/9
- telāṣī** <Ar. Dağılma, ehemmiyetini kaybetme. -1-
t.+ den 224b/3
- telehhüb** <Ar. Alevlenme, alevlenip yanma. -1-
t. olur 218a/17
- temās** <Ar. Birbirine değme, dokunma. -1-
t.+ ıyı 203b/22
- temaṭṭī** <Ar. Vücutta duyulan ağırlıktan dolayı gerinme. -1-
t. 182a/23
- temdīd** <Ar. Devam ettirmek, uzatmak, uzatılmak. -1-
t. eyler 168a/21

- temeddüd** <Ar. Çekilmek, uzamak, gerinmek. -5-
t. 171a/6, 213a/10, 214b/15, 215a/7, 216a/24
- temrîh** <Ar. Hafifçe sürme, uğuşturma. -1-
t. olına 207b/6
- temzîk** <Ar. Yırtma, paralama. -1-
t. eyler 227a/9
- tenakkül** <Ar. Meze yapma. -1-
t. edeler 202a/22
- teneffüs** <Ar. Nefes, soluk alma. Dinlenme. -7-
a'zâ-yı t.+ de 206a/3
t.+ e 174b/19, 206a/4
t. eylemek 210b/3, 211a/12
âlât-ı t.+ te 190a/15
âlât-ı t.+ üñ 208b/2
- tenfîz** <Ar. Nüfuz etme. -1-
t. eyleye 168b/9
- ter** <Far. Birinin ağzına lokma koymak. -1-
t. edeler 178b/24
- terakkî** <Ar. İlerleme, ilerisine gitme. -1-
t. eylemez 214a/26
- tercüme** <Ar. Tercüme, çeviri. -1-
t. olundu 220b/9
- terk** <Ar. Bırakma, vazgeçme. -10-
t. 191a/23, 197a/27
t. edeler 229b/21
t. edüp 188b/5, 203b/18
t. êdügi 183b/7
t. êtmek olmaz 190a/25
t. êtmek 202a/5
t. êtmekden 180b/27
t.+ i 191a/23
- terkîk** <Ar. Yumuşatma. -1-
t. eyler 218b/15
- tertib** <Ar. Tertip, düzenleme. -12-
t. 184b/6, 203b/19
t.-i qarhayı 217a/12
t.-i kifâyet eyler 203b/27
t.+ de 187a/17, 198a/18
t.+ dür 204b/11
t.+ e 184b/8
t. edeler 166b/26, 179a/24
t. eyler 218b/15
t. olına 207a/24

t. olına 207a/24

tervīh <Ar. Koku verme, kokusunu artırma. -5-

t. 188b/15

t.-i māni‘ 181b/2

t.+ e 182a/21

t. edeler 177b/8, 187b/15

teşāvüb <Ar. Esnemek, gerinmek. -1-

t. 182a/23

teshīn <Ar. Isıtmak, kızdırmak. -7-

t. 184b/5, 193b/4, 207a/24

t.+ den 205b/22

t.+ e 172b/24

t. edeler 186a/19

t. eyler 214a/22

teshīne <Ar. *bk. teshīn.* -1-

t. 193b/4

te’sīr <Ar. İşleme, dokunma, içe işleme. -3-

t. ède 174b/2

t. eylemişdür 231a/12

t.+ i 172b/14

teskīn <Ar. Rahatlatma, yatıştırma. -10-

t. edeler 178a/22, 205a/10

t. ètmekde 172a/16, 177b/24, 225a/9

t. eylemekdür 179a/3

t. eyler 172b/9

t. eyleye 221b/19, 229a/5

t.+ inde 172b/14

tesmiye <Ar. Ad koyma, adlandırma. -6-

t. ètdiler 194a/5

t. ètdüklerine 194a/4

t. eylediler 215a/2

t. eylemişdür 190b/10

t. eylerler 226b/12

t. olındı 188a/23

tesvīd <Ar. Karartma, karartılma, müsvedde yapma. -1-

t. eylemekden 174b/8

teşdīd <Ar. Şiddetlendirme, şiddetlendirilme. -1-

t. 225b/26

teşebbüs <Ar. İşe girişme, el atma. -19-

t.+ e 181b/25

t. ède 178a/15, 181b/26

t. èdemedi 181b/22

t. èdemezdi 181b/22

t. edince 181b/23
 t. edicek 197a/21
 t. etmek 181b/21, 182b/16
 t. eylemişdür 181b/18
 t. eyler 197a/22
 t. eylese ola 182b/18
 t. eylese 182b/23, 203b/24, 203b/25, 203b/26
 ihlāk-ı t. eylese 182b/20
 t. eyleye 203b/11

teşerrüb <Ar. İçmek ve suyu kendine çekmek. -3-
 t. eylemez 224a/4
 t. eyler 223a/1
 t. eylese 168a/26

te'şîr <Ar. Gedik etme. -2-
 t. 230b/8
 t. eyler 230b/7

tetabbu' <Ar. Birbiri ardınca gelme. -1-
 t. edüp 174b/7

tevakıf <Ar. Durma, eğlenme, oyalanma. -2-
 t. etmeyeler 192b/14
 t. 216a/17

tevātür <Ar. Bir şeyin ağızdan ağıza söylenmesi. Müteaddid şeyler birbirine ardınca zahir olmak. -6-
 t. 194a/23
 t.+ de 212a/2, 212a/8
 t.+ i 187a/5
 t.+ ile 212b/2
 t.+ ile vërüp 212b/12

te'vîl <Ar. Sözü çevirme, söze ayrı mana vermeye kalkışma. -1-
 t. bir 207b/8

tevkîf <Ar. Durdurma, bekletme. -2-
 t. 221a/21
 t. ola 223a/4

tevlîd <Ar. Doğmak, meydana gelmek, ortaya çıkmak. -9-
 t. 202b/21, 204a/14
 t. eylemeye 196a/12
 t. eyler 226a/20, 229a/5, 229b/19, 231a/19, 231a/20
 t. eyleyen 196a/11

toğ Tok. -3-
 t. 180a/9
 t.+ ıla 170b/4
 t.+ la 166b/5

tolu Dolu. -3-

ṭ. 187b/13, 189a/25

ṭ. olmağla olsa 212b/27

uvacuk Ufacık. -1-

u.+ dur 217b/16

umk <Ar. Derinlik. Dibi derin. -4-

‘u.+ a 191a/13, 218a/3

‘u.+ ı 217b/21

‘u.+ ında 170a/13

ūr <Ar. Tek gözlü kimseler. -1-

‘u.-ı ‘aynenyn 187a/8

uṣāre <Ar. Özsu, sıkılan şeylerden çıkan su. -9-

‘u.-i afsentīn 186b/19

‘u.-i ġāfit ola 198b/9

‘u.+ si 169a/4, 192a/20, 192a/24

‘u.+ si vēreler 205b/25

‘u.+ sin 172b/21

‘u.+ siyile 169a/4

uyanıklık Uyanıklık. -1-

u. 180b/10

uyhu Uyku. -2-

u. 209b/18

u.+ dan 210a/16

uzun 1. Uzun -1-

u. olur 229b/8

üslüb <Ar. Tarz, yol, biçim. -4-

u. 183b/16, 187b/22, 191b/14

u.+ dadur 168a/18

vāki <Ar. Olan, olma, meydana gelme. -71-

v. ola 196a/18, 200b/21, 208a/15, 208b/16

v. olan 194a/12

v. oldu 209b/16

v. olıncağ 213a/27

v. olmaduğı 175b/2

v. olmağa 209a/27

v. olmağ 178b/1, 178b/20, 182a/20, 198b/25, 200b/23, 205a/17, 205a/24, 211b/11, 212b/19

v. olmağdur 178b/21, 179a/1

v. olmışdur 220b/18

v. olsa 176b/11, 178a/6, 178a/7, 187a/2, 201b/22, 209a/12, 209a/13, 209a/15, 209b/4, 209b/7, 211a/8, 212b/23

v. olup 209b/18, 210a/25, 210b/1, 213b/19

v. olur ol 223a/1

v. olur 170a/11, 182b/3, 183a/19, 183a/21, 185a/26, 187a/2, 191a/11, 193b/6, 194a/3,

196b/27, 197a/13, 202b/27, 207a/13, 207a/14, 207b/11, 209a/12, 209a/14, 209a/22, 209a/25, 209b/10, 212b/8, 216b/19, 216b/22, 218b/12, 224b/19, 228b/17, 231a/22

v. olursa ol 208a/13

v. olursa 207b/12, 209a/17, 209a/20, 223a/7

var Var, mevcut. -102-

v. 200b/19, 214a/25, 226b/16, 228b/12

v.+ dur 166b/8, 167a/14, 167a/16, 167b/8, 168a/16, 168a/17, 168a/23, 169a/3, 172a/11, 172a/12, 172a/22, 173a/4, 173b/27, 175a/2, 175a/26, 175b/6, 181a/23, 182b/12, 184a/16, 184a/7, 185a/8, 186a/17, 190b/14, 193a/3, 193b/15, 193b/22, 194a/7, 197a/23, 198a/25, 203b/15, 203b/16, 203b/17, 203b/19, 207a/10, 207b/12, 208b/8, 210a/5, 212b/4, 213b/27, 217a/13, 217b/21, 217b/22, 217b/24, 218a/7, 218b/27, 219a/26, 219a/4, 219a/5, 219b/17, 219b/9, 220b/2, 221a/4, 221b/13, 222a/8, 222b/13, 223b/10, 223b/12, 224a/15, 224a/16, 224b/13, 225a/17, 225a/18, 226b/10, 226b/12, 227a/11, 227a/15, 227a/2, 227b/22, 227b/24, 228a/7, 228b/11, 228b/12, 228b/14, 228b/19, 230a/21, 230a/3, 230b/24, 230b/25, 230b/5, 231a/3, 231b/26, 232a/19

v.+ dur ol 179a/26

v.+ ıdı 172b/22

v.+ inca 183b/24, 187b/1

v.+ ken 204b/9

v. ola 211a/3

v.+ sa 177a/27, 189a/22, 221a/17, 190b/8, 196b/9, 214a/18, 216a/16

vaşf <Ar. Nitelik, özellik. -1-

v. 176b/3

vāşıl <Ar. Erişmek, ulaşmak, kavuşmak. -9-

v. ola 220b/15

v. olduğu 220a/7

v. olduğün 199b/8

v. olmağı 222a/10

v. olmakdan 220a/18

v. olmaz 222a/5

v. olur 191a/4, 191a/5, 200b/4

vāşıta <Ar. Aracı, arada bulunan. -3-

v.+ sıyıla 174b/14, 182b/26

v.+ sıyıla eyler 203b/15

vāsi <Ar. Geniş, açık, enli. -5-

v.+ dür 200b/6

v. eyler 225a/19

v. ola 214b/18

v. olmaya 179b/22

v. olur 222b/5

vāz <Ar. Koyma, konulma. Bırakma. Durum, konum. -1-

v. eylemege 220b/5

vefā <Ar. Yetişme, yetme, kafi gelme. -5-

- v. ède 197a/24
- v. eylemez 199b/8
- v. eylemezse 189a/4
- v. eylerse 221a/1, 221a/22

vilâyet <Ar. İl, şehir. -1-
v.+ inden 203a/17

vuşûl <Ar. Varma, ulaşma, erişme. -2-
v. 178a/10
v.+ i 178b/19

yâbis <Ar. Kuru, kuru özelliğe sahip nesne. -28-
y. 166b/21, 170a/1, 184b/7, 185b/23, 194b/7, 196a/17, 199b/27, 200b/1, 202a/25,
205a/4, 217a/12, 223b/3, 231a/15, 231a/17, 231a/20
sezâb-ı y. 196b/6
y.+ dür 193b/25, 193b/27, 194a/9, 232a/19
y.+ ile 227b/26
y. olan 174b/27
y. olduğu 182a/6
y. olmak 194a/13
y. olur 172a/6, 179a/27

yaķaza <Ar. Uyanıklık. -1-
y.+ da 180b/10

yaķın Yakın. -3-
y. 181b/12
y.+ a 214a/3
y.+ da 212a/3

yarak Menfaat, fayda. -2-
y. 210b/15-
y. eyler 207b/25

yaramazlık Kötülük, yaramazlık. -3-
y. 202a/12
y.+ a 212a/5
y. olduğu 191a/21

yaş Yaş, nemli, taze, ıslak. Yaş, yıl. -49-
y. 168a/6, 168b/23, 169a/5, 169b/26, 170b/3, 174b/4, 177b/12, 177b/14, 178b/8,
179b/14, 181a/26, 183b/19, 184a/27, 184b/1, 185b/6, 187b/14, 188a/6, 192b/10,
194b/23, 194b/8, 201a/19, 201b/14, 204b/15, 205a/1, 205a/3, 205a/4, 205a/7, 206a/1,
206b/2, 207a/27, 210b/14, 215a/15, 217b/14, 218a/26, 218b/7, 219b/5, 223a/17, 226a/25,
229b/21, 231b/5
y.+ ı 212b/23
y.+ ıyıla 208b/1
y.+ lar 200a/15
y.+ lık 191a/7
y. olsun 169a/9

yaya Yaya, yürüyen. -1-

y.+ lar 222a/16

yenbağı İcap eden, lazım gelen. -13-

y. 184b/24, 193a/16, 196a/10, 213b/20, 218a/7, 218a/9, 224b/1, 225b/25, 225b/4, 229a/10, 232a/15

y.+ dur 203b/16, 185b/6

y r Yer, b lge. -102-

y. 201a/1, 211b/19, 216b/25, 226b/15

y.+ de 177a/15, 177b/21, 178a/12, 183a/20, 183a/21, 189a/25, 190a/26, 190b/12, 192b/22, 199b/13, 203a/22, 205b/17, 206a/27, 206b/1, 217b/10, 218a/19, 227b/17, 228a/3, 228b/18, 231b/4

y.+ de bir 187b/27

y.+ de ola 184a/10, 204b/12, 211b/17

y.+ de olmak 170a/14

y.+ de olmaz 216a/23

y.+ de olur 223b/14, 227b/23

y.+ ded r 172a/12, 172a/14

y.+ den 174a/1, 200b/3, 202a/2, 222b/18, 223b/22, 224b/17, 225b/3

y.+ den bir 217b/10

y.+ den v r r 225b/4

y.+ e 175b/21, 217b/10, 222b/14, 223b/16, 225a/1, 225a/26

y. eylemez 227a/21

y. eyler 227a/21

y.+ i 173a/18, 174a/6, 174b/1, 184a/9, 216a/22, 230b/13

y.+ in 167b/4

y.+ inden 167a/13, 167a/14, 172b/12, 172b/5, 183a/26

y.+ ine 167a/13, 167b/1, 177a/22, 203b/2, 228a/14

y.+ ler 225a/18, 231a/18, 231b/19

y.+ ler ola 201b/12

y.+ lerde 177a/14, 177b/7, 178b/15, 186b/23, 190b/12, 198a/27, 204b/19, 220a/22, 221a/12, 222b/26, 228a/16, 231a/17, 231b/24

y.+ lerde ola 187b/12

y.+ lerde olan 181b/12

y.+ lerde olup 180a/14

y.+ lerde olur 228b/20, 231a/15

y.+ lerden 167b/10

y.+ lere 167a/25

y.+ leri 205b/7, 224b/9, 225a/19

y.+ lerinde ola 198b/12

y.+ lerinde olan 222b/22

y. ola 184a/9

y.+  n 215a/25

ye's <Ar.  mitsizlik, elem, keder. -1-

y. eyler 212b/10

yéyegen Yiyen, yiyici. -1-

y. olsa 189b/17

yok Yok, mevcut değil. -37-

y.+ dur 175b/3, 175b/8, 175b/9, 176a/11, 177a/2, 182a/8, 190a/27, 193a/2, 194a/6, 196b/17, 196b/26, 199b/9, 204a/15, 204a/2, 204a/20, 204b/8, 207a/20, 207a/5, 208a/3, 209a/21, 209a/26, 209b/1, 216b/6, 223a/11, 224a/15, 225a/10, 225b/19, 226a/14, 227b/27, 227b/8

y.+ dur ol 175b/10

y.+ isa 189a/22, 196b/9, 216b/15, 219b/19

y.+ sa 231b/4

yorgun Yorgun. -1-

y. 182a/22

yorgunluk Yorgunluk. -3-

y. 175b/1, 178b/11, 213b/23

yumşaklık Yumuşaklık. -1-

y. 225b/20

yüce Yüce, yükseklik. -1-

y. ola 178a/19

zā'f <Ar. Zaaf, zayıflık. -8-

z. 188a/11, 223a/24

z.+ da 212a/7

vaqt-ı z.+ da 206b/16

z.+ indan 214b/20

z.+ ıyıla 211b/9

z. 216b/15

z.+ indan 178a/19

zāhir <Ar. Açık, görünür durumda. -91-

z. 175a/3, 181b/11, 193a/5, 195a/7, 204b/27, 204b/7, 212a/24, 224a/5, 231b/5

z.+ de 198b/21, 200b/9

a'zā-yı z.+ de 214b/11

z.+ dür 174a/11, 219b/17, 226b/17

z. ola 186b/13, 186b/15, 202a/8, 203a/26, 204b/3, 204b/5, 224a/13, 228b/9, 231a/22

z. olanca 231b/6

z. oldu 173b/24, 218b/12

z. oldıyısı 170a/18

z. olduğu 175a/3

z. olduğda 171a/11, 195b/27, 226a/17, 227a/26

nužc-ı z. olduğda 169a/8

z. olduğdan 194b/18, 195a/22

z. olunca 176a/3

z. olıncak 201b/27

z. olıncak 224a/24, 229b/12

- z. olmak 178b/10, 186b/15, 203a/3, 211b/7, 212b/1
 veca' -ı z. olmak 203a/4
 z. olmasa 207a/3
 z. olmaz 172a/12, 181b/13, 185b/1, 193a/9, 198a/26
 z. olmazdan 203a/11
 z. olmuş ola 203a/13
 z. olsa 185b/13, 188a/9, 191b/17, 194b/13, 198b/11, 199a/10, 201b/19, 209a/10, 209a/11, 209b/12, 209b/21, 228b/24, 231b/2
 z. olup 175b/4, 203a/3, 222b/5
 z. olur 170b/17, 175a/6, 176a/19, 176a/20, 176a/21, 188a/25, 197b/13, 204a/22, 207a/4, 209b/16, 219b/14, 231a/8
 z. olursa 176a/3, 181a/11, 193a/20, 197a/8, 205b/10, 206a/23, 207a/5

zā'idü'l-hacm <Ar. Hacimin fazlalığı, gereksizliği. -1-

- z. olursa 216b/14

za'm <Ar. Söylemek. -2-

- z. 193b/26
 z. eyler 193b/24

zamm <Ar. Katma, ekleme. -4-

- z. edeler 214a/10, 214a/9
 z. olına 202a/2

zarar <Ar. Zarar, zıyan. -29-

- z. 171b/8, 171b/9, 175b/1, 175b/4, 202b/9, 203b/12, 221b/2, 224b/10
 z.+ ı 169b/20, 175a/3, 223a/10
 z.+ larda 167b/4
 z. olmaya 167b/5
 z.+ uş 190b/2
 z. vèrmek 175b/18
 z. vèrmese 175b/16
 z. vèrse 174b/17
 z. vèrür 172a/14, 174b/17, 174b/18, 174b/19, 175b/20, 201b/9, 206a/4, 207b/5
 z. vèürdi 231a/5

zarb <Ar. Darbe, vurma. -7-

- z. 197b/5, 213a/20
 z.+ a 214b/22, 216a/10
 z.+ dan 214b/22
 z.+ ı 173b/12
 z.+ la 169b/11

zarbān <Ar.-Far. Darbeler, vuruşlar. -4-

- z. 167a/26
 z.+ dan 219b/18
 z.+ la ola 168b/13
 z. olur 228b/6

zaruret <Ar. Zaruret, zorunluluk. -1-

ż.+ de 169b/20

zevā'id <Ar. Fazlalıklar, ziyadeler. -1-

z. olur 196a/22

zevāl <Ar. Ayrılıp gitme, sona erme. -1-

z. 190b/13

zıdd <Ar. Zıt, karşıt. -6-

ż. 210a/9

ż.+ ı 209a/14

ż.+ ı olurısa 176a/14

ż.+ ıdur 182a/5, 188b/17

ż.+ ur 176b/7

zıkr <Ar. Anma, bahsetme, zikretme. -3-

z. olınmışdur 174a/16

z. olınsa 198a/20

z. olunur 168a/15

ziyā <Ar. Işık, aydınlık. -2-

ż.+ dur 175b/12

z.+ dan 212b/24

ziyāde <Ar. Artma, çoğalma; fazla. -132-

z. 168a/19, 168a/20, 168a/27, 168b/2, 177a/2, 177a/4, 177a/5, 178a/18, 178b/11, 178b/15, 178b/18, 179a/20, 179b/23, 179b/9, 180b/20, 181b/11, 181b/13, 183a/1, 183a/7, 184a/14, 184b/24, 184b/6, 184b/8, 186a/15, 186a/26, 186b/25, 187a/3, 188a/17, 191a/13, 191a/3, 193b/5, 194a/20, 197b/20, 197b/24, 198a/12, 198a/15, 199b/11, 200a/15, 200b/10, 200b/11, 200b/13, 204a/11, 204a/19, 204a/15, 226a/8, 206a/3, 207a/1, 207a/18, 209b/22, 213a/11, 213a/25, 213a/4, 214a/19, 214a/23, 214b/5, 214b/8, 215a/3, 217a/2, 218a/21, 219a/17, 223a/2, 223b/13, 224a/5, 224a/9, 224b/10, 227a/18, 227a/27, 231a/14, 231b/8

z.-i kâbil 227b/27

z.+ ce 194a/8

z.+ dür 191b/2, 193a/6, 193b/4, 215a/1, 215a/3, 229a/27

z. edeler 215b/1

z. eyler 170a/14, 171b/17, 178a/26, 201b/8, 202a/17

z. ola 177b/2, 184a/7, 191a/9, 196a/3, 218b/15

z. olandur 229b/4

z. olduğı 182a/22, 192b/26, 224a/18

z. olduğıçün 191a/21

z. olmak 169a/22, 182b/5, 191a/20

z. olmasa 210a/15, 215b/12

z. olmasun 228b/16

z. olmaya 180a/16, 211b/20, 221a/11, 222b/1

z. olmaz 185a/26, 214a/26, 214b/5

z. olsa 169a/15, 174b/16, 187a/19, 215a/26

z. olup 199a/2, 215b/3

z. olur bir 188b/16

z. olur 166b/12, 167a/26, 185a/17, 185b/8, 185b/9, 186a/22, 188b/13, 189b/2, 193a/4, 197b/25, 199b/11, 218a/10, 224a/19, 225b/20

z. olursa 189a/18, 191b/7, 193b/12, 198a/8

zuhūr <Ar. Görünme, meydana çıkma. -5-

z. 176a/5, 203a/24, 218a/9, 219a/22

z.+ la 181b/14

zulmet <Ar. Karanlık. --2-

z. 210b/15

z.+ e 209b/27

1.1.16. Duyu Ötesi Kavramları Karşılıyan Adlar

ağır Ağır. -2-

a. olmaya 231b/6

a. olup 213b/3

‘akl <Ar. Akıl -9-

‘a. 185a/1, 193a/20

ihtilāt-ı ‘a. 187a/8

ihtilāt-ı ‘a. 188a/17, 208a/7, 212a/24

iztilāt-ı ‘a. 210b/25

‘a.-ı zātü’r-riyede 211a/27

ihtilāt-ı ‘a.+ ıla 212a/26

akşar <Ar. En kısa -3-

a. ola 191a/15, 212a/5

a. olsa 191a/15

‘asīr <Ar. Ağır. Zor. Güç. Müşkil. -12-

‘a.+ dür 182a/11, 182a/6, 182a/7, 185b/2, 190b/13, 228b/26

‘a. olmağa 212a/12

‘a. olur 167a/25, 172a/15, 209b/13

aşl <Ar. Bir şeyin kendisi, gerçeği. -3-

a. 228b/11

a.-ı marazda 187a/18

a.+ ı 184b/7

aşlī <Ar.-Far. Gerçeğe ait, asıl olanla ilgili.-1-

a. 204a/19

asūde <Far. Rahat, gairesiz, dinç. -1-

a. olsa 212a/22

aşveb <Ar. (daha, pek, çok, en) Doğru. -1-

a. 186a/14

‘azab <Ar. İşkence, keder. -1-

‘a.+ dan 214a/21

āmāl <Ar. Ümitler, istekler, dilekler -1-

- ā.+ ıla 216a/14
- āmān** <Ar. Eminlik -1-
ā.+ dür 173a/2
- aşār** <Ar. İzler, işaretler. -1-
a.-ı dem 232a/16
- ārāvī** <Far. İstek, şevk ile davranma. (?) -1-
a. 183a/10
- ba'īd** <Ar. Uzak, ırak. -2-
b.+ dür 195a/18, 204a/3
- bākī** <Ar. Daima, kalıcı. -30-
b. 179a/6, 181b/20, 182b/15, 191a/27, 195a/9, 196b/27, 197a/6, 206b/26, 208a/22, 219a/3,
b. olsa 175b/17, 179a/11, 185a/6, 190a/4
b. olur 177a/10
b.+ sun 186b/5
- bādī** <Far. Geçici. -2-
b.+ den olmaya 179b/8
b. olmaya 182a/21
- bātil** <Ar. Batıl, boş, beyhude, işe yaramayan. -3-
b. 193b/26
b. olmaya 191a/17
b. olur 224b/13
- bātin** <Ar. Görünmez, gizli. -4-
b. 198b/24, 212a/25
b.+ da 198a/24, 198b/21, 218a/6
- berri** <Ar. Yabani. -1-
b. ola 167a/17
- beşāret** <Ar. Müjde, muştı. -1-
b.+ ler 180b/27
- bī-naẓīr** <Far.-Ar. Benzersiz. -1-
b.+ dür 228a/12
- buhl** <Ar. Cimrilik, pintilik, el sıkılığı. -1-
b. 175b/10
- cā'iz** <Ar. Uygun, doğru, yapılabilir. -8-
c. 185a/19, 195a/19, 202a/18
c.+ dür 166b/2, 185a/19, 185a/20, 197a/8, 221b/3
- cehennem** <Ar. Ahirette günahkar kulların gideceği azap yeri, tamu. -1-
c. 187a/17
- cevher** <Ar. Maya, öz. -9-
c. 175b/11
c.-i hārrdur 175b/8
c.+ e 175b/11
c.+ i 181a/25, 222a/6

- c.+ in 214a/22
c.+ inde 204a/18
c.+ ine 226b/11, 226b/13
c.+ dür 217b/20
- ceyyid** <Ar. Taze, iyi, saf. -5-
c. 207b/17, 208a/14
c.+ dür olmaz 208b/9
‘alāmāt-ı c.+ e 209a/11
c. olursa 208b/13
- cinn** <Ar. Cin. Gözle görünmez, latif cisimlerden ibaret yaratık. -1-
c. 221b/13
- eblağ** <Ar. En fasih ve dolgunluk derecesine çok yakın olan. -1-
e. olur 173a/4
- ecl** <Ar. Sebep, neden. -1-
e.+ den 227a/19
- ednā** <Ar. Pek aşağı, en bayağı. -1-
e.+ da 228b/11
- efzal** <Ar. Daha faziletli, üstün. -3-
e. 168b/15
e.+ dür 205b/22
e.+ i 206b/1
- eḳall** <Ar. En az, en aşağı. -2-
e. 190b/14
e.+ dür 197a/12
- ekber** <Ar. En büyük, en yüce. -1-
e.+ dür 223a/18
- emīn** <Ar. Emniyet sahibi, emniyetli, güvenilir, emin. -11-
e. ola 166b/9, 167a/15, 171b/22, 214a/7, 216a/3, 221b/12, 221b/4
e. oldular 221b/5
e. olmak 180b/26
e. olmasa 180b/27
e. olur bir 196a/16
- enfaʿ** <Ar. Daha faydalı, en faydalı. -3-
e.+ dur 166b/5
- enşeb** <Ar. Daha (en, pek) münasip, uygun. -1-
e.+ dür 172a/16
- erkān** <Ar. Temeller, esaslar, destekler. -1-
e.-ı erbaʿının 175b/5
- esbāb** <Ar. Sebepler. -13-
e.-ı ‘alāmāt 166b/6, 172a/10, 172a/23, 218b/14, 220b/6, 231b/9
e.-ı ‘alāmātda 220b/19
e.-ı bādīden 204a/8
e.-ı bādīyyeden 216a/10

e.-ı bādīyyedür 176b/27
 e.-ı müsa'ede éde 207a/9
 e.-ı müteḳaddime 194a/16
 e.-ı virāḳ eyler 207b/25

eşere <Ar. Anlatılan ilm-i kelamın sonu, neticesi. -2- -
 e.+ si 224b/19, 224b/20

eslem <Ar. En iyi, en selim. -7-
 e. 190b/15
 e.-i şıbyāna 229b/5
 e.+ dür 188b/18, 200a/19
 e.+ i 176b/17, 203a/1, 220a/12

eşid Eşit, -3-
 e.+ dür 186b/26, 190b/3
 e. olur 219a/22

eşref <Ar. En şerefli. -1-
 e.+ e 208a/27

evlā <Ar. En iyi, en uygun. -4-
 e. 186a/11
 e.+ dur 197a/7, 202a/5
 e.+ sı 224b/25

eyü İyi. -58-
 e. 167a/22, 167b/2, 167b/5, 168a/7, 170a/24, 173b/12, 173b/21, 176b/4,
 208b/12, 210b/17, 210b/25,

e.+ dür 166b/25, 167b/22, 169b/19, 171a/10, 171b/20, 172a/3, 172b/14, 172b/24, 172b/27,
 173a/9, 173b/14, 176b/8, 177b/19, 190a/24, 190b/6, 202a/17, 202a/25, 202a/26, 202a/27,
 202b/1, 203b/9, 208a/27, 208b/16, 209a/13, 210a/26, 219a/8, 221a/22, 225b/1, 225b/18,
 226a/24, 230b/23, 230b/26, 232a/23

e.+ dür bir 169b/23
 e. ola ol 209a/1
 e. ola 173b/27, 185a/12, 209b/5
 e. oldu 167b/18
 e. olmaz 209a/25
 e. olsa 209b/14, 210a/17
 e. olurmuş 221a/13
 e.+ si 176b/18, 208b/3
 e.+ sin 208b/4
 e.+ südür 176b/8

ezdād <Ar. Zıt, karşıt. -1-
 i.+ ı 186b/15

fāriḡ <Ar. Rahat, huzurlu. -2-
 f. olduğdan 170b/2
 f. olur 212b/10

fāsīd <Ar. Bozan, bozucu. -14-

f. 221a/10, 222b/27

f.+ den 219b/25

f.+ dür 193b/26

f.+ e 225a/14

f. ola 222a/10

f. olduğuçün 178b/2

f. olmağa 201b/22

f. olmasa 216a/4

f. olmasıdur 222a/5

f. olmuşdur 216a/4

f. olup 179b/19

f. olur 202a/11, 216a/2

feh̄m <Ar. Anlama, anlayış, idrak. -1-

f. olunursa 202a/3

feyyāz̄ <Ar. Feyiz, bereket ve bolluk veren. -1-

f.+ da 175b/10

feza ^ç <Ar. 1. Korkma,ürkme. -2-

f. 178a/16

f.+ dan 180b/20

fikr <Ar. Fikir, düşünce, idrak. -1-

f.+ den 214a/21

gāfil <Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden. -3-

ğ. olmayalar 186b/8, 193b/10, 199a/4

gā'ib <Ar. Görünmeyen, yok olan. -1-

ğ. olandur 203a/3

gālāyān *bk. galeyān* -2-

ğ. 188a/27

ğ.-ı hūmmā 188b/1

galeyān <Ar. Kaynama, çalkanma, coşma, galeyān.-7-

ğ. 202b/13

ğ.+ dan 203b/4

ğ.+ dur 202b/13, 219b/16

ğ.+ ından 218b/26

ğ.+ lar 202b/18

ğ. vērürler 202b/23

gam <Ar. Keder, tasa, kaygı, dert. -10-

ğ. 178a/12, 204a/8, 205a/10

ğ.+ da 200b/13

ğ.+ dan 204b/18

ifrāt-ı ğ.+ dan 177b/21, 214a/19

ğ.+ ı 205a/11

ğ.+ ını 177b/24

ğ.+ la 218a/4

ğamiyye <Ar. Kederle ilgili. -2-

ğ. 178a/13

ğ.+ nün 178a/12

ğazab <Ar. Dargınlık, kızgınlık, darılma, kızma, hiddet, öfke. -14-

ğ. 204a/9, 205a/10

ğ.+ da 178a/14

ğ.+ dan 171b/16, 174b/15, 174b/16, 175b/23, 178b/18, 204b/18

ifrāt-ı ğ.+ dan olsa 178a/14

ğ.+ ı 178a/22, 178a/26

ğ.+ ın 178a/21

ğ.+ inuñ 182a/15

ğazabiyye <Ar. Öfkeyle ilgili olan. -1-

ğ. 178b/20

gökçek Güzel, iyi. -2-

g.+ dür bir 201a/22

g. olur 208a/17

haber <Ar. Haber, bilgi. -2- -

h. 220a/9

h. vür ol 209a/2

habîş <Ar. Kötü, pis. -3-

h.-i keyfiyyet-i mühmel 200a/25

h.-i semmiye 222a/8

h.+ e 216a/2

habş <Ar. Murdar, pis, kötü. -2-

h. 194a/26, 213b/26

hādī <Ar. Doğru yolda, iyiye giden. -1-

h.+ ce 190b/19

hads <Ar. Tahmin, seziş. -3-

h. 197b/18

h.+ ina 197a/25

h.+ ina etmekden 197b/13

hafī <Ar. Gizli, saklı. -3-

h.+ dür 193a/5, 200b/17

h. olursa 176a/3

haft <Ar. Sakin olmak. -6-

h. 189b/6, 210a/26, 210b/2, 212a/11

h. olsa 192b/2

h. olup 183b/1

hak̄k <Ar. 1. Gerçek, hakiki. -1-

h. 175b/3

hālī <Ar. 1. Gamsız, gairesiz, kayıtsız. 2. Boş. -26-

h. 181b/7, 182b/17, 183a/23, 193b/27, 197b/2, 197b/6, 202a/18, 202a/21, 219a/14, 225a/18

- h. ola 191b/13
 h. olduğu 205b/2
 h. olduğda 200a/20
 h. olmağa 210a/20
 h. olmamak 191a/24
 h. olmaya 201a/21
 h. olmayalar 187b/3
 h. olmaz 193a/5
 h. olsa 185a/7
 h. olur 181b/24, 201b/18
 h. dür 209b/2, 209b/3, 209b/4, 222b/24, 228b/5

hâliş <Ar. Katıksız, saf gerçek. -11-

- h. 175a/10, 175a/9,
 h.+ de bir 176a/19
 h. ola 184a/15
 h.+ üñ 216b/1

hâricî <Ar. Harice, dışarıya mensup, hariçle ilgili. -2-

- h.+ dür 222a/9
 h. ola 216b/20

hâṭâ <Ar. Yanlışlık, yanılma. -5-

- h. 194a/6, 194a/7, 196a/18
 h.+ dur 194a/5
 h. olur 230a/22

hâṭar <Ar. Tehlike. -13-

- h. 176a/10, 176a/11, 188b/18, 196a/18, 228b/19
 h.+ dur 187a/18, 187b/10, 194b/17, 197b/22, 211b/2
 h.+ ı 177a/2, 186b/27
 h.+ lardan 190a/23

hâvf <Ar. Korku. -16-

- h. 176a/10, 178a/16, 186a/17, 216a/17, 219a/25, 223a/11
 h.+ dan 180b/20, 180b/26, 214a/19
 h. eyledüm 173b/22
 h. eylemek 211b/2
 h. eylemese 199a/8
 h.+ ı 186b/27
 h.+ la 193b/5
 h.+ la ola 193a/17

hâyalât <Ar. Hayaller, düşler. -1-

- h. 209b/26

hâyaşiiyyet <Ar. Korku halinde sızlanma. -1-

- h.+ de 216b/23

hâyet <Ar. Şaşkınlık, hayret, ne yapacağımı bilememek. -1-

- h. 193a/19

hazer <Ar. Çekinme, zarar verebilecek şeyden kaçınma. Korunma. -33-

h. 184a/14, 184b/10, 201b/3, 204b/1, 207a/8, 216a/18, 223b/17, 231b/8

h. edeler 195a/6, 204b/18, 214a/16, 225b/25, 226a/21, 226b/20, 228a/2, 228a/21, 229a/13, 229b/19, 229b/22, 229b/24, 229b/25, 229b/27, 231a/24, 231b/13, 232a/7

h. ederlerdi 231a/4

h. etmek 214a/12, 230a/21

h. eyleye 192b/10, 192b/3

h.+ le 193b/5

hemm <Ar. Kaygı. -3-

h. 178a/12, 205a/10

h.+ i 205a/11

hevāyī <Ar. Nefis ve şehvetine mağlup olmakla ilgili. -1-

h.+ dür 175b/8

heyecān <Ar. Coşma, coşkunculuk, heyecan. -10-

h. 166b/12, 171b/27, 172a/26, 219a/23

h.+ a 183a/20, 201b/8, 202a/6, 221a/20

h. ettiği 199b/5

h. eyler 195b/24

hiddet <Ar. Öfke, kızgınlık, dargınlık, hışım. -25-

h. 175b/13, 175b/16, 187b/11, 191a/2, 200b/1, 202a/13, 205b/2, 208b/19, 217a/2, 218a/10

h.+ de olur 168b/3

h.+ den 228b/5

h.+ i 179a/15, 185b/1, 224a/20, 224a/9

h.+ ile 224a/7

h.+ in 178a/20, 190b/5, 229a/5

h. ola 199b/19, 223a/21

h. olduğu 216a/26

h. olsa 219a/26

hikmet <Ar. Sebep. -1-

h.+ i 178a/10

hiss <Ar. Duyma kuvveti, duygu. -3-

h.+ le 174a/11

h. olunur 193a/10

kuvvet-i h.+ üñ 212b/13

hōş <Far. Hoş, güzel. -6-

h. 170a/14, 205a/11, 230b/19

h. oldu 168a/9

h. olur 177a/6

h. olurmuş 221a/13

hüb <Far. Güzel. -4-

h.+ dur 172b/2, 178a/5, 198b/9, 201a/22

huşūmet <Ar. Hasımlık, düşmanlık. -1-

faşl-ı h. olup 207b/14

hüküm <Ar. Hüküm, karar, emir. -3-

h. eylemek 212b/4

h.+ ünedür 209a/16

hüzün Ar. Hüzün, keder, sıkıntı. -2-

h.+ de olmak bir 212b/24

h.+ i 205a/11

‘ibāret <Ar. İbaret. -1-

‘i.+ dür 197a/27

İcāb <Ar. Gerekme, gerek. -8-

İ. êtdüğine 219a/6, 224a/21

İ. êtdüğine 225a/21

İ. êttüğine 185b/22

İ. eylemez 203b/14

İ. eyler 229b/25

İ. eylerdi 219a/6

İ. eylerse 220b/27

icābet <Ar. Gereklilik. -1-

İ. êde 167b/17

idrāk <Ar. Anlayış, kavrayış, akıl erdirme. -4-

i. eylemek ol 204a/16

i. eylemez 183a/15, 204a/17

i. eylersin 204a/21

ihmāl <Ar. İhmal, gereken önemi vermeme. -4-

i. 225b/4

i. êtmeyeler 172b/11

i. olınsa 197a/20

i. olunmaya 219a/13

ihsās <Ar. Hissetme. -4-

i. eylemek 178b/11

i. eylerse 191a/6

i. eyleye 178a/20

i.+ ın eyler 216b/23

ihtimāl <Ar. İhtimal, olasılık. -6- -

i. 210a/14, 223b/9

i.+ dür 202a/6, 224b/8

i.+ i 223b/10, 224b/13

ihtirās <Ar. Sakınmak, çekinmek, kaçınmak. -9-

i. êdeler 174b/5, 184b/16, 195a/8, 205a/5, 214a/19, 214a/2, 214a/20

i. êtmek 171b/20

i. êtmekdür 201a/2

imkān <Ar. Olabilirlik. -1- -

i. 207a/10

- ‘ināyet** <Ar. Lütuf, ihsan, iyilik. -7-
 ‘i. 191b/2
 ‘i.-i emr 220a/17
 ‘i.+ inji 229a/24
 ‘i.+ üñ 184a/6, 185b/1, 196a/10, 198a/14
- infi‘ālāt** <Ar. İnfialler, çoşkunkluklar. -1-
 i.-ı nefsāniyye 177a/1
- irzā** <Ar. Razi, hoşnut etme, gönlünü alma, kandırma. -1-
 i.+ sı ola 215b/4
- istikrāh** <Ar. Beğenmemek, nefret etmek. Bir şeyi kötü görmek. -3-
 i. ödüp 183b/25
 i. eylerse 167a/1, 177b/11
- i‘tibār** <Ar. Önem vermek. Şeref, haysiyet. -2-
 i.+ la 194a/5, 194a/7
- i‘timād** <Ar. Güvenmek. -4-
 i. 176a/21, 212b/8
 i. etmeyeler 224b/8
 i. olinsa 190a/18
- ḳādir** <Ar. Kudreti mutlak olan. İktidar sahibi. -7-
 ḳ. oldıysa 187b/25
 ḳ. olmasa 183b/25, 189b/20
 ḳ. olmaz 207b/27, 214a/12, 229a/14
 ḳ. olsa 210a/11
- kāfī** <Ar. Yeterli. -1-
 k.+ dür 231b/9
- ḳarār** <Ar. Karar, uygunluk. -2-
 ḳ. 188a/24
 ḳ.+ dur 188a/26
- ḳarīb** <Ar. Yakın. -4-
 ḳ.+ de 221a/16
 ḳ.+ dür 179a/20, 218a/20, 223a/9
- ḳātil** <Ar. Katil, öldüren. -2-
 ḳ. 200b/2, 208a/4
- ḳattāl** <Ar. Katleden, öldürücü. -7-
 ḳ. 203a/2, 220a/8
 ḳ.+ dür 210b/10, 212a/24, 223b/14
 ḳ.+ e 221b/15
 ḳ. vèrmek 220a/10
- ḳattālī** <Ar. bk. ḳattāl. -1-
 ḳ. ola 220b/14
- kebīr** <Ar. Büyük, ulu. -2-
 k.+ dür 223a/18
 k. ola 202a/14

- keşif** <Ar. Yoğun, sık. -1-
k.+ dür 219a/1
- kışır** <Ar. Verimsiz, yararsız, sonuçsuz. -1-
k. olsa 175a/9
- külâl** <Far. Kıvrıkcık saç. -1-
k. 212b/27
- lañif** <Ar. Temiz, hoş, hoşça giden. -6-
l.+ dür 217a/1, 226b/11
l.+ in 216a/9
l. olduğı 183a/1, 216a/22
l. olup 186a/16
- lāyık** <Ar. Uygun, münasip, yakışır. -1-
l. 193b/4
- leñāfet** <Ar. Latiflik, hoşluk.-6-
l.+ i olanlar 231b/13
l.+ i olduğı 182a/14, 224a/9
l. olduğı 182a/12, 216a/24, 217a/2
- luñf** <Ar. İyi muamele, iyilik. -2-
l.+ la 220b/6, 221a/11
- mañbūb** <Ar. Muhabbet edilen, sevilen. -1-
m. 177b/24
- mañkūk** <Ar. Doğru, gerçek.-2-
türbūd-i m. 194b/26, 195b/14
- mañmūm** <Ar. Gamlı, kederli, tasalı. -2-
m. olanuñ 177b/22
m.+ uñ 178a/8
- mañrūr** <Ar. Gururlu, mağrur. -1-
m. olmayup 186a/19
- mañzūb** <Ar. Kendisine kızılmış olan. -1-
m.+ a 178a/15
- māhiyet** <Ar. Mahiyet, nitelik. -1-
m.- i 174b/12
- mā'il** <Ar. Hevesli, istekli, düşkün. -15-
m.+ dür 216a/21, 219a/19, 222b/12, 223a/25
m. ède 205a/18
m. ola 205a/17
m. olandır 203a/2
m. olsa 186a/3, 186a/9, 188b/23
m. olsun 198a/8
m. olur 194a/27, 216b/27, 227a/20
m. olurlar 206a/6
- mañşad** <Ar. Kasdolunan, istenilen şey. -1-
m.-ı efzā 174b/7

makşūd <Ar. İstek, emel. -4-

m. 181b/14, 190b/6, 231b/11

m.+ dur 223a/11

ma'kūl <Ar. Akıllıca, akla uygun olan, mantıklı. -5-

m. 172a/26, 175b/25

m.+ dur 172a/23, 221a/14

m. ola 172a/27

mālūf <Ar. Bir şeye alışkın, tanıdık olmak. -2-

m. 198a/27

m. olsa 183a/14

ma'lūm <Ar. Bilinen, belli. -22-

m. 177a/3

m.+ dur 176a/2, 176a/24, 177a/9, 192b/23, 192b/24, 198a/11, 202b/16, 207a/3, 214a/2, 214a/26, 214b/5

m. edinüp 214a/4

m. ola 203a/1, 203b/16

m. olduğu 224a/25

m. olunca 223a/4

m. olmayınca 195a/7

m. olur 176a/1, 188a/10, 197b/13, 200b/20

ma'nā <Ar. İç, iç yüz. Anlam, mana. -3-

m.+ sı 182b/16, 207b/8

m.+ sıdur 175b/27

ma'rūf <Ar. Herkesçe bilinen. -1-

m.+ dur 167a/6

maṭlab <Ar. Maksat, istenilen şey, istek. -1-

m.-ı a'lā 174b/7

maṭlūb <Ar. Talep edilen, istenilen şey. -4-

m.-ı emri 178a/8

m. bir 177b/22

m.+ ı 178a/7

m.+ uṅ 178a/10

maẓẓ <Ar. Gönül gamdan ve gussadan yanmak, göyünmek. -1-

gül-i m. 217a/22

medenī <Ar. Nazik, kibar, hassas. -1-

m.+ de 231a/16

memnū' <Ar. Men edilmiş, yasaklanmış, yasak. -5-

m. 195a/16

m. ola 172a/19, 194b/6, 198a/2

m. olmuşdur 207a/15

meşhūr <Ar. Herkes tarafından bilinen, meşhur. -2-

m.+ dur 167a/7, 221b/13

meyl <Ar. Eğilim, istek, yönelme, arzu. -17-

- m. 172a/27
 m. edemez 229b/3
 m. edüp 211a/15
 m. etmek 229b/25
 m. eylediği 180a/17
 m. eylemek olmaz 223a/12
 m. eylemek 197a/7
 m. eylemekdür 223a/10
 m. eylemişler 198b/25
 m. eyler 178a/10, 178b/14, 178b/19, 189b/2, 207b/9
 m. eylese 223a/14
 m. eyleye 178a/17
 m. olmasa 187a/19
- mezheb** <Ar. Yol, gidilen yol. -1-
 m.+ e 175b/25
- mezmüm** <Ar. Yerilmiş, beğenilmemiş. -1-
 m. 176a/26
- minnet** <Ar. İyiliğe karşı duyulan şükür hissi. Birisine iyilik etmek. -1-
 m. 190a/21
- mu'arreb** <Ar. Arapçalaştırılmış, Araplaşmış. -1-
 m. oldı 220b/8
- muḥāl** <Ar. Mümkün olmayan. -2-
 m.+ dür 178a/9
 m.+ ler uralar 215a/27
- muḥālif** <Ar. Muhalefet eden, aykırılık gösteren. -9-
 m. 172a/22, 172a/25
 m.+ dür 223a/2
 m.+ e 172a/27
 m.+ idür 224b/19
 m. ola 176b/4, 212b/7
 m. olmuş ola 204a/17
 m. olsa 212b/6
- muḥāzī** <Ar. Birbirinin karşısında bulunan, karşı hizada bulunan. -1-
 m. 166b/17
- muhazzir** <Ar. Tahzir eden, sakındıran. -1-
 m. 169a/15
- muḥtāc** <Ar. Muhtaç. -9-
 m. 227a/11
 m.+ dur 172b/24, 184b/8, 197a/24, 199b/9, 217a/26, 228b/26
 m. olmaz 225b/2
 m. olur 227b/7
- muḥtār** <Ar. Seçilmiş, seçkin. -1-
 m. 183b/9

muhtelif <Ar. Çeşitli. -16-

m. 211b/13, 212a/5, 212a/6

m.+ dür 172a/13, 227a/14

m. ola 212a/10

m. olmak bir 171b/8

m. olmak 170a/12, 179b/6, 180b/13, 180b/21, 183a/27

el-levn-i m. olmak 212a/13

m. olsa 212a/23

m. olur 179a/6, 197b/11

muhtelif <Ar. *bk. muhtelif.* -2-

m.+ de 207a/5

muhtemel <Ar. İhtimali olan, olası, beklenir. -3-

m.+ dür 170b/10, 208b/10

m. olmasa 186a/13

muḳaddem <Ar. Takdim edilen, sunulan. -1-

m. olmak 181a/6

muḳadder <Ar. Kıymeti biçilmiş, beğenilmiş. -3-

m. 208b/17

m. ola 186a/20

m. olur 208b/13

muḳarrer <Ar. Kararlaştırılmış. -2-

m. 204a/18

m. olmaz 199b/5

muḳteżā <Ar. İktiza etmiş, lazım gelmiş. -1-

m.-yı ṭab'ları 197b/10

murād <Ar. İstek, arzu. -2-

m. 175b/27, 218a/15

mu'tād <Ar. Adet olunmuş, alışılmış. -6-

m. 211a/13

m.+ dur 231a/21

m.+ ıdı 180b/27

m. olmuş olmaya 188b/5

m. olmuşdı 181a/1

m. olup 166b/5

muṭbıḳa <Ar. *bk. muṭbıḳ.* -5-

m.+ da 182b/2, 190b/3, 210a/20

m.+ dadur 188a/22

m.+ dan 194a/19

mu'teber <Ar. Hatrı sayılır, geçerli. -1-

m.+ dür 212a/10

mu'tedil <Ar. Münasip, uygun biçimli, ılıman. -3-

m. 197a/1

m. ola 208a/24

- m. olsa 187b/17, 187b/26
- mu'tediyye** <Ar. Alışılmış, süre gelen. -1-
m. 207b/11
- mu'temed** <Ar. İtimat edilen, güvenilen. -1-
m. 212b/4
- mu'temedîn** <Ar. *bk. mu'temed.* -1-
m. ederler 185a/3
- muşâbere** <Ar. Sabretme, katlanma. -1-
m. etmekden 214a/13
- mübtel** <Ar. İptal olunmuş, hükümsüz bırakılmış. -1-
m. 192b/26
- mücânîs** <Ar. Aynı cinsten olan. -1-
m.+ dür 197a/12
- müfîd** <Ar. Faydalı. -3-
m.+ dür 173a/11, 173b/6
m. olmaz 207a/8
- müfriṭ** <Ar. Ölçüsüz ve taşkın hareket eden. Abartılı.-2-
m.+ ca 217b/20
m.+ e 231a/12
- mülûkî** <Ar. Padişahla ilgili, padişaha yaraşır. -1-
m.+ dür 186b/21
- mümkin** <Ar. Mümkün, olabilir, olabilen. -14-
m. 221a/12, 232a/17
m.+ dür 185a/18, 204b/11, 209b/4
m. ola 182b/15, 228b/18
m. oldukça 192b/21
m. oldukça 208b/4
m. olmasa 227b/5, 228a/27
m. olmaz 224a/4
m. olup 206b/10
m. olur 224b/24
- mümkin'ül-ḥuşûl** <Ar. Meydana gelmesi mümkün olan. -1-
m. + dür 178a/7
- mümteziç** <Ar. Uygun, uyuşan, bağdaşmış. -4-
m. 185a/22, 185a/27
m.+ dür 190a/2
m.+ ler 197b/15
- münâkıḳ** <Ar. Birbirini tutmayan. -1-
m.+ dür 172a/26
- münâsıb** <Ar. Uygun yerinde. -3-
m. 173a/1
m.+ dur 173b/21, 202a/25
- münaşşib** <Ar. *bk. münâsıb.* -7-

m. olmakda ola 172a/26

m. olmakdan 166b/9, , 172a/18, 215a/14, 229a/10

m. olmaya 215a/22

m. olmuş ola 226a/11

müncezib <Ar. Beriye çekilen, çıkıp giden. -3-

m. ola 172a/21

m. olup 166b/1, 199b/14

münharif <Ar. Sapan,doğru gitmeyen, yoldan çıkmış olan. -1-

m. olsa 175b/17

münker <Ar. İnkâr edilen, reddedilen. -1-

m. oldukça 175b/6

müsāvī <Ar. Eşit,denk. -2-

m. 185a/20

m. ola 185a/20

müşābihet <Ar. *bk. müşābih.* -1-

m.+ inüñ 193a/7

müsta'id <Ar. Kabiliyetli, bir şeye kabiliyeti olan. -1-

m.+ lerdür 200b/6

müstakim <Ar. Doğru, düz, dik. -1-

m. olmaya 177a/5

müte'allik <Ar. İlgili, ilişiği olan. -3-

m. 200b/10

m.+ dür 197a/25

m. ola 202a/19

müte'azzir <Ar. Mümkün olmayan, güç, zor. -1-

m.+ ise 180a/7

müte'eddī <Ar. Ödeyen, ödeyici, eda eden. -1-

m. olur 228b/13

mütefāvit <Ar. Birbirinden farklı çeşitli olan. -5-

m. 191a/16, 194a/11

m. olmak 171a/8

m. olur 191a/12, 194a/15

müstefīd <Ar. İstifade eden,faydalanan. -1-

m. olan 174b/8

müste'hīl <Ar. Mümkün ve kabil olmayan, saçma, manasız. -2-

m. olmuşdur 203b/18

m. olup 220b/14

müste'hīlāt <Ar. Manasız, saçma şeyler. -1-

m.+ dandur 204a/4

müste'id <Ar. Hazır. -3-

m. olanlar 229b/4

m. olup 175b/9

m. olur 168b/9

- müteḳaddir** <Ar. Ölçülü oranlı. -1-
m. olsa^uuzv 183a/14
- mütenākış** <Ar. Gittikçe azalan, eksilen. -2-
m.+ dur 188b/17, 188b/19
- mütesāvīr** <Ar. Eşit, birbirine denk olan. -1-
m.+ dür 188b/19
- müsteriz** <Ar. Gösterme arzusu, sunma. -1-
m. olup 224a/10
- müşābih** <Ar. Benzeyen,benzer. -4-
m.+ dür 193a/4, 217b/16
m. olmaya 212a/7
m. olur 177a/6
- müşahede** <Ar. Görülmüş, görülen. -1-
m. olunursa 210b/2
- müşāhid** <Ar. Gören, bakan. -1-
m.+ dür 190a/3
- müşār** <Ar. İşaret olunan, işaretle gösterilen. -1-
m. 172a/21
- mütesāvī** <Ar. Birbirine eşit, eş olan. -10-
m. 215b/2
m.+ ler 197b/15
m. ola 186b/16, 197b/6
m. olalar 217b/4
m. olmasa 186b/12
m. olsa 186b/12, 210a/19
m. olursa 198a/11
- mütezāyid** <Ar. Artan, çoğalan. -2-
m.+ den 188b/19
m.+ dür 188b/6
- müvāfiḳ** <Ar. Uygun, münasip. -2-
m.+ dur 208a/16
- müyesser** <Ar. Kolayı bulunup yapılan, kolaylıkla olan. -1-
m. olursa 178a/8
- nādir** <Ar. Nadir, az bulunan. -1-
n.+ de 177a/9
- nāfi** <Ar. Menfaatli, faydalı. -73-
n. 196b/8
n.+ dür 166b/13, 169b/12, 170b/13, 170b/24, 171a/2, 171a/26, 171b/24, 171b/27, 172b/10, 172b/25, 173a/13, 173a/15, 173a/21, 173b/7, 174a/25, 174a/7, 177b/17, 177b/19, 184b/1, 185a/15, 186a/23, 188a/8, 189a/22, 189b/10, 190b/4, 192a/11, 192a/7, 192b/20, 196a/24, 196a/5, 196a/6, 196a/7, 196b/10, 196b/24, 196b/4, 198b/12, 199a/15, 201a/17, 201a/18, 201b/1, 202a/26, 202b/10, 202b/3, 202b/8, 205a/2, 206a/12, 206a/7, 206b/10, 206b/11, 206b/14, 206b/16, 206b/4, 207b/4, 214b/9, 215a/18, 219a/10,

220a/25, 221b/11, 226b/9, 229a/15, 229a/18, 229a/20, 230a/16, 232a/17
 n. ola 172b/26, 173a/17, 196b/14, 196b/21, 221b/1, 221b/16, 222b/11
 n. olur 172a/4

neşâî <Ar. Sevinç. -3-

n. 210a/16, 213b/26

n. olsa 214a/17

olağan Sık sık olan, olagelen. -3-

o. olur 191a/26, 200b/7, 228a/16

ömr <Ar. Ömür. -4-

marâz-ı ' . 167b/25

âhir-i ' .+ de 207a/15

'a.+ e 167b/26

cemî'-i ' .+ inde 167b/25

râhat <Ar. Üzüntüsüz, tasasız, kedersiz. -23-

r. 167b/15, 170b/5, 180a/27, 185a/14, 194a/6, 205a/20

r.+ a 178b/15, 206a/4

r. ola 177a/24, 178a/25, 178a/26, 184b/17, 185b/21, 186a/20

r. olduğdan 198b/18

r. olduktan 193b/1

r. olmak 180b/14, 180b/15

r. olmakdan olur 180b/9

r. olsun 170a/25, 192a/2

r. olup 216b/13

r. olurdu 230b/27

rahmet <Ar. Acıma, esirgeme, koruma. -1-

r.+ le 174b/10

râst <Far. Doğru, uygun. -1-

r. olmuş 205a/3

redî <Ar. Kötü, fena, bayağı. -2-

r.+ dür 208b/11

r. olursa 208b/15

revâ <Ar. Yakışır, uygun, yerinde. -3-

r. 228b/18

r.+ dur 193b/8

r.+ larla 217a/20

şa'b <Ar. Güç, zor,çetin. -4-

ş.+ dur 187a/1, 197b/22, 204a/1

ş. ola 224b/26

sâbık <Ar. Geçmiş, önceki. Zamanca veya rütbece ilerde olan. -1-

s.+ da 174a/13, 178b/19

s. ola 204a/10

şâdık <Ar. Doğru, gerçek. -1-

ş. olmayup 191a/23

şāfī <Ar. Safi, saf, katışıksız. -23-

ş. 189b/12

ş. edeler bir 197a/5

ş. edeler 166b/24, 171a/21, 189b/14, 189b/25, 190a/5, 191b/24, 192a/27, 194b/27, 195a/14, 195b/10, 195b/18, 195b/2, 199a/14, 206b/7, 226a/19, 226b/26

ş. edüp 192a/6, 193a/25

ş. ola 199b/23

ş. olup 201b/25

ş.+ yile 223b/24

şahīh <Ar. Doğru, gerçek. -2-

ş. 210b/4

ş.+ ler 210a/16

şā'id <Ar. Mutlu, uğurlu. -1-

ş. olan 219b/16

sākin <Ar. Sakin, dindirilmiş. -24-

s.+ dür 198a/27

s. eyler 166b/11

s. ola 168b/25, 174a/6

s. oldu 169b/24, 169b/27, 169b/28, 177a/22

s. olduğda 218a/10

s. olduğdan 170a/3

s. olmak 169a/24, 193a/20, 211a/24, 224a/13

s. olsa 183a/14, 188a/1, 199a/19

s. olur 169b/25, 188a/25, 224a/19, 224a/6

s. olurlar 201a/1

s. olursa 166b/14

şalābet <Ar. Metanet, katılık, peklik, dayanma, sağlamlık. -14-

ş. 171a/7, 174a/22, 194a/26, 226a/10, 226a/8

verem-i ş. 171a/5

ş.-i sil'adan 229a/27

ş.+ de 212a/8

ş.+ e 178b/14, 194a/27

'alāmet-i ş.+ e 223a/25

ş.+ i 228b/8

ş. olmak 179a/16

ş. vērür 190b/2

şarāfet <Ar. Düşünme, fikir, sarf. -1-

ş. 200a/24

şarf <Ar. Harcama, kullanma. Men etme. -8-

ş.-ı sevdādan 197a/13

ş.-ı sevdāvī 228b/4

ş. edeler 196a/11

ş. eyleyeler 229a/24

ş. olına 185b/2, 198a/14, 220a/17

ş. olmağa 209b/20

şavāb <Ar. Doğru hareket, doğru davranış, doğruluk, dürüstlük. -1-

ş.+ ı 220a/17

şebāt <Ar. Yerinde durma, dayanma, metanetli olma. -1-

ş. 210b/1

sebeb <Ar. Sebep, neden. -143-

s. 178b/19, 181b/25, 182a/21, 183a/12, 194a/4, 199a/5, 201b/11., 204a/2, 211a/3, 212b/25, 218a/22, 218b/11, 219a/20, 219b/15, 222a/9, 227a/17, 229b/6, 231a/16, 232a/20

s.-i hüdūşı 214b/16

s.-i ihtilāf-ı evṭār 197b/7

s.-i raḳīḳ 216b/22

s.+ binden olsa 178b/28

s.+ den 168b/3, 170a/9, 178b/13, 178b/15, 178b/3, 178b/4, 178b/5, 180a/17, 182a/10, 182a/12, 182a/22, 182a/3, 182a/4, 182a/5, 182a/6, 183a/1, 183b/1, 187a/1, 187a/2, 188b/10, 188b/16, 188b/2, 190b/27, 191a/22, 191a/25, 191a/7, 191a/8, 192b/26, 194a/27, 194b/1, 197a/8, 197b/26, 198a/24, 199b/2, 204a/25, 204a/6, 204a/7, 205a/19, 214b/20, 215b/27, 216a/25, 216a/27, 217a/2, 220a/12, 220a/8, 221b/6, 222a/11, 222b/25, 223a/20, 224a/10, 224a/3, 224a/4, 224b/7, 228b/7, 231a/12, 231a/15

s.+ den olur 188b/8

s.+ dendür 168b/10, 182a/2

s.+ dendür bir 182a/8

s.+ dūr 224b/10

s.+ i 168a/19, 174a/11, 176b/27, 178b/21, 179a/1, 179b/8, 181a/24, 181a/6, 188b/3, 191a/4, 197b/9, 199b/10, 202b/13, 202b/20, 216b/19, 217a/1, 217b/24, 223b/19, 224a/3, 225a/14, 226a/8, 231a/10

s.+ i ol 222a/4

s.+ ile 212b/11, 223a/24

s.+ inden 167a/13, 180b/1, 181a/24

s.+ iyile 176a/1, 177a/7, 179a/5, 179b/2, 179b/3, 180a/15, 183a/16, 184b/6

s.+ iyile olsa 178b/21

s.+ iyiledür 222b/9

s.+ iyle olursa 179a/20

s.+ le 178b/2, 179a/7, 183a/16, 191a/20, 205b/2, 222a/6

s.+ ler 182a/20, 194a/12, 201b/15, 207a/13

s.+ lerden 204a/8

s.+ leri 168a/18, 213a/27

s. ol olur 181b/25

s. ola ol 181b/25

s. ola 201b/17

s. olan 224a/24

s. olmadan 211a/22

- s. olur 201b/14
- sehl** <Ar. Kolay. -3-
s.-i devādan 205a/23
s.+ dūr 177a/3, 203b/27
- selāmet** <Ar. Kurtulma, esenlik. -5-
s. 204b/8
s.-i zihin 210a/8
s.+ e 175a/6, 210a/22
s.+ i 175a/5
- şelāṭıyye** <Ar. Kahr u galebe ve hiddet. -1-
şāh-ı ş. 229b/26
- selīm** <Ar. Sağlam, kusursuz, doğru. -3-
s.+ dūr 183a/4
s. olur 221b/2
- semāvī** <Ar. Semaya, gökyüzüne ait. -2-
s.+ dūr 175b/8, 201b/11
- sū'** <Ar. Kötü, fena. -3-
s.-i hażm 223a/23
s.-i mizāc 196a/11, 196a/12
- sükūn** <Ar. Sakinlik, hareketsizlik. -11-
s. 180a/27, 180b/15, 181b/11, 188a/24, 191a/15, 191a/16, 196b/27, 212a/4, 212a/5
ehl-i s.+ dur 167b/13
s.+ la 211a/25
- şāhid** <Ar. Şahit, tanık. -1-
ş.+ lerle 167a/5
- şākir** <Ar. Şükreden, iyiliğe karşı dua eden. -1-
ş. olalar 170a/7
- şāriḥ** <Ar. Bir kitabı şerh eden, açıklama yazan. -1-
ş.+ i 172a/23
- şān** <Ar. Şan, ün. -4-
ş.+ indan ola 225b/26
ş.+ indandur 184b/5, 193b/26
ş.+ indan-idi 180b/4
- şart** <Ar. Şart, koşul. -2-
ş. 218a/2
ş.+ la 221a/10
- şek** <Ar. Şüphe, zan tereddüt. -1-
ş. 207a/5
- şerlü** <Ar. T. Kötü fena olan. -1-
ş.+ sidür 228b/13
- şerr** <Ar. Fena, kötü. -2-
ş.+ dūr 188b/16
ş.+ inden 221b/4

- şevk** <Ar. Şiddetli arzu, neşe, sevinç. -3-
rîḥ-i ş. 168b/5
ş.+ e 183a/26
rîḥ-i ş.+ üñ 168b/5
- şikāyet** <Ar. Şikayet, sızlanma. -2-
ş. éderler 170a/8
ş. eylese 192b/22
- ta'allül** <Ar. Vesile ve bahane arama. -1-
t. 222a/25
- ṭab'** <Ar. Tabiat, huy yaradılış. -2-
ṭ.+ ı 200b/25
muḳtaẓā-yı ṭ.+ ları 197b/11
- ṭabī'i** <Ar. Olağan, alışılmış. -16-
ṭ. 210a/13, 210b/3, 210b/5, 223b/2, 228a/3, 184b/18, 191a/14
ṭ.+ den 176b/25, 209b/23, 213a/2
ṭ.+ dür 202b/14, 227b/22, 227b/25
ṭ. ola 213a/5
ṭ. olup 210b/4
- tābī'** <Ar. Arkası sıra giden, uyan. -1-
t. olur 207a/18
- taḥammül** <Ar. Sabretmek, katlanmak, kaldırmak. -5-
t. edemez 168b/2
t. étmese 199a/2
t. eylemek 210b/8
t. eylemezler 214a/3
t. eyleser 197a/9
- taḥayyül** <Ar. Hayale getirme, canlandırma. -1-
t. eylemek 213a/8
- taḥayyülāt** <Ar. Hayale getirmeler, canlandırmalar. -2-
t. eylemek 208a/8
t. eyler 209b/27
- taḥkīr** <Ar. Hor, küçük görme. -1-
t. eylemek 178b/20
- taḳdīr** <Ar. 1. Beğenme, değer biçme, değer verme. 2. Durum. -2-
t.+ ce 197b/14
t. eylemişdür 231b/10
- ta'līl** <Ar. Sebep, bahane. -1-
t.+ e 217b/18
- teheyüç** <Ar. Heyecanlanma. Şişkinlik. -6-
t. 178b/2, 190b/20, t. olmaḳ 213a/1, 226b/11
t.+ e 227a/2
t. olur 190b/19
- tekāsül** <Ar. Üşenme, tembellik, ilgisizlik. -1-

t.  tmeye 192a/7

te'aleb <Ar. İstek, isteme, istenme. -5-

. 176b/21

.+ e eyler 178b/19

.  tmek 176a/22

. olına 176b/23

taavvur <Ar. Bir Şeyi zihinde Şekillendirmek, tasarlamak. -1-

t. eyler 178a/11

te'emm l <Ar. İyice, etraflıca d Ő nme. -1-

t.  d p 213b/21

v cib <Ar. Yapılması gerekli olan. -29-

v.+ d r 184a/11, 186a/19, 190b/3, 198a/9, 201a/18, 201a/27, 205b/6, 206a/3, 206a/4, 213a/26, 218a/10, 219a/11, 219a/12, 220a/10, 220b/21, 221a/1, 221a/2, 222b/7, 223a/7, 224b/17, 224b/21, 224b/7, 227b/8, 232a/26

v.+ e 198a/12, 215a/11, 219a/24, 228b/21

v. olur 169b/20

v hid <Ar. Yalnız, tek. -1-

v.+ e 218b/27

vaar <Ar. AđırbaŐılılık. -1-

v.+ la olsa 211a/25

vech <Ar. Sebep, vesile, vasıta. -11-

v.+ le 168b/1, 168b/3, 170a/17, 194a/10, 198a/23, 206b/2, 206b/3, 222a/10, 222b/10

v.+ le  d p 202b/9

v.+ le olmakdan 207b/22

y d <Far. Anma, hatırlama. -1-

y.  deler 174b/9

yaramaz K t , yaramaz. -73-

y. 166b/1, 208b/17, 211a/7, 212b/14, 222a/21

y.+ dan 181a/25

y.+ dur 176b/5, 176b/7, 200a/14, 208a/27, 209a/15, 209a/18, 209b/21, 210b/15, 210b/16, 210b/22, 210b/23, 210b/26, 210b/27, 211a/15, 211a/16, 211a/18, 211a/22, 211a/24, 211a/25, 211a/27, 211a/3, 211a/4, 211a/5, 211a/7, 211b/11, 211b/12, 211b/2, 211b/3, 211b/4, 211b/6, 211b/8, 212a/11, 212a/13, 212a/14, 212a/15, 212a/18, 212a/19, 212a/20, 212a/21, 212a/23, 222a/16, 231a/11

y.+ ı 195a/9, 215b/26, 220a/11, 224a/16, 225a/20, 227a/17, 229b/5, 230a/20

y.+ ıdur 224a/11

y.+ ın 208b/4

y. ola 208a/26

y. olduğı 191a/25, 215b/27

y. olmağa 208b/17

y. olmak 229b/6

y. olmaz 209a/20

y. olsa 209b/15

y. olur 209a/24, 215a/24, 220a/24

zā'id <Ar. Artık, gereksiz. -1-

z.+ dūr 227b/12

zā'il <Ar. Sona eren, devamlı olmayan. -38-

z. olsa 180b/8

z. eyler bir 229a/1

z. eyler 172a/7, 173a/3, 174a/22, 178a/22, 186b/21, 196a/26, 196b/15, 196b/18, 196b/19, 196b/2, 213b/4

z. ola 205a/11, 218b/16

z. oldu 185a/9

z. olduğdadur 179a/10

z. olduğdan 179a/5

z. olmasa 172b/11

z. olsa 184a/21

z. olup 184b/14

z. olur 177a/4, 185a/15, 189a/4, 192a/7, 196b/16, 213b/10, 213b/12, 213b/13, 213b/14, 213b/4, 213b/5, 213b/6, 213b/7, 213b/8, 228a/4, 228a/7

z. olurdu 185a/8

zālim <Ar. Zülmeden, haksızlık eden. -1-

z.+ ler 220a/10

zann <Ar. Sanma, sanı, sezme. -1-

z. eylerler 231a/9

zararlı <Ar. T. Zararlı. -1-

z. 190b/1

zararsuz <Ar. Zararsız. -1-

z.+ dur 177b/17

zihin <Ar. Zihin, hafıza. -3-

z. 208a/7

selāmet-i z. 210a/8

ihtilāṭ-ı z.+ ile olsa 212b/12

zulum <Ar. Zülüm, eziyet. -1-

z.+ le 193a/12

1.1.17. Gündelik Yaşam Ögeleri İle İlgili Adlar

āb-zen <Far. Küçük havuz. Banyo. -13-

ā. 205b/26

ā.+ e 174a/21, 177b/26, 178a/24, 178b/16, 179a/23, 204b/22, 205a/13, 205b/16, 205b/27, 206a/27

ā.+ lere 207a/24

ā.+ lerüñ 206b/1

avāz <Far. Ses. -1-

a.+ lar 177b/25

- bağ** <Far. Bağ, bahçe. -5-
b. 203a/25, 203b/7, 204b/14, 205b/8, 226a/3
- beyt** <Ar. Ev. -1-
b.-i evşatda 214a/17
- béz** Bez.-17-
b. 227b/25
b.+ dür 206a/21
b.+ e 220b/10
b.+ i 218b/18
b.+ i ol 226a/3
b.+ in 168b/19, 173a/10, 178b/27, 187b/4, 205a/7
b.+ inde 195b/14
b.+ inden 173b/4, 190a/11
b.+ ine 171a/22, 194b/24, 217b/5
b.+ le 186a/6
- bostān** <Far. Sebze bahçesi. -2-
b. 180a/22
b.+ lar 178a/5
- bucağ** Kenar, köşe, yer. -1-
b.+ larda olmaz 196b/1
- buz** Buz.-2-
b. 204b/16
b.+ la 202a/16
- cemā'at** <Ar. İnsan topluluğu. -3-
c.+ ile 229b/3
c.+ ile olsa bir 229b/1
c.+ ile olur 229b/1
- cıbık** Çubuk. -1-
c.+ ı 226a/3
- çanağ** Çanak. -5-
ç.+ lara 200a/11
ç.+ larla 187b/13, 189a/25, 204b/17, 206b/19
- çölmek** Çömlük. -1-
ç.+ e 228a/11
- çöp** Çöp. -1-
ç.+ i 182b/24
- çürçöp** Çer çöp. -1-
ç. 181b/27
- destere** Testere. -1-
d. 211b/14
- dīvār** <Far. Duvar. -6-
d.+ a 211a/15
d.+ dan 211a/21

d.+ lara 182b/25
 d.+ ları 182b/18
 d.+ larına 181a/22, 182b/10

döşek Döşek. -3-

d. 204b/16
 d.+ de 211a/13
 d.+ den 211a/14

elek Elek. -4-

e.+ den 168a/3, 173b/18
 e.+ i 226a/23
 e.+ ler 228a/25

eşyâ <Ar. Eşya, şeyler. -1-

iltifât-ı e.+ ya 210a/15

ev Ev. -11-

e. 201a/19, 221b/13, 221b/14
 e.+ de 221b/9
 e.+ e 221b/9
 e.+ i 201a/18, 201a/20
 e.+ inde 196a/27, 205b/17
 e.+ inüj 196a/27
 e.+ lerde 230a/26

gëysi Giysi. -1-

g.+ si 227a/15

gölge Gölge. -3-

g.+ de 184b/4, 186a/25, 232a/12

hammâm <Ar. Hamam, banyo. -59-

h. 178b/15, 181a/4, 182b/9, 187b/26, 205b/26
 h.+ a 168a/5, 177a/22, 177b/20, 177b/26, 178a/24, 179a/23, 179a/26, 179b/17, 180a/11,
 180a/27, 180b/17, 180b/27, 180b/6, 181a/2, 181a/4, 181b/5, 182b/21, 184b/15, 186b/6,
 187b/26, 199a/19, 200b/6, 202a/19, 211b/23, 214a/17, 214b/10, 219b/13, 225b/6,
 226b/2, 228a/25, 231a/21
 h.+ da 173b/3, 179a/19, 181a/21, 184b/16, 206b/1
 h.+ dan 171b/16, 184b/17, 187b/27, 192b/11
 h.+ la 166b/25, 181a/1
 h.+ lara 207a/24
 h.+ lardan bir 182b/22
 h.+ larınüj 182b/21
 h.+ uñ 181a/21, 181a/22, 182b/10, 182b/11, 182b/12, 182b/18, 182b/23, 182b/24,
 205b/17

harîr <Ar. Elek. -7-

h. 230b/18
 h.+ den 170a/23, 171b/1, 195b/8, 196b/6, 215a/20, 230a/5

haşîr <Ar. Hasır. -1-

h. 196b/2

havān <Far. İçinde çeşitli şeylerin dövülüp ufalandığı ağaç, mâden veya taştan yapılmış çukurca kap, havan. -6-

h.+ da 226b/5, 226b/8, 226b/9, 229a/16, 232a/11, 232a/14

hāvan <Far. *bk. havān.* -2-

h.+ da 229a/19, 230a/18

hevā <Ar. Hava. -39-

h. 181b/2, 189b/2, 200a/24, 200a/27, 200b/2, 202a/6, 202b/2, 203a/21, 206a/27, 220a/23, 220a/25

h.-yı vebāī olmadan 202a/1

h.-yı vebāyı 202b/23

h.+ da bir 201b/24

h.+ dan 200b/9, 202a/4

h.+ larda 200a/27, 200b/1, 201b/9

h.+ sı 182b/25, 193a/19, 205b/2, 212b/20

h.+ sın 205b/21

h.+ sına 181a/22, 182b/12, 182b/19, 182b/23

h.+ sından 181a/4

h.+ ya 200a/21, 200b/22, 200b/23, 205b/11, 215a/11

h.+ yı 189a/27, 201a/2, 201a/22, 201b/8, 203b/1

heybe <? Kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba. -1-

h. 210a/12

hırka <Ar. Kalın kumaştan yapılmış pamuklu bir giyecek, hırka. -1-

h. 174a/10

ibrīk <Ar. Su koymaya yarayan kulplu kap, ibrik. -2-

i.+ le 186b/8, 228a/21

idmān <Ar. Herhangi bir duruma veya bir şeye alışkanlık kazanma. -1-

i. edeler 228a/25

inbīk <Ar. Damıtmaya yarayan, damıtma işinde kullanılan araç, damıtıcı-2-

far'-ı i.+ le 206b/18, 206b/23

igne İğne. -6-

i. 183a/6, 203a/4

i.+ yle 218b/20, 218b/22, 219a/11, 219a/12

irkindi Su birikintisi. -2-

i. 200a/24, 201b/11.

ķab 1. Kap. 2. Kabuk. -25-

ķ. 212a/15, 212a/19

ķ.+ ı 170b/15, 172b/17, 190a/5, 190a/7, 191b/21, 192a/24, 193a/13, 193a/22, 195b/26, 195b/6, 201a/25, 205b/16, 206b/2, 232a/18

ķ.+ ıyla 169a/6, 169b/15, 217b/19, 218b/21

ķ.+ ıyla 169a/6

ķabuķ Kabuk. -1-

ķ.+ ı 178b/24

- ķabr** <Ar. Mezar. -1-
k. 173a/18
- ķaftan** Genellikle taltif etmek amacıyla giydirilen sűslű űst giysisi. Kaftan. -2-
ķ. 211a/20
ķ.+ uğdan 168b/2
- ķaęıd** <Far. Kağıt. -1-
k.+ a 171b/5
- ķal'a** <Ar. Kale. -1-
ķ.+ nuğ 201b/15
- ķalem** <Ar. Kalem. -1-
k.-i zengār 221b/21
- ķanca** Kanca. -1-
ķ. 227b/25
- ķapak** Kapak. -2-
ķ.+ ları 178b/1
ķ.+ larında 213a/1
- ķaşıķ** Kaşıķ. -1-
ķ. 207a/7
- ķazındı** Kazıntı. -3-
ķ.+ sı 215a/16, 216b/4
ķ.+ sıyla 216b/3
- ķeęe** Keçe. -1-
k. 173a/9
- ķemend** <Far. Uzakta bulunan herhangi bir űeyi tutup çekmek űzere atılan ucu ilmekli uzun ip.-1-
k. edeler 223b/27
- ķepek** Tane yemlerin oęűtűldűkten sonra elenerek ununun ayrılması sonrası geriye kalan selűlozca zengin kabuk kısmı.-5-
k. 180a/3
k. bir 184a/3, 195a/13, 199b/21
ķ.+ iyile olur 179b/18
- ķese** <Far. Kumaűtan ya da oęgűden kűęűk torba. -2-
ķ.+ de olur 229b/1
ķ.+ ye 173a/22
- ķile** <Ar. Kile, oļęek. -1-
ķ.+ si 197a/10
- ķir** Kir, leke. -1-
k. 179a/27
- ķise** <Far. Kese, kűęűk torba, -1-
ķ.+ sin 227b/8
- ķitāb** <Ar. Kitap. -6-
ķ.+ da 221b/27, 223b/18
ķ.+ lar 214a/22

- k.+ larda 168a/15, 220b/19, 221b/8
- kor** Kor, ateş parçası. -1-
k.+ cugazlar 181b/27
- kovan** Kovan. -1-
k.+ ında 230a/15
- kum** Kum. -3-
k. 173a/16, 173a/18, 173a/19
- kumāş** <Ar. Kumaş. -1-
k. 217a/16
- kuşūr** <Ar. Kabuklar. -1-
k. 232a/19
- kül** Kül. -7-
k.+ e 181b/22
k.+ in 228a/11, 229a/21
k.+ ini 226a/2, 226a/3
k. ola 230a/27
k. oldukça 181b/21
- kürk** Kürk. -2-
k. 172b/26, 173a/24
- lahlaḥa** <Far. Güzel kokulardan meydana gelen, koku. -1-
l. edeler 187b/8
- liḥye** <Ar. Sakal. -1-
l. 227a/22
- libās** <Ar. Giysi, elbise. -3-
l.+ ina 188a/4
l.+ lar 178a/24
l.+ lardan 204b/24
- maḥzen** <Ar. İçinde eşya saklanacak yer. -1-
m.+ idür 196a/12
- makām** <Ar. Durulan, durulacak yer, durak. -1-
m.+ da 181a/22
- mebredāt** <Ar. Soğukluk veren yerler ve zamanlar. -1-
m. 223a/3
- meclis** <Ar. Oturulacak, toplanılacak yer. -1-
m. 185a/9
- mecrā** <Ar. Bir şeyin dolaştığı yer. -2-
m.+ ları 179b/2
m.+ sına 227a/2
- mekān** <Ar. Yer, durulan yer, mesken. -1-
m. 224a/15
- melāḥī** <Ar. Oyunlar, eğlenceler, cümbüşler. -2-
m. 205a/12
m.+ ye 178a/4

- meshelāt** <Ar. Yumuşak ve alçak yerler. -1-
m.-ı kavīden 223b/17
- mesken** <Ar. Mesken, ikametgah, oturulan yer. -8-
m. 187b/17, 205b/2
m.+ i 184a/9, 187b/11, 189a/26, 222a/22, 222a/23
m.+ lerinden 200b/25
- meslah** <Ar. Elbiselerin çıkarılacağı, soyunulacak yer. -1-
m.+ da 187b/27
- minsār** <Ar. Testere, bıçkı. -2-
m.+ la 222b/6
m. olmak 211b/12
- minsārī** <Ar. Testere gibi, testere ile ilgili. -3-
nabz-ı m. bir 211b/13
m.+ de 212a/10
m. 211b/18
- mirvāh** <Ar. Yelpeze. -1-
m.+ la 177b/8
- mūm** <Far. Mum. -10-
m. 167a/20, 168a/4, 230a/7, 231b/15
m.+ dan 215b/4
m.+ ı 231b/16
m.+ la 177b/15, 217b/2, 226a/23, 229a/16
- mustūkad** <Ar. Sıcak yer, şömine, ocak. -1-
m. 204a/24
- nākūr** <Ar. Düdük. -1-
n.+ lar 177b/25
- neşter** <Far. Neşter, hekim bıçağı. -14-
n. 223b/16
n.+ i 224b/11, 224b/13
n.+ ile 231b/18
n.+ le 216a/5, 218a/3, 220b/3, 222a/20, 223b/15, 223b/22, 224b/7, 225a/1
n. urulsa 224b/19
n. urur 227a/12
- nikāb** <Ar. Peçe, örtü, perde. -1-
n.+ ina 198a/14
- od** Od, ateş. -11-
o. 173a/19, 182a/1, 182a/2, 182b/25, 190a/10, 216b/23, 217b/22, 218a/22
o.+ a 173b/11
o.+ la 189b/15
o.+ la bir 225a/1
- odun** Odun. -1-
o. 181b/21
- örtü** Örtü. -1-

- ö. 189a/27
- paça** <Far. Paça. -2-
p. 207a/27
p.+ sını 214a/11
- pāre** <Far. Parça, cüz. -16-
p. 169b/24, 172b/19, 174a/5, 218b/23, 221b/13, 221b/22, 221b/9, 222a/3, 222b/1, 225a/6, 225b/27, 227b/9, 229b/14, 231b/6
- pārecük** <Far.-Tr. Küçük parça. -1-
p. 221b/16
- pas** Pas. -1-
p.+ la 179a/27
- pūş** <Ar. Örtü, Örtünecek şey, elbise. -1-
p.-i türki 168b/21
- remād** <Ar. Kül. -2-
r. 181b/26
r.-ı helezūn 228a/9
- remādiyyet** <Ar. *bk. remād.* -2-
r. 181b/24
r.+ i 181b/20
- ribāt** <Ar. Bağ, ip. -1-
r.+ lar 168a/22
- ridā'** <Ar. Belden aşağı örtülen, örtü. -1-
r. 183a/22
- riyāz** <Ar. Bahçeler, ağaçlar, çimenlik yerler. -1-
r.+ ından 204b/17
- şabūn** <Ar. *bk. şābūn.* -2-
ş.+ ıla 223b/21
ş.+ la 173b/12
- şābūn** <Ar. Sabun. -6-
ş. 221b/20, 221b/22, 225a/3
ş.+ ı 173b/13
ş.+ ıla 227b/11
ş.+ la 221b/17
- şafīr** <Ar. Islık, ıslığa benzer ses. -2-
ş. 191a/14
ş. olur 191a/12
- şanduk** <Ar. Sandık. -1-
ş.+ lar 227b/16
- şazlık** Sazların çok olduğu yer. -1-
ş.+ lar 200a/24
- şevb** <Ar. Bez, elbise. -1-
ş.+ ile 211b/1
- şıbg** <Ar. İçine kumaş ve saire batırılan boya. -1-

- ş. 213b/21
- sünger** <Gr. Sünger. -3-
s. 226a/2
s.+ i 226a/1
s.+ ile 215b/19
- şatranc** <Ar. Satranç oyunu. -1-
ş.+ a 178a/4
- tahta** <Far. Tahta. -1-
t. 196b/2
- tanbūr** <Ar. Tanbur denen çalgı. -1-
t.+ lar 177b/25
- tennūr** <Ar. Fırın. -1-
t.+ ı 173a/9
- toz** Toz. -3-
t. 179a/27, 200b/24, 210b/19
- tulūm** Tulum, çalınan boru-1-
t. 226b/15
- tüg** Tüy, kıl-1-
t.+ i 203b/7
- tütün** Duman. -2-
t. edeler 203a/26
t.+ ler 200a/26
- üsküre** <Far. Ağzı yayvanca kap, toprak çanak. -1-
ü. 173b/26
- yabān** <Far. İnsan yaşamayan kıraç yer. -2-
y. 172b/15, 174a/24
- yalpuz** Yalpaze *bk. mirvāḥ*? -1-
y.+ ıyla 177b/8
- yasduḳ** Yastık. -1-
y. 223b/27
- yelim** Tutkal, yapışkan nesne. -1-
y.+ i 228a/18
- yorġan** Yorgan. -1-
y. 211a/20
- yün** Yün, tüy. -2-
y.+ iyile 226a/2
y.+ ine 215b/22
- zarf** <Ar. Kap, kılıf, mahfaza. -2-
z. 190a/2
z.+ a 225a/5
- zencefr** <Far. Zencefre denilen kırmızı boya, sülüġen boyası. -1-
z.+ e 230b/23

1.1.18. Aile ve Toplumsal İlişkiler İle İlgili Adlar

ādem <Ar. İnsan. -8-

ā. 196a/21, 196a/24, 196b/14

ā.+ den 211a/14

ā.+ e 227a/11

ā.+ üñ 179a/26, 221b/17, 228a/3

ana Ana, anne. -2-

a.+ sı 202b/15, 202b/16

‘avrat <Ar. Kadın. -8-

‘a. 187b/7, 206a/24, 206b/9, 213a/16, 232a/21

‘a.+ lara 168b/10, 191a/26

‘a.+ larda olursa 229a/24

cenīn Ar. Karındaki çocuk, döl. -1-

c.+ de 175b/9

eṭfāl <Ar. Çocuklar. -2-

e.+ de olursa 221a/25

e.+ üñ 212a/2

eṭibbā <Ar. Tabipler. -6-

e.193b/24, 200b/17, 218a/14, 221b/6, 228b/18

e.+ ı 175b/5

ḥalk <Ar. Halk, yaratılanlar. -3-

ḥ. 178a/1, 178a/11, 210b/6

ḥazret <Ar. Saygı, sayma için büyüklere verilen unvan. ‘akṣemse’*d-dīn ḥazretleri*’ -1-

ḥ.+ leri 230b/11

insān <Ar. İnsan. -5-

beden-i i. 182b/9, 182b/16

i.+ uñ 174b/23, 176a/1, 182b/9

insānlık <Ar. T. İnsanlık. -1-

i.+ la 176b/14

insī <Ar. Far. İnsana âit ve müteallik. İnsan cinsinden. -1-

beden-i i. 175b/9

kız Kız. -1-

k. 187b/7

kişi Kişi, insan. -9-

k. 183a/10, 183a/7, 192b/5, 211a/24

k.+ ye 168a/9, 196a/21, 213b/10, 213b/13

ḳudemā <Ar. Eskiler insanlar. -2-

ḳ. 202b/3

ḳ.+ dan 185a/3

maḥlūkāt <Ar. Yaratılmış olanlar, yaratıklar. -1-

m.+ ında 167b/2

meşāyih <Ar. Şeyhler, pirlere. İhtiyarlar. -5-

m.+ a 187a/2, 207a/12
m.+ da 171b/17, 186a/18, 202b/27

mücāveret <Ar. Komşuluk. -1-
m. 222b/9

nās <Ar. İnsanlar, halk, herkes. -1-
n. 175a/26

nebi <Ar. Peygamber. -2-
n. 187a/16
n.+ de 220a/9

nisā <Ar. Kadınlar. -7-
'ırķ-ı n. 166b/10
'ırķ-ı n. bir 171b/11
'ırķ-ı n.+ da 167a/22
'ırķ-ı n.+ nuñ 166b/6
'ırķ-ı n.+ sı olup 167a/12
'ırķ-ı n.+ ya 167b/7
veca'-ı n.+ ya 174a/7

oğlan Çocuk. -6-
o. 173b/10, 213a/17, 230a/15, 230a/5, 230a/9, 230b/20

oğlancuk Küçük çocuk. -6-
o.+ lara 168b/10, 168b/10, 191a/26
o.+ uñ 202b/15
o.+ larda ola 203b/8
o.+ larda olur 202b/26
o.+ larda olursa 221a/25
o.+ laruñ 202b/15

pūr <Far. Oğul. -1-
p.+ ı 210a/4

şabāvet <Ar. Sabilik, çocukluk. -1-
ş. 216b/15

şāhib <Ar. Sahip. -11-
ş. 220b/15, 229b/2
ş.-ı şifā 221a/19
ş.-i hāvī 168a/14
ş.+ i 167b/26
ş.+ ine 186a/19, 232a/21
ş.+ ini 194b/4
ş.+ inüñ 191a/10, 199b/4
ş.+ iyile 172a/23

şıbyān <Ar. Çocuklar. -9-
ş.+ a 186b/26, 230b/26
eslem-i ş.+ a 229b/5
ş.+ da 186b/27, 216b/19, 218a/21, 232a/2

ş.+ da olana 232a/17

ş.+ dan 207a/13

sulṭān <Ar. Padişah, hükümdar. -7-

s. 207b/23, 208a/1

s.+ a 207b/10, 207b/19

s.+ ı 207b/20

s.+ lık 207b/15

s.+ uş 207b/10

sulṭanī <Ar. Sultana ait, sultanla ilgili. -2-

s. 206b/21, 220a/21

yavru Yavru. -2-

y.+ ları 200b/26

y.+ sı 173a/5

yigid Genç, yiğit. -5-

y. 186b/10

y.+ lerde olandur 229b/5

y.+ lardan 207a/12

y.+ lere 187a/1, 207a/13

yigit Genç, yiğit 'bk. yigid.'. -3-

y.+ lerde 218a/21

y.+ lik 192b/8

y.+ likte 204a/9

1.1.19. Toplumsal Sınıf ve Meslek Adları

ġā'ış <Ar. Dalgıç. -1-

ġ. olsa 224a/10

ġavvāş <Ar. Dalgıç. -1-

ġ.-ı ġürānī 199b/25

hekīm <Ar. Hekim, tabip, doktor. -14-

h. 167a/22, 167a/25, 171b/18, 172b/20, 188a/18, 188a/21, 190b/5, 202b/7, 209a/7, 209b/13, 210a/8, 212b/3, 221a/26, 222b/16

hükemā <Ar. Alimler, çok bilgililer. -1-

h. 196a/19

'iyāl <Çoluk, çocuk, bakılmakla yükümlü kimseler. -1-

'i. ola 232a/2

ṭabīb <Ar. Tabip, hekim. -9-

ṭ. 174b/9, 200b/11, 207a/9

ṭ.+ e 184b/22, 184b/24, 185b/8, 192a/7

ṭ.+ ler 168b/4, 200b/16

'ulemā <Ar. Alimler, bilginler. -1-

'u. 174b/8

1.1.20. Arapça-Farsça Edatlar ve Bunlarla Kurulan Kalıp Sözcükler

- ‘**acībā**<Ar. Tuhaf, şaşırılacak şey. -1-
‘a. 230b/4
- ‘**alā sebīl** <Ar. Bir şeyin yolunda, o yolda. -1-
‘a. 231a/13
- ‘**alā sebīli’l-buhrān** <Ar. Buhran yolunda, buhrana sebep olma yolunda. -1-
‘a. 223a/4
- ‘**ala veci külli** <Ar. Bütün bunlardan dolayı, bu yüzden. -1-
‘a. 182a/20
- ‘**ale’s-seviyye** <Ar. Bir düzeyde -1-
‘a. 176a/9
- bi-‘avnillahi** <Ar. Allah’ın yardımıyla. -3-
b. 174b/10, 174b/21, 209b/18
- bi-‘aynihā** <Ar. Aynıyla, olduğu gibi, tıpkı. -1-
b. 217b/9
- bi-‘aynihi** *bk. bi-‘aynihā.* -1-
b. 211b/26
- bi-fazlillāh** <Ar. Allah’ın faziletiyle. -1-
b. 221b/14
- bi-ğayr** <Ar. Başkasıyla, -sız. -1-
b. 181b/4
- bi-ihtiyārī** <Ar. <Far. Kendiliğinden, elde olmadan. -1-
b. 210b/13
- bi-iznillah** <Ar. Allah’ın izniyle. -4-
b. 173b/9, 207a/11, 209b/13, 221b/18
- bilā** <Ar. Yokluk bildiren ön ek. -1-
b. 185b/9
- bi’l-‘arz** <Ar. Arz edilerek, sunularak. -1-
b. 176b/27
- bi’l-ciyyet** ?-1-
azde-yi b.+ dūr 227a/17
- bi’l-ḥaḳīka** <Ar. Hakkıyla, gerçekte. -1-
b. 204a/24
- bi’l-ḥitāb** <Ar. Hitap ile, hitap ederek. -1-
faşl-ı b. 207b/8
- bi’l-i’tibār** <Ar. Önem vererek. -2-
b. 175b/13, 175b/24
- bi’l-i’tibāri’l-mevāzi** <Ar. Buldukları yere göre itibar etme. -1-
b. 171b/11
- bi-sebebi’l-min el esbāb** <Ar. Bu vasıtalar sebebiyle. -1-
b. 175b/14
- e’üzü billahi min-emşāl haze’l ef’āl** <Ar. O gibi örneklerden Allah’a sığınırım. -1-

- e. 193a/12
- febihā** <Ar. Ne ala, ne güzel, öyle olsun. -1-
f. 226a/4
- fī-veca'ü'l-mafāsıl** <Ar. Mafsal ağrılarında. -1-
f. 168a/13
- fī-ḥummāyatü'l-yevm** <Ar. Humma günlerinde. -1-
f. 176b/24
- fī-mālāyes'** <Ar. Malayes'de. -1-
f. 167b/20
- fi-tedbīrū'n-naḳıheyn** <Ar. Hastalıktan yeni çıkanların tedbirinde. -1-
f. 213b/15
- fī-ḥummu'r-rub'u'l-dā'ire** <Ar. 72 saatte bir meydana gelen hummada. -1-
f. 193b/20
- fi'l-ḳānūn** <Ar. Kanunda. -1-
f. 224b/27
- fi'l-enzarı bi'l-ḥavādiş** <Ar. Görünüşe bakarak teşhisde bulunma. -1-
f. 212b/16
- fi'l-intikāl min 'illeti ilā 'illetin āḫiri** <Ar. Bir hastalığın başka bir hastalığa geçmesi -1-
f. 213b/2
- fi'l-ḳānun** <Ar. Kanunda, kanunla. -1-
f. 225b/18
- fi'l-letāfet** <Ar. Güzellikte, letafette. -1-
f.+ e 214a/3
- fi'l-mübādīn** <Ar. Belirtileri. -1-
f. 207b/13
- fi'l-vasaṭ** <Ar. Ortada. -1-
a. 209a/4
- 'ind-el-ḥüsn** <Ar. Bu iyiliğin sonunda, -1-
'i. 224a/12
- inşāllah** <Ar. İnşallah, Allah izin verirse. -7-
i. 174b/20, 181a/24, 190b/11, 201a/2, 202b/11, 203b/9, 206b/24
- ḳāle** <Ar. Dedi, söyledi. 'ḳāle nebī şallallahu 'aleyi vesellem' -1-
ḳ. 187a/16
- mā naḥnū fīh** <Ar. Bahsedilen, üzerinde durulan şey. -1-
m. +de 204a/17
- mine's-şevb** <Ar. Elbiseden, esvabdan. -1-
m. 211a/19
- ni'me** <Ar. Ne güzel, ne ala. -1-
n. 226a/4
- sellem** <Ar. Selamete erdirdin. -2-
s. 220a/9
s.+ dür 231a/17
- temmetü'l-maḳāletü'l-evvelī** <Ar. Birinci makalenin sonu. -1-

t. 174b/10

ve'l-hindibā <Ar. Hindiba da, hindiba ile. -1-

v. 222a/25

1.2. Konularına Göre Fiiller

1.2.1. Temel Kılış, Oluş, Durum Bildiren Fiiller

ağar - Ağarmak, aydınlanma, beyazlaşma.-1-

a.- maqıla 213a/12

ak - Akmak. -14-

a.- a 167b/3

a.- an 176b/23

a.- ar 206a/4, 217b/8, 218a/23, 225a/19, 231b/27

a.- mağa 224a/8

a.- maq 211a/2

a.- maqıla 212b/23

a.- maya 187b/10

a.- şa 190a/3

a.- sa 229a/17

a.- sa ol 172b/10

akıtıl- Akıtma işi yapılmak -1-

a.- a 181a/21

al - Almak -118-

a.- alar 166b/23, 168b/21, 168b/26, 169b/16, 174a/14, 174a/23, 183b/14, 186b/5, 189b/16,

197a/6, 215a/10, 215b/20, 219b/4, 226b/22, 228b/21

a.- alara 187b/7

a.- asın 205a/1

a.- dum 172b/21

a.- maq 175a/23, 198b/23, 200b/11, 210a/13, 212b/12, 212b/2

a.- salar 221b/13, 228a/11

a.- up 167b/6, 168a/12, 168a/6, 169b/11, 171a/22, 173a/14, 173a/7, 173b/11, 174a/2, 174a/27, 174a/8, 178a/2, 178b/24, 178b/26, 179b/16, 180b/7, 181a/14, 183b/10, 184a/18, 184a/24, 186a/15, 188a/2, 189a/16, 189b/4, 189a/7, 189a/9, 189b/13, 189b/22, 189b/5, 189b/7, 191b/15, 193b/13, 194b/24, 195b/20, 196a/21, 196b/17, 196b/20, 196b/3, 196b/6, 196b/9, 197a/15, 197a/6, 198b/17, 198b/3, 201a/15, 201a/17, 201a/5, 201a/9, 202b/7, 204b/20, 215b/22, 216b/2, 217a/5, 217a/7, 217b/26, 218a/1, 218a/13, 218b/2, 218b/24, 218b/6, 218b/9, 220a/20, 220b/8, 221a/27, 221b/15, 221b/22, 221b/23, 221b/7, 221b/9, 222a/24, 224a/23, 225a/4, 225a/6, 225b/10, 226a/3, 226b/25, 226b/9, 228a/10, 229a/19, 229a/20, 229a/21, 229b/10, 230a/17, 230a/18, 230b/13, 230b/9, 231a/2, 231a/27, 232a/14

a.- up bir 172b/19

- a.- ur 199b/12
- alın** - Alınmak.-7-
a.- miş 171b/1, 195b/4, 196a/9, 196b/7, 201a/18, 227a/22
a.- miş ola 204b/27
- art** - Artmak, çoğalmak. -3-
a.- acak 209b/23
a.- ar 175a/5, 214b/20
- artur** - Arttırmak, çoğaltmak. -1-
a.- ur 225b/25
- at** - Atmak. -3-
a.- incağ 221a/12
a.- mağ 222b/18
a.- salar 211b/22
- atıl** - Atılmak. -1-
a.- miş 210b/19
- ayır** - Bölmek, ayırmak. -1-
a.- ur 227a/9
- ayrıl** - Ayrılmak. -1-
a.- up 167a/13
- badur** - Baturmak. -1-
b.- up ol 172b/9
- bağlan** - Bağlanmak, tutulmak. -1-
b.- miş ola 195b/14
- bak** - Bakmak. -2-
b.- mayup 180a/8
b.- up 210b/26
- ban** - Banmak. -1-
b.- a 200a/12
- bandur** - Bandırmak.-4-
b.- alar uralar 221a/9, 226a/3
b.- up 174a/5
b.- up uralar 221a/8
- başıl** - Basılmak. -2-
b.- mağda 229a/25
b.- sa 225b/20
- başla** - Başlamak. -19-
b.- dı 175a/5
b.- maz 190b/24
b.- r 168b/4, 175a/11, 175a/13, 183a/24, 204a/27
b.- sa 176a/8, 199b/2, 204b/1, 205a/8, 221a/21, 224a/8
b.- ya 176b/20, 199b/12, 214a/11
b.- yıcağ 224a/19
b.- yup 179a/17, 222a/17

batır- Batırmak. -8-

b.- alar 230a/12

b.- up 226a/1

b.- up uralar 221a/8

b.- ur 183a/6, 203a/4, 222b/4, 225b/8, 231b/22

belür - Belirmek, ortaya çıkmak. -5-

b.- e bir 221b/15

b.- meye 191a/19

b.- mez ola 191a/18

b.- se 188b/22, 222a/1

beñze - Benzemek. -26-

b.- r 167a/19, 167a/24, 177a/27, 182b/10, 182b/11, 182b/12, 200b/19, 204b/7, 207b/10, 211b/23, 212a/3, 218a/22, 220a/2, 220a/8, 220b/10, 220b/2, 226b/11, 227a/18, 227a/19, 227a/2, 227b/4, 228b/10, 228b/11, 229a/25

bırak - Bırakmak. -3-

b.- alar 202b/2

b.- ur 190b/26

biç - Biçmek. -1-

b.- eler 217a/16

bildür - Bildirmek. -2-

b.- ür 174b/12, 222b/22

biş - Pişmek. -38-

b.- e 170b/1, 174a/21, 194b/20, 200a/17, 206b/6, 206b/8, 215b/17, 215b/24, 215b/25, 219a/11

b.- er 175b/22

b.- miş 186a/13, 195a/2, 205b/23

b.- miş ola vèreler 193b/1

b.- miş ola 174a/25, 185b/21, 186a/3, 187a/11, 187b/22, 191b/10, 191b/16, 191b/4, 191b/6, 192a/1, 192a/17, 193a/15, 195a/5, 201a/13, 205b/15, 205b/17, 205b/6, 207b/4, 207b/5, 215b/17, 216b/12

bişür - Pişirmek. -7-

b.- eler 174a/26, 202a/25, 205b/9, 226a/19, 231a/6

b.- seler 230b/20

b.- üp 195a/27

bit - Bitmek. Oluşmak, gövermek, meydana gelmek. -6-

b.- en 231b/24

b.- er 168b/23, 169b/12, 170b/21, 215a/17, 216b/4

bitür -Bitirmek. -1-

b.- mege 223b/11

boğ - Boğmak. -1-

b.- ar 199b/7

boğul- Boğulmak.-2-

b.- mayup 216a/3

b.- ur 216a/1

bozar - Bozarmak. -1-

b.- sa 210b/19

böl - Bölmek. -1-

b.- meyeler 223b/23

bul - Bulmak, bir şeyi elde etmek. -45-

b.- a 168b/15, 190a/13, 192b/1, 223b/21, 224a/8

b.- alar 192b/15

b.- dı 173b/9

b.- dıyısa 195b/12

b.- duğı 213a/17, 224a/20

b.- dukda 166b/13, 218a/9, 223b/1

b.- dular 221a/24

b.- dum 172a/5, 196b/8

b.- inca 186a/20, 188b/7, 214a/24, 229b/12

b.- madan 188b/1

b.- madıgıdur 168a/20

b.- mağa 210b/4, 210b/5

b.- mağdur 183a/8.

b.- mamakdan olur bir 198a/23

b.- masa 197a/22

b.- mayup 208a/16

b.- maz 168a/24, 223b/14

b.- mış 195a/8

b.- mış ola 205b/2

b.- muşken ola 208a/15

b.- sa 175/19, 188a/27, 194a/2

b.- unmazsa 194b/23

b.- up 175b/16, 176a/5, 178a/27, 209b/20, 223b/7, 226a/10

b.- ur 224a/9

bulan- Bulanmak. -1-

b.- ur 200a/1

bulaş - Bulaşmak. -1-

b.- mış 215b/23

bulun- Bulunmak, var olmak. -2-

b.- mazsa 226a/2

b.- sa 175a/18

buyur - Buyurmak, tavsiye etmek, söylemek. -1-

b.- ur 194a/5

büyü - Büyüme, irileşmek. -3-

b.- meye 227a/27

b.- r 216b/25, 222b/4

büz - Büzmek. -1-

b.- eler 220a/27

cabala- Çabalamak, mücadele etmek. -1-

c.- maş 208a/11

çağır - Bağırmaq, haykırmak. -3-

ç.- maş 207b/13, 208a/11, 229b/27

çağna- Haykırmak, çığlık koparmak. -1-

ç.- r 200b/14

çeynen - Çeynenmek. -1-

ç.- miş 224b/4

çığ - *bk. çık* - -1-

ç.- miş 171a/27

çığar - Çıkarmak. -1-

ç.- an 203b/2

çık - Çıkmak, belirlemek. -76-

ç.- a 174a/5, 206b/3, 227b/20, 232a/27

ç.- açak 187b/27

ç.- alar 173b/6

ç.- an 176b/10, 176b/11, 176b/16

ç.- ar 172b/12, 176b/12, 178b/3, 181b/19, 188b/22, 195b/25, 202b/11, 208b/4, 217a/2, 217a/3, 218a/16, 218a/23, 219b/17, 220a/5, 223b/15, 227a/12, 228a/22, 232a/3

ç.- ar bir 216b/23

ç.- arken 176b/19

ç.- arlar 201a/1

ç.- armış olsun 221b/3

ç.- dıkda 184b/17

ç.- duğı 178b/3, 218a/19, 231b/4

ç.- duşda 206b/11, 221b/16

ç.- dukdan 199a/20

ç.- mağa 176b/12, 176b/20, 224a/14

ç.- mağı 203a/21, 213a/14

ç.- mağla 189a/11

ç.- maş 180b/5, 187a/9, 200b/15, 211b/8, 213a/14, 213a/15, 213a/16

ç.- maşda 203a/19

ç.- masa 228a/27

ç.- ması 203a/20

ç.- maya 222a/3

ç.- mayıla olur 208b/2

ç.- maz 223b/15

ç.- mazsa 176b/12

ç.- miş 171a/18, 185a/5, 196b/23, 221a/22, 227b/10

ç.- miş ola 206b/17, 206b/23

ç.- sa 176b/22, 225b/8

ç.- sun 218a/4

ç.- tığı 217b/10

ç.- up 167a/15, 180a/14, 187a/15, 203b/20, 203b/5, 222a/1

çıkār - Çıkarmak. -33-

ç.- a 228a/26, 230b/12

ç.- alar 168b/19, 178a/25, 186a/6, 189a/3, 189a/4, 203a/13, 206b/18, 206b/3, 216b/16, 219a/25, 219b/20, 220b/3, 223b/23, 228a/13, 228a/14, 228b/22, 231b/19

ç.- alar bir 177a/24

ç.- mağa 223b/23

ç.- mağla 189a/3, 221a/10

ç.- mağla olur 208b/2

ç.- mağdur 179b/15, 224a/21, 225a/21

ç.- sa bir 222a/2

ç.- up 230b/21

ç.- ur 167b/10, 174a/1, 206b/18

ç.- ur ola 225b/6

çök - Çökmek, tortu dibe inmek. -4-

ç.- eni 176b/7

ç.- mese 212a/19

ç.- müş olur 176b/1

çürü - Çürümek. -3-

ç.- miş 201b/13, 201b/14, 201b/16

dē - Demek, söylemek. -183-

d.- digimüz 187b/16

d.- digümüz 187a/21

d.- dikleri 168b/23, 173a/5, 202a/7, 202b/10, 203a/9, 217a/21

d.- diler 215a/2

d.- dügi 172a/25

d.- dügümüz 179a/10

d.- dükeleri bir 174b/12

d.- dükleri 166b/10, 188a/26, 188b/22, 227a/12, 231a/16

d.- dükleridür 221a/15

d.- düklerine 218b/11, 227a/17

d.- mek 182a/18, 183b/17, 188b/2, 190b/4, 202b/13, 227b/3

d.- mek olur 192b/26, 226a/8, 227a/22

d.- mekde 194a/6, 194a/7

d.- mekle 167a/6, 167a/7, 197b/21

d.- mişler 175b/27

d.- r 214b/11

d.- rler 167a/10, 167a/18, 167a/19, 167a/21, 167b/25, 167b/6, 168b/23, 169a/20, 169b/11, 170a/7, 170b/20, 170b/21, 170b/22, 172b/7, 173a/5, 173a/6, 173b/10, 174a/20, 174a/27, 174b/14, 174b/15, 174b/26, 175b/11, 175b/18, 175b/6, 176a/10, 176a/4, 176a/6, 176a/7, 176a/8, 176a/9, 178a/12, 178a/2, 179b/5, 182a/22, 182a/23, 182a/5, 182b/19, 182b/23, 182b/27, 183a/9, 183b/7, 185b/15, 186b/12, 186b/7, 188b/3, 190a/15, 191a/14,

191a/15, 191a/16, 192b/26, 193a/2, 195a/27, 196b/16, 196b/17, 196b/3, 197b/2, 201a/10, 201a/11, 201b/21, 203b/24, 203b/25, 207b/18, 207b/23, 207b/27, 208a/1, 208a/4, 209a/1, 209a/3, 209a/4, 211a/10, 214b/27, 214b/7, 215a/21, 216a/21, 216a/3, 216a/4, 216b/6, 217a/16, 217b/1, 217b/24, 218b/13, 218b/14, 219a/18, 219b/15, 219b/16, 220a/8, 220b/20, 220b/7, 220b/9, 221b/25, 221b/27, 223b/12, 224a/2, 225b/18, 226a/25, 226a/8, 226b/16, 226b/22, 227a/13, 227a/19, 227a/3, 228a/11, 228a/8, 228b/11, 228b/16, 229b/2, 229b/3, 230a/14, 230a/15, 230a/5, 230b/8, 231b/27, 232a/14

d.- rler bir 173a/4, 180b/24, 217a/24, 218b/18, 221b/13

d.- rler ol 220b/11

d.- rlermiş 203a/18, 221a/12, 221a/13

d.- yecek 178a/12

d.- yu 194a/4

d.- yü 168b/5, 173b/22, 188a/23, 190b/13, 194a/5, 220b/8, 226b/12, 231a/9

d.- yüp 220b/21

değşür - Değıştirmek. -2-

d.- meye 215b/27

d.- mek 211a/20

dirşün - Çalışmak, çabalamak, sebat etmek. -1-

d.- mek 173a/1

dizil - Dizilmek, sıraya konmak. -1-

d.- miş ola 215b/4

dök - Dökme. -26-

d.- dükden 177a/24

d.- e 179a/19

d.- eler 168b/25, 168b/7, 173a/18, 177a/17, 177a/23, 186b/8, 204b/12, 206b/8, 215b/19, 216a/14, 218a/13, 219b/7

d.- meden 193a/27

d.- megi 171b/22

d.- megile 179a/24

d.- mekdür 177a/16, 177a/17

d.- seler 182b/21, 183a/19, 225b/14

d.- sen 184b/16

d.- ülür 199b/1

d.- üne 177b/20

d.- üp 174a/21

dökül - Dökülmek. -8-

d.- e 223a/7

d.- mege 167b/15, 221a/21

d.- mek 207b/14

d.- mekdür 174a/12

d.- mekle 214b/14

d.- miş 206b/25

d.- üp 210b/11

döşe -Döşemek, yerleştirmek. -6-

d.- seler ol 173a/19

d.- yeler 189a/24, 200a/10, 204b/13

d.- yüp 173a/9, 230b/18

dur - Durmak. -1-

d.- mak 183a/26

düş - Düşmek, azalmak. -6-

d.- er 194a/10, 224b/20, 225b/16

d.- ermiş 223a/26

d.- mek 200b/21, 201b/18

düşür - Düşürmek, azaltmak. -4-

d.- dügi 223b/13

d.- e bir 222b/14

d.- mek 213a/17

d.- ür 225a/26

düt - Tütmek, duman veya buhar çıkarmak. -1-

d.- erek 182a/1

édin - Edinmek, kendini bir şeye sahip kılmak. -7-

‘ādet è.- dükleri 221b/6

è.- e 167b/14, 174b/5

def‘ è.- en 214b/16

‘ādet è.- se 171b/22

è.- üp 172b/27

ma‘lüm è.- üp 214a/4

eglen - Beklemek, kalmak, durmak. -2-

e.- e 176a/2

e.- se 186a/26

ekle - Ekleme, katmak. -1-

e.- meyeler 206a/3

eksil -Eksilmek, azalmak. -2-

e.- mege 175a/5

e.- ür 175a/5

ekşil -*bk. eksil.* -1-

e.- e 191b/14

ele - Elemek, elekten geçirmek. -21-

e.- seler 222b/10

e.- yeler 167a/4, 168a/12, 170a/2, 170a/22, 171a/15, 171a/4, 171b/1, 178b/26, 185a/13, 195b/4, 196b/6, 215a/20, 217a/19, 218b/6, 218b/9, 227b/16, 230a/5, 232a/14

e.- yeler ol 195b/8

e.- yüp 231b/17

eles - Ulaşmak, yetişmek, tutmak. -1-

e.- mek 228a/18

em - Emmek.-1-

- e.- erdi 202b/16
- emzür** - Emzirmek. -1-
e.- ür 187b/7
- eri** - Erimek. -2-
e.- miş ola 203b/7
e.- ye 230b/19
- erin** - Erinmek. -1-
e.- meye 170b/7
- eriş** - Ulaşmak, olgunlaşmak. -3-
e.- e 181a/21
e.- mese 222b/10
e.- meye 221b/14
- erit** - Eritmek. -27-
e.- eler 172b/16, 186b/5, 217b/2, 226a/26, 226b/2, 227b/10, 230a/8, 231b/16
e.- ıcek 230a/8
e.- üp 173b/13, 173b/16
e.- üp uralar 224b/27, 225a/3, 226a/24
- es** - Esmek. -1-
e.- mek 202b/22
- eşele** - Eşelemek. -1-
e.- yeler 223b/26
- êtdür** - Ettirmek, yaptırmak. -2-
è.- düm 167b/18
è.- se 177b/21
- ey(i)t-** Söylemek, demek. -150-
e.- ür 166b/10, 166b/11, 166b/15, 166b/4, 166b/6, 167a/15, 167a/22, 167a/25, 167a/27, 167b/18, 167b/2, 167b/21, 167b/22, 167b/24, 167b/4, 167b/7, 168a/6, 168a/8, 171b/10, 171b/17, 171b/18, 171b/23, 171b/27, 172a/1, 172a/11, 172a/5, 172a/7, 172a/8, 172b/20, 172b/26, 173a/13, 173a/15, 173a/2, 173a/4, 174a/7, 175a/27, 175b/1, 175b/19, 175b/27, 177a/10, 182b/7, 184b/22, 184b/26, 186a/18, 186b/17, 186b/20, 188a/12, 188a/15, 188a/19, 188a/8, 189b/27, 190a/17, 190a/26, 190b/3, 190b/5, 190b/7, 193a/7, 193b/11, 193b/14, 193b/4, 194a/3, 196a/20, 196a/22, 196a/24, 196a/25, 196a/26, 196b/10, 196b/16, 196b/2, 200b/16, 200b/21, 201b/6, 201b/8, 202b/8, 203b/12, 204a/23, 206b/26, 209a/7, 209b/16, 210a/8, 212b/3, 212b/5, 214b/9, 216b/17, 216b/18, 217b/15, 217b/3, 218a/20, 218b/11, 218b/13, 218b/14, 220a/9, 220b/16, 220b/21, 220b/7, 220b/9, 221a/19, 221a/26, 221b/1, 221b/10, 221b/27, 221b/3, 222b/16, 222b/9, 223b/18, 224b/22, 224b/24, 224b/27, 225a/9, 227a/1, 227b/12, 227b/19, 229b/6, 230a/26, 230b/1, 230b/11, 230b/12, 230b/14, 230b/16, 230b/17, 230b/19, 230b/21, 230b/22, 230b/25, 230b/3, 230b/4, 230b/8, 231a/1, 231a/3, 231b/20, 231b/24
taqvim-i ebdānda e.- ür 174a/11
e.- ür bir 167a/12, 167b/15, 171b/12, 171b/15, 171b/20, 171b/21, 173a/17, 185a/7, 186b/10, 188a/21, 196a/19, 221b/5, 230b/26, 231b/10

e.- ür ol 218b/12

e.- ür olur 209b/13

e.- ürler 173a/26

ez - Ezmek. -27-

e.- eler 171a/24, 180a/25, 183b/23, 185b/19, 186b/1, 187b/1, 194b/27, 195a/15, 195a/26, 197a/6, 229a/16, 229a/7, 230a/18, 232a/13

e.- ilçesin 227b/18

e.- üp 169a/26, 169b/4, 179b/26, 186a/6, 191b/5, 193a/25, 195b/2, 197a/15, 199b/23, 200a/17, 218b/24, 221b/16

ezdür - Ezdirmek. -1-

e.- ür 187b/4

ezil - Ezilmek. -1-

e.- miş ola 193a/16

geç - Geçmek.-28-

g.- dükde 184a/13

g.- e 170a/23

g.- er 175a/12, 181b/22, 203a/7, 209b/26, 218a/18, 219a/19, 228a/7

g.- erek olur 228a/12

g.- ince 184b/13, 187b/22, 214a/6

g.- mek 208a/9, 210b/16, 213a/12

g.- mekle olur 217b/8

g.- miş 176b/3, 207a/8

g.- miş ola 184a/23

g.- se 176b/18, 177a/9, 202b/26, 207a/10, 209a/21, 209a/26, 209b/1

g.- üp 214a/8

geçil - Geçilmek. -1-

g.- se 210b/24

geçür - Geçirmek. -3-

g.- eler 173b/18

g.- üp 168a/3, 173b/4

gel - Gelmek. -95-

g.- di 173b/21

g.- düğiçün 199b/8

g.- dükde 191b/13

g.- e 175b/1, 191a/17, 192b/19, 204b/5, 210b/14, 221b/2

g.- ecek 209a/2

g.- ecileyin 207b/13

g.- en 174b/16, 176b/13

g.- mege 209a/2, 209b/25, 210a/4

g.- mek 170a/14, 183a/26, 183a/9, 187a/9, 200b/15, 210a/26, 210b/14, 211b/26

g.- mekdür 175b/4

g.- mese 191a/19

g.- meye 182b/15, 184b/17, 187b/27, 212a/11

g.- mez 167b/1, 221b/2

g.- mez bir 206b/24

g.- miş 201b/26

g.- miş ola 202b/9, 208b/25

g.- mişdür 220a/9, 220b/18

g.- se 175b/2, 183a/20, 185a/23, 185a/25, 188a/1, 195b/21, 209b/26, 221a/20

g.- üp 178a/15, 178b/10, 179a/5, 180b/12, 181b/2, 181b/23, 208a/6, 213b/1, 223a/10, 224b/10

g.- üp ol 223a/6

g.- ür 167a/20, 169a/17, 175b/25, 182a/2, 182b/19, 182b/3, 186a/21, 191a/25, 194a/8, 197b/23, 197b/24, 197b/26, 198a/27, 199b/7, 202a/6, 202b/11, 202b/20, 203b/10, 204a/22, 210a/1, 211b/16, 212a/6, 214b/23, 215b/22, 217b/1, 219a/21, 219a/27, 220a/6, 221a/19, 224a/5, 230b/23, 230b/24

g.- ür ola 188a/13

g.- ürmiş 203a/17

g.- ürse 184b/13, 192b/15, 212a/15

ger - Germek. -1-

g.- er 225a/19

gerek- Gerekmek.-5-

g.+ mez 215b/15, 216a/17, 218a/10

g.+ mez ol 216a/17

g.+ se 221b/3

geril -Gerilmek. -4-

g.- mek 182a/24, 188b/24, 213a/10, 215a/7

getür - Getirmek. -19-

g.- digünden 214b/8

g.- e 172b/5, 197a/5, 222b/14

g.- eler 189b/22, 201a/16

g.- mese 169a/15

g.- se 176b/13, 189a/3, 196b/14, 196b/18, 215b/3, 222a/3

g.- seler 221b/12

g.- üp 208b/22

g.- ür 201b/4, 201b/8, 203a/24

g.- ürlerdi 182a/1

gèy - Giymek. -3-

g.- e 178a/24

g.- eler 173a/24

g.- seler 172b/27

gez - Gezmek. -1-

g.- er 216a/25

gir - Girmek. -41-

g.- e 177b/26, 178a/24, 179b/17, 180a/11, 181b/5, 192b/13

g.- eler 214a/17

g.- enlerdür 200b/6
 g.- er 178a/8, 191a/17, 191a/19, 219b/13
 g.- erse 192a/16, 198b/8
 g.- inceklar 211b/23
 g.- mege 231a/21
 g.- mek 178a/9, 180b/1, 180b/19, 180b/2, 181a/2, 192b/12, 225b/6
 g.- mekden 174b/5
 g.- mekle 179a/23, 207a/24
 g.- memekde 179a/27
 g.- mese 168b/22, 174a/25
 g.- meye 180a/27, 221b/9
 g.- meyeler 214a/18
 g.- mişdür 217b/21
 g.- se 171a/10
 g.- üp 168a/5, 174a/21, 180b/6, 181a/4, 187b/27

girdür Girdirmek. -1-

g.+ eler 187b/26

git- Gitmek. -92-

g.- e 172b/8, 174a/5, 183b/16, 184b/16, 188a/1, 190a/11, 197a/4, 219a/14, 222a/21, 227b/20, 230b/15, 230b/7
 g.- er 166b/1, 167b/1, 167b/26, 172a/21, 178a/13, 181b/19, 188a/20, 194a/4, 195a/9, 203a/7, 203b/5, 208a/1, 212a/19, 219a/8, 227a/8, 228a/5, 228a/7, 231a/18, 231b/8
 g.- er olsa 212a/21
 g.- erdi 180b/11, 219a/2
 g.- erler 200b/26
 g.- erse 188a/15
 g.- mege 210a/27
 g.- mek 211b/4
 g.- meye 181b/2
 g.- meyle 222a/17
 g.- miş 178b/25
 g.- se 204b/2, 204b/3, 225b/8
 g.- üp 170b/10, 222b/3, 226a/9, 226b/27, 226b/3

göger - Morarmak, yeşermek, bitki yapraklanması. -1-

g.- mek 211b/3

göm - Gömmek. -1-

g.- seler 175b/22

gör - Görmek. -45-

g. 168a/21
 g.- di 228b/18
 g.- düm 185a/7, 186b/10, 193a/11, 196a/20, 221b/8, 228a/5
 g.- eler 170a/19, 192a/8, 200b/19, 213b/18, 213b/21, 221b/19, 230b/24, 230b/25
 g.- esin 184b/15

g.- medüm 171b/19, 221b/1
 g.- mek 171b/8, 210b/6, 213a/17
 g.- mekdür 171b/9
 g.- se 226a/4
 g.- seler 183a/21
 g.- seņ 169b/27, 175a/17, 175a/22, 175a/23, 175a/24, 187b/3, 198a/13, 198a/15,
 209b/27, 210a/4, 214b/4, 214b/7, 222b/4
 g.- sen 177a/22, 185a/11, 204b/6
 g.- seņ 169b/24
 g.- üp 171b/9
 g.- ür olsa 210b/21
 g.- ürler 218a/15

görül - Görülmek. -3-

g.- e 176b/22
 g.- medi 202b/8
 g.- miş 170a/7

görün - Görünmek. -3-

g.- se 176a/26
 g.- ür 200b/23

göster - Göstermek. -3-

g.- se 176a/25
 g.- ür 186b/25

götür - Götürmek. -3-

g.- mek 202b/10
 g.- se 176b/14, 196b/2

güvle - Gürlemek, gürültü çıkarmak. -1-

g.- mek 208a/9

ıdır - Isırmak. -4-

1.- mağdan 228a/6
 1.- mağıla 228a/4
 1.- sa 220a/16

ııla - İslamak, ıslatmak. -5-

1.- dığdan 185a/13
 1.- yalar 190a/9, 218b/18
 1.- yup 177a/18, 178b/27

ıılan -İslanmak. -3-

1.- a 192a/26
 1.- miş 201b/16
 1.- up 200a/22

ıılat- İslatmak. -12-

1.- alar 168b/22, 168b/24, 190a/10, 218b/23
 1.- alar bir 192a/26, 197a/4, 232a/11
 1.- mağdur 183b/18

- ı.- up 187b/5, 221b/11, 230b/14, 231a/27
- iç -** İçmek. -300-
- i.- dükden 173b/26
- i.- e 170b/25, 177a/26, 178a/20, 184b/10, 187b/20, 190a/19, 190a/20, 190a/22, 190a/27, 192b/6, 193b/1, 193b/3, 201a/14, 201b/7, 206b/10, 206b/9, 217a/5
- i.- ecegi 202b/2
- i.- eler 166b/2, 166b/25, 167b/10, 167b/12, 167b/24, 168a/12, 168b/27, 169a/14, 169a/2, 169b/4, 169b/6, 169b/7, 169b/9, 170a/16, 170b/1, 171a/24, 171b/26, 173a/17, 173b/26, 174a/15, 177a/20, 177a/21, 177b/10, 177b/11, 177b/13, 177b/6, 178a/3, 178b/7, 179a/13, 179a/22, 179a/23, 179a/8, 179a/9, 179b/11, 179b/16, 180a/1, 180a/20, 180a/25, 180b/23, 180b/25, 180b/7, 181a/11, 181a/15, 181a/7, 181a/8, 183b/12, 183b/24, 183b/27, 184a/18, 184a/22, 184a/24, 184a/26, 184b/12, 184b/19, 184b/20, 185a/15, 185b/12, 185b/19, 185b/21, 185b/27, 185b/4, 185b/5, 186a/1, 186a/15, 186a/2, 186a/6, 186b/1, 186b/20, 187a/13, 187a/21, 187a/24, 187b/1, 187b/21, 187b/24, 188a/3, 188a/4, 189a/11, 189a/17, 189a/18, 189a/6, 189a/7, 189a/9, 189b/5, 189b/6, 189b/7, 190a/5, 190a/6, 191b/10, 191b/11, 191b/16, 191b/25, 191b/27, 191b/5, 191b/6, 191b/8, 192a/1, 192a/20, 192a/22, 192a/5, 192b/1, 192b/14, 192b/18, 193a/14, 193a/16, 193a/25, 193a/27, 193b/13, 195a/1, 195a/26, 195b/10, 195b/19, 195b/2, 195b/21, 195b/27, 195b/5, 196a/10, 196a/15, 196b/10, 196b/9, 197a/1, 197a/15, 197a/6, 198a/4, 198b/15, 198b/17, 198b/19, 198b/27, 198b/3, 198b/6, 198b/8, 199a/13, 199a/14, 199a/17, 199a/18, 199a/3, 199a/9, 199b/15, 199b/17, 200a/17, 200a/5, 200a/6, 201a/11, 201a/17, 201a/6., 201a/8, 201b/6, 202a/10, 202a/16, 202a/8, 202a/9, 202b/6, 203a/18, 203a/23, 204b/19, 204b/21, 205b/14, 205b/24, 205b/3, 206b/16, 206b/19, 206b/22, 207b/2, 214b/2, 214b/7, 215b/10, 215b/11, 215b/8, 215b/9, 216b/11, 216b/14, 216b/3, 217a/11, 217a/6, 217a/7, 217b/12, 217b/27, 218a/1, 218a/24, 218b/2, 218b/4, 219a/10, 219a/7, 219b/10, 219b/26, 219b/4, 219b/9, 220a/1, 220a/22, 222a/24, 223a/15, 223b/1, 223b/5, 224a/23, 225a/24, 225b/22, 226a/16, 226a/20, 226b/18, 226b/23, 227a/25, 228b/23, 229a/4, 229a/7, 229b/11, 229b/14, 231a/26, 231a/27, 231b/5, 232a/5
- i.- eler bir 222a/2
- i.- erler 188a/12, 206a/25
- i.- ıcek 201b/7
- i.- ıneck 184a/14
- i.- ıneck olur 211b/23
- i.- ıncik 187a/20
- i.- mege 183b/25, 188a/13, 190a/18, 194b/10
- i.- megi 190a/24
- i.- mek 166b/2, 177a/27, 177b/17, 178b/5, 180b/16, 186a/23, 190b/5, 190b/6, 198a/17, 201a/5, 202a/16, 202a/17, 203a/24, 229b/9
- i.- mekde 197b/9
- i.- mekden 170b/4, 180b/19, 185b/6, 190a/27, 192b/3, 202a/20
- i.- mekdür 179a/21, 183b/11, 186a/27
- i.- mekle 170b/9, 203a/16
- i.- meklikle 207a/19

- i.- menüj 190b/1
- i.- mesin 221b/7
- i.- mesini 221b/6
- i.- meye 178a/26, 180a/27, 190a/21
- i.- meyeler 188a/19, 190b/8, 190b/9
- i.- se 230b/15
- i.- seler 167b/6, 173a/12, 173a/7, 196b/11, 196b/19, 202b/8, 221b/1, 221b/11, 221b/3, 230b/13
- i.- sün 221b/4
- i.- üp 169a/26, 179b/26, 193b/10, 195a/17, 195b/22
- i.- üreler 193b/1

içür - İçirmek. -11-

- i.- di 231a/1
- i.- düm bir 185a/9
- i.- eler 187a/16, 188a/14, 204b/27, 205a/1
- i.- medi 231a/1
- i.- meyeler 203a/22
- i.- seler 196a/21, 196a/24
- i.- ürđi 230b/27

ilet - İletmek, ulaştırmak. -11-

- i.- eler 167b/1, 186b/6
- i.- mege 184b/6
- i.- meyüp 177a/22
- i.- üp 177a/22, 177b/20, 180b/17

in - İnnek. -8-

- i.- e 199b/16
- i.- megi 215a/18
- i.- mek 213a/7, 213a/8
- i.- se 173a/26, 173a/27
- i.- üp 207a/26

incel - İncelmek. -3-

- i.- e 204b/4
- i.- mek 210b/16

incit - İncitmek. -1-

- i.- mek 175b/9

indür - İndirmek. -7-

- i.- eler 171a/23, 189b/16, 190a/11, 190a/13, 197a/4
- i.- ür 167a/25, 220a/10

iste - İstemek. -7-

- i.- r 178a/11, 202b/18, 207b/11, 224b/16
- i.- se 171b/20
- i.- seler 230b/6
- i.- yicek 167a/27

işit - İşitmek, duymak. -1-

i.- mekte 213b/3

işle - İşlemek. Çalışmak, faaliyete geçmek, etki etmek, kullanmak. -4-

i.- r olup 183b/27

i.- se 174a/6

i.- ye 167b/4

i.- yüp 172b/10

kabart - Kabartmak. -4-

ķ.- a 172a/2, 172b/4

ķ.- ur 172b/3, 218b/14

ķabla - Kaplamak, bir kabın, bir kılıfın, bir örtünün içine almak. -1-

ķ.- yup 196b/1

ķaç - Kaçmak. -7-

ķ.- ar 178a/11, 183a/23, 231b/8

ķ.- maķ 200b/25, 210b/15, 210b/16

ķ.- sa 231b/18

ķal - Kalmak. -83-

ķ.- a 166b/24, 168a/4, 169a/13, 169b/3, 170b/10, 171a/21, 172b/19, 180a/24, 183b/22, 184a/5, 185b/18, 187a/27, 189a/15, 189a/16, 189b/12, 189b/14, 189b/15, 189b/25, 191b/23, 193a/24, 194b/27, 195a/14, 195a/26, 195b/17, 199b/22, 205b/7, 216b/10, 216b/9, 225b/20

ķ.- dı 181a/2, 206b/3, 215a/3, 218a/7

ķ.- dıyısı 180a/7, 181b/25, 216b/13

ķ.- inca 172b/22, 226b/27

ķ.- ır 232a/1

ķ.- madı 208a/2

ķ.- madıyısı 214a/5

ķ.- maķ 182b/15

ķ.- maķ bir 210b/26

ķ.- malı olmaya 185b/8

ķ.- mamışdur 185a/5

ķ.- masa 221b/25

ķ.- maya 207b/16, 221b/19, 226b/3

ķ.- mayup 176a/5

ķ.- maz 167b/15, 207b/19, 217a/3, 227b/21

ķ.- mışdur 202b/17, 213b/18, 213b/27

ķ.- mışlar 198b/25

ķ.- sa 181b/27, 190a/3, 206b/26, 230a/23

ķ.- up 227b/21, 232a/1

ķ.- ur 175b/19, 179a/6, 181b/20, 181b/27, 183a/23, 191a/27, 193a/10, 195a/9, 208a/22, 215b/15, 216a/10, 219a/3, 219a/4, 227a/9, 230b/18

ķ.- ursa 170a/4, 184a/20, 227b/9

ķalk - Kalkmak. -7-

.- a 223b/22
 .- an 213b/16
 .- ar 203a/8
 .- ımış ola 224b/14
 .- maz 203a/8
 .- up 187b/25, 211b/1

arar - Kararmak. -8-

.- mağıla ola 211b/5
 .- ma 177b/3, 208a/8, 210b/18, 210b/22, 210b/24
 .- sa 210b/22, 222b/19

arart- Karartmak. -1-

.- a 174a/4

arış - Karışmak. -1-

.- mışdur 180b/4

arışdur - Karıştırmak. -17-

.- acaq 217b/2
 .- alar 168a/7, 178b/27, 217a/18, 217b/5, 230a/16, 230a/9, 206b/8, 232a/12
 .- alar uralar 217a/20
 .- salar 230b/20
 .- up 173b/13, 217a/24, 223b/24, 230b/16
 .- up vursalar 225b/15

at - Katmak, eklemek. -92-

.- a 190a/3
 .- alar 168a/4, 170a/17, 170b/1, 171a/24, 171b/19, 172a/1, 174a/9, 177b/13, 189b/15, 189b/26, 190a/10, 190a/12, 197a/5, 199b/24, 217b/2, 218b/4, 220a/22, 221b/20, 222b/1, 225a/5, 225a/7, 226b/2, 226b/27, 227a/25, 227b/16, 231b/17, 232a/12
 .- alar ol 174a/9
 .- arlarsa 201a/22
 .- lana 185b/22
 .- mayalar 201a/16, 203a/17, 218a/5
 .- salar 173a/3
 .- up 166b/25, 168b/26, 169b/25, 171a/24, 171b/26, 172b/18, 172b/19, 173b/18, 173b/4, 173b/5, 177b/10, 178a/2, 178a/3, 178b/6, 179a/9, 180a/1, 181a/15, 184a/6, 185a/14, 187b/8, 188a/3, 189a/7, 189b/13, 189b/16, 190a/5, 192a/6, 192b/1, 193a/27, 194b/10, 195a/17, 195b/18, 196b/19, 198a/4, 198b/3, 199a/9, 202a/8, 203a/18, 204b/21, 205b/3, 215b/9, 216b/10, 219b/4, 220a/20, 223a/15, 223b/1, 225a/5, 225b/13, 226a/20, 228b/23, 230a/9, 230b/20, 230b/9, 232a/13, 232a/5

atığlan- Katı duruma gelmek, sertleşmek. -1-

.- ma 180b/5

atıl - Katılmak. -2-

.- mağa 223a/13
 .- ur 225a/2

avrul - Kavrulmak. -2-

ķ.- miş ola 206a/19

ķ.- miş olalar 206a/15

ķavur - Kavurmak. -2-

ķ.- alar 173a/22, 178b/24

ķayır - Kayırmak, korumak. -1-

ķ.- amaz 187b/9

ķayna - Kaynamak. -13-

ķ.- dıķdan 206b/7

ķ.- miş 185a/13, 215b/18

ķ.- miş ola bir 206b/2

ķ.- miş ola 192b/7, 193b/18, 195b/23, 206b/12

ķ.- r 219b/16

ķ.- sa 188b/1

ķ.- ya 187a/27, 189b/11, 218a/13

ķaynat- Kaynatmak.-84-

ķ.- alar 166b/24, 168a/4, 168b/26, 169a/12, 169b/3, 170b/1, 171a/21, 171a/23, 172b/18, 172b/24, 174a/8, 181a/14, 183b/22, 185b/18, 186b/7, 189a/15, 189b/13, 189b/15, 189b/16, 189b/24, 190a/11, 190a/12, 190a/5, 191b/23, 192a/26, 192b/1, 193a/24, 194b/26, 195a/14, 195a/25, 195b/10, 195b/17, 195b/2, 197a/4, 199a/14, 199b/18, 199b/22, 201a/15, 202b/19, 203a/16, 206b/6, 206b/7, 215b/20, 215b/24, 216b/9, 218b/3, 219b/10, 223b/5, 225a/5, 226a/19, 226b/18, 226b/23, 226b/26, 226b/27, 227a/24, 228a/20, 228b/22, 229b/10

ķ.- alar bir 173b/25, 229b/14

ķ.- dum 172b/21

ķ.- up 166b/11, 169a/25, 172b/25, 173b/11, 174a/21, 174b/1, 179b/27, 180a/10, 180a/23, 180b/18, 184a/5, 192a/6, 192b/13, 193b/13, 203a/23, 203a/24, 223a/27, 225a/23, 225b/10, 225b/22, 226a/16, 226a/3, 232a/5

ķaz - Kazmak, rendelemek.-1-

ķ.- alar 173a/18

ķazı - Kazımak. -1-

ķ.- yalar 232a/26

ķazın - Kazınmak. -6-

ķ.- miş 170a/20, 185b/14, 191b/19, 197a/15, 223b/4

ķ.- miş ola bir 198a/6

ķazıt- Kazıtmak. -1-

ķ.- alar 187b/4

ķes - Kesmek. -3-

k.- e 174b/14

k.- mek 227b/4, 228b/18

ķıcırdat - Gıcırdatmak.-2-

ķ.- maķ 211a/4, 212a/26

ķır - Kırmak, öldürüp yok etmek. -1-

ķ.- maz 223a/14

ķırıl - Kırılmak. -1-

ķ.- mış 206b/25

ķız - Kızmak, ısınmak.-7-

ķ.- a 173a/19

ķ.- duğı 194a/8

ķ.- duķça 173b/6

ķ.- mağa 175a/13

ķ.- up 175b/4, 178b/28, 181a/4

ķızar - Kızarmak, kızılılaşmak. -6-

ķ.- ırsa 207a/5

ķ.- maķ 178a/16, 180a/15, 182b/4, 212b/23, 212b/26

ķızdur - Kızdırmak, aşırı ısıtmak. -9-

ķ.- a 186b/3

ķ.- alar 173a/23, 173b/11

ķ.- mağa 190b/26

ķ.- maz 190b/25

ķ.- up 173a/8, 173a/9

ķ.- ur 203a/27

ķ.- ur ola 205a/16

ķo - Komak, koymak, bırakmak. -32-

ķ.- madı 186b/10

ķ.- maķ 202a/18

ķ.- maķdur 230a/23

ķ.- maya 207b/21

ķ.- mayalar 172b/5, 180a/26, 186b/2, 187a/15, 200a/19, 206a/6, 220a/1, 220b/4, 221a/11, 223a/17

ķ.- mayalar bir 167b/4

ķ.- mayup 221a/14, 223b/23

ķ.- mışlar 216b/23

ķ.- muşlardur 171b/11

ķ.- r 200a/13, 200a/14

ķ.- rlar 168b/5

ķ.- rsaņ 199b/12, 199b/12

ķ.- salar 182b/25

ķ.- şalar ol 221b/9

ķ.- salar ol 221b/14

ķ.- saņ 191a/6

ķ.- saņ bir 204a/21

ķ.- yalar 172b/9, 189a/25

ķ.- yup 174a/10

ķoķ - Kokmak. -3-

ķ.- ar 200b/15, 206b/22, 216a/2

ķoķ - Kokmak. -10-

ķ.- a 207b/6
 ķ.- alar 187b/8
 ķ.- ar 201b/13, 202a/27, 203a/8, 213a/22
 ķ.- maķ 211a/6, 212b/15, 213a/3
 ķ.- ur 200b/18

ķokula - Koklamak. -1-

ķ.- yalar 187b/18

ķopar - Koparmak. -2-

ķ.- alar 227b/9
 ķ.- maķla olur 227b/8

ķori - Korumak. -1-

ķ.- yup 204b/2

ķov - Kovmak. -1-

ķ.- ar 207b/25

ķovul - Kovulmak. -1-

ķ.- ur 232a/19

ķoy - Koymak. -42-

ķ.- a 191a/6, 196a/23

ķ.- alar 172a/2, 178a/25, 179a/25, 199b/24, 200a/11, 204b/16, 204b/17, 204b/22, 205a/13, 205a/7, 205a/8, 205b/16, 205b/27, 206a/27, 206b/19, 206b/20, 217b/5, 218b/23, 220a/27, 222a/23, 222b/18, 222b/3, 223b/27, 225a/6, 226a/2, 227b/20, 229a/8

ķ.- asın 184b/15

ķ.- up 173a/22, 190a/10, 193a/14, 194b/24, 196a/21, 196b/3, 227b/17, 228a/11, 230a/26

ķurtar - Kurtarmak. -1-

ķ.- dum 190a/24

ķuru - Kurumak. -6-

ķ.- maķ 211a/5

ķ.- mış 178b/25

ķ.- r 217b/23

ķurut - Kurutmak. -14-

ķ.- maģa 203b/6

ķ.- maķ 184b/6

ķ.- alar 184b/4, 186a/26, 221b/15, 232a/12

ķ.- up 222b/9

ķ.- ur 202a/25

oķu - Okumak. -2-

o.- dıyısı 216b/14

o.- madan 214a/22

oluş - Oluşmak, meydana gelmek. -1-

o.- ur 216b/24

otur - Oturmak. -22-

o.- a 174a/21, 177b/7, 178a/24, 178a/25, 178a/27, 186a/20, 204b/3, 206b/11, 206b/2, 214a/18

- o.- alar 220a/23
o.- madan 214a/20
o.- maḡ 178a/5, 178b/15, 210b/17, 211b/1
o.- maḡdan 177a/11
o.- maḡdur 177a/14, 177a/15
o.- maya 214a/18
o.- mayalar 203a/22
- ov** - Ovmak. -21-
o.- a 199b/13
o.- alar 167b/13, 170b/23, 173b/6, 174a/18, 185a/13, 190a/11, 207b/1, 207b/7, 219b/12, 219b/7, 219b/8, 226b/25, 226b/27
o.- maḡla 196a/4
o.- maḡ 177b/18, 181a/2
o.- maḡdan 184b/16
o.- u 177b/26
o.- ulmuş 170a/20
- ovul** - Ovulmak. -1-
o.- maḡdur 180b/6
- oy** - Oymak. -2-
o.- up 221a/12, 222b/18
- oyna** - Oynar. -1-
o.- r 174b/14
- ög** - Ögmek. -2-
ö.- üp 173b/5, 215b/8
- ögün** - Ögünmek, ögünmüş olmak. -1-
ö.- miş 222a/19
- ölç** - Ölçmek. -2-
ö.- e 173b/1
- ört** - Örtmek. -6-
ö.- eler 220a/23
ö.- mek 203a/20
ö.- mekden 203a/26
ö.- meyeler 189b/1
ö.- seler 173a/20
ö.- üp 173a/10
- ötür** - Geçirmek. -1-
ö.- miş 207a/6
- şaç** - Saçmak. -8-
ş.- a 199b/13
ş.- alar 203b/8, 204b/13
ş.- maḡla 203b/6, 203b/7
ş.- maḡ 203b/8
ş.- şalar 204a/28

- ş.- up 187b/15
- şâğ** - Sağmak. -2-
ş.- alar 188a/18
ş.- up 204b/27
- şâğıl** -Sağılmak. -1-
ş.- duğı 206a/24
- şâkla** - Saklamak. -3-
ş.- salar 196b/20
ş.- sun 207b/22
ş.- ya 221b/10
- saklan** – Saklanmak. -1-
s.- a 174a/9
- şar** - Sarmak. -2-
ş.- a 174a/10
ş.- up 218b/10
- şarar** - Sararmak. -4-
ş.- a 204b/4
ş.- mağıla 212b/1
ş.- sa 175/20, 210b/22
- seğir** - Koşmak. Hafif kımıldamak, kıpırdamak, seğirmek. -2-
s.- mege 212b/22
s.- mek olmaduğı 205a/19
- seğriş** - Koşuşmak. -1-
s.- mek 187a/8
- şıçra** -Sıçramak. -2-
ş.- maz 217b/10
ş.- r 216b/24
- şıdır** -<Sıktırmak, sızdırmak. -1-
ş.- mağ 177b/19
- şık** - Sıkmak. -6-
ş.- alar 168a/6, 177b/9, 201a/13
ş.- anlaruñ 213b/19
ş.- arlar 219a/13
ş.- mayalar 228a/14
- şıkıl** - Sıkılmak, sıkma işi yapılma. -6-
ş.- miş 189a/6
ş.- miş ola 169a/2, 169b/8, 183b/13, 187a/12
ş.- miş olalar 200a/2
- şın** - Kırılmak, parçalanmak. -4-
ş.- mağa 205a/8
ş.- ur 183a/9, 194a/8, 227a/12
- şınan** - Sınanmak, denenmek. -1-
ş.- mişdur 222b/14

- şıyrın** - Sıyrılmak, sıyrılarak, sürünerek kayıp gitmek. -1-
ş.- maḳ 211a/14
- şıyur** - Sıyırmak. -1-
ş.- inca eyleyüp 224b/15
- şız** - Sızmak. -1-
ş.- ar 201b/12
- şoḳ** - Sokmak. -6-
ş.- a 174b/1
ş.- alar 223b/25, 228a/13
ş.- duḡına 196b/5
ş.- up 211a/2, 232a/5
- şor** - Sormak, emmek. -5-
ş.- a 220a/26
ş.- alar 173b/2, 232a/27
ş.- maḳ 221a/6, 229a/9
- şovu** - Soḡumak. -3-
ş.- maḳ 212b/14
ş.- miş ola vèreler 184b/10
ş.- muş 202a/16
ş.+ up ol 168b/19
ş.- up uralar 215b/5
- şovut** - Soḡutmak. -9-
ş.- alar 201a/18, 205a/9
ş.- up 177a/17gölâb.la, 177a/18, 177a/20, 178a/2, 178b/7
- şoy** - Soymak. -1-
ş.- up 230a/27
- şoylan** - Soyulup aslı ortaya çıkmak. -1-
ş.- a 204b/4
- şoyun** - Soyunmak. -1-
ş.- acak 187b/27
- söyle** - Söylemek. -6-
s.- mek 211a/24, 211a/25, 229b/27
s.- r 184b/25, 187b/3
s.- rse 188a/17
- söyün** - Sönmek, parlaklığı gitmek. -6-
s.- e 221b/20
s.- medük 221b/21, 225a/4
s.- mese 221b/20
s.- üp 221b/25
s.- ürse 190a/21
- söyündür** - Söndürmek. -5-
s.- e 201b/7, 221b/18, 221b/20
s.- mek 221b/21

- s.- ür 221b/22
- şula** - Sulamak. -5-
 ş.- yalar 189a/26, 201a/19, 201a/21, 204b/13
 ş.- yup 177b/7
- şulan** - Sulanmak. -8-
 ş.- maḳ 206b/27
 ş.- miş 177a/15, 204b/25, 205a/6
 ş.- miş ola 187b/12, 205b/23, 220a/23
 ş.- sa 203b/6
- şuvar** - Sulamak, su vermek. -1-
 ş.- alar 220b/5
- süz** - Süzmek. -39-
 s.- eler 166b/24, 170b/1, 171a/21, 171a/24, 174a/9, 183b/23, 185a/14, 185b/19, 187b/1,
 189a/17, 189b/12, 189b/14, 189b/25, 192a/27, 193a/25, 194b/27, 195a/15, 195a/26,
 195b/18, 195b/2, 197a/4, 197a/6, 199b/23, 206b/7, 223b/5, 225a/5, 226a/19, 226b/26,
 227a/25, 229b/10
 s.- eler bir 190a/11
 s.- erek 190a/20
 s.- üp 169a/13, 169b/4, 179b/27, 184a/6, 193a/16, 195a/14, 216b/10
- taḡıl** - Daḡılmak. -1-
 ṭ.- urdı 203b/23
- ṭal** - <Ar. Dalmak, girmek. -1-
 ṭ.- maḳdan 192b/12
- tāzele** - Tazelemek, yenilemek. -1-
 t.- yeler 205a/9
- ṭoḡra** - Doḡramak. -1-
 ṭ.- yup 173b/13
- ṭoḡran** - Doḡranmak. -1-
 ṭ.- miş ola 206b/13
- ṭol** - Dolmak. -9-
 ṭ.- a 191a/13, 231b/19
 ṭ.- ar 182a/9, 227b/9
 ṭ.- ar ol 225a/19
 ṭ.- maḳ 188b/24
 ṭ.- u 204b/17
 ṭ.- up 181b/23
- ṭolaş** - Dolaşmak. -1-
 ṭ.- maḳ 211a/6
- ṭoldur** - Doldurmak. -3-
 ṭ.- alar 223b/9
 ṭ.- duḳdan 223b/25
 ṭ.- up 200a/11
- toyla** - Ziyafet vermek, aḡırlamak. -1-

t.- ya 174b/10

tır - Durmak. -41-

tır.- a 174a/10, 174b/2, 181a/27, 186a/20, 192a/26, 197a/4, 221b/26, 222b/1, 225a/2, 225a/6, 228a/19, 230b/19, 232a/11

tır.- a bir 174b/1

tır.- an 167b/11

tır.- arak 175b/19, 175b/21

tır.- duğına 222b/1

tır.- ı 177a/24

tır.- madan 214a/20

tır.- mak 184a/8, 211a/2

tır.- maz 222b/14, 228b/20, 231a/8

tır.- mazlar 200b/26

tır.- sa 204a/21, 210b/11, 221b/18

tır.- ur 175a/4, 188b/19, 203b/20, 203b/21, 207b/25, 211b/21, 217b/10, 217b/21

tır.- ur ola 210b/12

tır.- ur olsa 213b/24

tır.- urken 183a/20, 204a/28

tut - Tutmak. -39-

tut.- a 211b/19, 222a/13

tut.- alar 179a/27, 199b/14

tut.- an 176a/12, 196a/15, 196a/21, 196a/23, 196b/18

tut.- ar 167b/4, 175a/7, 177b/3, 190b/9, 196a/19, 197a/27, 200a/13, 203a/21, 216b/25, 225a/1

tut.- ar bir 182a/15

tut.- ardı 186b/10

tut.- arsa 176a/13

tut.- dı 184b/22, 196a/20

tut.- mağa 183a/10, 197b/1

tut.- mak 194b/16

tut.- makdur 190b/14

tut.- mayınca 193a/9

tut.- maz 182a/15, 182a/9

tut.- mazdan 196b/3

tut.- sa 203b/5

tut.- tuğı 183b/6

tut.- up 176a/15, 183b/7, 197b/1

tut.- uşur 182a/1

tutuş - Tutuşmak. -1-

tutuş.- ursa 174b/25

uğra - Uğramak. -2-

uğra.- sa 178a/6, 224b/12

uyuş - Uyuşmak. -1-

- u.- maḡ 212b/22
- uza** - Uzamak. -1-
u.- r 231a/8
- üşü** - Üşümeḡ. -8-
ü.- dūr 197b/23
ü.- meḡ 175a/12, 190a/20, 196b/25
ü.- meḡle 182b/3
ü.- r 175a/12
ü.- ye 190a/19, 190a/27
- üşüt**- Üşütmek. -1-
ü.- e 201b/7
- var** - Varmak, ulaşmak. -42-
v.- a 179b/8
v.- alar 202a/19
v.- inca 167a/11, 169a/14, 183b/16, 183b/6, 185b/12, 185b/19, 186b/10, 190a/20, 191b/26, 194b/20, 195a/1, 198b/16, 209a/7, 215b/1, 216b/11, 227b/18
v.- incadur 176a/11, 184a/23, 196b/13, 209a/5, 209a/6
v.- incaḡ 207a/8
v.- ırsa 177b/20
v.- masa 175b/18
v.- maya 190b/19
v.- maz 182b/27
v.- miş 176b/4
v.- mişdur 207a/8
v.- sa 167a/13, 176a/10
v.- up 167b/14, 191a/22, 204b/1, 212b/10
v.- ur 168a/27, 168b/4, 188b/11, 197b/24, 219b/15
v.- ur bir 219b/16
- vēr** - Vermek. -126-
veca' v.- diḡinüḡ 168a/19
veca' v.- düḡi 168b/3
ḡuvvet v.- e 186b/3
muḡaiyi' v.- e 170a/26
nef' v.- e 222b/10
nużc v.- e 186b/3
suḡūnet v.- e 182b/16
artuḡ v.- eler 201a/14
aşı v.- eler 224a/1
bişmiş ola v.- eler 193b/1
boynın v.- eler 214a/8
daḡılıyūn v.- eler 225b/17
def'a v.- eler 189b/18
geceyile v.- eler 200a/19

ğıdā v.- eler 169a/14, 189b/9
 ğıdālar v.- eler 195a/3
 gündüz v.- eler 200a/20
 ħabbı v.- eler 170a/19, 198b/12
 ħall ʿedüp v.- eler 193b/3
 ħurş-ı benefşeyi v.- eler 185b/22
 mā'-i şa'īr v.- eler 183b/24
 muħavvī olmuş ola v.- eler 193b/2
 nesnelere v.- eler 192a/10
 öñürdi v.- eler 191b/12
 rubbı v.- eler 188a/17
 şabāhla v.- eler 184b/14
 sādec v.- eler 180a/5, 201b/2
 sādyağ v.- eler 230a/25
 seferceli v.- eler 180a/8
 sikencübīnle v.- eler 192b/3
 şovumiş ola v.- eler 184b/10
 suhūlet v.- eler 231b/12
 şuyı v.- eler 222a/1
 şarāb-ı līmūn v.- eler 188a/7
 şedīd olmaya v.- eler 199a/5
 'uşāresi v.- eler 205b/25
 vaħtında v.- eler 192a/2
 zerdecüb v.- eler 217b/1
 nefes v.- me 203b/10
 kıtāl v.- mek 220a/10
 nużc v.- mek 194b/3
 ya v.- mek 211a/23
 zarar v.- mek 175b/18
 cevāb v.- mekde 193a/18
 müshil v.- mekde 221a/21
 mezayıka v.- mekden 181a/13
 dāhıliyūn v.- meħdur 228a/2
 cefāf v.- mekile 201a/23
 taħalħul v.- mekle 226b/21
 rādi'ler v.- meklikden 223a/13
 zarar v.- mese 175b/16
 ğıdāyı v.- meseñ 199b/10
 bürüdet v.- meye 192b/4
 evvelde v.- meyeler 191b/13
 mā'-i şa'īr v.- meyeler 184b/12
 müşhenler v.- meyeler 170b/9
 şorbā v.- meyeler 224a/1

fā'ide v.- mez 201b/8, 227b/6
 heybetin v.- mişdür 231a/13
 zarar v.- se 174b/17
 müshil v.- seler 195b/20
 ğidā v.- seņ 199b/11
 bürüdet v.- üp 203b/4
 cefāf v.- üp 231a/12
 nefes v.- üp 175a/23, 198b/23, 200b/11, 210a/13, 212b/2
 tevātirile v.- üp 212b/12
 'ufūnet v.- üp 230a/11, 230a/24
 ağız v.- ür 225b/3
 bürüdet v.- ür 198a/23
 fā'ide v.- ür 171b/26
 fecācet v.- ür 184a/15
 ħarāret v.- ür 201b/5, 202a/13
 ħareket v.- ür 208b/23
 ħıl̄ v.- ür 202a/13
 imtilā v.- ür 214b/15, 229b/24
 ħābiliyyet v.- ür 171b/17
 kerb v.- ür 219a/19
 keşāfet v.- ür 168a/25, 220a/24
 keşāfet v.- ür 215a/24
 laz' v.- ür 168b/1, 217b/7
 nesne v.- ür 211a/20
 nużc v.- ür 215b/25, 229b/24
 rehāvet v.- ür 172a/16
 ruṭūbet v.- ür 211b/24
 şalābet v.- ür 190b/2
 server v.- ür 177b/25
 suḥūnet v.- ür 186b/24
 şifā v.- ür 167b/22
 tefeyyür v.- ür 220a/6
 'ufūnet v.- ür 181b/1, 200b/4, 222a/8
 veca' v.- ür 171b/18
 yerden v.- ür 225b/4
 zaḥmet v.- ür 202a/15
 za'īf v.- ür 214a/25
 zarar v.- ür 172a/14, 174b/18, 174b/19, 175b/20, 201b/9, 206a/4, 207b/5
 zebül v.- ür 200a/1
 ḥaber v.- ür ol 209a/2
 zarar v.- ürdi 231a/5
 ğaleyān v.- ürler 202b/23
 miḫṭa'lar v.- ürler 171b/14

- nef' v.- ürlerdendir 218b/8
 kavî v.- ürse 176a/15
- vêril** - Verilmek. -2-
 v.- miş ola 208b/25
 v.- üp 208b/24
- yabış** - Yapışmak. -2-
 y.- maḳ 183a/26
 y.- mış 204b/6
- yabışdur** - Yapıştırmak. -1-
 y.- sa 196a/26
- yağ** - Yağmak. -2-
 y.- masa 201b/22, 201b/23
- yala** - Yalamak. -1-
 y.- yalar 189b/10
- yalat** - Yalatmak. -1-
 y.- alar 187b/9
- yaldıra** - Parlamak. -1-
 y.- maḳ 200b/21
- yalınlan** - Alevlenmek, parlamak, ışık saçmak. -1-
 y.- ur 218a/17
- yan** - Yanmak.-9-
 y.- a 174a/4, 204a/28, 217b/21
 y.- ardı 182a/1, 182a/2
 y.- mağa 181b/27
 y.- maya 220a/25
 y.- sa 182b/18
 y.- up 181b/21
- yandur** - Yakmak, tutuşturmak. -1-
 y.- duğı 218a/22
- yatdur** - Yatırmak-1-
 y.- up 173a/20
- yatur** - Yatırmak. -1
- yay** - Yaymak-1-
 y.- maḳdan 170b/4
- yayıl** - Yayılmak. -5-
 y.- mağa 176a/8
 y.- maḳdur 177a/16
 y.- up 222b/13
 y.- ur 174b/15, 231b/26
- yayla**- İyi bir yerde vakit geçirdik. -1-
 y.- yalar 220a/22
- yêdür** - Yedirmek. -7-
 y.- eler 169a/2, 188a/15, 195a/3, 202a/18, 207a/4, 231b/21

- y.- meyeler 218b/10
- yeñile** - Yenilemek. -1-
y.- yeler 187b/6
- yeñilen** - Yenilenmek. -1-
y.- mesini 213b/19
- yetiş** - Yetişmek, meydana gelme, arız olmak. -9-
y.- e 181a/20, 223b/16
y.- mez 223b/16
y.- üp 221b/7
y.- ür 188b/12, 207b/8, 214a/17, 214b/23, 230a/22
- yoğur** - Yoğurmak. -4-
y.- alar 170a/23, 192a/15, 206a/16
y.- up 221b/17
- yolın** - Yolunmak. -1-
y.- ur 232a/19
- yu** - Yıkamak. -9-
y.- yalar 172a/3, 189a/20, 205b/8, 205b/9, 206b/11, 220b/4, 222b/21, 223b/21
y.- yup 188a/15
- yun** - Yıkamak. -2-
y.- alar 188a/1
y.- maduğ 226a/2
- yürüt** - Yürütmek. -1-
y.- mek 224b/12

1.2.2. Fiziksel Durum ve Gereksinim Bildiren Fiiler

- acığ** - Acıkmak. -1-
a.- dukda 200a/11
- çeyne** - Çiğnemek. -4-
ç.- yeler 192a/18
ç.- yüp 170b/3, 192a/12, 229b/15
- derle** - Terlemek. -13-
d.- mek 186b/14, 190b/16, 191a/8, 206b/3, 213a/21, 213a/22, 213a/5
d.- mekdür 180b/6
d.- mekle 177a/6, 182b/1
d.- miş ola 211b/26
d.- r 213b/24
d.- rse 193b/27
d.- ye 203a/20
- derlet** - Terletmek. -1-
d.- mekle 196a/4
- diñel** - Ayakta durmak, ayağa kalkmak. -2-
d.- mege 215a/23

- d.- mekde 215a/13
- diñlen** - Dinlenmek. -2-
- d.- sün 170a/26
- d.- ür 219a/5
- esne** - Esnemek. -2-
- e.- mek 182a/23, 193a/18
- gegir** - Geçirmek. -1-
- g.- mek ola 179b/23
- gerin** - Gerinmek. -1-
- g.- mekle 182a/23
- ğıldalan** - <Ar.-Tr. Beslenmek. -1-
- ğ.- ur 203b/21
- ımızğan** - Uyku ile uyanıklık arası bir durumda bulunmak, uyuklamak. -1-
- ı.- mağı 205a/18
- işe** - İşemek, idrarını yapmak. -2-
- i.- meye 204b/19
- i.- r 173a/21
- kağır** - Balgam çıkarmak için öksürmek. -1-
- ķ.- mak 176b/16
- ögür** - Böğürmek, bağırarak, yüksek sesle haykırmak. -2-
- ö.- mek 186a/9, 190b/21
- öksür** - Öksürmek. -1-
- ö.- mekle olur 208b/2
- öl** - Ölmek. -2-
- ö.- mekden 169b/19
- ö.- se 180a/12
- öt** - Ötmek, ses çıkarmak. -3-
- ö.- er 226b/16, 227a/4
- ö.- üp 201b/24
- şuşa** - Susamak. -1-
- s.- maķ 203a/5
- ş.- r 217b/23
- terle** - Terlemek. -1-
- t.- r 204b/5
- toğ** - Doğmak. -3-
- ţ.- duķdan 205b/14
- ţ.- mazdan 205b/12
- ţ.- miş ola 212a/3
- ţomal** - Domalmak, yumrulaşmak. -1-
- ţ.- ur 199b/5
- ţon** - Donmak. -1-
- ţ.- muş ola 190b/13
- ţoŋ** - Donmak. -1-

- ı.- mağa 220b/4
tükür - Tükürmek. -1-
 t.- mekle 176b/16
tüylen- Tüylenmek. -1-
 t.- mişce ola 232a/3
uyan - Uyanmak. -1-
 u.- dıçda 210b/2
uyu - Uyumak. -21-
 u.- duğı 210a/11
 u.- duşca 213b/24
 u.- mağa 200a/19, 211a/15
 u.- mağ 177b/18, 178b/15, 180b/14, 182a/24, 210b/27, 210b/7, 211a/18, 213a/5
 u.- r 193a/19
 u.- sa 173a/21, 192b/24, 210a/10, 210a/12
 u.- ya 178a/26, 197a/23
 u.- yup 210b/2
yat - Yatmak. -25-
 y.- a 173a/24, 189a/26, 204b/12, 204b/16, 204b/19
 y.- acağ 205b/17
 y.- alar 173a/11, 173a/23
 çalkıoyun y.- alar 173a/10
 y.- inca 185a/7
 y.- mağa 210a/11
 y.- mağla 200a/22
 y.- mağ 211a/13, 211a/15, 229b/26
 y.- mayup 210a/10
 y.- up 173a/20, 193b/23, 210a/10, 210a/11, 210a/12, 227b/17
 y.- ur 200b/14
 y.- ur olsa 207a/3
yè - Yemek. -75-
 y.- dikden 170b/1
 y.- dügi 230a/25
 y.- mege 214a/11, 228b/10
 y.- megi 229b/21
 y.- mek 170a/15, 173a/9, 174a/25, 178b/18, 192b/16, 194a/12, 196a/5, 196a/6, 202a/22,
 205a/1, 205a/4, 225b/6, 226a/22, 229a/6
 y.- mekde 197b/9
 y.- mekden 174b/5, 181a/12, 181a/26, 185b/6, 192b/21, 207b/1, 225a/16, 228a/2
 y.- mekdür 214b/9
 y.- mekle 166b/26
 y.- mekler 178a/26
 y.- meye 171b/21, 206a/26, 218b/19
 y.- meyeler 195a/7, 202a/14, 202a/20, 202b/2

y.- nür 222b/15
 y.- r 214a/26
 y.- rdedür 223b/13
 y.- rdi 167b/16
 y.- rken bir 204a/26
 y.- rmiş 214b/6, 214b/8
 y.- se 185a/8, 215a/13
 y.- seler 173a/8
 y.- ye 178a/25, 178a/26, 180a/11, 192b/21, 200a/12, 205a/3
 y.- yeler 168b/27, 174a/26, 178a/4, 192b/11, 195a/27, 202a/18, 206a/26, 206b/13, 206b/9, 214a/6, 218b/15, 218b/17, 222a/25, 223b/6, 229a/9, 229b/21

yud - Yutmak. -5-

y.- a 190a/20, 227b/18
 y.- alar 229b/15
 y.- mağa 220a/26
 y.- mağ 221a/6

yumşa - Yumuşamak. -1-

y.- r 223b/21

yumrılan - Yuvarlak biçim durumu almak, toplanmak. -1-

y.- ur 227b/25

yumşat - Yumuşatmak. -3-

y.- a 225b/12
 y.- ur 226b/3, 226b/6

yut - Yutmak. -15-

y.- mağda 211a/9
 y.- alar 170a/23, 170b/3, 178b/24, 192a/13, 192a/18
 y.- salar 196b/3, 196b/4

yürü - Yürümek. -6-

y.- megi 228a/24
 y.- r 190b/2, 216a/25, 222a/16, 229a/8
 y.- rler 230a/24

1.2.3. Hastalık, Sağaltma Bildiren Fiiller

aç - Açmak, tedavi için vücudu kesmek. -11-

a.- alar 183b/27, 223b/23, 223b/25
 a.- ar 225b/16, 225b/9, 230b/21
 a.- arlarsa 218a/23
 a.- mağa 224b/15
 a.- mağ 219b/12
 a.- salar 223b/15
 a.- up 210b/27

ağır - Ağırnak. -8-

a.- mağ 208a/10, 211a/4, 213a/9

a.- maz 223b/19, 228a/17

a.- ur 228b/12, 228a/17

akıt - Akıtmak, dışarı çıkarmak. -20-

a.- a 172b/4, 225b/11

a.- alar 189a/3, 194b/16, 215a/11

a.- mağ 194b/17

a.- mayalar 194b/17

a.- ur 172b/4, 225b/16, 225b/9

akşır - Aksırmak. -1-

a.- mağ 212a/12

akşırđ - Aksırtmak -1-

a.- masa 212b/13

200a/19

alavlan - Alevlenmek, sıcaklığı artmak; öfkelenmek. -10-

a.- mağ 177b/2, 181a/5, 199b/27, 200a/16, 204a/15, 208a/5, 215a/6

a.- mak 198a/9

a.- mağdur 177a/13

a.- up 179b/21

aldur - Aldırmak -1-

a.- mazlarsa 219a/25

arđ - Arıtmak, temizlemek. -1-

a.- mağdur 230a/20

arın - Temizlenmek. -7-

a.- a bir 223b/9

a.- dıyısı 229a/4

a.- mış 210a/21

a.- sa 180a/10, 184a/11, 187b/19, 199a/11

arıt - Temizlemek. -23-

a.- a 225b/13, 231a/5

a.- alar 219a/14, 223b/8, 224b/21, 227a/27, 229b/12

a.- dukdan 218b/20

a.- ırlardı 231a/4

a.- mağa 186a/12

a.- mağdur 228a/1

a.- up 230b/18

aruqla - Zayıflamak, güçsüzleşmek -2-

a.- mağa 204b/1

a.- yup 213a/17

aruqlan - Zayıflamak. -1-

a.- mış 207a/7

az - Azmak, kontrolden çıkmak. -1-

a.- ar 208a/3

azal - Azalmak. -2-

a.- a 172b/1

a.- ur 194a/10

bağla - Bağlamak, tutmak. -16-

b.- mağ 222a/10

b.- r 202b/19

b.- ya 199b/13, 228a/26

b.- yalar 173a/22, 173a/23, 174a/3, 194b/24, 228a/14, 228a/19, 228a/6, 228a/7, 231b/6

b.- yup 196b/1, 196b/14

b.- yup bir 171a/22

bañlan- Bunalmak, sıkıntıda olmak. -1-

b.- mağ 194a/22

baş - Basmak. -9-

b.- arsañ 191a/17, 191a/18, 223a/26, 226b/15

b.- arşañ 216a/22

b.- incağ 227a/20, 228a/16

b.- mağla 191a/17

b.- mağ 212b/18

başdur- Basdurmak. -4-

b.- mağdan 203a/27

b.- mağdur 180b/6, 203a/20

b.- maya 167a/18

çalkala- Çalkalamak. -1-

ç.- yup 187b/8

çapın- Hızlı hareket etmek, atılmak, saldırmak. -1-

ç.- mağ 208a/7

çek - Çekmek, ilaç sürmek, herhangi bir nesneyi tedavi amacıyla bir organa çekmek. -20-

ç.- e 218a/18

ç.- eler 221a/12, 223b/22

ç.- er 209b/19

ç.- erse 186a/21

ç.- me 178a/12

ç.- meden 206b/3

ç.- mek 179a/16, 221a/12, 221a/14, 226b/24

ç.- mekden 214a/20

ç.- mekden olsa 179a/14

ç.- mekden olursa 180b/21

ç.- mekle 178b/9

ç.- meye 206b/3

ç.- meyeler 214a/14

ç.- mezin 221a/21

ç.- se 211a/9

çekdür –Birini sıkıntılı duruma sokmak, içinden çıkılmaz duruma düşürmek. -1-

ç.- meyeler 206a/7

çekil- 1. Çekme işi yapılmak. 2. Geri gitme, ricat etme. -2-

ç.- mek 211a/17

ç.- miş 210b/12

çiz - Çizgi biçimde yaralamak. -1-

ç.- eler 222a/20

çizil - Çizme işine konu olmak, yaralanmak. -1-

ç.- mege 218a/3

çukurlan - Çukurlanmak.-4-

ç.- mağ 187a/8

ç.- mış 210b/12

ç.- mış ola 205a/17

ç.- ur 178a/13

deg - Değmek, yetişmek, erişmek. -5-

d.- e 222b/4

d.- mekden 228a/5

d.- mekile 228a/5

d.- se 211a/21

d.- üp 210b/26

degür - Ulaştırmak, değdirmek. -1-

d.- eler 222b/16

degürt - Ulaştırmak, değdirmek. -1-

d.- memek 215a/7

degzin -Devretmek, çevrilmek, dönmek, dolaşmak. -3-

d.- mek 208a/8, 212b/18

d.- ür 209b/26

del - Delmek. -1-

d.- eler 223b/23

delin - Delinmek. -2-

d.- mişdür 231a/14

d.- ür 231a/7

deş - Deşmek. -21-

d.- e 175a/27

d.- eler 172b/8, 174a/4, 219a/11, 224b/17, 224b/25, 227b/19, 227b/8

d.- er 225a/2, 225b/1

d.- mege 219a/12, 227a/11

d.- mek 215b/25, 216a/16, 224b/7, 225a/1, 230a/10

d.- mekde 224b/11

d.- mekden 216a/18

d.- mekdür 224b/25, 227b/5

deşil -Deşilmek. -4-

d.- mese 224b/6

d.- mez 225b/11

d.- ür 219a/12, 224b/26

devşür - Derlemek, toplamak, bir araya getirmek. -1-

d.- e 230a/25

ditre - Titremek. -46-

d.- de 201b/7

d.- dür 184a/14, 197b/23

d.- mege 177a/6, 183a/24, 184a/13, 193a/2

d.- megi 194b/3, 196a/4, 196b/11

d.- mek 175a/12, 183a/13, 183a/18, 183a/21, 184a/13, 185a/24, 185a/25, 188a/21, 190a/19, 190a/20, 190b/22, 190b/24, 191a/1, 193a/2, 194a/20, 196b/26, 210a/20, 211b/3, 211b/8

d.- mek olmaz 175a/13, 183a/11

d.- mekdür 183a/9

d.- mekle 182b/3, 183a/6, 190b/18, 194a/7

d.- mesi 175a/23, 175a/24

d.- r 175a/12, 177a/6, 182b/2, 183a/19, 194a/10

d.- ye 178a/18, 190a/27

ditret - Titretmek. -1-

d.- mege 183a/12

dög - Dövmek, ezmek. -85-

d.- ecek 230a/8

d.- eler 166b/23, 167a/4, 168a/12, 168a/6, 168b/24, 169a/19, 169b/16, 170a/2, 170a/22, 170b/13, 170b/16, 170b/19, 171a/15, 171a/4, 171b/1, 171b/5, 172a/1, 174a/2, 174a/23, 178b/26, 181a/17, 184b/3direm, 186a/25, 186b/5, 189a/25, 190a/8, 192a/14, 192a/21, 192a/25, 192a/4, 195b/4, 195b/8, 196a/9, 196b/22, 196b/23, 196b/6, 197a/3, 198b/14, 201a/19, 206a/16, 206a/21, 215a/20, 217a/17, 217a/19, 217a/24, 217a/25, 217b/1, 218b/6, 218b/9, 222a/27, 222b/15, 226b/10, 226b/8, 227b/16, 228a/17, 228a/21, 229a/16, 229a/19, 229a/22, 229a/3, 230a/15, 230a/17, 230a/5, 232a/14, 232a/19, 232a/20

d.- meden 167b/21

d.- se 168b/2

d.- seler 230b/2

d.- üle 171a/1, 185b/26, 206a/11

d.- ülmiş 232a/10

d.- ülmiş bir 171a/19

d.- ülmiş ola 166b/27

d.- üp 170b/3, 186a/6, 196b/20, 221b/17, 221b/26, 225a/27, 225a/3

d.- üp uralar 221b/22, 225a/27

dögül - Dövülmek, ezilmek. -16-

d.- e 230a/8

d.- mege 168b/9

d.- mekden 216a/17

d.- miş 185b/15, 191b/19, 193a/22, 197a/15, 223b/4, 227b/16

d.- miş ola 206b/4, 206b/5, 219b/7

d.- miş olalar 185b/16

d.- müş 187b/14, 189b/24

d.- üp 223a/14

dön - Dönmek, dönüşmek, bulanmak, altüst olmak. -7-

d.- emezdi 168a/10

d.- er 220a/6

d.- er bir 168b/1

d.- mek 182a/26, 183a/25, 190b/21

d.- üp 210a/11

dürt - Sürmek, ilaç/merhem vb. nesnelere sürmek.-16-

d.- eler 168a/5, 173a/11, 177a/25, 178b/8, 193b/19, 199a/21, 206b/13, 221b/16, 222b/14, 228a/24, 228a/25

d.- mek 203b/9, 205b/26, 232a/23

d.- seler 230b/17, 230b/20

dürtün - İlaç, merhem vb. sürünmek. -1-

d.- mek 205a/20

ek - Ekmek, serpmek. -11-

e.- eler 191b/25, 217b/6, 218a/14

e.- eler bir 222b/15

e.- erler 167a/18, 174a/18

e.- seler 222b/11, 225b/14

e.- seler bir 222b/10

e.- üp 221b/24, 221b/24

gici - Kaşınmak. -1-

g.- mek 203a/4

giciş -Kaşınmak. -1-

g.- mek 168b/1

gider - Gidermek, ortadan kaldırma. -50-

g.- di 207b/24

g.- e 189b/1, 196b/14, 221b/24, 221b/26, 222b/16, 225b/13, 225b/15, 227b/21, 230a/25, 230b/1, 230b/14, 230b/17, 230b/2

g.- eler 219a/11, 219a/13, 224a/25, 224b/21, 227b/9, 232a/27

g.- mege 207b/25, 207b/27, 208a/3, 227b/21

g.- mek 213b/1

g.- mekde 223b/9

g.- mekdür 184a/16

g.- mekle 216a/15

g.- üp uralar 221b/23

g.- üp ursalar bir 221b/18

g.- ür 167b/11, 168a/5, 172a/8, 173a/13, 174a/22, 190b/5, 196b/11, 207b/26, 217a/15, 224b/23, 225b/9, 227b/2, 227b/3, 228a/12, 230b/22, 231a/3, 231a/4

g.- ürse 230b/19

göyne - Yaranın çok fazla sızlaması. -1-

g.- r 218a/18

göyün - Yanmak, sızlamak, olgunlaşmak, kızarmak. -7-

g.- mekten 193b/23

g.- mekten olur 193b/23

g.- mesinden 193b/22

k.- miş 228b/2

g.- miş ola 177a/26, 206a/8

g.- üp 193b/24

göyündür - Yakmak, kızartmak, sızlatmak. -6-

g.- eler 217b/5

g.- mece 221b/16, 221b/27

g.- seler 173a/6, 228a/11

g.- üp 169b/23

igle - Hastalanmak, hastalık getirmek. -1-

i.- mek 211a/1

kıldur - Kaldırmak, iyi etmek, iyileştirmek -2-

ķ.- ıcı 167a/7

ķ.- ur 167b/12

ķana -Kanamak. -3-

ķ.- maķ 210a/23, 213a/6

ķ.- sa 187b/10

ķuş - Kusmak. -43-

ķ.- acak 195b/22

ķ.- alar 166b/20, 169a/26, 170b/1, 170b/2, 179b/26, 180a/1, 181a/15, 192b/15, 193b/11, 195a/17, 195b/22, 199b/16, 229b/14

ķ.- arsa 212a/16

ķ.- duķdan 229b/14

ķ.- mağdan 170b/2

ķ.- mağıla 200b/14, 208a/24, 212a/24

ķ.- mağla 166b/5, 172b/2

ķ.- magla 180a/4

ķ.- maķ 167a/6, 174b/5, 180a/7, 183a/27, 186a/9, 186b/14, 190b/21, 192a/6, 192b/15, 192b/23, 197a/18, 210a/23, 213a/12, 213a/6

ķ.- maķdan 172a/9, 193b/10

ķ.- maķdur 181a/13

ķ.- maķıla 229b/12

ķuşdur - Kusturmak. -1-

ķ.- a 169a/25

oņar - Onarmak, düzeltmek. -2-

o.- maķ 228b/17, 230a/10

oņul - Onulmak, iyileşmek. -6-

o.- mağa 167b/4, 172b/4

o.- maya 172b/10, 174a/6

o.- maz 222b/14, 225b/14

oñuld - Onultmak, iyileştirmek. -3-

o.- a 222b/14, 222b/16, 230b/12

oñuldul - Onultulmak, iyileştirilmek. -1-

o.- maz 224b/22

şoğul –Suyu çekilmek, kaynağı yitmek, ferî gitmek. -1-

ş.- miş 207a/6

sür - Sürmek. -30-

s.- di 207b/24

s.- düm 172b/22

s.- e 189b/1

s.- eler 172b/10, 173b/11, 174a/6, 174b/3, 177b/15, 179a/20, 187b/16, 189a/22, 204b/24, 205a/15, 226a/1, 231b/5

s.- er 167a/25, 190b/1, 202b/18

s.- medi 207b/24

s.- mek 173a/16, 173b/7, 198a/11

s.- mekle 172b/3

s.- seler 173a/2, 173a/8

s.- üp 171b/5, 196a/26, 207b/25, 207b/27, 208a/3

sürt - Sürmek, dokundurmak. -1-

s.- mek 173b/5

toğun - Dokunmak. -14-

ğ.- a 184a/10, 190a/21, 191a/17, 204b/12, 227a/4

ğ.- duğı 212a/9

ğ.- mağdan 173a/24, 203a/21

ğ.- maya 206a/27, 220a/24

ğ.- maz 191a/18

ğ.- ur 189a/25, 211b/16

toğundur - Dokundurmak. -1-

t.- mayalar 205b/11

ur - Vurmak, ilaç sürmek; sokmak, ısırarak. -98-

ya‘nī u.- a 229a/25

ağıyla u.- alar 225a/26

banduralar u.- alar 221a/9, 226a/4

bandurup u.- alar 221a/8

başına u.- alar 177a/18

baturup u.- alar 221a/8

be-tekrār u.- alar 177a/19

cem‘ēdüp u.- alar 173a/15

cigerine u.- alar 178b/28

deriñce u.- alar 216a/5

dize u.- alar 173b/13

dögüp u.- alar 221b/22, 225a/27

edviyyeler u.- alar 227b/6
 el u.- alar 200b/19
 eridüp u.- alar 224b/27, 225a/3, 226a/24
 evcā' -ı mafāşıla u.- alar 168a/7
 fevķinde u.- alar 215a/25
 gibi ola u.- alar 230a/17
 giderüp u.- alar 221b/23
 gözlerine u.- alar 168a/7
 ĥalt' édüp u.- alar 215b/21, 226a/6, 228a/11
 ĥātima u.- alar 225b/8
 ĥurāca u.- alar 225a/2
 ışıcaķ u.- alar 215b/19, 215b/6
 incīr u.- alar 221b/19
 ĥaruşduralar u.- alar 217a/20
 merhem édeler u.- alar 167a/22
 merhemler u.- alar 224b/22, 225b/8
 mevzi' e u.- alar 168b/19, 171b/6, 174a/10
 muĥāller u.- alar 215a/27
 nesnelər u.- alar 222a/21, 223b/21, 225a/25, 230a/2, 230b/7
 şovudup u.- alar 215b/5
 şu u.- alar 206b/20
 sülükler u.- alar 232a/27
 şaķ édüp u.- alar 229a/21
 şiş u.- alar 220b/5
 ţarafına u.- alar 187b/5
 tılā édüp u.- alar 217a/15
 unı u.- alar 222a/22
 üzerine u.- alar 223b/24
 yaprağı u.- alar 221b/24
 yine u.- alar 201a/27, 205a/9
 zımād édüb u.- alar 177b/27
 zımādlar u.- alar 227b/1
 daĥı u.- alar bir 221b/26
 müreĥĥīler u.- alar ol 223a/9
 şonra u.- alar ol 223b/25
 ĥanāzīre u.- arlardı 230b/10
 elle u.- ıcaķ 227a/4
 anları u.- ıcaķ 225a/4
 mıĥceme u.- mağıla 215a/12
 devā-yı ĥādd u.- maķ 230a/11
 ĥalt' édüp u.- maķ 225b/1
 ĥamīrle u.- maķ 225b/2
 ĥarīb u.- maķ 224b/14

na'ra u.- maḳ 207b/13
 nesne u.- maḳ 230b/6
 rādi'ler u.- mayalar 215b/3
 vereme u.- mayalar 215a/25
 çibāna u.- salar 225b/12, 225b/13
 çibānlara u.- salar 225b/10, 225b/15
 daḥı u.- salar 224b/23
 el u.- salar 226b/15
 elle u.- salar 226b/16
 ḥurāclara u.- salar 224b/23
 ḥuşkrīşe u.- salar 216b/18
 ķīrūtīyile u.- salar 228a/12
 üyügin u.- salar 230b/12
 üzerine u.- salar 225b/11, 230b/4
 veremlere u.- salar 225b/9
 giderüp u.- salar bir 221b/18
 el u.- saḡ 204a/20
 nesne u.- saḡ 215a/23
 'alāmete u.- ulmıŝ 226b/14
 neşter u.- ulsa 224b/20
 banbuḳ u.- up 231b/21
 mıḥceme u.- up 221a/11
 şiş u.- up 221a/14
 birbirine u.- ur 194a/11
 neşter u.- ur 227a/12

vur - Vurmak, sokmak, ısırmaq. -2-
 köpügiyile v.- maḳ 225b/17
 ḳaruŝdurup v.- salar 225b/16

yaḡla- Yaḡlamak. -1-
 y.- yalar 171b/2

yaḳ - Yakmaq. -10-
 y.- a 174a/4
 y.- alar 173a/19
 y.- ar 204a/22, 218b/14
 y.- ar ola 213a/11
 y.- arlar 221a/13
 y.- maḡla 179b/1
 y.- mış 217b/22
 y.- şalar 230a/27
 y.- up 218b/24

yar - Yarmak, açmaq. -7-
 y.- maḡla 221a/10
 y.- maḳ 215b/25, 221a/14, 230a/10

y.- mada 224b/11
y.- madan 216a/16, 216a/18

yaralan - Yaralanmak. -1-

y.- maa 168b/4

yarıl - Yarılmak. -1-

y.- dudan 230a/23

1.2.4. Duygu Bildiren Fiiler

ala - Anlamak. -1-

a. 200b/11

a.- mazlar 200b/17

belin - Ürpermek, korkuyla sıramak. -1-

b.- mek 198a/15

bil - Bilmek. -20-

b. 224a/14

b.- düm 185a/8

b.- esin 201b/27

b.- meden 196a/24

b.- medügi 183a/17, 206a/6

b.- mek 174b/26, 175a/2, 183a/13, 183a/7, 184b/5, 192b/22, 196a/15, 208a/12, 208b/27, 208b/7, 209b/9, 213b/26, 214b/8, 216a/7

ımı - Ürpermek. -2-

.- ma 183a/8, 203a/4

dile - Dilemek, istemek. -1-

d.- yincek 225a/26

dilen - Dilemek, istemek. -1-

d.- se 222b/17

ork -Korkmak. -2-

.- alar 180b/20

.- ma 183a/21

gren - Örenmek. -1-

.- mesini 180b/6

akın - Sakınmak, kaınmak. -17-

.- alar 173a/25, 180b/20, 187b/10, 192b/12, 192b/21, 202a/13, 202a/15, 202a/18, 202a/20, 203a/21, 203a/27, 214a/14, 214a/21, 218b/10, 223a/13, 224a/27

.- ma 203b/2

sev - Sevmek. -2-

s.- medügi 206a/6

s.- mek 210b/15

arlıan - Muzdarip olmak, kederlenmek, bunalmak. -2-

.- ma 194a/22

.- mak 198a/15

usan - Usanmak, bıkmak. -1-

u.- ur 193a/19

rk - rpermek. -2-

.- er 183a/19

.- mek olurdu 183a/22

rper - rpermek. -8-

.- mek 191a/1, 193a/2, 210a/26

.- mek olmaz 188b/27

.- mekdr 183a/7

.- mekle 175a/11, 194a/23

.- r 182b/1

en - enmek. -1-

.- meye 170b/7

r - trmek, musallat etmek. -1-

.- eler 222a/20

yegle - üstün tutmak, tercih etmek. -1-

y.- meye 191a/17

1.2.5. Yardımcı Fiiller

1.2.5.1. Cevherî Ek Fiil

i - İ- cevher ek fiili. -5-

arında i.- ken 202b/15

leyince olur i.- ken 186a/18

.- di 215a/4

intikl .- diyise 208a/26, 208a/27

1.2.5.2. Tasvirî Ek Fiiller

1.2.5.2.1. bil-

alabil - Alma ihtimali veya imkanı bulunmak. -1-

a.- dgi 173a/6

olabil - Olabilmek. -1-

o.- mek 193b/21

1.2.5.2.2. ver-

alivr - Salıvermek, bırakmak. -3-

.- dgi 197b/1

.- r 190b/10, 197a/27

1.2.5.3. Adla Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiiller

1.2.5.3.1. ét-

ét- Etmek, yapmak. -2132-

cezb è.- e 223a/10

def' è.- e 172b/6

esbâb-ı müsa'ede è.- e 207a/10

helâk è.- e 190b/2

ibtidâ è.- e 197b/5, 197b/6

îcâbet è.- e 167b/18

intikâl è.- e 177a/8

ishâl è.- e 170a/24, 171a/25, 191b/27

isti'mâl è.- e 221b/2

itfâ è.- e 201b/7

ķabûl è.- e 223a/10

ķal' è.- e 207b/17

mâ'il è.- e 205a/18

muhkem è.- e 192a/19

müdâfa'a è.- e 226b/15

naẓar è.- e 205a/11

rucû' è.- e 192a/27, 218a/7, 226b/16, 226b/26

rücû' è.- e 199b/15

tahlîl è.- e 230b/1, 230b/2

talķîf è.- e 171b/21

telyîn è.- e 180a/4, 184a/8

teşebbüş è.- e 178a/16, 181b/26

te'şîr è.- e 174b/2

vefâ è.- e 197a/24

nesîm-i sülûk è.- ecek 224b/9

è.- eler 166b/15, 166b/7, 167a/4, 168a/12, 171a/2, 171a/5, 172a/9, 172b/20, 173a/10, 173a/24, 173b/19, 174a/22, 177b/25, 178a/22, 180a/8, 184a/1, 185b/12, 185b/26, 186b/6, 188a/18, 189b/12, 202b/3, 205b/26, 206a/1, 215b/19, 217a/25, 222b/5, 223b/26, 227b/17, 229b/11, 231a/3, 232a/12

az è.- eler 181a/18

beden-i tenķıyye è.- eler 219a/27, 232a/6

buķûr è.- eler 201a/25

cem' è.- eler 171b/25

cezb è.- eler 220b/6

cimâ' è.- eler 168b/12

cüllâb è.- eler 174a/14, 189b/5, 218b/2, 222a/24, 224a/23, 226b/23

efşân è.- eler 188a/4

- emr è.- eler 195a/16
faşd è.- eler 166b/10, 166b/15, 166b/18, 166b/19, 166b/20, 168b/17, 168b/18, 172a/25,
172a/3, 181a/12, 189a/2, 194b/15, 202a/1, 215a/9, 222a/21, 232a/17
ğarğara è.- eler 225b/12
ğidā è.- eler 177b/12
ħabblar è.- eler 167a/10, 170a/23, 171a/15, 192a/5, 195b/9, 198b/15
ħāblar è.- eler 229a/3
ħacāmat è.- eler 173b/2, 173b/3, 221a/25, 232a/16
ħall è.- eler 195b/8
ħalt̄ è.- eler 170b/16, 186b/5, 226a/27, 229a/16
ħareket è.- eler 229b/22
ħazer è.- eler 195a/6, 204b/18, 214a/16, 225b/25, 226a/21, 226b/20, 228a/2, 228a/21,
229a/13, 229b/19, 229b/22, 229b/24, 229b/25, 229b/27, 231a/24, 231b/13, 232a/7
ħıfz̄ è.- eler 197a/5
ħuķne è.- eler 172b/20, 181a/17, 189b/26
ħuķneler è.- eler 207a/27
i‘ānet è.- eler 203b/6
ictināb è.- eler 170b/4, 171b/17, 186a/8, 188a/16, 194b/7, 201b/4, 215b/6
idmān è.- eler 228a/25
ifrat̄ è.- eler 185b/7
ihtikān è.- eler 167a/11, 184a/6, 195a/15, 199b/25, 219b/23
ihtirāz̄ è.- eler 174b/5, 184b/17, 195a/8, 205a/5, 214a/19, 214a/2, 214a/20
ihtiyāt̄ è.- eler 223b/18
iķtişār̄ è.- eler 189b/8, 202a/22
‘ilāc̄ è.- eler 172b/11, 219a/16, 231b/20, 231b/22, 232a/9
intikāl̄ è.- eler 214a/8
ishāl̄ è.- eler 167a/7, 219b/21, 228b/25, 231b/3
istifrāğ̄ è.- eler 224a/24, 225b/23
isti‘māl̄ è.- eler 170b/5, 170b/6, 171a/26, 171b/2, 173b/16, 174b/6, 181a/17, 186a/7,
189b/21, 190a/13, 196b/21, 196b/7, 206a/17, 206a/22, 217b/3, 228b/27, 229a/12,
229a/17, 229a/23, 229b/23, 231a/21, 231b/1, 232a/15
istişāk̄ è.- eler 203b/1
ķay’ è.- eler 166b/14, 166b/6
kemend̄ è.- eler 223b/27
keȳ è.- eler 167b/1, 222b/7
ķurşlar̄ è.- eler 186a/25, 192a/22, 206a/17
laħlaħā è.- eler 187b/8
ma‘cūn̄ è.- eler 173b/16, 195b/5, 196a/9, 227b/16
maşş̄ è.- eler 173b/2
men‘̄ è.- eler 196a/4, 205a/5
mü‘āvenet̄ è.- eler 231b/11
nażar̄ è.- eler 176b/10, 176b/11, 194b/12, 200b/18
nuṭūl̄ è.- eler 180a/10, 228a/7, 232a/25

nuṭūllar è.- eler 178b/8
 pāk è.- eler 223b/8
 perhīz è.- eler 194b/9, 203a/27
 riyāzet è.- eler 229b/22
 şabr è.- eler 169a/14, 170a/24, 174a/3, 183b/24, 184b/13, 185b/20, 187b/2, 189a/17, 191b/26, 193a/26, 195a/1, 198b/16, 216b/11
 şāfī è.- eler 166b/24, 171a/22, 189b/14, 189b/25, 190a/5, 191b/24, 192a/27, 194b/27, 195a/14, 195b/10, 195b/18, 195b/2, 199a/14, 206b/7, 226a/19, 226b/26
 saḥḥ è.- eler 168b/21, 173a/14, 174a/19, 217b/5, 226b/6, 229a/19, 232a/15
 şarf è.- eler 196a/11
 sa'ūṭ è.- eler 231a/2
 sa'y è.- eler 223b/11
 su'ūṭ è.- eler 232a/22
 sūfūf è.- eler 173b/19
 şāf è.- eler 181a/15
 şāflar è.- eler 181a/17
 ṭalī è.- eler 218a/14
 talṭīf è.- eler 215a/12, 223b/5, 226b/21
 taṇṭīl è.- eler 186b/6, 215b/19
 tazmīd è.- eler 169a/16, 225b/25, 230a/3, 231b/14
 tebdīl è.- eler 218b/18, 218b/24
 tebrīd è.- eler 172a/7, 203b/1, 219b/24
 te'cīl-i faşd è.- eler 216b/14
 tecrīd è.- eler 173a/25
 tebdīr è.- eler 221a/15, 229b/21, 232a/21
 tebdīrin è.- eler 190a/22, 221a/7
 tekmīd è.- eler 174a/5
 tekrār è.- eler 172b/9, 173b/12
 telyīn è.- eler 169a/27, 179b/19, 183b/17, 186b/2, 187a/15, 187a/24, 189b/23, 189b/27, 192a/10, 216b/16, 217a/8, 229b/16
 tenaḳḳul è.- eler 202a/22
 tenāvūl è.- eler 173b/20, 173b/27, 189b/17, 196a/7, 196b/24, 200a/9, 202b/5
 tenḳıyye è.- eler 171a/11, 219b/11, 223b/2, 225a/22
 tenṭīl è.- eler 228a/21
 terk è.- eler 229b/21
 terr è.- eler 178b/24
 terṭīb è.- eler 166b/26, 179a/24
 tervīḥ è.- eler 177b/8, 187b/15
 teshīn è.- eler 186a/19
 teskīn è.- eler 178a/22, 205a/10
 ṭılā è.- eler 168b/20, 168b/22, 169a/4, 171b/5, 179a/11, 216a/6, 216b/17, 217a/11, 217a/21, 217a/22, 217a/25, 218b/10, 218b/19, 218b/20, 218b/21, 218b/22, 218b/24, 218b/7, 222a/18, 222a/19, 222b/19, 222b/4, 226a/27, 226b/2, 226b/6, 226b/8, 229a/10,

229a/19, 230b/18, 230b/19, 231a/23, 231b/1, 231b/17, 231b/18, 232a/13

tütün è.- eler 203a/26

yād è.- eler 174b/9

yaḡu è.- eler 167a/16, 168b/22, 169a/20, 169b/10, 169b/11, 169b/27, 170b/19, 170b/23, 171b/3, 171b/6, 172a/1, 172b/25, 172b/4, 174a/19, 174a/24, 174a/3, 177b/14, 178b/27, 186b/5, 192a/13, 192a/15, 193b/19, 201a/26, 204b/26, 206a/3, 215a/18, 215a/21, 215b/24, 215b/25, 222b/20, 226a/5, 226b/10, 226b/3, 230a/16, 230a/6, 230a/9

zimād è.- eler 167a/1, 167a/23, 167b/3, 167b/5, 168b/24, 169a/5, 169a/7, 169b/17, 169b/24, 169b/26, 170a/3, 170b/11, 170b/13, 172a/2, 172b/11, 174a/24, 174a/8, 186b/3, 200a/10, 205a/27, 206a/2, 216a/13, 216b/4, 219b/22, 222b/3, 223b/6, 226a/7, 227b/11, 228a/19

zımm è.- eler 214a/10, 214a/9

ziyāde è.- eler 215b/1

è.- eler bir 206a/11, 206a/21, 223b/12

ishāl è.- eler bir 186b/18

ma‘cūn è.- eler bir 171b/1, 196b/7

şāfī è.- eler bir 197a/5

saḡ è.- eler ol 232a/11

merhem è.- eler uralar 167a/22

teşebbüs è.- emedi 181b/22

ḡıfz è.- emez 188b/12

men‘ è.- emez 215a/24

meyl è.- emez 229b/3

nüfüz è.- emez 219a/2

taḡammül è.- emez 168b/2

teşebbüs è.- emezdi 181b/22

şurb è.- en 173a/1

ta‘dīl è.- en 187b/11

intikāl è.- endür 176b/19

isti‘māl è.- enler 202b/4

isti‘māl è.- enlere 183b/5

è.- er 172a/27

beyān è.- er 212b/17

devr è.- er 231a/9

ibtidā è.- er 182b/1

kesb è.- er 179a/15

‘avdet è.- erek 190b/26

è.- erler 183a/2

isti‘māl è.- erler 166b/4

isti‘māl è.- erler 225a/3

mu‘temedīn è.- erler 185a/3

şikāyet è.- erler 170a/8

ḡazer è.- erlerdi 231a/4

isti‘māl è.- esin 169b/28, 170a/1
 è.- ıcek 185a/5
 ibtidā è.- ince 197b/1
 müfārekat è.- ince 188b/7
 teşebbüş è.- ince 181b/23
 nefes è.- meye 181b/3
 nüfūz è.- meye 181b/2
 saḥḥ è.- seler 173a/2
 zımād è.- üb uralar 177b/27
 è.- üp 185b/8, 230b/6
 ‘aḳd è.- üp 181a/17
 cem‘ è.- üp 172b/16, 184a/26, 218a/1, 225a/1
 cezb è.- üp 172b/5
 cüllāb è.- üp 168b/27, 169b/6, 169b/7, 169b/9, 170a/16, 177a/20, 177b/6, 179b/11,
 179b/16, 180a/20, 180b/7, 183b/11, 184a/18, 185b/11, 185b/4, 185b/5, 186a/15, 186a/2,
 187b/19, 189b/6, 191b/10, 191b/15, 191b/8, 193a/14, 195b/26, 198b/3, 198b/7, 199a/13,
 199a/3, 199a/9, 199b/17, 203a/18, 203a/23, 215b/8, 216b/3, 217a/6, 217a/7, 217b/12,
 217b/27, 219a/7, 219b/10, 223b/1, 225a/24, 226a/16, 228b/23, 232a/5
 def‘ è.- üp 202b/18
 faşd è.- üp 167b/17, 219a/25, 224a/21
 ğarḳ è.- üp 216a/12
 ğusl è.- üp 173b/6
 ḥall è.- üp 174b/3, 183b/12, 189a/6, 189b/7, 201a/6., 201a/8
 ḥalṯ è.- üp 167a/1, 169a/20, 169a/26, 169a/7, 169b/11, 169b/27, 170a/3, 170b/19, 170b/3,
 171a/4, 171b/5, 174a/24, 174a/3, 184b/4, 185b/26, 186a/25, 187a/13, 192a/22, 195b/8,
 196b/15, 196b/23, 198b/15, 198b/17, 206a/21, 217a/25, 218b/10, 218b/6, 218b/7,
 226a/1, 229a/23, 230a/6, 230a/9, 230b/10
 ḥarāb è.- üp 207b/20
 ışlak è.- üp 224b/22
 ilḥāḥ è.- üp 224b/16
 istifrāĝ è.- üp 229b/21
 istikrāḥ è.- üp 183b/25
 isti‘māl è.- üp 167b/12
 kāfūr è.- üp 203b/9
 ḳahr è.- üp 212b/11
 kifāyet è.- üp 226a/4
 ma‘cūn è.- üp 178b/26, 230b/5
 mādde è.- üp 208b/22
 memzūc è.- üp 174a/8, 225b/27
 meyl è.- üp 211a/15
 mu‘ālice è.- üp 213b/1
 muḥteḳin è.- üp 177b/22
 müzevvere è.- üp 168b/27

naql è.- üp 220b/9
 nazār è.- üp 185a/11
 şāfī è.- üp 192a/6, 193a/25
 saḥḥ è.- üp 168a/3, 173b/18, 173b/4, 196a/25, 218b/21, 221b/11, 222b/10, 222b/11, 222b/20, 230b/1, 231b/17
 şāf è.- üp 189b/21, 189b/22
 şaḥ è.- üp 223b/8, 228a/13, 228a/25
 şarāb è.- üp 177b/17
 şedḥ è.- üp 228a/13
 taḥlīl è.- üp 207a/16, 216a/9
 taḥīf è.- üp 197a/14, 198a/10
 tebrīd è.- üp 169b/18, 177b/13, 201a/27
 te'cīl è.- üp 224b/21
 tecrīd è.- üp 201a/27
 tenḳıyye è.- üp 169a/24
 terk è.- üp 188b/5, 203b/18
 tetebbu' è.- üp 174b/7
 te'emmül è.- üp 213b/21
 tīlālar è.- üp 226a/22
 vechle è.- üp 202b/9
 yumşaq è.- üp 170b/13, 170b/19
 ḥalt è.- üp bir 196a/25
 maḡlūb è.- üp bir 207b/20
 i'ānet è.- üp ol 224b/17
 ḥalt è.- üp olur 229a/22
 cem' è.- üp uralar 173a/15
 ḥalt è.- üp uralar 215b/21, 226a/6, 228a/11
 şaḥ è.- üp uralar 229a/21
 tīlā è.- üp uralar 217a/15
 ḥalt è.- üp urmaḥ 225b/1
 ḥall è.- üp vèreler 193b/3
 è.- er 227a/8

1.2.5.3.2. eyle -

eyle - Yapmak, etmek. -578-
 bāb e.- di 168a/15
 def' e.- di 208a/2
 du'ālar e.- di 196b/8
 ḥalāş e.- di 231a/1
 ifnā eyle.- r 181b/17
 ḥareket e.- di 167b/16
 ırak e.- di 207b/24

isti' māl e.- di 220b/8
 qaşd e.- di 207b/24
 muķāvemmet e.- di 208a/1
 müfāreķat e.- di 176a/2
 tedbīri e.- di 173b/8
 meyl e.- digi 180a/17
 faşd e.- diler 219a/6
 tesmiyye e.- diler 215a/2
 ĥareket e.- düginüñ 178a/10
 ĥalāş e.- düm 190a/23
 ĥavf e.- düm 173b/22
 imtiĥān e.- düm 190a/23
 tecrübe e.- düm 172a/4, 173b/21, 173b/22, 196b/8
 ibtidā e.- medi 176a/24
 ĥareket e.- mege 208b/18
 ĥazm e.- mege 214a/12
 vaz' e.- mege 220b/5
 faşd e.- megi 220b/19, 220b/21
 ishāl e.- megi 202a/5
 a' rāz e.- mek 211a/14
 daşd e.- mek 232a/17
 faşd e.- mek 194b/14, 197a/9, 201a/3, 203a/11, 215a/8, 219b/19
 ĥabs e.- mek 178b/21
 ĥareket e.- mek 182a/26
 ĥavf e.- mek 211b/2
 ĥükm e.- mek 212b/4
 'ırķla e.- mek 183b/3
 iĥrāc e.- mek 190b/7
 iĥsās e.- mek 178b/11
 iķdām e.- mek 193b/5
 isti' māl e.- mek 195b/19
 istinşāķ e.- mek 220a/25
 iţfā e.- mek 183b/8
 ķat' e.- mek 227b/7
 key e.- mek 222b/17
 men' e.- mek 223a/3
 meyl e.- mek 197a/7
 muķāvemmet e.- mek 182b/6
 nüfūz e.- mek 224a/4
 rad' e.- mek 223a/3
 taĥammül e.- mek 210b/8
 taĥayyül e.- mek 213a/8
 taĥayyülāt e.- mek 208a/9

tāhīr e.- mek 187a/18
 taḥkīr e.- mek 178b/20
 taḥlīl e.- mek 225b/26
 taḥṣīl e.- mek 202b/18
 talṭīf e.- mek 194b/5
 ta' rīk e.- mek 180b/18
 tebrīd e.- mek 197a/8, 205b/22
 tecāvüz e.- mek 179b/8
 tecfīf e.- mek 184b/5
 tefrit e.- mek 212b/24
 teftīh e.- mek 221a/17
 tenāvül e.- mek 170b/24
 teneffüs e.- mek 210b/3, 211a/12
 tīlā e.- mek 218a/14, 218b/9, 220b/2, 221b/5
 zīmād e.- mek 216b/6
 faşd e.- mek fevt olsa 190b/3
 idrāk e.- mek ol 204a/16
 meyl e.- mek olmaz 223a/12
 cezb e.- mekde 196a/13
 iriñ e.- mekde 223a/24
 def' e.- mekdedür 175a/6
 baḥş e.- mekden 214a/21
 cimā' e.- mekden 214a/23
 riyāzet e.- mekden 188b/6
 sa'ī e.- mekden 217b/6
 seyr e.- mekden 177a/11
 tamām e.- mekden 207a/15
 tesvīd e.- mekden 174b/8
 ḥareket e.- mekden olur 225a/15
 beden-i tenkıyye e.- mekdür 219a/5
 faşd e.- mekdür 179b/14, 225a/20
 ğalebe e.- mekdür 207a/12
 ıslāh e.- mekdür 201a/2
 iḥrāc e.- mekdür 201a/4
 istifrāğ e.- mekdür 228a/1
 kaṭ' e.- mekdür 216a/3, 230a/20
 key e.- mekdür 166b/3, 222b/5
 meyl e.- mekdür 223a/11
 pāk e.- mekdür 169a/25
 talṭīf e.- mekdür 198b/2
 teskīn e.- mekdür 179a/3
 zīmād e.- mekdür 224b/1
 ḥavf e.- mese 199a/8

ab l e.- meye 219b/23
 sa'y e.- meye 222b/1
 sir yet e.- meye 222b/8
 tec v z e.- meye 184b/24
 tevl d e.- meye 196a/12
 yau e.- meyeler 203b/3
 areket e.- mez 229b/8
 hazm e.- mez 214b/4
  c b e.- mez 203b/14
  c b e.- rse
 idr k e.- mez 183a/15, 204a/17
 kif yet e.- mez 214a/3
 n f z e.- mez 218b/27
 tar k e.- mez 229a/26
 tec v z e.- mez 196a/19, 203a/8
 ted h l e.- mez 226b/13
 tera  e.- mez 214a/26
 teerr b e.- mez 224a/4
 vef  e.- mez 199b/8
 y r e.- mez 227a/21
 taamm l e.- mezler 214a/3
 kif yet e.- mezse 222a/19
 vef  e.- mezse 189a/4
 tar k e.- mi 208b/24
 za'if e.- mi 207a/16
 def' e.- mi ola 215a/22
 al t e.- mid r 182b/9
 def' e.- mid r 222b/24, 231a/13, 231a/14
 ibtid  e.- mid r 176b/13
 ih ta e.- mid r 227a/15
 i ret e.- mid r 224b/15
 ab l e.- mid r 222b/25
 tad r e.- mid r 231b/10
 tesmiyye e.- mid r 190b/10
 teebb  e.- mid r 181b/18
 te' r e.- mid r 231a/12
 men' e.- miler 220b/19
 meyl e.- miler 198b/25
 az e.- r 174b/12
 'avdet e.- r 192a/8, 214a/13, 216a/23, 227a/21, 227b/9
 a'z -yı ifs d e.- r 222a/7
 balam e.- r 225b/24
 berr k e.- r 209b/26

beyān e.- r 185a/10, 227a/1
 biri e.- r 203b/8
 buhārlar e.- r 179b/23
 buhrān e.- r 208b/22
 cehd e.- r 231b/12
 cenk e.- r 208a/11, 208b/21
 cezb e.- r 174a/1, 214b/23, 229b/27, 230a/1
 cüllāb e.- r 226b/18
 def' e.- r 167b/11, 172a/7, 198b/13, 207b/26, 207b/27, 208b/4, 209b/20, 212b/11, 224a/3, 225a/10
 delālet e.- r 167a/13, 175a/10, 175a/22, 175a/9, 176a/14, 176b/14, 176b/16, 176b/17, 176b/6, 185a/1, 185a/2, 185a/4, 185a/6, 190b/17, 194a/14, 194a/16, 194a/18, 194a/24, 198b/24, 198b/26, 200b/24, 201b/23, 207b/13, 208b/14, 208b/15, 208b/17, 208b/19, 208b/27, 209a/10, 209b/14, 209b/15, 209b/16, 209b/21, 209b/25, 210a/13, 210a/15, 210a/17, 210a/20, 210a/21, 210a/27, 210a/4, 210a/7, 210b/4, 210b/5, 211a/1, 211a/17, 211a/22, 211a/26, 211a/6, 211b/16, 211b/3, 211b/9, 212a/1, 212a/12, 212a/13, 212a/17, 212a/22, 212a/26, 212a/3, 212a/4, 212a/5, 212b/12, 212b/13, 212b/15, 212b/16, 212b/18, 212b/2, 212b/20, 212b/21, 212b/25, 212b/8, 213a/18, 215a/23
 devr e.- r 199b/26, 199b/3
 efsād e.- r 186a/22, 200b/3
 esbāb-ı virāk e.- r 207b/25
 fāi'de e.- r 225b/14
 faşd e.- r 168b/16, 218b/20
 fā'ide e.- r 167b/7, 167b/9, 173a/8, 196b/5, 217a/27
 fā'idelerin e.- r 196b/12
 fetḥ e.- r 229b/24
 feyż e.- r 175b/11
 fi'l e.- r 225a/10
 ğalīz e.- r 219a/8
 geñşek e.- r 172a/16
 ḥabs e.- r 172a/15, 177b/22
 ḥalāş e.- r 167b/20, 167b/24, 168a/8, 173a/7, 196b/4, 225b/7
 ḥām e.- r 184a/15
 ḥareket e.- r 191a/12, 198b/1, 211b/15, 227a/14, 227b/13, 229a/27, 229b/7, 231a/8
 ḥassāya e.- r 227b/3
 helāk e.- r 187a/3
 heyecān e.- r 195b/24
 ḥıfz e.- r 208b/5
 ḥılṭ e.- r 195a/3
 i'ānet e.- r 231b/15
 ibtidā e.- r 175a/3, 190b/24, 194a/7
 ibtidā'i e.- r 177b/3, 190b/19
 ĩcāb e.- r 229b/25

idrār e.- r 186a/7, 192a/10, 192b/20
 ifnā e.- r 168b/4, 203b/15
 ifsād e.- r 220a/5, 232a/2
 ihdās e.- r 171b/14, 188b/1, 193b/7, 214b/23, 216a/9
 ihrāc e.- r 202a/2, 220b/27
 ihsāsın e.- r 216b/24
 ihtilāṭ-ı delālet e.- r 184b/27^ı aḳl.a
 iktizā e.- r 182b/5
 intikāl e.- r 179b/6, 186b/9, 188b/20, 188b/21, 197a/21, 200a/15, 204a/6, 213b/11
 irsāl e.- r 214b/24, 222b/27
 ishāl e.- r 167b/10, 185b/23, 186b/20, 188a/7, 195b/6, 197a/14
 istifrāḡ e.- r 185b/20, 214a/24, 228b/27
 isti^ı māl e.- r 202b/25
 ʿiṣ e.- r 206b/25
 iṣāret e.- r 209a/2, 212b/17
 ḳadḥ e.- r 208b/23
 ḳahr e.- r 208a/4
 ḳal^ı e.- r 172a/8, 216b/18, 224b/24
 ḳatl e.- r 220a/14, 220a/8
 ḳay^ı e.- r 187a/20
 keymūs e.- r 195a/6
 kifāyet e.- r 188b/2, 192a/1
 lezz^ı e.- r 183a/24
 men^ı e.- r 190b/5, 196b/11, 203a/21, 203b/4, 215a/18, 216a/1, 216a/6, 217a/12, 217b/6,
 222a/18, 222a/21, 222a/9, 228a/24, 231b/2
 meyl e.- r 178a/10, 178b/14, 178b/19, 189b/2, 207b/9
 müdāfa^ı at e.- r 227a/4
 mürver e.- r 183a/18
 nüfūz e.- r 168b/4
 raḳīḳ e.- r 195b/24
 rīḥ e.- r 226b/24
 sa^ı e.- r 222a/16
 sākin e.- r 166b/11
 sedd e.- r 189b/2
 sevḳ e.- r 172a/10
 sirāyet e.- r 174b/15, 181a/22, 188b/9
 ṣu^ı ud e.- r 193b/6, 218b/27
 ta^ı bīr e.- r 220b/7
 taḡlīz e.- r 215a/19
 taḥlīl e.- r 167b/8, 173a/3, 214a/23, 216a/9, 226b/3, 226b/7, 227b/2, 229a/13, 229a/14,
 229b/24, 230b/4, 230b/5
 ṭalebe e.- r 178b/19
 ṭar e.- r 215a/18

taşavvur e.- r 178a/11
 taşvir e.- r 178a/10
 tavīl e.- r 190b/1
 tefriķ e.- r 183a/16
 tefṭīḥ e.- r 190b/7
 teḥeyyülāt e.- r 210a/1
 temdīd e.- r 168a/21
 temzīķ e.- r 227a/9
 terkīķ e.- r 218b/15
 terṭīb e.- r 218b/15
 terṭīb-i kifāyet e.- r 203b/27
 teshīn e.- r 214a/22
 teskīn e.- r 172b/9
 teşebbüş e.- r 197a/22
 teşerrüb e.- r 223a/1
 tevellid e.- r 228a/21
 tevlīd e.- r 226a/21, 229a/6, 229b/19, 231a/19, 231a/20
 te'şīr e.- r 230b/7
 vāşītasıyla e.- r 203b/15
 vāsi' e.- r 225a/19
 yel e.- r 194b/8
 yer e.- r 227a/21
 ye's e.- r 212b/10
 za'īf e.- r 216a/9
 zā'il e.- r 172a/7, 173a/3, 174a/22, 178a/23, 186b/21, 196a/26, 196b/15, 196b/18,
 196b/19, 196b/2, 213b/4
 ze'am e.- r 193b/24
 ziyāde e.- r 170a/14, 171b/17, 178a/26, 201b/8, 202a/17
 cem' e.- r bir 225a/26
 delālet e.- r bir 210b/20
 sa'y e.- r bir 216b/24
 zā'il e.- r bir 229a/1
 ḥıfz e.- r it 229a/11
 ḥareket e.- r oldı 173b/24
 def' e.- r di 214b/18
 ĩcāb e.- r di 219a/6
 selūk e.- r di 222a/13
 çün e.- rler 228b/16
 ekşer e.- rler 200b/8
 emr e.- rler 221b/7
 iḥdāş e.- rler 202b/23
 'ilācı e.- rler 228b/15
 'ilācını e.- rler 193a/11

'ilāclar e.- rler 193a/12
 istidlāl e.- rler 176a/12, 176a/7
 katl e.- rler 193a/12
 tesmiyye e.- rler 226b/13
 tevehhüm e.- rler 227a/11
 tılā e.- rler 217b/19
 zan e.- rler 231a/9
 südin e.- rler bir 227b/3
 'avdet e.- rse 190a/22
 ihsās e.- rse 191a/6
 iktizā e.- rse 197a/10
 istikrāh e.- rse 167a/1, 177b/11
 taḥammül e.- rse 197a/9
 vefā e.- rse 221a/1, 221a/22
 idrāk e.- rsin 204a/21
 emr e.- rüm 221a/24
 bevl e.- se 212a/18
 böyle e.- se 230b/15
 cem' e.- se 215b/25
 delālet e.- se 166b/17
 hareket e.- se 183a/16
 ibtidā e.- se 176b/13
 ihdāş e.- se 180a/14
 ihlāk-ı teşebbüş e.- se 182b/20
 intikāl e.- se 183a/15
 ishāl e.- se 166b/12
 meyl e.- se 223a/14
 şehādet e.- se 166b/17
 şerū' e.- se 222a/17
 şikāyet e.- se 192b/23
 şurū' e.- se 198a/27
 taḥarruk e.- se 199b/2
 taḥlīl e.- se 169b/19
 tecāvüz e.- se 176a/11, 209a/6, 209a/7
 teşebbüş e.- se 182b/23, 203b/24, 203b/25, 203b/26
 teşerrüb e.- se 168a/26
 zımād e.- se 171b/23
 teşebbüş e.- se ola 182b/18
 bile e.- seler 167b/19
 buḥūr e.- seler 196a/23
 iṭfā e.- seler 182b/13
 tenāvül e.- seler 167b/22
 tılā e.- seler 230b/1

yaķu e.- seler 230b/2
 źimād e.- seler 167b/19
 taħrīk e.- seņ 227a/13
 ħıfz e.- sün 221b/8
 men´ e.- sün 215a/26
 ´avdet e.- ye 184b/18
 cezb e.- ye 231b/7
 ħareket e.- ye 181b/5
 ħazer e.- ye 192b/10, 192b/3
 helāk e.- ye 207b/22
 ictināb e.- ye 185b/6
 ihāt e.- ye 223a/23
 iħrāc e.- ye 186b/18, 230a/12
 iħsās e.- ye 178a/20
 ishāl e.- ye 187b/2, 195a/1
 istifrāġ e.- ye 216b/11
 istiřāk e.- ye 189a/27
 ķahr e.- ye 207b/21
 men´ e.- ye 224b/3, 228a/14
 meyl e.- ye 178a/18
 muķāvemmet e.- ye 198a/14
 müfāreķat e.- ye 193a/7
 mülāzemet e.- ye 214b/10
 mürver e.- ye 183a/18
 rucū´ e.- ye 218a/6
 sedd e.- ye 181b/3
 sirāyet e.- ye 176b/26
 südde e.- ye 222a/12, 222a/14, 224b/2
 řehādet e.- ye 167a/5
 taħrīk e.- ye 224b/9
 tenāvül e.- ye 181b/5
 tenfīz e.- ye 168b/9
 teskīn e.- ye 221b/19, 229a/5
 teşebbüş e.- ye 203b/12
 şarf e.- yeler 229a/24
 ķoķ e.- yen 168b/12
 tevlīd e.- yen 196a/11
 ´avķ e.- yeydi 181b/20
 gibi e.- yüp 221b/26
 ifsād e.- yüp 220b/15
 ishāl e.- yüp 201a/4
 isti´māl e.- yüp 224b/6
 kes e.- yüp 166b/23

sedd e.- yüp 224b/9
 şıyırınca e.- yüp 224b/16
 sirāyet e.- yüp 203b/14
 çablaqlıq e.- yüp ol 208a/6

1.2.5.3.3. kıl-

kıl - Kılmak, yapmak, etmek. -1-
 k.- masa 167b/23

1.2.5.3.4. ol-

ol - Olmak. -2860-
 ‘ādet o.- a 210b/27
 ağaçlardan o.- a 217b/4
 aḥmer o.- a 178a/19, 179b/24
 ‘aḳabince o.- a 212a/14
 aḳşar o.- a 191a/15, 212a/5
 alınmış o.- a 204b/27
 ‘alīlden o.- a 228b/21
 ‘ārız o.- a 176a/12, 190a/14, 199b/26, 205a/23, 211b/6, 224b/11
 āsān o.- a 203a/21, 214b/19
 ‘asel o.- a 190b/6
 ‘aselī o.- a 225b/22
 aşfer o.- a 178a/17
 aygırca o.- a 204b/7
 az o.- a 183a/6, 185a/18, 185a/19, 193a/17, 202a/20, 214b/6
 azacuk o.- a 168b/14
 a‘zālarda o.- a 220a/11
 ‘aẓīm o.- a 178a/19
 bağlanmış o.- a 195b/14
 balğam o.- a 226a/9
 balğamī o.- a 172b/25
 balla o.- a 225b/17
 bārid o.- a 180b/25, 201a/19
 beden-i pāk o.- a 166b/9
 bedende o.- a 205b/1
 bedeni o.- a 222a/11
 bedenlerde o.- a 179b/22
 belecte o.- a 187b/25
 belki o.- a 223a/3
 belürmez o.- a 191a/18

- berrī o.- a 167a/17
 bezīrlisinde o.- a 180a/13
 biarām o.- a 216a/26
 bile o.- a 179b/12, 215a/5, 217a/9
 bilicle o.- a 201b/3, 214b/7
 biliclerle o.- a 204b/22
 bişmiş o.- a 174a/25, 185b/21, 186a/3, 187a/12, 187b/22, 191b/10, 191b/16, 191b/4,
 191b/6, 192a/1, 192a/17, 193a/15, 195a/5, 201a/13, 205b/15, 205b/17, 205b/6, 207b/4,
 207b/5, 215b/17, 216b/12
 boyında o.- a 227b/13
 böyle o.- a 204b/8
 bu o.- a 173b/24, 175b/26
 buhrān-ı nākış o.- a 208a/14
 bulanık o.- a 191a/21
 bulmuş o.- a 205b/2
 bulmuşken o.- a 208a/15
 bürcek o.- a 229b/1
 cem' etmiş o.- a 224a/3
 çıkarur o.- a 225b/6
 çıkmış o.- a 206b/17, 206b/23
 çok o.- a 185a/18, 185a/19, 204b/6, 220b/4
 çukurlanmış o.- a 205a/17
 dāfi' o.- a 172b/20
 daḥı o.- a 190a/19, 218a/11, 218a/12
 dāḥilī o.- a 216b/20
 dārçīnīyile o.- a 198b/18
 dā'ire o.- a 192b/14
 def' eylemiş o.- a 215a/22
 defn olunmamış o.- a 201b/12
 deriḡde o.- a 225a/20
 derlemiş o.- a 211b/26
 dibi o.- a 185b/10
 direm o.- a 178b/6, 180a/25, 180b/22, 189b/6, 191b/9, 195a/15, 195b/26, 195b/5, 199a/3,
 199b/17, 206a/22, 219a/9
 dizilmiş o.- a 215b/4
 dögülmiş o.- a 166b/27, 206b/4, 206b/5, 219b/7
 ebyaḡ o.- a 180a/16, 191a/20
 emīn o.- a 166b/9, 167a/15, 171b/22, 214a/7, 216a/3, 221b/12, 221b/4
 emşāli o.- a 180a/4
 enārla o.- a 180a/27
 erimiş o.- a 203b/7
 eski o.- a 172b/25, 202a/20
 etiyile o.- a 189a/12, 195b/11, 197a/16

evākı' o.- a 208b/16
 eyü o.- a 173b/27, 185a/12, 209b/5
 ezilmiş o.- a 193a/16
 faşd o.- a 172a/20
 faşdla o.- a 172a/19
 fāsīd o.- a 222a/11
 ğālib o.- a 174b/27, 186b/13, 186b/15, 197b/7
 ğālīz o.- a 185a/19, 198b/12, 199a/22
 ğārīkūn o.- a 199a/11, 229b/17
 geçmiş o.- a 184a/23
 gegirmek o.- a 179b/23
 gelmiş o.- a 202b/9, 208b/25
 gelür o.- a 188a/13
 ğidā o.- a 199b/10, 219a/11
 gibi o.- a 190a/8, 196b/23, 204b/6, 214a/5, 226b/6, 229a/17
 göyünmüş o.- a 177a/26, 206a/8
 gülbeşeker o.- a 226a/16
 hādīş o.- a 167b/3, 171b/7, 175b/24, 181b/7, 197a/13, 200a/26, 202a/7, 204a/4, 214b/27
 hāli o.- a 191b/14
 hāliş o.- a 184a/15
 hall o.- a 232a/11
 hall olmuş o.- a 171a/1
 halı o.- a 168b/9
 halı olınmış o.- a 219b/2
 hām o.- a 172a/17
 hamret o.- a 176b/17
 hār o.- a 166b/13, 171b/23, 172a/8, 174b/6, 198b/1, 198b/9, 214b/27, 224a/7
 harāretle o.- a 176b/25
 hareketi o.- a 178a/15
 hāric olmuş o.- a 204a/17
 hāricī o.- a 216b/20
 harīre o.- a 179a/17, 206b/9
 hārr o.- a 208a/24
 hāşıl o.- a 207a/25
 haşr o.- a 190a/19
 hassās o.- a 220b/11, 220b/12
 havfla o.- a 193a/17
 helīlec-i aşfer o.- a 223b/2
 herāciyyü'l-cevher o.- a 221a/15
 hılı o.- a 181a/27
 hıltdan o.- a 172a/2
 hiddet o.- a 199b/19, 223a/21
 huşne o.- a 180a/2

ħumret o.- a 168b/14
 ʿırķ-ı müntinn o.- a 179b/24
 ışfanahla o.- a 169b/9
 ısfānahla o.- a 214b/3
 ısfānāhla o.- a 218a/27
 ıřıcaķ o.- a 206b/2
 ıztırāb o.- a 179b/25
 ibtidā-i marāzda o.- a 208b/11
 ibtidā-i zübülde o.- a 207a/9
 ibtidāda o.- a 215a/13
 içerisinde o.- a 212a/9
 iiyile o.- a 198b/4, 223b/1, 228b/23
 iĥtilāfından o.- a 208a/11, 208a/12
 iĥtiyāc o.- a 219a/17
 ʿillet olmuş o.- a 193b/6
 iltihāb o.- a 179b/9
 imtilāyıla o.- a 211b/20
 inķıda ʿ-ı Őedīd o.- a 212a/6
 intifāĥ o.- a 178a/17, 180a/16, 205a/18
 intikāli o.- a 223a/5
 irtiʿād o.- a 190a/19
 irzāsı o.- a 215b/4
 ishāl o.- a 171a/12, 198a/5
 istiʿmāl o.- a 179b/5
 istiʿmāl olunmuş o.- a 226a/10
 ʿiyāl o.- a 232a/2
 ķabaķla o.- a 184a/27
 ķabarcuķlar o.- a 174a/4
 kāfūr o.- a 204b/16
 ķalaydan o.- a 168b/21
 ķalīl o.- a 201b/1
 ķalkımıř o.- a 224b/14
 ķandan ĥāřıl o.- a 215a/5
 ķara o.- a 220a/13, 222a/15
 ķararmaĥıla o.- a 211b/5
 ķarīb o.- a 224b/2
 ķařır o.- a 190b/16
 ķavī o.- a 184a/15, 187a/3
 ķavrulmıř o.- a 206a/19
 ķaynamıř o.- a 192b/7, 193b/19, 195b/23, 206b/12
 kebīr o.- a 202a/14
 kebirü'l-ĥacm o.- a 222a/14
 kemākān o.- a 176a/23

kerre o.- a 205a/3
 keşîr o.- a 190b/16
 kıtālî o.- a 220b/14
 kızdurur o.- a 205a/16
 kimesne o.- a 180b/15, 193b/6
 kimesneler o.- a 202b/25
 köki o.- a 219a/16
 kuvvet o.- a 208a/15, 212b/7
 kuvvet olmaz o.- a 207a/11
 kül o.- a 230a/27
 lahm-ı müte'afin o.- a 224a/7
 lâzıma o.- a 197b/2
 lezec o.- a 198b/22
 mā-' işa'îr o.- a 189b/9
 mādde o.- a 172a/21
 maḥfūz o.- a 205a/13
 maḥlūt o.- a 200a/26, 206b/20
 ma'kūl o.- a 172a/27
 māliḥ o.- a 191a/9
 ma'lūm o.- a 203a/1, 203b/16
 maḥḥūn o.- a 217a/19
 mā'-i şa'îr o.- a 199b/19, 231b/3
 mā'-i şa'îr o.- a 215b/11
 mā'il o.- a 205a/17
 mehrî o.- a 226b/8
 memnū' o.- a 172a/19, 194b/6, 198a/2
 memzūc o.- a 200a/6, 202a/21
 mercimekle o.- a 219a/8
 merhem o.- a 231b/17
 merhemlerle o.- a 219a/18
 merzūz o.- a 166b/23
 meshūk o.- a 218b/23
 meşgūl o.- a 186a/13, 220a/26
 meşhūmeyn o.- a 183b/13
 meşvî o.- a 185b/25
 mevzi'lerde o.- a 220b/13
 meZRūb o.- a 215a/17
 mı'ā' o.- a 198a/22
 mişkāl o.- a 184a/22, 184b/5, 186a/10
 mizāc o.- a 184b/25
 muğayyir o.- a 175b/24
 muḥālif o.- a 176b/4, 212b/7
 muḥālif olmuş o.- a 204a/17

muḥallel o.- a 180a/9
 muḥarriḳ o.- a 228b/3
 muḥīṭ o.- a 223a/21
 muḥtelif o.- a 212a/10
 muḥterik o.- a 185a/19, 185a/20
 muḥterik olmuş o.- a 194b/2
 muḳadder o.- a 186a/20
 muḳārin o.- a 178a/16
 muḳavvī o.- a 187b/18, 217a/10, 218a/2, 219b/1, 219b/11
 muraṭṭīb o.- a 202a/19
 muṭabbib olmuş o.- a 204b/26
 mu‘tedil o.- a 208a/24
 muṭīf o.- a 227a/5, 227a/6
 müberrid o.- a 177a/26, 178a/21
 müberrid olmuş o.- a 200a/9
 müceffef o.- a 217a/11
 müctemi‘ o.- a 214b/20
 müctemi‘ olmuş o.- a 227a/5
 müdirr o.- a 193b/8
 müferrī o.- a 224b/2
 mehrī o.- a 174a/9
 mü‘īn o.- a 197a/23
 mülāzım o.- a 188a/13
 mümkin o.- a 182b/15, 228b/18
 münāfi‘ o.- a 222b/12
 münāşşīb olmaḳda o.- a 172a/27
 münāşşīb olmuş o.- a 226a/11
 müncezb o.- a 172a/21
 münḥeriṭ o.- a 204b/4
 münḳali‘ olmuş o.- a 184b/15
 münker-levn o.- a 176b/15
 mürekkeb o.- a 171b/10, 171b/9, 191a/19, 197b/4
 müsāvī o.- a 185a/20
 müştebih o.- a 179b/9
 müştedd o.- a 199a/23
 müşte‘il o.- a 204a/4, 204a/5
 müte‘affin o.- a 181b/8, 201b/13
 müte‘affin olmuş o.- a 201b/14
 müte‘allik o.- a 202a/19
 müteferriḳ o.- a 228a/17
 müteḥaccir olmuş o.- a 226a/11
 müteḥayyir o.- a 199b/3
 müteḳarriḥ o.- a 219a/14

mütekāşif o.- a 188b/14
 mütelezziz o.- a 205a/13
 mütesāvī o.- a 186b/16, 197b/6
 mütesehhīn o.- a 205a/24
 mütevātir o.- a 180a/15
 mütevellid olmuş o.- a 226a/12
 mütevellid olmuş o.- a 223a/23
 müzmin o.- a 175a/26
 mü'eddī o.- a 230a/11
 nābālīg o.- a 232a/3
 nāfi' o.- a 172b/26, 173a/17, 196b/14, 196b/21, 221b/1, 221b/16, 222b/11
 nāşī' o.- a 220a/13
 nesne o.- a 216b/15
 nesnelerden o.- a 202b/21
 nıkrīsūñ o.- a 168a/19
 nohūdla o.- a 180b/17
 nuṭūlla o.- a 221a/18
 oğlancuqlarda o.- a 203b/8
 pāk o.- a 180a/10
 rāhat o.- a 177a/24, 178a/25, 178a/27, 184b/18, 185b/21, 186a/20
 raķīķ o.- a 185a/18, 191a/20, 205a/19, 208a/16, 208a/23, 225b/19
 rāsib o.- a 176a/27
 renginde o.- a 226a/13
 rubbiyla o.- a 206a/2
 ruṭūbet o.- a 200a/27
 şa'ab o.- a 224b/26
 sābıķ o.- a 204a/10
 şāfī o.- a 199b/23
 sākin o.- a 168b/25, 174a/6
 sākince o.- a 177a/6
 şaklamış o.- a 183b/13, 187a/13
 sebeb o.- a 201b/17
 şıķılmış o.- a 169a/2, 169b/8
 şıķlet o.- a 186a/5
 sirke o.- a 190a/10
 sirkeyile o.- a 189a/24, 202b/2
 şudā'ı o.- a 186a/17
 şufret o.- a 176b/19
 şulanmış o.- a 187b/12, 205b/23, 220a/23
 şulu o.- a 187b/13
 şuyı o.- a 166b/26, 194b/10
 şuyıla o.- a 204b/23
 sūdde o.- a 181b/2

ŧa'ir o.- a 179b/11, 179b/17, 217a/8, 218a/25, 219b/25
 ŧānından o.- a 225b/26
 ŧedīdū'l-'aziz o.-a 183a/6
 ŧekerle o.- a 183b/15, 205b/20
 ŧekl o.- a 204b/7
 ŧiŧkin o.- a 178a/17
 ŧabī' i o.- a 213a/5
 ŧatlu o.- a 206b/1, 215b/20, 224b/4
 ŧaṭvīs o.- a 222a/15
 ŧavīl o.- a 170b/10
 tedrīciyile o.- a 211b/20
 telyīn o.- a 192b/18
 temregī o.- a 208a/18
 tenkıyye o.- a 169b/5
 terencübīn o.- a 177b/5
 teŧebbūŧ eylese o.- a 182b/18
 tevķıf o.- a 223a/4
 ŧīn-i ķeymūliyā o.- a 218a/15
 ŧoĝmıŧ o.- a 212a/3
 ŧoĝranmıŧ o.- a 206b/13
 toĝmıyıla o.- a 170a/17, 174a/15, 195b/27, 226b/24, 229b/11
 ŧonmuŧ o.- a 190b/13
 ŧurur o.- a 210b/12
 ŧuzluĝıyıla o.- a 187b/24
 tūrbūd o.- a 227b/1
 tūylenmiŧce o.- a 232a/3
 'uŧāre-i ĝāfit o.- a 198b/10
 uŧūhūdūs o.- a 199a/11
 'uzullarda o.- a 183a/8.
 ŧzere o.- a 180a/27, 216a/26
 ŧzerine o.- a 168b/14, 195b/12
 ŧzerine olmıŧ o.- a 207a/7
 vāķı' o.- a 196a/18, 200b/21, 208a/15
 vāķt-ı intihāda o.- a 208b/13
 var o.- a 211a/3
 vāŧıl o.- a 220b/15
 vāsi' o.- a 214b/18
 verem o.- a 197b/7
 verem olmaķdan o.- a 190a/25
 verilmıŧ o.- a 208b/25
 yaķar o.- a 213a/11
 yaramaz o.- a 208a/26
 yaŧŧı o.- a 225b/3

yemişi o.- a 205a/1
 yer o.- a 184a/9
 yerde o.- a 184a/10, 204b/12, 211b/17
 yerekan o.- a 208a/18
 yerler o.- a 201b/12
 yerlerde o.- a 187b/12
 yerlerinde o.- a 198b/13
 yeşil o.- a 222a/15
 yufkacuk olmuş o.- a 224b/14
 yumşak o.- a 169b/16, 174a/2, 184b/4, 192a/22
 yuce o.- a 178a/19
 zahir o.- a 186b/14, 186b/16, 202a/8, 203a/26, 204b/3, 204b/5, 224a/13, 228b/9, 231a/22
 zahir olmuş o.- a 203a/13
 za'if o.- a 186a/18, 192b/18, 193a/17, 205a/19, 214b/19
 zarbanla o.- a 168b/13
 za'il o.- a 205a/11, 218b/16
 zirbac o.- a 194b/5, 226b/20
 ziyade o.- a 177b/2, 184a/7, 191a/10, 196a/3, 218b/16
 zukam o.- a 176b/22
 kaynamış o.- a bir 206b/2
 kazınmış o.- a bir 198a/6
 muşammag o.- a bir 185b/24
 muleyyen o.- a bir 198a/4
 şag'ir o.- a bir 196a/14
 eyu o.- a ol 209a/1
 hadiş o.- a ol 215a/4
 mumtel'i o.- a ol 216a/18
 sebep o.- a ol 181b/25
 gibi o.- a uralar 230a/17
 bişmiş o.- a vereler 193b/1
 mukavvi olmuş o.- a vereler 193b/2
 şovumış o.- a vereler 184b/10
 ardınca o.- alar 191b/3, 194b/14, 213b/1, 214a/1
 dogulmiş o.- alar 185b/16
 kavrulmiş o.- alar 206a/15
 meşgul o.- alar 178a/1
 mutesavi o.- alar 217b/4
 mutiveccih o.- alar 221a/3
 nesneler o.- alar 215a/14
 şikilmış o.- alar 200a/2
 şakir o.- alar 170a/8
 şaraf o.- alar 207b/15
 uzerine o.- alar 187b/22, 191b/14

yemiş o.- alar 193b/11
 bile o.- amayacağdur 187a/22
 ālāt-ı haızmda o.- an 190b/6
 anda o.- an 200b/4
 ‘ārız o.- an 178b/18, 190a/14, 214b/21
 ayaklarda o.- an 231a/10
 az o.- an 208a/19
 a‘zāda o.- an 222a/4
 bākī o.- an 175b/17
 bārid o.- an 182b/14
 başında o.- an 172a/12
 bedende o.- an 172a/10, 179a/15
 buhārdan o.- an 226b/14
 bürüdetden o.- an 173a/15
 cigerde o.- an 190a/16
 cinsinden o.- an 222b/23
 civārında o.- an 222b/8
 dā’-i şa’leb o.- an 213b/13
 demden o.- an 189b/27
 efsānda o.- an 182b/8
 eṭrāfında o.- an 168a/26, 220a/6, 222b/7, 224a/7
 gençek et o.- an 180a/14
 gerek o.- an 204b/11
 hāddlerde o.- an 206b/27
 hādiş o.- an 174b/15, 199a/22, 201b/6
 hall o.- an 195b/8
 hanāzīr o.- an 230b/21
 hār o.- an 214b/21
 harāret o.- an 190b/2
 harāreti o.- an 172a/5
 hāşıl o.- an 224a/5, 231b/9
 hassās o.- an 220a/3, 220a/4
 hummā-yı rub’ o.- an 196b/13
 humre o.- an 216b/18
 hunnāk o.- an 213b/10
 içinde o.- an 220b/3, 221a/10, 221b/14, 225b/16, 227b/19
 içküde o.- an 190a/16
 ihşāda o.- an 190b/2
 ‘ilācında o.- an 223b/21
 imtilā-yı fuvāk o.- an 213b/14
 istişka-i zıkkı o.- an 213b/6
 kalbde o.- an 200b/3
 kavī o.- an 216a/8

keyfiyyet-i semiyyesi o.- an 222b/23
 kıltukda o.- an 231a/2
 k tur m o.- an 173a/20
 mans r de o.- an 172b/1
 meġabinde o.- an 222b/21
 mezk r o.- an 179a/3, 228a/9
 muĥ t o.- an 223a/20, 227a/10
 mu t f o.- an 227a/7
 m btel  o.- an 167b/25
 m nfeth o.- an 225a/18
 m stef d o.- an 174b/8
 m  te il o.- an 182b/13
 m te affin o.- an 188b/12, 188b/14, 188b/18, 188b/7, 190b/17, 194a/1
 m te hallil o.- an 188b/17
 m teverrim o.- an 214b/19, 216a/15
 n k ih o.- an 214a/25
 nefisinde o.- an 224a/7
 n kr s o.- an 170a/9
 ra b o.- an 174b/27
 sa fesi o.- an 232a/15
  afr v si o.- an 213b/5
    id o.- an 219b/16
 s kin o.- an 230a/26
  ar  o.- an 213b/8
 sebeb o.- an 224a/24
 su  l o.- an 213b/12
  ularında o.- an 198a/18
 ta a k ud o.- an 174b/1
 ta tında o.- an 219a/1
  amarlar o.- an 228b/20
 tely n o.- an 197a/17
 te enn c-i ra b o.- an 213b/7
  uzvda o.- an 222a/12
  zerinde o.- an 176b/8
 v cib o.- an 191b/3, 213b/18
 v k   o.- an 194a/12
 vasa da o.- an 176b/9
 vesv s o.- an 213b/9
 y bis o.- an 174b/27
 y rlerde o.- an 181b/13
 y rlerinde o.- an 222b/22
 zeki o.- an 200b/25
  by nda o.- ana 232a/18

zāhir o.- anca 231b/6
 kendüde o.- andan 176b/22
 mütehallil o.- andan 188b/7
 ardında o.- andur 220a/12
 ‘ārız o.- andur 229b/5
 az o.- andur 203a/1
 ebyaz o.- andur 176b/17, 176b/18
 ebyazü’l-levn o.- andur 203a/1
 eṭrāfında o.- andur 224a/17
 ğā’ib o.- andur 203a/3
 ḥurācla o.- andur 208b/7
 ‘ırqla o.- andur 208b/6
 idrārla o.- andur 208b/6
 ishālle o.- andur 208b/5
 ḳay’ıla o.- andur 208b/5
 ḳoltuqlarda o.- andur 220a/11
 mā’il o.- andur 203a/2
 rü’āfla o.- andur 208b/3
 üzerine o.- andur 202b/24
 yigidlerde o.- andur 229b/6
 ziyāde o.- andur 229b/4
 aṣfer o.- andur ol 220a/13
 içinde o.- anı 225b/9, 227b/8, 228a/26
 içindeki o.- anı 223b/8
 leṭāfeti o.- anlar 231b/13
 müste‘id o.- anlar 229b/4
 ğālib o.- anlara 191a/26
 içinde o.- anları 226b/21
 maġmūm o.- anuḡ 177b/22
 mütevellid o.- anuḡ 226a/13
 biri o.- dı 228a/5
 eyü o.- dı 167b/18
 ḥalāṣ o.- dı 168a/11, 172b/23, 202b/5
 ḥareket eyler o.- dı 173b/24
 ḥāşıl o.- dı 172b/23
 helāk o.- dı 224a/27
 ḥōş o.- dı 168a/9
 ishāl o.- dı 185a/9
 mu‘arreb o.- dı 220b/8
 muḥteḳin o.- dı 181a/2
 müştedd o.- dı 216a/25
 müte‘affin o.- dı 222b/6
 nıkrīs o.- dı 173b/8

sâkin o.- dı 169b/25, 169b/27, 169b/28, 177a/22
 ʔavîl o.- dı 176a/14
 vâkı' o.- dı 209b/16
 zâhir o.- dı 173b/24, 218b/12
 zâ'il o.- dı 185a/9
 ʔalâş o.- dılar 221a/24
 'ârîz o.- dıyısı 181a/1
 ʔâdiş o.- dıyısı 215b/14
 ishâlden o.- dıyısı 205a/23
 ʔâdir o.- dıyısı 187b/25
 uʔvî o.- dıyısı 176a/14
 zâhir o.- dıyısı 170a/18
 aʔlâ-ı muʔtelifeden o.- duğı 194b/1
 'ârîz o.- duğı 229b/2
 'aʔaş o.- duğı 183b/27
 az o.- duğı 183b/2
 bârid o.- duğı 227a/18
 cem' o.- duğı 182a/6, 197b/25
 ʔoʔ o.- duğı 182a/3, 191a/7
 ebyazü'l-levn o.- duğı 223a/20
 ʔalîz o.- duğı 224a/3
 ʔâli o.- duğı 205b/2
 ʔarâret o.- duğı 182a/14
 ʔıltıdan o.- duğı 197b/14
 ʔiddet o.- duğı 216a/26
 iʔinde o.- duğı 231a/12
 ʔâbil o.- duğı 222b/25
 ʔalîl o.- duğı 224b/7
 ʔarîb o.- duğı 199b/1, 220a/12
 keşâfeti o.- duğı 227a/9
 keşîr o.- duğı 228b/7
 keşîre o.- duğı 187a/2
 keşret o.- duğı 188b/2
 ʔilleti o.- duğı 182a/10
 laʔîf o.- duğı 183a/1, 216a/22
 lâzım o.- duğı 197a/8
 leʔâfet o.- duğı 182a/12, 216a/25, 217a/2
 leʔâfeti o.- duğı 182a/14, 224a/9
 lüzüçet o.- duğı 182a/4, 191a/8
 maʔşûş o.- duğı 206a/5
 ma'lüm o.- duğı 224a/25
 muʔtebes o.- duğı 222a/11
 mundef' o.- duğı 231a/15

müstahkem o.- duğı 198a/24
 müşareket o.- duğı 178b/13
 müşed o.- duğı 181b/10
 müştedd o.- duğı 181b/10
 mütehallil o.- duğı 183b/1
 mütezâ'id o.- duğı 188b/9
 neffâât-ı mâ'yye o.- duğı 219a/3
 redâ'iyyeti o.- duğı 224a/4
 rîhî o.- duğı 226b/17
 ishâl o. 189b/22
 ruḡbet o.- duğı 182a/4
 taḡşîrlık o.- duğı 204a/7
 üzere o.- duğı 188b/15
 üzerine o.- duğı 186b/27
 vāşıl o.- duğı 220a/7
 verem o.- duğı 215a/25
 yābis o.- duğı 182a/6
 yaramaz o.- duğı 191a/25, 215b/27
 yaramazlık o.- duğı 191a/21
 yubūset o.- duğı 182a/11, 194a/27
 zāhir o.- duğı 175a/4
 za'if o.- duğı 190b/27
 ziyāde o.- duğı 182a/22, 192b/26, 224a/18
 'ām o.- duğıçün 200b/5
 fāsîd o.- duğıçün 178b/3
 ḡar o.- duğıçün 227a/10
 vāşıl o.- duğıçün 199b/9
 ziyāde o.- duğıçün 191a/21
 bi-arām o.- duğına 199a/7
 müte'affin o.- duğına 190b/12
 ġamgin o.- duğından 199a/8
 bürüdet o.- duğınuḡ 198a/22
 mümkin o.- duğıca 192b/21
 mümkin o.- duğıca 208b/4
 cem' o.- duğıda 224b/1, 225a/27
 ḡācet o.- duğıda 217a/25
 ḡāli o.- duğıda 200a/20
 kül o.- duğıda 181b/21
 münfecir o.- duğıda 224a/27
 münker o.- duğıda 175b/6
 nużc-ı zāhir o.- duğıda 169a/8
 pāk o.- duğıda 229a/4
 şabāḡ o.- duğıda 205b/25

sâkin o.- duğda 218a/10
 şağ o.- duğda 230a/20
 tamâm o.- duğda 174b/20
 zâhir o.- duğda 171a/11, 195b/27, 226a/17, 227a/26
 zâ'il o.- duğdadur 179a/10
 fâriğ o.- duğdan 170b/2
 ğamgin o.- duğdan 201a/22
 kabarcuğlar o.- duğdan 172b/8
 münhażm o.- duğdan 207a/26
 münkaṭ' o.- duğdan 215b/1
 nużc o.- duğdan 176a/6
 râhat o.- duğdan 198b/18
 sâkin o.- duğdan 170a/3
 tamâm o.- duğdan 221a/2
 tenkıyye o.- duğdan 180a/5
 zâhir o.- duğdan 194b/18, 195a/23
 zâ'il o.- duğdan 179a/5
 râhat o.- duktan 193b/1
 emîn o.- dular 221b/5
 ferağ o.- duyısa 178b/20
 mefşüd o.- ıcağ 172b/2
 hıfz o.- ina 220a/18
 ishâl o.- ina 166b/21, 167a/1, 191b/18
 istifrâğ o.- ina 171a/16
 isti'mâl o.- ina 206a/12
 men' o.- ina 192b/11, 193a/16
 sağğ o.- ina 192b/16
 şarf o.- ina 185b/2, 220a/17
 takviyet o.- ina 193b/7, 220a/18
 tebdîl-i mizâc o.- ina 184a/11
 telyîn o.- ina 193a/21, 216b/7, 218b/1
 leyyince o.- inca 190a/22
 'âciz o.- incağ 224b/16
 ğâyet o.- incağ 190a/25
 ishâl o.- incağ 193a/26
 vâkı' o.- incağ 213a/27
 hiss o.- mur 193a/10
 dağı o.- irsa 205b/21
 hâdiş o.- irsa 202a/5
 ihtirâkından o.- irsa 195a/20, 195b/9
 za'îf o.- irsa 201b/2
 ibtidâda o.- ma 228b/20
 hevâ-yı vebâi o.- madan 202a/1

Һummāsı o.- madan 207a/12
 mümtelī o.- madan 213a/21
 saqat o.- madan 213a/20
 sebeb o.- madan 211a/22
 Һalāş o.- madı 202b/4
 nesne o.- madı 173b/22
 hażm o.- madıǵı 178b/4
 müstahkem o.- madıǵı 207a/22
 tenkıyye o.- madın 167b/5
 hażm o.- maduǵı 178b/4
 segirmek o.- maduǵı 205a/19
 vāqı´ o.- maduǵı 175b/2
 bāliǵ o.- maduq 230a/5
 iħtilām o.- maduq 230a/8
 ´aciz o.- maǵa 209b/15
 ākile o.- maǵa 231b/14
 ´asīr o.- maǵa 212a/12
 ´azīm o.- maǵa 204a/27
 buħrān o.- maǵa 209a/23
 cūdām o.- maǵa 212b/26
 def´ o.- maǵa 181a/1
 fālic o.- maǵa 212b/22
 fāsıd o.- maǵa 201b/23
 feyż o.- maǵa 175b/10
 ğālib o.- maǵa 208b/14, 209b/14
 Һabs o.- maǵa 220a/1
 Һādiş o.- maǵa 212b/17
 Һāli o.- maǵa 210a/20
 helāk o.- maǵa 185a/2
 Һılt-ı leza´ o.- maǵa 212a/13
 iħtirāk o.- maǵa 176b/6.
 qabz o.- maǵa 180a/26, 187a/15, 223a/17
 qal´ o.- maǵa 172a/15
 qarīb o.- maǵa 175a/9
 kötürüm o.- maǵa 173b/23
 laqva o.- maǵa 212b/23
 mādde o.- maǵa 224a/19
 mevt-i qarīb o.- maǵa 212b/2
 muħtebes o.- maǵa 186b/2
 müctemi´ o.- maǵa 176a/7
 müncemid o.- maǵa 220b/4, 221a/11, 221a/14
 müte´affin o.- maǵa 181a/24, 182a/3, 222a/17
 sākıt o.- maǵa 212a/1, 212a/3

şarf o.- mağa 209b/20
 sekte o.- mağa 212b/19
 sersām o.- mağa 212b/24
 tamām o.- mağa 176b/14
 ʔavīl o.- mağa 212b/7
 vāqīʿ o.- mağa 209a/27
 vebā o.- mağa 201b/19
 verem o.- mağa 211a/10
 yaramaz o.- mağa 208b/17
 zīr-mütekarriḥ o.- mağa 228b/12
 bevāsīr o.- mağı 213a/13
 būş o.- mağı 213a/16
 dāʿ-ı fīl o.- mağı 213a/19
 fālic o.- mağı 213a/1
 ḥādiş o.- mağı 213a/4
 ḥummā o.- mağı 213a/23
 ḥummāyāt-ı ʿufūniyye o.- mağı 213a/3
 ʿillet o.- mağı 213a/11, 213a/9
 ishāl o.- mağı 167b/14
 istiskā o.- mağı 213a/2
 ʔulunc o.- mağı 213a/24
 ʔurūḥ o.- mağı 213a/26
 sekte o.- mağı 213a/20
 sill o.- mağı 213a/21
 suḥunet o.- mağı 213a/25
 vāşıl o.- mağı 222a/10
 mütefeyyir o.- mağıla 213a/10
 mütesehḥin o.- mağıla 177a/12
 yeşil o.- mağıla olsa 212b/1
 acı o.- mağıla 194a/23
 aḥlāṭ-ı müteʿaffin o.- mağıla 181a/19
 zaʿīf o.- mağıla 211a/19
 ʔolu o.- mağıla olsa 212b/27
 acı o.- maḡ 177b/4
 aḡ o.- mak 170a/12
 aḥmer o.- maḡ 188b/24, 188b/25, 194a/17, 203a/5
 aḡ o.- maḡ 167a/5, 170a/12
 ʿārız o.- maḡ 203b/3
 aşfer o.- maḡ 169a/22, 179b/7
 ʿaṭaş o.- maḡ 194b/2
 ʿaṭaşla o.- maḡ 212a/25
 az o.- maḡ 169a/23, 170a/11, 170a/13, 171a/7, 180b/13, 210b/6
 ʿazīm o.- maḡ 181a/5, 182a/27, 188b/26

bārid o.- maḳ 167a/5, 210b/17, 211a/18
 baṭī o.- maḳ 180b/12
 bi-arām o.- maḳ 207a/1, 208a/6, 208a/7, 211a/26
 cesāvet o.- maḳ 213a/19
 çoḳ o.- maḳ 177a/7, 180b/14, 190b/21, 200b/24
 dā'im o.- maḳ 213a/7
 dā'im-i ḥafaḳān o.- maḳ 212b/18
 dā'ire o.- maḳ 219a/27
 demevī o.- maḳ 194a/17
 dūdī o.- maḳ 211b/12
 ebyaḫ o.- maḳ 212a/21, 213a/18
 efnā o.- maḳ 197b/25
 el-levn-i muḫtelif o.- maḳ 212a/13
 emīn o.- maḳ 180b/26
 evcā' o.- maḳ 208a/8
 fevt o.- maḳ 223b/10
 ḡalīz o.- maḳ 170a/12, 180b/13, 182b/7, 188b/25, 194a/17
 ḡamgin o.- maḳ 199b/27, 200a/16, 203a/5, 207a/1, 208a/5, 215a/6
 ḡaşy o.- maḳ 212b/2
 gibi o.- maḳ 176a/27
 ḡuşşalu o.- maḳ 183a/25
 o.-mamaḳ 183a/25
 o.-mamaḳdur 174a/13
 gūz o.- maḳ 194a/13
 ḥādd o.- maḳ 183b/3
 ḥader o.- maḳ 212b/21
 ḥādiş o.- maḳ 219a/25
 ḥafaḳān o.- maḳ 180b/22
 ḥālet o.- maḳ 203a/4
 ḥamr o.- maḳ 176b/15
 ḥarāret o.- maḳ 182a/22
 ḥuşūnet o.- maḳ 211a/7
 'ırḳ-ı keşīr o.- maḳ 190b/16
 idrār o.- maḳ 210a/23
 iḥtilāc o.- maḳ 212b/19, 212b/22
 ishāl o.- maḳ 210a/23
 issi o.- maḳ 181a/6
 iştihā o.- maḳ 213a/25, 213a/4
 kāhil o.- maḳ 182a/23
 ḳaşīr o.- maḳ 186b/14
 ḳatı o.- maḳ 169a/23
 kesel o.- maḳ 188b/25
 keşīr o.- maḳ 182a/26

kızıl o.- maḳ 191a/11
 kudūretle o.- maḳ 178b/3
 ḳurı o.- maḳ 177b/1
 kūhūletde o.- maḳ 194a/13
 lezīz o.- maḳ 188b/26
 maḳaddem o.- maḳ 181a/6
 mevcī o.- maḳ 211b/12
 miṣār o.- maḳ 211b/12
 muḥtebes o.- maḳ 187a/7
 muḥtelif o.- maḳ 170a/13, 179b/7, 180b/13, 180b/21, 183a/27
 müctemi' o.- maḳ 182a/11, 182a/13, 182a/7
 müdām o.- maḳ 212b/19
 mümtelī o.- maḳ 180b/12
 münḥafzca o.- maḳ 224a/13
 müntin o.- maḳ 213a/2
 müte'affin o.- maḳ 182a/11, 182a/13, 182a/26
 müte'arriż o.- maḳ 211a/20
 mütefāvit o.- maḳ 171a/8
 mütefeyyir o.- maḳ 213a/5
 müteğayyir o.- maḳ 208a/11, 208a/9
 müteḥallil o.- maḳ 182a/12, 182a/14, 182a/8
 mütemeddid o.- maḳ 182a/24, 224a/12
 mütevātir o.- maḳ 182a/21
 nārī o.- maḳ 178b/14, 183b/2
 nedāvet o.- maḳ 182a/27
 nefes o.- maḳ 182a/24, 188b/25, 203b/3, 211a/27
 nefes o.- maḳ 203a/6
 nemli o.- maḳ 211b/12
 nezle o.- maḳ 213a/21
 rāḥat o.- maḳ 180b/14, 180b/15
 renginde o.- maḳ 226a/12
 sā'at o.- maḳ 191a/23
 şağīr o.- maḳ 179a/16
 sākıṭ o.- maḳ 211b/4, 213a/12, 213a/24, 213a/4
 şaḳīl o.- maḳ 178b/1, 179b/14, 212b/27
 sākin o.- maḳ 169a/24, 193a/20, 211a/24, 224a/13
 şalābet o.- maḳ 179a/16
 şaru o.- maḳ 169a/21, 169a/23, 178b/4, 181a/6
 şeḥīn o.- maḳ 194a/18
 serī' o.- maḳ 169a/23, 177b/4, 180b/2, 180b/21, 188b/26
 sıḳlet o.- maḳ 186a/9
 şudā' o.- maḳ 182a/25
 şufret o.- maḳ 180b/3

süst o.- maḳ 212b/27
 ŧiŧkin o.- maḳ 180b/3, 213a/2
 tehtīc o.- maḳ 213a/1
 teza'zu' o.- maḳ 213a/20
 tezeccür o.- maḳ 210b/6
 üzere o.- maḳ 178b/2, 207a/20, 210b/23
 üzerene o.- maḳ 171a/6, 171a/8, 180b/5, 183b/2, 200b/24, 204b/8, 210b/18, 212b/20, 222b/2, 224a/12
 vāḳī' o.- maḳ 178b/1, 178b/20, 182a/21, 198b/25, 200b/23, 205a/17, 205a/24, 211b/11, 212b/20
 veca' o.- maḳ 171a/7, 211a/22
 veca'-ı zāḥir o.- maḳ 203a/4
 verem o.- maḳ 194a/2, 211b/7
 yābis o.- maḳ 194a/13
 yaramaz o.- maḳ 229b/6
 yërde o.- maḳ 170a/14
 yerekān o.- maḳ 211b/6
 yeŧil o.- maḳ 210b/18
 yumŧaḳ o.- maḳ 224a/13
 yübs o.- maḳ 178b/11
 zāḥir o.- maḳ 178b/10, 186b/15, 203a/3, 211b/7, 212b/1
 za'if o.- maḳ 178b/14, 182b/6, 212b/21
 ziyāde o.- maḳ 169a/22, 182b/5, 191a/20
 zülce o.- maḳ 211a/9
 ḥüzünde o.- maḳ bir 212b/24
 muḥtelif o.- maḳ bir 171b/8
 mūnaŧŧıb o.- maḳda ola 172a/27
 ğamgin o.- maḳdan 201a/21
 ḥummā-yı evrām o.- maḳdan 204a/3
 munaŧŧıb o.- maḳdan 229a/11
 mutaŧŧıl o.- maḳdan 200b/22
 mūnaŧŧıb o.- maḳdan 166b/9
 mūnaŧŧıb o.- maḳdan 172a/18, 215a/14
 münkaḫ' o.- maḳdan 231b/7
 müteḥallil o.- maḳdan 181b/19
 müteremmid o.- maḳdan 197b/12
 südde o.- maḳdan 192b/2
 vāŧıl o.- maḳdan 220a/18
 vechle o.- maḳdan 207b/22
 verem o.- maḳdan ola 190a/24
 çoḳ o.- maḳdan olur 216b/20
 rāḥat o.- maḳdan olur 180b/10
 redā'iti o.- maḳdan olur 208b/20

aşfer o.- maḳdur 179a/16
az o.- maḳdur 191a/9
burāḳ o.- maḳdur 216a/22
ḥār o.- maḳdur 169a/21
ḥılṭ o.- maḳdur 174a/13
intifāḥ o.- maḳdur 214b/13
ḳatılıḳ o.- maḳdur 174a/12
mekārın o.- maḳdur 179a/6
müteseḥḥın o.- maḳdur 176b/25
şābit o.- maḳdur 204a/12
şulb o.- maḳdur 204a/12
toḥme o.- maḳdur 229b/6
üzerine o.- maḳdur 177a/14, 204a/13
vāḳı´ o.- maḳdur 178b/21, 179a/1
veca´ o.- maḳdur 203a/6
za´ıf o.- maḳdur 204a/12
intifāḥ o.- maḳdur ol 214b/14
ġālib o.- maḳla 179a/8
ḥāli o.- mamaḳ 191a/24
ḳadar o.- mamaḳ 188b/27
pāk o.- mamıṣ 214a/27
za´ıf o.- mamıṣsa 221a/1
a´rāz o.- masa 206b/27
buḥrān o.- masa 209b/12
çār o.- masa 166b/3
daḥı o.- masa 209b/12, 210a/6, 212a/19
emīn o.- masa 180b/27
fāsıd o.- masa 216a/4
gibi o.- masa 207a/2
ḥalāş o.- masa 217a/21, 228a/25
ishālden o.- masa 210b/13
iştihā o.- masa 202a/17
ḳādir o.- masa 183b/25, 189b/20
meyl o.- masa 187a/19
mudāġ o.- masa 182b/25
muḥtemel o.- masa 186a/13
mümkin o.- masa 227b/5, 228a/27
mündef´ o.- masa 222b/6
münḳalı´ o.- masa 210b/10
müteḥallil o.- masa 190a/3, 230a/10
müteḥammül o.- masa 199a/17
mütēsāvı o.- masa 186b/12
nuzc o.- masa 212a/17

ruṭūbet o.- masa 203b/23
 rūsūb o.- masa 212a/17
 şoğulcan o.- masa 213a/13
 vāfir o.- masa 197a/21
 zāhir o.- masa 207a/3
 za'īf o.- masa 214b/17
 zā'il o.- masa 172b/11
 ziyāde o.- masa 210a/15, 215b/12
 fāsīd o.- masıdur 222a/5
 müte'affin o.- masından 190b/11
 münşir o.- masun 220a/16
 münteşir o.- masun 220b/20
 müstaḥkem o.- masun 207a/23
 müteḳarriḥ o.- masun 228b/16
 ziyāde o.- masun 228b/16
 'āciz o.- maya 195a/20
 'ādet o.- maya 180b/15
 ağır o.- maya 231b/6
 'alāmetler o.- maya 198a/10
 'ārız o.- maya 196a/11, 203b/1, 205b/12
 bādī o.- maya 182a/21
 bādīden o.- maya 179b/8
 bāṭıl o.- maya 191a/17
 daḥı o.- maya 212b/25
 ğālib o.- maya 176b/18
 genç o.- maya 202a/14
 gibi o.- maya 212a/9
 ḥādd o.- maya 219b/23
 ḥādiş o.- maya 213b/1
 ḥāli o.- maya 201a/21
 ḥāşıl o.- maya 181a/26
 ḥuşūnet-ı lisān o.- maya 177a/7
 ḳalmalu o.- maya 185b/8
 ḳavī o.- maya 208a/16
 lāzıma o.- maya 199a/23
 laz'ī o.- maya 177a/6
 muḥarriḳ o.- maya 198a/2
 mu'tād olmış o.- maya 188b/5
 müleyyen o.- maya 223a/4
 mūnaşşib o.- maya 215a/22
 mūnhażm o.- maya 214b/20
 münteşir o.- maya 198b/22
 müseḥḥin o.- maya 171b/24

müstakīm o.- maya 177a/5
 müşābih o.- maya 212a/7
 müteğayyir o.- maya 177a/5
 müteḥalḥal o.- maya 188b/13
 mütevātir o.- maya 177a/7
 mü'eddī o.- maya 231b/14
 nesne o.- maya 167b/2
 ri'āyet olunmuş o.- maya 181b/7
 rüsüb o.- maya 176a/23
 sākıṭ o.- maya 197a/24, 224a/26
 semiyet o.- maya 202a/2, 220b/5
 serī' o.- maya 177a/5
 sersām êtmelü o.- maya 187a/16
 şu o.- maya 177a/23
 taḥlīl o.- maya 170b/10
 tuzlu o.- maya 183b/12, 228a/10
 vāsı' o.- maya 179b/22
 veca'ı o.- maya 215a/22
 zarar o.- maya 167b/5
 ziyāde o.- maya 180a/16, 211b/20, 221a/11, 222b/1
 daḥı o.- maya ol 231b/7
 şedīd o.- maya vèreler 199a/5
 daḥı o.- mayalar 202a/15
 ğāfil o.- mayalar 186b/9, 193b/10, 199a/4
 ḥāli o.- mayalar 187b/3
 bile et o.- mayan 228a/16
 eyyām-ı bāḥūrda o.- mayan 208b/16
 'akabince o.- mayandur 194a/3
 maḥlūṭ o.- mayınca 200a/23
 ma'lūm o.- mayınca 195a/7
 elem o.- mayup 226a/12
 güz o.- mayup 192b/7
 ḳābil o.- mayup 203a/12
 maḳrūr o.- mayup 186a/19
 münḥedir o.- mayup 180a/7
 müteğayyir o.- mayup 177a/4
 şādık o.- mayup 191a/23
 'āmm o.- maz 198b/1
 'ārız o.- maz 168b/11, 187a/3
 'aṭaş o.- maz 190b/19
 bucaḳlarda o.- maz 196b/1
 buḥrān o.- maz 209a/22, 209a/24, 209b/5, 209b/8, 209b/9
 buḥrān-ı tām o.- maz 208b/12

ceyyiddür o.- maz 208b/9
 ditremek o.- maz 175a/13, 183a/11
 eyü o.- maz 209a/25
 gāh o.- maz 223a/2
 gibi o.- maz 225b/17
 ḥādiş o.- maz 193b/25, 209a/27, 214b/22, 224a/15
 ḥalāş o.- maz 167b/26, 171b/18
 ḥāli o.- maz 193a/5
 ḥarāret o.- maz 175b/16
 ḥayzrlu o.- maz 208a/17
 ḥummā-yı leza' o.- maz 185a/26
 ihtiyāc o.- maz 219a/12
 ikiside o.- maz 208b/10
 ḳābil o.- maz 181b/21
 ḳadar o.- maz 188b/13
 ḳādir o.- maz 207b/27, 214a/13, 229a/14
 ḳal' o.- maz 170b/9
 ḳatı o.- maz 185a/25
 köki o.- maz 168b/23, 169b/12, 215a/17, 216b/5
 lehīb o.- maz 198a/26
 māddeşi o.- maz 228b/6
 mālīk o.- maz 183a/10
 meyl eylemek o.- maz 223a/12
 muḥtāc o.- maz 225b/2
 muḳarrer o.- maz 199b/5
 müfḳt o.- maz 207a/8
 mümkin o.- maz 224a/4
 münfe'il o.- maz 200b/8, 202a/4
 münḳalī' o.- maz 191a/27
 mürekkeb o.- maz 190a/1
 mürnefi' o.- maz 230a/19
 müştedd o.- maz 189a/1, 204a/19
 müte'affin o.- maz 200a/23, 200a/25
 müteḥallil o.- maz 188b/14
 müteḥammül o.- maz 218a/6
 müteḳarriḥ o.- maz 228b/14, 228b/4
 mütevellid o.- maz 228b/4
 naḳī o.- maz 196a/3
 suḥūnet o.- maz 190b/25
 taḥlīl o.- maz 168a/23, 182a/4
 terk etmek o.- maz 190a/25
 'ufūnet o.- maz 182a/19
 ürpermek o.- maz 189a/1

vāşıl o.- maz 222a/6
 veca'ı o.- maz 223a/20
 yaramaz o.- maz 209a/20
 yêrde o.- maz 216a/23
 yumşak o.- maz 223a/26
 zāhir o.- maz 172a/12, 181b/13, 185b/1, 193a/9, 198a/26
 ziyāde o.- maz 185a/27, 214a/26, 214b/5
 müştedd o.- maz bir 188a/24
 kuvvet o.- maz ola 207a/11
 hādîş o.- mazdan 202a/1
 sākıt o.- mazdan 188a/10
 zāhir o.- mazdan 203a/11
 hummāsi o.- mazsa 218a/26
 fevt o.- miş 177b/23
 ğarķ o.- miş 177b/23
 hādîş o.- miş 201b/26
 herīse o.- miş 207a/27
 müte'affin o.- miş 193b/21, 201b/17
 müteħaccir o.- miş 226a/9
 perverde o.- miş 231a/24
 rāst o.- miş 205a/3
 ter o.- miş 178a/24
 yağıyla o.- miş 229a/22
 ħall o.- miş ola 171a/1
 ħāric o.- miş ola 204a/17
 muħālîf o.- miş ola 204a/17
 muṭabbib o.- miş ola 204b/26
 müctemi' o.- miş ola 227a/5
 mūnaşşîb o.- miş ola 226a/11
 münķali' o.- miş ola 184b/15
 müte'affin o.- miş ola 201b/14
 müteħaccir o.- miş ola 226a/10
 mütevellid o.- miş ola 226a/12
 üzerine o.- miş ola 207a/7
 zāhir o.- miş ola 203a/13
 mu'tād o.- miş olmaya 188b/5
 müte'affin o.- miş olsa 175a/17
 rengin o.- miş olsa 210a/6
 ķarīb o.- mişdı 173b/23
 mü'tād o.- mişdı 181a/1
 şöyle o.- mişdı 168a/10
 za'if o.- mişdı 173b/23
 dıķķ o.- mişdur 207a/3

fāsīd o.- mışdur 216a/5
 fevt o.- mışdur 177b/24
 ara o.- mışdur 222a/26
 malūt o.- mışdur 225a/14
 mūndef‘ o.- mışdur 232a/21
 mūte‘affin o.- mışdur 181b/17
 mūtearri o.- mışdur 197a/12
 vāı‘ o.- mışdur 220b/18
 mūtearri o.- muş 228b/17
 muavvī o.- muş ola vėreler 193b/2
 ‘illet o.- muş ola 193b/6
 muteriq o.- muş ola 194b/2
 mūberriid o.- muş ola 200a/9
 mūtevellid o.- muş ola 223a/23
 yufacu o.- muş ola 224b/14
 ‘āriż o.- muşdur 207a/17
 gibi o.- muşdur 204a/19, 217b/4
 al o.- muşdur 217b/25
 āşıl o.- muşdur 226a/15
 ıl-ı malūt o.- muşdur 232a/20
 memnū‘ o.- muşdur 207a/15
 mūsteil o.- muşdur 203b/18
 mūte‘affin o.- muşdur 186b/23, 186b/24, 192b/23, 192b/24, 193a/1
 mūtemekkin o.- muşdur 204a/18
 şadrda o.- muşdur 192b/25
 za‘if o.- muşdur 207a/14
 a o.- sa 185a/7
 aı o.- sa 189b/2
 aılı o.- sa 201b/25
 abar o.- sa 210b/19
 arı o.- sa 173a/26
 arısı o.- sa 176b/23
 amer o.- sa 166b/16
 aşar o.- sa 191a/15
 ‘āriż o.- sa 187a/1, 187a/22, 187b/8, 196a/12, 200b/1, 203b/13, 203b/14, 213b/11, 213b/13, 213b/14, 213b/2, 213b/5, 213b/6, 213b/7, 213b/8, 213b/9, 214b/10
 asūde o.- sa 212a/22
 aval o.- sa 191a/16
 ayakda o.- sa 168b/17, 172a/24, 172a/3, 215a/10
 az o.- sa 171b/13, 175a/24
 a‘zāya o.- sa 182b/20
 ‘aim o.- sa 175a/22, 175a/25, 210a/13, 227b/19
 baırşaklarda o.- sa 176b/21

- bākī o.- sa 175b/17, 179a/11, 185a/6, 190a/4
 balğamı o.- sa 182a/2
 balğamī o.- sa 172b/2
 bārid o.- sa 201b/23
 baṭī o.- sa 175a/25
 berrāḳ o.- sa 185a/3
 beyāz o.- sa 212a/22
 bile o.- sa 187a/23, 213a/12
 böyle o.- sa 176a/27, 222b/2
 bürüdet o.- sa 201b/26
 büşreler o.- sa 210a/22
 cem' o.- sa 212a/24
 cemī'-i 'urūḳda o.- sa 181b/12
 çekmekden o.- sa 179a/14
 çok o.- sa 179b/22, 215a/8, 218a/21
 daḥı o.- sa 231b/3
 dā'im o.- sa 207a/2, 212a/18
 demile o.- sa 176a/22
 dört o.- sa 198a/12
 ebred o.- sa 210a/19
 ebyāz o.- sa 185a/3
 eger o.- sa 209a/22, 209a/24, 209a/25
 ekşerinde o.- sa 181b/13
 etlerde o.- sa 220b/10
 eyü o.- sa 209b/14, 210a/17
 faşd eylemek fevt o.- sa 190b/3
 ğālib o.- sa 185b/10, 186a/1
 ğalīz o.- sa 171b/12, 194b/12, 212a/21
 ğalīzle o.- sa 212b/26
 ğaşeyān o.- sa 187a/19
 ğaşy o.- sa 212a/27
 ğāyet o.- sa 190a/26
 ğā'ış o.- sa 224a/10
 gibi o.- sa 185a/2, 210a/16, 210b/20
 gider o.- sa 212a/22
 görür o.- sa 210b/21
 gün o.- sa 204b/19, 215b/5
 günü o.- sa 184b/12
 güninde o.- sa 194b/4
 günleri o.- sa 187b/17
 ḥācet o.- sa 192b/12
 ḥādd-ı ḥummā o.- sa 210b/9
 ḥādiş o.- sa 175b/3, 177a/11, 177b/21, 181a/5, 185a/4, 190b/22, 190b/23, 191a/1,

194a/21, 194b/11, 208b/26, 215a/9, 216a/10
 haft o.- sa 192b/2
 hāli o.- sa 185a/7
 hām o.- sa 198b/6
 harāret o.- sa 231b/4
 harāret-i tārī o.- sa 182b/24
 hāşıl o.- sa 181b/4
 hasta o.- sa 210b/21
 hıltlar o.- sa 171b/12, 181b/3
 hiddet o.- sa 219a/26
 hummālarda o.- sa 211b/25
 hummāyla o.- sa 185a/4
 incğırık o.- sa 211a/11
 ifrāt-ı ğazabdan o.- sa 178a/14
 ifrātla o.- sa 178b/12
 ihtilāt o.- sa 210a/14
 ihtilāt-ı zihinile o.- sa 212b/12
 ishāl o.- sa 195b/20
 istifrāĝ o.- sa 211b/10
 kâbil o.- sa 175b/10
 kâdir o.- sa 210a/11
 kara o.- sa 176b/4, 198b/24
 karīb o.- sa 184a/14
 kaşır o.- sa 194b/4
 katı o.- sa 175a/23
 kavī o.- sa 183a/12, 188a/9, 189b/8
 kelāl o.- sa 213b/25
 keşir o.- sa 168a/25, 224b/21
 kışır o.- sa 175a/9
 kötürüm o.- sa 173a/18
 kurb-ı hummā o.- sa 179a/1
 kuşür o.- sa 213b/3
 lehīb o.- sa 206b/26
 maħarrika o.- sa 188a/21
 mālūf o.- sa 183a/14
 mā'il o.- sa 186a/4, 186a/9, 188b/23
 mertebe-i şālisede o.- sa 204a/1
 mertebe-yi şānīyyede o.- sa 203b/27
 muhālefet o.- sa 212b/6
 muhālif o.- sa 212b/6
 muħtebes o.- sa 179b/25
 muhtelif o.- sa 212a/23
 mu'tedil o.- sa 187b/17, 187b/26

müddet-i kaşır o.- sa 176a/17
 mümtelī o.- sa 167a/26
 münbaşı o.- sa 176a/9
 mündef' o.- sa 193a/7
 münharif o.- sa 175b/18
 münherif o.- sa 175a/18
 münkaţ' o.- sa 231b/8
 münteşir o.- sa 221a/20
 müşte'il o.- sa 175b/14, 179b/5
 müte'affin o.- sa 175a/15, 175a/16, 181b/14, 181b/16, 181b/9, 188b/8, 200b/2
 müte'affin olmuş o.- sa 175a/17
 mütefeyyir o.- sa 176a/25
 müteğayyir o.- sa 184b/27'aql.a
 mütekarrih o.- sa 229a/17
 mütesāvī o.- sa 186b/12, 210a/19
 müteseħhin o.- sa 181a/21, 182b/25
 mütevātir o.- sa 175a/22
 müttefiķ o.- sa 204a/17
 müzemmin o.- sa 230a/1
 müzmin o.- sa 186a/26
 naķī o.- sa 202a/4
 nefhile o.- sa 213a/24
 nesnelerden o.- sa 180b/2
 neşāt o.- sa 214a/17
 peydā o.- sa 173b/2
 raķīķ o.- sa 168a/26, 171b/13, 176b/13, 204b/2, 219a/26
 reddī o.- sa 188a/9
 remed o.- sa 213b/4
 rengin olmuş o.- sa 210a/6
 ru'āf o.- sa 187b/9
 rüsüb olsa o.- sa 185a/1
 şafra o.- sa 190b/8
 şafravī o.- sa 169a/21, 213b/3
 sākin o.- sa 183a/14, 188a/1, 199a/19
 şayf o.- sa 194b/13
 sebebinden o.- sa 178b/28
 sebebiyle o.- sa 178b/21
 seħhāb o.- sa 184b/26
 sevdāvī o.- sa 171a/5
 sinn-i şebābda o.- sa 194b/13
 şonra o.- sa 212b/14
 su'āl o.- sa 184a/17
 suhūnet o.- sa 209b/23

sukūṭıla o.- sa 212b/16
 sü'āl o.- sa 192b/25
 süst o.- sa 222b/19
 tarafda o.- sa 172b/12
 ṭārī o.- sa 204b/1
 ṭavīl o.- sa 175a/10, 175a/24
 teḥeyyün o.- sa 209b/24
 tenkıyye o.- sa 199a/19
 ṭolu olmağla o.- sa 213a/1
 ṭurur o.- sa 213b/24
 tüyi o.- sa 212b/22
 'ufūnetinden o.- sa 195b/25
 uylukda o.- sa 215a/10
 üzerine o.- sa 166b/16, 175b/14, 191a/14, 209b/22, 210a/14, 210a/18, 210a/3
 vāfir o.- sa 197a/20
 vaqarla o.- sa 211a/25
 vāqī' o.- sa 176b/11, 178a/6, 178a/7, 187a/2, 201b/22, 209a/12, 209a/13, 209a/15,
 209b/4, 209b/7, 211a/8, 212b/23
 vasaṭında o.- sa 176b/3
 veca' o.- sa 168a/1, 173a/3, 184a/17, 211a/21
 verem o.- sa 171b/16
 yaramaz o.- sa 209b/15
 yatur o.- sa 207a/3
 yeşil olmağıla o.- sa 212b/1
 yeyegen o.- sa 189b/17
 yübs o.- sa 210a/2
 zāhir o.- sa 185b/13, 188a/9, 191b/17, 194b/14, 198b/11, 199a/10, 201b/19, 209a/10,
 209a/11, 209b/12, 209b/21, 228b/24, 231b/2
 za'īf o.- sa 171b/16, 184b/10, 189a/11, 189b/20, 205a/5, 215b/12, 215b/14
 zā'il o.- sa 180b/8
 zā'il o.- sa 184a/21
 ziyāde o.- sa 169a/15, 174b/17, 187a/19, 215a/26
 zükāmdan o.- sa 181a/8
 cemā'atile o.- sa bir 229b/1
 'āciz o.- sa ol 175b/15
 mürtefi' o.- sa ol 224a/9
 rüsüb o.- sa olsa 184b/27' aql.a
 issi o.- sadur 187b/16
 mütesehḥin o.- salar 182b/26
 müteḳaddir o.- sa 'uzv 183a/14
 çıqarmış o.- sun 221b/4
 dürlü olursa o.- sun 222b/15
 idrārla o.- sun 211b/11

istifrāğ olursa o.- sun 210a/24
 mā'il o.- sun 198a/8
 rāḥat o.- sun 170a/26, 192a/2
 yaş o.- sun 169a/9
 biri o.- unca 220a/1
 'ilāc o.- unmasa 228a/27
 'āciz o.- up 223a/25
 'aczi o.- up 208b/21
 ağır o.- up 213b/3
 āḥir o.- up 208a/22
 'alāmet-i maşrıḳ o.- up 216a/22
 büyük o.- up 230a/10
 cetl o.- up 229b/1
 çok o.- up 188a/27, 201b/21, 203a/2, 221a/20, 232a/3
 ebyaž o.- up 176b/1
 fāsıd o.- up 179b/20
 faşl-ı ḥuşūmet o.- up 207b/15
 ğālib o.- up 175a/6, 198a/8, 207b/19, 207b/21, 207b/22, 208a/3, 209b/15, 212b/11
 ğalīz o.- up 184b/27 'aql.a, 215a/5, 222a/12, 224b/7
 ğalīzce o.- up 172a/18
 ğalz o.- up 213b/22
 ğaşy o.- up 223b/10
 gibi o.- up 226a/27
 günü o.- up 192b/5
 günleri o.- up 184b/7
 ḥādıṣ o.- up 179a/4, 179b/20, 185a/6, 200b/4, 231b/2
 ḥaft o.- up 183b/1
 ḥalt o.- up 206a/11
 ḥarāret o.- up 166b/15, 191b/7
 ḥarāret-i lāzıma o.- up 204a/13
 ḥārr-ı ḥummāsı o.- up 215a/6
 ḥāşıl o.- up 199b/14
 'ırḳ-ı nisāsı o.- up 167a/12
 ifrāṭ o.- up 169b/19
 ifrāṭ-ı ḥarāret o.- up 199a/2
 işler o.- up 183b/27
 ḳabarcuḳ o.- up 219a/3
 ḳabz o.- up 185a/11
 ḳalīl o.- up 216a/24
 ḳavī o.- up 181a/11, 189a/18, 198b/23
 keşīf o.- up 227a/10
 keşīr o.- up 188b/10
 ḳızıl o.- up 179b/14

ıuraklık o.- up 201b/23
 laıf o.- up 186a/16
 mahlut o.- up 169b/21
 maıhır o.- up 199b/2
 manı' o.- up 222a/10
 martub o.- up 192b/5
 midde o.- up 224a/20
 muıtebes o.- up 217a/3, 231b/2
 mu'tad o.- up 166b/5
 muztarib o.- up 208b/18
 multehib o.- up 179b/21
 mumkin o.- up 206b/10
 mumtelı o.- up 202b/20
 munbasit o.- up 176a/8, 231b/26
 muncezb o.- up 166b/1, 199b/14
 mundef' o.- up 219a/2
 mundefir o.- up 225b/7
 mundefir o.- up 224b/6
 mundefiric o.- up 224a/8
 mundefı o.- up 231a/14
 munhall o.- up 176a/10, 185a/1
 munkali' o.- up 210a/27
 munkat' o.- up 231b/18, 231b/20
 muntefih o.- up 209b/24
 mustehıl o.- up 220b/14
 muste'id o.- up 175b/9
 musterhi o.- up 222b/2
 muste'riz o.- up 224a/10
 mustevli o.- up 207b/17
 musıtedd o.- up 166b/12, 168a/19, 190a/26, 207b/12
 musıte'il o.- up 179b/20
 mute'affin o.- up 231b/20
 muferrik o.- up 203b/23
 mufeyyir o.- up 222a/17
 mufhallil o.- up 204a/14
 mufharrik o.- up 197b/12
 mufhayyir o.- up 208b/18
 muteseıhin o.- up 197b/25
 mute'ezzi o.- up 208b/25
 muttesi' o.- up 218b/19
 muzmin o.- up 217a/20
 rahat o.- up 216b/13
 rakik o.- up 176a/23, 212a/18

- şāfī o.- up 201b/25
 saḥc o.- up 208a/19
 sākīṭ o.- up 210a/1, 223b/10
 sa'y étmez o.- up 222b/1
 si'āl o.- up 189b/3
 şovuk o.- up 189a/26
 şudā' o.- up 210b/10
 ṭabī'i o.- up 210b/4
 taḥlīl o.- up 180b/11
 ṭar o.- up 168a/20, 215a/14
 ṭavīl o.- up 230a/1
 toḥme o.- up 179b/19
 üzerene o.- up 188a/23, 210a/16, 214a/15
 vāḳı' o.- up 209b/18, 210a/25, 210b/1, 213b/19
 verem o.- up 226a/9
 yerlerde o.- up 180a/14
 yesīr o.- up 200b/2
 yumşak o.- up 224b/24
 zāhir o.- up 175b/4, 203a/3, 222b/6
 za'īf o.- up 188b/11, 200b/8, 210b/5
 zā'il o.- up 184b/14
 ziyāde o.- up 199a/2, 215b/3
 kudūret o.- up bir 201b/24
 'āciz o.- ur 181a/27
 'adesiyye o.- ur 220a/26
 aḳ o.- ur 216a/22
 'aḳabince o.- ur 194a/15
 aḳall o.- ur 219a/23
 'alāmāt-ı muhlikeyile o.- ur 212b/8
 alnında o.- ur 228a/3
 'ām o.- ur 190a/1, 219b/15
 arasında o.- ur 190b/15, 191a/10, 226b/17
 a'rāz-ı 'aẓīm o.- ur 208a/13
 a'rec o.- ur 167a/15, 172b/12
 'ārīz o.- ur 168b/12, 178b/10, 179b/4, 183b/5, 186b/27, 190b/26, 191a/1, 191a/4, 193a/18, 200a/21, 202b/15, 203b/3, 205a/10, 207a/15, 209b/13, 222a/4, 231a/10, 231b/9
 'arīzū'l-aşıl o.- ur 217a/1
 artuḳ o.- ur 167a/27
 'āşī o.- ur 199b/7
 'asīr o.- ur 167a/25, 172a/15, 209b/13
 'asr-ı kelām o.- ur 188b/27
 asra' o.- ur 219a/22
 'aşaş o.- ur 194a/20

az o.- ur 175a/13, 178b/12, 179b/2, 188b/15, 194a/20, 194b/2, 198a/26, 202b/27, 203a/9,
 208a/14, 216a/24, 220a/24, 224a/18, 227a/16, 229a/26, 229b/1, 231a/10, 231a/18
 ‘āzic o.- ur 196a/13
 ‘aẓīm o.- ur 194a/19
 ‘aẓīm o.- ur 200b/13
 bāde o.- ur 220a/14
 bahārda o.- ur 202b/27
 bākī o.- ur 177a/10
 balğamdan o.- ur 228b/3
 bārid o.- ur 207a/21
 bāṭıl o.- ur 224b/13
 baṭī o.- ur 179a/7, 194a/11, 194a/15
 ba‘zı o.- ur 209b/10, 227a/3
 bedel o.- ur 225a/12
 berāber o.- ur 176a/19
 bile o.- ur 216a/27
 bilekde o.- ur 228a/3
 boynunda o.- ur 229b/7
 böyle o.- ur 225a/19
 budlarda o.- ur 229b/7
 buḥārī o.- ur 191a/6
 buḥrān o.- ur 209b/10, 212b/8
 buṭlarda o.- ur 227b/24
 bürüdet o.- ur 183a/11
 büşreler o.- ur 231b/25
 cārī o.- ur 227a/24
 cefāf o.- ur 200b/12
 cem‘ o.- ur 179b/3, 182a/3, 228b/6
 cemā‘atile o.- ur 229b/1
 civānlarda o.- ur 202b/26
 çıkarmağla o.- ur 208b/3
 çıkmayıla o.- ur 208b/2
 çoğ o.- ur 168a/27, 176a/18, 179b/3, 185a/24, 190b/23, 191a/7, 194a/23, 200b/27,
 219a/20, 225b/5, 228a/27, 228a/4
 çoğ olmağdan o.- ur 216b/20
 çökmüş o.- ur 176b/1
 daḥı o.- ur 196a/23, 204a/22, 215a/8, 216a/26, 216b/26, 223b/20, 228b/8, 231a/17,
 231b/24, 231b/25
 dā’im o.- ur 188b/9, 193a/19
 delīl o.- ur 210a/18
 demek o.- ur 192b/26, 226a/8, 227a/22
 direm o.- ur 173b/19
 diri o.- ur 206b/24

- dürlü o.- ur 208a/17
 eblağ o.- ur 173a/4
 ebyaz o.- ur 180b/3
 ebyaz-ı raķīķ o.- ur 207a/21
 ekkāl o.- ur 216b/27, 217a/4
 ekşer o.- ur 194a/15, 196a/27, 225b/20
 eksicek o.- ur 194a/9
 emr-i müşkil o.- ur 188a/11
 emrāz-ı hāddlerde o.- ur 208b/20
 emvāc o.- ur 211b/22
 envā' o.- ur 198a/19
 eşer o.- ur 191a/11
 eşen o.- ur 204a/23, 204a/25
 esvedü'l-elvān o.- ur 194b/2
 eşid o.- ur 219a/22
 eydür o.- ur 209b/13
 fāriğ o.- ur 212b/10
 fāsīd o.- ur 202a/11, 216a/2
 fā'ide o.- ur 181a/25
 gāh o.- ur 168b/3, 172a/13, 177a/9, 178b/11, 178b/12, 178b/14, 180a/17, 180b/3, 182a/25, 183a/11, 183a/2, 183a/22, 184b/25, 188a/27, 188b/20, 188b/21, 190b/17, 190b/18, 191a/27, 191a/3, 191a/5, 194a/18, 196a/19, 197b/26, 198a/19, 199a/21, 199b/1, 199b/25, 201b/13, 204a/10, 204a/7, 205a/9, 206a/4, 207a/17, 207a/18, 207a/20, 212b/9, 214b/22, 216a/27, 216b/26, 216b/27, 217b/8, 217b/9, 218a/2, 219a/20, 219b/14, 220a/6, 222a/13, 222b/25, 223a/1, 225b/3, 226b/24, 227a/10, 227a/4, 227a/7, 227b/2, 228a/12, 228b/19, 229b/23, 230a/22, 231a/8
 gālib o.- ur 183a/23
 gālīz o.- ur 188a/20, 202b/19, 219a/11, 220a/24
 gamgin o.- ur 217b/23
 gaşy o.- ur 199b/10, 200b/14, 220a/7
 geçerek o.- ur 228a/13
 geçmekle o.- ur 217b/8
 gibi o.- ur 190b/25, 191a/11, 194a/26, 197b/27, 217b/22, 225a/6, 230a/19
 girincek o.- ur 211b/23
 gökçek o.- ur 208a/17
 görgin o.- ur 229b/3
 göyünmekden o.- ur 193b/23
 gudū-yı buşūrlar o.- ur 228a/12
 guşşda o.- ur 200b/13
 gün o.- ur 209b/8
 habs o.- ur 227a/9
 hacm o.- ur 217b/10
 hādīş o.- ur 168a/27, 179a/15, 179b/21, 180b/12, 181b/16, 181b/9, 185a/16, 188b/5,

188b/6, 190b/11, 193b/22, 196a/13, 198a/22, 199a/22, 199a/23, 199b/2, 199b/8, 200b/22, 201b/11, 201b/13, 204a/11, 204a/8, 208a/21, 214b/11, 214b/14, 214b/22, 219a/4, 222a/14, 222b/26, 223a/1, 225a/16, 228a/24, 228b/13, 230a/22, 231a/19, 231a/7, 231b/23

ḥafīfce o.- ur 216a/24

ḥalāş o.- ur 171b/13, 196a/18, 209b/18, 228b/18

ḥalaş o.- ur 186b/13

ḥālet o.- ur 193a/3

ḥāli o.- ur 181b/24, 201b/18

ḥalṭ edüp o.- ur 229a/22

ḥāmīl o.- ur 200b/3

ḥāmīz o.- ur 190b/18

ḥarāret-i ġarībe o.- ur 175b/15

ḥarāreti o.- ur 170a/9

ḥareket eylemekden o.- ur 225a/15

ḥāşıl o.- ur 168b/1, 181a/25, 181b/4, 188a/21, 200a/8, 207b/18, 212b/11, 226b/12, 231a/20, 231b/11

ḥaṭā o.- ur 230a/22

helāk o.- ur 197b/27, 228b/20

ḥiddetde o.- ur 168b/3

ḥōş o.- ur 177a/6

ḥulv o.- ur 190b/18

ḥummā o.- ur 174b/17, 179b/5, 219b/18

ḥummā-yı ‘afnī o.- ur 179b/6

ḥummā-yı vebāī o.- ur 200b/5

ḥummāsı o.- ur 217b/22, 221b/27

ḥuşkrīş o.- ur 231b/24

ḥuşkrīşe o.- ur 218a/17, 231b/26

ḥuṭūṭ o.- ur 218a/19

ḥüsn o.- ur 208b/14

‘ırķ o.- ur 180a/17

için o.- ur 206b/8

içincek o.- ur 211b/23

içinde o.- ur 223b/20

ifrāṭ-ı veca‘ o.- ur 179a/3

iḥtirāk o.- ur 218a/18

iḥtirāk-ı müştedd o.- ur 216b/26

iḥtiyāc o.- ur 218a/3

‘ilāc o.- ur 221a/10

iltihāb o.- ur 217b/23

imtilā o.- ur 223a/2

intikālle o.- ur 208a/25

ishāl o.- ur 185b/20

isrāf o.- ur 223b/11
 istifrāg o.- ur 171b/13
 abakla o.- ur 218a/27
 abarcu o.- ur 231a/7
 abarı o.- ur 190b/20
 ābil o.- ur 172a/15
 adar o.- ur 227a/14
 āh o.- ur 177a/10
 ara o.- ur 176b/5, 199b/5
 aır o.- ur 176a/18
 at o.- ur 185a/24
 atı o.- ur 198a/25, 223b/19
 avı o.- ur 183a/13, 204a/27
 kemākān o.- ur 181b/23
 kemūdeti o.- ur 228b/9
 kepegiyle o.- ur 179b/18
 kesede o.- ur 229b/1
 kef o.- ur 179b/2
 keır o.- ur 194a/21
 ki o.- ur 214b/25
 kimesnelerde o.- ur 172a/6
 oltuda o.- ur 229b/7
 oparmala o.- ur 227b/8
 kudūret o.- ur 193a/4, 194a/26
 kūcūcek o.- ur 228b/7
 laz'ı o.- ur 223b/15
 lehīb o.- ur 217b/23
 māddeden o.- ur 228b/6
 māddeleden o.- ur 220a/5
 malū o.- ur 186a/22
 mare o.- ur 218a/17
 maresi o.- ur 231b/24
 mālī o.- ur 190b/18
 ma'lūm o.- ur 176a/1, 188a/10, 197b/13, 200b/20
 māni' o.- ur 188a/11
 manum o.- ur 188b/14
 mara o.- ur 208a/23
 maa o.- ur 218a/18
 mā'il o.- ur 194a/27, 216b/27, 227a/20
 mekk o.- ur 172b/1
 megūl o.- ur 209b/19
 mevcūd o.- ur 175a/7
 mevzi' de o.- ur 231b/26

meyyit o.- ur 216a/2
 mizāclarda o.- ur 200a/1
 muḥādded o.- ur 224a/6
 muḥtāc o.- ur 227b/7
 muḥteḳin o.- ur 179b/3, 188b/2, 188b/4, 215b/15, 232a/1
 muḥtelif o.- ur 179a/7, 197b/11
 muḳadder o.- ur 208b/13
 müctemi' o.- ur 175b/19, 193a/10, 212b/10, 226b/13
 müddeti o.- ur 175a/17
 mükevvin o.- ur 227a/3
 mülākī o.- ur 177a/1
 mümkin o.- ur 224b/24
 mümtelī o.- ur 225a/17
 mün' aḳıd o.- ur 227b/26
 münāzī o.- ur 168b/2
 mündef' o.- ur 167b/27, 212b/9, 218b/26
 münfe'il o.- ur 183a/17, 200b/9
 münfetḥ o.- ur 225a/17
 münḥafız o.- ur 191a/12
 münḥall o.- ur 188a/22, 216b/27
 münhazım o.- ur 212b/10
 münkabz o.- ur 178a/11
 münḳalib o.- ur 179a/5
 münḳısm o.- ur 183a/1
 münteşir o.- ur 186a/22, 198a/24, 200b/5, 232a/1
 müstedir o.- ur 228b/9
 müste'id o.- ur 168b/10
 müşābih o.- ur 177a/7
 müşkil o.- ur 169b/19, 185b/9, 195a/9, 213b/20
 müştedd o.- ur 186b/25, 188a/25, 196b/26, 219a/20, 219a/24
 müşte'il o.- ur 174b/13
 müte'affin o.- ur 175b/19, 182a/19, 188a/27, 188b/15, 190b/12, 192b/22, 197b/10
 mütefāvit o.- ur 191a/12, 194a/15
 müteferriḳ o.- ur 198a/24, 228a/17
 müteğayyir o.- ur 200a/22
 müteḥallil o.- ur 182b/27
 müteḳarriḥ o.- ur 216b/27, 228b/3, 231b/26
 mütekevvin o.- ur 226b/11, 227a/2
 mütesehḥin o.- ur 181a/22, 182b/21, 182b/22
 müteşebbiş o.- ur 193b/25
 mütevātir o.- ur 191a/13, 194a/20, 200a/2
 mütevellid o.- ur 197b/10, 200b/27, 223a/25, 225a/15, 227a/15, 227a/9, 227b/23, 227b/26, 228b/2, 231a/16

müteverrim o.- ur 216b/25
 mütezâ'id o.- ur 228b/8
 müte'eddī o.- ur 228b/13
 müte'ezzī o.- ur 199b/1
 müttehid o.- ur 185a/27
 müttesi' o.- ur 193a/10
 müzmin o.- ur 191a/27, 208a/21
 mü'eddī o.- ur 175a/8, 180b/8, 214a/16, 225b/5
 nādir o.- ur 168b/8
 nāfi' o.- ur 172a/4
 nāfiz o.- ur 175a/12
 nākış o.- ur 208b/12
 nārī o.- ur 197b/24
 nedāvet o.- ur 178b/12
 nehārā o.- ur 219a/23
 nesne o.- ur 196a/27
 nesnelerde o.- ur 211b/24
 nüks o.- ur 214a/13
 oğlancuqlarda o.- ur 202b/26
 olağan o.- ur 191a/26, 200b/7, 228a/16
 öksürmekle o.- ur 208b/2
 peydā o.- ur 175b/20, 175b/22
 rāhat olmağdan o.- ur 180b/10
 raķīķ o.- ur 186a/21
 rebi'de o.- ur 218a/21
 redā'iti olmağdan o.- ur 208b/20
 reng o.- ur 222a/15
 ri'āfla o.- ur 208a/24
 ricācı o.- ur 190b/17
 rub' o.- ur 194a/2
 ruṭubetlerden o.- ur 232a/1
 sā'at o.- ur 194a/14
 sādec-i nemle o.- ur 217a/4
 şādır o.- ur 183a/10
 şafīr o.- ur 191a/12
 şafṛā o.- ur 219a/26
 şafṛādan o.- ur 216a/19
 şağīr o.- ur 194a/15
 sā'ī o.- ur 217a/4
 sākīṭ o.- ur 179a/6, 187b/10, 190b/20, 190b/27, 199b/11, 200b/12, 200b/14, 214a/15
 şaķīl o.- ur 193a/19
 sākīn o.- ur 169b/25, 188a/25, 224a/19, 224a/6
 sākince o.- ur 181b/10

ŧalb o.- ur 211b/15
 sālīm o.- ur 168a/1
 ŧaru o.- ur 190b/21
 ŧaḥında o.- ur 216a/23
 sāl'ıl o.- ur 219a/20
 sebeb o.- ur 201b/14
 sebeb ol o.- ur 181b/25
 sebebden o.- ur 188b/8
 sektede o.- ur 211b/25
 selīm o.- ur 221b/2
 sereḫān o.- ur 228a/27
 serī' o.- ur 179a/7, 183b/1, 185a/23
 sevdā o.- ur 193b/24
 sevdādan o.- ur 227a/16
 seyelān o.- ur 217b/8
 ŧıḫca o.- ur 196b/1
 si'āl o.- ur 178b/13
 ŧonra o.- ur 194a/19, 228a/23
 ŧufret o.- ur 210a/1
 ŧuyı o.- ur 218a/18
 süddeler o.- ur 179a/26
 süst o.- ur 199b/4
 ŧehirlerde o.- ur 220a/15
 ŧiŧkinlik o.- ur 199b/4
 ŧabakaları o.- ur 196a/27
 tābī' o.- ur 207a/18
 taḥlīl o.- ur 172b/13, 181b/18
 taḫīlü'l-ḫareket o.- ur 224a/11
 tām o.- ur 208b/14
 tamām o.- ur 173b/20, 183b/6
 ḫamar o.- ur 228b/10
 ḫamarlarda o.- ur 231a/11
 ḫaraflarda o.- ur 228a/24
 ḫavīl o.- ur 185a/16, 185a/26, 191a/27, 194b/11, 200b/1
 ḫavilü'l-ömr o.- ur 167b/27
 ḫā'üsiyye o.- ur 218a/19, 218b/13
 tebrīd o.- ur 207a/18
 teheyyūç o.- ur 190b/19
 telehhüb o.- ur 218a/17
 temelmül o.- ur 219b/19
 tenāvül o.- ur 177a/1
 tīz o.- ur 182a/8
 'ufūneti o.- ur 227a/20

ʿurūḳda o.- ur 219a/27
 uzun o.- ur 229b/8
 ʿużv-ı münhalḫal
 o.- ur 193a/10
 üzere o.- ur 194b/1
 üzerine o.- ur 185a/18, 196b/27
 vācib o.- ur 169b/20
 vāḳıʿ o.- ur 170a/11, 182b/4, 183a/19, 183a/21, 185a/26, 187a/2, 191a/11, 193b/6,
 194a/3, 196b/27, 197a/13, 202b/27, 207a/13, 207a/14, 207b/11, 209a/12, 209a/14,
 209a/22, 209a/25, 209b/10, 212b/8, 216b/19, 216b/22, 218b/12, 224b/19, 228b/17,
 231a/22
 vaḳt o.- ur 175a/8
 vaḳt-ı buḫrānda o.- ur 175a/14
 vaḳt-ı inḫiḫātda o.- ur 208b/9
 vaḳtda o.- ur 204a/16
 vāsiʿ o.- ur 222b/5
 vāşıl o.- ur 191a/5, 200b/4
 vecaʿ o.- ur 200b/13
 vecaʿ-ı mafāşıl o.- ur 194a/10
 vecaʿı o.- ur 224a/17
 verem o.- ur 214b/24, 217b/8
 veremler o.- ur 214b/21
 yābis o.- ur 172a/6, 179a/27
 yaḡıyıla o.- ur 204b/23
 yapraḡı o.- ur 170b/22
 yaramaz o.- ur 209a/24, 215a/24, 220a/25
 yeḡi o.- ur 213b/20
 yērde o.- ur 223b/14, 227b/23
 yērlerde o.- ur 228b/20, 231a/15
 yumru o.- ur 223b/19
 yumşaq o.- ur 223b/20
 yüzde o.- ur 216a/27
 zāhir o.- ur 170b/17, 175a/6, 176a/19, 176a/20, 176a/21, 188a/25, 197b/13, 204a/22,
 207a/4, 209b/17, 219b/14, 231a/8
 zaʿīf o.- ur 178a/13, 185b/9, 212b/9, 214a/15, 232a/4
 żarabān o.- ur 182a/25
 żarbān o.- ur 228b/7
 zāʿil o.- ur 177a/4, 185a/15, 189a/4, 192a/8, 196b/16, 213b/10, 213b/12, 213b/13,
 213b/14, 213b/4, 213b/5, 213b/7, 213b/8, 228a/4, 228a/7
 zevāʿid o.- ur 196a/22
 ziyāde o.- ur 166b/12, 167a/26, 185a/17, 185b/8, 185b/9, 186a/23, 188b/13, 189b/2,
 193a/4, 197b/25, 199b/11, 218a/10, 224a/19, 225b/20
 bulmamaḡdan o.- ur bir 198a/23

ekşer o.- ur bir 188b/8
 emîn o.- ur bir 196a/16
 ھاٲ o.- ur bir 217b/9
 müte‘affin o.- ur bir 175b/22
 mütetâbi‘ o.- ur bir 211b/21
 ziyâde o.- ur bir 188b/16
 leyyince o.- ur iken 186a/18
 ھاđış o.- ur ol 194a/1
 ‘ırqla o.- ur ol 208a/23
 siñirlerde o.- ur ol 168a/21
 vâkı‘ o.- ur ol 223a/1
 ‘ârız o.- urdı 196a/16, 200a/22
 ھاٲş o.- urdı 231a/5
 ھاummâsi o.- urdı 185a/8
 muħarriķde o.- urdı 189a/1
 müşte‘il o.- urdı 204a/28
 mütevellid o.- urdı 202b/17
 râħat o.- urdı 230b/27
 ürkmeķ o.- urdı 183a/22
 zâ‘il o.- urdı 185a/8
 ھاankısı o.- urısa 202a/10
 židdi o.- urısa 176a/15
 münbasiť o.- uriken 230a/19
 mâ‘il o.- urlar 206a/6
 sâkin o.- urlar 201a/1
 eyü o.- urmış 221a/13
 ھاõř o.- urmış 221a/13
 a‘râż-ı müřtedd o.- ursa 220a/8
 ‘ârız o.- ursa 176b/9, 217b/25
 aruķ o.- ursa 217a/3
 ‘asr o.- ursa 203a/20
 aşağada o.- ursa 215a/10
 ‘aťaş o.- ursa 192b/8, 213b/22
 ‘avratlarda o.- ursa 229a/24
 az o.- ursa 213b/26
 a‘žâlarda o.- ursa 219a/16
 balğamdan o.- ursa 219b/8
 bârid o.- ursa 172a/4
 bâriz o.- ursa 231b/5
 ceyyid o.- ursa 208b/13
 çekmekden o.- ursa 180b/21
 ھاõķ o.- ursa 192b/23
 daħı o.- ursa 167b/20, 168b/27, 179b/13, 189b/6, 200b/26, 208b/12, 212a/14, 221a/22,

223a/7, 227b/10
 demde o.- ursa 190a/1
 demevī o.- ursa 172a/19
 dişde o.- ursa 222b/16
 eṭfālde o.- ursa 221a/25
 ġālib o.- ursa 232a/16
 ġalīz o.- ursa 194b/15
 gün o.- ursa 177b/8, 178a/24, 184a/10, 204b/11
 günü o.- ursa 174b/6, 177b/20
 ḥabbla o.- ursa 177b/25
 ḥācet o.- ursa 184a/25
 ḥādiŝ o.- ursa 178a/27, 180b/9, 181a/13, 194a/14, 194a/25, 232a/2
 ḥafī o.- ursa 176a/3
 ḥafīfce o.- ursa 176a/16
 ḥālet o.- ursa 213b/24
 ḥār o.- ursa 172a/4
 ḥarāret o.- ursa 229a/9
 ḥaylla o.- ursa 223a/6
 ḥāzır o.- ursa 220a/20
 ḥıltdan o.- ursa 167a/4, 173a/13
 veca' o. 189b/3
 za'if o. 189b/17
 ḥummāsı o.- ursa 218a/26
 ifrāt-ı feraḥdan o.- ursa 178b/18
 ihtirākından o.- ursa 194a/17
 ihtiyāc o.- ursa 220b/5
 ishāl o.- ursa 198b/16
 ishālle o.- ursa 206a/13
 isti' mālindedür o.- ursa 177b/1
 ḳabz o.- ursa 192a/9
 ḳalīl o.- ursa 212a/11
 ḳanḳısı o.- ursa 177a/26, 178a/2, 178b/6, 179a/12, 187a/24, 188a/2, 189a/8, 191b/9, 201a/7, 202a/24, 219a/9, 219b/27, 219b/4, 223a/15
 ḳarŝu o.- ursa 189a/26
 ḳat o.- ursa 232a/26
 ḳavī o.- ursa 192a/1, 198a/9, 217b/13
 kiçirek o.- ursa 203a/12
 ḳurūḥ o.- ursa 231b/21
 lā-büd o.- ursa 170a/8
 ḥādiŝ o.- masa 175a/21
 münḥeriṭ o.- masa 175/20
 mütevātir o.- masa 175a/25
 şucı o.- sa 175a/21

leyyin o.- ursa 193b/8
 maḥlūṭ o.- ursa 217a/4
 māṣī o.- ursa 192b/6
 mā'ī o.- ursa 194b/16
 mizācıla o.- ursa 232a/4
 muḥtebes o.- ursa 189b/18
 müştedd o.- ursa 191b/11, 215a/23
 müteḳarriḥ o.- ursa 219a/15
 mütesāvī o.- ursa 198a/11
 müteşebbiş o.- ursa 174b/24, 174b/25
 müyesser o.- ursa 178a/8
 naḳī o.- ursa 223a/11
 nu'āsdan o.- ursa 205b/23
 o o.- ursa 190a/25
 oḡlancuḳlarda o.- ursa 221a/26
 öñürdi o.- ursa 208b/12
 raḳīḳ o.- ursa 219a/12
 redī o.- ursa 208b/15
 saḡne-i ṭabī'ī o.- ursa 210b/5
 sākin o.- ursa 166b/14
 sebebiyle o.- ursa 179a/20
 sebilü'l-buḡrān o.- ursa 223a/5
 seherden o.- ursa 205a/16
 serī'ati o.- ursa 194b/12
 su'ālle o.- ursa 215b/10
 şuda' o.- ursa 213b/23
 süddeden o.- ursa 179a/25
 şaḡmī o.- ursa 227b/7
 şīrāzī o.- ursa 227b/2
 'uzvdan o.- ursa 181a/20
 üzerinde o.- ursa 176b/2
 üzerine o.- ursa 210b/1
 vāḳı' o.- ursa 207b/12, 209a/17, 209a/20, 223a/7
 veca'ı o.- ursa 228a/19
 zāhir o.- ursa 176a/4, 181a/11, 193a/20, 197a/8, 205b/10, 206a/23, 207a/5
 za'īf o.- ursa 205b/19, 217b/13, 223b/6
 zāyidü'l-ḡacm o.- ursa 216b/14
 ziyāde o.- ursa 189a/18, 191b/7, 193b/12, 198a/9
 ḡalīz o.- ursa bir 208a/25
 ḳanḳısı o.- ursa bir 201a/9
 vāḳı' o.- ursa ol 208a/13
 dürlü o.- ursa olsun 222b/15
 istifrāḡ o.- ursa olsun 210a/24

1.2.5.3.5. oln-

oln - Olunmak. -170-

o.- a 176b/21, 177a/3, 186b/3, 200a/20, 213b/10

‘amel o.- a 221a/19

beyān o.- a 174b/21

cezb o.- a 223a/6

beyān o.- a 190b/11

istifrāg o.- a 191b/2, 194b/20

talṭīf o.- a 191b/4

taṭfiyye o.- a 191b/1

telyīn o.- a 177b/7, 219b/24

tercūme o.- dı 220b/9

mūṣahede o.- ırsa 210b/2

ri‘āyet o.- ırsa 206b/24

defn o.- mamıṣ ola 201b/12

ihmāl o.- maya 219a/13

taḥlīl o.- mayup 226a/4

‘add o.- maz 209a/8

zıkr o.- ur 168a/15

ḥalāṣ o.- a 219a/14

ḥalṭ o.- a 171a/2

ḥaṣr o.- a 194b/10

ihrāc o.- a 217b/11

‘ilāc o.- a 218a/11, 218a/8, 218a/9, 225b/5, 228b/17, 229a/5

ishāl o.- a 169a/8, 184a/21, 185a/12, 185b/13, 185b/7, 195b/13, 196a/2, 199a/26, 202a/3

istifrāg o.- a 189a/12, 223b/18, 226a/17, 229b/17

isti‘māl o.- a 186a/5, 225a/7, 229a/18

istinṣāq o.- a 202a/7

iṣṭikāl o.- a 203a/15

kaṭ‘ o.- a 205b/7, 222b/7

kıyās o.- a 176b/24

men‘ o.- a 186a/12, 195b/21, 215a/15

naẓar o.- a 195b/12, 203b/10

pāk o.- a 226a/14

rādi‘ o.- a 203a/15

ri‘āyet o.- a 224a/26

saḥq o.- a 172a/1

ṣarf o.- a 198a/14

taflīz o.- a 203a/16

tafṣīl o.- a 181a/24, 201a/3

tāḥīr o.- a 190a/18

taḳviyet o.- a 203a/14
 ṭaleb o.- a 176b/23
 tazmīd o.- a 170b/18
 tebrīd o.- a 205b/21
 teccsūs o.- a 189b/18
 tedbīr o.- a 180a/26, 222a/23
 telṭīf o.- a 214a/6
 telyīn o.- a 179b/11, 180a/2, 180a/20, 181a/11, 183b/18, 186a/10, 189a/9, 195a/10,
 200a/18, 200a/7, 215b/13
 temrīḥ o.- a 207b/6
 tenḳiyye o.- a 174a/16, 195a/23, 223a/8
 tertīb o.- a 207a/24
 te'ḥīr o.- a 168b/15
 ṭilā o.- a 170b/17
 zımm o.- a 202a/2
 istifrāğ o.- a bir 228b/24
 o.- acaḳ 177a/3
 o.- ca 176a/4
 ğaşy o.- ca 189a/3
 ḥafīf o.- ca 194b/3
 ma'lūm o.- ca 223a/4
 pāk o.- ca 222b/20
 sāḳıṭ o.- ca 222b/20
 tamām o.- ca 194b/5
 zāhir o.- ca 176a/3
 nużc o.- ca 225b/23
 zāhir o.- ca 201b/27
 zāhir o.- ca 224a/24, 229b/12
 tesmiyye o.- dı 188a/23
 teşḥīş o.- ırsa 203a/10
 taḥrīk o.- mağa 228a/22
 sāḳıṭ o.- mağıla 200a/8
 o.- maḳ 211b/1
 ḥabs o.- maḳ 205a/24
 istifrāğ o.- maḳ 180b/4
 ḳaṭ' o.- maḳ 224b/12
 key o.- maḳ 222b/17
 men' o.- maḳdur 195a/19
 fetḥ o.- masa 215b/25
 isti'māl o.- maya 223a/8
 ḳabz o.- maya 203a/15
 men' o.- maya 205a/6, 223a/5
 meşğul o.- maya 203a/14

mübālağa o.- maya 200a/7
 talṭīf o.- maya 195a/18
 tebrīd o.- maya 218a/11
 isti‘māl o.- maz 223a/3
 taḥlīl o.- maz 179b/4
 istifrāğ o.- maz bir 196a/3
 ḥall o.- miş 226b/19
 ḥalt o.- miş ola 219b/2
 ri‘āyet o.- miş olmaya 181b/6
 tecrübe o.- mişdur 167b/11
 zīkr o.- mişdur 174a/16
 isti‘māl o.- muş ola 226a/10
 o.- sa 207a/10
 bed o.- sa 182b/14
 ḥādiş o.- sa 188a/21
 ihmāl o.- sa 197a/20
 ishāl o.- sa 199b/6
 istifrāğ o.- sa 187b/18
 isti‘māl o.- sa 172a/10, 216a/8
 iştikāl o.- sa 199b/6
 i‘timād o.- sa 190a/18
 kıyās o.- sa 182a/10, 182a/13
 mess o.- sa 198b/1
 meşgūl o.- sa 188a/20, 199b/7
 taḥrīk o.- sa 202a/6
 tedbīr o.- sa 170a/18, 197b/27
 teşḥīş o.- sa 203b/27
 zīkr o.- sa 198a/20
 faşd o.- sa bir 190a/2
 tāḥīr o.- sun 207a/22
 ḥalt o.- up 170b/17
 i‘ānet o.- up 223a/6
 kesd o.- up 224a/20
 ıtlāk o.- ur 220b/13
 isti‘māl o.- ur 221b/8
 kısmet o.- ur 183a/2
 men‘ o.- ur 228a/23
 fehm o.- ur 202a/3

1.3. Dilbilgisi Öğeleri

1.3.1. Sıfatlar

1.3.1.1. Niteleme Sıfatları

1.3.1.1.1. Fiziksel-Maddi Özellikleri Bildiren Sıfatlar

‘āciz <Ar. Çaresiz, güçsüz -2-

‘a.+ dūr 208a/3

‘a.+ lerdūr 200b/16

āhir <Ar. Son.-21-

ā. 169a/14, 170a/24, 177b/6, 183b/24, 184b/13, 185b/19, 185b/20, 187b/1, 187b/2, 189a/17, 191b/27, 195a/1, 195a/26, 198b/15, 216b/11

şifat-ı devā-yı ā. 217a/26

ā.-i hāricde 197b/19

ā.-i ‘ōmrde 207a/15

ā.-i şayfda 200b/20

cüz-i ā.+ e 188b/14

‘użv-ı ā.+ e 208a/25

āhiri <Ar. Sonla ilgili.-1-

a.183a/4

aķvā <Ar. Çok kuvvetli -3-

a. 225a/3

u. 209a/26, 209b/1

arık Temizlenmiş, saflaştırılmış. -1-

a. 188a/12

azman Aşırı gelişmiş. -1-

a. 216b/21

bālig <Ar. Bülüğa eren, yetişen. -2-

tedbīr-i b. 214a/3

b. olmaduķ 230a/5

büyük Büyük, iri. -8-

b. 220b/16, 220b/17, 221b/15, 225a/13, 228b/19

b.+ e 183a/26

b.+ i 225a/16, 229b/19

cāmi <Ar. Toplayan, birleştiren, bir araya getiren. -1-

c.-i semūm 222a/6

cārcī <Far. Haber getiren. -1-

emr-i c. 208b/21

duḡānī <Ar. Dumanla ilgili olan, dumana ait. -2-

d. 179b/22, 179b/23

eski Eski, müzmin. -3-

e. 172b/21, 223b/9, 228a/10

evvel <Ar. Önce, ilk, birinci. -27-

e. 198b/2, 205b/26, 210b/7, 215b/2, 231b/25

yevm-i e. 209a/8

e.+ ki 174b/11, 175b/27, 176a/13, 176a/15, 176a/24, 181b/25, 182a/27, 188b/17, 188b/6,
200a/13, 203b/17, 203b/23, 207b/14, 214b/12, 216a/7, 219a/4

e.+ kiden 176a/13, 176a/15

e.+ kisi 226b/14

e.+ lerinde 191a/3, 200b/20

ğādiyye <Ar. Gidici, giden, azalan. -3-

ğ. 214b/20

ķuvvet-i ğ. 207a/15

ķuvvet-i ğ.+ si 214b/19

geŋšek Gevšek, geniş. -2-

g. 220b/10

g. et olan 180a/13

ğuss <Ar. Zayıf, baygın. -3-

keşir-i ğ. 188b/21

yeşr-i ğ. 193a/17, 193a/18

hābis <Ar. Hapseden, tutan. -1-

h. 205a/25

hām <Far. Ham, olgunlaşmamış, işlenmemiş, pişmemiş. -7-

h. 167a/14, 167a/4, 171b/12, 174a/19, 199a/27, 201a/24, 230a/19

hāmīle <Ar. Hamile, gebe. -1-

h. 213a/16

ırākī <Ar. Saf, temiz. -4-

i. 221b/16, 173b/12, 221b/22, 225a/3

ince İnce. -5-

i. 168a/3, 173b/18, 173b/4,

i.+ cük 170b/21, 217a/2

intihā <Ar. Son, nihayet, uç. -15-

i. 175a/8

vaķt-ı i. 176a/9, 208b/8

i.+ da 176a/16, 183a/27 208b/13, 221a/16

vaķt-ı i.+ da 208b/10, 224a/17

i.+ dan 176a/11

vaķt-ı i.+ dur 175a/4

i.+ sı 175a/9

i.+ ya 176a/11, 215b/1, 221a/16

ķattāl <Ar. Katleden, öldürücü. -7-

ķ. 203a/2, 220a/8

ķ.+ dūr 210b/10, 212a/24, 223b/14

ķ.+ e 221b/15

ķ. virmek 220a/10

ķavī <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvenilir, sağlam. -21-

ķ. 170a/8, 170b/9, 178a/5, 183a/11, 185b/7, 186a/7, 191b/6, 193a/11, 193b/8, 194a/8, 199a/16, 204a/26, 205a/22, 209a/5, 212b/10, 214a/1, 214a/18, 215b/3, 218a/11, 223a/4
ķ. olan 216a/8

ķavruk Kavruk, kavrulmuş. -2-

ķ. 184b/11, 177b/18

ķoca Yaşlı, ihtiyar, pir. -1-

ķ. 196a/4

ķurı Kuru. -11-

ķ. 173b/9, 177b/7, 194a/12, 203a/22, 220a/22, 223b/24, 224b/4, 225a/27, 226a/22, 226b/24, 229a/14

ķiķirek Kūķucūk, kūķukķe, daha kūķuk, ufacık.-1-

k. 204b/21, 220b/16

ķuce <Far. Soyulmuş, ķiplak. (?) -1-

l. 230a/4

māddī <Ar. Madde ile ilgili, maddeye ait. -2-

m. 208b/24, 219b/23

mahlūt <Ar. Karıştırılmış, karışık. -2-

m. 219b/9, 222a/15

mermerlū <Gr. T. Mermerli. -1-

m. 174b/9

mıřtaħca <Ar. T. Dūz veya kuru bi mahiyette olan. -1-

m.+ 219a/18

mu'afin <Ar. Ārūmūř, kokuřmuř. -1-

m. 222b/23

mu'affiniye <Ar. bk. mu'affiniye. -1-

edviyye-yi m. 227b/7

mu'allak <Ar. Asılmış, asılı. -1-

nesne-i m. 182b/24

muħāfī <Ar. Sūmūksel, sūmūģūmsū. -1-

m. 224a/16

muħkem <Ar. Sıkı, sağlam. -1-

m.+ ce 189a/27

muķa'ar <Ar. Āukur, oyuk. -1-

m. 186a/8

muťfī <Ar. Sōndūren. -1-

m. 216b/3

mūnķalib <Ar. Deėiřen, bařka bir řekle girmiř, giren. -1-

m. olur 179a/5

mūntin <Ar. Pis kokan, kokmuř, bozuk. -2-

m. 200b/15, 213a/22,

mūteremmid <Ar. Yanıp kūl olmuř. -1-

m. olmaķdan 197b/12

nā-bāliė <Far. Ar. Henūz būluėa ermemiř. -1-

- n. 230a/15
- nahîf** <Ar. Zayıf, arık. -1-
n. 183b/4
- nâ-şovuk** <Far. T. Soğuk olmayan. -1-
n. 206b/20
- nîmşit** <Far. Ar. Yarı pişmiş. -1-
n. 195a/4
- ölü** Ölü. -1-
ö. 196a/24
- pîr** <Far. Yaşlı, ihtiyar. -2-
p. 168a/9, 192b/5
- raķîk** <Ar. İnce, berrak. -4-
r. 194b/16, 218b/27,
ķantarîyün-i r. 199b/21
ebyaz-ı r. olur 207a/21
- şagar** <Ar. Küçük, ufak. -2-
ş.-ı belâdur 167b/2
ş.-ı inbisâtdan 216a/1
- şagir** <Ar. Küçük. -1-
ş. 207a/21
- semmî** <Ar. Zehirli. -1-
s. 220a/5
- semyye** <Ar. Zehirle ilgili. -6-
keyfiyyet-i s. 220a/18, 220b/20
mâdde-yi s. 220a/16
ħabîş-i s. 222a/8
keyfiyyet-i s.+ si olan 222b/23
keyfiyyet-i s.+ ye 220b/14
- serî** <Ar. Çabuk, hızlı. -21-
s. 175a/22, 179b/6, 180a/15, 182a/26, 183a/27, 191a/14, 193a/3, 194a/21, 198a/16,
200a/1, 209b/25
s.+ dür 211b/13
s. olmak 169a/23, 177b/4, 180b/2, 180b/21, 188b/26
s. olmaya 177a/5
s. olur 179a/7, 183b/1, 185a/23
- serî ü'l-hazm** <Ar. Çabuk hazmedilen. -1-
s. 180a/11
- söylegen** Çok söyleyen. -1-
s. 211a/23
- şişkin** Şişkin, şişmiş. -1-
ş.+ ce 190b/20
ş. ola 178a/17
ş. olmak 180b/2, 213a/2

tamām <Ar. Tamam, bütünüyle. -28-

t. 182a/5, 196a/3, 201a/22, 216a/4, 223b/9, 230b/15, 231b/5

t.-ı nuzc 176b/1

t.-ı şihhat 207b/18

t. eylemekden 207a/15

t.+ ı 172a/8, 176a/5, 181b/19, 185b/1, 195a/7, 198a/2, 203b/5, 207b/14, 220a/1, 221b/25, 223b/23

t. olduğda 174b/20

t. olduğdan 221a/2

t. olunca 194b/5

t. olmağa 176b/14

t. olur 173b/20, 183b/6

tavīl <Ar. Uzun. -4-

şavm-i t. 204a/9

zirāvend-i t. 170b/11, 217b/1

müddet-i t.+ dür 176a/17

tāze <Far. Taze, yeni, körpe. -4-

t. 166b/27, 188a/18, 204b/27, 206b/10

tiryākıyyet-vār <Ar. Far. Tiryaklı, tiryak gibi. -1-

t. 202a/2

ṭuru Duru. -1-

t.+ ca 218a/18

‘u.+ ye 177a/8

uvacuḳ Ufacık. -12-

u. 179b/1, 184b/21, 188b/22, 203b/17, 205b/5, 210b/10, 214b/15, 217b/7, 219a/18, 222a/20, 231a/13, 231b/25

uvax Ufak. -1-

u.+ ı 224b/5

vāḳı‘a <Ar. Vuku bulan-1-

eyyām-ı v. 209a/4

yeṇi Yeni. -2-

y. 202a/20, 226a/1

yorğun Yorgun. -1-

y. 208a/10

1.3.1.1.2. Duyu Ötesi Özellikleri Bildiren Sıfatlar

‘asīr <Ar. Ağır. Zor. Güç. Müşkil. -1-

taḥlīl-i ‘a.+ dür 218a/8

aşl <Ar. Bir şeyin kendisi, gerçeği. -3-

a. 184b/23, 194b/17, 202a/3

aşliyye <Ar. bk. aşı. -9-

a‘zā-yı a.+ ye 174b/25, 182b/18, 197a/22

- a'zā-yı a. 204a/4
a'zā-yı a.-yi sakīlerdür 203b/17
a'zā-yı a.+ de 203b/16
mizāc-ı a.+ den 204a/16
a'zā-yı a.+ nūj 204a/18
a'zā-yı a.+ ye 203b/11
- bākī** <Ar. Daima, kalıcı. -13-
b. 171b/9, 175b/6, 181b/24, 184a/20, 193b/3, 197a/19, 198b/19, 208a/15, 217b/14,
218a/4, 226a/27, 231b/16
b. olan 175b/17
- bādī** <Far. Geçici. -1-
esbāb-ı b.+ den 204a/8
- bādiye** *bk. bādī.* -2-
esbāb-ı b.+ den 216a/10
esbāb-ı b.+ dür 176b/27
- berri** <Ar. Yabani. -3-
cezer-i b. 186a/8
sa'ter-i b. 170b/21
sezāb-ı b. 171b/14
- bi-vaqt** <Far. <Ar. Vakitsiz, uygunsuz. -3-
b. 208b/18, 208b/21, 208b/23
- ceyyide** *bk. ceyyid.* -1-
'alāmāt-ı c.+ dendür 210a/24
- degme** 1. Her, her bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele. -1-
d. 187a/3
- ednā** <Ar. Pek aşağı, en bayağı. -1-
e. 199b/19
- ekber** <Ar. En büyük, en yüce. -1-
e.+ dür 223a/18
- emīn** <Ar. Emniyet sahibi, emniyetli, güvenilir, emin. -11-
e. ola 166b/9, 167a/15, 171b/22, 214a/7, 216a/3, 221b/12, 221b/4
e. oldular 221b/5
e. olmak 180b/26
e. olmasa 180b/27
e. olur bir 196a/16
- enfa'** <Ar. Daha faydalı, en faydalı. -2-
e. 225a/9, 230b/24
- enşeb** <Ar. Daha (en, pek) münasip, uygun. -1-
kavl-i e.+ dür ol 172b/1
- eslem** <Ar. En iyi, en selim. -1-
e. 194a/3
- eşid** Eşit, -2-
e. 208a/22, 209a/21

eyü İyi. -31-

e. 178b/4, 181a/26, 186b/21, 188b/27, 190a/10, 192a/26, 195a/3, 195a/9, 195b/20, 197a/3, 200a/14, 202b/18, 209a/12, 209a/22, 209b/20, 210a/12, 210a/14, 210a/27, 210a/8, 210b/12, 210b/3, 210b/6, 210b/7, 210b/8, 215a/5, 222b/13, 225b/1, 226a/6, 229a/5, 230a/16

fāsīd <Ar. Bozan, bozucu. -5-

f. 215b/13, 231b/27, 232a/27

aḥlāt-ı f.+ den 210a/21

mevādd-ı f.+ den 214a/4

gökçek Güzel, iyi. -6-

g. 206b/19, 207b/6, 209a/13, 210b/3, 210b/6, 225b/1

ḥabīs <Ar. Kötü, pis. -4-

ḥ. 200a/23, 221a/23, 225b/15

ḳurūḥ-ı ḥ.+ e 201b/10

ḥakḳ <Ar. Gerçek, hakiki. -2-

ilac-ı ḥ. 220a/17

ḳavl-i ḥ. 190a/17

ḥālīs <Ar. Katıksız, saf gerçek. -7-

ḥ. 175a/14, 176b/15, 176b/18, 226a/12

ḡayr-i ḥ.+ le 197b/17

ḥās <Ar. Saf,arı, gerçek. -2-

ḥ. 173b/12, 218a/12

ḥayr <Ar. Hayır, iyilik. -1-

ḥ. 174b/9

ḥāzīḳ <Ar. Maharetli, işinin ehli. -2-

ḥ. 200b/16, 207a/9

ḥōş <Far. Hoş, güzel. -5-

ḥ. 177b/25, 192b/15, 204b/14, 205a/10, 223b/27

kebīr <Ar. Büyük, ulu. -7-

k. 196a/14

ḥabb-ı sūrincān-ı k. 167a/6, 167a/7

tiryāk-ı k. 170b/24, 196a/6, 199a/15

tiryāk-ı k.+ den 192b/6

laṭīf <Ar. Temiz, hoş, hoşı giden. -5-

l. 180a/11, 180b/8, 184b/26, 195a/10, 202a/22

maḥşūş <Ar. Hususi olarak, özel. -7-

m. 168a/16, 168a/17, 228a/9

m.+ dur 198a/20, 218b/17, 228a/8

m. olduğı 206a/5

maḥkūk <Ar. Doğru, gerçek. -2-

m. 194b/26

türbūd-i m. 195b/14

ma' ruf <Ar. Herkesçe bilinen. -1-

- m. 197b/21
- mā'il** <Ar. Hevesli, istekli, düşkün. -2-
m. 201b/15, 229a/5
- medenī** <Ar. Nazik, kibar, hassas. -3-
'ırk-ı m. 231a/16, 231a/6
'ırk-ı m.+ dedür 231a/6
- muḥālif** <Ar. Muhalefet eden, aykırılık gösteren. -3-
m. 193a/12, 197b/10, 197b/5
- muḥtelif** <Ar. Çeşitli. -3-
m. 171b/11, 197b/4
elvān-ı m. 194b/1
- mukābil** <Ar. Bir şeyin karşısında duran. -2-
m. 172a/20, 222a/20
- mukāvvi** <Ar. Kuvvetlendiren, kuvvet veren. -3-
m. 167a/23, 169b/25, 205a/26
- murdār** <Far. Murdar, kirli, pis. -1-
m. 221b/25
- mu'tād** <Ar. Adet olunmuş, alışılmış. -1-
m. 180b/15
- mutavassıta** <Ar. Aracılık eden, aracı. -1-
hālet-i m.+ dadur 213b/17
- mu'tedil** <Ar. Münasip, uygun biçimli, ılıman. -12-
m. 177b/20, 178a/3, 184a/10, 184b/15, 189b/15, 197a/7, 199a/19, 204b/19, 205b/17,
206b/1, 214a/17, 214b/10
- muḥlak** <Ar. Salıverilmiş, başıboş bırakılmış. -1-
re'is-i m.+ dur 203b/12
- muvāfiq** <Ar. Uygun, yerinde. -2-
m. 183b/9, 228b/21
- muvāzıbe** <Ar. Bir işe durmadan çalışan, bir işle daima ilgilenen. -2-
m. 193b/3
- mübtelā** <Ar. Bir şeye (kötü) düşkün olan. -1-
m. olan 167b/25
- mücerreb** <Ar. Tecrübe olunmuş, denenmiş, sınanmış. -3-
m. 168a/8, 173a/26, 190a/23
- müdebbere** <Ar. Tedbir alınmış, düşünce ile hareket edilmiş. -1-
kuvvet-i m. 188b/11
- müfsid** <Ar. Bozan. -2-
m. 222a/8, 222b/23
- mühellik** <Ar. bk. mūhlik. -1-
m.+ dür 200b/15
- mūhlik** <Ar. Öldüren, öldürücü. -2-
m. 210b/25, 212a/15
- mühmel** <Ar. İhmal, edilmiş, boşlanmış, bırakılmış. -2-

- m. 196a/16
 ḥabīṣ-i keyfiyyet-i m. 200a/25
- mükerrer** <Ar. Tekrarlanmış, tekrar olunmuş. -3-
 şarāb-ı verd-i m. 183b/26, 187a/20
 verd-i m. 170a/5
- mümsik** <Ar. Cimri, eli sıkı. -1-
 m. 188a/15
- münāsīb** <Ar. Uygun yerinde-3-
 m. 178b/15, 180a/26, 208b/24
- münaşşīb** <Ar. *bk. münāşīb.* -7-
 m. olmağda ola 172a/26
 m. olmağdan 166b/9, , 172a/18, 215a/14, 229a/10
 m. olmaya 215a/22
 m. olmuş ola 226a/11
- mündefi'** <Ar. Geçmiş, atlatılmış, savuşturulmuş. -8-
 m. olduğu 231a/15
 m. olmasa 222b/6
 m. olmuşdur 232a/20
 m. olsa 193a/7
 m. olup 219a/2
 m. olur 167b/27, 212b/9, 218b/26
- müşelleş** <Ar. Birbirine bağlı olan, bir sırada devam eden. -1-
 m. 226b/14
- müşābih** <Ar. Benzeyen,benzer. -1-
 m. 168a/27
- müşkil**<Ar. Güç, zor çetin. -12-
 m. 224b/25, 228b/14
 m.+ dür 172b/12, 185b/2, 203b/26, 228b/15
 m.+ dür bir 170b/8
 m. olur 169b/18, 185b/9, 195a/9, 213b/19
 emr-i m. olur 188a/11
- müte'allik** <Ar. İlgili, ilişiği olan. -1-
 m. 203b/10
- mütevātir** <Ar. Ağızdan ağza dolaşan, halk ağzında söylenen. -3-
 m. 194a/22, 196a/2, 200b/11
- müvāfık** <Ar. Uygun, münasip. -1-
 m. 215a/8
- nāfi'** <Ar. Menfaatli, faydalı. -2-
 n. 196a/22, 227b/10
- nefsānī** <Ar. Canlılığın uyandırdığı arzularla ilgili. -2-
 rüh-ı n. 177a/12, 178a/27
- nefsāniyye** <Ar. *bk. nefsanī.* -6-
 a' rāz-ı n. 208b/23

ervāh-ı n. 182b/11

infi'ālāt-ı n. 177a/1

rūh-ı n. 178b/9

ağrāz-ı n.+ den 201b/4

a'rāz-ı n.+ den 205a/9

nezer <Ar. Küçük, ufak önemsiz şey. -1-
n. 213a/27

re'is <Ar. Baş, ana temel. -13-

r. 209b/16, 219b/25

r.-i muṭlaqdur 203b/12

r.-i şahīḥ 193b/8

r.+ den 223a/5

a'zā-yı r.+ den 207b/26, 215a/22, 223a/6

a'zā-yı r.+ e 168a/1

a'zā-yı r.+ e ol 222b/24

a'zā-yı r.+ lerden 167b/27

a'zā-yı r.+ lere 221a/21

emrāz-ı r.+ üñ 208b/1

re'isiyye <Ar. *bk.* . *re'is.* -2-

a'zā-yı r. 220a/12, 223a/9

sābık <Ar. Geçmiş, önceki. Zamanca veya rütbece ilerde olan. -1-
'alāmet-i s.+ da 178b/10

sāde <Ar. Düz, sabit, yalın. -2-

s. 207b/6, 231b/21

şāfī <Ar. Safi, saf, katışıksız. -6-

ş. 177b/15, 184a/13, 192a/22

mürr-i ş. 202b/6

mürr-i ş. bir 221a/27

ş.+ ce 185b/26

şahīḥ <Ar. Doğru, gerçek. -3-

ş. 196b/24, 222b/7

re'is-i ş. 193b/8

sākin <Ar. Sakin, dindirilmiş. -4-

s. 174b/14, 188a/26, 211a/24

s. olan 230a/26

şāliḥ <Ar. Yararlı, elverişli, uygun. -3-

ş. 186a/22, 212b/8, 222b/27

selis <Ar. Düzgün, akıcı. -1-

buḥār-ı s.+ den 227a/2

şırr <Ar. Gizli tutulan, kimseye söylenmeyen. -2-

ş. 189a/7

şedīd <Ar. Şiddetli, sert, katı. -1-

inḳıda'-ı ş. ola 212a/6

şedīde <Ar. *bk.* . *şedīd.* -1-

ḥarāret-i ş.+ dūr 177a/12

şerīf <Ar. Ar. Şerefli, mübarek, kutsal. -3-

‘użv-ı ş.+ de 211b/17

a‘zā-yı ş.+ den 208a/26

a‘zā-yı ş.+ ler 222b/8

şimdiki Şimdi, şimdiki. -1-

ş. 178a/11

tabī‘i <Ar. Olağan, alışılmış. -13-

ṭ. 175b/15, 193b/23, 193b/24, 193b/25, 202b/14, 212a/4, 213a/4, 227b/24

ğayr-i ṭ. 214b/13

rūḥ-ı ṭ.+ den 177b/2

ğayr-i ṭ.+ dūr 202b/14

saḥne-i ṭ. olursa 210b/5

ḥālet-i ṭ.+ sine 184b/6

tāmm <Ar. Bütün, eksiksiz, noksansız. -4-

buḥrān-ı t. 207b/18, 207b/23, 208b/10, 208b/12

ṭayyibe <Ar. İyi, güzel. -2-

elḥān-ı ṭ. 178a/22

ḥikāyāt-ı ṭ. 205a/11

temkīn <Ar. İhtiyatlı, tedbirli. -1-

t. 187b/12

vācib <Ar. Yapılması gerekli olan. -3-

ḳuvvet-i v.+ e 216b/16

v. olan 191b/3, 213b/17

yaramaz Kötü, yaramaz. -21-

y. 179b/20, 181a/24, 181a/27, 195a/5, 200a/26, 202a/13, 208b/26, 209b/21, 210b/13, 210b/14, 210b/24, 211a/14, 211a/19, 211a/21, 211a/23, 211b/7, 217a/26, 217a/4, 218a/4, 222a/7

yoğun Yoğun, şişkin, kalın. -1-

y. 169a/17

zāhir <Ar. Açık, görünür durumda. -10-

z. 172b/5, 176b/22, 183a/23, 198a/24, 198b/22, 198b/25, 211a/21, 212b/25, 217a/3, 218a/26,

zā'id <Ar. Artık, gereksiz. -1-

z. 213a/3

zarūrī <Ar. Zorunlu. -3-

z. 208b/18, 208b/21, 224a/5

zeki <Ar. Zeki. -1-

z. olan 200b/25

- ağır** Ağır. -6-
a. 228a/14
a.+ ca 228a/19
- akşā** <Ar. En son, uzak. -1-
mağşad-ı e. 174b/7
- ālā** <Ar. bk. a' lā. 1-
ā. 221b/15
- a' lā** < Ar. Daha iyi. Pek iyi. En yüksek.-3-
a. 188b/11
mağlab-ı a. 174b/7
cins-i a.+ ları 174b/21
- 'alā** < Ar. Daha iyi, pek iyi -2-
'a. 175b/15, 185b/1
- artuk** Fazla, ziyade. -2-
a. 197b/14, 225b/4
- aṭval** <Ar. Pek uzun. -1-
a. 200a/14
- az** Yetersiz.-8-
a. 175b/17, 191a/1, 200b/24, 202b/25, 202b/27, 207b/15, 209a/22,
a. olan 208a/19
- azacuk** Azıcık , az olan. -14-
a. 168b/15, 170b/1, 176b/18, 181a/14, 181a/3, 186a/13, 193a/14, 195a/16, 216b/25,
217b/19, 217b/9, 223b/15, 225a/7, 227a/21
- 'azīm** <Ar. Büyük, yüce. Çok ileri. -11-
'a. 180a/13, 182a/19, 187b/10, 190a/23, 198a/14, 203b/3, 222a/11, 225b/5
ḥādd-i 'a. 211b/16
ḳavm-i 'a. 221b/5
vebā-i 'a.+ de 202b/4
- ba' id** <Ar. Uzak, ırak. -1-
b. 223b/14
- buçuk** Buçuk, yarım. -13-
b. 167a/11, 167b/21, 167b/23, 169b/14, 171a/21, 184b/2, 189b/15, 191b/21, 194b/26, 195b/17,
217a/17, 229a/1, 231b/1
- cānib** <Ar. Yakın, uzak olmayan. -6-
c. 194b/14, 207b/8, 207b/9, 215a/11, 215a/12, 228b/21
- çok** Çok. -40-
ç. 167a/13, 168a/17, 178b/2, 179a/14, 180b/14, 180b/20, 180b/27, 182a/19, 182b/3,
184b/17, 184b/27, 185a/17, 186b/8, 189a/11, 189a/3, 190a/23, 190b/1, 193a/11, 193a/20,
193a/9, 195a/20, 196b/8, 201b/12, 208a/17, 212b/21, 212b/24, 214a/12, 214a/21,
215a/23, 218a/7, 218b/12, 221a/12, 221a/23, 224a/27, 228a/4, 230a/21, 172a/12
ç. eyleyen 168b/12
- derin** Derin. -13-
d. 167a/25, 170a/13, 172a/12, 172a/14, 172b/5, 174a/1, 198b/12, 202a/2, 216a/23,

223b/13, 223b/13, 225a/20

eḳall <Ar. En az, en aşağı. -1-
e. 190b/14

evvelī <Ar.-Far. Birinciye ait, öncekiyle ilgili. -3-
mertebe-i e. 203b/24
mertebe-yi e. 203b/24
mertebe-yi e.+ ye 203b/26

ḥādd <Ar. 1. Sınır, derece, nihayet, son. -61-

ḥ. 167a/11, 175/20, 175a/1, 175a/21, 184b/26, 199b/25, 208b/7, 211b/4, 211b/8, 216a/27,
217a/4, 217b/24, 221a/20, 222a/7, 222b/18, 222b/5, 227b/5, 227b/20, 230a/23, 230b/7

ḥ.-ı ḥummā olsa 210b/9

ḥ.-i ‘azīm 211b/16

ḥ.-i ḳandur 225a/14

ḥ.+ de 212a/24

emrāz-ı ḥ.+ de 210b/23, 210b/25, 211a/1, 211a/11, 211a/12, 211a/25, 211a/7, 211a/8,
211a/9, 211b/2, 212b/14, 212b/15, 212b/3

ḥummā-yı ḥ.+ de 210b/15

ḥummāyāt-ı ḥ.+ de 212a/17

emrāz-ı ḥ.+ de bir 212b/3

emrāz-ı ḥ.+ den 189b/7

ḥ.+ dūr 175a/23, 175a/24, 183a/3, 217a/1

ḥummā-yı ḥ.+ dūr 183a/2

emrāz-ı ḥ.+ lerde 188a/8, 190b/5, 212a/20, 212a/23

ḥummā-yı ḥ.+ lerde 185a/1

ḥummāyāt-ı ḥ.+ lerde 211b/6, 211b/8, 212a/11

ḥ.+ lerde olan 206b/27

emrāz-ı ḥ.+ lerde olur 208b/20

emrāz-ı ḥ.+ lerün 209a/8

ḥ. olmak 183b/3

ḥ. olmaya 219b/23

devā-yı ḥ. urmaḳ 230a/11

igen Çok, gayet, pek, ziyade. -3-
i. 208a/17, 209a/14, 212b/4

iḡen Çok, pek, daha çok, gayet, ziyade. -6-
i. 174a/21, 191a/23, 199a/6, 223a/26, 223b/23, 226b/2

ilk İlk, birinci. -2-
i. 201b/20
i.+ i bir 191a/6

ḳarīb <Ar. Yakın. -6-
ḳ. 186b/23, 223b/16, 227b/17, 227b/23, 228a/3
mevt-i ḳ. olmaḡa 212b/2

keṣir <Ar. Çok bulunan, bol. -2-
k. 184b/3

- ‘ırķ-ı k. olmak 190b/16
- keşire** <Ar. *bk. keşir*. -1-
ebher-i k. 179b/3
- muṭbık** <Ar. Bütün, tam. -1-
ḥummā-yı m.+ da 176a/20
- muṭbıka** <Ar. *bk. muṭbık*. -7-
m. 188a/23, 188a/25
ḥummā-yı m. 188a/22, 188b/20, 188b/23, 203a/5
ḥummā-yı m.+ nuṣ 188b/3
- müteḳaddime** <Ar. Önde bulunan, baştaki. -1-
esbāb-ı m. 194a/16
- mütevellī** <Ar. Birinin yerine geçen. -1-
m. 231a/26
- şūlaşi** <Ar. Üçlü, üç şeyden meydana gelen. -1-
muḡābin-i ş.+ nūṣ 223a/12
- tēz** <Far. Çabuk. -22-
t. 175a/18, 186b/9, 191a/27, 200a/1, 200b/2, 210b/4, 222a/16
- vāfir** <Ar. Çok, bol. -1-
v. 201b/6
- vāhid** <Ar. Yalnız, tek. -3-
niṣām-ı v. 204a/13
ḥālet-i v.+ e 188b/19, 204a/12
- vāşaṭı** <Ar. Orta, ikisi ortası. -1-
mevzi‘-i v.+ye 176a/10
- yaḳīn** *bk. yaḳın*. -1-
y. 192b/21
- yarım** Yarım. -2-
y. 225a/2, 225a/4

1.3.1.1.4. Duyularla İlgili Özellikleri Bildirenler Sıfatlar

- acı** Acı -2-
a. 232a/10, 232a/12
- ‘**anf** <Ar. Sert, kaba -1-
‘a.+ la 199b/7
- ‘**anīf** *bk. ‘anf* -2-
‘a. 178a/6, 214a/2
- ‘**asabī** <Ar. Sinirli. -1-
‘a. 211b/17
- ‘**āşī** <Ar. Karşı gelen, isyan eden. -1-
‘a. olur 199b/6
- bāḫūr** <Ar. Çok sıcak, -8-
eyyām-ı b. 209b/12

eyyām-ı b.+ da 208b/16, 210a/22, 211b/9, 208a/15

eyyām-ı b.+ da olmayan 208b/16

eyyām-ı b.+ uñ 211a/26, 211a/8

bāhūrī <Ar. *bk. bāhūr*. -1-

b. 226a/17

bāhūriyye <Ar. *bk. bāhūr*. -1-

eyyām-ı b. 209a/1

bārid <Ar. Soğuk. -79-

b. 166b/14, 167a/4, 168b/24, 169b/9, 171b/8, 172b/13, 173a/13, 177a/14, 177b/26, 178a/25, 178b/8, 179a/18, 179a/19, 179a/21, 179a/25, 182a/6, 184a/14, 184a/16, 184a/9, 187b/17, 188a/19, 189a/27, 189a/5, 189b/2, 190a/18, 190a/20, 190a/25, 190a/27, 192b/3, 193b/7, 194a/13, 194b/7, 199b/12, 201a/20, 202a/10, 202a/22, 202a/25, 202b/6, 203a/21, 203a/22, 203b/1, 204a/6, 204a/7, 204b/14, 205a/6, 205b/11, 206b/22, 207a/18, 207a/19, 211a/12, 211a/3, 214b/21, 220a/23, 220a/25, 220b/2, 222a/23, 222a/6, 228b/5, 231b/12, 232a/25

beden-i b. 212a/25

ırk-ı b. 209b/17

b.+ den bir 178a/3

b.+ dür 168a/25, 212b/1

b.+ dür bir 183a/13

b. ola 180b/25, 201a/19

b. olan 182b/14

b. olduğu 227a/18

b. olmak 167a/5, 210b/17, 211a/18

b. olsa 201b/23

b. olur 207a/21

b. olursa 172a/4

berd <Ar. Soğuk. -2-

b.+ ile 227b/26

b.+ le 177a/6

berk Berk, sağlam. -1-

b. 228a/7

būraķī <Far. Tuzlu. -2-

b. 219a/21, 219b/8

ebred <Ar. Daha (en, pek) soğuk. -1-

e. olsa 210a/19

eħadd <Ar. Daha (en, pek) keskin. -1-

e. 221b/1

emlīsī <Ar. Tatlı, hoş, onlarla ilgili. -1-

e. 205b/19

esħan <Ar. Sıcak, ısıtılmış. -3-

e. 210a/19

e. olur 204a/23, 204a/25

ğalīz <Ar. Yoğun, kesif, yapışkan. -73-

ğ. 167b/11, 170b/10, 171b/21, 172a/2, 172b/22, 174a/12, 176b/14, 180b/5, 181b/3, 194b/6, 197a/13, 198b/21, 198b/6, 212a/19, 215a/14, 217b/24, 224a/3, 224a/6, 225a/14, 225b/24, 226a/20, 226a/9, 227a/13, 227a/18, 227a/26, 227b/25, 227b/3, 228a/13, 228a/2, 229b/18, 231a/20, 231a/24, 232a/1, 232a/26, 232a/27

ğ.-i balğamiyyedür 199a/6

ğ.+ ce 214b/13

ğ.+ ce olup 172a/18

ğ.+ de 227b/4

ğ.+ den 227a/15

ğ.+ dür 175a/10, 191a/24, 193a/4, 193b/14, 218a/6, 218a/8

ğ. eyler 219a/8

ğ.+ i 195a/9

ğ.+ in 216a/9, 229a/14

ğ.+ le olsa 212b/26

ğ. ola 185a/18, 198b/12, 199a/22

ğ. olduğu 224a/3

ğ. olmak 170a/12, 180b/13, 182b/7, 188b/25, 194a/16

ğ. olsa 171b/12, 194b/12, 212a/21

ğ. olup 184b/27 'aql.a, 215a/5, 222a/12, 224b/6

ğ. olur 188a/20, 202b/19, 219a/11, 220a/24

ğ. olursa bir 208a/25

ğ. olursa 194b/15

ğalīze bk. *ğalīz* -1-

ğ.-yi ğayr 223a/23

ğam-gin <Ar. Far. Gamlı kederli. -12-

ğ. 212b/24

ğ.+ dür 200b/10

ğ. olduğundan 199a/7

ğ. olduğdan 201a/22

ğ. olmak 199b/27, 200a/16, 203a/5, 207a/1, 208a/5, 215a/6

ğ. olmakdan 201a/21

ğ. olur 217b/23

ğarīb <Ar. Tuhaf, şaşılacak, bambaşka.-4-

ğ. 183a/17

ħār-ı ğ. 181b/1

ecsām-ı ğ.+ leri 223a/21

ecsām-ı ğ.+i 223a/22

ğarībe <Ar. bk. *ğarīb* -25-

ecsām-ı ğ. 223a/25, 223b/15

ħarāret-i ğ. 174b/20, 174b/24, 175b/20, 175b/24, 175b/26, 176b/26, 181b/18, 191b/1, 200b/4, 203b/11, 203b/24, 203b/25, 204a/18

ħarāret-i ğ.+ dür 174b/13

ḥarāret-i ğ.+ nūḡ 175b/27, 184a/16, 189b/1

ḥarāret-i ğ. olur 175b/15

ḥarāret-i ğ.+ siyile 182b/13

mühlike-yı ğ.+ ye 210b/7

ḥarāret-i ğ.+ yi 183b/8, 184a/7

ruṭübāt-ı ğ.+ yi 166b/3

ġuṣṣalu <Ar. T. Kederli. -1-

ġ.+ olmak 183a/25

ḥādde<Ar. Sert, tesirli, keskin. -10-

ḥ. 197b/20, 211a/1, 211a/4, 213b/2, 219b/18

ḥ.-yi ḥummāda 210b/16

evrām-ı ḥ.+ den 224a/2

emrāz-ı ḥ.+ lerde 211a/5, 212a/21

ḥummā-yı ḥ.+ lerde 211a/3

ḥāmız<Ar. Sirke gibi ekşi olan. Ekşiliği fazla olan, asit. -3-

ḥ. 191a/3

ḥ. olur 190b/18

ḥ.+ üḡ 190b/23

ḥārr < Ar. 1. Yakıcı, sıcak, kızgın. 2. Coşkulu, hararetli. -61-

ḥ. 166b/14, 170b/23, 171b/8, 172a/6, 174b/26, 174b/27, 175b/6, 177a/27, 183a/13, 184b/25, 184b/7, 193a/11, 196a/11, 199b/27, 200b/19, 200b/22, 202b/24, 204a/10, 205a/4, 211a/23, 215a/1, 216b/18, 216b/21, 218a/20, 219a/21, 220b/13, 226a/9, 231a/15, 231a/17, 231b/13

ḥ.-ı ġarīb 181b/1

ḥ.-ı ġarīziyye bir 175b/7

ḥ.-ı ġarīziyye 175b/11, 175b/14, 175b/6

ḥ.-ı ġarīziyyenüḡ 175b/7

ḥ.-ı ḥummāsı olup 215a/6

ḥ.-ı sersāmīyye 188b/20

ebḥire-i ḥ.+ a 193a/10

cevher-i ḥ.+ dur 175b/8

ḥ.+ ında 200a/15

ḥ.+ da 216b/21

ḥ.+ dur 167b/7, 214b/25, 214b/26

ġayr-i ḥ.+ dur 214b/25

ḥ. ola 166b/13, 171b/23, 172a/8, 174b/6, 198b/1, 198b/9, 208a/24, 214b/27, 224a/7

ḥ. olan 214b/21

ḥ. olmakdur 169a/21

ḥ. olursa 172a/4

verem-i ḥ.+ uḡ 214b/25

ḥaṣar <Ar. Soğuk, berd. -1-

ḥ. ola 190a/19

ḥaṭarlu <Ar. T. Teklikeli. -2-

h. + dur 198a/13, 203b/8

h̄aṭar-nāk <Ar. Far. Tehlikeli korkulu, korkunç. -1-

h. + dur 188b/16

h̄ayırlu <Ar. T. Hayırlı. -2-

h. olmaz 208a/17

h. + sı 176b/16

h̄urrīf <Ar. Acı krş. mürr. -1-

h. 231a/25

h̄ulv <Ar. Tatlı, şirin. -3-

h. + dan 190b/27

h. + e 191a/4

h. olur 190b/18

h̄üsn <Ar. İyi, güzel. -5-

h. 191a/23, 208a/18

h. -i tedbīrle 214a/1

buḥrān-ı h. ol 208b/26

h. olur 208b/14

ılıca Ilıca, ılık. -1-

ı. 182b/21

ılıkça Ilıkça, ılık gibi. -1-

ı. 223b/21

ısıcak Sıcak. -17-

ı. 177a/23, 177b/20, 179a/19, 179a/24, 179b/17, 204b/22, 205a/13, 206a/27, 206b/11, 215b/19, 216a/11, 216a/12, 216a/13, 219b/6, 225b/15

ı. ola 206b/1

ıslak Islak. -1-

ı. edüp 224b/22

issi Sıcak. -30-

ı. 166b/2, 169a/26, 171b/6, 172b/8, 173a/7, 174a/5, 177a/22, 179b/25, 180a/8, 181a/2, 182b/20, 183a/19, 183b/12, 185b/27, 192a/5, 192b/14, 193b/2, 193b/9, 195a/17, 195b/22, 195b/7, 199b/15, 204a/9, 220b/3, 226a/26, 226b/19, 229a/6, 231b/12, 232a/24

ı. olmak 181a/6

ı. olsadur 187b/16

katı Sert, pek, çok, oldukça, şiddetli. -95-

k. 169a/15, 172a/12, 172a/5, 177a/22, 181a/5, 182b/4, 183a/15, 183a/26, 187a/5, 187b/16, 187b/8, 188a/15, 190a/18, 190a/20, 190a/26, 192b/5, 193a/16, 193a/3, 194a/20, 197b/20, 198b/22, 198b/6, 199b/1, 199b/27, 199b/9, 200a/14, 200b/17, 201b/3, 202a/15, 203a/5, 205b/1, 206a/23, 206b/27, 210a/6, 210b/22, 210b/24, 211a/21, 211a/22, 211a/23, 211b/12, 211b/16, 212a/12, 213b/15, 214a/14, 214a/19, 215a/21, 215b/2, 215b/6, 217b/20, 217b/22, 217b/23, 217b/24, 217b/7, 218a/5, 218a/8, 219b/17, 219b/18, 221a/14, 221a/6, 222a/15, 222a/22, 223b/20, 224a/17, 224a/19, 224a/26, 225a/10, 225a/20, 225b/12, 225b/19, 226b/3, 226b/6, 227a/17, 227a/18, 227a/20, 228b/12, 228b/15, 228b/8, 229a/13, 229b/5, 231b/6, 231b/7

ķ.+ ca 223b/27

ķ.+ dur 227b/27

ķ. olmak 169a/23

ķ. olmaz 185a/25

ķ. olsa 175a/23

ķ. olur 198a/25, 223b/19

ķati Sert, pek, ok, oldukça, Şiddetli. -96-

ķ. 169a/15, 172a/12, 172a/5, 177a/22, 181a/5, 182b/4, 183a/15, 183a/26, 187a/5, 187b/16, 187b/8, 188a/15, 190a/18, 190a/20, 190a/26, 192b/5, 193a/16, 193a/3, 194a/20, 197b/20, 198b/22, 198b/6, 199b/1, 199b/27, 199b/9, 200a/14, 200b/17, 201b/3, 202a/15, 203a/5, 205b/1, 206a/23, 206b/27, 210a/6, 210b/22, 210b/24, 211a/21, 211a/22, 211a/23, 211b/12, 211b/16, 212a/12, 213b/15, 214a/14, 214a/19, 215a/21, 215b/2, 215b/6, 217b/20, 217b/22, 217b/23, 217b/24, 217b/7, 218a/5, 218a/8, 219b/17, 219b/18, 221a/14, 221a/6, 222a/15, 222a/22, 223b/20, 224a/17, 224a/19, 224a/26, 225a/10, 225a/20, 225b/12, 225b/19, 226b/3, 226b/6, 227a/17, 227a/18, 227a/20, 228b/12, 228b/15, 228b/8, 229a/13, 229b/5, 231b/6, 231b/7

ķ.+ dur 227b/27

ķ. olmak 169a/23

ķ. olmaz 185a/25

ķ. olsa 175a/23

ķ. olur 198a/25, 223b/19

ķaz <Ar. Yakan, yakıcı. -5-

l. 180a/16

l.+ ı olur 223b/14

l.+ la 212a/26

l. v r r 168b/1, 217b/7

ķaz <Ar. bk. ķaz. -1-

l. olmaya 177a/6

ķeyyin <Ar. Yumuşak, mutedil. -8-

l. 227b/27

ķar ret-i l. 200b/9

l.+ ce olunca 190a/22

l.+ ce olur iken 186a/18

l.+ ceyi 190a/22

l.+ de 212a/8

a'z -yı l.+ de 225a/17

l. olursa 193b/8

ķeyyine <Ar. Yumuşak, mutedil. -2-

l.- y-ile 184a/1

ķuķne-i l.+ lerle 195a/12

ķezzec <Ar. Yapışkan, yoğun. -1-

l. ola 198b/21

ķeziz <Ar. Lezzetli, leziz, tadı g zel. -2-

- l.+ dūr 175b/8
l. olmak 188b/26
- maḥūf** <Ar. Korkulu, tehlikeli. -4-
m. 183a/21
m.+ dur 187a/1, 188b/20, 218a/21
- māliḥ** <Ar. Tuzlu. -3-
m.+ e 191a/4
m. ola 191a/9
m. olur 190b/18
- marṭūb** <Ar. Nemli. -1-
m. olup 192b/5
- māsī** <Far. Korkusuz, pervasız. -1-
m. 218a/11
- māyḥōṣ** <Far. Biraz ekşiçe lezzetli, tatlı. -9-
m. 177b/19, 178a/20, 178b/17, 179a/21, 184a/26, 188a/5, 189b/12, 189b/14, 202a/8
- me'mūn** <Ar. Emin olunan, tehlikesiz. -1-
m. 202a/1
- mercū** <Ar. Ümit edilen, umulan. -4-
ḥuşūl-i m. 177b/23
m.+ dur 208b/16, 209a/1, 210b/1
- metīn** <Ar. Metanetli, sağlam, dayanıklı. -1-
m. 202b/18
- muḥaddir** <Ar. Uyuşturucu, uyuşturan. -2-
m. 169b/20, 169b/21
- muḥarrik** <Ar. Çok susatan, çok hararet veren. -11-
m. 228b/3, 228b/6, 229a/4
şıfat-ı m. 174a/1
m.+ de olurdu 189a/1
m.+ dūr 172b/27, 198a/13
m. ola 228b/3
m. olmaya 198a/2
mürr-i m.+ üḡ 229a/5
ḥummā-yı m.+ da 210a/20
- muraṭṭib** <Ar. Rutubetli. -11-
m. 166b/26, 171a/7, 207a/24, 211b/23, 217a/11, 231a/21, 231a/22, 232a/21
m. ola 202a/19
m.-i ebyaz 176b/6.
m.+ ina 176b/6.
- müberrid** <Ar. Soğutan, soğutucu. -19-
m. 169a/24, 169b/17, 184a/11, 206a/2, 215a/13, 215b/14, 216b/3, 217a/11, 218a/5,
221a/7, 226a/10, 231a/22, 231b/12
m.+ ler 215b/3
m.+ lerle 184a/8

m. ola 177a/26, 178a/21

m. olmuş ola 200a/9

müferri <Ar. *bk. müferrih*. -1-

m. ola 224b/2

müferrih <Ar. Ferahlık veren, iç açan, iç açıcı. -8-

m. 178a/2, 180b/24, 179a/13, 179a/9, 180b/27, 205a/14, 206b/22

m.+ dür 178a/5

müferriye <Ar. *bk. müferrih*. -1-

m. 224b/8

edviyye-i m. 224b/8

mülaṭṭıf <Ar. Yumuşatıcı. -5-

m. 170b/11, 186a/16, 191b/4

m.+ ler 199a/16

müleyyen <Ar. Yumuşatılmış. -21-

m. 180a/2, 181a/17, 184b/1, 187b/21, 198a/5, 199b/19, 219b/23, 223b/7, 226a/22, 230a/2
şıfat-ı m. 198a/5

m. bir 184a/22, 219b/26

ṭebāşīr-i m. bir 184a/25

şıfat-ı ḥuḳne-i m.+ e 195a/12

m.+ le 214b/2

m.+ ler 180a/3, 184a/8

m.+ lerle 195a/10

m. ola bir 198a/3

m. olmaya 223a/4

müleyyin <Ar. Yumuşatan, yumuşatıcı. -2-

m.+ e 189b/27

m.+ le 198a/5

münfa'ıl <Ar. Gücenmiş, alınmış. -4-

m. olmaz 200b/8, 202a/4

m. olur 183a/17, 200b/9

münzir <Ar. Korkutan, kötü duygusu uyandıran. -41-

m. 209a/4

eyyām-ı m. 209a/3

eyyām-ı m.+ dendür ol 209a/3

m.+ dür 209a/11, 209a/17, 209a/19, 209a/24, 211a/12, 211b/26, 212b/24, 212b/25,
212b/26, 212b/27, 213a/1, 213a/11, 213a/12, 213a/13, 213a/14, 213a/15, 213a/16,
213a/17, 213a/18, 213a/19, 213a/2, 213a/20, 213a/21, 213a/22, 213a/23, 213a/24,
213a/25, 213a/26, 213a/3, 213a/4, 213a/6, 213a/7, 213a/8, 213a/9

eyyām-ı m.+ dür 209a/9

m.+ ler 213a/27

mürebbī <Ar. Hafif, rahatlık veren. -5-

m. 216a/11

m.+ ler 172a/15, m.+ le 216a/15

m.+ ler uralar ol 223a/9

m.+ lerünj 223a/10

mürehhîyât <Ar. *bk. mürehhî.* -2-

m. 172a/17

m.+ dan 223a/11

mürevveh <Ar. Rayihalandırılmış, kokulandırılmış. -1-

m.+ e 187b/15

mürevvehât <Ar. Rayihalandırılmış, kokulandırılmış olan şeyler. -1-

m.+ la 207b/6

müsaḥḥan <Ar. Isıtılmış, kızartılmış. -13-

m. 170a/14, 171a/7, 170b/11, 181b/5, 183b/4, 214a/16

m.+ dür 176b/27

m.+ e 199a/16

m.+ ler 193a/11, 193b/8

m.+ lere 197a/7

m.+ ler vermeyeler 170b/9

m. olmaya 171b/23

müsehḥenât <Ar. Isıtılmış, kızartılmışlar. -1-

m. 199a/5

müstekrih <Ar. Tiksindirici, iştah kesici. -1-

m. 213a/3

müştebih <Ar. Şüphelenen, şüpheci. -1-

m. ola 179b/9

müte'affin <Ar. Bozulup fena kokan, kokmuş, çürümüş. -60-

m. 182b/5, 183b/8, 188b/13, 188b/16, 198a/13, 215b/15, 220b/27, 227b/20, 231b/21

ḥudūş-ı m. 231b/27

m.+ dür 182a/17, 182a/18

m. ola 181b/8, 201b/13

laḥm-ı m. ola 224a/7

m. olan 188b/12, 188b/14, 188b/17, 188b/7, 190b/17, 194a/1

m. oldı 222b/6

m. olduğına 190b/12

m. olmağa 181a/24, 182a/3, 222a/17

aḥlâṭ-ı m. olmağa 181a/19

m. olmağ 182a/11, 182a/13, 182a/26

m. olmasından 190b/10

m. olmaz 200a/23, 200a/25

m. olmuş ola 201b/14

m. olmuş olsa 175a/17

m. olmuş 193b/21, 201b/17

m. olmuşdur 181b/17

m. olmuşdur 186b/22, 186b/24, 192b/23, 192b/24, 192b/27

m. olsa 175a/14, 175a/16, 181b/14, 181b/16, 181b/9, 188b/8, 200b/2

m. olup 231b/20

m. olur bir 175b/21

m. olur 175b/19, 182a/19, 188a/27, 188b/15, 190b/12, 192b/22, 197b/10

mütehammil <Ar. Tahammül eden, dayanan. -3-

m. olmasa 199a/16

m. olmaz 218a/6

m. olup 220b/27

mütehayyir <Ar. Hayrette kalan, şaşmış, şaşırılmış. -2-

m. ola 199b/3

m. olup 208b/18

mütelezziz <Ar. Lezzet bulan, tad alan, hoşlanan. -2-

m. 188b/13

m. ola 205a/13

mütesahhin <Ar. Isınan, kızan. -12-

m. 181a/19, 204a/4

m. ola 205a/23

m. olmağıla 177a/12

m. olmağdur 176b/25

m. olsa 181a/21, 182b/25

m. olsalar 182b/26

m. olup 197b/25

m. olur 181a/22, 182b/21, 182b/22

mütevakkı <Ar. Medet eyleyen, bekleyen, uman. -2-

m.+ dur 208b/26

m.+ dür 209a/1

müvellim <Ar. Acı veren, eziyetli. -1-

m. 228b/6

mü'zî <Ar. Acı veren, eziyetli. -1-

m. 228b/5

nemek-süd <Far. Tuzlu. -1-

n. 231a/25

nem-gin <Ar. Far. Nemli, rutubetli. -1-

n. 177a/14

ni-gam <Far. Gamsız, kedersiz. -1-

n.+ la 177b/26

raṭb <Ar. Rutubetli, nemli özelliğe sahip. -9-

r. 177b/26, 179a/19, 202b/24, 216b/18, 225a/2

zūfā-yı r. 215b/22

r.+ la 225a/1

r. olan 174b/26

teşennüc-i r. olan 213b/7

rıḥv <Ar. Yumuşak. -3-

r. 220b/10, 222b/24

verem-i r.+ dadur 225b/18

ricācı <Ar. T. Ricada bulunan, bir şey isteyen. -1-
r.+ olur 190b/17

şakīl <Ar. Ağır, sıkıntılı, can sıkı. -6-
ş. 181a/12
ş.+ dür 198a/25
ş. olmak 178b/1, 179b/14, 212b/27
ş. olur 193a/19

sükkerlü <Ar. T. Şekerli. -9-
s.+ ce 216b/5, 217a/13, 178b/23, 230b/21, 230b/25, 217a/17, 218a/12, 218b/18, 218b/9

şovuk Soğuk. -20-
ş. 170b/3, 174b/5, 177a/16, 177a/26, 180b/1, 183a/19, 190a/18, 190a/24, 190a/27,
192b/12, 193a/16, 201a/18, 201b/6, 203a/22, 205b/7, 218b/21, 230b/13
ş.+ in 215b/24
ş.+ lardan 219b/18
ş. olup 189a/26

şirīn <Far. Tatlı. -1-
enār-ı ş. 205a/3

taşlı Tatlı. -26-
t. 166b/26, 177a/23, 177b/9, 179a/24, 184b/15, 187a/12, 198a/18, 202a/11, 202a/12,
205a/20, 205a/3, 205b/13, 205b/18, 205b/27, 205b/8, 206b/7, 207b/2, 215b/22
t.+ lar 218b/10
t.+ lardan 202a/11, 215b/6, 232a/8
t. ola 206b/1, 215b/20, 224b/4

tīz <Far. Keskin, etkili. -17-
t. 173a/21, 176a/15, 181a/25, 182a/4, 182b/14, 184a/16, 187a/2, 192a/8, 202a/11,
207a/13, 216a/23, 224a/9, 227a/21, 232a/20, 232a/8
t. olur 182a/8

tuzlu Tuzlu. -2-
t. 173b/6
t.+ lardan 232a/8

yumşak Yumuşak. -49-
y. 168a/3, 169a/19, 170b/16, 171a/1, 171b/5, 172a/1, 173a/14, 173b/18, 173b/4,
174a/19, 181a/16, 185b/26, 186a/25, 186b/5, 192a/14, 192a/4, 196a/9, 198b/14, 204b/16,
206a/11, 206a/16, 206a/21, 211b/15, 215a/20, 217a/17, 217a/24, 217a/25, 217b/1,
222a/27, 223b/22, 229a/16, 229a/19, 229a/2, 229a/22, 230a/15, 230a/5, 230a/8, 232a/10
y.+ dur 227b/27
y. edüp 170b/13, 170b/19
y. ola 169b/16, 174a/2, 184b/4, 192a/22
y. olmak 224a/13
y. olmaz 223a/26
y. olup 224b/24
y. olur 223b/20

zahmetlü <Ar. T. Ağrılı, acılı zorlu. -1-
z.+ lere 183b/3

1.3.1.2. Gösterme- Bildirme Sıfatları

1.3.1.2.1. İşaret Sıfatları

bu Bu.-252-

b. 166b/8, 167b/25, 167b/26, 168a/10, 168a/18, 168a/24, 168a/3, 168b/10, 168b/19, 168b/5, 169b/12, 170a/10, 170a/17, 170a/5, 170a/7, 170b/13, 170b/18, 170b/7, 171a/26, 171a/3, 172a/11, 172a/23, 172a/25, 172b/11, 173a/10, 173a/24, 173b/1, 173b/14, 173b/3, 173b/5, 173b/7, 173b/8, 174b/20, 174b/3, 174b/7, 175a/27, 175a/7, 175b/11, 175b/2, 175b/26, 176a/23, 176a/4, 176b/3, 177a/2, 177b/2, 178a/11, 179a/10, 179b/6, 179b/7, 180a/6, 180b/8, 181a/22, 181a/23, 182a/16, 182a/2, 182a/8, 182b/2, 183a/1, 183a/24, 183b/16, 183b/2, 183b/27, 183b/3, 183b/5, 184a/17, 184a/20, 184a/22, 184a/7, 184b/1, 184b/24, 185a/15, 185a/17, 185a/6, 185a/9, 185b/12, 185b/2, 185b/6, 186a/1, 186a/11, 186a/14, 186a/19, 186b/10, 186b/24, 186b/26, 186b/8, 186b/9, 187a/18, 187a/21, 187b/16, 187b/22, 188a/27, 188b/17, 188b/18, 188b/19, 188b/21, 188b/6, 189a/12, 189a/3, 189b/2, 190a/1, 190b/10, 190b/11, 190b/14, 190b/19, 191a/10, 191a/13, 191a/2, 191a/22, 191a/25, 191b/2, 192a/11, 192a/7, 192b/1, 192b/15, 192b/20, 192b/26, 193b/11, 193b/14, 193b/22, 193b/4, 194a/11, 194a/4, 194a/7, 194b/10, 194b/11, 194b/17, 194b/3, 195a/17, 195a/18, 195a/19, 195b/11, 195b/3, 196a/18, 196a/2, 196a/20, 196b/21, 196b/27, 197a/11, 197a/19, 197a/22, 197a/6, 197b/22, 197b/24, 197b/4, 198a/14, 198a/7, 198b/22, 199a/17, 199a/21, 199a/4, 199a/5, 200b/23, 201a/3, 201b/15, 201b/21, 202a/16, 202b/12, 202b/13, 202b/4, 202b/7, 202b/9, 203a/16, 203a/17, 204a/2, 204a/23, 204a/25, 204a/26, 204a/3, 205b/19, 206b/23, 207a/13, 207b/17, 207b/22, 207b/23, 208a/11, 208a/25, 208a/7, 209a/13, 209a/15, 209a/21, 209a/9, 209b/6, 212a/10, 212b/11, 213a/5, 214b/20, 215a/24, 216a/2, 216a/4, 217a/18, 217a/20, 218a/5, 218a/6, 218b/19, 219a/4, 219a/6, 220a/10, 220a/15, 221a/23, 221a/24, 221b/1, 222a/4, 222a/6, 222b/27, 223a/11, 223a/25, 225a/6, 225b/3, 226a/14, 227a/5, 227b/13, 228a/25, 228a/9, 228b/10, 228b/14, 228b/27, 228b/3, 229a/15, 229a/23, 229b/4, 230a/10, 230a/16, 230a/2, 230a/26, 231a/15, 231b/10, 232a/23

b.+ dur 168a/11, 168b/15, 175b/13, 175b/2, 175b/3, 176b/1, 182b/16, 183b/9, 196a/10, 213b/20, 224b/1, 225b/25, 225b/4, 229a/10, 230a/20, 232a/15

işbu Bu, işte bu. -58-

i. 166b/20, 167a/1, 167a/16, 168a/9, 169a/27, 169a/8, 169b/10, 169b/28, 170a/19, 170a/26, 170a/4, 170b/11, 170b/25, 171a/12, 171a/16, 171b/2, 171b/27, 174a/22, 180a/20, 181a/15, 181b/7, 183b/18, 184a/1, 185b/13, 185b/22, 186b/3, 186b/6, 187a/24, 189b/9, 190a/6, 191b/14, 191b/17, 192a/13, 192a/2, 192a/22, 193a/21, 194b/20, 195a/23, 195b/12, 195b/5, 196a/6, 197a/1, 198a/5, 198b/11, 199b/19, 202b/5, 206b/16, 208a/21, 215a/18, 216b/7, 223b/2, 226a/4, 226b/3, 229a/17, 229a/20, 230a/3, 231b/14, 232a/9

şol Şu. -51-

ş. 167b/22, 168b/6, 171b/23, 172a/1, 173a/5, 175a/15, 175a/7, 176a/12, 176a/16,

181b/16, 186a/15, 190a/13, 192b/6, 197a/26, 200b/27, 203b/4, 203b/7, 208a/12, 208a/23, 208b/13, 208b/27, 208b/9, 209a/1, 209a/3, 211b/19, 212b/17, 214b/11, 214b/26, 214b/27, 215b/3, 216a/7, 219a/1, 219a/16, 219a/5, 220a/4, 221a/15, 221a/3, 222a/26, 222a/9, 224a/10, 224b/18, 225b/26, 225b/5, 228b/18, 229a/10, 229b/23, 229b/26, 231a/20, 231b/23

rīhi ş. 168b/6

ş. ur 227b/13

1.3.1.2.2. Belirsizlik Sıfatları

başka Birbirinden ayrı, değişik, farklı, özge. -1-

b.+ ca 168a/15

ba'zı <Ar. Bazı, birazı, bir kısmı. -40-

b. 168b/9, 170a/4, 172a/13, 173a/5, 174b/18, 175a/26, 176b/9, 180a/12, 181b/27, 183a/3, 183a/4, 193b/22, 193b/24, 196a/19, 197b/7, 202b/5, 208a/17, 208a/21, 208a/22, 209b/11, 210a/19, 224a/14, 224b/12, 226b/10, 226b/12, 227a/2, 227b/22, 228b/11, 228b/12, 228b/14, 228b/18, 229b/8, 230a/21, 230a/23, 231a/19, 231a/3, 231a/6, 231b/26, 232a/19

b.+ da 224a/15

dürlü Türlü, çeşitli. -10-

d. 185a/17, 193b/12, 198a/19, 210a/24, 210a/25, 228b/15

d.+ dür 186b/13, 202b/13

d. olur 208a/17

d. olursa olsun 222b/15

envā'ī <Ar. Çeşitli, türlü. -1-

e. 200b/23

ğayr <Ar. *bk. ğayri*. -29-

ğ. 167a/24, 180a/13, 183a/10, 183a/2, 183a/3, 183a/4, 184a/15, 194b/8, 198a/27, 208b/24, 210a/25, 220a/3, 220a/4, 220b/2, 222b/26, 226a/22, 227b/25, 227b/8

ğalīze-yi ğ. 223a/23

ğ.-i ħalāş 185a/10

ğ.-i ħālīşle 197b/17

ğ.-i ħārdur 214b/25

ğ.-i ṭabī'ati 202b/19

ğ.-i ṭabī'i 214b/13

ğ.-i ṭabī'idür 202b/14

ğ.+ da 197b/10

ğ.+ inde 211a/26, 211a/8

ğayrı <Ar. Başka, diğer. -36-

ğ. 174a/13, 175b/23, 179a/2, 180a/3, 182b/2, 183a/16, 183a/20, 184a/9, 185a/15, 185a/20, 185a/21, 185a/27, 186b/12, 186b/21, 190a/27, 193a/12, 193b/24, 197b/17, 198a/19, 199a/21, 200b/3, 202a/14, 202b/21, 203b/2, 213a/5, 220b/12, 222b/25, 223a/12, 225b/24, 226b/1, 228a/18, 228a/2

ğ.+ yile 221a/2

her <Far. Her. -228-

h. 167a/10, 167a/20, 167a/21, 167a/3, 167b/16, 167b/17, 167b/18, 167b/21, 167b/23, 167b/6, 168a/12, 168b/25, 169a/17, 169b/14, 169b/5, 170a/15, 170a/2, 170a/21, 170a/22, 170b/12, 170b/14, 170b/15, 170b/25, 170b/27, 170b/6, 171a/1, 171a/13, 171a/14, 171a/18, 171a/20, 171a/4, 171a/8, 171b/25, 172b/18, 172b/23, 172b/25, 173a/12, 173a/2, 173b/16, 173b/8, 174a/13, 174a/23, 175a/6, 176b/23, 176b/4, 176b/5, 177a/19, 177a/26, 177b/4, 178a/2, 178b/22, 178b/24, 178b/5, 179a/12, 179a/2, 179b/15, 180b/22, 180b/6, 181a/16, 181a/19, 181a/3, 181a/6, 181a/8, 182a/16, 182a/2, 183a/12, 183b/19, 183b/21, 183b/9, 184a/17, 184a/21, 184a/23, 184b/2, 184b/3, 184b/8, 185b/1, 185b/10, 185b/15, 185b/3, 185b/5, 186a/14, 186a/27, 186b/2, 186b/6, 187a/10, 187a/23, 187b/19, 187b/20, 188a/12, 188a/2, 189a/14, 189a/16, 189a/19, 189a/20, 189a/5, 189a/8, 189b/13, 189b/15, 189b/16, 189b/3, 189b/5, 190a/1, 190a/6, 190b/9, 191b/21, 191b/4, 191b/7, 191b/9, 192a/19, 192a/3, 192a/4, 192b/15, 192b/17, 192b/6, 193a/13, 193a/23, 193b/13, 194b/18, 194b/22, 195a/21, 195b/25, 195b/9, 196a/14, 197a/1, 197a/14, 197b/26, 198a/1, 198a/11, 198a/20, 198a/8, 198b/2, 198b/27, 198b/9, 199a/12, 199a/24, 199a/8, 199b/16, 199b/24, 200a/16, 200a/4, 200a/6, 201a/15, 201a/16, 201a/4, 201a/7, 201a/9, 201b/4, 202a/10, 202a/12, 202a/24, 202b/7, 203a/16, 204b/12, 204b/19, 205a/13, 205a/21, 205b/12, 205b/2, 205b/20, 206a/14, 206b/18, 207b/2, 208b/11, 208b/15, 208b/26, 209b/6, 210a/8, 211b/1, 213a/6, 214b/1, 214b/24, 214b/6, 215b/6, 216b/1, 217a/17, 217a/23, 217a/5, 217b/11, 217b/2, 217b/25, 218a/23, 218b/1, 218b/18, 218b/5, 219a/7, 219a/8, 219a/9, 219b/2, 219b/20, 219b/27, 219b/3, 219b/9, 220a/18, 220a/2, 220a/20, 220b/10, 220b/14, 221a/27, 221b/22, 222a/23, 222b/15, 223a/14, 223a/15, 223a/27, 224a/14, 224a/22, 224a/8, 224b/25, 225a/22, 225b/19, 225b/21, 226a/15, 226b/17, 226b/4, 227a/13, 227a/24, 227b/15, 228b/22, 229a/20, 229a/6, 229b/25, 229b/9, 232a/23, 232a/4

küllî <Ar. Umumi, bütün. -2-

k.+ de 213a/10

k.+ sine 200b/5

muğāyir <Ar. Bundan başkası, farklı olan. -2-

m.+ dür 175b/13

m. ola 175b/24

muğiyye <Ar. bk. muğāyyir. -1-

u'ye-i m. 227b/23

vesā'ir <Ar. Ve bunun gibiler, ve benzerleri. -15-

v. 167b/10, 167b/9, 175a/2, 175b/20, 188a/11, 194b/8, 201b/10, 202b/20, 203b/13, 204a/24, 208a/13, 208a/14, 208b/7, 217a/26, 221a/18

1.3.1.2.3. Soru Sıfatları

nice Nice, nasıl. -9-

n. 167b/4, 176a/18, 183a/2, 188b/8, 191a/27, 196a/16, 198a/19, 201a/21, 210a/25

nite Nasıl. -1-

n. 174b/20

kaç Kaç. Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı. -4-
k. 185a/9, 199b/13, 201b/24, 209b/17

1.3.2. Zamirler

1.3.2.1. Kişi Zamirleri

ağa Ona. -31-

a. 168b/15, 173a/6, 173b/10, 174a/19, 174a/20, 174b/15, 175a/22, 175b/6, 178a/1, 182a/22, 186b/17, 188b/12, 198a/13, 198a/8, 202a/3, 202b/9, 203b/12, 210a/17, 210a/21, 211b/23, 214b/27, 216b/5, 219b/16, 220a/18, 221b/2, 222a/20, 223a/10, 224a/2, 225a/14, 222b/10

anı Onu. -15-

a. 167a/18, 168a/15, 169a/3, 174b/12, 182b/13, 186b/10, 221b/25, 222a/26, 222b/14, 227a/15, 227a/9, 228a/11, 231a/13

a. bir 196b/1

a. ol 216a/5

anlar Onlar. -16-

a. 181b/18, 200b/6

a.+ a 174b/14, 200b/7

a.+ a ol 225a/18

a.+ dan 201b/13, 202a/13, 205a/12, 231a/20

a.+ ı 174b/9

a.+ ı urınca 225a/4

a.+ uş 175a/15, 202b/11, 203b/18, 213a/27, 231a/21

anuş Onun. -24-

a. 172b/22, 175b/12, 175b/5, 178a/6, 181a/27, 182b/14, 183a/14, 196b/19, 201a/10, 210b/21, 215a/21, 224b/19, 225b/26, 227a/2, 227b/13

a. bir 175a/8

a.+ ca 228b/11

a.+ la 167a/7, 171b/19, 201a/12, 221a/19, 226b/27, 227a/7

a.+ ladur 203b/22

cümle<Ar. Bütün, hepsi. -49-

c. 170b/16, 170b/18, 171a/15, 171a/2, 178a/17, 180a/23, 185b/17, 185b/26, 189b/11, 189b/24, 191a/11, 191b/22, 192a/25, 192b/17, 195b/16, 198b/24, 206a/11, 208a/5, 208b/3, 216b/9, 220a/17, 221b/19, 226b/8, 230a/15

c. bir 167a/4, 168a/12, 185b/26, 186b/20, 195b/9, 198b/15, 229a/3

c.+ nüş 227b/16

c.+ si 187a/26, 193a/24

c.+ sin 166b/23, 168b/21, 169b/16, 169b/3, 170a/2, 173b/19, 184a/4, 189a/15, 194b/26, 195b/4, 215b/23, 223b/9, 226b/1

c.+ sine 183b/7

c.+ sini 169a/19

fak̄ir <Ar. Yazarın kendisi temsil etmek için kullandığı zamir. -4-

f. 173b/21, 196b/7, 228a/4

f.+ e 175b/25

o O. -7-

o. 179b/1, 181a/19, 187b/1, 198b/15, 212a/19, 218a/18

o. olursa 190a/25

ol O. -158-

o. 175b/15, 224b/15, 214b/23, 172b/10, 195a/9, 208a/13, 216a/5, 225a/18, 224a/6220a/13, 222b/24, 174a/9, 172b/9, 213b/17, 226a/3, 215b/16, 175a/4, 198a/21, 198b/20, 208b/27, 208b/26, 173a/21, 208a/6, 222b/13, 231b/7, 220b/11, 173a/20, 229b/23, 175b/16, 181b/24, 203b/23, 195b/8, 218b/12, 209a/1, 209a/4, 195a/8, 223a/6, 216a/17, 209a/2, 215a/4, 194a/1, 175b/7, 174a/4, 228a/5, 208a/23, 224b/17, 204a/16, 173a/22, 189a/1, 216a/4, 224a/21, 231b/6, 214b/14, 224a/5, 183a/15, 174a/9, 172b/1, 180b/4, 222a/13, 222b/6, 231b/11, 231b/5, 173a/19, 213b/1, 178a/18, 221b/9, 221b/14, 224b/16, 167b/13, 216a/18, 223a/9, 224a/9, 183a/17, 172a/17, 225b/20, 222a/5, 232a/11, 181b/26, 222a/4, 168a/22, 176b/26, 222a/21, 223b/25, 168b/19, 216a/1, 168b/24, 202b/17, 208a/12, 229a/10, 225a/19, 221b/24, 223a/1, 208a/13, 179a/26, 168a/22, 174b/1, 220b/3, 168a/20, 226a/11, 172a/20, 181b/23, 175b/10, 172a/1

o.+ dan 210b/27

o.+ dur 175a/26, 175a/27, 176b/25, 181a/19, 182b/13, 185a/11, 185a/21, 186a/11, 186a/14, 186a/4, 186b/13, 186b/15, 186b/16, 190b/15, 191a/13, 191a/14, 191a/16, 191a/4, 191b/3, 193a/16, 193a/8, 193b/20, 200a/13, 200a/27, 202b/19, 203b/11, 203b/17, 203b/20, 203b/22, 206b/1, 207a/23, 207b/14, 207b/19, 207b/23, 208a/1, 208a/15, 208a/18, 212a/4, 212a/6, 213b/18, 215b/26, 220a/13, 220a/17, 222b/2, 225a/20, 227b/26, 229a/26, 229b/5, 231a/6

ḥaşr o.+ dur 174b/23

çuḡur o.+ maḡ 178b/2

ḡabl-i vaḡta o.+ maḡ 208b/19

o.+ muṣdur 194a/24

1.3.2.2. Dönüşlülük Zamirleri

bi'z-zāt <Ar. Kendi, kendisi, bizzat. -3-

b. 175b/13, 175b/24, 176b/27

ḥōd <Far. Kendi. -4-

ḥ. 193b/25, 193b/27, 223a/11

kendü Kendi. -13-

k. 223a/19, 229b/13, 231b/7

k.+ de 222a/3

k.+ de olandan 176b/22

k.+ nde 231b/20

k.+ ḡi 231b/19

k.+ si 219a/12

k.+ siyile 230b/18
 k.+ ye 196a/13, 214b/17, 231b/18
 k.+ yi 231a/4

zat <Ar. Kendi, öz. -1-
 z.+ ı 197b/22

1.3.2.3. Belirsizlik Zamirleri

birbiri Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu. -6-

b. 173b/19, 211b/22, 212a/6
 b.+ nden 211b/22
 b.+ ne 212a/7
 b.+ yile 203b/22

bir Biri, kimi. -7-

b. 203b/3, 213a/6, 225b/20, 228b/16
 b. oldu 228a/4

ķamu Bütün, hep. -1-

ķ.+ dan 225a/7

ķankı Hangi. -22-

ķ. 179a/2, 181a/20, 198a/12
 ķ.+ sı 190b/3, 198a/8, 220a/20
 ķ.+ sı olursa 202a/10
 ķ.+ sı olursa bir 201a/9
 ķ.+ sı olursa 177a/26, 178a/2, 178b/5, 179a/12, 187a/23, 188a/2, 189a/8, 191b/9, 201a/7,
 202a/24, 219a/9, 219b/27, 219b/3, 223a/15

ķimesne Kimse, herhangi biri. -61-

k. 167b/13, 167b/15, 167b/23, 167b/25, 170a/7, 171b/15, 171b/20, 171b/21, 173a/18,
 173a/6, 173b/23, 173b/3, 173b/8, 177b/23, 188a/21, 196a/15, 196a/19, 196b/18, 196b/8,
 202b/8, 210b/20, 210b/21, 210b/22, 213b/5, 222a/2, 225b/5, 230b/26
 k.+ ler 173a/26, 174b/8, 175a/1, 208a/10, 221a/23, 224a/27, 231a/21, 231a/3
 k.+ ler ola 202b/25
 k.+ lerde 231a/22
 k.+ lerde olur 172a/5
 k.+ leredür 175b/2
 k.+ lere 168b/12, 173a/1, 221b/14
 k.+ leri 206a/6
 k.+ lerle 206a/5
 k.+ nün 203b/2, 213b/12, 214a/25, 230b/22
 k. ol 178a/18
 k. ola 180b/15, 193b/5
 k.+ ye 173b/7, 196a/23, 196b/13, 213b/14, 213b/6, 213b/7, 213b/8, 213b/9
 k.+ yi 173a/20, 190a/23

ķimi Kimi. -13-

k. 211b/14, 211b/15, 223b/20, 227a/14, 228a/17
k.+ si 177b/23

kimse Kimse, herhangi biri. -10-

k. 202b/4, 228a/4
k.+ lerüñ 213b/16

1.3.2.4. İşaret Zamirleri

bu Bu. -122-

b. 175b/20, 175b/24, 175b/25, 182b/22, 182b/26, 188b/3, 213a/10, 225a/13, 228a/8, 228b/13, 231a/11

b.+ lar 222a/3

b.+ laruñla 170b/23, 189b/22

b.+ ña 182b/19, 188b/2, 203b/12, 207b/27, 208a/1, 208a/4, 228a/9, 229b/1

b.+ nda 176a/21, 182a/8, 188b/17, 194a/19, 223a/2

b.+ ndan 167b/2, 167b/5, 180b/11, 181b/7, 184b/10, 186a/15, 197b/2, 197b/6, 209b/1, 210a/6, 224a/25, 225a/9, 228b/15

b.+ nı 177a/5, 178b/14, 178b/3

b.+ nlar 167a/24, 201b/14, 202b/23, 204a/9, 213b/17, 214a/22, 217a/15, 221a/9, 226a/4

b.+ nlara 167a/24, 171b/14, 176b/24, 177a/27, 187a/3, 189b/20, 199b/26, 220b/2

b.+ nlara bir 206b/4, 219b/5

b.+ nlarda 181b/15, 192a/10, 219a/15

b.+ nlarda bir 176a/18

b.+ nlardan 168b/22, 200b/19, 202b/17

b.+ nları 182b/5, 205a/4, 212b/25

b.+ nlarla 218b/23

b.+ nlaruñ 174b/19, 176a/14, 177b/1, 177b/17, 180a/4, 181b/1, 192b/13, 195a/11, 199a/21, 204b/8, 209b/18, 214a/12, 223a/22, 227a/23, 230a/22

b.+ ñlaruñ 175b/23

b.+ nlaruñla 228a/19

b.+ nlaruñla 202a/25, 216b/6

b.+ nñaruñ 179b/2

b.+ nuñ 182a/27, 182b/1, 186b/26, 191a/15, 191a/18, 193b/15, 197a/12, 198b/26, 199a/27, 200b/16, 203b/13, 204a/2, 207a/23, 212a/4, 218a/7, 219a/13, 224b/19, 224b/20, 227a/19, 227a/22, 227b/26, 228b/18

b.+ nuñla ur 227b/26

b.+ nuñla 166b/2, 207a/4

b. ol 175a/4, 198a/21, 198b/20

b. ola 173b/24, 175b/26

şol Şu. -1-

ş. 203a/2

şu Şu. -2-

ş.+ nlar 200b/7, 200b/8

1.3.3. Edatlar

1.3.3.1. Çekim Edatları

bārī <Far. Hiç olmazsa, bari. -3-
b. 183a/12, 224a/8, 225b/19

belki <Ar.-Far. Belki. -36-

b. 170a/8, 172a/15, 172a/9, 177a/4, 178a/17, 181a/27, 182b/15, 186b/2, 188b/13, 190b/24, 190b/25, 191a/19, 201b/8, 202a/10, 202a/8, 205b/19, 206a/26, 207a/20, 215b/15, 215b/3, 218a/10, 219a/13, 219a/2, 220a/16, 220b/17, 220b/3, 222b/24, 223a/5, 223b/15, 227a/8, 227b/7, 228a/3, 228b/25

b. bir 182b/27, 226b/13

b. ola 223a/3

bile Birlikte, beraber, ile. -42-

b. 168b/4, 169a/26, 171b/19, 175b/11, 177a/4, 178a/16, 180b/25, 182b/3, 184b/22, 184b/23, 185b/21, 186a/11, 186b/18, 187a/12, 191a/13, 193b/1, 197b/18, 200a/14, 206b/2, 208b/4, 214a/10, 214a/9, 217a/19, 217b/21, 218a/2, 219a/15, 222b/18, 223b/11, 227b/9

b.+ ce 222b/3

b.+ dür 168b/6

b. et olmayan 228a/15

b. eyleseler 167b/19

b. ol 215b/16

b. ola 179b/12, 215a/5, 217a/9

b. olamayacakdur 187a/22

b. olsa 187a/22, 213a/12

b. olur 216a/27

birle İle, vasıtasıyla, birlikte. -7-

b. 167b/6, 169b/24, 172b/11, 172b/8, 193b/18, 200a/10, 226b/25

degin Kadar, dek. -1-

d. 170a/24

degül Değil. -73-

d. 182b/2, 197b/6, 212a/2, 221a/16, 224b/18

d.+ dür 167a/22, 170a/7, 172a/26, 173a/1, 174b/16, 175a/21, 175a/27, 175a/3, 175b/8, 176b/4, 177b/23, 181b/11, 181b/12, 181b/19, 181b/7, 182b/17, 184b/24, 185a/22, 188b/27, 190b/1, 191a/2, 191a/3, 193a/5, 193a/8, 193b/4, 194a/1, 195a/19, 195a/8, 197a/26, 197b/2, 200a/14, 202a/18, 202a/21, 204a/14, 207b/11, 209a/14, 209a/17, 209a/20, 209a/23, 209b/2, 209b/4, 210b/12, 210b/17, 210b/21, 210b/25, 211a/7, 211b/27, 212b/4, 214b/5, 218a/8, 218a/9, 219a/14, 222b/23, 223a/26, 224a/14, 227b/27, 228b/4

d.+ ken 204b/10

d.+ se 198a/4, 204b/27, 211a/13, 211a/16, 216a/14

deñlü Kadar, denli. -13-

d. 167b/13, 167b/26, 170a/18, 173a/12, 173a/23, 189a/17, 193a/25, 194a/4, 195b/11, 203a/11, 225a/25, 230b/13, 230b/27

gāh <Far. Bazen, kimi zaman. -94-

g. 173a/25, 178a/11, 178a/7, 178a/9, 179a/7, 181b/9, 182b/6, 183a/26, 186b/25, 188a/24, 190b/18, 197b/27, 198a/1, 199b/5, 201b/18, 203a/2, 203a/3, 212a/17, 216b/27
g. olmaz 223a/2

g. olur 168b/3, 172a/13, 177a/8, 177a/10, 178b/11, 178b/12, 178b/14, 180a/17, 180b/3, 182a/25, 183a/10, 183a/2, 183a/22, 184b/24, 188a/27, 188b/20, 188b/21, 190b/17, 190b/18, 191a/27, 191a/3, 191a/5, 194a/18, 196a/19, 197b/26, 198a/19, 199a/21, 199b/1, 199b/25, 201b/13, 204a/10, 204a/7, 205a/9, 206a/4, 207a/17, 207a/18, 207a/20, 212b/9, 214b/22, 216a/27, 216b/26, 216b/27, 217b/8, 217b/9, 218a/2, 219a/20, 219b/14, 220a/6, 222a/13, 222b/25, 223a/1, 225b/3, 226b/24, 227a/10, 227a/4, 227a/7, 227b/2, 228a/12, 228b/19, 229b/23, 230a/22, 231a/8

gibi Gibi. -365-

g. 167a/23, 167a/24, 169b/10, 169b/22, 169b/26, 170b/11, 170b/24, 171b/15, 171b/19, 171b/24, 171b/25, 174b/16, 175a/10, 175a/11, 175b/1, 176b/15, 176b/2, 177a/16, 177a/25, 177b/23, 177b/26, 177b/27, 178a/23, 178a/3, 178a/4, 178b/18, 178b/20, 179a/19, 179b/1, 179b/14, 180a/10, 180a/12, 180b/2, 180b/9, 181a/26, 181b/1, 181b/12, 181b/15, 182a/22, 182a/4, 182a/8, 182b/24, 182b/4, 182b/5, 183a/6, 183a/9, 184a/12, 184a/13, 184a/9, 186a/7, 186a/8, 186b/14, 186b/15, 186b/3, 187a/9, 187b/18, 189a/8, 189b/24, 190a/14, 190a/16, 190b/14, 190b/4, 191a/17, 191a/19, 191a/2, 191a/3, 192a/10, 192a/11, 193b/8, 193b/9, 194a/12, 194a/17, 194a/8, 194b/7, 194b/8, 195a/10, 195a/11, 195a/4, 195a/5, 195a/6, 195a/7, 196b/26, 197a/1, 197b/8, 198a/5, 199a/22, 199a/23, 199b/19, 199b/25, 199b/26, 199b/3, 200a/1, 200a/24, 200a/8, 200b/25, 200b/26, 201a/1, 201a/20, 201a/25, 201b/1, 201b/12, 202a/14, 202a/23, 202b/22, 203a/4, 203b/4, 204a/14, 204a/20, 204a/22, 204a/8, 204a/9, 204b/14, 204b/8, 205a/10, 205a/27, 205b/26, 205b/27, 206b/18, 206b/27, 206b/4, 206b/5, 207a/1, 207a/2, 207b/13, 207b/14, 207b/21, 207b/6, 207b/7, 208a/10, 208a/11, 208a/19, 208b/23, 209b/17, 209b/19, 210b/19, 210b/21, 211a/20, 211a/3, 211b/14, 211b/16, 211b/17, 211b/21, 211b/8, 212a/1, 212a/15, 213a/5, 213a/8, 213a/9, 213b/24, 214b/1, 215a/15, 215a/17, 215b/16, 215b/4, 216a/11, 216a/6, 216a/7, 216b/15, 216b/21, 216b/23, 216b/24, 216b/4, 216b/5, 217b/16, 217b/21, 217b/7, 217b/9, 218a/12, 218b/13, 218b/14, 218b/16, 218b/17, 219a/19, 219a/2, 219a/4, 219a/8, 219b/22, 219b/23, 220a/11, 220a/14, 220a/3, 220a/4, 220b/1, 220b/11, 220b/12, 220b/16, 221a/4, 221a/5, 221a/6, 222a/12, 222a/18, 222a/19, 222a/22, 222a/23, 222a/6, 222a/7, 222b/22, 222b/23, 222b/24, 223a/26, 224b/3, 224b/4, 224b/5, 224b/6, 225a/10, 225b/24, 225b/25, 226a/21, 226b/13, 226b/14, 226b/15, 226b/16, 227a/11, 227a/5, 227a/6, 227a/7, 227b/17, 227b/2, 227b/22, 227b/25, 227b/6, 228a/16, 228b/4, 228b/7, 229a/12, 229a/26, 229b/19, 229b/20, 229b/26, 229b/27, 229b/8, 230a/2, 230a/24, 231a/16, 231a/18, 231a/19, 231a/22, 231a/23, 231a/24, 231a/26, 231a/8, 231b/19, 232a/19, 232a/25

bezr-i kaṭūnā g. 169b/21

g. bir 194a/10, 207b/15, 209b/17, 222a/10

g.+ dür 169b/12, 182b/9, 191b/1, 193a/1, 193b/3, 197a/19, 197a/7, 198b/20, 202b/26,

203a/9, 206a/23, 209a/19, 211b/18, 217b/15, 217b/21, 217b/25, 218a/4, 223a/19, 227b/12, 229a/27

g. eyleyüp 221b/26

g. ola uralar 230a/17

g. ola 190a/8, 196b/23, 204b/6, 214a/5, 226b/6, 229a/16

g. olmak 176a/27

g. olmasa 207a/2

g. olmaya 212a/9

g. olmaz 225b/17

g. olmuştur 204a/19, 217b/3

g. olsa 185a/2, 210a/16, 210b/20

g. olup 226a/27

g. olur 190b/25, 191a/11, 194a/25, 197b/27, 217b/22, 225a/6, 230a/19

içün İçin. -26-

i. 166b/3, 173b/9, 178a/15, 203b/19, 203b/20, 208b/7, 214b/24, 215a/26, 216a/23, 218a/4, 219b/12, 219b/13, 220a/16, 221a/23, 221b/21, 222b/15, 222b/27, 227b/10, 228b/17

i. bir 173a/16, 221b/8

ile İle. -4-

i. 186b/11, 189b/27, 192a/16, 198a/11

kadar Kadar, dek, değin. -47-

ķ. 166b/8, 168a/12, 168a/18, 169b/22, 169b/23, 171a/23, 171b/2, 172a/11, 172b/10, 172b/19, 174a/6, 180a/1, 184a/24, 184a/7, 184b/12, 185a/5, 189b/10, 192b/17, 192b/20, 196a/18, 196b/19, 196b/7, 201a/16, 204a/21, 206a/12, 206a/22, 206b/19, 217b/16, 217b/2, 218a/23, 218b/2, 219a/4, 221b/8, 224a/9, 225a/4, 225a/6, 225b/20, 227a/14, 227b/16, 231b/10

ķ.+ ın 173a/6, 227b/18

ķ. olmamak 188b/26

ķ. olmaz 188b/12

ķ. olur 227a/14

tenhā <Ar. Yalnız, tek. -1-

t.+ ca 192a/1

toğrı Doğru. -1-

ť. 224b/11

yaluğuz Yalnız, tek başına. -2-

y. 168b/8

1.3.3.2. Bağlama Edatları

1.3.3.2.1. Sıralama Edatları

ve <Ar. Ve, ile. -3893-

v. 166b/11, 166b/13, 166b/16, 166b/17, 166b/2, 166b/20, 166b/21, 166b/22, 166b/24,

166b/26, 166b/27, 166b/7, 167a/10, 167a/11, 167a/12, 167a/14, 167a/16, 167a/17, 167a/18, 215a/16, 207b/25167a/19, 167a/2, 167a/20, 167a/21, 167a/23, 167a/24, 167a/25, 167a/27, 167a/3, 167a/5, 167a/8, 167a/9, 167b/1, 167b/10, 167b/11, 167b/12, 167b/15, 167b/16, 167b/17, 167b/18, 167b/19, 167b/2, 167b/20, 167b/24, 167b/4, 167b/8, 167b/9, 168a/11, 168a/14, 168a/16, 168a/18, 168a/2, 168a/22, 168a/24, 168a/25, 168a/26, 168a/6, 168a/7, 168a/8, 168b/10, 168b/11, 168b/12, 168b/13, 168b/14, 168b/18, 168b/2, 168b/20, 168b/21, 168b/25, 168b/26, 168b/3, 168b/6, 168b/9, 169a/1, 169a/10, 169a/11, 169a/13, 169a/14, 169a/17, 169a/18, 169a/2, 169a/21, 169a/22, 169a/23, 169a/24, 169a/25, 169a/3, 169a/4, 169a/5, 169a/6, 169b/1, 169b/10, 169b/12, 169b/13, 169b/14, 169b/15, 169b/16, 169b/17, 169b/2, 169b/20, 169b/21, 169b/22, 169b/23, 169b/24, 169b/26, 169b/3, 169b/4, 169b/5, 169b/6, 169b/7, 169b/8, 169b/9, 170a/1, 170a/10, 170a/12, 170a/13, 170a/14, 170a/15, 170a/16, 170a/17, 170a/19, 170a/2, 170a/20, 170a/21, 170a/22, 170a/23, 170a/25, 170a/26, 170a/27, 170a/3, 170a/4, 170a/9, 170b/1, 170b/10, 170b/11, 170b/12, 170b/14, 170b/15, 170b/16, 170b/18, 170b/19, 170b/20, 170b/21, 170b/22, 170b/23, 170b/24, 170b/25, 170b/26, 170b/27, 170b/3, 170b/4, 170b/7, 170b/8, 170b/9, 171a/10, 171a/13, 171a/14, 171a/17, 171a/18, 171a/19, 171a/2, 171a/20, 171a/23, 171a/25, 171a/26, 171a/27, 171a/3, 171a/6, 171a/7, 171a/8, 171a/9, 171b/10, 171b/11, 171b/12, 171b/14, 171b/15, 171b/16, 171b/17, 171b/18, 171b/19, 171b/2, 171b/20, 171b/21, 171b/22, 171b/23, 171b/24, 171b/25, 171b/26, 171b/27, 171b/3, 171b/4, 171b/6, 171b/8, 171b/9, 172a/1, 172a/15, 172a/17, 172a/24, 172a/26, 172a/4, 172a/5, 172a/7, 172a/8, 172b/1, 172b/11, 172b/13, 172b/15, 172b/16, 172b/17, 172b/18, 172b/24, 172b/25, 172b/27, 172b/3, 172b/6, 172b/7, 172b/9, 173a/1, 173a/15, 173a/16, 173a/17, 173a/3, 173a/8, 173b/1, 173b/10, 173b/11, 173b/12, 173b/14, 173b/15, 173b/16, 173b/17, 173b/18, 173b/20, 173b/25, 173b/3, 173b/5, 173b/7, 173b/8, 173b/9, 174a/1, 174a/12, 174a/13, 174a/14, 174a/15, 174a/16, 174a/17, 174a/18, 174a/2, 174a/22, 174a/23, 174a/24, 174a/26, 174a/27, 174a/6, 174b/1, 174b/10, 174b/12, 174b/13, 174b/14, 174b/18, 174b/19, 174b/2, 174b/20, 174b/22, 174b/23, 174b/26, 174b/3, 174b/4, 174b/5, 174b/6, 174b/7, 174b/8, 175/19, 175/20, 175a/1, 175a/11, 175a/12, 175a/13, 175a/14, 175a/15, 175a/16, 175a/17, 175a/18, 175a/21, 175a/22, 175a/23, 175a/24, 175a/25, 175a/26, 175a/27, 175a/3, 175a/4, 175a/5, 175a/8, 175b/1, 175b/10, 175b/11, 175b/13, 175b/14, 175b/17, 175b/18, 175b/2, 175b/23, 175b/24, 175b/4, 175b/5, 175b/9, 176a/10, 176a/12, 176a/14, 176a/16, 176a/17, 176a/18, 176a/2, 176a/20, 176a/26, 176a/27, 176a/4, 176a/7, 176a/8, 176a/9, 176b/1, 176b/13, 176b/14, 176b/16, 176b/17, 176b/19, 176b/21, 176b/22, 176b/26, 176b/4, 176b/5, 176b/8, 177a/1, 177a/12, 177a/13, 177a/14, 177a/15, 177a/16, 177a/17, 177a/19, 177a/2, 177a/20, 177a/21, 177a/22, 177a/23, 177a/25, 177a/26, 177a/27, 177a/5, 177a/7, 177b/1, 177b/10, 177b/11, 177b/12, 177b/13, 177b/14, 177b/15, 177b/16, 177b/17, 177b/18, 177b/19, 177b/2, 177b/24, 177b/25, 177b/26, 177b/27, 177b/3, 177b/4, 177b/5, 177b/6, 177b/7, 177b/8, 178a/1, 178a/13, 178a/16, 178a/17, 178a/19, 178a/21, 178a/22, 178a/23, 178a/24, 178a/25, 178a/26, 178a/3, 178a/4, 178a/5, 178a/7, 178a/8, 178b/1, 178b/11, 178b/13, 178b/14, 178b/15, 178b/16, 178b/17, 178b/20, 178b/22, 178b/23, 178b/24, 178b/25, 178b/26, 178b/27, 178b/3, 178b/4, 178b/6, 178b/7, 178b/8, 178b/9, 179a/10, 179a/11, 179a/12, 179a/13, 179a/16, 179a/17, 179a/19, 179a/2, 179a/22, 179a/23,

179a/24, 179a/25, 179a/26, 179a/6, 179a/8, 179a/9, 179b/1, 179b/10, 179b/11, 179b/12, 179b/14, 179b/15, 179b/16, 179b/18, 179b/19, 179b/2, 179b/23, 179b/24, 179b/27, 179b/3, 179b/4, 179b/6, 179b/7, 179b/8, 179b/9, 180a/1, 180a/10, 180a/11, 180a/12, 180a/13, 180a/15, 180a/16, 180a/17, 180a/18, 180a/19, 180a/2, 180a/20, 180a/21, 180a/22, 180a/23, 180a/25, 180a/26, 180a/27, 180a/3, 180a/4, 180a/5, 180a/6, 180a/9, 180b/1, 180b/10, 180b/12, 180b/13, 180b/14, 180b/15, 180b/16, 180b/17, 180b/18, 180b/19, 180b/21, 180b/22, 180b/23, 180b/24, 180b/25, 180b/26, 180b/27, 180b/5, 180b/6, 180b/7, 180b/8, 180b/9, 181a/10, 181a/11, 181a/12, 181a/14, 181a/15, 181a/16, 181a/18, 181a/2, 181a/20, 181a/22, 181a/23, 181a/26, 181a/3, 181a/4, 181a/5, 181a/6, 181a/8, 181a/9, 181b/1, 181b/10, 181b/11, 181b/13, 181b/15, 181b/2, 181b/20, 181b/21, 181b/25, 181b/3, 181b/4, 181b/6, 181b/9, 182a/11, 182a/12, 182a/13, 182a/14, 182a/19, 182a/21, 182a/22, 182a/23, 182a/24, 182a/26, 182a/27, 182a/3, 182a/7, 182b/1, 182b/10, 182b/11, 182b/12, 182b/19, 182b/2, 182b/25, 182b/3, 182b/4, 182b/5, 182b/6, 182b/7, 182b/9, 183a/13, 183a/19, 183a/20, 183a/22, 183a/24, 183a/25, 183a/26, 183a/27, 183a/3, 183a/4, 183a/6, 183a/8., 183b/1, 183b/10, 183b/11, 183b/12, 183b/14, 183b/15, 183b/19, 183b/2, 183b/20, 183b/21, 183b/23, 183b/26, 183b/3, 183b/4, 183b/5, 183b/7, 184a/1, 184a/12, 184a/15, 184a/18, 184a/2, 184a/21, 184a/22, 184a/26, 184a/27, 184a/3, 184a/5, 184a/6, 184a/8, 184a/9, 184b/1, 184b/10, 184b/11, 184b/12, 184b/15, 184b/17, 184b/2, 184b/20, 184b/21, 184b/24, 184b/26, 184b/5, 184b/6, 184b/7, 184b/8, 184b/9, 185a/10, 185a/14, 185a/15, 185a/19, 185a/22, 185a/23, 185a/24, 185a/25, 185a/26, 185a/27, 185a/3, 185b/1, 185b/10, 185b/11, 185b/14, 185b/15, 185b/16, 185b/17, 185b/19, 185b/2, 185b/3, 185b/4, 185b/5, 185b/6, 185b/7, 185b/9, 186a/10, 186a/11, 186a/12, 186a/13, 186a/14, 186a/15, 186a/18, 186a/2, 186a/21, 186a/23, 186a/24, 186a/27, 186a/3, 186a/5, 186a/7, 186a/8, 186a/9, 186b/1, 186b/14, 186b/16, 186b/19, 186b/2, 186b/20, 186b/21, 186b/23, 186b/26, 186b/27, 186b/3, 186b/4, 186b/7, 186b/9, 187a/1, 187a/10, 187a/11, 187a/12, 187a/13, 187a/14, 187a/15, 187a/16, 187a/17, 187a/19, 187a/2, 187a/20, 187a/24, 187a/25, 187a/26, 187a/27, 187a/4, 187a/5, 187a/6, 187a/7, 187a/8, 187b/1, 187b/10, 187b/11, 187b/12, 187b/13, 187b/14, 187b/15, 187b/16, 187b/18, 187b/21, 187b/24, 187b/3, 187b/4, 187b/6, 187b/7, 188a/10, 188a/11, 188a/13, 188a/14, 188a/15, 188a/16, 188a/17, 188a/18, 188a/20, 188a/21, 188a/23, 188a/24, 188a/26, 188a/3, 188a/4, 188a/5, 188a/6, 188a/7, 188b/14, 188b/15, 188b/20, 188b/23, 188b/24, 188b/25, 188b/26, 188b/27, 188b/4, 188b/5, 188b/7, 189a/10, 189a/11, 189a/12, 189a/13, 189a/14, 189a/16, 189a/17, 189a/19, 189a/2, 189a/20, 189a/21, 189a/22, 189a/23, 189a/24, 189a/25, 189a/4, 189a/5, 189a/7, 189a/8, 189a/9, 189b/1, 189b/10, 189b/11, 189b/13, 189b/14, 189b/16, 189b/17, 189b/19, 189b/20, 189b/21, 189b/23, 189b/24, 189b/25, 189b/26, 189b/3, 189b/4, 189b/5, 189b/8, 189b/9, 190a/15, 190a/16, 190a/19, 190a/21, 190a/3, 190a/4, 190a/7, 190a/8, 190a/9, 190b/1, 190b/13, 190b/15, 190b/16, 190b/17, 190b/19, 190b/20, 190b/21, 190b/22, 190b/24, 190b/27, 190b/3, 190b/4, 190b/5, 190b/6, 190b/7, 191a/1, 191a/10, 191a/11, 191a/12, 191a/13, 191a/2, 191a/20, 191a/21, 191a/22, 191a/23, 191a/24, 191a/25, 191a/26, 191a/3, 191a/4, 191a/5, 191a/6, 191a/7, 191a/8, 191a/9, 191b/1, 191b/10, 191b/11, 191b/12, 191b/15, 191b/16, 191b/17, 191b/19, 191b/2, 191b/20, 191b/21, 191b/22, 191b/23, 191b/24, 191b/26, 191b/27, 191b/4, 191b/5, 191b/6, 191b/7, 191b/8, 191b/9,

192a/10, 192a/11, 192a/13, 192a/15, 192a/16, 192a/17, 192a/19, 192a/20, 192a/21, 192a/22, 192a/23, 192a/24, 192a/25, 192a/3, 192a/4, 192a/5, 192a/6, 192a/7, 192b/1, 192b/10, 192b/11, 192b/12, 192b/13, 192b/15, 192b/16, 192b/17, 192b/19, 192b/2, 192b/20, 192b/24, 192b/3, 192b/4, 192b/5, 192b/7, 192b/8, 192b/9, 193a/10, 193a/11, 193a/12, 193a/13, 193a/14, 193a/17, 193a/18, 193a/19, 193a/2, 193a/20, 193a/22, 193a/24, 193a/26, 193a/27, 193a/3, 193a/4, 193a/8, 193b/10, 193b/11, 193b/12, 193b/14, 193b/17, 193b/18, 193b/19, 193b/21, 193b/26, 193b/3, 193b/7, 193b/9, 194a/1, 194a/10, 194a/11, 194a/12, 194a/13, 194a/15, 194a/16, 194a/17, 194a/18, 194a/19, 194a/2, 194a/20, 194a/21, 194a/22, 194a/23, 194a/24, 194a/26, 194a/27, 194a/5, 194a/7, 194a/8, 194b/10, 194b/12, 194b/13, 194b/15, 194b/16, 194b/19, 194b/2, 194b/20, 194b/21, 194b/22, 194b/23, 194b/24, 194b/25, 194b/26, 194b/27, 194b/3, 194b/7, 194b/8, 194b/9, 195a/10, 195a/11, 195a/12, 195a/13, 195a/14, 195a/15, 195a/16, 195a/17, 195a/2, 195a/21, 195a/22, 195a/24, 195a/25, 195a/26, 195a/27, 195a/3, 195a/4, 195a/5, 195a/6, 195a/7, 195a/9, 195b/1, 195b/10, 195b/11, 195b/13, 195b/14, 195b/15, 195b/16, 195b/17, 195b/19, 195b/22, 195b/23, 195b/24, 195b/26, 195b/27, 195b/3, 195b/4, 195b/6, 195b/7, 195b/8, 196a/10, 196a/12, 196a/16, 196a/17, 196a/18, 196a/2, 196a/22, 196a/24, 196a/25, 196a/26, 196a/4, 196a/5, 196a/7, 196a/8, 196b/10, 196b/11, 196b/12, 196b/13, 196b/14, 196b/15, 196b/16, 196b/17, 196b/19, 196b/2, 196b/20, 196b/21, 196b/22, 196b/26, 196b/4, 196b/5, 196b/6, 197a/11, 197a/12, 197a/14, 197a/15, 197a/16, 197a/17, 197a/18, 197a/19, 197a/2, 197a/20, 197a/21, 197a/22, 197a/23, 197a/3, 197a/5, 197a/6, 197a/9, 197b/13, 197b/16, 197b/17, 197b/18, 197b/19, 197b/2, 197b/20, 197b/22, 197b/23, 197b/24, 197b/4, 197b/6, 197b/8, 197b/9, 198a/1, 198a/12, 198a/13, 198a/15, 198a/16, 198a/17, 198a/18, 198a/2, 198a/21, 198a/25, 198a/26, 198a/3, 198a/4, 198a/5, 198a/7, 198a/9, 198b/10, 198b/11, 198b/16, 198b/17, 198b/18, 198b/2, 198b/21, 198b/23, 198b/24, 198b/25, 198b/27, 198b/4, 198b/5, 198b/6, 198b/7, 198b/8, 199a/1, 199a/10, 199a/11, 199a/12, 199a/13, 199a/14, 199a/15, 199a/16, 199a/17, 199a/18, 199a/19, 199a/20, 199a/21, 199a/22, 199a/24, 199a/25, 199a/3, 199a/7, 199a/8, 199a/9, 199b/13, 199b/14, 199b/15, 199b/16, 199b/17, 199b/18, 199b/19, 199b/20, 199b/21, 199b/22, 199b/23, 199b/24, 199b/25, 199b/26, 199b/27, 199b/3, 199b/4, 199b/6, 199b/8, 200a/1, 200a/10, 200a/11, 200a/12, 200a/14, 200a/15, 200a/16, 200a/17, 200a/18, 200a/19, 200a/22, 200a/24, 200a/25, 200a/26, 200a/27, 200a/3, 200a/4, 200a/5, 200a/6, 200a/8, 200a/9, 200b/1, 200b/10, 200b/11, 200b/12, 200b/13, 200b/14, 200b/15, 200b/18, 200b/2, 200b/21, 200b/24, 200b/25, 200b/26, 200b/27, 200b/8, 201a/1, 201a/10, 201a/11, 201a/12, 201a/13, 201a/14, 201a/15, 201a/17, 201a/18, 201a/19, 201a/2, 201a/20, 201a/23, 201a/24, 201a/25, 201a/27, 201a/5, 201a/6., 201b/1, 201b/10, 201b/12, 201b/13, 201b/16, 201b/18, 201b/19, 201b/2, 201b/20, 201b/21, 201b/23, 201b/25, 201b/26, 201b/27, 201b/3, 201b/4, 201b/5, 201b/9, 202a/1, 202a/10, 202a/11, 202a/12, 202a/13, 202a/14, 202a/15, 202a/16, 202a/18, 202a/19, 202a/20, 202a/21, 202a/22, 202a/23, 202a/24, 202a/25, 202a/26, 202a/27, 202b/1, 202b/10, 202b/12, 202b/14, 202b/16, 202b/2, 202b/21, 202b/22, 202b/23, 202b/24, 202b/25, 202b/27, 202b/5, 202b/6, 202b/7, 202b/9, 203a/1, 203a/10, 203a/11, 203a/12, 203a/13, 203a/14, 203a/15, 203a/16, 203a/2, 203a/22, 203a/23, 203a/24, 203a/25, 203a/27, 203a/3, 203a/4, 203a/5, 203a/6, 203a/8, 203a/9, 203b/1, 203b/15, 203b/19, 203b/2, 203b/22, 203b/26,

203b/3, 203b/4, 203b/5, 203b/7, 204a/10, 204a/11, 204a/12, 204a/13, 204a/15, 204a/18, 204a/20, 204a/24, 204a/25, 204a/27, 204a/4, 204a/5, 204a/6, 204a/9, 204b/1, 204b/10, 204b/11, 204b/12, 204b/13, 204b/14, 204b/15, 204b/16, 204b/17, 204b/18, 204b/2, 204b/21, 204b/22, 204b/23, 204b/24, 204b/25, 204b/26, 204b/3, 204b/4, 204b/5, 204b/6, 204b/7, 204b/9, 205a/1, 205a/11, 205a/12, 205a/13, 205a/14, 205a/15, 205a/17, 205a/18, 205a/19, 205a/2, 205a/20, 205a/21, 205a/22, 205a/25, 205a/26, 205a/27, 205a/3, 205a/4, 205a/5, 205a/6, 205a/7, 205a/8, 205b/1, 205b/10, 205b/11, 205b/12, 205b/15, 205b/16, 205b/17, 205b/18, 205b/20, 205b/21, 205b/22, 205b/24, 205b/26, 205b/27, 205b/4, 205b/5, 205b/8, 205b/9, 206a/1, 206a/10, 206a/13, 206a/14, 206a/15, 206a/16, 206a/18, 206a/19, 206a/2, 206a/20, 206a/21, 206a/25, 206a/26, 206a/4, 206a/5, 206a/6, 206a/7, 206a/8, 206a/9, 206b/1, 206b/10, 206b/11, 206b/12, 206b/13, 206b/14, 206b/15, 206b/16, 206b/19, 206b/2, 206b/20, 206b/21, 206b/23, 206b/26, 206b/27, 206b/3, 206b/6, 206b/8, 207a/1, 207a/13, 207a/17, 207a/19, 207a/2, 207a/20, 207a/21, 207a/22, 207a/23, 207a/24, 207a/25, 207a/26, 207a/27, 207a/4, 207a/6, 207a/7, 207a/9, 207b/1, 207b/12, 207b/13, 207b/16, 207b/17, 207b/18, 207b/2, 207b/20, 207b/21, 207b/3, 207b/4, 207b/5, 207b/6, 207b/7, 208a/10, 208a/13, 208a/14, 208a/18, 208a/19, 208a/2, 208a/20, 208a/21, 208a/22, 208a/23, 208a/27, 208a/5, 208a/6, 208a/7, 208a/8, 208a/9, 208b/10, 208b/11, 208b/14, 208b/17, 208b/18, 208b/2, 208b/20, 208b/21, 208b/23, 208b/24, 209a/1, 209a/16, 209a/19, 209a/23, 209a/5, 209a/8, 209b/10, 209b/11, 209b/17, 209b/20, 209b/23, 209b/24, 209b/25, 209b/26, 209b/27, 210a/1, 210a/11, 210a/12, 210a/13, 210a/15, 210a/17, 210a/19, 210a/2, 210a/20, 210a/22, 210a/23, 210a/25, 210a/26, 210a/3, 210a/4, 210a/5, 210a/6, 210a/8, 210a/9, 210b/10, 210b/12, 210b/13, 210b/14, 210b/15, 210b/16, 210b/17, 210b/18, 210b/2, 210b/22, 210b/23, 210b/24, 210b/25, 210b/27, 210b/3, 210b/4, 210b/6, 210b/7, 211a/1, 211a/11, 211a/12, 211a/13, 211a/14, 211a/15, 211a/16, 211a/17, 211a/18, 211a/2, 211a/21, 211a/22, 211a/23, 211a/24, 211a/25, 211a/26, 211a/27, 211a/3, 211a/4, 211a/5, 211a/6, 211a/9, 211b/1, 211b/10, 211b/12, 211b/14, 211b/15, 211b/17, 211b/19, 211b/2, 211b/20, 211b/23, 211b/24, 211b/25, 211b/26, 211b/27, 211b/3, 211b/4, 211b/5, 211b/6, 211b/7, 211b/8, 211b/9, 212a/10, 212a/12, 212a/13, 212a/17, 212a/18, 212a/19, 212a/2, 212a/20, 212a/21, 212a/22, 212a/23, 212a/24, 212a/25, 212a/26, 212a/27, 212a/3, 212a/4, 212a/5, 212a/6, 212a/7, 212a/8, 212b/1, 212b/12, 212b/13, 212b/15, 212b/18, 212b/19, 212b/2, 212b/20, 212b/21, 212b/22, 212b/23, 212b/24, 212b/25, 212b/26, 212b/27, 212b/6, 212b/9, 213a/1, 213a/10, 213a/11, 213a/12, 213a/13, 213a/14, 213a/15, 213a/16, 213a/17, 213a/18, 213a/2, 213a/20, 213a/21, 213a/22, 213a/24, 213a/25, 213a/3, 213a/5, 213a/6, 213a/7, 213a/8, 213a/9, 213b/10, 213b/11, 213b/20, 213b/21, 213b/22, 213b/23, 213b/25, 213b/26, 214a/1, 214a/10, 214a/11, 214a/13, 214a/14, 214a/15, 214a/16, 214a/17, 214a/18, 214a/19, 214a/2, 214a/20, 214a/21, 214a/22, 214a/23, 214a/27, 214a/4, 214a/6, 214a/8, 214a/9, 214b/1, 214b/12, 214b/13, 214b/15, 214b/17, 214b/2, 214b/22, 214b/23, 214b/24, 214b/26, 214b/3, 214b/4, 214b/5, 214b/6, 214b/7, 214b/8, 215a/1, 215a/10, 215a/11, 215a/12, 215a/13, 215a/14, 215a/15, 215a/16, 215a/17, 215a/18, 215a/19, 215a/2, 215a/20, 215a/22, 215a/27, 215a/3, 215a/5, 215a/6, 215a/7, 215b/11, 215b/12, 215b/13, 215b/16, 215b/18, 215b/2, 215b/20, 215b/21, 215b/22, 215b/23, 215b/24, 215b/25, 215b/26, 215b/27, 215b/3, 215b/4, 215b/6, 215b/7, 215b/9,

216a/1, 216a/10, 216a/11, 216a/12, 216a/13, 216a/14, 216a/16, 216a/18, 216a/20, 216a/23, 216a/25, 216a/26, 216a/3, 216a/4, 216a/6, 216a/7, 216a/8, 216a/9, 216b/1, 216b/10, 216b/12, 216b/14, 216b/15, 216b/16, 216b/17, 216b/19, 216b/2, 216b/21, 216b/23, 216b/26, 216b/3, 216b/4, 216b/5, 216b/6, 216b/8, 216b/9, 217a/10, 217a/13, 217a/14, 217a/16, 217a/17, 217a/18, 217a/19, 217a/2, 217a/21, 217a/22, 217a/23, 217a/24, 217a/27, 217a/3, 217a/4, 217a/5, 217a/6, 217a/7, 217a/8, 217a/9, 217b/1, 217b/11, 217b/12, 217b/13, 217b/17, 217b/18, 217b/19, 217b/22, 217b/23, 217b/24, 217b/26, 217b/27, 217b/4, 217b/8, 218a/1, 218a/10, 218a/11, 218a/12, 218a/17, 218a/18, 218a/19, 218a/21, 218a/24, 218a/25, 218a/26, 218a/27, 218a/4, 218a/5, 218a/9, 218b/10, 218b/13, 218b/15, 218b/16, 218b/17, 218b/18, 218b/2, 218b/20, 218b/21, 218b/22, 218b/24, 218b/26, 218b/3, 218b/4, 218b/5, 218b/8, 218b/9, 219a/10, 219a/12, 219a/17, 219a/22, 219a/23, 219a/26, 219a/5, 219a/6, 219a/7, 219a/8, 219a/9, 219b/10, 219b/11, 219b/12, 219b/13, 219b/14, 219b/15, 219b/17, 219b/18, 219b/19, 219b/2, 219b/20, 219b/22, 219b/23, 219b/24, 219b/25, 219b/26, 219b/5, 219b/6, 219b/7, 219b/8, 220a/11, 220a/12, 220a/14, 220a/15, 220a/17, 220a/18, 220a/19, 220a/2, 220a/21, 220a/22, 220a/25, 220a/26, 220a/27, 220a/3, 220a/4, 220a/5, 220a/6, 220a/7, 220b/1, 220b/10, 220b/11, 220b/12, 220b/16, 220b/19, 220b/2, 220b/20, 220b/4, 220b/6, 221a/11, 221a/14, 221a/15, 221a/18, 221a/19, 221a/2, 221a/21, 221a/24, 221a/25, 221a/26, 221a/4, 221a/5, 221a/6, 221a/7, 221a/8, 221a/9, 221b/1, 221b/11, 221b/13, 221b/15, 221b/16, 221b/20, 221b/21, 221b/23, 221b/25, 221b/6, 221b/7, 222a/1, 222a/12, 222a/14, 222a/18, 222a/19, 222a/2, 222a/20, 222a/22, 222a/23, 222a/24, 222a/25, 222a/26, 222a/27, 222a/4, 222a/6, 222a/7, 222a/8, 222a/9, 222b/11, 222b/13, 222b/19, 222b/22, 222b/23, 222b/25, 222b/26, 222b/3, 223a/12, 223a/13, 223a/16, 223a/17, 223a/21, 223a/22, 223a/24, 223a/27, 223a/3, 223a/5, 223a/8, 223b/1, 223b/11, 223b/14, 223b/17, 223b/2, 223b/3, 223b/4, 223b/6, 223b/7, 224a/1, 224a/11, 224a/12, 224a/14, 224a/16, 224a/17, 224a/19, 224a/2, 224a/21, 224a/22, 224a/23, 224a/25, 224a/27, 224a/7, 224a/9, 224b/13, 224b/17, 224b/18, 224b/19, 224b/23, 224b/24, 224b/27, 224b/3, 224b/4, 224b/5, 224b/6, 224b/7, 224b/9, 225a/10, 225a/14, 225a/15, 225a/16, 225a/18, 225a/20, 225a/21, 225a/22, 225a/23, 225a/24, 225a/25, 225a/3, 225a/4, 225a/5, 225a/7, 225a/8, 225a/9, 225b/1, 225b/13, 225b/16, 225b/17, 225b/2, 225b/21, 225b/22, 225b/24, 225b/26, 225b/27, 225b/3, 225b/6, 225b/7, 225b/8, 226a/1, 226a/10, 226a/12, 226a/15, 226a/16, 226a/18, 226a/20, 226a/22, 226a/23, 226a/24, 226a/25, 226a/26, 226a/3, 226a/4, 226a/5, 226a/6, 226b/1, 226b/12, 226b/14, 226b/17, 226b/18, 226b/19, 226b/2, 226b/20, 226b/21, 226b/22, 226b/23, 226b/25, 226b/4, 226b/5, 226b/7, 226b/9, 227a/16, 227a/17, 227a/18, 227a/19, 227a/20, 227a/21, 227a/25, 227a/27, 227a/3, 227a/5, 227a/7, 227a/9, 227b/1, 227b/11, 227b/14, 227b/15, 227b/16, 227b/18, 227b/23, 227b/24, 227b/26, 227b/27, 227b/4, 227b/5, 227b/9, 228a/1, 228a/11, 228a/18, 228a/19, 228a/2, 228a/20, 228a/21, 228a/22, 228a/23, 228a/24, 228a/25, 228a/3, 228a/5, 228a/6, 228a/7, 228a/9, 228b/12, 228b/14, 228b/16, 228b/19, 228b/22, 228b/23, 228b/26, 228b/27, 228b/4, 228b/6, 228b/8, 228b/9, 229a/1, 229a/11, 229a/12, 229a/13, 229a/15, 229a/16, 229a/18, 229a/2, 229a/20, 229a/23, 229a/27, 229a/4, 229a/7, 229a/9, 229b/10, 229b/11, 229b/13, 229b/15, 229b/16, 229b/17, 229b/18, 229b/19, 229b/20, 229b/21, 229b/22, 229b/24, 229b/25, 229b/26, 229b/4, 229b/5, 229b/7, 229b/8, 230a/1, 230a/10,

230a/12, 230a/13, 230a/14, 230a/16, 230a/17, 230a/18, 230a/2, 230a/20, 230a/21, 230a/4, 230a/6, 230a/7, 230b/1, 230b/12, 230b/14, 230b/15, 230b/16, 230b/19, 230b/21, 230b/22, 230b/23, 230b/24, 230b/26, 230b/3, 230b/6, 230b/7, 230b/8, 230b/9, 231a/10, 231a/16, 231a/17, 231a/18, 231a/19, 231a/2, 231a/21, 231a/22, 231a/24, 231a/25, 231a/26, 231a/3, 231b/1, 231b/11, 231b/12, 231b/15, 231b/16, 231b/18, 231b/21, 231b/25, 231b/3, 231b/4, 231b/5, 231b/6, 231b/8, 232a/1, 232a/10, 232a/12, 232a/13, 232a/14, 232a/17, 232a/18, 232a/21, 232a/22, 232a/23, 232a/24, 232a/25, 232a/6, 232a/7, 232a/8, 232a/9, 169b/10, 178b/23, 218b/17, 205b/24, 214a/6, 171a/24, 171b/9, 173a/16, 173b/25, 175b/11, 183a/20, 187b/20, 190b/10, 192a/27, 196a/19, 198b/10, 198b/19, 206a/23, 206b/22, 221b/27, 225a/11, 228a/5, 229b/14, 180a/27, 195a/6, 218b/10, 168b/26, 169a/9, 168a/22, 174b/1, 220b/3

1.3.3.2.2. Denkleştirme Edatları

veyā <Ar.-Far. Veya, yahut. -3-
v. 169a/9, 175b/23, 223b/7

ya <Far. Ya, veya. -347-

y. 168b/6, 168b/7, 169b/17, 169b/5, 170a/18, 170b/23, 170b/5, 171a/11, 171a/12, 171a/15, 171a/25, 171a/4, 171b/7, 171b/8, 173a/14, 174a/20, 174b/18, 174b/3, 175a/8, 175b/22, 175b/23, 176a/25, 176b/15, 176b/17, 176b/19, 176b/20, 176b/21, 176b/27, 177a/11, 177a/24, 177a/25, 177a/8, 177a/9, 177b/11, 177b/18, 178a/1, 178a/16, 178a/19, 178b/17, 178b/26, 178b/5, 178b/7, 179a/12, 179a/17, 179a/18, 179b/1, 179b/12, 179b/7, 180a/1, 180a/11, 180a/24, 180a/25, 180a/5, 180a/6, 180b/17, 180b/25, 180b/26, 180b/8, 181a/10, 181a/25, 181b/5, 181b/8, 182a/16, 183a/14, 183a/16, 183a/19, 183a/2, 183a/3, 183b/16, 183b/6, 184a/13, 184a/17, 184a/2, 184a/27, 184b/20, 184b/23, 185a/18, 185a/19, 185a/20, 185b/25, 185b/6, 186a/9, 186b/22, 187a/14, 187a/19, 187a/23, 187b/20, 187b/23, 187b/24, 187b/25, 188a/2, 188a/6, 188a/9, 189a/1, 189a/2, 189a/23, 189a/5, 189b/19, 190a/15, 191b/15, 191b/25, 191b/27, 191b/9, 192a/15, 192a/9, 192b/5, 193a/27, 193b/16, 193b/17, 193b/2, 193b/23, 193b/7, 194b/11, 194b/13, 194b/6, 195a/11, 195a/2, 195a/24, 196a/1, 196a/10, 196a/15, 196a/26, 196a/3, 196a/6, 196b/22, 197a/1, 197a/9, 197b/14, 197b/15, 197b/16, 197b/4, 197b/5, 197b/6, 197b/8, 198a/12, 199a/26, 199a/27, 200a/18, 200a/7, 201a/10, 201a/11, 201a/12, 201a/13, 201a/14, 201a/6., 201a/7, 201a/8, 201b/11., 202a/10, 202a/21, 202a/9, 202b/21, 203a/19, 204a/3, 204b/21, 204b/22, 204b/23, 205a/14, 205a/15, 205a/26, 205b/13, 205b/14, 205b/25, 205b/4, 206a/24, 206b/10, 206b/17, 206b/22, 206b/9, 207b/3, 207b/9, 208a/11, 208a/12, 208a/24, 208a/26, 208a/27, 208b/10, 209b/13, 209b/22, 209b/24, 210b/18, 210b/19, 210b/22, 211a/20, 211a/21, 211b/22, 212a/13, 212b/1, 213a/4, 213b/22, 213b/25, 214b/16, 214b/22, 214b/25, 214b/26, 214b/3, 215a/21, 215a/4, 215b/13, 215b/17, 215b/24, 216b/20, 217a/20, 217a/9, 217b/14, 218a/1, 218a/15, 218a/2, 218a/20, 218b/13, 218b/21, 218b/6, 218b/7, 219a/14, 219a/15, 219a/21, 219b/2, 219b/21, 219b/27, 219b/3, 219b/5, 219b/7, 220a/13, 220a/3, 220b/11, 221a/16, 221a/8, 221a/9, 221b/11, 221b/12, 221b/15, 222a/15, 222a/22, 222a/25, 222a/9, 222b/17, 222b/5, 223b/20, 223b/26, 224a/6, 225a/22, 225b/23, 225b/4, 226a/9, 227a/27, 227b/1, 228a/15, 228b/3, 228b/7, 229a/21,

229a/7, 229a/8, 229b/16, 230a/21, 231a/11, 231b/13, 231b/3, 232a/7
 y. bir 167b/23, 211a/20, 215b/19, 221b/18
 y. vèrmek 211a/23

yāhūd <Far. Yahut, ya da. -229-

y. 167b/26, 168b/19, 168b/23, 168b/24, 168b/7, 168b/8, 169a/19, 169a/5, 169a/6, 169b/4, 169b/6, 169b/7, 170b/17, 170b/24, 171a/12, 171a/16, 171b/2, 171b/6, 174a/18, 174a/19, 174a/22, 174a/24, 174b/3, 174a/26, 175b/17, 176a/13, 176a/15, 176b/17, 177a/16, 177a/17, 177a/21, 177b/10, 177b/12, 177b/14, 177b/24, 177b/8, 178a/21, 178b/23, 178b/27, 179a/14, 179a/18, 179a/22, 179a/27, 179b/26, 180a/2, 180b/17, 180b/24, 181a/10, 181a/17, 181a/2, 181a/25, 181a/7, 181b/12, 181b/2, 181b/3, 181b/5, 181b/6, 182a/1, 182a/17, 182b/24, 183b/11, 183b/13, 183b/15, 183b/17, 183b/18, 184a/27, 184b/19, 184b/23, 185a/12, 185b/27, 185b/4, 186a/17, 186b/23, 187a/12, 187a/6, 187b/20, 187b/6, 188a/3, 188a/5, 188b/10, 188b/11, 188b/13, 189a/10, 189a/6, 189a/7, 189b/22, 190a/6, 191a/9, 191b/14, 191b/8, 192a/17, 192b/11, 192b/18, 193a/15, 193b/16, 193b/18, 193b/19, 193b/23, 195b/1, 195b/5, 196a/1, 196a/13, 196a/14, 196a/3, 196a/6, 197a/17, 197b/12, 197b/16, 197b/18, 197b/19, 197b/3, 197b/9, 198a/2, 198b/9, 199a/10, 199a/13, 199b/18, 199b/7, 200a/3, 200a/4, 201a/14, 201a/5, 201a/6., 201a/7, 201a/8, 202a/9, 202b/22, 203a/18, 204a/11, 204b/20, 204b/22, 205a/21, 205a/23, 205b/3, 205b/5, 206b/1, 207a/16, 208b/1, 208b/20, 208b/21, 208b/23, 208b/24, 209b/13, 211b/26, 212a/8, 213b/23, 213b/24, 213b/25, 214b/1, 214b/16, 214b/19, 214b/9, 215b/19, 215b/21, 215b/8, 215b/9, 216a/13, 217a/16, 217a/6, 217a/7, 217a/9, 217b/27, 218a/24, 218a/27, 218b/1, 218b/12, 218b/19, 218b/2, 218b/7, 218b/9, 219a/10, 219a/14, 219b/1, 219b/2, 219b/27, 219b/5, 219b/9, 220b/12, 220b/16, 221a/8, 222a/11, 222a/5, 222b/18, 223a/13, 223a/15, 223a/17, 225a/27, 226a/11, 226a/2, 226a/24, 226a/27, 226a/6, 226a/9, 226b/19, 226b/25, 226b/3, 227a/27, 227a/6, 227a/8, 227b/20, 227b/7, 228a/26, 228b/27, 228b/3, 229a/21, 229a/22, 229a/3, 229b/16, 229b/17, 229b/2, 229b/3, 229b/9, 230a/11, 230a/12, 230a/17, 230a/3, 230a/6, 231a/27, 231b/17, 232a/27
 y. bir 166b/1, 169b/22, 171b/6
 y. ol 226a/11

zalik <Ar. Bu, şu. -3-

z. 183a/4, 194b/8, 226a/22

1.3.3.2.3. Cümle Başı Edatları

ammā <Ar. Ama, fakat -211-

a. 166b/12, 166b/15, 166b/5, 168a/18, 168b/15, 168b/6, 169b/19, 170a/10, 170a/11, 170a/7, 170b/1, 171a/5, 171b/13, 171b/18, 172a/11, 172a/19, 172a/22, 172a/23, 172b/1, 173b/22, 173b/24, 174b/16, 174b/27, 175a/27, 175a/3, 175a/7, 175b/12, 175b/16, 175b/3, 175b/7, 176a/19, 176a/21, 176a/26, 176b/10, 176b/13, 176b/17, 176b/20, 176b/6., 176b/9, 177a/10, 178a/11, 178a/13, 178b/12, 179a/11, 180a/16, 181a/18, 181a/24, 181b/10, 181b/20, 182a/18, 182a/5, 182a/9, 182b/12, 183a/11, 183a/27, 183a/6, 183a/9, 183b/27, 183b/7, 184a/13, 184a/22, 184b/10, 184b/12, 184b/16, 185a/10, 185a/15, 185a/21, 185a/27, 186a/7, 186b/22, 186b/27, 186b/6, 187a/2, 187a/22, 187b/17,

187b/26, 187b/9, 189a/27, 190a/13, 190a/26, 190b/2, 190b/6, 191a/19, 192a/1, 192b/22, 192b/27, 192b/3, 192b/7, 193a/1, 193a/2, 193a/5, 193b/10, 193b/15, 193b/24, 193b/3, 193b/5, 193b/7, 193b/9, 194a/10, 194a/3, 194b/1, 194b/5, 196b/3, 197a/7, 198a/22, 198a/23, 200a/14, 200a/20, 200b/7, 201a/26, 201a/3, 201b/27, 201b/3, 202a/20, 202a/4, 202b/10, 202b/14, 202b/19, 203a/26, 203a/7, 203a/8, 203b/2, 203b/26, 203b/27, 203b/8, 204a/1, 204a/17, 204a/2, 204a/20, 204a/22, 204b/1, 204b/19, 204b/9, 205a/4, 205b/10, 205b/18, 205b/6, 206a/22, 206a/3, 206b/26, 207a/10, 207a/12, 207a/13, 207a/20, 207b/11, 207b/24, 207b/4, 208a/18, 208a/19, 208b/10, 208b/11, 208b/16, 208b/9, 209a/3, 209a/6, 209a/9, 210b/1, 212a/1, 212b/7, 214a/1, 214a/11, 214a/18, 214a/23, 214a/26, 214b/20, 215a/21, 215a/24, 215a/4, 215b/11, 215b/13, 215b/26, 215b/5, 216a/10, 216a/25, 216b/21, 217a/11, 217a/18, 217b/10, 218a/4, 219b/8, 220a/23, 220a/25, 220a/4, 220b/18, 220b/21, 220b/26, 221a/13, 221a/7, 221a/9, 221b/19, 221b/23, 222a/8, 223a/4, 223b/17, 223b/24, 224b/1, 226b/14, 226b/16, 226b/21, 227a/21, 227b/10, 227b/13, 227b/2, 230a/21, 231a/3, 231a/5, 231b/13, 231b/2

a. bir 194a/5

a. ol 195a/9, 208a/13

ancak Ancak, yalnızca. -3-

a. 172a/17, 183b/7, 216a/19

anuçün Onun için, ondan dolayı. -11-

a. 185a/22, 186a/18, 198a/25, 204a/19, 218b/13, 218b/14, 227a/20, 229b/3

a.+ dür 171b/14, 182a/15, 185a/27

çün <Far. Gibi, madem ki, nasıl, için, çünkü. -9-

ç. 173b/12, 181b/22, 207a/22, 207a/23, 224a/18, 224a/20, 227a/9, 229b/2

ç. eylerler 228b/15

eger <Far. Eğer. -465-

e. 166b/14, 166b/15, 166b/18, 166b/19, 167a/1, 167a/14, 167a/4, 168b/15, 168b/16, 168b/17, 168b/27, 169a/15, 169a/20, 169b/21, 169b/24, 170a/18, 170a/3, 170a/8, 171b/22, 172a/19, 172a/24, 172a/3, 172a/4, 172b/12, 172b/2, 172b/25, 173a/12, 173a/13, 173a/3, 173a/9, 173b/2, 174a/25, 174b/24, 174b/25, 174b/8, 175/20, 175a/10, 175a/22, 175a/23, 175a/24, 175a/8, 176a/13, 176a/24, 176a/25, 176a/26, 176a/27, 176a/3, 176a/9, 176b/1, 176b/10, 176b/12, 176b/14, 176b/2, 176b/20, 176b/22, 176b/23, 176b/4, 176b/9, 177a/1, 177a/10, 177a/2, 177a/27, 177b/11, 177b/20, 177b/21, 177b/7, 178a/14, 178a/24, 178a/27, 178a/5, 178b/12, 178b/18, 178b/20, 178b/25, 178b/28, 178b/8, 179a/11, 179a/14, 179a/20, 179a/25, 179a/4, 179b/13, 179b/19, 179b/22, 179b/25, 179b/5, 180a/10, 180a/12, 180a/6, 180b/1, 180b/20, 180b/27, 180b/9, 181a/11, 181a/12, 181a/4, 181a/8, 181b/12, 181b/14, 181b/8, 182a/10, 182a/12, 182b/14, 182b/17, 182b/19, 182b/23, 183a/12, 183a/13, 183a/15, 183a/16, 183b/19, 183b/25, 184a/10, 184a/15, 184a/16, 184a/20, 184a/21, 184a/23, 184a/24, 184b/10, 184b/12, 184b/13, 184b/14, 184b/27

‘aql.a, 184b/7, 185a/1, 185a/11, 185a/3, 185a/5, 185b/12, 185b/9, 186a/1, 186a/13, 186a/21, 186a/26, 186a/3, 186a/8, 186b/11, 186b/12, 187a/19, 187a/2, 187a/22, 187b/17, 187b/18, 187b/25, 187b/3, 187b/8, 187b/9, 188a/15, 188a/17, 188b/21, 188b/23, 189a/11, 189a/18, 189a/22, 189a/26, 189a/3, 189a/4, 189b/1, 189b/17, 189b/18, 189b/2,

189b/20, 189b/22, 189b/6, 189b/7, 190a/1, 190a/17, 190a/21, 190a/26, 190b/22, 190b/23, 190b/27, 190b/3, 190b/7, 190b/8, 191a/15, 191a/16, 191a/17, 191b/10, 191b/16, 191b/6, 192a/1, 192a/11, 192a/9, 192b/1, 192b/12, 192b/15, 192b/23, 192b/24, 192b/25, 192b/4, 192b/7, 193a/20, 193b/8, 194a/14, 194a/17, 194a/21, 194a/24, 194a/25, 194b/10, 194b/12, 194b/15, 194b/16, 194b/23, 194b/3, 195a/11, 195a/20, 195a/22, 195b/12, 195b/21, 195b/25, 195b/9, 196a/23, 196b/10, 196b/17, 196b/18, 196b/20, 196b/8, 196b/9, 197a/21, 197a/8, 198a/10, 198a/11, 198a/13, 198a/15, 198a/27, 198a/4, 198a/8, 198b/11, 198b/16, 198b/22, 198b/6, 199a/1, 199a/15, 199b/10, 199b/11, 199b/6, 199b/7, 201a/21, 201b/17, 201b/18, 201b/2, 201b/23, 202a/17, 203a/10, 203a/11, 203a/13, 203a/19, 203a/26, 203b/25, 204a/17, 204b/1, 204b/11, 204b/18, 204b/27, 205a/16, 205a/22, 205a/5, 205a/8, 205b/1, 205b/10, 205b/18, 205b/23, 206a/12, 206a/22, 206b/10, 206b/23, 206b/9, 207a/5, 207a/6, 208a/15, 208a/25, 208a/26, 208a/27, 208b/11, 208b/13, 208b/14, 209a/10, 209a/12, 209a/13, 209a/15, 209a/17, 209a/20, 209a/9, 209b/12, 209b/14, 209b/20, 209b/22, 209b/25, 209b/27, 209b/4, 210a/1, 210a/13, 210a/14, 210a/17, 210a/18, 210a/21, 210a/24, 210a/4, 210b/1, 210b/4, 211a/13, 211a/16, 211a/8, 212a/11, 212a/14, 212a/15, 212a/16, 212a/18, 212a/19, 212a/20, 212a/22, 212a/24, 212b/13, 212b/5, 212b/6, 212b/7, 213b/10, 213b/11, 213b/12, 213b/13, 213b/2, 213b/21, 213b/4, 213b/5, 213b/8, 213b/9, 214a/17, 214a/25, 214a/3, 214b/17, 214b/4, 214b/7, 215a/1, 215a/10, 215a/12, 215a/22, 215a/23, 215a/7, 215a/9, 215b/10, 215b/11, 215b/13, 215b/2, 215b/5, 216a/10, 216a/11, 216a/14, 216a/15, 216a/3, 216b/14, 216b/20, 217a/20, 217a/3, 217a/4, 217b/13, 217b/25, 218a/21, 218a/22, 218a/26, 219a/11, 219a/12, 219a/14, 219a/16, 219a/25, 219b/19, 219b/8, 220a/8, 220b/5, 221a/11, 221a/16, 221a/22, 221b/12, 221b/20, 221b/8, 221b/9, 222a/19, 222b/11, 222b/16, 222b/19, 222b/27, 222b/5, 222b/9, 223a/11, 223a/12, 223a/13, 223a/4, 223a/7, 223a/8, 223b/15, 223b/6, 223b/7, 224b/21, 224b/6, 225b/10, 225b/11, 225b/12, 225b/13, 225b/14, 225b/7, 225b/9, 226a/2, 226a/4, 226b/1, 227a/26, 227b/2, 227b/5, 227b/6, 227b/7, 227b/8, 228a/19, 228a/25, 228a/26, 229a/17, 229a/23, 229a/9, 230a/1, 230a/10, 230a/23, 230a/9, 230b/19, 230b/21, 231b/18, 231b/2, 231b/4, 231b/5, 232a/16, 232a/2, 232a/25, 232a/4 e. bir 174b/16, 227b/9

e. ol 175b/16, 181b/24, 203b/22

e. olsa 209a/22, 209a/24, 209a/25

egerçi <Far. *bk. eger*. -7-

e. 167b/20, 193b/14, 200b/26, 215a/1, 215a/3, 221a/22, 223a/7

gerçi <Far. Her ne kadar; ise de [eğerçi'nin kısaltılmışıdır.] -2-

g. 175b/26, 221b/17

hattā <Ar. Hatta, fazla olarak, kadar, bile, dahi, hem de. -27-

h. 167b/12, 168b/2, 169b/22, 173a/7, 175b/22, 190b/24, 191a/11, 191a/17, 199a/22, 202b/4, 202b/8, 203a/1, 203b/15, 212a/2, 214b/19, 215a/15, 215a/21, 215b/27, 216a/2, 216b/5, 218b/6, 220b/1, 227a/14, 228a/22, 232a/26

h. bir 173b/23

h. ol 174a/4

hem <Far. Hem, ve daha. -13-

h. 172a/21, 173a/8, 178a/12, 183b/7, 185a/26, 198a/21, 209a/9, 212a/11, 215a/5,

216a/24, 224b/2

illā <Ar. Olmadığı suretle, mutlaka, illa, meğer, aksi halde, ne olursa olsun, ancak. -54-

i. 166b/2, 166b/8, 167b/1, 168b/8, 171a/10, 172a/16, 172a/26, 172a/8, 172a/9, 175a/13, 176b/15, 178a/16, 181b/25, 182a/19, 182b/2, 184a/1, 184a/7, 187a/3, 187a/7, 188a/10, 188a/12, 190a/21, 190b/1, 190b/25, 192b/18, 193a/6, 193a/9, 194b/2, 196a/18, 196b/25, 200a/25, 202b/2, 202b/4, 203b/14, 207a/9, 208b/9, 211b/13, 211b/18, 211b/27, 212a/14, 216a/17, 219a/4, 220b/21, 222b/5, 222b/6, 223a/20, 223b/16, 224b/18, 225b/2, 226a/4, 227b/9, 228b/6, 230b/19, 230b/7

lākin <Ar. Ama, fakat, ancak. -8-

l. 178a/8, 181b/9, 184a/16, 197a/12, 200b/17, 208a/2, 211b/20

l. bir 207a/2

mā-dām <Ar. Madem, çünkü, değil mi ki. -2-

m. 179b/4, 200a/24

meger<Far. Eğer, o durumda. -29-

m. 168b/9, 172a/17, 172a/26, 172a/8, 176a/11, 176b/15, 177a/8, 178a/16, 187a/3, 188a/12, 190a/24, 191a/9, 192b/18, 193a/6, 194b/2, 196a/18, 200a/25, 200b/10, 202b/2, 207a/9, 210b/27, 211b/6, 212a/14, 216a/17, 216b/15, 223a/20, 223b/16, 225b/2

m. bir 211a/3

meşelā <Ar. Misal olarak, şunun gibi, söz gelişi. -10-

m. 176a/13, 176b/10, 177b/23, 181a/21, 182b/17, 209b/21, 212b/17, 224a/15, 227a/11, 229a/6

mücerred <Ar. Yalnız, ancak, fakat. -1-

m. 188b/1

nitekim Nitekim.-25-

n. 175b/12, 175b/21, 176a/1, 176a/7, 176b/7, 181b/21, 181b/26, 182b/18, 182b/20, 182b/21, 182b/23, 183a/11, 189a/1, 197b/17, 197b/20, 200a/22, 202b/15, 202b/18, 207a/15, 208b/20, 218a/5, 220a/15

n. bir 183a/19, 183a/21, 204a/27

tā <Far. Ta, bir şeye, bir yere doğru. -136-

t. 166b/24, 167b/3, 168a/4, 168b/15, 169a/12, 169b/3, 170a/24, 171a/21, 171a/24, 172a/18, 172a/2, 172a/20, 172b/10, 172b/18, 172b/21, 172b/4, 172b/5, 173a/19, 174a/5, 174a/8, 174b/2, 176a/4, 181b/19, 181b/23, 183b/16, 183b/22, 184a/5, 184b/16, 184b/17, 184b/18, 185b/18, 186a/12, 186a/16, 186a/20, 186b/10, 187a/15, 187a/27, 187b/2, 187b/27, 188a/1, 188a/9, 188b/7, 189a/15, 189b/1, 189b/12, 189b/13, 189b/15, 189b/24, 190a/11, 190a/12, 190a/22, 191b/13, 191b/14, 191b/23, 191b/26, 192a/18, 192a/27, 192b/4, 193a/24, 194b/20, 194b/26, 194b/3, 194b/4, 195a/1, 195a/14, 195a/20, 195a/25, 195b/17, 196a/11, 197a/24, 197a/4, 198a/14, 198a/2, 199b/14, 199b/15, 199b/16, 199b/22, 200a/15, 201b/6, 202a/19, 203a/20, 203a/27, 204a/5, 205b/12, 206b/6, 207a/26, 213b/1, 214a/24, 214a/6, 214a/7, 215a/14, 215b/1, 216a/3, 216b/11, 216b/9, 218a/3, 218b/16, 218b/19, 219a/2, 219b/23, 220a/16, 220a/25, 220b/4, 221a/11, 221a/17, 221a/22, 221b/7, 222a/21, 222b/1, 222b/20, 222b/3, 222b/7, 223a/4, 223b/21, 223b/9, 224b/2, 226a/27, 226b/26, 226b/27, 226b/8, 227a/15, 227a/27, 227b/20, 228a/17, 228a/2, 229a/16, 229b/11, 230a/11, 230a/17,

230a/25, 230a/27, 230b/7, 231b/14, 231b/21, 232a/11

ya'nī <Ar. Yani. -267-

y. 166b/18, 166b/23, 166b/27, 167a/14, 167a/17, 167a/26, 167a/7, 167a/9, 169a/16, 169b/11, 170a/17, 170a/6, 171a/1, 171b/25, 172a/16, 172b/7, 173a/8, 174a/1, 174a/24, 174b/18, 174b/25, 175/19, 175a/12, 175a/13, 175a/18, 175a/21, 175b/1, 175b/3, 175b/8, 176a/15, 176a/8, 177a/13, 177a/19, 177a/23, 177b/13, 177b/8, 179a/25, 180a/24, 180b/10, 180b/19, 180b/20, 180b/5, 182a/17, 182a/18, 182a/20, 182a/25, 183a/25, 183a/26, 183b/13, 183b/4, 184b/11, 184b/19, 186a/4, 186a/6, 186b/25, 187a/14, 187a/17, 187a/27, 187a/8, 187a/9, 187b/15, 187b/17, 187b/27, 187b/8, 187b/9, 188a/24, 188a/25, 188a/3, 189a/15, 189b/17, 190a/12, 190a/19, 190a/9, 190b/19, 190b/20, 190b/24, 190b/8, 191a/12, 191a/21, 191b/1, 191b/25, 192b/9, 194a/16, 194b/10, 194b/15, 194b/19, 194b/7, 195a/3, 196a/25, 196a/27, 196a/8, 196b/2, 196b/20, 196b/6, 197a/27, 199a/1, 199a/7, 199b/21, 199b/27, 199b/3, 200a/10, 200a/15, 200a/2, 200a/26, 200b/10, 200b/14, 200b/15, 200b/18, 200b/21, 201a/12, 201a/15, 201a/2, 201a/9, 201b/1, 201b/20, 201b/22, 201b/3, 201b/9, 202a/1, 202b/12, 202b/22, 202b/27, 203b/20, 204a/20, 204a/22, 204a/8, 204b/4, 205a/18, 205b/6, 205b/7, 206b/21, 206b/25, 207a/1, 207a/20, 207a/7, 208a/24, 208a/5, 208a/6, 208a/7, 208b/1, 208b/23, 209a/4, 210a/13, 210a/22, 210a/3, 210b/11, 210b/19, 210b/2, 211a/11, 211a/16, 211a/18, 211a/19, 211a/26, 211a/6, 211a/9, 211b/1, 211b/14, 211b/2, 211b/9, 212a/12, 212a/27, 212b/17, 212b/18, 212b/21, 212b/22, 213a/1, 213a/10, 213a/2, 213a/22, 213a/7, 213b/2, 213b/22, 213b/23, 214a/14, 214b/13, 214b/15, 215a/6, 215a/7, 215a/9, 215b/12, 215b/19, 215b/20, 216a/26, 216b/1, 216b/13, 216b/4, 216b/9, 217b/20, 217b/21, 218a/17, 218a/18, 218a/3, 218b/25, 219a/17, 219a/3, 219b/18, 219b/3, 219b/6, 220a/2, 220b/10, 220b/8, 220b/26, 221a/1, 221a/10, 221a/15, 221a/2, 221a/25, 222a/26, 222b/22, 223a/16, 223a/24, 223b/5, 224b/18, 225a/11, 225a/12, 225a/18, 225a/8, 225b/4, 225b/6, 226a/13, 226a/21, 226a/22, 226a/23, 226b/22, 227b/11, 227b/15, 227b/20, 227b/25, 227b/4, 228a/1, 228a/13, 228a/18, 228a/21, 228a/7, 228a/9, 229a/13, 229a/9, 229b/19, 229b/22, 230a/14, 230b/3, 231a/24, 231b/16, 231b/23, 231b/24, 232a/16, 232a/18, 232a/19, 232a/26, 232a/9

y. bir 173b/27, 225b/27

y. et 225b/8

y. it 173a/19

y. ol 172a/20

y. ura 229a/25

zīrā <Far. Zira, çünkü. -108-

z. 167a/24, 167b/14, 167b/25, 167b/27, 168a/24, 169b/20, 170a/6, 170b/8, 171b/13, 171b/17, 172a/13, 172a/14, 172a/21, 172a/22, 172a/27, 172a/6, 172b/13, 174b/17, 176a/18, 176b/5, 176b/7, 177b/2, 177b/22, 180b/10, 181b/16, 181b/19, 182a/2, 182a/5, 182a/7, 182a/8, 185a/18, 187a/3, 188a/19, 188a/26, 190a/1, 190a/2, 190b/16, 191a/2, 191a/24, 192a/7, 193a/6, 193a/9, 193b/25, 193b/26, 193b/4, 194a/6, 194b/17, 195a/18, 195a/8, 195b/23, 196a/11, 196a/2, 197a/10, 197a/21, 197b/22, 198a/26, 198b/26, 199a/5, 199b/9, 200a/14, 200b/17, 200b/3, 202a/3, 202a/6, 203b/12, 203b/13, 204a/13, 204a/16, 204a/23, 205b/21, 208b/3, 209b/18, 213b/17, 213b/20, 214a/12, 214a/14, 214a/16, 214a/22, 214a/24, 214b/21, 214b/22, 215a/1, 216a/24, 216b/25, 217a/12, 217a/13,

217a/15, 218a/10, 218a/5, 218a/7, 218a/8, 219a/1, 219a/26, 219b/9, 223a/10, 223a/8, 223b/11, 223b/15, 224a/15, 224a/18, 224b/12, 224b/19, 225a/16, 226b/11, 228b/13, 228b/19, 228b/4
z. bir 182b/27

1.3.3.2.4. Sona Gelen Edatlar

da De, da, dahi, bile. -3-

d. 176b/21, 182b/22, 186b/14

dahı dahi, da, de, daha, hâlâ, hem, ve, yine. -412-

d. 166b/11, 166b/12, 166b/16, 166b/17, 166b/2, 166b/25, 166b/26, 166b/5, 166b/7, 167a/12, 167b/1, 167b/18, 167b/2, 167b/4, 167b/6, 168a/17, 168a/5, 168b/25, 169a/13, 169b/1, 169b/16, 169b/2, 169b/22, 169b/25, 169b/26, 169b/28, 169b/5, 169b/8, 170a/13, 170a/24, 170a/9, 170b/24, 170b/9, 171a/2, 171a/22, 171a/23, 171b/10, 171b/12, 171b/15, 171b/17, 171b/20, 171b/21, 171b/26, 171b/27, 171b/7, 171b/9, 172a/1, 172a/11, 172a/26, 172a/7, 172a/8, 172b/24, 172b/3, 173a/15, 173a/18, 173a/25, 173a/9, 173b/11, 173b/12, 173b/14, 173b/21, 173b/9, 174a/10, 174a/2, 174a/21, 174a/24, 174b/26, 174b/7, 174b/9, 175/19, 175/20, 175a/1, 175a/11, 175a/12, 175a/14, 175a/17, 175a/18, 175a/25, 175b/25, 175b/26, 176a/1, 176a/12, 176a/17, 176a/23, 176a/24, 176a/5, 176a/6, 176a/7, 176b/1, 176b/10, 176b/12, 177a/25, 177a/27, 177a/5, 177b/13, 177b/26, 177b/3, 177b/7, 177b/9, 178b/19, 179b/2, 179b/22, 180a/19, 180b/11, 180b/18, 181a/15, 181a/27, 182a/11, 182a/21, 182a/4, 182a/7, 182b/1, 182b/11, 183a/13, 183b/12, 183b/14, 183b/15, 183b/26, 184a/21, 184a/5, 184a/9, 184b/2, 184b/8, 185a/12, 185a/19, 185a/22, 185a/6, 185b/8, 185b/9, 186a/10, 186a/22, 186b/16, 186b/17, 186b/22, 186b/26, 187a/10, 188a/15, 188a/2, 188b/15, 188b/24, 188b/3, 188b/5, 189b/13, 189b/14, 189b/16, 189b/2, 189b/8, 190a/11, 190a/25, 190a/26, 190a/3, 190a/4, 190a/5, 190b/14, 190b/3, 191a/10, 191a/2, 191a/23, 191a/24, 191a/9, 191b/12, 192a/17, 192a/25, 192a/5, 192b/10, 193a/14, 193b/14, 194a/10, 194a/18, 194a/19, 194a/2, 194a/27, 194a/9, 195a/7, 196a/12, 196a/22, 196a/24, 196a/25, 196a/26, 196a/4, 196b/14, 196b/17, 196b/2, 196b/21, 196b/3, 196b/7, 197a/23, 197a/6, 197a/8, 197b/1, 197b/16, 197b/17, 197b/26, 197b/4, 197b/8, 199b/11, 199b/16, 200a/24, 200a/26, 200b/24, 200b/4, 201a/10, 201a/14, 201a/18, 201a/22, 201a/27, 201b/12, 201b/14, 201b/21, 201b/8, 201b/9, 202a/18, 202a/8, 202b/16, 202b/9, 203a/18, 203a/2, 203a/22, 203a/23, 204a/15, 204a/27, 204a/4, 205a/1, 205b/24, 205b/7, 205b/9, 206a/4, 206b/14, 206b/16, 206b/7, 207a/26, 207a/4, 207a/4, 207b/16, 207b/18, 207b/20, 207b/26, 207b/5, 208a/16, 208a/26, 208a/27, 208b/25, 210a/9, 210b/11, 211a/21, 212a/10, 212a/5, 212b/12, 212b/9, 213a/17, 213a/8, 213b/27, 214a/18, 214a/26, 214b/15, 214b/26, 214b/5, 215a/1, 215a/13, 215a/24, 215b/14, 215b/20, 215b/26, 216b/2, 217b/1, 217b/5, 218a/10, 218a/9, 218b/22, 218b/23, 218b/4, 218b/8, 219a/10, 219b/15, 219b/4, 220a/14, 220a/20, 220a/24, 220b/16, 220b/17, 220b/26, 221a/13, 221a/9, 221b/11, 221b/13, 221b/15, 221b/16, 221b/2, 221b/20, 221b/23, 221b/24, 221b/25, 221b/27, 221b/5, 221b/6, 222b/11, 222b/26, 223a/14, 223a/6, 223b/12, 223b/21, 223b/8, 224a/14, 224a/25, 224a/4, 224b/10, 224b/11, 224b/13, 224b/17, 225a/13, 225a/17, 225a/19, 225a/25, 225a/3, 225a/5, 225b/27, 225b/4, 226a/24,

226a/5, 226b/10, 226b/27, 227a/10, 227a/14, 227a/21, 227a/23, 227a/7, 227b/17, 227b/23, 228a/5, 228a/7, 228b/7, 229a/14, 229a/20, 229a/9, 229b/10, 230a/1, 230a/13, 230b/1, 230b/12, 230b/14, 230b/16, 230b/19, 230b/21, 230b/22, 230b/23, 230b/26, 230b/3, 230b/6, 230b/8, 230b/9, 231a/1, 231a/26, 231a/3, 231b/11, 231b/2, 231b/20, 231b/25, 231b/8, 232a/22, 232a/23, 232a/27, 188b/1

d. bir 174a/5, 175b/19, 182b/26

d. ola 190a/19, 218a/11, 218a/12

d. olursa 205b/21

d. olmasa 209b/12, 210a/5, 212a/19

d. olmaya ol 231b/7

d. olmaya 212b/25

d. olmayalar 202a/15

d. olsa 231b/3

d. olur 196a/23, 204a/22, 215a/8, 216a/26, 216b/26, 223b/19, 228b/8, 231a/17, 231b/23, 231b/25

d. olursa 167b/20, 168b/27, 179b/13, 189b/6, 200b/26, 208b/12, 212a/14, 221a/22, 223a/7, 227b/10

d. uralar bir 221b/26

d. ursalar 224b/23

de De, da, dahi, bile. -1-

d. 193a/8

ise İse. -9-

i. 181a/12, 198a/10, 198a/8, 215b/11, 216a/11, 221a/12, 225b/12, 228b/17, 232a/17

ki <Far. Ki, ki edatı. -721-

k. 166b/13, 166b/9, 167a/10, 167a/11, 167a/13, 167a/15, 167a/17, 167a/18, 167a/19, 167a/22, 167a/6, 167b/1, 167b/15, 167b/17, 167b/2, 167b/20, 167b/23, 167b/4, 167b/5, 168a/16, 168a/19, 168a/21, 168a/27, 168b/1, 168b/10, 168b/12, 168b/15, 168b/20, 168b/25, 168b/3, 168b/9, 169a/1, 169a/20, 169a/25, 169b/17, 169b/24, 169b/25, 169b/27, 169b/8, 170a/7, 170a/9, 170b/10, 170b/20, 170b/21, 170b/22, 171a/1, 171b/17, 171b/18, 171b/21, 171b/23, 171b/4, 172a/11, 172a/13, 172a/16, 172a/17, 172a/19, 172a/2, 172a/23, 172a/24, 172a/26, 172a/27, 172a/6, 172b/11, 172b/12, 172b/22, 172b/25, 172b/7, 173a/11, 173a/13, 173b/27, 173b/3, 174a/16, 174a/18, 174a/19, 174a/20, 174a/25, 174a/27, 174a/7, 174b/13, 174b/14, 174b/17, 174b/2, 174b/23, 174b/26, 174b/27, 174b/6, 175a/1, 175a/10, 175a/14, 175a/23, 175a/24, 175a/26, 175a/27, 175a/4, 175a/6, 175b/1, 175b/26, 175b/3, 175b/6, 176a/14, 176a/16, 176a/18, 176a/2, 176a/24, 176b/11, 176b/25, 176b/27, 176b/5, 177a/10, 177a/22, 177a/26, 177a/6, 177a/8, 177a/9, 177b/19, 177b/23, 177b/26, 178a/1, 178a/22, 178a/26, 178b/11, 178b/12, 178b/14, 179a/2, 179b/21, 179b/4, 180a/12, 180a/13, 180a/17, 180a/4, 180a/9, 180b/24, 180b/25, 180b/3, 181a/19, 181b/16, 181b/18, 181b/4, 181b/7, 182a/2, 182a/22, 182a/25, 182a/5, 182b/13, 182b/16, 182b/8, 183a/11, 183a/12, 183a/13, 183a/16, 183a/18, 183a/2, 183a/5, 183a/9, 183b/11, 183b/25, 183b/27, 183b/9, 184a/11, 184a/14, 184a/6, 184a/7, 184b/1, 184b/22, 184b/25, 184b/8, 185a/11, 185a/12, 185a/18, 185a/19, 185a/20, 185a/21, 185a/23, 185a/27, 185a/4, 185b/15, 185b/20, 185b/25, 185b/6, 185b/7, 185b/8,

186a/11, 186a/14, 186a/15, 186a/17, 186a/18, 186a/19, 186a/4, 186a/5, 186b/13, 186b/15, 186b/16, 186b/17, 186b/3, 186b/7, 187a/19, 187a/20, 187a/22, 187b/10, 187b/17, 187b/26, 187b/27, 187b/3, 187b/4, 188a/17, 188a/23, 188b/20, 188b/21, 188b/22, 188b/4, 188b/5, 189a/26, 189b/18, 190a/13, 190a/15, 190a/18, 190a/19, 190a/27, 190a/3, 190b/11, 190b/13, 190b/15, 190b/17, 190b/18, 190b/3, 191a/13, 191a/14, 191a/16, 191a/27, 191a/3, 191a/4, 191a/5, 191a/9, 191b/12, 191b/2, 191b/3, 191b/7, 192a/17, 192a/7, 192b/13, 192b/2, 192b/24, 192b/27, 192b/6, 193a/11, 193a/16, 193a/17, 193a/2, 193a/27, 193a/8, 193b/1, 193b/12, 193b/14, 193b/18, 193b/20, 193b/21, 193b/22, 193b/24, 193b/5, 193b/6, 193b/8, 194a/10, 194a/18, 194a/24, 194b/11, 195a/15, 195a/3, 195a/5, 195b/13, 195b/22, 195b/25, 195b/3, 195b/5, 196a/10, 196a/14, 196a/16, 196a/19, 196a/27, 196a/4, 196b/22, 197a/12, 197a/13, 197a/23, 197a/26, 197a/27, 197b/10, 197b/26, 197b/6, 198a/13, 198a/19, 198a/21, 198a/23, 198a/3, 198b/12, 198b/20, 198b/24, 198b/9, 199a/10, 199a/17, 199a/21, 199a/22, 199b/1, 199b/19, 199b/25, 200a/11, 200a/13, 200a/18, 200a/24, 200a/27, 200b/26, 200b/6, 200b/7, 200b/8, 201a/11, 201a/18, 201a/19, 201a/26, 201a/27, 201b/14, 201b/17, 201b/20, 201b/7, 202a/12, 202a/13, 202a/19, 202a/3, 202a/5, 202a/6, 202b/1, 202b/10, 202b/19, 202b/25, 202b/3, 203a/21, 203a/22, 203b/1, 203b/11, 203b/12, 203b/16, 203b/17, 203b/2, 203b/20, 203b/22, 203b/3, 203b/6, 204a/10, 204a/16, 204a/26, 204a/3, 204a/4, 204a/7, 204a/9, 204b/27, 205a/1, 205a/12, 205a/13, 205a/16, 205a/23, 205a/9, 205b/1, 205b/11, 205b/14, 205b/16, 205b/20, 205b/26, 205b/27, 205b/6, 206a/27, 206a/3, 206a/4, 206a/7, 206b/1, 206b/12, 206b/13, 206b/16, 206b/20, 206b/22, 206b/23, 207a/13, 207a/18, 207a/20, 207a/23, 207a/24, 207a/27, 207a/3, 207a/4, 207a/6, 207a/9, 207b/1, 207b/12, 207b/14, 207b/19, 207b/23, 207b/4, 207b/5, 207b/8, 208a/1, 208a/12, 208a/15, 208a/18, 208a/21, 208a/23, 208b/11, 208b/15, 208b/23, 208b/26, 208b/27, 208b/7, 208b/9, 209a/2, 209a/3, 209b/10, 209b/13, 209b/27, 209b/5, 209b/6, 209b/9, 210a/4, 210b/12, 210b/14, 210b/19, 211a/11, 211a/13, 211b/13, 211b/18, 211b/19, 211b/24, 211b/27, 211b/5, 212a/11, 212a/2, 212a/3, 212a/4, 212a/5, 212a/6, 212a/9, 212b/14, 212b/8, 212b/9, 213a/11, 213a/26, 213a/5, 213b/18, 213b/20, 213b/26, 213b/27, 214a/26, 214a/27, 214a/5, 214b/11, 214b/18, 214b/22, 214b/26, 214b/27, 214b/4, 214b/5, 214b/6, 214b/8, 215a/1, 215a/13, 215a/17, 215a/21, 215a/22, 215a/24, 215a/26, 215a/3, 215a/4, 215b/16, 215b/20, 215b/24, 215b/26, 215b/5, 215b/6, 216a/15, 216a/21, 216a/4, 216a/5, 216a/7, 216b/15, 216b/26, 216b/27, 216b/4, 216b/5, 217a/11, 217a/19, 217a/23, 217a/26, 217a/27, 217b/22, 217b/3, 217b/4, 217b/8, 217b/9, 218a/10, 218a/11, 218a/2, 218a/6, 218a/8, 218a/9, 218b/15, 218b/16, 218b/18, 219a/11, 219a/12, 219a/15, 219a/16, 219a/20, 219a/26, 219a/4, 219a/5, 219a/8, 219b/1, 219b/11, 219b/14, 219b/16, 219b/17, 219b/23, 219b/7, 220a/10, 220a/13, 220a/17, 220a/2, 220a/21, 220a/22, 220a/23, 220a/4, 220a/6, 220a/8, 220b/10, 220b/13, 220b/14, 220b/17, 220b/21, 220b/3, 220b/27, 221a/15, 221a/16, 221a/18, 221a/2, 221a/22, 221a/3, 221b/1, 221b/19, 221b/25, 221b/27, 222a/10, 222a/13, 222a/14, 222a/15, 222a/18, 222a/19, 222a/22, 222a/26, 222a/4, 222a/6, 222a/7, 222a/9, 222b/10, 222b/13, 222b/2, 222b/25, 222b/26, 222b/4, 222b/5, 222b/6, 222b/7, 222b/8, 223a/1, 223a/14, 223a/5, 223a/7, 223b/10, 223b/12, 223b/19, 223b/2, 224a/10, 224a/2, 224a/3, 224a/6, 224b/14, 224b/17, 224b/18, 224b/26, 224b/4, 224b/8, 225a/14, 225a/20, 225b/16, 225b/19, 225b/25, 225b/26, 225b/3, 225b/4, 225b/5,

226a/10, 226a/14, 226a/15, 226a/20, 226a/25, 226a/9, 226b/11, 226b/12, 226b/14, 226b/16, 226b/22, 226b/24, 227a/1, 227a/10, 227a/16, 227a/2, 227a/26, 227a/3, 227a/4, 227a/5, 227a/7, 227b/1, 227b/13, 227b/2, 227b/22, 227b/23, 227b/24, 227b/26, 227b/8, 228a/10, 228a/12, 228a/4, 228b/12, 228b/17, 228b/18, 228b/3, 229a/10, 229a/13, 229a/14, 229a/26, 229a/8, 229b/1, 229b/23, 229b/5, 230a/21, 230a/22, 230a/4, 230b/6, 230b/8, 231a/10, 231a/18, 231a/19, 231a/20, 231a/21, 231a/22, 231a/26, 231a/3, 231a/6, 231a/8, 231b/1, 231b/13, 231b/23, 231b/8, 232a/14, 232a/15, 232a/19, 232a/26

k. bir 173a/26, 182a/15, 197b/2, 212b/17

k. ol 180b/4, 222a/13, 222b/6, 231b/11, 231b/4

k. olur 214b/24

kim Ki, ki edatı.-171-

k. 166b/24, 167a/12, 167b/13, 167b/3, 168a/4, 168b/15, 169b/3, 170a/24, 171a/24, 171b/15, 172a/18, 172a/2, 172a/20, 172a/8, 172b/10, 172b/24, 172b/4, 172b/5, 173a/21, 173b/10, 173b/8, 174a/5, 174a/8, 174b/2, 175a/15, 175a/17, 175a/7, 176a/11, 176b/15, 176b/17, 176b/4, 178a/16, 178a/18, 181a/12, 181a/26, 181b/19, 182b/5, 184b/16, 184b/17, 184b/18, 184b/23, 185b/18, 186a/12, 186a/16, 186a/20, 187a/12, 187a/15, 187a/27, 187a/3, 187b/2, 187b/27, 188a/1, 188a/12, 189b/1, 189b/12, 189b/13, 189b/15, 189b/24, 190a/11, 190a/12, 190a/22, 190a/24, 191b/13, 191b/14, 191b/26, 191b/4, 192a/18, 192a/27, 192b/18, 192b/4, 193a/6, 194b/2, 194b/4, 195a/1, 195a/20, 196a/11, 196a/18, 197a/24, 197a/4, 198a/14, 198a/2, 199b/14, 199b/15, 199b/16, 200a/25, 200b/27, 201b/12, 201b/6, 202a/19, 202b/2, 202b/9, 203a/20, 203a/27, 203b/4, 205b/12, 206b/6, 207a/26, 207b/21, 209b/16, 210b/20, 211b/6, 212a/14, 212a/23, 214a/7, 215a/14, 215b/4, 216a/17, 216a/3, 216b/11, 216b/23, 216b/9, 218a/3, 218a/7, 218b/16, 218b/19, 219a/2, 220a/13, 220a/16, 220a/25, 220b/4, 221a/11, 221a/17, 221a/22, 222a/14, 222a/21, 222b/1, 222b/20, 222b/3, 222b/7, 223a/20, 223a/4, 223b/16, 223b/9, 224b/2, 225b/2, 226a/27, 226b/26, 226b/27, 226b/8, 227a/27, 227b/20, 228a/17, 229a/16, 229a/5, 229b/17, 229b/18, 229b/25, 230a/11, 230a/25, 230a/27, 230b/7, 231b/14, 231b/21, 231b/26, 232a/11

k. bir 168a/10, 169a/12, 171a/21, 172b/18, 183b/22, 184a/5, 189a/15, 191b/23, 193a/24, 194b/26, 195a/14, 195a/25, 195b/17, 199b/22

k. ol 173a/19, 213b/1

maʿ hazā <Ar. Bununla birlikte. -5-

m. 191a/26, 198a/15, 199b/9, 207a/14, 207a/6

maʿ kezālik <Ar. Bununla birlikte. -1-

m. 207a/3

1.3.3.2.5. Soru Edatları

kaçan Ne zaman, ne zaman ki. -44-

ķ. 166b/11, 167a/26, 168a/25, 169b/27, 175a/17, 175b/13, 175b/9, 176a/22, 177a/21, 180b/8, 184a/10, 184b/26, 185a/23, 185a/25, 185a/7, 190a/2, 195b/19, 196a/20, 199a/11, 199a/18, 199b/2, 200b/2, 201b/21, 203b/5, 206b/26, 209b/14, 210a/15, 210a/9, 210b/9, 212a/21, 214b/10, 215b/25, 221a/20, 221b/3, 222a/16, 222b/16, 222b/4, 224b/24,

227b/19, 230b/1, 230b/3, 230b/6

k. bir 188b/8

k. ol 183a/15

ķanda Nerede, nereye. -1-

k. 206b/3

ķanı Hani. -1-

k. 219a/8

mi Soru edatı. -6-

m. 200b/18

m.+ dur 197b/18, 197b/19, 197b/20, 200b/19

mi Soru edatı. -7-

m.+ dūr 197b/15, 197b/16, 197b/17, 197b/19

ne Ne. -19-

n. 172b/10, 173a/2, 174a/6, 174b/12, 175a/5, 176b/11, 177b/25, 184b/23, 190b/12, 192b/22, 194a/7, 202a/3, 209a/3, 210a/24, 222b/15, 223a/6

n.+ ye 178b/20

n.-ise 220b/3

1.3.4. Zarflar

1.3.4.1. Durum Zarfları

acı Acı -1-

a.+ lıca 186b/6

aķır Aķır. -1-

a. 212b/18

‘amelēn <Ar. Fiilen, işleyerek, çalışarak. -1-

‘a. 174b/8

‘amīķ <Ar. Derin -2-

‘a. 225b/3

‘a.+ dūr 223b/13

ancılayın Öyle, o şekilde. -3-

a. 181b/17, 201b/20

a.+ dur 221b/5

‘asr <Ar. bk. ‘asīr.-1-

‘a.+ la 190b/25

asra ‘ <Ar. Çok ya da en hızlı. -1-

a. olur 219a/22

ayruķ Başka, ayrıca. -1-

a. 222a/3

berāber <Far. Eşit, eşit miktarda. Birlikte.-12-

b. 169b/11, 173b/13, 174a/2, 178b/26, 186b/4, 196b/6, 218b/9, 225a/4, 229a/19,

- 230a/17, 232a/14
b. olur 176a/18
- berk** Berk, sağlam. -1-
b. 228a/7
- bi'l-hassa** <Ar. Özellikle. -1-
b. 222a/25
- bi'l-külliyen** < Ar. Tamamen, büsbütün.-12-
b. 167b/25, 169b/27, 170b/9, 184a/21, 193a/6, 195b/21, 207b/17, 207b/25, 207b/26,
209b/19, 219a/2, 228b/26
- bite'l-bâtin** <Ar. Dahil ederek, iç yüzüyle. -1-
b.+ dür 200b/10
c.+ a 212b/25
- bulanık** Bulanık.-1-
b. 231a/18
- bügrü** Büğrü. -1-
b. 200b/22
b. ola 229b/1
- bütün** Bütün, parçalanmamış, tam. -1-
b.+ le 167b/21
- büyük**Büyük, iri. -4-
b. 223b/23, 227a/14,
b. olup 230a/10, 230a/9
- cür'a** <Ar. Yudum. -2-
c. 202a/17
- çalk koyun** Sırt üstü. -3-
ç. 173a/22, 211a/13
ç. yataklar 173a/10
- degirmi** Değirmi, yuvarlak. -2-
d. 225b/3, 229b/8
- ednā** <Ar. Pek aşağı, en bayağı. -1-
e.+ ca 228b/9
- egri bügrü** Eğri büğrü. -1-
e. 200b/22
- eksücek** Eksikçe.-1-
e.+ olur 194a/9
- elbette** <Ar. Kati olarak, mutlaka, eninde sonunda. -6-
e. 168a/24, 181a/21, 204a/1, 220a/15, 223a/19, 223a/5
- eyü** İyi. -2-
e. 185b/20, 208a/26
- fâtir** <Ar. Durgun, gevşek. -1-
f.+ ce 198b/21
- gâlibā** <Ar. Sağlam bir ihtimale göre, belki, görünüşe göre. -2-
g. 173a/27, 173a/5

gökçek Güzel, iyi. -2-

g. 177b/26, 187b/2

hafîf <Ar. Hafif, ağır olmayan, yeğni. -7-

h. 231b/7

h.+ ce 198a/5, 199b/6

h.+ ce olur 216a/24

h.+ ce olursa 176a/16

h.+ e 207b/11

h. olunca 194b/3

hāricen <Ar. Hariçten, dıştan dışarıdan. -1-

h. 219a/26

hāşiyet <Ar. Güç, kuvvet. -1-

h.+ ile 231a/19

hātime <Ar. Son, nihayet, en sonunda. -1-

h. uralar 225b/8

hōş <Far. Hoş, güzel. -4-

h. 202a/26, 206b/22

h.+ ca 220b/7, 227a/1

hūşülen Peyda olma, ortaya çıkma yönünden. -1-

h. 178a/10

hūşūšen <Ar. Hususi olarak, hele, ayrıca. -48-

h. 168a/19, 168a/21, 168b/12, 173a/11, 174b/27, 175a/1, 179b/21, 180b/14, 181b/4, 182a/21, 183a/18, 184a/14, 184b/25, 186a/17, 187a/22, 188b/5, 190b/13, 192b/3, 193a/17, 193b/5, 201b/22, 202a/21, 202a/5, 202b/1, 202b/25, 203b/12, 203b/8, 204a/9, 207b/11, 210b/14, 210b/19, 211a/11, 211a/13, 211b/16, 211b/5, 212a/5, 212b/14, 214b/18, 217b/4, 219a/15, 222b/8, 224a/6, 224b/26, 225b/17, 227a/4, 228a/6, 232a/17, 232a/2

ince İnce.-1-

i. 177a/26

iştihāen <Ar. İştihā açısından, iştihā ile ilgili. -1-

i. 211b/3

ittifāken <Ar. Rastgele, tesadüfle. -1-

i. 182b/23

ķavī <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvenilir, sağlam. -6-

ķ. 175b/10, 190b/18, 192b/20, 198a/15, 210a/13,

ķ. vērürse 176a/15

kemākān <Ar. Eskisi gibi, evvelde olduğu gibi. -3-

k. 181b/3

k. ola 176a/23

k. olur 181b/22

kemā-yenbağı <Ar. İcap ettiği gibi, uygun şekilde. -1-

k. 207a/10

ke'enne-hu <Ar. Güya, sanki ,gibi, benzer. -11-

- k. 182b/9, 194a/10, 198a/25, 202b/25, 203a/7, 211b/15, 211b/20, 212a/1, 228a/8, 231a/9
- keşif** <Ar. Yoğun, sık. -3-
k. 226a/9, 226b/3
k. olup 227a/10
- kezā** <Ar. Böylece, böyle, bu da böyle. -3-
k. 167b/20, 224b/27, 225b/18
- kezālik** <Ar. Aynı şekilde. -5-
k. 184b/8, 209b/6, 210a/9, 210b/11, 227a/7
- kiçirek** Küçücük, küçükçe, daha küçük, ufacak. -1-
k. olursa 203a/12
- ķurı** Kuru. -1-
ķ.+ yıla 173b/19
- küçücük** Küçücük. -1-
k. olur 228b/7
- laťif** <Ar. Temiz, hş bir şekilde. -1-
l. 226b/2
- mā-yenbağı** <Ar. Gerektiği gibi. Lazım olduğu üzere. -2-
m. 188b/11, 175b/15
- muħkem** <Ar. Sıkı, sağlam. -18-
m. 166b/27, 169a/7, 169b/11, 174a/23, 185a/13, 187b/8, 192a/18, 192a/6, 196b/23,
198a/22, 199b/13, 206b/7, 221b/17, 221b/22, 222a/9, 226b/10, 228a/17, 228a/19
- mu'tedil** <Ar. Mūnasip, uygun biçimde. -20-
m. 178a/24, 225b/6, 225b/7, 229b/22
- mu'tediyye** <Ar. Alışılmış, süre gelen. -1-
m. 203a/8
- mu'tlakā** <Ar. Her halde, ne olursa olsun, illaki. -1-
m. 215a/6
- mūntin** <Ar. Pis kokan, kokmuř, bozuk. -1-
m. 200b/18,
- mūstakillen** <Ar. Bařlı bařına, yalnız. -1-
m. 186a/12
- mūstevī** <Ar. Düz, her tarafı bir. -1-
m.+ ce 173b/2
- mūtesāvī** <Ar. Birbirine eřit, eřit olan. -8-
m. ola 186b/16, 197b/6
m. olalar 217b/4
m. olmasa 186b/12
m. olsa 186b/12, 210a/19
m. olursa 198a/11
- mūtevatir** <Ar. Ađızdan ađza dolařan, halk ađzında sōylenen. -2-
m. 177a/17, 177a/23
- mūtezāyid** <Ar. Artan, çođalan. -2-
m. olduğu 188b/9

- m. olur 228b/8
- müzâdd** <Ar. Çoğaltılmış, artırılmış. -1-
m.+ dür 222a/6
- oñad** İyice, adamakıllı. -6-
o. 170b/1, 176b/10, 181b/6, 213b/18, 214b/4, 220a/23
- rāyihaten** <Ar. Rayiha ile ilgili, rayiha açısından. -1-
r. 200a/22
- recīm** <Ar. Taşlanmış, lanetlenmiş. -1-
r.+ le 218a/20
- rifk** <Ar. Yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık. -15-
r.+ la 168b/2, 180a/4, 195b/5, 199b/13, 199b/6, 214a/27, 219a/13, 219b/24, 220b/5,
231b/19221a/11, 223b/23, 223b/8, 225b/7, 226b/27
- sākin** <Ar. Sakin, dindirilmiş. -4-
s. 183a/20
s.+ ce 177a/5, 181b/10, 207a/3
- şālih** <Ar. Yararlı, elverişli, uygun. -7-
ş. 185b/20, 193a/26, 195a/1, 198b/16, 216b/11
ş.+ ce 185b/23, 191b/26
- şırf** <Ar. Sadece, saf, katışıksız. -4-
ş. 170a/11, 171b/7, 171b/8, 177a/27
- şöyle** Şöyle. -5-
ş. 190a/19, 190a/27, 201b/7, 202a/3
ş. olmuşdı 168a/10
- ta'āmen** <Ar. Yemek ilgili olarak, yemek açısından. -1-
t. 200a/22
- tahlīlen** <Ar. Tahlil açısından, tahlili olarak. -1-
t. 230b/4
- tamām** <Ar. Tamam, bütünüyle. -1-
t.+ ca 196a/3
- tamāmen** <Ar. Büsbütün, bütünüyle. -1-
t. 207b/20
- tedrīc** <Ar. Derece derece, basamak, basamak. -8-
t.+ iyile ola 211b/20
t.+ le 190b/24, 207b/27, 208a/4, 214a/1, 214a/7, 223b/18
ikdām-ı t.+ le 193a/17
- 'usr** <Ar. Güçlük, zorluk, sıkıntı. -2-
'u.+ la 176b/13, 176b/19
- usul** Yavaş bir şekilde. -1-
u.+ ca 228a/24
- uvacuk** Ufacık. -1-
u. 173b/13
- uzun uzak** Uzatarak, derinleştirerek, genişleterek. -1-
u. 229b/26

- vāhideten** <Ar. Tek olarak. -1-
def'at-ı v. 224a/26
- vechen** <Ar. Bir vecle, bir yönden bir bakımdan. -1-
v. 193a/7
- yaluñuz** Yalnız, tek başına. -1-
y. 222b/15
- yaramaz** Kötü, yaramaz. -3-
y. 200b/15, 200b/18, 213a/22,
- yaşşı** Yassı. -2-
y.+ ca 217b/20
y. ola 225b/3
- yeñi** Yeni. -1-
y. olur 213b/20
- yufkacuk** Kalınlığı az, ince, incecik. -1-
y. olmuş ola 224b/14
- yüksecük** Yüksekçe, az yüksek. -1-
y. 224b/14
- zāhir** <Ar. Açık, görünür durumda. -1-
z.+ ken 204b/9

1.3.4.2. Zaman Zarfları

- āhir** <Ar. Son.-31-
ā. 166b/3, 167b/26, 169b/12, 170b/13, 171a/2, 172b/11, 173b/6, 176a/4, 177a/3, 185b/2,
193a/25, 206a/12, 206a/18, 212b/8, 216b/12, 226b/6, 226b/8, 232a/13
ā.+ de 167b/15, 216a/8
ā.+ inde 178b/12, 181a/23, 190b/11, 191a/3, 194b/10, 201a/3, 201b/19
ā.+ inden 186b/10
ā. olup 208a/22
- anda** O anda, o zaman. -19-
a. 175b/10, 185b/21, 193b/18, 195b/22, 198b/9, 199a/10, 203b/10, 203b/7, 205b/16,
206b/12, 217a/3, 219b/16, 223b/2, 227a/4, 227a/8, 227b/1, 230b/24, 231a/18
a.olan 200b/4
- andan** Ondan sonra. -141-
a. 166b/19, 166b/20, 167a/6, 168a/4, 169a/14, 169a/27, 170a/24, 170a/26, 170b/4,
171a/10, 171a/21, 172a/2, 172b/19, 172b/22, 172b/23, 172b/8, 173a/19, 173a/22,
173a/24, 173a/27, 174a/9, 174b/13, 176b/18, 176b/25, 177a/24, 177b/19, 179a/4,
180a/24, 180a/26, 181a/19, 181a/20, 182b/20, 183b/16, 183b/22, 183b/24, 184b/18,
185b/18, 185b/21, 185b/22, 186a/27, 187b/2, 187b/23, 188a/1, 188a/21, 189a/16,
189a/17, 189a/21, 189b/12, 189b/15, 189b/26, 190a/10, 190a/11, 190a/13, 190a/22,
191a/5, 191a/6, 192a/2, 192a/26, 192a/27, 193b/11, 194b/17, 194b/20, 195b/12, 195b/18,
197a/5, 199b/23, 201a/16, 201b/24, 201b/4, 202b/26, 203b/21, 205a/13, 205b/9, 206a/26,
207a/13, 208b/25, 208b/5, 208b/6, 213b/11, 213b/13, 213b/14, 213b/3, 213b/6, 213b/7,

213b/8, 213b/9, 214a/10, 214a/11, 214a/7, 216a/15, 216a/5, 216b/12, 217a/11, 217a/8, 218b/24, 219a/20, 219a/27, 220a/13, 220b/12, 220b/13, 220b/8, 221a/1, 221a/14, 221a/3, 222a/13, 222a/21, 222b/21, 222b/4, 222b/7, 223b/11, 223b/22, 223b/26, 223b/5, 224a/22, 224a/8, 224b/21, 225a/21, 226a/14, 227b/20, 227b/22, 227b/23, 228a/17, 228b/8, 230a/12, 230a/24, 230a/27, 230b/7, 231a/7, 231b/19, 231b/21, 232a/15, 232a/6
a. bir 221b/13

aşlā <Ar. Asla, zinhar, hiçbir zaman. -2-

a. 167b/23, 223a/8

ba'de <Ar. Sonra. -1-

merret-i b. 177a/18

ba'de'l-ḥurūc <Ar. Çıktıktan sonra, (doğum hadisesinde çocuğun anasının karnından çıkması)
-1-

b. 202b/16

ba'dḥīn <Ar. Bir vakit sonra. -1-

b. 201a/26

be-tekrār <Far.-Ar. Tekrar tekrar, bir kez daha.-2-

b. 222b/20, 228b/25

b. uralar 177a/19

b. 228b/25

dā'im <Ar. Devamlı, sürekli. -16-

d. 174b/2, 177b/8, 188a/26, 207a/5, 222a/2, 225b/6

d.-i ḥafaḳān olmaḳ 212b/17

rub'-ı d.+ dedür 196b/25

d.+ den 197b/3

d.+ dūr 182a/16

d. olmaḳ 213a/6, 213a/7

d. olsa 207a/2, 212a/18

d. olur 188b/9, 193a/19

dā'imā <Ar. *bk. dā'im*. -8-

d. 173a/1, 175a/13, 181b/9, 198a/26, 228a/26, 231b/12

d.+ dur 186b/25, 188a/23

ebedī <Ar. Sonsuz. -1-

e. 167b/1

ekşer <Ar. Daha çok, daha ziyade. -68-

e. 168a/15, 168b/11, 171b/1, 175a/11, 180b/8, 182a/25, 183b/3, 186b/26, 187a/12, 188b/11, 188b/4, 188b/9, 191a/24, 191a/25, 194a/1, 194a/3, 197a/12, 197b/16, 199a/27, 199b/26, 200b/15, 200b/5, 202b/27, 203a/9, 204a/5, 206a/9, 208a/27, 208b/1, 216a/27, 216b/19, 216b/22, 216b/27, 218a/20, 219a/19, 219a/20, 219a/22, 219a/23, 220a/14, 220b/19, 223a/19, 223b/14, 223b/19, 223b/20, 224a/6, 225b/2, 227a/15, 228a/2, 228a/23, 228b/3, 229a/27, 229b/3, 231a/15, 231a/16, 231a/20

e.-i ḥudş 202b/26

e.+ de 197b/24, 199b/3

e.+ dūr 169b/20, 188b/18

- e. eylerler 200b/8
 e.+ i 188b/27
 e.+ inde 182b/3
 e.+ inde olsa 181b/13
 e. olur bir 188b/8
 e. olur 194a/15, 196a/27, 225b/20

ekşeriyye <Ar. çok defa olarak, çok zaman, sık sık. -1-
 e. 231a/10

erken Erken. -1-
 e.+ den 205b/27

eski Eski, müzmin. -1-
 e.+ den 167b/20

evāhir <Ar. Sonlar, son zamanlar. -2-
 e.-i nehāra 191b/26
 e.-i nehārda 171a/25

evā'il <Ar. Başlar, ilk günler. -5-
 e. 185b/7, 188a/8
 e.+ de 191a/1, 193b/16, 204b/9

evvel <Ar. Öncelikle. -25-
 e. 176a/1, 184b/22, 188a/10, 191a/19, 191b/3, 192b/21, 194b/11, 195a/8, 196b/4,
 202a/1, 203a/11, 204b/11, 210a/6, 215a/8, 229b/22, 231a/26,
 e. bir 205b/12
 e.+ de 191a/5, 205b/15
 e.+ de vermeyeler 191b/13
 e.+ den 208a/22, 220a/8
 e.+ inde 212a/12
 e.+ inden 194a/6
 e.+ inçden 213b/19

evvelā <Ar. Birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce. -13-
 e. 166b/5, 167a/6, 168b/14, 181a/19, 182b/13, 182b/16, 182b/19, 182b/21, 182b/23,
 204a/4, 216a/14, 218b/12, 228b/7

fücā'eten <Ar. Apansızın. Birdenbire. Ansızın. Hiç beklenmedik anda. -1-
 f. 212b/18

gāh-gāh <Far. Zaman zaman, vakit vakit. -1-
 g. 171a/25

geç Geç. -5-
 g. 172b/13, 188a/20, 192a/7, 210b/5
 g.+ ile 174b/5

gine Gene, yine, tekrar. -1-
 g. 201b/19

hemān <Far. Hemen, derhal. -31-
 h. 174a/7, 175b/10, 177a/8, 178a/12, 178a/13, 178b/20, 182a/1, 187a/9, 189a/27,
 189b/9, 193b/3, 194b/16, 196b/25, 197a/7, 198a/14, 201b/26, 204b/6, 205b/7, 206a/24,

209a/19, 211b/18, 214a/5, 217b/25, 223a/19, 223b/16, 227a/12, 231a/4, 231b/9
 h. bir 172a/21, 210b/14
 h. ol 228a/5

henüz <Far. Henüz, daha. -6-

h. 172a/26, 176a/24, 190a/4, 214a/26, 215a/13, 232a/2

hep <Far. Hep, her zaman. -1-

h. 185a/4

her-cent <Far. Her ne zaman. -1-

h.+ de 229b/20

hîç <Far. Hiç. -16-

h. 171b/18, 175b/3, 191a/19, 194b/17, 207a/5, 216a/17, 222b/14, 223a/11, 226a/12, 227a/21

h.+ bir 202b/8, 222b/10

h. bir 170a/7, 194b/4, 206b/3, 221b/1

hînen <Ar. Zamanca, vakta, vakitçe, zaman olarak. -1-

h. 201a/26

ibtidâ <Ar. İlkin, önce başta. -57-

i. 175a/8, 176a/7, 194b/18, 217b/8

vaqt-ı i. 175a/27, 175b/2, 208b/8

i.-i maraẓda ola 208b/11

i.-i nevbetde 192b/14

i.-i zübülde ola 207a/9

i.-i zübülde 207a/10

i.-yı maraẓda 176a/22

i.+ da 170a/8, 170b/9, 172a/13, 172a/15, 175a/11, 177a/3, 177a/6, 183a/27, 208b/9, 218a/9, 221a/7, 221a/9, 223a/13, 224a/18, 225a/10, 226a/1, 227b/2, 228b/17, 229a/26, 231a/22, 232a/17

i.+ da ola 215a/13

i.+ da olma 228b/20

i.+ dan 176b/3, 207a/7

vaqt-ı i.+ dan 175b/4

vaqt-ı i.+ dur 175a/2, 176a/3

i. êde 197b/5, 197b/6

i. êder 182b/1

i. êdince 197b/1

i. êtdikce 184a/8

i. êtmedi 176b/12

i. eylemedi 176a/24

i. eylemişdür 176b/13

i. eyler 175a/3, 190b/24, 194a/7

i. eylese 176b/12

i.+ sı 175a/26

‘alâmet-i i.+ sı 183a/6

- i.+ sıdur 176b/2
i.+ sında 170a/5, 224a/17
- ibtidāen** <Ar. Başlangıç olarak, en önceden. -1-
i. 204a/3
- ibtidā'i** <Ar. İlk olarak, en önce. -2-
i. eyler 177b/2, 190b/18
- imdi** 1. Buna göre, şu hâlde, artık 2. Şimdi -5-
i. 182b/16, 196a/13, 213a/26, 224b/7, 226b/22
- ıabl** <Ar. Önce, evvel, ileride, evvelki. -2-
k.-i vakta olmak 208b/19
k.-i vakta 208b/22
- ıablü'z-zuhūr** <Ar. Meydana gelmeden, görünmeden önce. -1-
k. 203a/14
- ıalilā ıalilā** <Ar. Az olarak, az az. -1-
k. 214b/21
- ıahza** <Ar. An, kısa zaman. -1-
l. 218b/18
- ıuıaddemā** <Ar. Önce, eskiden. -1-
m. 178b/1
- ıuıaddime** <Ar. Önce öncelikle. -2-
m. 183a/9, 212b/3
- nādir** <Ar. Nadir olarak görülen. -5-
n. 196b/27, 209a/17, 228b/17
n. olur 168b/8
- nehāren** <Ar. Gündüzün, gündüz vakti. -1-
n. olur 219a/23
- öıürdi** Önce, ilk önce, daha önce. -9-
ö. 176a/13, 188a/19, 196b/21, 211b/15, 211b/5, 221b/4, 224a/25
ö. olursa 208b/12
ö. vèreler 191b/12
- pes** <Far. Şimdi, o halde. 2. Sonuç olarak. -9-
p. 172a/6, 184b/8, 197b/11, 199b/10, 214a/27, 214b/24, 219a/2, 231a/14
p. ol 172a/17
- sā'at-be-sā'at** <Ar. Saatten, saate. -1-
s. 187b/5
- sābııān** <Ar. Evvelce, bundan önce. -1-
s. 173b/24
- sāniyen** <Ar. İkinci defa, ikinci kez olarak. -1-
ş. bir 197b/1, 206b/7
- seri'ā** <Ar. Süratli, hızlı, çabuk. -1-
s. 226b/15
- şonra** Sonra. -198-
ş. 166b/19, 166b/20, 166b/5, 166b/9, 167a/6, 167b/1, 168a/4, 169a/14, 169a/27,

169b/18, 170a/24, 170a/26, 170a/3, 170b/2, 170b/4, 171a/10, 171a/21, 172a/2, 172a/9, 172b/19, 172b/8, 173a/19, 173a/22, 173b/26, 174a/9, 175a/12, 175b/17, 175b/5, 176a/15, 177a/24, 177b/19, 177b/3, 179a/4, 179a/5, 179b/17, 180a/24, 180a/26, 180a/5, 181a/19, 181a/20, 181b/20, 182b/20, 182b/22, 183b/16, 183b/22, 183b/24, 184a/20, 184b/18, 185a/13, 185b/18, 185b/22, 186a/23, 186a/27, 187b/2, 187b/23, 187b/26, 188a/1, 188a/10, 189a/16, 189a/17, 189a/21, 189b/12, 189b/15, 189b/26, 190a/10, 190a/11, 190a/13, 190a/22, 191a/12, 191a/5, 191a/6, 192a/17, 192a/2, 192a/26, 192a/27, 192b/19, 193a/27, 193b/1, 194b/17, 194b/18, 195a/3, 195a/9, 195b/12, 195b/18, 195b/20, 197a/5, 198b/19, 199a/20, 199b/23, 201a/16, 201a/22, 201b/24, 201b/25, 204a/10, 204a/11, 204a/26, 204a/5, 205b/14, 205b/9, 206a/27, 206b/7, 207a/25, 207a/26, 207a/5, 207b/1, 208a/18, 208b/5, 208b/6, 209b/18, 209b/7, 210a/16, 210a/24, 210a/27, 210b/2, 211b/15, 213b/3, 214a/10, 214a/11, 214a/7, 214b/4, 215a/26, 215b/1, 216a/15, 216a/6, 216b/12, 217a/11, 217a/8, 218b/15, 218b/21, 218b/22, 218b/24, 218b/5, 219a/27, 219b/26, 220a/13, 220b/13, 221a/1, 221a/14, 221a/2, 221b/18, 222b/21, 222b/4, 222b/7, 223a/9, 223b/10, 223b/11, 223b/22, 223b/26, 223b/5, 224a/22, 224a/8, 224b/21, 225a/21, 227b/20, 228a/17, 228a/6, 228b/8, 229a/12, 229b/14, 230a/12, 230a/23, 230a/24, 230a/27, 230b/7, 231a/23, 231a/7, 231b/19, 231b/26, 232a/15, 232a/6, 232a/9

ş. bir 172b/22, 185b/21, 231a/7

ş.+ da 211a/11

ş. et 231b/22

ş.+ ğı 176a/6

ş.+ larda 191a/20

ş. ol 176b/25, 222a/21

ş. olsa 212b/14

ş. olur 194a/19, 228a/23

ş. uralar ol 223b/25

tekrār <Ar. Tekrar, yine, bir daha. -15-

t. 172b/11, 173a/10, 173a/24, 173a/8, 173b/22, 173b/26, 177a/19, 181b/25, 181b/26, 190a/22, 222b/20, 225a/5, 228b/25

t. edeler 172b/9, 173b/12

tekrār-be-tekrār Tekrar tekrar, bir defa daha. -1-

t. 187b/5

têz <Far. Çabuk. -22-

t. 166b/11, 182a/3, 189a/4, 190b/19, 191a/4, 197a/20, 198a/2, 200b/3, 203a/24, 206b/24, 207a/11, 218b/8, 219b/16, 220a/14, 228a/7

têzcek <Far. T. Çabucak. -15-

t. 168a/23, 175/20, 175a/21, 178a/25, 181b/18, 188b/14, 188b/15, 213b/27, 215b/15, 218a/16, 219a/13, 219a/14, 219a/24, 219a/25, 222a/18

yevmen fe yevmen <Ar. Günden güne, gün geçtikçe. -1-

y. 204a/14

yine Yine,tekrar. -47-

y. 167a/13, 167b/1, 167b/14, 167b/3, 170b/4, 171b/23, 173a/2, 173a/20, 173a/23, 173a/24, 177a/8, 181b/23, 181b/25, 181b/26, 182a/1, 182b/15, 184b/18, 184b/27

‘aql.a, 185a/1, 190a/21, 190a/22, 190a/25, 190b/26, 190b/9, 197a/27, 200b/11, 201b/25, 203a/3, 204a/14, 205a/9, 205b/25, 206b/2, 213b/19, 214a/13, 214a/7, 216a/23, 223b/25, 225a/5, 226b/15, 227b/9, 228a/14, 230b/19, 230b/27, 231a/16

y. ol 181b/23

y. uralar 201a/27, 205a/9

1.3.4.3. Miktar Zarfları

artuk Fazla, ziyade. Kûsur, -den fazla. Üstün.-7-

a. 198a/15, 231a/1

a.+ dan 171b/7

az Az miktarda-76-

a. 170a/11, 180b/19, 180b/5, 182a/23, 187a/2, 189a/4, 190b/24, 190b/25, 191a/11, 197a/13, 201b/7, 202a/17, 202a/19, 205a/3, 205a/4, 206a/26, 207b/27, 209a/25, 211a/14, 211b/11, 214a/11, 214a/8, 214b/20, 214b/9, 215b/1, 219a/13, 223b/18, 223b/6, 225b/6, 228b/12, 229b/21, 230a/11, 231a/22

a.+ dur 186b/27, 188b/18, 191a/8, 230b/8

a. edeler 181a/18

a. ola 183a/6, 185a/18, 185a/19, 193a/17, 202a/20, 214b/6

a. olandur 203a/1

a. olduğu 183b/2

a. olmak 169a/23, 170a/11, 170a/13, 171a/6, 180b/13, 210b/6

a. olmakdur 191a/9

a. olsa 171b/13, 175a/24

a. olur 175a/13, 178b/12, 179b/2, 188b/15, 194a/20, 194b/2, 198a/26, 202b/27, 203a/9, 208a/14, 216a/24, 220a/24, 224a/18, 227a/15, 229a/26, 229b/1, 231a/10, 231a/18

a. olursa 213b/26

azacuk Azıcık , az olan. -7-

a. 169b/25, 171b/18, 176b/19, 222b/3, 226b/15

a. ol 174a/9

a. ola 168b/14

a‘zam <Ar. Çok büyük. En büyük. Daha büyük. -1-

a. 167b/5

‘azīm <Ar. Büyük, yüce. Çok ileri. -24-

‘a. 167a/16, 179b/24, 179b/6, 180a/15, 182b/4, 182b/6, 183a/27, 191a/13, 194a/20, 194b/12, 198b/24, 209b/25, 215b/27,

‘a. ola 178a/19

‘a. olmağa 204a/27

‘a. olmak 181a/5, 182a/26, 188b/26

‘a. olsa 175a/22, 175a/25, 210a/13, 227b/19

‘a. olur 194a/19, 200b/13

a‘rāz-ı ‘a. olur 208a/13

biricik Biricik, bir defa olarak. -1-

b. 229b/1

çok Çok. -88-

ç. 167b/16, 170a/15, 177a/11, 178a/26, 178b/15, 179a/19, 180b/19, 180b/3, 181a/12, 181a/4, 181b/24, 184b/16, 185a/25, 190b/26, 192b/24, 193a/19, 193b/6, 194b/15, 200b/21, 200b/23, 200b/6, 201b/11, 201b/19, 201b/24, 202a/16, 202b/22, 204b/12, 207b/11, 209b/16, 211a/18, 211a/24, 211b/19, 212b/22, 212b/8, 213a/14, 213a/15, 213a/16, 213a/20, 213a/21, 213b/24, 214a/18, 214b/7, 216b/25, 217b/25, 220a/27, 225a/16, 225b/6, 229b/2, 229b/27, 232a/3

ç.+ dur 173b/22, 197a/26

ç.+ dur ol 222b/13

ç. etmeyeler 169b/18

ç.+ luğu 193b/21

ç. ola 185a/18, 185a/19, 204b/6, 220b/4

ç. olduğu 182a/3, 191a/7

ç. olmak 177a/7, 180b/14, 190b/21, 200b/24

ç. olmakdan olur 216b/20

ç. olsa 179b/22, 215a/8, 218a/21

ç. olup 188a/27, 201b/21, 203a/2, 221a/20, 232a/3

ç. olur 168a/27, 176a/18, 179b/3, 185a/24, 190b/23, 191a/7, 194a/22, 200b/27, 219a/20, 225b/5, 228a/27, 228a/4

ç. olursa 192b/23

def'a <Ar. Kere, kez, defa. -19-

d. 172b/11, 172b/20, 182a/7, 188a/13, 189a/20, 192b/19, 201a/13, 201a/14, 201a/21, 204b/13, 207b/16, 207b/18, 207b/20, 228b/24, 228b/25, 229a/21

d.+ da 222b/15, 223b/9

d. vèreler 189b/18

def'at<Ar. Birden fazla kez. -4-

d.-ı vâhideten 224a/26

d.+ e 211a/21, 227b/21

d.+ le 206a/26

def'ât<Ar. bk. . def'at. -1-

d.+ la 223b/8

def'aten <Ar. Bir defada, birden. -12-

d. 175b/2, 175b/3, 185a/2, 188b/5, 193a/9, 201b/6, 202a/16, 206a/26, 207b/8, 210b/24, 219a/21

d. bir 210b/21

derin Derin. -15-

d. 225b/3

d.+ ce 218a/3, 221a/13, 222a/20, 216a/5

fazla <Ar. Fazla, artık. -1-

f. 213b/27

fi'l-cümle <Ar. Bütün, hepsi, tüm. -3-

f. 169b/28, 172a/18, 196b/27

fi'l-hāl <Ar. Bu anda, şimdi. - 3-

f. 168b/25, 170b/17, 171b/26

ğāyet <Ar. Gayet, oldukça. -92-

ğ. 167b/22, 168a/5, 168b/13, 168b/2, 168b/24, 168b/8, 172a/17, 172a/3, 172a/4, 173a/10, 173a/11, 173a/15, 173a/21, 173a/8, 173b/13, 173b/14, 173b/21, 173b/27, 173b/6, 173b/7, 174a/2, 174b/26, 176b/18, 176b/5, 179a/21, 183b/27, 185a/15, 188a/25, 188a/8, 189b/10, 190a/18, 190a/20, 190a/24, 190a/27, 190b/23, 191a/13, 192b/20, 193a/4, 196b/8, 197a/13, 198b/1, 198b/21, 199a/5, 199b/25, 200a/27, 201b/1, 202b/24, 202b/8, 203a/2, 203b/9, 206a/7, 206b/10, 206b/11, 207a/9, 207b/4, 207b/5, 208b/13, 208b/17, 209a/15, 209a/18, 209b/21, 209b/7, 210b/3, 212a/2, 212b/7, 214a/23, 214a/24, 217b/22, 219a/1, 220a/11, 220a/25, 221b/1, 221b/14, 221b/26, 222b/11, 223b/14, 224a/11, 224a/16, 225b/17, 228b/26, 229a/20, 230a/20, 230b/26, 231b/13

ğ.+ de 172a/14, 196a/7, 212b/6

ğ.+ dür 178a/9

ğ. olıncağ 190a/25

ğ. olsa 190a/26

ğāyeten <Ar. Son derece, çok fazla olarak. -2-

ğ. 166b/4, 193a/3

hayli <Far. Hayli, çok fazla. -4-

h. 173b/23, 181a/23, 196b/7, 205a/12

kalīl <Ar. Az, çok olmayan. -7-

k. 200b/1, 211b/10, 212a/17

k. ola 201b/1

k. olduğu 224b/7

k. olup 216a/24

k. olursa 212a/11

karīb <Ar. Yakın. -9-

k. 183a/1, 193a/2

k. ola 224b/2

k. olduğu 199b/1, 220a/12

k. olmağa 175a/9

k. olmuşdı 173b/23

k. olsa 184a/14

k. urmağ 224b/14

kerrāt <Ar. Kerreler, defalar, kezler. -2-

k.+ ıla 168a/13

k.+ la 222b/14

a. olur 167a/27

a. vèreler 201a/14

kerre <Ar. Defa, kere, kez. -14-

k. 167b/13, 167b/17, 177b/6, 192a/8, 192b/6, 196a/6, 205b/8, 206a/27

k.+ de bir 207b/16

k. ètmegle 196b/16

k. ola 205a/2

keşir <Ar. Çok bulunan, bol. -12-

k. 193b/14, 193b/16, 200b/2, 212a/18

k. ola 190b/16

k. olduğu 228b/7

k. olmak 182a/26

'ırk-ı k. olmak 190b/16

k. olsa 168a/25, 224b/21

k. olup 188b/10

k. olur 194a/21

muḫbık <Ar. Bütün, tam. -3-

m. ola 227a/5, 227a/6

m. olan 227a/7

vāfir <Ar. Çok, bol. -3-

v. 177a/23

v. olmasa 197a/21

v. olsa 197a/20

yesir <Ar. Az şey. -1-

y. olup 200b/2

yesirā <Ar. bk. *yesir*. -2-

y.216b/25

II. BÖLÜM

2. METİN

[166b]

(1) yaramaz hıltlar müncezib olup gider yāhūd bir mişkāl aķ nefti on direm kemāliyye (2) nebīzle içeler ve issi şu-y-ıla dağı içmek cā'izdür ve illā bununla dağı çār (3) olmasa āhir devā keyy eylemekdür ruṭubāt-ı ğarībeyi ifnā etmek için (4) isti'māl ederler faşl ḥāvī-i kebīrde eydür veca'-ı verekte kay' etmek ğāyeten (5) enfa'dur ammā evvelā tokla kuşmağla mu'tād olup dağı şonra edviyye-y-ile (6) acla kay' edeler mücerredür esbāb-ı 'alāmāt şāhibi eydür 'ırķ-ı nisānuḡ 'ilācı (7) balġamīsine veca'-ı verək 'ilācın edeler ve demevīnün 'ilācı dağı veca'-ı verekün (8) demevīsi 'ilācdur illā bu kadar vardur 'ırķu'n-nisāda bāselīķden faşd (9) etdikten şonra ki beden-i pāk ola mādde mūnaşşib olmağdan emīn ola gerekdür ki (10) 'ırķ-ı nisā dedükleri ṭamardan faşd edeler ḥāvī-i kebīrde eydür bābūneci (11) kaynadup şuyın nūṭül etseler veca'ı tēz sākin eyler ve dağı eydür kaçan (12) veca' müştedd olup ishāl eylese veca' dağı ziyāde olur ammā veca' heyecān (13) bulduğda ki ḥār ola arpa şu-y-ıla ve buķül ve sevīķ ve sükkerle 'acāyib nā (14) fi'dür eger veca' sākin olursa eger bārid mizācsa kay' edeler eger ḥār (15) mizācsa faşd edeler ammā iki elinden edeler manşūrīde eydür eger ḥarāret olup 166b/(16) ve levni aḡmer olsa ve melmesi ḥarāret üzerine olsa ve sinn ve mizācı dağı (17) delālet eylese ve zamān dağı şehādet eylese demevīdür bāselīķden veca'a muḥāzī (18) ṭarafdan ya'nī eger veca' şağ ṭarafda-y-ısa şağ koldan bāselīķden faşd edeler (19) eger veca' şol ṭarafda-y-ısa şoldan faşd edeler andan şonra 'ırķu'n-nisādan (20) faşd edeler andan şonra kuşalar ve andan şonra işbu sūrincān maṭbūḡı-y-ıla ishāl (21) olına şıfat-ı maṭbūḡ yigirmi direm helīlec-i aşfer ve kızıl gül yaprağı ve yābis (22) benefşe yēdişer direm ve hindibā toḡmı ve kerefis toḡmı ve üçer direm ve sūrincān-ı (23) ebyaź merzūz ola ya'nī ke's eyleyüp dōgeler iki direm alalar cümlesin iki rıṭl (24) şuda kaynadalar tā kim üç bölükde iki bölük kıala süzeler şāfī edeler ve on (25) direm aķ şeker katup içeler dağı eyüdür mücerredür 'ırķu'n-nisāda mizācı ḡammāmla (26) tertīb edeler ṭatlu suyu ola ve muraṭṭıb ğıdālar yemekle dağı varaķ-ı dūlb-ile (27) ya'nī tāze çınār yaprağı-y-ıla ve kıamış köki-y-ile muḡkem dōğulmiş ola ve sirke-y-ile

[167a]

(1) ḡalt edüp zımād edeler eger maṭbūḡdan istikrāh eylerse işbu ḡabbıla ishāl olına (2) şıfat-ı ḡabb-ı şabr bir direm ve maḡmūde rub' direm ve kızıl gül bir dāniķ sūrincān-ı (3) ebyaź iki

direm hindibā tohmi ve kerefis tohmi ve rāzyāne tohmi her birinden nişf direm (4) dögeler eleyeler ḥabblar édeler cümle bir şerbetdür eger ‘illet bārid ḥām ḥılıtdan olursa (5) ‘alāmeti melmesi bārid olmak ve levni aḳ olmak sā’ir şāhidlerle şehādet eyleye (6) ‘ilācı evvelā kuşmak andan sonra ḥabb-ı sūrincān-ı kebīr ki muḳīm zeminī demekle ma’rūfdur (7) ya’nī kötürümler ḳaldurıcı demekle meşhūrdur anuḡla ishāl édeler ḥabb-ı sūrincān-ı kebīr (8) ayāric-i fayḳarā on direm ve şaḡm-ı ḥanzal ve ḳantariyūn ve sūrincān ve būzīdān (9) ve māhī-zehre beşer direm ve ferfiyūn ve şaytarac ve ḥardal ve fūfūl ya’nī biber (10) ve cündibīdeste ki ḳunduz ḥāyası dērler her birinden bir direm ḥabblar édeler miḳdār-ı (11) şerbet iki bucuḳ direm üç direme varınca ve ḥādd ḥuḳnelerle ihtikān édeler ki mezkūr (12) dur ve daḡı manşūrīde buḳrāt eydür bir kimsenūḡ kim ‘ırḳ-ı nisāsı olup verekde (13) ifrāt-ı veca’ sebebinden kemigi yerinden ayrılıp yine yerine varsa delālet eyler ki çok (14) verekde ya’nī şafrādaḡı mafşalda ḥām ve lüzce balḡamī ḥılıt vardır eger yerinden (15) çıkup aruḳlasa a’rece olur keyy etmek gerekdür ki emīn ola cālīnūs eydür (16) nāreste ḥacāmat etmek ‘azīm fā’idesi vardır ve işbu zīmādle yaḳu édeler sezāb (17) tohmi ki berrī ola ve defnel yemişi ve encīdān ve naṡrūn ya’nī mışır tuzu ve şīḡ-i ermenī (18) ki persiyāvşān dērler ve ḳurdumānā ki ḳaştamōnī ṡarafında anı başdurmaya eker (19) ler sıra dērler rāzyāne tohmına beşer ve şaḡm-ı ḥanzal ve nānhāḡ ki ḳaraman ṡarafından (20) gelür her birinden dört mişḳāl sezāb ṡaru ve mūm ve uşak beş astār (21) her astār dört mişḳāle dērler ve çāvşīr ve keberiyyet her birinden dört mişḳāl (22) merhem édeler uralar şābit ḡekīm eydür ‘ırḳ-ı nisāda eyü degüldür ki ‘uzvı (23) muḳavvī edviyyelerle zīmād édeler gül gibi ve şandal ve şiyāf-ı māmīşā ve benc (24) ve efyūn ve ḡayr bunlara beşer nesnelere gibi zīrā bunlar ḡılıṡı ḳa’r bedene (25) sürer ve deriḡ yerlere indürür ‘ilācı ‘asīr olur ve rūfes ḡekīm eydür (26) ḳaçan ‘ırḳu’n-nisāda ḳan mūmtelī olsa zarbān ziyāde olur ya’nī şoḡuldı-y-ıla (27) veca’ artuḳ olur ve muḡammed bin zekeriya eydür şāḡrīde keyy etmek isteyicek

[167b]

(1) gerekdür ki ‘uzvı yine yerine ilemeler daḡı keyy édeler ve illā sonra ebedī yerine gelmez gider (2) ve daḡı eydür allahu te’ālānūḡ maḡlūḳātında bundan eyü nesne olmaya ki şaḡar-ı belādur (3) ‘aselī-y-ile zīmād édeler tā kim ḳabarcuḳlar ḡādiş ola şaru şular aḳa yine (4) oḡulmaḡa ḳomayalar bir nice zamān işleye ki yerin ṡutar ve daḡı eydür zararlar (5) bundan a’zam zarar olmaya ki tenḳıye olmadın zīmād édeler menāfi’ eyü ḡārīḳūn (6) afārīḳūn daḡı dērler her gün nişf direm alup ma’i ‘asel birle içseler (7) ‘ırḳ-ı nisāya fā’ide eyler mücerredür mālāyes’de eydür dühn-i zaḳḳūm ḡārdur (8) ikincinūḡ evāsıtında ve ‘azm-i nef’ vardır yēlleri taḡlīl eyler ve mafāşıl (9) emrāz-ı balḡamīye ve şu ve ḳulaḳlara fā’ide eyler ve ḡılıṡları mafāşıldan vesā’ir (10) vesā’ir yerlerden çıkarur ishāl eyler beş direm içeler niḳrīsdan ḡalāş ve ‘ırḳu’ (11) n-nisāya def’ eyler ve şaḡarda ṡuran ḡalīz yēli giderür taḡḳīḳi tecrübe o- (12) lınmışdur ḡattā mütevālī isti’māl edüp içeler kötürümleri ḳaldurur ve üç güne (13) deḡlü mevzi’i ovalar mücerredür ol kimesne kim ehl-i sūkundur heftede bir kerre (14) ishāl olmaḡı ‘ādet edine veca’ yine ‘avdet etmeye zīrā mafāşıla varup (15) dökülmeḡe ḡılıṡ ḳalmaz ve mevzi’ āḡırde eydür bir kimesne ki rāḡat ve ḡuzūr-ı mülāzım (16) idi ve ḡıdāyı çok yer edi veca’-ı mafāşıl ḡareket eyledi her ṡoḳşan günde bir (17) kerre faşd edüp ve her yēdi günde bir kerre müşhil ki dört beş kerre icābet (18) ede ve her gün müdirriler mülāzım etdürdüm eyü oldu ve daḡı eydür aḡu (19) aḡacını diz gözlerine zīmād eyleseler ve yaḡrımına bile eyleseler

kötürümleri ḥalāş (20) eyler egerçi ki eskiden kötürüm daḥı olursa mücerrebdür kezā fī-mālāyes' ve şifāda (21) eydür üzerlik toḥmın dögmeden bütünle on iki gece her gece bir buçuk direm tenāvül (22) eyleseler 'ırķu'n-nisāya gāyet eyüdür şifā vērür mücerrebdür şifā da eydür şol (23) kimesne ki 'ilācı aşlā kār kılmasa üç gün her şabāḥ bir direm ya bir buçuk direm (24) ak neḫti ḥamrla içeler ḥalāş eyler ve şifāda eydür veca'-ı mafāşıl zaḫmetine (25) maraž-ı 'ömr dērler zīrā bu maraža mübtelā olan kimesne cemī'-i 'ömrinde bil-külliyen (26) ḥalāş olmaz āḫir 'ömre deḅlü gider yāḫūd bu maražuḅ şāḫibi ṭavilü'-l- (27) 'ömr olur zīrā aḫlāṭ-ı reddiyye a'zā-yı re'islerden eṭrāfa mündefi' olur a'zā-yı

[168a]

(1) re'ise sālīm olur veca'-ı rakebe diz gözlerinde veca' olsa on beş direm biber (2) ve beş direm belādur ve üç direm ferfiyūn ve üç direm sünbül-i hindī ve beş direm (3) 'ākırķarḫā bu mecmū'ı yumşak saḫķ edüp ince elekden geçürüp iki yüz direm zeyt (4) yağı içinde ḳaynadalar tā kim yüz direm ḳala andan şoḅra on beş direm mūm ḳatalar (5) daḫı vaḳt-ı ḫācetde üç gün ḫammāma girüp dürteler yel zaḫmetin giderür gāyet (6) mücerrebdür ve şifāda eydür yaş şeftālū yapraḅın alup dögeler şuyın şıḳalar (7) eyü ḫınnāyı ḳaruşduralar diz gözlerine uralar ve müzmin evcā'-ı mafāşıla uralar (8) ḫalāş eyler mücerrebdür ve yumurda yağı 'ırķu'n-nisāya mücerreb ṭlādur muḫammed bin zekeriya eydür (9) işbu devā-y-ıla bir pīr ḳişiye 'ilāc eddüm ḫōş oldı sekiz yanında yedi (10) bu belādan şöyle olmuşdı kim bir yanından bir yanına dönemezdi ḫalāş (11) oldı şifat-ı devā budur şabr-ı usḳuṭūrī ve şaru helīle ve ak sūrincān (12) her birinden bir direm alup dögeler eleyeler biber ḳadar ḫabblar edeler içeler cümle bir şerbetdür (13) mücerrebdür kerrāt-ıla isti'māl gerekdür yüz yigirmi dördünci bāb fī veca'ü'l-mafāşıl (14) ve nıḳrīs mezkūr 'ırķu'n-nisā veca'-ı mafāşıldan bir ḳışım iken şāḫib-i ḫāvī (15) anı başkaca bāb eyledi ekşer kitāblarda veca' bir sınıf zıkr olunur veca'-ı (16) mafāşıl ki maḫşūş isimleri vardur 'ırķu'n-nisādur ve nıḳrīsdür ve veca'-ı (17) verekdür veca'-ı mafāşıldan daḫı çok sınıf vardur maḫşūş isimleri (18) bu ḳadar 'alāmetleri ve 'ilācları ve sebepleri üslūbdadur ammā veca'-ı mafāşılıḅ (19) müştedd olup ziyāde veca' vėrdiginüḅ sebebi ḫuşūşen ki nıḳrīsün ola (20) mevzi'-i verem ṭar olup verem ol mevzi'de vūs'at bulmadıḅdır ziyāde (21) ifrātla temdīd eyler gör ḫuşūşen ki ḳuvveti ḫassās siḅirlerde olur (22) ol aralıḳda siḅirler ve ribāṭlar mafāşılları ihāde etmişdür ve ol (23) mevzi'lerün cildinde keşāfet vardur māddeşi tēzcek taḫlīl olmaz (24) ve bu veremün māddeşi elbette nuzc bulmaz zīrā mādde 'aşabātī 'uzvlarda (25) dur bāriddür māddeye ḅalizet ve keşāfet vērür ḳaçan mādde keşīr olsa (26) ve raḳīḳ olsa mafāşılıḅ eṭrāfında olan etler teşerrüb eylese istiskā-yı (27) laḫmīyye müşābih verem ḫādiş olur çok olur ki mādde ziyāde fesāda varur

[168b]

(1) gicişmek ḫāşıl olur iriḅe döner bir vechle laz' vērür ki marīz ifrātla münāzī (2) olur ḫattā gāyet rıḳla ḳaftanunḅan ve gönünḅden bir nesne dögse taḫammül edemez ziyāde (3) veca' vėrdüḅü sebebden gāḫ olur ki mādde bir vechle ḫarāretde ve ḫiddetde olur ki (4) kemiklere bile nüfūz eyler fesāda varur ifnā eyler kemikler yaralanmaḅa başlar ṭabībler (5) bu derecede rīḫ-i şevk dēyü ad ḳorlar nıḳrīsla rīḫ-i şevkün farkı nıḳrīs-i mafşallarunḅ (6) fezāsındadur ya ḳurbunda laḫmlarda biledür ve rīḫi şol kemiklerdedür ammā şol (7) māddele mafāşıla dökeler ya ḳandur ya şafrādur ya balḅamdur ya sevdādur yāḫūd (8) mürekkebdür yaluḅuz balḅamdan

yāhūd yalunuz sevdādan gāyet nādir olur illā (9) meger ki mürri şafrādan ba'zı nesne hāl̄t ola tenfīz eyleye ve mādde dögülmege müste'id (10) olur bu sebebdendir ki 'avratlara ve hādımlara ve oğlancıklara veca'-ı mafāşıl (11) 'arız olmaz ekşer veca'-ı mafāşıl demevīlere ve balgāmīlere ve şafrāvīlere 'arız (12) olur ve cimā'ı çok eyleyen kimesnelere huşūşen ki imtilā-y-ıla cimā' edeler demevīnün (13) 'alāmeti dem-i galebesinün 'alāmetidür ve ağırsı zārbānla ola ve melmesi gāyet hārāret (14) üzerine ola ve şiş azacuk ola ve humret ola ve 'ilācı evvelā faşd etmek gerekdir (15) ammā efzāl budur ki aña üç gün te'hīr olına tā kim mādde azacuk nuzc bula eger (16) veca' sağ elde-y-ise şol koldan faşd eyler eger veca' şol elde-y-ise sağ koldan (17) faşd edeler eger veca' sağ ayakda olsa şol koldan faşd edeler eger veca' şol (18) ayakda-y-isa sağ koldan faşd edeler māddeye ve fevte göre ve sinne mizāca ve vaktā (19) göre kan çıkaralar kettān bezin qarla şovudup ol mevzi'e uralar yāhūd bu (20) tılā-y-ıla tılā edeler tılā şandal-ı ebyaz şiyāf-ı māmīşā ve fūlfül ve isfīdāc ki kalaydan (21) ola ve tīn-i ermenī pūş-i türki ve gül alalar cümlesin sirke-y-ile ve gülābla saḥḥ edeler (22) tılā edeler bunlardan birisi ele girmese tuḥlebi sirkede işladalar yaḳu edeler tuḥleb (23) dedikleri şu üzerinde biter köki olmaz yoşun dērler yāhūd yaş kāmışun (24) yaprağın dögeler sirkede işladalar zımād edeler yāhūd gāyet bārid şuyı ol mevzi'e (25) dökeler veca' fi'l-hāl sākin ola ve daḥı gerekdir ki her şabāḥ on dāne 'unnāb (26) ve it üzümü ve hindibā toḥmı üçer direm alalar kaynadalar on direm aḳ şeker kātup cüllāb (27) edüp içeler gıdāsı mürdümük bādem içi-y-ile müzevvere edüp yēyeler eger hummāsı daḥı olursa

[169a]

(1) gıdāsı arpa suyu hindibā toḥmı-y-ıla ve ekşi enāruḡ suyu ki içi ve içküsi-y-ile (2) şıkılmış ola otuz altı direm ve on direm şekerle içeler ve yēdüreler (3) mürekkeb tılā vardur anı şandal-ı aḥmer ve ebyaz ve gülāb ve semiz ot (4) 'uşāresi ve uruz otı 'uşāresi ve mārūl 'uşāresi-y-ile tılā edeler (5) yāhūd mafşala zımād edeler yaş kişnic şu-y-ıla ve uruz ot şu-y-ıla (6) ve kavun kabı-y-ıla ve ḥaşḥāş kabı-y-ıla ve ḥıyār kabı-y-ıla yāhūd bezr-i (7) kātūnā sirke-y-ile muḥkem hāl̄t edüp zımād edeler ṭabī'atı kārūrede (8) nuzc-ı zāhir olduḡda işbu maṭbūḥla ishāl olına şıfat-ı maṭbūḥ (9) sināmekī beş direm ve it üzümü veyā beş benefşe gerek yaş olsun (10) ve nīlūfer ve hindibā toḥmı ve ebem gümece toḥmı ve ḥıtmī toḥmı üçer direm sūrincān-ı (11) ebyaz iki direm helīlec-i aşfer ve kara helīle yēdişer direm kırmızı (12) gül yaprağı beş direm cemī'in üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir rıtl (13) kıla daḥı on beş direm ḥıyārşenber içi ve on direm terencübīn süzüp (14) içeler āḥir nehāra varınca şabr edeler andan şonra gıdā vēreler mürdümük ve bādem (15) idī-y-ile eger veca' kātı ziyāde olsa marīz ṭākat getürmese muḥazzir (16) zımādlarla tazmīd edeler şıfat-ı zımād tūffāi köki ya'nī kūrde[ş]eni (17) aydın elinden gelür yoḡun kökledür ve kara ḥaşḥāş toḥmı her birinden (18) bir direm ve efyūn bir direm ve za'ferān nışf direm bezr-i kātūnā üç (19) direm cümlesini yumşak dögeler mārūl yaprağı şu-y-ıla yāhūd (20) ḥayy-ı 'alem şu-y-ıla ki uruz otı dērler hāl̄t edüp yaḳu edeler eger şafrā (21) vī olsa 'alāmeti melmesi hār olmaḡdur ve kārūre şaru olmaḡ (22) ve kārūre ve levn-i aşfer olmaḡ ve veca'ı ziyāde olmaḡ ve iltihāb ve 'aşaşı (23) kātı olmaḡ ve nabzı serī' olmaḡ ve kārūre şaru olmaḡ ve şıbsi az olmaḡ (24) ve müberrid nesnelere sākin olmaḡ 'ilāc bedeni tenḳıye edüp şafrādan pāk (25) eylemekdür mukayyi'lerle ki şafrā kuşdura kavun ve turb yaprağı kaynadup (26) issi şu-y-ıla sikencübīn ezüp bile hāl̄t edüp ışıcaḳla içüp kuşalar (27) andan şonra ṭabī'atı işbu maṭbūḥla telyīn edeler şıfat-ı maṭbūḥ beş

[169b]

(1) direm sināmekī ve yigirmişer dāne sibistān ve qara erük ve beşer direm dağı şāhterac ve benefşe (2) hindibā tohmı ve yedi direm dağı şaru helīlec ve on direm temr-i hindī ve üç direm keşüş (3) tohmı cümlesin üç rıtl şuda kaynadalar tā kim nişf rıtl qala ve içinde on beş direm (4) hıyārşenber içi ve on beş direm terencübīn ezüp süzüp içeler yāhūd benefşe habbı-y-ıla (5) ya fākihe maṭbūhı-y-ıla ya helīlec maṭbūhı-y-ıla tenkıye ola ve dağı her şabāh üçer direm hindibā (6) tohmı ve benefşec ve on dāne ‘unnāb ve on direm aq şekerle cüllāb édüp içeler yāhūd (7) onar direm terencübīn ve temr-i hindī ve şekerle cüllāb édüp içeler yāhūd mā’i rummāneyn (8) ki içi içküsi-y-ile şıķılmış ola otuz altı direm ve şeker on direm terencübīn dağı (9) on direm cüllāb édüp içeler ve ğıdāsı mürdümük ve bādem içi işfanahla ola ve bārid zımād (10) larla yaķu édeler işbu zımād gibi zımād bezr-i kaṭūnā ve arpa unu ve yumurda şarusı ve (11) hamruñ dürdi ya ‘nī süci posası dērler berāber alup muķkem zarbla ḥalt édüp yaķu édeler (12) zımād āhir bu ‘illete nāfi dūr benefşe ve tuḥleb şu üzerinde biter köki olmaz yoşuñ gibidür (13) ve ḥıtmī yedişer direm ve muķaşşer mercimek üç direm ḥınnā iki direm ka’k beksimeddür iki direm (14) ve za’ferān ve kāfūr ve her birinden buçuķ direm arpa unı on direm ve kırmızı gül ve nīlūfer (15) ve buyan dibi beşer direm mürdümük muķaşşer ḥaşḥāş kabı-y-ıla ve tohmı-y-ıla yigirmişer (16) direm cümlesin dögeler yumşaq ola dağı yedi yumurdanuñ şarusın alalar ve gül yağı (17) benefşe yağı-y-ıla ya nīlūfer yağı ya kabak yağı-y-ıla zımād édeler ve gerekdür ki müberrid (18) yaķulardan çok etmeyeler ḥıltı tebrīd édüp tağlīz etmeye şonra ‘ilacı müşkil (19) olur ammā veca’ ifrāṭ olup marīzuñ kuvvetin taḥlīl eylese ölmekden dirilik eyüdü (20) müberridāt ve muḥaddirāt isti’māl vācib olur zīrā veca’uñ zararı muḥaddir zaruretde ekşerdür (21) eger veca’ muḥaddir zımādlarla bezr-i kaṭūnā gibi sirke-y-ile maḥlūt olup ve kabak cūrādesi ve hıyār (22) şuyı gibi ve ḥattā ‘ālim şuyı gibi yāhūd bir direm kadar fulūniyā-yı rümī ve berşa’iṣā dağı (23) eyüdü bir direm kadar ve mevzi’i baş sünükleri göyündürüp ve sūrincān ve mercimek ve ḥaşḥāş (24) tohmı ve yabrağı ve mārūl tohmı ve köki birle zımād édeler eger görşen ki ḥarāret bir pāre sākin (25) oldu veca’ dağı azacuķ sākin olur gerekdür ki muḥallil edviyyelere muķavvī edviyyeler kaṭup zımād (26) édeler benefşe gibi ve ḥıtmī gibi ve arpa unı gibi ve iklīl-i melik gibi ve dağı arpa unı-y-ıla yaş (27) kişnic şuyın ḥalt édüp yaķu édeler kaķan görşen ki veca’ bi’l-külliyen sākin oldu ḥarāret (28) dağı fi’l-cümle sākin oldu işbu zımādı isti’māl edesin

[170a]

(1) isti’māl edesin zımād arpa unı ve baķla ve ḥaṭmī yābis benefşe ve toraķ (2) ot ve iklīl ve şandal-ı ebyaz her birinden onar direm cümlesin dögeler eleyeler kişnic (3) şu-y-ıla ḥalt édüp zımād édeler eger veca’ ve ḥarāret sākin olduķdan şonra şiş (4) qalursa işbu zımādla iklīl-i melik ve toraķ otu ve bābadya ve ḥaṭmī-y-ile ba’zı (5) bu ‘illetuñ ibtidāsında kırķ direm şarāb verd-i mükerrer yigirmi direm sādec-i (6) sikencübīn iki men qarila ya ‘nī dört yüz seksen direm qarila zīrā men iki yüz (7) kırķ direme dērler ammā ḥiç bir kimesne görülmüş degüldür ki bu ‘ilacda şākir (8) olalar belki şikāyet ederler eger kaṭvī tebrīdden lā-büdd olursa ibtidāda niķrīs (9) olan kimsenüñ ḥarāreti olur dağı sebebden gerekdür ki karpuz şuyı ve semiz ot tohmı (10) südi ve hıyār çekirdegi ve sikencübīn gül şu-y-ıla ve ğıdāsı arpa suyu ammā bu (11) maraz şırf şafrādan az vāķı’ olur ammā balğamīnüñ ‘alāmeti ‘aṭaş az olmaķ (12) ve levni ağ olmaķ

ve kārüre ak olmak ve gālīz olmak ve nabz baṭī muhtelif (13) olmak ve iltihāb az olmak ve daḥī verem ve veca' mafāşılıuḡ 'umkında ve deriḡ (14) yēde olmak ve müsahḡhan nesnelەر hūş gelmek ve balgamı ziyāde eyler nesnelەر sābıkā (15) çok yemek 'ilācı her şabāḡ rāzyāne toḡmı ve enīsūn toḡmı ve buyan dibi üçer (16) direm ve 'aselī gülbeşeker on direm cüllāb edüp içeler ve ġidāsı noḡūd ve (17) 'uşfur toḡmı-y-ıla ola ve fūlfül ya'nī biber ve dārçinī ve za'ferān katalar bu vechile (18) tedbīr olınsa ya altı ya sekizinci güne deḡlü eger nuzc zāhir oldu-y-ısa (19) kārūrede göreler işbu ḡabbı vēreler şıfat-ı ḡabb şabr-ı uskūṭūrī ve (20) sūrincān ve türbūd kızınmış bādem yağı-y-ıla ovulmuş ve büzidān ve māh-ı (21) zehre her birinden nişf direm ve şahm-ı ḡanzal iki dāniḡ ve milḡ-i hindī bir dāniḡ (22) ve nişf dāniḡ ve maştakī ve muḡl her birinden bir dāniḡ cemī'in dögeler eleyeler (23) ḡarīrden geçe ve kerefis şuyında yoğuralar ḡabblar edeler seḡer vaktında yudalar (24) daḥī nişf nehāra deḡin şabr edeler tā kim eyü ishāl ede andan şonra āḡir (25) nehārda noḡūd şu-y-ıla ve çil eti-y-ile ve dürrāc eti-y-ile iki üç gün rāḡat (26) olsun diḡlensūn andan şonra işbu muḡayyi' vēre turb toḡmı ve biber yaprağı ağı (27) aslı ṭoraḡ otı toḡmı ve rāzyāne toḡmı ve buyan dibi ve kavun köki ve on direm

[170b]

(1) kaynadalar oḡad bişe süzeler azacuk ṭuz ve bal katalar içeler kuşalar ammā ṭuzlu noḡūd yedikden (2) kuşalar kuşmağdan fāriḡ olduğdan şonra aselī gülbeşeker on direm üç direm rāzyāne (3) toḡmın dögüp ḡalt edüp çeyneyüp şuyın yudalar yaş yemişlerden ve şovuk (4) içmekden ve cimā'dan ve ṭokıla yaymağdan ictināb edeler andan şonra yine ḡabb (5) üs-sūrincān ya ḡabbü's-şabr ya ḡabb-ı şayṭarac isti'māl edeler rāḡat günlerinde (6) her şabāḡ aselī sikencübīn on direm aselī gülbeşeker isti'māl edeler ġidāsı (7) noḡūd ve 'uşfur toḡmıla müzevvere bu 'illetūḡ şāḡibi erinmeye üşenmeye bedeni balgamdan (8) tenḡiye etmekte zīrā balgamuḡ nuzc ve ezāsı müşkildür bir müşhil iki müşhil(9) içmekle bi'l-külliyen ḡal' olmaz ve daḥī ibtidāda kavī müşhil ve kavī müsahḡhanlar vermeyeler (10) muḡtemeldür ki raḡiḡ ġidüp gālīz ḡala taḡlīl olmaya maraz ṭavīl ola ve mevzi'(11) zımāda zımād edeler müsahḡhan ve mūlaṭṭıf zımādlar işbu zımād gibi zirāvend-i ṭavīl (12) ve ḡabbü'l-ḡār ve çıntıyānā onar direm uşak ve şabr ve kemmūn her birinden beşer direm (13) cemī'si dögeler yumşak edüp zımād edeler zımād-ı āḡir bu 'illete nāfi'dür kettān (14) toḡmı mürd toḡmınuḡ lu'ābı ve yekbīnī feslegen toḡmı her birinden yigirmişer direm 'uşfur (15) toḡmınuḡ içi ve selīḡe ḡabı ve muḡāş her birinden yedi direm zencebīl nişf (16) direm cümle yumşak dögeler süsen yağı-y-ıla ḡalt edeler ve kuş yağı-y-la ve nārdīn (17) yağı-y-ıla ḡalt olınuḡ ṭılā olına nef'i fi'l-ḡal zāhir olur yāḡūd mevzi'(18) bu zımādla tazmīd olına şıfat-ı zımād şıḡır boḡı ve keçi boḡı ve kelem köki cümle (19) dögeler yumşak edüp balla ḡalt edüp yaḡu edeler ve mevzi' bābūnec ve ṭoraḡ (20) otı ve iklīl-i melikle ḡoç boynuzı dērler ve merzencūş ve ḡayşūm ki ayvaṭane (21) dērler ve ḡāşā ki sa'ter-i berrī ve boz sirke dērler uzun biter incecük yaprağı (22) olur ve sa'ter ki güyegü otı dērler ve ḡandaḡūkī şaru yonca dērler ve ṭaḡ yarpuzı (23) bularuḡla yaḡu edeler ve ḡār yaḡlarıla ovalar kuş yağı nārdīn yağı ya bān (24) yağı gibi ve daḥī tiryāk-ı kebīr ve meşrūdīṭūs tenāvül eylemek nāfi'dür yāḡūd (25) işbu ḡabb-ı şayṭaracı içe şıfat-ı ḡabb-ı şayṭaracı şaru helīle ve türbūd her birinden (26) bir direm ayāric-i fayḡarā bir mişḡāl ve şahm-ı ḡanzal bir dāniḡ ve şayṭarac-ı hindī ve ḡardal (27) ve zencebīl ve egir her birinden nişf direm nāḡḡāh ve bezr-i kerefis ve enīsūn

[171a]

(1) her birinden dāniḳ cemī‘ dögüle yumşaq muḳl ki kürünb ya’ni kelem suyında ḥall olmuş ola (2) ve edviyye daḫı ḥalt olına ḥablar édeler cümle iki şerbetdür şıfat-ı ḥabb āḫir nāfi‘dür (3) bu ‘illete sūrincān bir mişḳāl ḳara helīlec ve belīlec ve emlec ve zencebīl ve şayṭarac-ı hindī (4) her birinden üçer direm dögeler eleyeler kürünb şu-y-ıla ya kerefis şu-y-ıla ḥalt édüp (5) ḥablar édeler miḳdār-ı şerbet iki direm ammā sevdāvī olsa ‘alāmeti verem-i şalābet üzerine (6) olmaḳ ve cildi yübüset üzerine olmaḳ ve levni kemüdet üzerine olmaḳ temeddüd az (7) olmaḳ ve veca‘ olmaḳ müsahḥan muraṭṭıb nesnelere intifā‘ etmek ve nabzı şalābet (8) üzerine olmaḳ ve baṭı ve mütefāvit olmaḳ ‘ilācı her şabāḥ buyan dibi ve bādrençbüye (9) ve rāzyāne toḫmı üçer direm ve aḳ şeker on direm ve ḡıdāsı noḫūd ve ‘uşfur toḫmı (10) ve çil eti ve keklik eti ve dürrāc eyüdür ele girse ve illā tavuḳ eti-y-ile andan şoḡra (11) bedeni tenḳıye édeler ḳārürede nuḫcı zāḫir olduḳda sūrincān ḥabbı-y-ıla ya maṭbūḫı-y-ıla (12) ya ḥabb-ı şayṭarac-la yāḫūd işbu ḥabbıla ishāl ola şıfat-ı ḥabb helīlec-i aşfer (13) ve esved ve şabr-ı usḳūṭürī her birinden bir direm biber ve zencebīl ve ḫardal her birinden (14) nişf direm şayṭarac-ı hindī ve milḫ-i hindī ve muḳl her birinden bir dāniḳ ve rāzyāne (15) toḫmı bir direm dögeler eleyeler kerefis şu-y-ıla ya kürünb şu-y-ıla ḥablar édeler cümle iki (16) şerbetdür yāḫūd sevdā istifrāḡ olına işbu maṭbūḫla şıfat-ı maṭbūḫ (17) sināmekī yēdi direm helīlec-i aşfer ve esved ve kābilī beşer direm kızıl üzüm çekirdegi (18) çıḳmış on direm şāhterac altı direm emlec belīlec ve usṭūḫūdüs her (19) birinden dört direm ve ḡārīḳün nişf direm ve sūrincān irice dögülmiş bir mişḳāl (20) ve ḳantarīyün ve buyan dibi ve bādrençbüye ve lisān-ı şevr her birinden üç direm (21) cem‘i beş rıtl şuda ḳaynadalar tā kim bir bucuḳ rıtl ḳala andan şoḡra süzeler şāfī (22) édeler daḫı yēdi direm aftīmün alup kettān bēzine genişcek baḡlayup bir sā‘ate (23) ḳadar ḳaynadalar indürelere on direm ḫıyārşenber içi ve on direm daḫı terencübīn (24) ḳatalar ezeler süzeler ve bir direm ayāric ḳatup seḫer vaḳtında içeler tā kim ishāl (25) éde evāḫir-i nehārda tavuḳ eti-y-ile noḫūd ve ‘uşfur toḫmı içi ya çil eti ve ḡāḡāḡ (26) bu ma‘cūni isti‘māl édeler bu ‘illete nāfi‘dür şıfat-ı ma‘cūn helīlec-i aşfer ve esved (27) ve kābilī beşer direm ve kızıl üzüm çekirdegi çıḡmış on direm biber ve dār-ı fülful ve

[171b]

(1) kebere köki ekşer direm cemī‘sin dögeler ḫarīrdan eleyeler kefi alınmış balla ma‘cūn édeler (2) bir mişḳāl ḳadar isti‘māl édeler ve mafşalları mezkūr yağlarla yağlayalar yāḫūd işbu (3) ṭılā-y-ıla yaḳu édeler şıfat-ı ṭılā on direm defnel yapraḡı ve ‘āḳırḳarḫā beş direm (4) ve ḳuş-ı mürr üç direm ve tere toḫmı dört naṭrūn ki mışır tuzıdır üç direm (5) yumşaq dögeler yāsemīn yaḡı-y-ıla ḥalt édüp ṭılā édeler kaḡıda sürüp mevzi‘e (6) uralar yāḫūd mevzi‘i iliklerle ve iç yağlar-ıla issi yağlar-ıla yaḳu édeler yāḫūd (7) bir ḫılṭdan ya daḫı artuḳdan mürekkeb ḫılṭdan ḫādiş ola ‘alāmeti şırf (8) bārid ‘ilāclar ya şırf ḫār ‘ilāclardan zarar görmek ve nef‘i muḫtelif olmaḳ bir (9) vaḳt nef‘ görüp ve bir vaḳt zarar görmekdür ve bākī ‘alāmetler daḫı mürekkeb ola (10) ‘ilāc daḫı mürekkeb ola faşl manşūrīde cālīnūs eydür veca‘-ı mafāşıl ve (11) niḳrīs ve ‘ırḳ-ı nisā bir cinsdür bil-i‘tibārī‘l-mevāzi‘ muḫtelif isimler ḳomuşlardur (12) ve daḫı eydür bir kimsenün bedeninde ḫām ḫılṭlar olsa ve bevlī ḡalīz olsa ḫalāş (13) olur zīrā istifrāḡ olur bevlile ammā bevlī raḳīḳ olsa az olsa mafāşıl (14) verem ihdāş eyler anuḡçündür bunlara müdirrler ve mufzı‘lar vērürler sezāb-ı berrī toḫmı (15) gibi ve zirāvend-i müdahrec gibi ve çınṭıyānā ve ca‘de gibi ve daḫı eydür bir kimesne kim (16) a‘zāsında verem olsa za‘īf olsa ḫammāmdan ve ḡazabdan ve şarābdan ictināb (17) édeler zīrā ki fuḫl etmek

ķābiliyyet vērūr verem ziyāde eyler ve daħı eydür meşāyihda (18) nıķrīs azacuk veca' vērūr ammā ħalāş olmaz ve yehūdī ħekīm eydür ki nıķrīse ħıç (19) dühn-i külābih yağı gibi görmedüm anuñla üç direm koz yağı bile ķatalar ve veca'-ı mafāşıla (20) ve 'ırķu'n-nisāya daħı eyüdür ve daħı eydür bir kimesne nıķrīsden iħtirāz etmek istese (21) gerekdür ki ğıdāsın talķif ede ve ğalıż ğıdālar yemeye ve daħı eydür bir kimesne tuzlu (22) şuyı ayaklarına dökmeği 'ādet edinse nıķrīsden emīn ola ve eger tuzla zımād (23) eylese yine eyledür ve muħammed bin zekeriya eydür nıķrīs ki ħār ola şol müdirler ki müsahħan (24) olmaya nāfi'dür ķavun ķekirdeđi gibi ve ħıyār toħmı ve sūrincān-ı ebyaź ve muğāş (25) gibi her birinden bir cüz' ve efyün şülüş cüz' ya'nī üç bölükde bir bölüği cem' edeler (26) miķdār-ı şerbet dört direm ve dört direm daħı sükker ķatup içeler fi'l-ħāl fā'ide vērūr (27) ve daħı eydür heyecān vaķtında işbu zımād nāfi'dür şıfat-ı efyün ve za'ferān südle saħķ

[172a]

(1) olına ve üzerine gül yağı ķatalar yaķu edeler ve daħı eydür şarımsaķ dögeler yumşak ola şol (2) nıķrīs ki ğalıż ħıltıdan ola zımād edeler ķoyalar tā kim ķabarda andan sonra cüz'leri (3) tuzlu şu-y-ıla yuyalar ğāyet eyüdür eger ayakda olsa veca' ħālinde faşd edeler (4) elden eger ħār olursa ve ķaşlar eger bārid olursa ğāyet nāfi' olur tecrübe eyledüm ğāyet (5) 'acayib buldum ve muħammed bin zekeriya eydür el ayak eklemün ķatı ħarāreti olan kimesnelerde (6) olur zīrā fazlası yābis olur pes gerekdür ki ħār nesnelere veremiler i'tidāl üzere (7) tebrīd edeler ve daħı eydür müdir edviyyeler nıķrīs def' eyler ve veca'-ı mafāşılı zā'il eyler ķal (8) eyler tamāmı ķal'la ķal' eyler giderür illā meger kim ħār ola ve daħı eydür evcā'-ı mafāşıda (9) müşhil isti'māl etmeyeler illā ķuşmaķdan sonra edeler belki ķuşmaķdan beden-i tenķiye etmedin (10) müşhil isti'māl olınsa bedende olan ħıltı mafāşıla sevķ eyler esbāb-ı 'alāmāt şāħibi (11) eydür veca'-ı vererek daħı evcā'-ı mafāşıldan bir şınıfdır ammā bu ķadar vardır ki yan (12) başında olan mafşal ķatı deriñ yēdedür çok et vardır verem zāhir olmaz (13) ba'zı evķātda sā'ir veca' mafāşıla 'ilāc muħtelifdür zīrā ibtidāda ğāh olur ki (14) rādi' nesne zarar vērūr ğāyetde zīrā mādde deriñ yēdedür rad' māddeyi mevzi'inde (15) ħabs eyler ve taħlīl 'asīr olur ve mafşal ķal' olmağa ķābil olur belki ibtidāda müreħħiler (16) ya'nī reħāvet vērūr nesnelere ki geñşek eyler veca' teskīn etmekde eñşebdür allahümme illā (17) meger ki mādde ğāyet raķīķ ve ħām ola pes ol vaķt müreħħiyāt isti'mālinden ve ancaķ (18) rādi' nesnelere isti'mālinden lā-büddür tā kim fi'l-cümle ğalıżce olup munaşşib olmaķdan (19) memnū' ola ammā eger mādde demevī olursa lā-büddür ki istifragı faşdla ola ammā vereki (20) ya'nī ol ağrın yan başına muķābil ķoldan bāseliķden faşd ola tā kim mādde (21) yuķaruya müncezib ola hem istifrag mādde ola zīrā hemān bir ķaķrede müşār gider (22) muħālif elden faşd etmeyeler iştirāķı vardır ammā ķalīldür zīrā iki ķaķrede menbā'idür (23) ammā bu sözler ki esbāb-ı 'alāmāt şāħibi-y-ile şāriħ nefīsünün sözleridür ma'ķıldır (24) yuķaruda ħāvī sözleri ki veca' sağ ayakda olsa şol ķoldan ve eger veca' (25) şol ayakda-y-ısa sağ ķoldan faşd edeler dedüği sözlerdür bu sözle muħālif (26) ve munaķızdır ma'ķül degüldür illā meger ki heyecān vaķtında henüz daħı mādde munaşşib (27) olmaķda ola ki ħāvī sözi ma'ķül ola zīrā mādde cānib-i muħālife meyl eder

[172b]

(1) mekk olur ammā nefesi kavlı-i enşebdür ol manşūrīde olan hılı azala ve tenkıye (2) meşşūd olicak hūbdur eger mādde balgamī olsa kuşmağla huḳnelerle şāflarla (3) ve acılıkla ve ferfiyūn yağı cündibīdesterle sürmekle gerekdür ve dahı ḳabardur (4) şaru şular aḳıdur zımādlarla yaḳu edeler tā kim ḳabarda şaru şular aḳıda oñulmağa (5) ḳomayalar tā kim mafşaluḅ deriñ yerinden mādde cezb edüp zāhir cilde getüre (6) erükle şaru şu-y-ıla māddeyi def' ede zımād kebere köki 'ākırḳarhā ve zerārīc (7) ki bānbal böcegi dērler ve şarımsak bulbūs ya'nī kemren ve gügercin boḳı ve belādur (8) 'aselī birle ḳabarcuḳlar olduḳdan şonra deşeler şuyı gide andan şonra panbuḳı issi (9) şuya badurup ol mevzi'e ḳoyalar tekrār edeler veca'in teskīn eyler ve mevzi'e (10) yaḳ süreler tā kim oñulmaya ne ḳadar işleyüp şaru şular aḳsa ol ḳadar nāfi'dür (11) bu def'a 'illete zā'il olmasa tekrār zımād edeler ve āhir ki birle 'ilāc edeler ihmāl (12) etmeyeler ki mafşal yerinden çıkar a'rec olur eger veca' şol tarafda olsa müzkildür (13) zkrā şol taraf bārid ve za'īfdür geç taḳlīl olur faşl fevāid-i müteferriḳa (14) merhem-i şuiūm 'acāyib kavī mücerrebdür nıkrīs veca'in teskīninde te'sīri eyüdür aşlan (15) yağı yabān eşegi yağı ve nārdīn yağı ve ḳatır yağı ve ḳaz yağı ve ḳuyruk yağı (16) cem' edüp erideler ve 'ırḳu'n-nisā ve nıkrīse 'acāyib huḳnedur ve mā-i zehre kebere (17) köki ḳabı ve şahm-ı ḳanḳal ve asārūn ve māzeryūn ve egir ve cündibīdester ve (18) sekbīnc ve mürr ve muḳl her birinden bir mişḳāl üç rıtl nebīz ḳatup ḳaynadalar tā kim (19) bir rıtl ḳala andan şonra otuz altı direm ḳadar alup bir pāre 'asel ḳatup huḳne (20) edeler üç def'a edeler dāfi' ola beyānda eydür ḳoştā ḳekīm eydür ḳarḳa (21) dügleginün 'uşāresin iki cüz' eski zeyt yağı bir cüz' aldum ḳaynatdum tā zeyt (22) ḳalınca andan şonra bir kimsenün bēline sürdüm ki anuñ bēlinde ḳalīz rīh var-ıdı (23) müzmin-idi verem ḳāşıl oldu andan ḳalāş oldu 'acāyib terkībdür her (24) nesne kim teshīne muḳtācdur eyüdür ve dahı ḳarḳa dügleginün kökin ḳaynadalar (25) arpa unı-y-ıla yaḳu edeler her verem ki balgamī ola eski ola nāfi'dür ve eger sirke-y-ile ḳaynadup (26) nıkrīs yaḳu etseler nāfi' ola menāfi'-i vaşak mālāyes'de eydür vaşakdan kürk (27) edinüp gēyseler cimā'ı muḳarriḳdür ḳocalara eyüdür bögreklere eyüdür ve meşāneye eyüdür

[173a]

(1) maḳrūrlara ve şurb eden kimesnelere münāsıb degüldür ve dā'imā giciyik ve dirşünmek nıkrīsden (2) āmānedür mālāyes'de yine eydür nānhāhı saḳḳ edseler balla sürseler her ne mevzi'de (3) veca' olsa zā'il eyler ve veremini taḳlīl eyler mücerrebdür eger ḳīn-i iklīmiyā-y-ıla ḳatsalar (4) eblaḳ olur mālāyes'de eydür ḳüddāde dērler bir kuş vardur fārisīde kuşderbay (5) dērler ḳalībā türkide şol tavuḳ yavrusı ḳapḳan ḳablak dedikleri kuş ba'zı (6) kimesne aḳa devlengeç dērler ḳanadların göyündürseler üç barmaḳ alabildüḳi ḳadarın (7) ḳolından alup issi şu-y-ıla içseler nıkrīsden ḳalāş eyler mücerrebdür ḳattā el-ḳabbetü'l-ḳazrā (8) ya'nī veca'-ı mafāşıla ḳızdurup tekrār sürseler ve hem yēseler ḳāyet fā'ide eyler dānesin (9) yemek dahı eyüdür eger tennūri ḳızdurup üzerine keçe döşeyüp dahı üstüne panbuḳ (10) bēzin örtüp ḳalk ḳoyun yatalar tekrār bu resmi edeler ḳāyet şāfī 'ilācdür bēl (11) aḳrısına huşūşen ki mezkūr yaḳlardan dürteler yatalar ḳāyet müfīddür kemāliyyede böyledür (12) eger şabrı issice şu-y-ıla her ḳanḳa bir direm içseler üç güne deñlü bendüḳşeler aḳrısına (13) nāfi'dür giderür ḳāvī-i kebīrde eydür eger verem aḳrısı bārid hılıdan olursa gerekdür ki (14) ferfiyūn alup yumşak saḳḳ edeler nercis yaḳından ya süsen yaḳından ḳīrūḳı-y-ile (15) cem' edüp uralar ve dahı eydür cemī' bürüdetden olan veremlere ḳāyet nāfi'dür ve dahı (16) bēl ve bögrek aḳrısıçün ḳavuḳdan

ķum sűrmek iēķun bir miŗķāl ġārīķun ve bir (17) miŗķāl maŗtakī Őaķızı acelece kerefis Őu-y-ıla iēçeler nāfi' ola ve kemāliyyede eydűr bir (18) kimesne kűtűrűm olsa yeri ķabir miŗālinde ķazalar daķı iēçine ķum dűkeler daķı űzerine (19) od yaķalar tā kim ol ķum ķıza andan Őonra farāsiyűn ya'nī it sikin dűŐeseler (20) ol kűtűrűm olan kimesneyi yatdurup űzerine yine farāsiyűn űrtseler yatup (21) uyusa ġāyet nāfi'dűr műcerrebdűr bēl aġrısı kim bűrűdetden ol tīz tīz iŗer 'ilācı (22) ol emrden Őaru-y-ıla Őuzı ķavuralar keseye ķoyup baġlayalar andan Őonra çalk (23) ķoyun yatalar erteve dešlű yine yarındası Őaru-y-ıla Őuzı ķızduralar bēline baġlayalar (24) yine yata tekrār bu resmi ēdeler andan ķumral ķuzı derisinden kűrk ġeyeler yēl Őo (25) ķunmaķdan Őaķınalar mezkűr Őaru-y-ıla Őuzı ġāh ġāh tecrīd ēdeler daķı terkīblerde (26) műcerreb kimesneler eydűrler ki bir kimsenűn yanı baŗında bir aġrı olsa arılıġa inse (27) andan dize inse andan ayaġa inse 'ırķu'n-nisādur ġālibā 'ilācında ġerekdűr Őopuķdan

[173b]

(1) yuķaru bir ķariŗ űlēç ve dizűn Őaŗ yanından dűrt barmaķ űlēç bu iki űlēçnűn (2) űstűnden ġacāmat ēdeler műstevīce maŗŗ ēdeler Őoralar eger űsten Őarafdan peydā olsa (3) űsten Őarafdan iki űlēç mābeyninden ġacāmat ēdeler ve bu 'illetlű kimesne ġerekdűr ki ġammāmda (4) Őuzlu Őu-y-ıla iki direm biber ķatup yumŗaķ saġķ ēdűp ince kettān bēzinden geēűrűp dizlerine (5) ve uyluġına ve baldırına ve ayaġına bu Őuzlu biberden ķatup űġűp sűrtmek ġerekdűr (6) ķızdıķça ovalar āķir Őuzlu Őu-y-ıla ġusl ēdűp çıķalar ġāyet műfīddűr műcerrebdűr (7) ve mezkűrdur Őuzlu biberi cemī'-i endāmına sűrmek bu 'illetlű kimesneye ġāyet nāfi'dűr (8) her kimesne kim 'ırķu'n-nisāya ve veca'-ı mafāşıl ve niķrīs oldı bu tedbiri eyledi Őifā (9) buldı bi-iznillahi te'ālā ve daķı ķurı diz Őancısı iēķun otuz direm zeyt yaġı ve iki (10) direm ferfiyűn ve iki direm defni yemiŗi ve iki miŗķāl oġlan aŗı kim aŗa çāvŗir dērler (11) ve ġűnlűk bir miŗķāl alup ķaynadup ve dizlerin ķızdıralar daķı oda ķarŗu sűreler (12) műcerrebdűr tekrār ēdeler ve daķı diz Őarբı çűn 'ırāķ Őabűnla eyű ġāŗ ġinnāyı (13) berāber Őābűnı uvacuķ Őoġrayup eridűp ġinnā-y-ıla ķarŗudurup dize uralar ġāyet (14) eyűdűr ve daķı bu műshil daķı ġāyet eyűdűr veca'-ı mafāşıla műcerrebdűr Őaru helīle on (15) direm ve sűrincān dűrt direm ve kerefis toġmı iki direm ve enīsűn iki direm Őekeri (16) eridűp ma'cűn ēdeler her ġűn iki direm isti'māl ēdeler műcerrebdűr ve terkīblerde aķ (17) Őemse'd-dīn merġűmdan menķűldur yigirmi direm sināmekī ve yigirmi direm maŗtakī (18) Őaķızı ve yigirmi direm Őeker ķatup yumŗaķ saġķ ēdűp ince elekden geēűreler sűfűf (19) ēdeler cűmlesin űç bűlűk ēdeler yigirmiŗer direm olur ķurı-y-ıla űç Őābāġ birbiri (20) ardınca tenāvűl ēdeler altmıŗ direm tamām olur veca'-ı mafāşıla ve ellerde ve ayaķlarda (21) 'illetlere ġāyet műnāsıbdur műcerrebdűr faķīr daķı tecrűbe eyledűm ġāyet eyű geldi (22) ammā miķdār-ı Őerbet çűķdur deyű ġavf eyledűm nesne olmadı tekrār tecrűbe eyledűm (23) ġattā bir kimesne ġayli za'īf olmıŗdı kűtűrűm olmaġa ķarīb olmıŗdı ġareket (24) eyler oldı fāi'desi zāhir oldı ammā sābıķān muġlı bu ola iki yűz direm (25) ķara erűk aŗı ve yigirmi bēŗ dāne incīr ve bir Őutam kűk-i rāzyāne ķaynada (26) lar bir űskűre iēçeler tekrār dűrt bēŗ ġűn miķdārı iēçdikden Őonra tenāvűl (27) ēdeler ġāyet eyű ola műcerrebdűr zımād ya'nī bir yaķu vardur ki yan baŗından

[174a]

(1) deriš yērden māddeyi cezb eyler çıķarur Őifat-ı muġarriķ dűrdi ve hurf ya'nī tere (2) toġmı 'āķırķarġā ve uŗűl-ı keber berāber alup dűġeler ġāyet yumŗaķ ola daķı (3) incīr aġacınınű Őu-y-

ıla hılt' edüp yan başına yaqu' edeler bağlayalar şabr' edeler (4) hattā ol mevzi' i yaça kararada yana qabarcuqlar ola deşeler şaru şuyı (5) çıka gide dağı bir pāre panbuğı issi şuya bandurup tekmi'd edeler tā kim (6) veca' ı sākın ola ve yağ süreler yeri oñulmaya ne qadar işlese fā'idedür (7) hāvī kebīrde eydür nıkrīs-i veca' veca' -ı nisāya hemān sā'at nāfi' dür ki zımād (8) edeler boy tohmı alup sirkeyi şu-y-ıla memzūc' edüp qaynadalar tā kim boy tohmı mehrī (9) ola andan şonra süzeler saqlana yan qatalar azacuk' ol şudan qatalar ol mevzi' e (10) uralar üzerine hırka' koyup şara dağı üç gün tura yüz yigirmi beşinci bāb (11) ta' aqqud-ı mafāşıldadır 'alāmeti zāhirdür hiss-ile takvim-i ebdānda eydür sebebi (12) galīz mādde mafāşıla dökülmekdür ve 'alāmeti mafāşılarda qatılık olmaqdur ve elemi (13) veca' ı olmamaqdur ve sābıqda gayrı mütehallil hılt' olmaqdur 'ilācı her şabāh rāzyāne (14) tohmı ve buyan dibi üçer direm ve 'aselī gülbeşeker on direm alalar cüllāb' edeler (15) içeler ve gıdāsı nohūdla 'uşfur tohmı-y-ıla ola ve bedeni mezkūr' habblarla ve maṭbūhlarla (16) ki veca' -ı mafāşılada ve nıkrīsda zıkr' olunmuşdur tenkıye olına ve mevzi' en (17) şırlağün yağı-y-ıla ve kaz yağı-y-ıla ve boy tohmı lu'ābı-y-ıla ve kettān tohmı lu'ābı-y-la (18) ve haṭmī' lu'ābı-y-ıla ovalar yāhūd sūsam ki cörege ekerler merzencūş şu-y-ıla (19) yumşak sahq' edeler yaqu' edeler yāhūd hām zeytün yağında ki aña zeyt-i infāk (20) dērler dirile dilküyi ya zab' -ı ercāde ki aña inṭaq' qurdi dērler dirile (21) inen qaynadup mehrī bişe dağı zeyt āb-zene döküp 'alīl girüp otura ta' aqqudı (22) zā' il eyler ve şalābet giderür yāhūd işbu zımādı edeler şıfat-ı zımād boy tohmı (23) ve kettān tohmı ve sūsam her birinden onar direm alalar muhkem dögeler neft' yağı-y-la hılt' (24) edüp yāhūd süsen yağı-y-ıla hılt' edüp zımād' edeler ya' nī yaqu' edeler ve dağı yabān (25) eşegi etin yemek ki qara nohūdla bişmiş ola nāfi' dür eger qara nohūd ele girmese (26) kızıl nohūdla bişüreler yeyeler yāhūd toraq' otın ve iklīl-i melik ve rāzyāne tohmı (27) ve hāşā ve defni yemişi ve birincāsef nemmām ve şāh sifer m ki feslegen dērler alup

[174b]

(1) qaynadup iki elin ve iki ayağın ve ol ta' aqqud' olan yeri şuyına şoqa tura bir zamān (2) tura tā kim te'şīr' ede ve dā'im' kaz yağı-y-ıla ve şıgır incügi iligi-y-ile ki zeytün yağında (3) ya şırlağün yağında yāhūd yāsemīn yağında hıll' edüp süreler ve bu (4) 'illetün' şāhibi sūd aşlın ve ekşiler ve yaş yemişlerden ve cimā' dan ve tohme (5) ve şovuk' şuya girmekten ve geç-ile yemekden ihtirāz' edeler ve kuşmaq' ādet' edine (6) yaz günü olursa ve ıtırıfīl' ve ma' ācīn' ve mürri' ler ki hār' ola isti' māl' edeler (7) ve dağı maṭlab-ı a' lā' ve maqşad-ı efzā' bu mezkūr' ları tetabbu' edüp mücerrebātı (8) tesvīd' eylemekden eger 'ulemā' ve eger 'amelen müstefīd' olan kimesneler ma' nissa civārında (9) mermerlü ṭabīb' şemseddīni hayr du' ā-y-ıla yād' edeler bārī' te' ālā' anları dağı (10) gufrānla ve rahmetle toylaya temet' t-ül-maqāletü' l-evvelī' bi- 'avnillāhi' te' ālā' (11) ikinci maqāle' ḥummālardadır yigirmi yedi bāb' üzerinedür evvelki bāb (12) māhiyet-i ḥummād' adur ve ne keyfiyyette ahz' eyler anı bildürür ve ḥummā' de (13) dükeleri bir ḥarāret-i garībedür ki yürekde müşte' il' olur andan rūh' ve dem' ve (14) vāşıtası-y-ıla oynar tamarlardan ki anlara şiryān' dērler ve sākın tamaradan kese (15) aña urde dērler sirāyet' eyler cemī' -i bedene yayılır gāzabdan ḥādīş' olan (16) ḥarāret' gibi degüldür ammā' gāzabdan gelen ḥarāret' eger bir mertebede ziyāde (17) olsa ki ef' āle' zarar vērse ḥummā' olur zīrā' ḥummā' cemī' ef' āl-i ṭabī' iyye' zarar (18) vērür ya ba' zı' ef' āl-i ṭabī' iyyeye' zarar vērür ya' nī' ta' ām' iştihāsına ve (19) hazmına ve kıyāma ve ku' ūda' ve bunların teneffüse emşālī' ef' āle' zarar vērür (20) bu bāb' tamām' olduğda inşāllah' te' āla' ḥarāret-i garīziyye' ve ḥarāret-i garībe' nite (21) nesnedür

tafşîli-y-ile beyân olına bi-‘avnillahi te‘âlâ hummalaruñ cins-i a‘laları (22) üçdür biri hummâ-yı yevmiyyedür ve biri hummâ-yı dıkkdur ve biri hummâ-yı ‘ufuniyyedür beyân (23) haşr oldur ki insânunñ bedeni mürekkebdür rûhdan ve ahlâtdan ve a‘zâdan (24) eger harâret-i ğarîbe rûha müteşebbiş olursa hummâ-yı yevmiyyedür eger ahlâta müteşebbiş (25) olursa hummâ-yı ‘ufniyyedür eger a‘zâ-yı aşliyyeye müteşebbiş olursa ya‘nî tutuşursa (26) hummâ-yı dıkk dërler ve dañı bilmek gerekdür ki bedenunñ hummâya ğâyet kâbili hâr ve raṭb (27) olan bedendür huşuşen ki ruṭubet harârete ğâlib ola ammâ hâr yâbis olan

[175a]

(1) kimesneler hâdd hummâlara kâbildür huşuşen ki hummâ-yı yevmiyye kâbildür ve dañı (2) bilmek gerekdür hummâlarunñ vesâ’ir emrâzunñ dört vaḳtı vardır biri vaḳt-ı ibtidâdur (3) maraž-ı ibtidâ eyler ammâ zararı zâhir degüldür ve ikincisi vaḳt-ı tezeyyüddür zararı zâhir (4) olduğı vaḳtdur ve üçüncü vaḳt-ı intihâdur bu ol vaḳtdur ki maraž ṭurur (5) ne artar ve ne eksilür dördüncü vaḳt-ı inhiṭâtdur eksilmege başladı selâmeti (6) zâhir olur ṭabî‘at maraža ğâlib olup def‘ eylemekdedür her maraž ki selâmete (7) yüzün ṭutar bu dört vaḳt mevcüd olur ammâ şol maraž kim helâke mü‘eddî (8) olur anuñ bir vaḳt ya iki ya üç vaḳt olur ibtidâ ve tezeyyüd ve intihâ eger maražunñ (9) neveti zamânı kışır olsa intihâsı karîb olmağa delâlet eyler ğıbb hâliş (10) gibi eger nevet-i zamân ṭavîl olsa delâlet eyler ki mâddesi ğalîzdür ğıbb hâliş (11) gibi ve balğamî hummâlar gibi ve dañı ekşer dâ’ire hummâlar ibtidâda tûvleri ürpermekle başlar (12) sonra üşür ve sonra nâfiz olur ya‘nî ditrer ve dañı sonra ditremek geçer üşümek (13) az olur kızmağa başlar lâzıme ve dâ’imâ hummâlarda nâfiz ya‘nî ditremek olmaz illâ (14) vaḳt-ı buhrânda olur ve dañı hâliş şafrâvî hummâlar ki mâdde hâric-i ‘urûḳda müte‘affin (15) olsa anlarunñ müddeti on iki sâ‘atdür ve şol balğamî hummâ kim mâddesi hâric-i ‘urûḳda (16) müte‘affin olsa müddeti on sekiz sâ‘atdür ve sevdâvî hummâlarunñ mâddesi hâric-i ‘urûḳda (17) müte‘affin olmuş olsa yigirmi dört sâ‘at müddeti olur ve dañı kaçan görseñ kim (18) haşnetünñ yüzi münhariṭ olsa ya‘nî tēz zamânda şu bulunsa ve büşresi dañı (19) zümür bulsa ya‘nî ve şiresin ya‘nî geyrekler dañı zümür bulsa ve beñzi (20) dañı tēzcek şararsa hâdd maraždur ve haṭarlıdur ve eger hummâ-y-ıla yüz münhariṭ olmasa (21) ya‘nî şucu olmasa ve tēzcek şufret-i levn hâdiş olmasa maraž hâdd degüldür (22) aña delâlet eyler ve eger nabzını görseñ serî‘ ve mütevâtir olsa ve ‘azîm olsa ve (23) nefes vērüp almaḳ ḳatı olsa maraž hâdddür ve eger görseñ ki ditremesi zamân (24) az olsa mâddesi hâdddür ve eger görseñ ki ditremesi zamân-ı ṭavîl olsa ve (25) nabz dañı baṭî olsa ve mütevâtir olmasa ve nefes dañı ‘azîm olsa maraž (26) müzmin ola ve ba‘zı nâs vardır ki maražunñ ibtidâsı oldur ki marîzdür (27) deşe ammâ bu ḳol mu‘arreb söz degüldür ve ba‘zılar eydür vaḳt-ı ibtidâ ve oldur ki ef‘âl

[175b]

(1) ṭabî‘iyyeye zarar gele ve ba‘zılar eydür ki hastaya i‘yâ ya‘nî yorğunluk gibi hâlet ve şudâ‘(2) ve teksir gelse vaḳt-ı ibtidâ budur bu mezkûr ihtilâflar hummâ def‘aten vâḳı‘ olmaduğı kimesne (3) lereddür ammâ hummâ bağteten ya‘nî def‘aten hâdiş olsa hîç ihtilâf yokdur haḳḳ budur ki (4) vaḳt-ı ibtidâdan kızup ve hummâ zâhir olup ef‘âle zarar gelmekdür faşl cālînüs (5) ve anuñ etibbâi aşıl üzerine erkân-ı erba‘ınunñ ihtilâftından ve imtizâcından sonra (6) ki sûretleri münker olduĝda bâḳî cüz’ hârr vardır aña hârr-ı ğarîziyye dërler harâret-i (7) ğarîziyye ol hârr-ı ğarîziyyenunñ eşeridür ammâ aristûṭâlîs aşlınca hârr-ı ğarîziyye (8) bir

cevher-i hārrdur semāvīdür lezīzdir hevāyīdür nārī degüldür ya'nī iḥrāk yo (9) ḳdur ve incidmek yoḳdur kaçan beden-i insī ḳarnında ceninde müste'id olup nefes (10) ve ḳavī feyz olmağa ḳābil olsa feyyāzda buḥl yoḳdur ol anda hemān nefes (11) ve ḳavī feyz eyler ve bir cevher bile feyz eyler hārr-ı ḡarīziyye bu cevhere dērler ḡarāret-i (12) ḡarīziyye anuḡ eḡeridir ḡemsün eḡeri nitekim ziyādur ammā ḡarāret-i ḡarīziyye ḡarāret-i ḡarīziyye-y-ile (13) bizzāt budur bi'l-i'tibār muḡāyirdür kaçan ḡarāret-i uḡuḡusiyye-yi nāriyye ḡiddet ve (14) sūret üzerine olsa bi-sebebi'l-min-el-esbāb ve müḡte'il olsa hārr-ı ḡarīziyye (15) 'alā mā-yenbaḡı taḡarrufda 'āciz olsa ol ḡarāret ḡarāret-i ḡarībe olur ḡabī'ī ḡarāret (16) olmaz ammā eḡer ol ḡarāret-i uḡuḡusiyye ḡiddet bulup ef'āle zarar vērmeḡe kesrdēn (17) ve inkisārdan ḡonra bākī olan ḡarāreti ḡāl üzerine bākī olsa yāḡūd az münḡarif (18) olsa ef'āle zarar vērmeḡe derecesine varmasa ḡarāret-i ḡarīziyyedür dērler ve ba'zıları (19) eydür bedende fuḡulāt müctemi' olur ḳalur ḡurarak müte'affin olur daḡı bir ḡarāret (20) peydā olur ḡarāret-i ḡarīziyyeye vesā'ir ef'āle zarar vērür ḡarāret-i ḡarībe bu ḡarāredür (21) ḡāricde miḡālī nitekim at eḡek terisini bir yere cem' ētseler ḡurarak müte'affin (22) olur bir ḡarāret peydā olur ḡattā içine yumurda gömseler biḡer ḡāḡıl-ı kelām ya ḡems (23) ḡarāretinden ya ḡareketden veyā ḡāzabdan ve ḡayrı buḡların eḡḡāl nesneden ḡādiḡ (24) ola ḡarāret-i ḡarīziyye bizzāt ve bi'l-i'tibār muḡāyir ola ḡarāret-i ḡarībe bu aḡıl (25) ḡarāredür faḡīre ma'ḡul daḡı bu ḡelür ḡarāret-i ḡarīziyyede iki mezhebe taḡbīḡ (26) ētmeḡe daḡı bu āsāndır ḡummāyātda mezkūr ḡarāret-i ḡarībe bu ola ḡerḡi ki ba'zılar (27) ḡarāret-i ḡarībenün evvelki ma'nāsıdur murād dēmiḡler fevāid-i ḡeḡḡī maḡḡūrīde eydür

[176a]

(1) ḡummānuḡ vaḡtları nuḡc sebebi-y-ile daḡı ma'lūm olur nitekim ḡummānuḡ evvel vaḡtı insānuḡ (2) bedeninde taḡayyür ve ızḡırāb eḡlene ma'lūmdur ki ḡālete ḡiḡḡatdan müfāreḡat eyledi (3) 'alāmeti nuḡcdan bir nesne zāḡir olunca eḡer ḡafī olursa vaḡt-ı ibtidādur eḡer zāḡir (4) olursa tā nuḡc tāmm olunca vaḡt-ı ḡu'ūd ve vaḡt-ı tezeyyüd dērler ve bu vaḡtuḡ āḡir (5) maraḡuḡ münḡehīsidür tamamı zḡhūr bulup vaḡtda daḡı nesne ḳalmayup tamamı nuḡc o (6) lduḡdan ḡonraḡı vaḡta vaḡt-ı inḡitāt dērler daḡı evḡāt-ı ḡummāyāta ḡarāredēn (7) daḡı istidlāl eylerler nitekim ibtidā ḡarāret-i ḡalbde ve ḡadrdā müctemi' olmağa dērler (8) ve bedene münbaḡı olup yayılmağa baḡlasa vaḡt-ı ḡu'ūd dērler ya'nī vaḡt-ı tezeyyüd (9) dērler ve cemī'-i bedene münbaḡı olsa 'ale's-seviyye vaḡt-ı intihā dērler ve eḡer münḡall (10) olup ḡarāret mevzi'-i vāḡaḡiye varsa vaḡt-ı inḡitāt dērler marīze ḡavf ve ḡaḡar (11) intihāya varıncadır intihādān tecāvüz eylese ḡaḡar yoḳdur meḡer kim 'illete aḡerī 'āriḡ (12) ola ve daḡı ḡol nevbet-ile ḡutan ḡummāların evḡātına nevbetinden daḡı istidlāl eylerler (13) meḡelā ḡummā eḡer evvelki nevbetinden önürdi ḡutarsa yāḡūd evvelkiden zamānı ḡavīl (14) oldı ve a'rāzı aḡvā oldı-y-ısa delālet eyler ki ḡummā-yı tezeyyüdedür ve bunların zıddı (15) olur-ısa ya'nī evvelki nevbetinden ḡonra ḡutup yāḡūd evvelkiden tīz ḡavī vērürse (16) ve a'rāz ḡafīfce olursa intihāda ve iltiḡāḡdadur ve ḡol maraḡ ki müddet-i (17) ḡavīldür evḡāt daḡı ḡavīldür ve müddet-i ḡaḡır olsa evḡāt daḡı ḡaḡır (18) olur zīrā ḡummā-yı rub' ve balḡamī ḡummā ḡoḡ olur ki bunlarda bir nice nevbet berāber (19) olur ammā ḡıbb ḡālīḡde bir nevbetde tezeyyüd zāḡir olur üçüncide inḡitāt (20) zāḡir olur ve ḡummā-yı muḡbıḡda ḡummānuḡ evḡātı a'rāzuḡ tezeyyüdüden ve intikāḡından (21) zāḡir olur i'timād bunda nuḡcuḡ delāletinedür ammā 'alāmeti nuḡc-ı ḡummāyāt (22) ḡummā-yı 'ufniyye kaçan dem-ile olsa nuḡc ḡārūrede ḡaleb

étmek gerekdür ibtidâ-yı (23) marazda bu hâl üzerine raķīķ olup levn daķı kemākān ola rūsüb olmaya (24) ma'lūmdur ki henüz daķı nuıca ibtidâ eylemedi eger evvelki iālinden müteğayyir (25) olsa ya nuızc gösterse ya 'ufūnet gösterse gerekdür eger mecmūd rūsüb (26) görünse nuızcudur ve eger mezmūm rūsüb görünse 'ufūnetdür ammā maķmūde (27) rūsüb tükürük rengi gibi olmak ve ķārürenüñ dibine rāsib ola eger böyle olsa

[176b]

(1) ebyaz olup ķārürenüñ dibine çökmüş olur tamām-ı nuızc daķı budur ve eger (2) aķ bulut gibi ķārürenüñ üzerinde olursa maķmūde-yi nuızcun ibtidāsıdır eger (3) bu vaşf üzerine ķārürenüñ vasaıtında olsa maķmūde-yi nuızc ibtidādan geķmiş (4) vasaıta varmış her rūsüb kim ebyaza muķālif ola eyü degüldür ve eger kara olsa (5) ğāyet yaramazdur zīrā her nesne ki ifrāı başa kara olur ifrāı-ı harāret ve (6) ihtirāķ olmağa delālet eyler ammā kara rūsübun muratııb-ı ebyaz rūsübun muratııbına (7) zıddur zīrā ķarunıñ dibine çökeni ifrāı yaramazdır nitelkim ebyazunıñ dibine çökeni (8) ifrāı eyüdüdür ve ķarunıñ ķārüre üzerinde olan eyüsüdür vasaıtında o (9) lan mütevassııtdur ammā eger ğummā ba'ızı a'zāda veremden 'arız olursa gerekdür (10) ķārürede daķı nazar edeler ammā çıkan fuızüle oıad nazar etmek gerekdür meşelā eger verem (11) nefes āletlerinde vāķı' olsa gerekdür ki su'āl-ıla çıkan nesneye nazar edeler ne (12) keyfiyyetle çıkar eger nesne çıķmazsa daķı nuızca ibtidâ etmedi eger çıķmağa ibtidâ (13) eylese ammā zahmetle ve 'usrla getürse gelen nesne raķīķ olsa nuızca ibtidâ eylemişdür (14) eger sühütle ve insānlığıla ğalīz nesne götürse nuızc tamām olmağa delālet eyler (15) illā meger kim münker-levn ola kara ya hālīş şaru ya hālīş ğamr olmak gibi 'ufūnete (16) ve ihtirāķa delālet eyler ve su'āl-ile ve kağırmak tükürmekle çıkan nesnenüñ ğayırlısı (17) ve eslemi kim hālāşa delālet eyler ebyaz olandır yāğūd şufret ya ğamret ola ammā (18) ğalib olmaya ğāyet eyüsi hālīş ebyaz olandır andan geķse azacuķ ğamret (19) ya azacuķ şufret ola rikķatden ğalīzete intikāl edendür ve 'usrla çıkarken sühütle (20) çıķmağa başlaya cemī' evrāmda hāl böyledür ammā eger verem ma'dede ya cigerde (21) ya bögreklerde ya meşānede ya bağırşaklarda olsa bevilde ve birāz da ğaleb olına (22) ve zāhir ğarācāt çıķsa kendüde olandır görüle ve eger zükām ola burundan (23) aķan nesneden ğaleb olına eger köz ağrısı olsa çapaķdan ğaleb olına her (24) veremün ğalı bunlara kıyās olına el-bābü's-şānī fī-ğummāyatü'l-yevm ğummā-yı yevm (25) oldur ki řabī'iden ğarīc harāretle ola rüğlar mütesahğin olmaķdur andan şonra (26) ol harāret-i ğarībe ķalbden ve řerāyinden cemī' sine sirāyet eyleye ğummā-yı yevmün (27) ğudūşınunıñ sebab-i esbāb-ı bādiyedür ki bi'z-zāt ya bi'l-'arız müsahğandür bedene mülākī

[177a]

(1) olur nesnelerden ve tenāvül olur nesnelerden ve infī'ālāt-ı nefsāniyye ve bedeniyye eger (2) evrām ve eger evcā' zāheredür bu ğummā-yı yevmün ziyāde ğatarı yokdur mu'ālice (3) si sehdür ibtidāda ma'lūm olınacaķ ğummā āğir intikāl etmeden 'ilāc olına (4) āsāndur bir günde zā'il olur 'alāmeti nabz ziyāde müteğayyir olmayup bile belki (5) müstakīm olmaya serī' olmaya ve bunu daķı ziyāde müteğayyir olmaya ve harāret sākince (6) ola laz'ī olmaya derlemekle ğoş olur ki ibtidāda ditrer berdle ditremege müşābih (7) olur ebğire çok olmak sebebi-y-ile ğuşūnet-ı lisān olmaya ve nefesi mütevātir olmaya (8) hemen bir nevbette geķe yine 'avdet etmeye meger ki dıķķıyyeye ya 'ufniyyeye intikāl ede ğāh (9) olur ki nādirde iki

güne ya üç günden geçse ma'lümdür ki ya dıkk.a ya 'ufniyyeye (10) intikāl etmişdür ammā cālīnūs eydür kâh olur ki altı gün bākī olur eger (11) harâret şemsden ya güneşde çok oturmağdan ya seyr eylemekden hâdiş olsa (12) rûh-ı nefsanî ve rûh-ı hayvânî mütesahhîn olmağ-ıla 'alâmeti harâret-i şedîdedür (13) ve başında iltihâb ya'nî 'alavlanmağdur ve ifrâtı 'ataşdur ve yüzünün derisi yübüset (14) ve sühûnet üzerine olmağdur 'ilacı bārid yerlerde oturmağdur nem-gin yerlerde (15) ve gülâbıla şulanmış yerde oturmağdur ve şandal ve gülâb ve nîlüfer ve benefşe (16) gibi nesnelere yayılmağdur ve başına şovuk şu-y-ıla gülâb dökmeğdür yâhūd başına (17) gülâbıla gül yağı ve sirke karla şovudup dökmeğdür mütevâtir dökeler yâhūd (18) kettân-ı sirke gülâbıla ısla[yu]p karıla şovudup başına uralar merret-i ba'de aherî (19) ya'nî tekrâr be-tekrâr uralar ve her şabâh on direm temr-i hindî ve on direm (20) terencübîn ve on direm aq şekerle cüllâb edüp karla şovudup içeler (21) yâhūd onar direm sikencübîn gülâbıla içeler ve ğıdâsı arpa suyu kaçan (22) görsen ki 'illet sâkin oldı hammâma iledüp katı issi yerine iletmeyüp başına ve (23) a'zâsına ışıcağ tatlu şuyı ya'nî tuzlu ve gerek şu olmaya vâfir dökeler mütevâtir (24) döküdken sonra çıkaralar bir sâ'at tırı râhat ola andan sonra benefşe yağı ya nîlüfer (25) ya kabağ yağı düreteler ve dahı mârül gibi hıyâr ve karpuz ve erük ve ekşi tüt (26) ve üzüm ki ince göyünmüş ola her kanķısı olursa karla müberrid ola ve şovuk içe (27) dahı bunlara benzer nikim varsa eger hâr devâlar ve hâr ğıdâlar ve şırf şarâb içmek

[177b]

(1) ve bunların emsâl nesnelere isti'mâlinedür olursa 'alâmeti dili kurı olmağ ve harâret (2) ve 'alevlenmek cigerde ziyâde ola zîrâ harâret bu hummâda rûh-ı tabî'iden ibtidâ'i (3) eyler sonra rûh-ı hayvânîyye tutar dahı sonra a'zâya yüzi gözi kararmak ve (4) nabzı serî' olmağ ve kârüre aħmer ve ağzı acı olmağ 'ilacı her şabâh yigirmişer (5) dâne erük ve 'unnâb ve onar direm temr-i hindî ve aq şeker ve terencübîn ola cüllâb (6) edüp içeler ve ğıdâsı âhîr nehârda bir kerre arpa şuyı ve tabî'ati fâkihe naķı'i-y-ile telyîn (7) olına ve dahı şimâl yeline karşı kurı yerlerde gülâbla şulayup otura eger zamân (8) yaz gün olursa mirvâhla ya'nî yalpuzıyla dâ'im tervîh edeler yâhūd ekşi ve (9) tatlu enâr içi içküsü-y-ile şıķalar on direm aq şeker otuz altı direm dahı mezkûr (10) enâr şuyı katup içeler yâhūd otuz altı direm toħmgân toħmınınuğ südi ve on direm (11) aq şeker içeler eger arpa şuyından istikrâh eyleser mürdümük ya bâdem içi ve (12) yaş kabağla ğıdâ edeler yâhūd on direm aq şeker ve gülâb on direm ve üç (13) direm dahı sevîķ-i şa'îr ya'nî arpa kavudı katalar karla tebrîd edüp içeler ve (14) cigerine ve ma'desine şandal ve gülâbla yaķu edeler yâhūd yaş kişnic şu-y-ıla (15) ve benefşe yağı ve şâfî mümla ķîrûfî ve nezbe süreler ve hıyâr içi ve karpuz (16) içi ve koruğ şarâbı ve enâr şarâbı ve tüt şarâbı ve kara tütun ħâmından şarâb (17) edüp içmek ve kar şuyı ve bunların emsâl nesnelere zararlıdır nâfi'dür ve el ve ayak (18) ovmağ ve uyumağ ve kavruklu şorbâ ya ħatun tuzluğ ya ħabbü'r-rummânla şorbâ (19) nâfi'dür ve mâyhöş enâr şıdıрмаğ eyüdür andan sonra ki maraz inhiĳâta (20) varırsa hammâma iledüp ışıcağ şu döküne eger kiş günü olursa mu'tedil (21) yerde yaturalar eger ifrâtı ğamdan hâdiş olsa rûhı dâhîl bedene hareket edürse (22) muhteķin edüp dâhilde ħabs eyler zîrâ mağmûm olanuğ maĳlûb bir fevt (23) olmuş emrdir ki ħuşul-i mercü degüldür meşelâ kimisi ğarķ olmuş kimesne gibi (24) yâhūd maħbûb fevt olmuşdur 'ilacı ğamnı tesķin etmekte ve surür vermekte (25) ne ħabbla olursa edeler surür vürür ħabblar ve höş avâzlar nâķûrlar ve tanbûrlar (26) gibi nigamla ki gökçek ovu hammâma

gire āb-zene gire ve daḥī bārid raṭb yağlardır (27) tenler benefşe yağı ve kabaḳ ve nīlūfer yağı gibi ve şandaleyn gülābla zīmād edüb uralar

[178a]

(1) ve müferriḥāta meşgū[1] olalar şabāhlarda şarāb-ı tūffāḥ ya şarāb-ı nārenc ki ḥalk aḡa tūrunc (2) dērler her ḳankısı olursa on direm alup gülāb ḳatup ḳarla şovudup müferriḥ (3) bāridden bir mişḳāl ḳatup içeler mu‘tedil ḡidālar ḳuzu ve oḡlaḳ eti gibi (4) ve çāy balıḳları gibi yēyeler ve ḥiyār ve ḳarpuz gibi nesnelere yēyeler ve şayṭaranca ve melāḥīye (5) ve bostānlar seyri ve aḳarşular kenārında oturmak ḥūbdur müferriḥdür eger ḳavī himmete (6) uḡrasa anuḡ ḥuşūlinde ihtimām etmekle rūḥa ‘anīf ḥareket vāḳı’ olsa (7) ḡāḥ dāḥile ve ḡāḥ ḥareket etmekle vāḳı’ olsa maḥmūmunḡ maṭlūbı mümkün (8) ül-ḥuşūldür lākin cehdle ve zaḥmetle ele girer müyesser olursa maḡmūmunḡ maṭlūb-ı emri (9) ḡāyetdür ele girmek muḥāldür maḥmūmunḡ rūḥı ḡāḥ ḥārice ḡāḥ dāḥile ḥareket (10) eyledüḡünün ḥikmeti maṭlūbuḡ ḥuşūlen taşvir eyler ḥārice meyl eyler vuşūl (11) ister ḡāḥ imtinā‘ın taşavvur eyler mūnkabız olur dāḥile ḳaçar ammā bu ḥalk şimdiki (12) zamānda hemm çekme dēyecek yērde ḡam çekme dērler ‘alāmet hemān ḡamiyyenün ‘alāmeti (13) gider ammā ḡözleri çuḳurlanur ve nabz za‘īf olur ‘ilāc hemān ḡamiyye ‘ilācdür (14) eger ifrāt-ı ḡāzabdan olsa rūḥuḡ ḥālete ḡāzabda şiddetle ḥārice ḥareketi (15) ola maḡzūba intikām için ifrātla rūḥa sūḥūnet gelüp ḥummā teşebbūs (16) ede ya başa ‘alāmeti yūzi ḳızarmak illā meger kim feza’ ve ḥavf bile muḳārin ola aşfer (17) ola ve yūzi şişkin ola belki cümle bedende intifāḥ ola ve ḡözi taşraya meyl (18) eyleye rūḥuḡ ḥārice ziyāde ḥareketinden kimesne ol kim ditreye ḥılṭuḡ ḥareketinden (19) ya mizācuḡ za‘fından ve nabzı ‘azīm ola ve yūce ola ve bevl aḡmer ola ve ḥurūc (20) vaḳtında ḥiddetin iḥsās eyleye ‘ilāc māyhōş enār şarābın içe şekerle (21) ve ḳarla müberrid ola yāḥūd temr-i hindī ve şeker onar direm ḳarla müberrid ola ve ḡāzabın (22) teskīn edeler ve nefesin taşrīḥ edeler elḥān-ı ṭayyibe ḥikāyetlerle ki ḡāzabı zā‘il (23) eyler la‘b ve lehv gibi ve ḡöḡsüne şandal ve gülāb ve kāfūr ve şandal ve gülābla ter (24) olmuş libāslar ḡēye ve ḥammāma gire ve āb-zene otura ve mu‘tedil otura eger yaz ḡün olursa (25) tēzcek bārid şuya ḳoyalar çıḳaralar rāḥat ola otura ve bārid ḡidālar yēye ḳoruklu ve (26) enārlyu yemekler yēye ve çāy balıḳı ve ḥamr içmeye ki ḡāzabı ziyāde eyler ve çok uyuya ve rāḥat (27) ola otura eger ifrāt-ı seherden rūḥ-ı nefsanī ifrāt-ı ḥareketle sūḥūnet bulup ḥummā ḥādiş olursa

[178b]

(1) ‘alāmeti muḳaddemā seher vāḳı’ olmak ve ḡöz ḳapaḳları şaḳīl olmak ḡözleri çuḳur (2) olmak çok taḥlīl sebeble yūzi ḡözi teheyycüc üzere olmak ḡidāsı fāsīd (3) olduḡu için ve buḥārlar çıḳar çıḳduḡı sebeble ve bunu küdüretle olmak ḥazm (4) olmadıḡı sebeble ve nabz za‘īf ve levn şaru olmak eyü ḥazm olmadıḡı (5) sebeble ‘ilācı şarāb-ı benefşe içmek ya ḥaşḥāş şarābı içmek her ḳankısı (6) olursa on direm ola ve şarāb-ı tūffāḥ ve gülāb on direm ḳatup ḳarla (7) şovudup içeler ve ḡidāsı arpa şuyı gül yağı-y-ıla ya mürdümük müzevveresi bādem içi-y-ıla (8) yaş kabaḳla ve başına bārid yağlar dürteler ve bārid nuṭūllar edeler eger ifrāt ta‘bdan (9) ta‘b ve zaḥmet çekmekle ve rūḥ-ı ḥayvānīyye ve rūḥ-ı nefsanīyye mübālaḡa-yı sūḥūnet (10) gelüp ḥummā ‘arız olur ‘alāmet-i sābıḳda ta‘b zāḥir olmak mafāşılda (11) ziyāde sūḥūnet ve cilde yūbs olmak ve yorḡunluk iḥsās eylemek ḡāḥ olur ki (12) āḥirinde nedāvet olur ammā eger ta‘b ifrātla olsa nedāvet az olur ḡāḥ olur ki (13) su‘āl olur a‘zānuḡ öygene müşareket olduḡı

sebebden ta' bda ve nabz (14) şağîr ve za'îf olmak gâh olur ki şalâbete meyl eyler bunu raķîķ ve nārî olmak (15) ziyâde taħlîl sebebden 'ilâc rāħata oturmak münāsıb yerlerde ve çok uyumak ve ħammâm ve (16) âb-zene ve mafâsıla ve başına ve sâ'ir bedene benefşe yağı ve nîlûfer ve kabaķ yağı ve (17) sikencübînle gülâb ve ğıdâsı mürdümük kabaķla ya arpa şuyı ve mārûl ve mâye (18) ħōş enâr yemek eger ifrâṭ-ı feraħdan olursa ziyâde ğazâbdan 'arız olan gibi (19) feraħda dahı rûħ ħārice meyl eyler vuşûli ṭalebe eyler 'alâmeti sâbıkda sebep (20) vâķı' olmak 'ilâcı hemân ğazâbiyye 'ilâc gibi ve neye feraħ olduyısa taħķîr eylemek eger (21) ifrâṭ ishāl sebebi-y-ile olsa 'alâmet sebebi vâķı' olmaķdur 'ilâcı ṭabî'ati ħabs eylemek (22) her şabâħ arpa sevîķ dört direm ve ħabb-ı rummân -ı sufûf beş mişķâl rub' sefercel on direm (23) yâħûd bezr-i ķāṭûna ve sükkerlüce ot toħmı ve yekbinî feslegen toħmı şamĝ-ı 'arabi (24) her birinden bir direm alup ķavuralar bādem yağı-y-ıla ter édeler yudalar ve ğıdâsı ķabuĝı (25) gitmiş ṭaru ķurumış ve bādem içi ķurumış ve dürrāc ve çil eti-y-ile ve ma'desine ve cigerine eger (26) şandal ve ṭîn-i ermenî ve aķāķiyâ berāber alup dōgeler eleyeler gülâbla ma'cün édüp ya kişnic şu-y-ıla (27) ķarışduralar yaķu édeler yâħûd gülâbla ve gül yağı-y-ıla kettân bezin ışlayup ma' desine ve cigerine (28) uralar eger ifrâṭ-ı veca' sebebinden olsa rûħlar ķızup

[179a]

(1) rûħlar ķurb ħummâ olsa 'alâmet sebep-i vâķı' olmaķdur a'zâdan bir 'uzvda (2) baş ve göz ve ķulaķ ve mafâşıl ķulunc ve bevāsîr ve ğayrı her ķanķı 'uzvda ki (3) ifrâṭ-ı veca' olur 'ilâcı veca'ı tesķîn eylemekdür bābında mezkûr olan (4) 'ilâclarla andan sonra ta'biyye 'ilâcın étmekdür eger ğaşy ħādiş olup rûħuñ (5) ıztırāb sebebi-y-ile sūħûnet gelüp ħummâya münķalib olur ğaşy zâ'il olduķdan sonra (6) bāķî ķalır 'alâmet-i ğaşy meķārin olmaķdur ve ķuvvet sākıṭ olur ve nabz muħtelif (7) olur gâh nabz baṭı olur bürüdet ğalebe étdüĝi sebeble gâh serî' olur ħarāret (8) ĝalib olmaķla 'ilâc ğaşy 'ilâcdür ve cüllāb içeler ħummāz şarābından ve gülâbla (9) ve lisân-ı şevrle onar direm ve müferriħ yāķûtı bir direm ķatup içeler ve ğıdâsı zîrbāc (10) gülâbla ve za'ferānla ve tavuķ eti-y-ile ve keklik ve çil eti-y-ile bu dedüĝümüz ħummâ zâ'il olduķda (11) dur ammâ eger ħummâ bāķî olsa arpa şuyı beleclerle şadrına şandal ve gülâbla ṭilâ édeler (12) ve şarāb-ı tüffāħ ya şarāb-ı sefercel ya şarāb-ı türunc her ķanķısı olursa on direm (13) ve gülâb ve lisānû'l-şevr şu-y-ıla onar direm ve müferriħ yāķûtı bir direm içeler ğıdâsı (14) arpa şuyı beleclerle eger ifrâṭ-ı cū'la yâħûd çok zamān açlık çekmekden olsa (15) bedende olan buħārlar ħiddet-i kesb eder ħummâ ħādiş olur 'alâmet-i sâbıkā (16) açlıķlar çekmek ve nabzı şağîr olmak ve şalâbet olmak ve levn-i aşfer olmaķdur (17) ve 'ilâcı keşķ-i şa'îr ya ma'i şa'îrle ħarîre ola ve şarāb-ı tüffāħ gülâbla başlayup (18) sefercel ya tüffāħ-ı şāmî ya ekşi ķulaķ şarābı gülâbla yâħûd bārid mārûl (19) ve ısfānaħ ve ħıyār gibi ve ħammāmda başına ışıcaķ şu çok dōke bārid raṭb (20) yağlarla başına süreler eger ziyâde 'aṭaş sebebiyle olursa cū'iyeye ķarîbdür (21) 'ilâcı ĝāyet bārid şu içmekdür mâyhōş enâr şuyından otuz altı (22) direm ve sādec-i sikencübîn on direm içeler yâħûd semiz ot toħmı elli direm (23) ve aķ şeker on direm içeler ğıdâsı mā'i şa'îr ve bedeni ħammāma âb-zene girmekle (24) ve ṭatlu ışıcaķ şuyı başına dōkmegile tertîb édeler ve mezkûrdür yağlarla (25) bedeni yağlayalar ve bārid şuya ķoyalar eger süddeden olursa cildüñ ya'nî (26) ādemüñ derisinde mesāmlar vardır ol mesāmlar ve süddeler olur ħammāma (27) girmemekde toz topraķ kir pasla ṭutalar yābis olur yâħûd ķābiz

[179b]

(1) şularla zācī ve şebī gibi iğtisāl etmekle ya kerefis yağmağla o beden-i sākī uvacuk (2) tamarlar ağızları ve mecrāları keşf olur bunğaruñ sebebi-y-ile tahlīl dahı az olur (3) imtilā çok olur muhteķin olur ve ebher-i keşīre cem' olur keşret sebebi-y-ile tahlīl (4) olunmaz bedenüñ cildine kaşf ve yübüset 'arız olur mādām ki rūhdan (5) isti'māl ola hummā olur hummā-yı yevm dērler eger hılt müşte'il olsa hummā-yı 'afnī (6) olur bu hummā hummā-yı 'ufniyyeye intikāl eyler 'alāmeti nabzı serī' ve 'azīm ve muhtelif (7) olmağ ve kārüre aħmer ya aşfer olmağ ve bu hummānuñ harāreti hummā-yı yevm harāre (8) tinden tecāvüz eylemek ve sebebi bādīden olmaya yevm-i şānīye şālīşe vara (9) ve ziyāde 'aşağ ve iltihāb ola ve hummā-yı 'ufniyyeye müştebih ola 'ilāc-ı hindibā (10) toħmı ve nīlūfer üçer direm ve 'unnāb on dāne ağ şeker ve terencübīn onar direm (11) cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı mā'i şa'īr ola ve fākihe şu-y-ıla tabī'ati telyīn olına (12) ya maṭbūhı-y-ıla hıyārşenber ve terencübīn ve şīrhışt onar direm bile ola ya enār (13) şuyı otuz direm on direm şīrhıştla eger 'alāmāt-ı imtilā-yı dem dahı olursa (14) gözleri ve yüzi kızıl olup yaş şakīl olmağ gibi 'ilācı faşd eylemekdür (15) kuvvete göre kan çıkarmağdur ve her şabāh on dāne 'unnāb ve benefşe ve hindibā (16) toħmı üçer direm ve ağ şeker ve terencübīn onar direm alup cüllāb edüp içeler ve (17) ğıdāsı mā'i şa'īr ola iniğāğdan şonra rammāma gire beden ışıcağ şu-y-ıla (18) ve buğday kepegi-y-ile olur tabī'ati fākihe şu-y-ıla ve erük şu-y-ıla ve temr-i hindī ve (19) terencübīn ve şīrhıştla telyīn edeler eger toħma olup imtilādan ta'am fāsıd (20) olup yaramaz buħār hādiş olup kalbün harāreti müşte'il olup rūhen (21) mültehib olup 'alavlanup hummā hādiş olur huşūşen ki şafrāvī bedenlerde (22) ola mesāmları vāsī' dahı olmaya eger fużül çok olsa duħānī buħār (23) lar eyler 'alāmet ziyāde hummā cūşā'-i nārī ve duħānī gegirmek ola bevl (24) birāz ve 'ırk-ı muntin ola ve nabz 'azīm ve kārüre aħmer ola ve seher ve (25) ıztırāb ola 'ilācı eger tabī'at muhtebes olsa mu'dī issi şu-y-ıla (26) sikencübīn ezüp içüp kuşalar yāhūd torağ ot toħmı buyan dibi (27) üçer direm kaynadup süzüp on direm şīrlağün ve on direm sikencübīn

[180a]

(1) ve iki direm kadar tuz katup içeler kuşalar ve tabī'at fākihe maṭbūhı-y-ıla ya hıyārşenber (2) ma'cūnı-y-ıla telyīn olına yāhūd müleyyen huķne ola sinā ve benefşe ve 'unnāb (3) ve nīlūfer ve kepek ve hıtmī ve şīrlağün yağı hıyārşenber ve ğayrı müleyyenler (4) ki bunlaruñ emşāl ola rıfķla telyīn ede ma'de kuşmagla ve ishālle tenkıye (5) olduğdan şonra sikencübīn-i sefercel ya sādec vėreler gülābla ve ğıdāsı habb-ı (6) rummānla ve enerbārīş ya sumākla belecle ya çil ya dürrāc eti-y-ile eger bu 'ilāçlarla (7) ta'am münhedir olmayup bağırsağlarda kaldı-y-ısa kuşmağ müte'azzir-ise hummāya (8) bakmayup beş mişķāl cevāriş seferceli vėreler issi şuda haller edeler (9) ve nuṭulāt ki muħallil ola bābadya ve iklīl ve toğ ot birincāsefve nemmām (10) gibi kaynadup şuyı nuṭul edeler eger ma'de ve bağırsağlar arınsa pāk ola (11) hammāma gire ve serī'ü'l-hazm laṭīf ğıdālar yeye mu'dī maştakī yağı ya ayva (12) yağı ve nārdīn gibi yağlarla yağlayalar eger veremden ölse ki ba'zı a'zāyı (13) zāherede buğlarda ve ğayr 'azīm veremler ki bezīrlinde ola geñşek et (14) olan yerlerde olup sühūnet kalbe çıkup hummā ihdāş eylese 'alāmeti (15) nabz 'azīm ve serī' ve mütevātir ola imtilā sebebi-y-ile ve harāret ve yüzi kızarmağ (16) ve intifāh ola ammā lağ' ve harāret ziyāde olmaya ve bevl mā'i ve ebyāz ola (17) mādde evrāma meyl eylediği sebebden ğāh olur ki nedāret ve 'ırk olur 'ilāc (18) faşddür ve fākihe maṭbūhı-y-ıla ve erükle ishāldür ve şabāhlarda on dāne (19) 'unnāb ve

on dāne erük ve üçer direm dahı hindibā tohmı ve nılüfer ve on direm (20) terencübīnle cüllāb edüp içeler ve ṭabī‘ati işbu maṭbūhla telyīn olına şıfat-ı (21) maṭbūh sināmekī beş direm benefşe ve nılüfer ve hindibā tohmı ve kırmızı gül (22) üçer direm ve tağ erügi ve kara erük yigirmişer dāne ve bostān onar dāne (23) helīlec-i aşfer beş direm ve temr-i hindī on direm cümle kaynadup üç rıtl şudan (24) birer rıtl ya‘nī yüz kırk dört direm şu kıla andan şonra hıyārşenber ya şırhışt (25) ya terencübīn on direm ola ezeler içeler ve gıdāsı mā‘i şa‘īr ve kabz (26) olmağa komayalar andan şonra verem tedbīr olına münāsıb tılālarla ve gıdāsı (27) ekşi enārla ola ve rāhat ve sükün üzere ola ḥammāma girmeye ve et ve şarāb içmeye

[180b]

(1) eger cildüñ istiḥşāfından bürüdet sebebinden şovuk şuya girmek ve zācī ve şebī (2) şulara girmek gibi nesnelere olsa nabz serī‘ olmak yüzinde gözinde şişkin (3) olmak bevlinde şufret olmak gāh olur ki bevl ebyaz olur mā‘i nesnelere çok (4) karışmışdur ki ol mā‘i ruṭūbetün şanından-idi mesāmlardan istifrāğ olunmak (5) ve cildi keşāfet üzerine olmak ve ğalīz ya‘nī katığlanmakve buḥārlar az çıkmak (6) ‘ilacı ḥammāma girüp derlemekdür ve ovulmakdür ve öğrenmesini başdurmakdür ve her şabāh (7) şarāb benefşe ve terencübīn onar direm alup cüllāb edüp içeler ve gıdāsı mā‘i şa‘īrdür (8) ve bu ḥummā ekşer ya ‘ufniyyeye mü‘eddī olur kaçan ḥummā zā‘il olsa laṭīf gıdālarla (9) zīrbāc gibi tavukla eger ifrāt-ı nevmden ḥādiş olursa ve ifrāt-ı rāhat (10) olmakdan olur zīrā ḥālete yaķazada ve ḥarekette ya‘nī uyanıklık ḥālinde ve ḥareket (11) edtügi ḥālide ervāḥdan ḥarāret taḥlīl olup giderdi bundan dahı rūḥa (12) sūḥūnet gelüp ḥummā ḥādiş olur ‘alāmeti nabzı baṭī olmak ve mümtelī olmak (13) ve muḥtelif olmak ve kārüre ğalīz olmak ve ‘aṭaş az olmak ve ağzında tükürük (14) çok olmak ve sābıkā çok zamān uyumak ve çok rāhat olmak ḥuşuşen (15) ḥarekete mu‘tād kimesne ola ve sükün rāhat olmak ‘ādet olmaya ‘ilacı (16) üç direm buyan köki ve on direm aķ şekerle cüllāb içmek gıdāsı māş (17) müzevveresi bādem içi-y-ile yāḥūd mā‘i şa‘īr ya noḥūdla ola ve ḥammāma iletüp (18) ta‘rīk eylemek ve dahı ayvaṭane ve varsama ve ṭoraķ otı iklīl-i melik kaynadup (19) şuyına girmek ve gıdāsı teflīl ya‘nī az yemek ve ḥamr içmekden ve çok şu içmekden (20) şakınalar eger ziyāde feza‘dan ya‘nī ziyāde ḥavfdan çok zamān korkalar (21) ifrātla çekmekden olursa ‘alāmeti nabzı serī‘ olmak ve muḥtelif olmak ve kārüre (22) aşfer ve ḥafaķān olmak ‘ilac her şabāh alma şarābı gülābla onar direm ola (23) içeler gıdāsı arpa şuyı rāzyāne-y-ile başa ve gögüste iki şandal ve nılüfer (24) ve gülāb ve ṭīn-i ermenī yāḥūd şarāb-ı ḥummāz ki kuzı kulağı dērler bir mişķāl müfferih (25) yāķūtı ki bārid ola bile içeler ve gıdāsı enberbārīş müzevveresi ya ḥabbū‘l-rummān (26) ya sumāķ tavuk eti-y-ile ve çil eti ve dürrāc eti-y-ile ve ḥavfdan emīn olmak ve ḥavfdan (27) emīn olmasa beşāretler ve müfferih ḥablar eger ḥammāma mu‘tād edī çok zamān terk

[181a]

(1) etmekden ‘arız oldı-y-ısa buḥārlar mesāmlardan ḥammāmıla def‘ olmağa mu‘tād olmuşdı (2) muḥtekin oldı kaldı ‘ilacı ḥammāma girmek ve bedeni ovmak issi şu-y-ıla köpükle yāḥūd (3) kavun tohmı-y-ıla ve azacuk büre-y-ile ve her şabāh aķ şeker ve terencübīn onar direm ve (4) gıdāsı mā‘i şa‘īr eger ḥammāma çok girüp ḥammām hevāsından rūḥ ve yürek kızup (5) ḥummā ḥādiş olsa ‘alāmet katı ‘aṭaş ve ‘alavlanmak ve nabz ‘azīm olmak ve melmesi (6) issi olmak ve kārüre şaru olmak ve sebebi maķaddem olmak ‘ilacı her şabāh elli (7) direm semiz ot

tohumunun şiresin on direm sâdec-i sikencübînle içeler yâhūd onar (8) direm temr-i hindî ve terencübîn içeler eger hârenzelden ve zükâmdan olsa 'ilâcı her (9) şabâh üç direm benefşe ve onar dâne 'unnâb ve sibistân ve onar direm ak şeker (10) ve terencübîn ve gıdâsı mâ'i şa'ir yâhūd benefşe şarâbı ya haşhâş şarâbı (11) içeler ve tabî'ati telyîn olına eger kuvveti kavî olup dem-i galebesi zâhir olursa (12) faşd edeler eger şakîl gıdâlar çok yemekden ise kim hicâblara ve ma'deye ve (13) kalbe öygene mezayıka vèrmekden hummâ hâdiş olursa 'ilâcı kuşmaçdur (14) torağ ot ve buyan dibi üçer direm alup kaynadalar azacuk tuz ve bal (15) ve şırlagün katup içeler kuşalar ve dahı işbu şâf edeler şıfat-ı şâf (16) bürâk-ı ermenî ve şahm-ı hanzal her birinden bir dânik hummâ ve benefşe bêşer direm yumşak (17) dögeler şekeri 'ağd edüp şâflar edeler isti'mâl edeler yâhūd müleyyen hıçne edeler (18) ve gıdâsı nevmi az edeler üçüncü bâb hummâyât-ı 'ufniyyededür ammâ hummâyât-ı 'ufniyye (19) oldur ki ahlâğ-ı müte'affin olmağla mütesahhîn o evvelâ andan şonra sühûnet her (20) kankı 'uzvdan olursa rûha ve cirm-i kalbe yêtişe andan şonra sâ'ir a'zâyâ sühûnet (21) erişe meşelâ hammâmun şuyı akıdıla mütesahhîn olsa a'zâyâ hammâmda elbette muhâveretle (22) hammâmun hevâsına ve dîvârlarına sühûnet sirâyet eyler mütesahhîn olur bu mağâmda (23) hayli kelimât ve su'âl ve cevâb vardur bu bâbuñ âhirinde faşlda tafşîl (24) olına inşâllah ta'âlâ ammâ 'ufünetün sebebi yaramaz gıdâ sebebinden müte'affin olmağa (25) kâbil ahlâğ hâşıl olur ya tîz fâ'ide olur ya cevheri yaramazdan yâhūd (26) mâ'i gıdâlar yemekden yaş yemişler ve yaş bukül gibi kim eyü hılt hâşıl olmaya (27) belki yaramaz hılt ola tura harâret-i garîziyye anuñ nuzcında 'âciz olur dahı

[181b]

(1) hâr-ı garîb 'ufünet vèrür hıyâr gibi erük ve armud gibi ve bunların emşâl nesnelere gibi (2) yâhūd südde ola tervîh-i mâni' rûha nüfûz edmeye ve hevâ gelüp gidmeye (3) nefes edmeye kemâkân yâhūd galîz ve yelimşik hıltlar olsa sedd eyleye südde (4) hâşıl olsa 'ufünet hâşıl olur huşuşen ki 'akabince bi-ğayr vaqt tohme ve imtilâ (5) üzerine hareket eyleye ya hammâma gire yâhūd müsaħħan edviyyeler tenâvül eyleye (6) imtilâ üzerine yâhūd hażm ma'dede ve hażm-i kebedde oñad ri'âyet olinmiş (7) olmaya 'ufünet hâdiş ola işbu ahlâğ bundan hâli degüldür ki hâric-i (8) 'urûğda müte'affin ola ya dâhil-i 'urûğda müte'affin ola eger dâhil-i 'urûğdan (9) müte'affin olsa hummâyât dâ'imâ ve lâzıme hâdiş olur lâkin gâh müştedd ve gâh (10) sâkince olur müştedd olduğı zamânda nevbet ve katlarıdır ammâ müştedd olduğı (11) zamânda sükün zamânun farkı ziyâde zâhir degüldür nâ'ibe ve fâ'ire (12) gibi degüldür eger 'ufüneti cemî'-i 'urûğda olsa yâhūd kalbe yakın yerlerde (13) olan tamarların ekşerinde olsa iştidâlar ve nakzânlar zâhir olmaz ziyâde (14) zuhûrla eger hâric-i 'urûğda müte'affin olsa hâric-i 'urûğ maşşud ma'de (15) gibi ve ciger gibi ve bağırsağlar ve öd ve talağ ve bögrekler ve meşâne gibi bunlarda (16) müte'affin olsa dâ'ire hummâlar hâdiş olur zîrâ şol mâddeler ki hâric-i (17) 'urûğda müte'affin olmuşdur nevbet günlerinde ruṭubetleri ifnâ eyler ancılayın (18) ruṭubetler ki harâret-i garîbe anlar teşebbüs eylemişdür tüzcek taḥlîl olur (19) çıkar gider zîrâ tamarlar içinde maşşur degüldür tâ kim tamâmı müteħallil olmağdan (20) 'avk eyleyeydi ammâ taḥlîlden şonra arzıyeti ve remâdiyeti bâkî kalur (21) hummâ ve harâret teşebbüs etmek kâbil olmaz nitekim odun yanup kül olduğda (22) nâr küle teşebbüs edemezdi çün harâret teşebbüs edemedi hummâ geçer kemâkân (23) olur tâ yine ol mevzi'e hıltlar gelüp toluş yine harâret teşebbüs edince (24) hummâdan hâli olur eger ol remâdiyyet içinde 'ufünetden bâkî nesne çok

(25) kaldı-y-ısa tekrār teşebbüse sebep ol olur ve illā evvelki sebep yine sebep ola (26) ol mevzi' de tekrār cem'-i hılt yine teşebbüş éde nitekim remād arasında (27) ba'zı qorcuğazlar kalur üzerine çör çöp yanmağa qābil nesne qalsa

[182a]

(1) düterek yine tutuşur yanardı yāhūd hemān sā'irlerden civārdan od getirür (2) lerdı od yanardı bu sebedendür ki balğamı olsa her gün nevbetle hummā gelür zīrā (3) balğam tēz cem' olur şafrāya nisbet miqdārı çok olduğı sebedden ve müte'affin olmağa (4) dağı qābildür ruṭubet olduğı sebedden şafrā gibi tīz taḥlīl olmaz lüzüçet olduğı (5) sebedden ammā sevdāvī hummā ki rub' hummāsı dērler mezkūrūñ tamām zıddıdur zīrā sevdā (6) lükk ta'affün 'asīrdür bārid yābis olduğı sebedden sābıkā cem' olduğı mevzi'e (7) bir def'a dağı müctemi' olmağ 'asīrdür zīrā balğama ve şafrāya nisbet miqdārı qalīldür (8) müteḥallil olmağ tīz olur zīrā balğamī gibi bunda lüzüçet yoğdur bu sebedendür (9) bir nevbetle tolar iki gün tıtmaz ammā hummā şafrāvī balğamla sevdāvī arasında (10) mütevassıtdur eger balğamīye kıyās olınsa şafrāvīnūñ kılleti olduğı sebedden (11) müctemi' olmağ 'asīrdür ve müte'affin olmağ dağı 'asīrdür yübüset olduğı (12) sebedden ve müteḥallil olmağ āsāndur leṭāfet olduğı sebedden eger sevdāya (13) kıyās olınsa müctemi' olmağ āsāndur sevdāya nisbet keşīrdür ve müte'affin olmağ (14) āsāndur ḥarāret olduğı cihetden ve müteḥallil olmağ āsāndur leṭāfeti olduğı (15) cihetden anuñçündür ki bir nevbetle tıtar bir gün tıtmaz hummāyāt gāzabınūñ eşnāfı (16) dördür aḥlāṭı erba' adād üzerine bu dört şınf hummādan her biricigi ya d- (17) ā'imdür ya nī lāzımdur ya nī hıltı dāḥil-i 'urūğda müte'affindür yāhūd dā'ire (18) dūr ya nī hıltı ḥāric-i 'urūğda müte'affindür ammā demek ḥāric-i 'urūğda 'ufūnet (19) olmaz illā 'azīm veremlerde ve çibānlarda ve çok büşürda müte'affin olur 'alāmāt-ı (20) hummāyāt ya nī hummāyāt-ı 'ufniyyenūñ 'ala vechi külli 'alāmātlarla sābıkā sebebler vākı' (21) olmağ ḥuşūşen sebep bādī olmaya ve dağı nabz ve nefesi mütevātir olmağ tervīḥe (22) ḥāçet ziyāde olduğı sebedden ve lezā'ı ḥarāret olmağ yorğun gibi ki aña i'yā dērler (23) ve kāhil olmağ ve esnemek temaṭṭī dērler ve gerinmekle teşāvüb dērler ve ıztırāb ve az (24) uyumağ ve seher ve zīk nefes olmağ ve tamarlar gerilmek geyrek mütemeddid olmağ ve (25) ekşer vaqt şudā' olmağ gāh olur ki şudā' la zārābān olur ya nī baş tamarları ḥareket (26) eylemek ve gönli dönmeğ ve birāz keşir olmağ müte'affin olmağ ve nabzı serī' ve 'azīm (27) olmağ ve bunūñ 'alāmetlerindendür evvelki dört 'urūğ ve nedāvet olmağ hummā_yı

[182b]

(1) yevmiyye bunūñ ḥılāfıdur ve dağı derlemekle ibtidā éder ve tüyleri ürperür ve (2) ditrer illā maṭbuqada ve miḥraqda degül bu ikinūñ gayrı 'ufniyyede (3) üşümekle ditremekle gelür ve 'ufniyyenūñ ekşerinde çok 'arāzlar bile vākı' (4) olur katı 'aṭaş gibi ve 'azīm şudā' gibi ve dili kızarmağ ve kulak ve kerb (5) ve ıztırāb ziyāde olmağ gibi kim bunları iḳtizā eyler müte'affin mādde (6) ṭabī'ati-y-ile muqāvemem eylemek ve nabzı gāh 'azīm gāh za'if olmağ ve bevl (7) şehīn ve müntin gālīz olmağ faşl şeyḥ ebū 'ali kānūnda eydür beden (8) efsānda olan nesne üç cins üzerine münḥaşırdur biri a'zādur ki (9) ruṭubetleri ve ervāḥı aḥlāṭ eylemişdür ke'ennehu beden-i insan ḥammām gibidür insānūñ (10) a'zāsı ḥammāmūñ dīvārlarına beñzer ve a'zānūñ içindeki aḥlāṭ ve ruṭubetler (11) ḥammāmūñ şuyuna beñzer ve dağı a'zānūñ içinde ervāḥ-ı nefsanıyye ve ervāḥ-ı (12) ḥayvānıyye ervā[h]-ı ṭabī'ıyye ve buḥārlar vardur ḥammāmūñ

hevāsına benzer ammā (13) harāret-i ġarībesi-y-ile evvelā müşte‘il olan oldur ki anı itfā eyleseler (14) mücāvirleri bārid olan eger mücāvirleri tīz bed olınsa anuñ itfāsı (15) lāzım gelmeye belki işti‘āl üzerine bākī qalmaq mümkün ola yine civārına (16) sühūnet vère evvelā teşebbüş etmek ma‘nāsı budur imdi beden-i insān ki (17) mezkūr üç nesneden hāli degüldür meşelā a‘zādur ahlātdur ervāhdur eger (18) hummā a‘zā-yı aşliyyeye teşebbüş eylese ola nitekim hammāmuñ dīvārları yansa (19) hevāsına ve şularına sühūnet gelür buña hummā-yı dıkk dèrler eger hummā evvelā (20) ihlāk-ı teşebbüş eylese andan şonra a‘zāya ماتى olsa nitekim issi şuyı (21) hammāma dökseler nitekim ılıca hammāmlarınun hāli böyledür evvelā şu mütesahhın olur (22) şonra civārları mütesahhın olur bu da hammāmlardan bir cinsdür hummā-yı hıltıyye (23) dèrler eger evvelā hummā ervāha teşebbüş eylese nitekim hammāmuñ hevāsına ittifaķen (24) harāret-i řarī olsa yāhūd hammāmuñ içinde kettān çöpi gibi nesne-i mu‘allaķ (25) od qosalar hevāsı mütesahhın olsa nār dīvārlara ve şuyına mulākī o (26) lmasa vāşıtası-y-ıla mütesahhın olsalar hummālardan bu dağı bir cinsdür (27) hummā-yı yevm dèrler zīrā bir günde mütehallil olur belki bir gün bir geceye varmaz

[183a]

(1) ziyāde laţif olduğı sebebden bu kısmet fuşulla münkaşım olur kısmetlere řarīb kısmetdür (2) gāh olur ki hummāyāt bir nice cihātla kısmet olunur edèrler ki hummā-yı hādddür ya ġayr (3) hādddür ve hummā müzmindür ya ġayr müzmindür ve hummādan ba‘zı nehārīdür ve ba‘zı (4) leylīdür ve ba‘zı hummā selīmdür ve ba‘zı āhirī ġayr selīmdür ve ġayr zalik (5) dördünci bāb hummā-yı şafrāvī ki māddeşi hāric-i ‘urūkdadır ‘alāmet-i (6) ibtidāsı ditremekle ve igne baturur gibi şedīdü’l-‘aziz ola ammā bürüdet az ola ve (7) harāret ziyāde lezā‘ bilmek gerekdür kuş‘arīret tüyleri ürpermekdür kişi bedende (8) ihtilāf bulmaqdür bürüdet ve çımkışmaq cihetinden cildde ‘azallarda ola (9) muqaddime süñükleri şınur gibi gelmek ki teksir dèrler ammā nāfiż ditremekdür (10) kişi a‘zāsını tutmağa mālīk olmaz ġayr arāvī harekāt şadır olur gāh (11) olur ki řavī bürüdet olur ammā řavī ditremek olmaz nitekim hummāyāt-ı balġamiyyede sevdāvīyyede (12) böyledür her bārī ki ditretmege sebep řavī olsa eger bürüdet eger harāretdür (13) ditremek řavī olur ve dağı bilmek gerekdür ki hılt eger hār eger bāriddür bir ‘uzvda (14) sākīn olsa ‘uzv mālūf olsa müteķaddir olsa ‘uzv anuñ harāretin ya bürü (15) detin idrāk eylemez kaçan ol ‘uzvdan intikāl eylese hareket etse eger şatı hareket (16) eylese eger za‘īf harāret sebebi-y-ile ki tefriķ eyler ya ġayrı sebeble ġayrı ‘uzva (17) mürür étdükde ol ‘uzv münfa‘il olur emr ġarīb bilmedügi nesne üzerine (18) mürür eyler huşuşen ki a‘şāb ‘azalāt üzerine mürür eyleye ditremek (19) vāķı‘ olur nitekim bir kimsenün üzerine issi ya şovuķ dökseler ürker ve ditrer (20) ve bir yerde sākīn şururken heyecāna ve harekete gelse ġayrı ‘uzva intikāl (21) étmedin ditremek vāķı‘ olur nitekim bir yerde maħūf şaraltı görseler kórķmaq (22) ve ürkmek olurdı gāh olur māddenün devā-i teninden harāret-i ġarīzeyeye dāhīl (23) bedene kaçar zāhir beden harāret-i ġarīziyyeden hāli qalür bürüdet ġālib olur (24) lezza‘ eyler ditremege başlar ve bu şafrāvī hammānuñ ‘alāmetlerindendir ifrātla ‘aşaş (25) ve gönli dönme ve kerb ya‘nī ġuşşalu olmaq ve qalaķ ya‘nī ārām olmamaķ ve ıztırāb (26) ya‘nī şatı harekete gelmek yerinden durmak gāh şevke gāh büyüge yabışmaq ve řaru (27) şafrālar kuşmaq ve nabzı serī‘ ve muhtelif olmaq ibtidāda ammā iltihāda müstevlī ve ‘azīm

[183b]

(1) ve serî' olur şafrâviyyet mütehallil olduğu sebebden ve kuvveti hafif olup nikâyet (2) az olduğu ecelden ve bu 'ufûnet üzerine olmak ve nârî olmak ve râyiha (3) sı hâdd olmak ve 'ırkla eylemek ve ekser bu hummâ mahrûrlara ve zahmetlülere ve riyâzete (4) cenklere 'arîz ve nahîf menhükîn ya'nî za'îflere ve müsahhan nesnelere isti'mâl (5) edenlere 'arîz olur ve bu hummânun nevbeti kaşîrdür dört sâ'atden toktuz (6) sâ'ate ya on sâ'ate varınca nevbet tamâm olur hummânun nevbeti hummâ tuttuğı (7) zamândur ancak ammâ hummânun devri hem tttup ve terk êtdüğü zamânun cümlesine dâler (8) 'ilâc üç nesnedür biri harâret-i ğarîbeyi itfâ eylemek ikincisi müte'affin hıltı (9) ihrâc êtmekdür üçüncü tedbîrdür muvâfık ğidâ-y-ıla muhtâr budur ki her şabâh (10) hindibâ tohtmı ve nîlûfer üçer direm ve terencübîn ve ağı zeker onar direm alup cüllâp (11) êdüp içmekdür ve ğidâsı mâ'i şa'îr yâhüd yigirmi direm temr-i hindî ki tuzlu (12) olmaya ve onar direm dahı terencübîn ağı şekerle issi şu-y-ıla hall êdüp içeler (13) yâhüd rummâneyn meşhûmeyn ola ya'nî içküsi-y-ile şıktılmış ola otuz altı (14) direm şuyından alalar onar direm dahı terencübîn ve ağı şekerle ğidâsı mâ'i şa'îr (15) yâhüd on dâne kara erük ve onar direm dahı terencübîn ve ağı şekerle ola (16) tâ altıncı güne varınca bu üslûb üzere gide andan sonra fâkihee naķî'i-y-ile ya (17) maţbûhı-y-ıla yâhüd zerdâlû naķî'i-y-ile tabî'ati telyîn êdeler naķî' demek (18) ıslatmağıdur yâhüd işbu maţbûhla telyîn olına şıfat-ı sinâmekî beş (19) direm benefşe eger kıru eger yaş ve nîlûfer ve hindibâ tohtmı ve ebe ğümece tohtmı her (20) birinden üçer direm ve kırmızı ğül yaprağı beş direm kara erük ve 'unnâb yigirmi (21) şer dâne ve tağ erüğü ve sibistân her birinden otuz dâne üç rıtl şuda (22) kaynadalar tâ kim bir rıtl kıala rıtl yüz kırk dört diremdür andan sonra içinde (23) on beş direm şîrhışt ve on beş direm terencübîn ezeler süzeler seher vahtinde (24) içeler âhir nehâra varınca şabr êdeler andan sonra kırk direm mâ'i şa'îr vâreler (25) eger maţbûhdan istikrâh êdüp içmege kâdir olmasa gerekdür ki kırk direm (26) şarâb-ı verd-i mükerrer ve yigirmi direm dahı sikencübîn-i sâdec iki (27) açalar içeler ammâ bu tedbîr yaz ğunleri ğâyet işler olup marîz ki ifrâtı 'ataş olduğı

[184a]

(1) vahtdadur ve illâ işbu huķneyi leyyine-y-ile ihtikân êdeler şıfat-ı huķne sinâmekî beş (2) direm ya yedi direm benefşe ve nîlûfer ve hindibâ tohtmı üçer direm kızıl ğül beş direm (3) 'unnâb ve sibistân ve erük yigirmişer dâne ve kepek bir avuç leblâb bir deste ve pâzû (4) yaprağı bir deste hıtmî bir tttam keşk-i şa'îr bir avuç cümlesin üç rıtl şuda (5) kaynadup tâ kim bir rıtl kıala dahı hıyârşenber ve şeker-i aħmer ve benefşe şarâbı ve benefşe (6) yağı onar direm kıatup süzüp ihtikân êdeler ve gerekdür ki himmetün 'inâyetün harâret-i (7) ğarîbeyi itfâ êtmege ziyâde ola istifrâğ hıltıdan illâ bu kadar vardur ki mezkûrdur (8) müleyyenler ve müberridlerle tabî'ati hummâ ibtidâ êtdikce telyîn êde ttturmak gerekdür temr-i hindî (9) gibi ve ğayrı mezkûrdur ve dahı gerekdür marîzun yeri meskeni bârid yer ola şimâl (10) yeli toktuna yaz ğün olursa eger kış ğün olursa mu'tedil yerde ola kıaçan (11) bedeni şafrâdan arınsa vâcibdür ki müberrid cüllâblarla tebdîl-i mizâc olına sikencübîn-i sâdec (12) gibi kıarpuz şuyı gibi ve semiz ot tohtmı südi gibi ağı şekerle ve sâdıku'l-bürüdet (13) şâfî şu gibi ammâ ditremek zamân ğeçdükte gerekdür ditremek zamânında ya ditremege (14) kıarîb olsa bârid nesne içincek ziyâde ditredür hâzer gerekdür huşuşen ki ğıbb (15) ğayr hâliş ola ahlâţ fecâcet vârer hâm eyler eger ma'de ve ciger kıavî ola (16) harâret-i ğarîbenün tîz lâkin gidermekdür bârid şunun 'acâyib fa'li vardur eger (17) bu hummâ-y-ıla su'âl olsa ya nahîye-yi cübnde veca' olsa

‘ilacı her şabāh şarāb-ı (18) benefşe ve terencübīn ve aq şeker onar direm alup cüllāb edüp içeler ve hindibā tohmı üç (19) direm benefşe nīlūfer dörd direm aq şeker terencübīn onar direm ğıdāsı (20) mā’i şa’ır eger bu tedbīrden şonra bākī ħummādan nesne kalursa mezkūrdur (21) bir daħı ishāl olına eger ħummā bi’l-külliyen zā’il olsa her şabāh sikencübīn-i sādec ve (22) güllāb onar direm ve kurş-ı tebāşīr müleyyen bir mişkāl ola içeler ammā bu mezkūrdur tedbīr (23) on dördüncü güne varıncadır eger on dördüncü gün geçmiş ola her şabāh semiz (24) ot tohmı otuz beş direm kadar alup sikencübīn-i sādec on direm içeler eger (25) telyīn artucaq ħācet olursa tebāşīr-i müleyyen bir mişkāl mā’i nakū’ otuz (26) altı direm ve terencübīn yigirmi direm cem’ edüp içeler ğıdāsı māyhōş enār (27) şu-y-ıla ve tağ erügi-y-ile ya temr-i hindī-y-ile yaş kabakla ola ve isfānahla yāhūd mürdümük

[184b]

(1) isfānahla ve yaş kabakla şıfat-ı kurş-ı tebāşīr müleyyen ki bu ‘illete nāfi’dür tebāşīr (2) iki direm ve terencübīn ħıyār içi bir ħıyār içi daħı ve kabak içi her birinden bir bucuq (3) direm keşīr şamğ-ı ‘arabī aq ħaşĥaş nişāsta her birinden nişf direm cemī’in dögeler (4) yumşaq ola bezr-i kaṭūnā lu‘ābı-y-ıla ħalṭ edüp gölgede kurudalar miqdār-ı şerbet bir (5) mişkāl ola bilmek gerekdür ħummāyātun şānındandır bedeni teshīn ve tecfīf eylemek (6) kurutmaq ziyāde taħlīl sebebi-y-ile ħālet-i ṭabī’isine iletmege tebrīd ve tertīb gerekdür (7) eger zamān yaz günleri olup marīz civān ve mizācı aşlı ħār yābis ve mizāc (8) ‘arzi daħı kezālik ziyāde tebrīde ve tertībe muhtācdur pes gerekdür ki her şabāh (9) kırk direm semiz ot tohmının ħalīb ve on direm sādec-i sikencübīn qarla (10) şovumış ola vèreler içe ammā eger ma‘de ve ciger za‘if olsa bundan ħāzer (11) gerekdür ve şarāb-ı ħışım ya’nī kavruk şarābı ve enār şarābı ve semiz ot tohmı (12) ve tebāşīr ħācet kadar içeler ammā eger nevbet günü olsa mā’i şa’ır vèr (13) meyeler nevbet geçince şabr edeler eger nevbet vaṭtı āħir nehārda gelürse mā’i (14) şa’ır şabāhla vèreler eger ħummā zāyil olup marāzun māddesi münkalī (15) olmuş ola göresin marīz ħammāma koyasın mu‘tedil ve ṭatlu şuyı gövdesine (16) dökseñ tā kim māddenün baqiyeleri gide ammā ħammāmnda çok ovmaqdan ihtirāz (17) edeler tā kim ta‘b ve zaħmet gelmeye ħammāmndan çıkdıkda çok zamān rāħat (18) ola tā kim büşresi ṭabī’i ħāletine yine ‘avdet eyleye andan şonra sikencübīn-i (19) sādec güllābla onar direm içeler yāhūd mā’i ħilāf ya’nī sögüt şuyı on (20) direm sikencübīnle içeler ve ğıdāsı enberbārīş ya ħabb-ı rummān temr-i hindī (21) bādem içi-y-ile ve aq şekerle bilic eti ve uvacuk balık razrāzı faşl (22) manşūrīde cālīnūs eydür ṭabībe gerekdür ki evvel gün ħummā ṭıtdı bile (23) kim ne aşl ħummādur yāhūd ikinci günde ya üçüncü günde bile dördüncüye (24) tecāvüz eylemeye ṭabībe yenbağı degüldür ve bu ħummāda ziyāde ‘aşaşdan gāh (25) olur ki hedyān söyler ħuşūşen marīz ħār mizāc ola cālīnūs (26) eydür kaçan ħādd ħummālarda bevl mā’i ve laṭīf sehāb olsa ihtilāṭ-ı (27) ‘aqla delālet eyler eger yine müteğayyir olsa ğalīz olup çok ebyaž rüsüb olsa

[185a]

(1) olsa ħummāsı münħall olup ‘aql yine rücu’ etmege delālet eyler eger ħummā-yı ħādd (2) lerde bevlün rengi kan gibi olsa marīz def‘aten helāk olmağa delālet eyler (3) ve kudemādan mu‘temedīn edèrler eger bevl ebyaž olsa berrāq olsa ħummā-y-ıla (4) olsa sersām ħādiş olsa gerekdür ki delālet eyler şafrā hep dimāğa (5) çıkmış bedende bevl rengin edicek kadar kalmamışdur eger sersām ħādiş (6) olup daħı bu ħālī üzerine bākī olsa mevte delālet eyler ebu

mansür (7) eydür bir civān gördüm kaçan karnı aç olsa ta'āmdan hālī olsa yatınca (8) hummāsı olurdu ğidā yeşe hummā zā'il olurdu bildüm ma'desinde şafrāsı vardır (9) fākihe şuyın içürdüm bir kaç meclis ishāl oldu bu 'ārıza zā'il oldu (10) beşinci bāb hummā-yı ğıbb hālāş ve ğayr-i hālāş beyān eyler ammā hummā-yı ğıbb (11) hālāş 'ilācı oldur ki maḥmūma nazar edüp görse eger kabz olup kuvvet (12) daḥı eyü ola gerekdür ki fākihe şu-y-ıla ishāl olına yāḥūd yigirmi direm şaru (13) helīlec kaynamış şuda bir gün bir gece ısladıktan sonra eleyeler muḥkem ovalar (14) süzeler yigirmi direm terencübīn ve rub' direm saḥmūniyā katup rāḥat gününde (15) seḥerde içeler ğāyet nāfi'dür hummāsı zā'il olur ve ammā ğıbb ğayrı hālāş bu (16) hummā şafrā-y-ıla balgāmdan ḥādiş olur müddeti tavīl olur neveti on iki sā (17) 'atden ziyāde olur bu hummānuḥ keyfiyyet terkībi çok dürlü tarīk üzerine (18) olur zīrā ki balgām mümkündür ki az ola ya çok ola ya rakīk ola ğalīz (19) ola ve şafrā daḥı cā'iz ki az ola ya çok ola ve cā'izdür ki muḥterik ola (20) ya ğayrı muḥterik ola cā'izdür ki şafrā-y-ıla balgām müsāvī ya ğayrı müsāvī ola (21) ammā ğıbb ğayrı hālāşla şaṭrū'l-ğıbbuḥ farkı oldur ki şaṭrū'l-ğıbb şafrā-y-ıla (22) balgām mümtezic ve mütteḥid degüldür anuḥçün nevetleri daḥı müfteriklerdür ve müteferikler (23) dür ki kaçan şafrānuḥ ḥareketinüḥ neveti gelse nabzı serī' olur ve 'aṭaş kat (24) olur ve lehīb ve kalaḥ ve ızırāb çok olur ve ditremek ve bürüdet (25) katı olmaz ve kaçan balgāmuḥ ḥareketi neveti gelse ditremek ve bürüdet çok (26) vāḳı' olur hem tavīl olur ve ḥarāret hummā-yı leza' olmaz ve 'aṭaş ziyāde (27) olmaz ammā ğıbb ğayr-i hālāşda balgāmı şafrā mümtezic ve mütteḥid olur anuḥçündür ki

[185b]

(1) her birinüḥ 'alā ḥiddeti fa'li zāhir olmaz gerekdür tamāmı 'ināyetün ḥılṭuḥ istifrāġına ve (2) āḥir içine şarf olına bu hummānuḥ 'ilācı 'asīrdür ve nuzc müşkildür ve taḥallül 'asīrdür (3) 'ilācı her şabāḥ hindibā toḥmı ve buyan dibi üçer direm on direm aḳ şekerle (4) cüllāb edüp içeler ve ğidāsı mā'i şa'īr noḥūdla ve rāzyāne toḥmı-y-ıla yāḥūd (5) her şabāḥ on direm sikencübīn-i sādec ve sükkerī gülbeşekerle cüllāb edüp içeler (6) ve gerekdür ki bu hummāda ya şu içmekden ve yaş yemişler yemekden ictināb eyleye yenbaġı (7) dür ki evā'il marāzda kavī müşhillerle ishāl olına ve ishālde ifrāḥ edeler (8) şafrā gidüp balgām kalmalı olmaya ki balgāmda ḥılṭ daḥı ziyāde olur ṭabībe (9) iḥrāc müşkil olur ve fevt za'īf olur bilā daḥı ziyāde olur eger şafrā 'alāmetleri (10) ğalīb olsa her şabāḥ üçer direm hindibā toḥmı-y-ıla buyan dibi ola ve dört (11) direm nīlūfer ve on dāne erük ve aḳ şeker terencübīn onar direm cüllāb edüp (12) içeler sekizinci güne varınca bu tedbīr edeler eger kārūrede nuzcadan eşer (13) zāhir olsa işbu maṭbūḥla ishāl olına şıfat-ı maṭbūḥ sināmekī beş direm (14) benefşe ve nīlūfer ve hindibā toḥmı ve rāzyāne toḥmı ve buyan dibi kazınmış irice (15) döğülmüş her birinden üçer direm ustūḥūdūs ki kara başlu dērler ve besfāyic (16) irice döğülmüş olalar dörder direm helīlec-i aşfer ve kābilī beşer direm kızıl (17) üzüm on direm kara erük ve 'unnāb ve sibistān yigirmişer dāne cümle (18) üç rıtl şuda kaynadalar tā kim birer rıtl kala andan sonra on beş direm ḥıyārşenber (19) ve yigirmi direm terencübīn ezeler süzeler seḥer vaktinde içeler āḥir nehāra varınca (20) şabr edeler eyü istifrāġ eyler şālīḥ ishāl olur āḥir nehārda mā'i şa'īr ki (21) anda noḥūd bile bişmiş ola içeler andan sonra bir iki üç gün rāḥat ola (22) kuvvet İcāb ettüğine göre katlana andan sonra işbu kurş-ı benefşeyi vēreler (23) şıfat-ı kurş benefşe şafrā-yı balgāmī şālīḥce ishāl eyler yābis benefşe iki (24) direm terbid-i ebyaz muşammaġ ola bir direm rubb nışf direm maḥmūde (25) ki meşvī ola tüffāḥile ya sefercelde nışf dāniḳ helīlec-i aşfer bir

(26) direm cümle yumşak döğüle şāfīca şu-y-ıla hālṭ édüp qurşlar édeler cümle (27) bir şerbetdür seher vaktında issi şu-y-ıla içeler yāhūd on direm aq şeker

[186a]

(1) cüllābı-y-ıla içeler eger bu hummāda balgām gālib olsa ‘ilācı üç direm buyan dibi (2) ve on direm sükkerī gülbeşeker cüllāb édüp içeler gıdāsı mā’i şa’īr nohūd ve tağ (3) yarpuzı-y-ıla ve dārçīnī-y-ıla bişmiş ola eger hıltı cigerün muhiddī tarafına mā’il (4) olsa ‘alāmeti oldur ki sağ tarafında şerāsīfde ya’nī geyrekler altında (5) sıklet ola gerekdür ki müdirr edviyyeler isti’māl olına rāzyāne tohmı ve kavun ve hıyāreyn (6) çekirdegi hālīb ya’nī döğüp şu-y-ıla ezüp bēzle südin çıkaralar içeler gıdālar (7) dan bevl idrār eyler nesnelere isti’māl édeler nohūd ve dārçīnī gibi ammā kavī müdirrler (8) den ictināb édeler kerefis tohmı gibi ve cezer-i berrī tohmı gibi eger mādde çekirdegi muḳa‘ar (9) cānibine mā’il olsa ‘alāmeti ma‘dede sıklet olmak ve kuşmak ya ögürmek ‘ilāc (10) ṭabī‘ati telyīn olına hıyārşenber ma‘cūnı-y-ıla yēdi mişḳāl ola ve yēdi direm daḫı (11) sināmekī bile ve on direm aq şekerle bu ‘illetde evlā ‘ilāc oldur ki marīz nevbet (12) güninde gıdādan men‘ olına tā kim kuvveti def‘ marāza ve māddeyi arıtmağa müstakillen (13) meşgūl ola eger kuvveti muhtemel olmasa nohūdla bişmiş mā’i şa’īr ve azacuk şekerle (14) ve bu ‘illetde aşveb oldur ki her şabāh sikencübīn-i sādec on direm ve sükkerī gülbeşeker (15) on direm alup cüllāb édüp içeler bundan tecāvüz etmeyeler ve şol edviyyeler ki ziyāde (16) mūlaṭṭif nesnelere cūr’et etmeyeler tā kim mādde laṭīf olup dimāğa şu‘ūt etmeye (17) ki sersām ihdāş etmeden havf vardur huşuşen ki şudā‘ı ola yāhūd dimāğı (18) za‘īf ola anuḳcūn bukrāṭ eydür ki hummāyı meşāyihda ve balgāmīlerde leyyince olur iken (19) maḡrūr olmayup ihtiyāṭla teshīn édeler bu ‘illetün şāhibine vācibdür ki (20) rāhat ola otura tā kim hılt mevzi‘inde muḳadder ola tura tā nuzc bulınca (21) eger hareket ve ta‘b ve riyāzete çekerse ahlāt harekete gelür raḳīḳ olur tamarlara (22) münteşir olur şālih hıltlara maḫlūt olur efsād eyler hummānuḡ māddeyi daḫı ziyāde (23) olur tenḳiyeden şonra sikencübīn-i büzürī ve qurş-ı verd içmek nāfi‘dür şan‘at-ı qurş-ı verd (24) kırmızı gül on direm sünbül ve buyan dibi bēşer direm ve hıyār çekirdegi içi ve hindibā (25) tohmı dörd direm yumşak döğüler rāzyāne şu-y-ıla hālṭ édüp qurşlar édeler gölgede (26) kurudalar miḳdār-ı şerbete bir mişḳāl eger hummā müzmin olsa ziyāde eglense ‘ilācı qurş-ı (27) gāfīt içmekdür andan şonra her şabāh on direm sikencübīn-i sādec ve on direm

[186b]

(1) sükkerī gülbeşeker ezeler içeler ve gıdāsı zīrbāc tavuḳ eti-y-ıla ve keklik eti-y-ıla ve dürrāc eti-y-ıla (2) ṭabī‘ati muhtebes olmağa ḳomayalar belki her hafta kuvvete ve ṭāḳate göre telyīn édeler ve ma‘desine (3) zīmād édeler ki ma‘deye kuvvet vère ve kızdura ve içinde olına nuzc vère işbu zīmād gibi (4) şıfat-ı zīmād-ı sük ve rāmik ve maşṭakī ve çitlemük şakızı ve lāden ve kızil gül berāber (5) alalar lādeni erideler bāḳīsun yumşak döğüler lādene hālṭ édeler ma‘deye yaḳu édeler (6) ammā acılıca édeler her hafta ḥammāma iledeler işbu nuṭulla taṭīl édeler şıfat-ı nuṭul (7) bābadya ve iklīl-i melik ki ḳoç boynuzı dērler ve merzencūş ve toraḳ ot ḳaynadalar (8) şuyın ḳarın üzerine ibriḳle ḳoç zamān dökeler bu ‘illetün mu‘ālicesinden gāfīt (9) olmayalar bu ‘illet tēz zamānda süddeye ve istiskāya intikāl eyler cālīnūs (10) eydür bir yigid gördüm bu hummā anı ṭutardı şayfuḡ āhirinden tā rebī‘e varınca ḳomadı (11) faşl maṣūrīde şaṭru‘l-ḡıbb mürekkebdür ḡıbbıla balgāmīyyeden eger şafrā ile balgāmuḡ (12) a‘rāzi

mütesāvī olsa şaṭrū'l-ğıbb ḥalāş dërler eger mütesāvī olmasa ğayrı ḥalaş (13) olur üç dürlüdür birisi oldur ki şafrā ğalib ola şafrānuḡ a'rāzı zāhir (14) ola nevbeti kaşır olmağ ve derlemek gibi ve şafrā kuşmak ve bevde ve birāzda şafrā (15) zāhir olmağ gibi ikinci oldur ki balğam ğalib ola mezkūrlaruḡ izdādı zāhir (16) ola üçüncü oldur ki şafrā-y-ıla balğam mütesāvī ola a'rāzı daḡı mütesāvī ola ve daḡı (17) eydür şaṭrū'l-ğıbb mürekkebdür şafrādan balğamdan gerekdür ki 'ilācı daḡı aña göre (18) ishāl edeler bir devā-y-ıla iki ḡıltı bile iḡrāc eyleye şıfat-ı devā ayāric-i faykarā (19) bir direm şaḡm-ı ḡanzal nışf direm 'uşāre-i afsentīn nışf direm ve maḡmude rub' direm (20) cümle bir şerbetdür içeler ve sedīdī eydür ma'cūn-ı levzi şafrāyı balğamı ishāl eyler ğıbb (21) ğayrı ḥalāş ve şaṭrū'l-ğıbbı zā'il eyler eyü devādur mülükīdür altıncı bāb ḡummā-yı muḡriḡdedür (22) şafrāvī ḡummālardandır ammā māddeşi daḡı 'urūḡda ya cemī'-i 'urūḡda müte'affin (23) olmuşdur yāḡūd ma'de ağızlarına ḡarīb yerlerde ve cigere ḡarīb yerlerde (24) nevāḡī-i ḡalbde müte'affin olmuşdur ḡalbe süḡūnet vërür incedür bu ḡummā lāzımdur (25) dā'imādur müfāreḡat étmez müştedd olur ya'nī ğāḡ biraz ziyāde intikāş gösterür ğıbb-ı (26) ḡalāşdan bunun a'rāzı daḡı eşiddür ekşer bu marāz civānlara ve şıbyāna 'arız (27) olur ammā şıbyānda ḡavfı ve ḡaṡarı azdur mizācları ruṡūbet üzerine olduğı

[187a]

(1) sebebden yigidlere 'arız olsa şa'bdur maḡūfdur mizācları nārī ve ebḡere keşire (2) olduğı sebebden marāza ma'īndür ve meşāyīḡa az vāḡı' olur ammā eger vāḡı' olsa tīz (3) helāk eyler zīrā bunlara degme belā-y-ıla 'arız olmaz illā meger kim 'illet ziyāde ḡavī ola (4) ṡabī'atleri ve ḡuvvetleri za'īfdür muḡāvemette ḡaşırlardur 'alāmeti ḡummanuḡ lüzūm ve (5) ḡārūrenuḡ nāriyyeti ve ḡatı şufreti ve nabzınuḡ sür'ati ve tevātiri ḡatı 'aṡaş (6) ve kerb ve ḡalaḡ ve ıztırāb ve seher ve ḡuşūnet-i lisān ve şufret yāḡūd (7) sevdāvī ve 'ırḡ muḡtebes olmağ illā buḡrān ğünlerinde ve şudā' ve hedyān ve (8) iḡtilāṡ-ı 'aḡl'ūr-ı 'aynenyn ya'nī ḡuḡurlanmağ ve ṡuluḡ ṡamarları segrişmek ve içi (9) gelmek kürrāsī şafrā gelmek ya'nī ğendene gibi yeşil şafrālar ḡıḡmağ 'ilāc hemān ğıbb ḡalāş (10) 'ilācdür ve daḡı her şabāḡ temr-i hindī ve aḡ şeker ve terencübīn onar direm ve ḡara erük (11) on dāne ve ğıdāsı mā'i şa'īr benefşe-y-ile ve nīlūfer ve ḡaşḡāş toḡmı-y-ıla bişmiş (12) ola yāḡūd mā'i rummāneyn ekşer ve ṡatlu enār şuyı kim içküsi-y-ile bile şıḡılmış (13) ola otuz altı direm ve aḡ şeker ve terencübīn onar direm ḡaltı edüp içeler ve (14) ṡabī'atin fākihe şu-y-ıla ve zerdālū naḡī'-i-y-ile ya'nī zerdālū ḡoşabı-y-ıla ya fākihe maṡbūḡı-y-ıla (15) telyīn edeler ve ṡabī'ati ḡabz olmağā ḡomayalar tā kim mādde yuḡaru başa ḡıḡup sersām (16) étmelü olmaya ve nışf nehārda şādıḡu'l-berd şu içüreler ḡāle nebī şallallahu 'aleyi ve sellem (17) الحمى من فيح جهنم فا برد وها با لماء ya'nī cehennem yellerindendir tebrīdde ve tertībde (18) mübālağā étmek gerekdür iṡfāya sa'y étmek gerekdür te'ḡīr eylemek bu aşl-ı marāzda ḡaṡar (19) dur eger 'aṡaş ziyāde olsa ve maṡbūḡa meyl olmasa ya ğaşeyān olsa ki maṡbūḡ (20) içincik ḡay' eyler gerekdür ki 'ilācında ḡırḡ mişḡāl şarāb-ı verd-i mükerrer ve yigirmi (21) direm sikencübīn-i sādec iki men men iki yüz ḡırḡ diremdür ḡarla içeler bu dedıḡümüz (22) tedbīr su'āl bile olamayacaḡdur ammā eger su'āl 'arız olsa ḡuşūşen ki seherle bile (23) olsa 'ilāc her şabāḡ on direm şarāb-ı benefşe ya şarāb-ı ḡaşḡāş her ḡanḡısı (24) olursa on direm terencübīnle içeler ve ṡabī'ati işbu maṡbūḡla telyīn edeler (25) şıfat-ı maṡbūḡ sināmekī beş direm ḡuru benefşe ve nīlūfer ve hindibā toḡmı ve ebe (26) ğümece toḡmı üçer direm sibistān ve 'unnāb yigirmişer dāne cümlesi üç rıṡl (27) şuda ḡaynaya tā kim birer rıṡl ḡala ya'nī yüz ḡırḡ dört direm ḡala ve şırḡışt

[187b]

(1) ve terencübîn yigirmişer direm ezeler süzeler seher vaktında içeler o āhir nehāra varınca (2) şabr edeler tā kim gökçek ishāl eyleye andan sonra āhir nehārda mā'i şa'ir her hālde (3) telyinden ve tebridden hālî olmayalar eger görseñ ki mariz hedyān söyler sözün (4) ezdürür gerekdür ki başın kazıdalar kettān bezin sirke-y-ile güllābla ve şandaleyn ve gül (5) yağı-y-ıla ısladup depesine eñse tarafına uralar tekrār be-tekrār sāt be-sāt (6) yakuyı yeñileyeler yāhūd şandaleyn ve güllāb ve sirke ve hıyār şuyı ve sögüt (7) yaprağı şuyı ve kız emzürür 'avrat südi alalara ağız köpük kārūreye (8) katup muhkem çalkalayup lahlaha edeler ya'nī koğalar eger katı seher 'ariz olsa (9) kayıramaz şarāb-ı haşhāş yaladalar gece-y-ile ammā eger ru'af olsa ya'nī burun (10) kanasa şakınalar ki ifrātla akmaya 'azim haşardur kuvvet sakiş olur ve şafrā (11) hiddet ve şiddet bevl şafrāyı ta'dil eden kandur ve gerekdür... meskeni şimāle (12) karşı temkīn yerlerde ola güllābla şulanmış ola altına sögüt yaprağı ve (13) kabağ yaprağı ve etrafına yeşil çanaklarla tolu şulu ola ve önünde hıyār ve (14) mārul ve yaş kabağ ve alma ve ayva ve yaş benefşe ve nılüfer döğülmüş gerekdür ve (15) mürevvehe ya'nī pelizeye güllāb saçup tervih edeler ve gögsine güllāb ve (16) şandaleyn ve kafür süreler bu dedigimiz zamān yaz gün katı issi olsadur (17) ammā eger şitā ya'nī kış günleri olsa mesken mu'tedil olsa bārid nesnelere ki dimāğı (18) muqavvī ola benefşe ve şandaleyn gibi ve güllāb koçulayalar eger bedeni istifrag olinsa (19) tamarları şafrādan arınsa her şabāh elli mişkāl semiz otı tohmı südin cüllāb edüp (20) iče yāhūd karpuz şuyı ya hıyāreyn şuyı her birinden elli direm ve bir mişkāl (21) müleyyen kurş-ı tebaşirle içeler gıdası mā'i-şa'ir haşhāş tohmı-y-ıla ve benefşe (22) nılüferle bişmiş ola on dört gün geçince bu üslub üzerine ola (23) lar andan sonra cüllāb-ı sikencübîn ya şarāb-ı tüffāh ya şarāb-ı hummāz güllābla (24) içeler ve gıdası hātun tuzluğı-y-ıla ola ya tağ erügi-y-ile ya temr-i hindī-y-ile (25) ya habbū'r-rummānla bādem içi-y-ile belecile ola eger kalkup harekete kadir o (26) lı-y-ısa yigirmi günden sonra hammāma girdireler ammā gerekdür ki hammām mu'tedil olsa (27) tā kim girüp gelmeye hammāmdan çıkacak gerekdür ki meslahda ya'nī şoyunacak yerde

[188a]

(1) bir zamān yunalar tā kim büşreleri buruna gelse harāretleri sakin olsa humret geđe andan sonra (2) şarāb-ı tüffāh ya sefercel her kanşısı olursa on direm alup on direm dağı (3) güllāb katup içeler yāhūd sikencübîn-i sādicle güllāb ve hilāf şuyı ya'nī (4) sögüt şuyı onar direm içeler ve libāsına şandal ve güllāb efşān edeler ve (5) māyhōş enār yāhūd ekşi ayva ve hıyār içi ve karpuz ve kuru zerdālū (6) ve yaş erük ya şeftālū kurusı ve sikencübîn seferceli ve şarāb-ı rummān ve şarāb-ı (7) tüffāh ve şarāb-ı līmū[n] velerler faşl mahrūka şafrā ishāl eyler nesnelere ishāl (8) etmek gāyet nafi'dür muhammed bin zekeriya manşuride eydür evā'il emrāz-ı hādd (9) lerde imtilā zāhir olsa tā kavī olsa ya reddī olsa şiddet-i a'rāzından (10) ma'lum olur kuvveti sakiş olmazdan evvel istifraga çare gerekdür ve illā sonra (11) ishāl vesā'ir istifraglara za'f māni' olur emr-i müşkil olur ve manşuride (12) eydür her geđe temr-i hindī şu-y-ıla arık şuyı içeler illā meger kim tabi'at günde (13) bir iki def'a gelür ola ve seherde kurş-ı kafūrla mā'i şa'ir içmege mülāzım ola (14) ve gündüzde kabağ şuyı ve hıyār şuyı ve karpuz şuyı içürelere ve etmegi şu-y-ıla (15) yuyup yedürelere ve dağı eydür eger tabi'at katı giderse arpa suyun mümsik (16) kurş-ı tebaşirle ve sikencübîn ve cüllābdan ictināb edeler

ve enār rubbı ve alma (17) ve ekşi ayva-rubbı veler eger hedyān söylerse ki ziyāde ihtilāf-ı ‘aql gözine (18) başına tāze sūd şagalar ve burnuna benefşe yağı sa‘ūt edeler ihran hekīm (19) eydür mahrūkda bārid şu içmeyeler nuzcdan öñürdi zīrā aqbelü’n-nuzc bārid (20) şuya meşgöl olinsa hummā geç gider ve mādde galīz olur şiddete hāşıl (21) olur ve bukrāt hekīm eydür bir kimesne maħarriķa olsa andan ditremek hādīs olinsa (22) hummāsı münħall olur yedinci bāb muṭbıkadadır hummā-yı muṭbıķa demevī (23) hummādur ki lāzıme ve dā‘imādur muṭbıķa dēyü tesmiye olındı devām üzerine olup (24) fetret ya‘nī gāh sūkūn gāh müştedd olmaz bir qarār üzeredür ğıbb-ı halāşda ve (25) muħriķde fetret zāhir olur ya‘nī ğāyet müştedd olur sākin olur muṭbıķa gece gündüz (26) bir qarārdur dā‘im ve lāzımdur zīrā dem dāhil-i ‘urūkda ve ürde dēdükleri sākin (27) tamarlarda müte‘affin olur gāh olur bu hummā ķanı bedende çok olup galāyān bulsa

[188b]

(1) ķaynasa ‘ufūnet bulmadan daħı hummā ihdās eyler mücerred galāyān-ı hummā ihdās etmekde (2) kifāyet eyler demek keşret olduğı sebebden ħarāret-i ğarīziyye muḥteķin olur buña (3) sūnūhus dērler bu daħı hummālardan bir hummādur sebebi bu hummā-yı muṭbıķanuñ imtilādur (4) ve sūdde ki lāzımdur ħarāret-i ğarīziyye muḥteķin olur ekşer riyāzetden ve ta‘bdan hādīs (5) olur ħuşūşen ki mu‘tād olmış olmaya ve istifrāğı terk edüp daħı def‘aten (6) riyāzet eylemekden hādīs olur bu hummānuñ eşnāfı üçdür evvelki şınıf mütezāyiddür (7) tā nokşān bulınca ve hummā bedenden müfāreķat edince müte‘affin olan müteħallil olandan (8) ekşer olur bir nice sebebden olur miķdārı keşirdür kaçan bir cüz’ müte‘affin olsa (9) ‘ufūnet ekşer eczāsına sirāyet eyler hummā mütezāyid olduğı hālde da‘im olur (10) yāħūd ruṭūbet keşir olup mā‘iyyeti ğalebe edtüğü sebebden ‘ufūnet bir cüz’den (11) ekşer cüz’e sür‘atle varur yāħūd kuvvet-i müdebbere za‘īf olup bedende ķan a‘lā mā-yenbağı (12) ħıfz edemez aña ‘ufūnet sür‘atle yētişür müte‘affin olan eczānuñ taħliline ķadar (13) olmaz müte‘affin müteħallilden ziyāde olur yāħūd bedeni müteħalħal olmaya belki mütelezziz (14) ve mütekāşif ola müte‘affin olan cüz’ tēzcek müteħallil olmaz cüz’-i āħire manżum olur (15) tēzcek müte‘affin olur ve tervīħ daħı az olur münāķıs müzāyāķa üzere olduğı (16) sebebden müte‘affin müteħallilden ziyāde olur bir ķışım şerrdür ħaṭarnākdur ikinci şınıf (17) mütenāķışdur bu evvelki ķışımuñ zıddıdır bunda müteħallil olan mādde müte‘affin (18) olan māddeden ekşerdür bu şınıf eslemdür ħaṭar azdur üçüncü şınıf (19) ħālet-i vāħide üzerine ṭurur mütezāyidden mütenāķışdur mütesāvīrdür bu hummā-yı (20) muṭbıķa gāh olur ki muħarriķeye intikāl eyler ve ħār-ı sersāmīyye intikāl eyler maħūfdur (21) gāh olur ki keşir-i ğuss intikāl eyler nisyāndan bir nev‘dür eger bu hummāda ħaşef (22) belürse ħaşef dēdükleri uvacuk büşürcüklerdür ki cildün suṭūħında çıkar (23) eger ķara ve yeşillige mā‘il olsa ‘alāmeti müvettiddür ‘alāmeti hummā-yı muṭbıķa (24) yüzi gözi aħmer olmaķ tamarlar ṭolmaķ ve ṭuluñ tamarları daħı ṭolmaķ ve gerilmek ve (25) zīķ nefes olmaķ ve kesel olmaķ ve ķārüre aħmer olmaķ ve galīz olmaķ ve (26) ağız lezīz olmaķ ve nabz ‘azīm olmaķ ve mümtelī ve serī‘ olmaķ ve ħarāret muħarriķe ķadar (27) olmamaķ ekşeri sūbāt ve ‘asr-ı kelām olur eyü ‘alāmet degüldür ve tüyi ürpermek

[189a]

(1) olmaz ğıbbā müstedd olmaz nitekim muharriķde olurdı ‘ilācı ol ğün ya ikinci ya (2) üçünci ğün ekħelden ya bāselīķden faşd édeler kuvvete ğöre ve sinne ğöre ve vaķta (3) ğöre ķan çıkaralar eger řāķat ğetürse ğaşy olunca aķıdalar bu ğummā çok ķan çıkar (4) mağla tēz zā’il olur eger sinn ve ķuvvet ve mizācı vefā eylemezse az az ķan çıkaralar (5) ya ru‘āfla ya ğacāmatla her řabāħ temr-i hindī ve aķ şeker ve terencübīn onar direm bārid (6) řuda ğall édüp içeler yāħūd içğüsü-y-ile řıķılmıř enāreyn şuyundan otuz (7) altı direm alup aķ şeker ve terencübīn onar direm ķatup içeler yāħūd ķan sırı (8) rubblardan ķoruķ rubbı ğibi ve līmūn ve sefercel rubbı ğibi her ķanķısı olursa (9) on direm alup ķarla içeler ve ğıdāsı mā’i řa‘īr řabī‘ati telyīn olına ķara erük (10) rubbı-y-ıla ve zerdālū ğořābı-y-ıla yāħūd fevāķih ğořābı-y-ıla terencübīn ve řīrħıřt (11) içeler ve yemişler şuyı eger çok ķan çıkmağla ķuvvet za‘īf olsa ğıdāsı mā’i řa‘īr (12) bilic eti-y-ile ola ve beden bu mařbūħla istifrāğ olına şıfat-ı mařbūħ sināmekī bēř (13) direm benefşe ve nīlūfer ve hindibā toħmı ve kıızıl ğül yaprağı üçer direm ve temr-i hindī on (14) direm ve ķara erük ve ‘unnāb yigirmişer dāne sibistān ve şağ erüği her birinden (15) kırķ dāne cümlesin üç rışl řu-y-ıla ķaynadalar tā kim bir rışl ķala ya ‘nī yüz kırķ dōrt (16) direm ķala andan şonra içinde řīrħıřt ve terencübīn her birinden on bēřer direm alup (17) süzeler seħer vaķtında içeler ve āħir nehāra değlü řabr édeler andan şonra āħir nehārda yigirmi (18) direm mā’i řa‘īr içeler eger ğarāret ķavī olup ‘aşaş ziyāde olursa ‘ilācı bezr-i ķařūnā (19) lu‘ābı ve ayva lu‘ābı her birinden on direm ve bādem yağı bēř direm ve řebāřīr (20) nışf direm ve dilin ve dişlerin her ğün üç def‘a ğülābla sirke-y-ile yuyalar (21) andan şonra dili üzerine bezr-i ķařūnā lu‘ābı ve ayva çekirdeği lu‘ābı benefşe yağı-y-ıla (22) süreler ve eger su‘ālı varısa ‘unnāb řarābı nāfi‘dür eger su‘āl yoğısa ķoruķ (23) řarābı ya līmūn řarābı ya ağağ ķavun řarābı ve ğıdāsı mā’i řa‘īr mercimeķle sirke-y-ile (24) ola ve altına sōğüt yabrağı ve ķabaķ yabrağı dōřeyeler ve eřrāfına ķabaķ ve ğıyār (25) ve ayva ve alma dōğeler ve yeşil ķanaķlarla řolu řu ķoyalar ve řimāl yēli řoķunur yērde (26) yata ğülābla şulayalar eger marīz ki meskeni řovuķ olup řimāle ķarřu olursa (27) ğabbdur ammā muħķemce örtü ğereķdür hemān bārid hevāyı istiřāķ eyleye ağzın burnın

[189b]

(1) örtmeyeler tā kim ğarāret-i ğarībenūğ iřti‘ālin ğidere şırdı ve yūreği řafā süre eger bedeni ağuķ (2) olsa bārid hevā mesāmlar sedd eyler ğarāret dāħil-i bedene meyl eyler ğummā daħı ziyāde olur eger bu (3) ğummā-y-ıla su‘āl olup ve şırdında ğeyreklerde veca‘ olsa ‘ilāc her řabāħ benefşe ve nīlūfer (4) üçer direm alup ve ‘unnāb ve sibistān onar direm ve aķ şeker ve terencübīn onar direm (5) alup cüllāb édeler içeler ve řabī‘at benefşe řarābı-y-ıla terencübīnle ve ğıyārřenber her birinden (6) yigirmişer direm ola cüllāb édüp içeler eger seħer ğaft daħı olursa ‘ilācı ğıdā’iyyet de (7) řarāb-ı ğařħāř on direm alup issice řu-y-ıla ğall édüp içeler eger emrāz-ı ğāddden (8) buħrān-ı rābī‘den tecāvüz étmese ve ķuvvet daħı ķavī olsa řarāb-ı benefşe iķtiřār édeler (9) ve ğünde hemān böğüre ğıdā vēreler otuz direm miķdārı mā’i řa‘īr ola ve ğecelerde iřbu (10) řarābdan on direm ķadar yalayalar ğāyet nāfi‘dür şıfat ķara erük elli dāne ve şağ (11) erüği altmış dāne ve temr-i hindī yigirmi direm yētmiş iki direm cümle üç rışl řu-y-ıla ķaynaya (12) tā kim yüz kırķ dōrt direm ķala süzeler řāfī édeler andan şonra māyħōř enār şuyı (13) ve ağağ ķavun şuyı her birinden birer rışl alup üç rışl daħı řu ķatup ķaynadalar tā kim (14) birer rışl ķala süzeler řāfī édeler daħı māyħōř enār şuyı ve ağağ ķavun ikisinūğ şuyı (15) her birinden bir buğuķ rışl ķatalar mu‘tedil odla ķaynadalar tā kim yarısı ķala andan şonra (16)

aķ Şeker birer rıtl ve glb bir rıtl katup kaynadalar kpgin alalar dağı indreler her (17) gece on direm tenvl deler eger marz za'if olsa Şire ve gl ya'n yeyegen olsa (18) gerekdür ki günde m'i Şa'ir iki def'a vreler teccesss olına eger tabi'ati muhtebe olırsa (19) hıyrŐenber fulsı-y-ıla ve terencbnle ya temr-i hind-y-ile erükle ve tağ ergi-y-ile ve zerdl (20) krusı-y-ıla ve terencbnle ve ŐirhıŐtla eger bunlara kdir olmasa za'if olsa (21) Őflarla hıtmden ve tzdan ve brağdan ve kıızıl Şekerle Őf dp isti'ml deler (22) yhd terencbn alup Őf dp getüreler eger bunlarınla ishl olmazsa hkne (23) y-ile telyn deler Şifat-ı hkne benefşe ve nlfer cer direm sibistan otuz dne bulđur (24) gibi dglmŐ arpa ve pz yaprağı bir deste cümle iki rıtl Şu-y-ıla kaynadalar t kim nışf (25) rıtl kla süzeler Őf deler on direm kıızıl Şeker ve beş direm mrr ve benefşe (26) yağı on direm katalar hkne deler andan Şonra sikencbn-i sdece ve krŐ-ı tebŐir (27) mleyyine ile tabi'ati telyn deler clns eydür demden olan humm s'ir hummlarla

[190a]

(1) mürekkebe olmaz zr 'ufnet eger demde olursa her hılt 'm olur bu kavlı-i hağ szidr (2) zr s'ir ahlt kanla mmtezcdr kanla mağltdur kaçan faşd olınsa bir zarf (3) içine aķŐa mŐhddr ve kıta ki bedende marzdan dağı bağıye klsa mütehallil olmasa (4) 'urkda henüz bağı' olsa 'ilc üç direm hindb toğm ve beş direm dağı hindb (5) kkinnğ kağı Şu-y-ıla kaynadalar Őf deler dağı on direm sikencbn katup içeler (6) yhd her Őabh işbu sikencbn-i bzrden içeler Şifat-ı sikencbn-i bzr (7) bezr-i hindb ve bezr-i keŐŐ cer direm ve hindb kkinnğ kağı ve kebere kkinnğ kağı (8) ydiŐer direm ve kavun toğm ve hıyreyn toğm beşer direm cem'in dögeler tarđana gibi ola (9) iki rıtl Şu-y-ıla ışlayalar ve nışf rıtl ya'n yetmiş iki direm sirke Ődku'l-humziyye (10) ey sirke ola katalar içinde bir gün bir gece ışladalar andan Şonra od üzerine koyup (11) kaynadalar t kim rub' gde andan Şonra indreler elle ovalar dağı kettn bzinden süzeler bir men (12) aķ Şeker katalar ya'n iki yüz kırđ direm aķ Şeker katalar kaynadalar t kim cllb kıvmn (13) bula andan Şonra indreler isti'ml deler amm Şol hummlar ki haric-i 'urkdan kanuğ (14) 'ufnetinden 'arz ola hummyt-ı evrmdur dimğda 'arz olan veremler gibi (15) ki sersm drler ya đıŐsında ya lt-ı teneffüste ya ma'dede ya bgrnde ve iğkde (16) olan evrmlar gibi ve dde ve tlağda ve cgerde olan evrm gibi cem'sinnğ (17) 'ilc mezkrdur mevzi'inde faşl manŐrde muğammed bin zekeriya eydür eger (18) faşd te'hr olına katı brid Şu içmege i'timd olınsa gerekdür ki gyet katı Őovuđ (19) Őuy Şöyle içe ki haŐar ola ya'n Őye ve irt'd ola ya'n ditremek dağı ola haŐıl (20) Őmek ditremek derecesine varınca gyet brid Şu içe katı katı yuda süzerek (21) içmeye iğerye kuvvetle tkna eger harret synrse minnet hdya ve ill yine 'avdet (22) eylerse tekrr yine içe t kim humm leyyince olınsa andan Şonra leyyinceyi humm tedbrin deler (23) mücerreb tedbrdr imtiğn eyledüm çok kimesneyi halŐ eyledüm 'azm hağarlardan (24) krtardm Őovuđ Şu iğmegi gyet eydür meger kim humms ma'dede verem olmağdan (25) ola yine brid Őuy terk tmek olmaz hağete gyet olıncağ verem dağı o olursa (26) amm eger bir yerde dağı eydür eger harret katı müştedd olup 'ataş gyet olsa (27) gyet brid Şu içmekden gyr halŐ yokdur Şöyle içe ki Őye ditreye Őovuđ

[190b]

(1) şu içmenün zararlı degüldür illā hummānuñ müddetin tavīl eyler çok zamān sürer ve ihşāda (2) olan evrāma şalābet vērür ammā ifrāt harāret olan helāk ēde yürür iki zararun (3) kankısı eşiddür ve dahı eydür eger muṭbıkada faşd eylemek fevt olsa vācibdür ki (4) ekşi rubblar hummāz-ı rubb ve ağaç kavun rubbı ve temr-i hindī gibi nāfi'dür demek 'ufūnetin men (5) eyler ve ḥiddetin giderür hipokrāṭīs hekim eydür emrāz-ı ḥāddlerde mā'i şa'ir içmek (6) ve mā'i 'asel içmek eyüdür ammā yēdi şu bir 'asel ola maḫşūd ālāt-ı haızmda olan (7) fuzūlı bevle iḥrāc eylemek gerekdür ve süddeleri tefṭīḥ eyler ve cālīnūs eydür eger maḫmūmlarun (8) ma'desinde şafrā olsa mā'i 'asel içmeyeler eger ma'desinde ḥumūzat ya'nī ekşilik varsa (9) mā'i şa'ir içmeyeler sekizinci bāb hummā-yı balgamiyye dā'iredür her gün ṭutar yine (10) şalivērür muvāzıbe ve bir tesmiye eylemişdür bu hummā balgāmuñ ḥāric-i 'urūḫda mūte'affin (11) olmasından ḥādiş olur inşāllah te'ālā bu bābuñ āḫirinde faşda beyān olına ki (12) ḥāric-i 'urūḫda yerlerde mūte'affin olur ne yerde mūte'affin olduğına 'alāmetinedür (13) dēyü hummā tavīldür zevāl 'asīrdür ḥuṣūşen ki kış ve güz günlerinde ṭonmuş ola (14) bu hummānuñ dahı sā'ir hummālar gibi evkātı vardur eḳall müddeti on sekiz sā'at ṭutmaḫdur (15) ve inḫiṭāt ve inḳılā' kırık günle altmış gün arasında olur eslem oldur ki nevbet (16) ḳaşīr ola ve derlemek keşīr ola zīrā 'ırḳ-ı keşīr olmaḫ māddenün ḳilletine ve vürḳatına delālet (17) eyler ve bedenün taḫalḫulına delālet ve mūte'affin olan balgām gāḫ olur ki ricācı olur gāḫ olur ki (18) māliḫ olur gāḫ olur ki balgām ḫulv olur gāḫ ḫāmiż olur 'alāmeti ḳavī ditremekle ibtidā'i (19) eyler sūḫūnete tēz varmaya ve bu hummānuñ ḫarāreti ḫādīce ya'nī teheyyūc olur 'aṭaş olmaz (20) iştihāsı sāḳiṭ olur ve yüzinde teheyyūc ya'nī şişkince ḳabarıḳ olur ve yüzi (21) şaru olur ḳuşmaḫ ve ögürmek göñli dönmeḫ ve agzında tükürük çok olmaḫ (22) eger hummā balgām zücācīnün 'ufūnetinden ḫādiş olsa bürüdet ve ditremek (23) ḡāyet çok olur eger balgāmı ḫāmiżün 'ufūnetinden ḫādiş olsa bürüdet (24) ve ditremek def'i başlamaz belki eṭrāfında ya'nī elden ayakdan az az ibtidā eyler ḫattā tederice (25) ḳar gibi olur sūḫūnet olmaz illā kedd-ile 'asrla ḳızdurmaz belki az az (26) yine bürüdet 'avdet ēdereḫ ḳızdurmaḫa bıraḫur hummāda ḡaşy çok 'arız olur (27) fem-i ma'de za'if olduğı sebebden ve iştihā sāḳiṭ olur eger hummā balgām-ı ḫulvdan ḫādiş

[191a]

(1) olsa evā'ilde tüyleri ürpermek ve ditremek nevbetlerden az nevbette 'arız olur (2) zīrā bu hummāda ḫiddet ve ḫarāret şafrādaki gibi degüldür ve bürüdet dahı balgām zücācī (3) deki ve balgām ḫāmiż gibi degüldür gāḫ olur ki nevbet evvellerinde ziyāde ḫarāret ve āḫirinde (4) şıḳlet 'arız olur sebebi oldur ki 'ufūnet-i balgām ḫulve ve māliḫe ve raḳıḳa tēz vāşıl (5) olur andan şonra ağlazına ve ibridete vāşıl olur gāḫ olur ki ḫarāret evvelde za'if (6) ve buḫārī olur andan şonra ilki bir 'uzv üzerine ḳosañ ḫarāreti ḳoya ihşās eyleser (7) hummāyāt-ı balgamiyyede nedāret ve yaşlıḳ çok olur ruṭūbet çok olduğı sebebden (8) ve derlemek azdur balgāmda lüzūcet olduğı sebebden balgāmīnün eḫaşş delā'ili ḳilleti (9) 'ırḫdur ve dahı 'aṭaş az olmaḫdur allahım meger ki balgām māliḫ ola yāḫūd 'ufūnet ziyāde (10) ola ve bu hummānuñ şāḫibinün günü yeşillikle şaruluḫ arasında olur beyāzdan dahı (11) eşer olur ḫattā cümle ḳalāy rengi gibi olur ve levni ḳızıl olmaḫ az vāḳı' olur nabz za'if (12) ve münḫafīz olur ya'nī aşıḫa ḫareket eyler ve şafīr olur mūtefāvit olur şonra mūtevātir (13) olur ḡāyet nabz 'azīm oldur ki ṭola ve 'arza ve 'umḳa ziyāde bu ucunda bile noḳşān (14) üzerine olsa şafīr dērler nabzı serī' oldur ki ṭabī'ī nabzuñ ḫareket zamānından (15) bunun ḫareket zamānı aḳşar ola eger sūḳūn zamān aḳşar olsa mūtevātir dērler (16) eger sūḳūn zamān aṭvel olsa mūtefāvit dērler nabz ḳavī

oldur ki barmaklara kuvvetle (17) tokuna eger başarsan hareket bātil olmaya başmağla yeglemeye hattā barmaklara girer gibi gele nabz (18) za'if bunun hilāfidur barmaklara kuvvetle tokunmaz başarsan belürmez ola barmakların (19) etine girer gibi gelmese belki hıç belürmeye mürekkeb ola ammā kārüresi evvel emrde (20) ebyaz ola raķık ola südde ve bürüdet ziyāde olmak sebeble şonralarda kārüre (21) 'ufünete ziyāde olduğün ve mükedder ya'nı bulanık ola nuzcda yaramazlık olduğu (22) sebebden ve bu hummānuñ 'alāmet-i kavīyyesindendür neveti on sekiz sā'ate varup ve (23) terk zamānı altı sā'at olmak ve terki dağı inen hüsñ ve şādık olmayup küdüretten (24) hāli olmamak zīrā mādde gālīzdür ve yelmişkdür ve dağı balğamīnuñ ekşer devri (25) gāşy-ıla gelür mādde yaramaz olduğu sebebden ekşer bu hummā-yı balğamīlere ve ruṭübet (26) gālīb olanlara ve oğlancuklara ve 'avratlara ve pīrlere 'arız olağan olur ma'(27) hazā ṭavīl olur müzmin olur tēz zamānda münkālī' olmaz gāh olur ki nice aylar bākī kalur

[191b]

(1) 'ilācı sā'ir hummālar 'ilāc gibidür ya'nı ḥarāret-i gārībe taṭfiye olına ve mādde istifrāğ (2) olına bu hummānuñ māddeşi ḥarāretinden ziyādedür gerekdür ki 'ināyet ve himmet balğamī (3) istifrāğ etmek ardınca olalar evvel vācib olan oldur ki māddeyi balğamiyye talṭif (4) olına mülattıf cüllāblarla ve mā'i şa'irle kim mülattıf nesnelere bişmiş ola ve her şabāḥ (5) sikencübīn-i sādec on direm sükkerī gülbeşekerle ezüp içeler ve gıdāsı mā'i şa'ir (6) kırk direm ve üç direm rāzyāne şuyı-y-ıla bişmiş ola içeler eger kavī ḥarāret (7) olup 'aṭaş ve iltihāb ziyāde olursa gerekdür ki her şabāḥ üç direm hindibā (8) toḥmı ve aķ şeker on direm cüllāb edüp içeler yāḥūd hindibā toḥmı ve buyan dibi (9) üçer direm ve kızıl şeker ya terencübīn her kankısı olursa on direm ola cüllāb (10) edüp içeler ve gıdāsı mā'i şa'ir noḥūdla ve rāzyāne-y-ıla bişmiş ola eger nişf-ı (11) nehārda ḥarāret ve 'aṭaş müştedd olursa on direm sikencübīnle gülāb içeler (12) ve dağı gerekdür ki mā'i şa'iri nevetden altı sā'at öñürdi vēreler dört (13) sā'atden evvelde vērmeyeler tā kim nevet vaḳtı geldükde ma'de ṭa'āmdan hāli (14) ola işbu üslüb üzerine olalar tā kim ḥarāret ekşile yāḥūd üç direm hindibā (15) toḥmı ve üç direm buyan dibi sükkerī aḥmer ya gülbeşeker on direm alup cüllāb edüp (16) içeler ve gıdāsı mā'i şa'ir noḥūdla ve rāzyāne toḥmı-y-ıla bişmiş ola eger kārürede (17) nuzc zāhir olsa kıvām cihetinden ve rüsüb cihetinden işbu maṭbūḥla (18) ishāl olına şıfat-ı maṭbūḥ sināmekī beş direm buyan dibi üç direm (19) bādrencebüye ve lisān-ı şevr dörder direm türbüd kazineş irice döğölmiş (20) iki direm ve 'aselī gülbeşeker on direm ve rāzyāne toḥmı afsentīn-i rümī ve ḥāşā (21) ve kebere kabı her birinden üçer direm sünbül-i rümī bir bucuḳ direm şaru helīle (22) ve kabilī yedişer direm kızıl üzüm on direm 'uşfur toḥmı beş direm cümle (23) dört rıṭl şuda kınadalar tā kim bir rıṭl kala ve ḥıyārşenber içi on beş (24) direm ve kızıl şeker on direm şāfī edeler üzerine bir mişkal ayāric-i faykarā (25) üzerine ekeler seḥer vaḳtında içeler ya kuşluk vaḳtı içeler ya'nı yazın seḥer (26) vaḳtında ve kışın kuşlukda evāḥir-i nehāra varınca şabr edeler tā kim şālīḥce (27) ishāl ede āḥir nehārda keşk-i şa'ir içeler rāzyāne ve çil ya bilic eti-y-ıla

[192a]

(1) bişmiş ola içeler ammā eger fevt kavī olursa tenhāca keşk-i şa'ir kifāyet eyler (2) andan şonra iki üç gün rāḥat olsun andan şonra işbu ḥabbı seḥer vaḳtında vēreler (3) şıfat-ı ḥabb aķ

türbüd ve 'uşfur tohminuñ lu'ābı her birinden bir direm milh-i hindī iki dāniḳ (4) gārīkūn nişf direm kerefis tohmı ve enīsūn her birinden bir direm yumşaq dögeler rāzyāne (5) şu-y-ıla habblar édeler seher vaqtında issi şu-y-ıla içeler ve dañı nevbet vaqtında turb (6) muhkem kaynadup şāfī édüp on direm sikencübīn ve milh-i ta'ām bir direm katup kuşmaḳ (7) nāfi'dür ve tabībe lāzımdur ki bu marazda tekāsül étmeye zīrā bu hummā geç zā'il (8) olur tīz 'avdet eyler tabī'atūñ aḥvāline nazar étmek gerekdür heftede bir kerre göreler (9) eger kabz olursa sinā-y-ıla ya hıyārşenber ya ayāric ḥabbı-y-ıla ya lügazyā ḥabbı-y-ılan (10) telyīn édeler ve bunlarda bevli idrār eyler nesnelere véreler rāzyāne tohmı gibi (11) ve kerefis tohmı gibi ve akrāş-ı verd ve akrāş-ı gāfit nāfi'dür eger bu hummā üzereyse (12) 'ilācı ma'de aḡzın taḳviyet gerekdür sükkerī gülbeşeker şaḳız çeyneyüp şuyın (13) yudalar ve ma'de aḡzın işbu zımādla yaḳu édeler şıfat-ı zımād kaşabü'z-zerīre (14) sük rāmik gül onar direm za'ferān nişf direm yumşaq dögeler merzencüş (15) şu-y-ıla ya varsama ya ayvaṭane şu-y-ıla yoḡuralar yaḳu édeler ve ḡidāsı mā'i şa'īr (16) çil eti-y-iledür açla ele girerse ve noḥūd ve dārçīnī ve rāzyāne tohmı ile (17) bişmiş ola yāñūd tavuḳ eti-y-ile ve dañı gerekdür ki ta'āmdan şonra gülbeşeker (18) on direm maştaḳī şaḳız bir direm muhkem çeyneyeler şuyın yudalar tā kim ma'de (19) aḡzın muhkem éde ve her şabāñ kuş-ı gāfit bir direm ve sikencübīn-i büzürī (20) on direm içeler şıfat-ı kuş-ı gāfit gāfit 'uşāresi ve terencübīn altı (21) şar direm tebaşīr ve gül ve sünbül ikişer direm ve enīsūn beş direm cemī' dögeler (22) yumşaq ola şāfī şu-y-ıla ḥalt édüp kuşlar édeler ve işbu sikencübīnle içeler (23) şıfat-ı sikencübīn-i büzürī hindibā tohmı ve rāzyāne tohmı ve keşüş tohmı üçer direm (24) ve gāfit 'uşāresi iki direm kebere kökinuñ qabı ve kerefis köki ve rāzyāne (25) köki beş direm enīsūn bir direm cümle irice dögeler dañı iki rıtl şu ve rub' (26) rıtl eyü sirkede işladalar bir gün bir gece tura işlana andan şonra kaynadalar (27) tā kim nişf rıtlā rücū' éde andan şonra süzeler şāfī édeler ve bir rıtl

[192b]

(1) fānīz ve kızıl şeker katup kaynadalar kıvām bula on direm miḳdārı içeler eger bu hummāda (2) südde olmaḳdan ve mizācuñ bürüdetinden ḥaft olsa gerekdür ki kuş-ı afsentīn (3) ve kuş-ı lükk mezkūr sikencübīnle véreler ammā bārid içmekden ḥazer eyleye ḥuşuşen qar (4) şuyından tā kim cigere ve za'īf ma'deye bürüdet vérmeye eger zamān kış günü (5) olup marīz pīr kişi ya katı martūb olup qarüre ebyaz ve raḳīḳ ve māşī (6) olursa 'ilācı her hafta iki kerre tiryāḳ-ı kebīrden nişf direm şol şu-y-ıla içe ki (7) içinde ḥāşā ve kemmūn ve enīsūn kaynamış ola ammā eger zamān güz olmayup yaz (8) gün ve yigitlik 'ālim ve marīzde 'aṭaş olursa 'ilācda on direm sikencübīn-i sādec (9) ve sükkerī gülbeşekerle ve ḡidāsı māş ya'nī mürdümük ve noḥūd ve tavuḳ eti-y-ile ve çil ve dürrāc (10) eti-y-ile ve yaş yemişlerden ve südden ve balıḳdan ḥazer eyleye ve dañı kızıl üzüm ve fınduḳ (11) ve fıstuḳ çitlemük ḥabbı yāñūd miḥleb ḥabbınuñ içi yeyeler ḥammāmdan men' olına (12) ve şovuk şuya talmāḳdan şaḳınalar eger şuya girmek ḥācet olsa bābadya ve iklīl (13) ve toraḳ otı ve bunların emşāl otlar kaynadup şuyına gire faşl hummā-yı balgamī ki (14) dā'ire ola 'ilācında ibtidā-i nevbette issi şu-y-ıla 'aselī sikencübīn içeler tevaḳḳuf (15) étmeyeler ve ifrāclar eger kuşmaḳ gelürse kuşalar ḥoş ḡānīmet bulalar ve her gece bu (16) ma'cūnı yemek gerekdür şıfat-ı devā-yı türbüd türbüd kehl saḳ olına ve on direm (17) maştaḳī şaḳız ve zencebīl her birinden bir direm tabar ve şeker cümle ḳadar her gece bir mişḳāl (18) içeler illā meger kim za'īf ola yāñūd tabī'ati telyīn ola geçede gündüzde iki üç (19) def'a içi gele ve şabāñ beş direm sükkerī

gölbeşeker ve enîsün ve maştakî-y-ile ve sonra 'aselî (20) sikencübîn on iki direm kadar bu tedbîr idrâr eyler kavî ve gâyet nâfi'dür ve nevbetden (21) evvel dört beş sâ'at yemek yeye nevbete yakîn nesne yemekden şakınalar mümkün olduğca (22) ammâ balgām hâric-i 'urûkda ne yerde müte'affin olur bilmek gerek marîz şudâ'dan şikâyet (23) eylese ma'lûmdur dimâğda müte'affin olmuşdur eger kuşmak çok olursa ma'dededür (24) eger çok uyusa ma'lûmdur ki aḥşâda ve ma'dede ve mäsârîkâda müte'affin olmuşdur (25) eger su'âl olsa şadrda olmuşdur dokuzuncu bâb ḥummâ-yı lüsgâdadur (26) lügatda mübtel demek olur bu ḥummâda ruḥbet ziyâde olduğu sebebden lüsgâ derler (27) ammâ ıstîlâhda lüsgâ ḥummâ-yı balgāmîdür lâzımedür ki mäddeşi dâhil-i 'urûkda müte'affin

[193a]

(1) olmuşdur 'alâmet-i mezkûr ḥummâ-yı balgāmî müvâzibe-yi 'alâmet gibidür ammâ lüsgâda bürüdetde (2) ve tüvleri ürpermek ki kuş'arîret derler ve ditremek yokdur ammâ ditremege karîb (3) hâlet olur ve 'aşaşı vardur ve nabzı katı serî ve mütevâtirdür ve kârûre gâyeten (4) galîzdür ve ziyâde olur ve küdüret olur ḥummâ-yı dıkkâ gâyet müşâbihdür fetret (5) zamânı altı sâ'atdür baqiyeden hâli olmaz ammâ fetret hafîdür zâhir degüldür (6) zîrâ zamân-ı fetretde ḥarâret-i dâ'ire ḥarâretinden ziyâdedür illâ meger kim bi'l-külliyen müfârekat (7) eyleye mädde tamarlardan cilde mundefi' olsa nefîsî eydür ḥummâ-yı dıkkâ müşâbihetininü vechen (8) oldur ki eḥsesinde ḥarâret nârî ve lezâ' degüldür ikisi de lâzımdur müfâriḳ degüldür (9) lemsle def'aten ḥarâret zâhir olmaz illâ çok zamân tutmayınca zîrâ 'uzv-ı münḥalḥal (10) olur ve mesâmlar müttesi' olur ebhire-i ḥarra müctemi' olur el altında kalur ḥiss olunur (11) çok müdd koḳular gördüm ki cühhâl-i lüsgâ 'ilâcını eylerler kavî müsahḥanlar ve ḥâr müshiller (12) ve gâyrı dıkkâ muḥâlîf 'ilâclar eylerler zulmle katl eylerler e'ûzu-billahi min emşâl haze'l-ef'âl (13) 'ilâcı her şabâḥ üç direm hindibâ toḥmı ve beş hindibâ kökinünḳ kabı ve on direm aḳ (14) şeker on direm daḥı terencübîn ḳoyup cüllâb edüp içeler ve gıdâsı mâ'î şa'îr azacuḳ (15) noḥûdla bişmiş ola yâḥûd on direm sâdec-i sikencübîn içinde on direm sükkerî (16) gülbeşeker ezilmiş ola süzüp içeler katı şovuk şudan men' olına yenbağı oldur ki gıdâ (17) az ola ve miltâta iḳdâm-ı tedrîcle ḥavfla ola ḥuşuşen ki dimâğ za'îf ola yeşr-i ḡuss (18) 'arîz olur yeşr-i ḡuss balgāmî sersâmdür 'alâmeti esnemek ve kesel cevâb vèrmekde (19) usanur ve çok uyur ve ḥummâsı dâ'im olur ve cemî' hevâsı şakîl olur ve ḥayret ve iḥtilâḳ (20) 'aḳl ve çok zamân sâkin olmaḳ ve nisyândur eger kârûrede nuzc zâhir olursa (21) ḫabî'ati işbu maḫbûḫla telyîn olına şıfat-ı maḫbûḫ sinâmekî beş direm hindibâ (22) toḥmı ve kökinünḳ kabı irince döḡülmüş ve râzyâne toḥmı ve kızıl gül ve benefşe ve nîlüfer (23) her birinden üçer direm kızıl üzüm on direm kara erük 'unnâb yigirmişer dâne (24) cümlesi üç rıtl şu-y-la ḳaynadalar tâ kim bir rıtl ḳala içinde ḥıyârşenber ve terencübîn (25) on beşer direm ezüp süzeler şâfî edüp seḫer vaḳtında içeler âḫir nehâra denlü şabr (26) edeler şâliḫ ishâl oluncaḳ aḳ şeker lisân-ı şevr onar direm ve iki direm yekbînî (27) feslegen toḥmı dökmeden ḳatup içeler ve sonra gıdâsı mâ'î şa'îr ki noḥûd ya böḡrölce

[193b]

(1) bile bişmiş ola vèreler içe iki üç gün râḫat olduktan sonra ḳurş benefşe içüreler ki (2) maḫmude-yi türbüdle muḳavvî olmuş ola vèreler ya beş mişḳâl ḥıyârşenber ma'cünün issi şu-y-ıla (3) ḫall edüp vèreler içe ve bâḳî 'ilâcı hemân müvâzibe 'ilâc gibidür ammâ ḳurş-ı ḡâfîḫ ve

kuş-ı lükk (4) bu maraža lāyık degüldür zīrā teshīn ziyādedür faşl manşūrīde eydür teshīne (5) ikdām eylemek gerekdür ammā hāzerle gerekdür ziyāde havfla huşūşen ki başı za‘if kimesne (6) ola başında ‘illet olmuş ola çok vākı’ olur ki mādde başı şu‘ūd eyler sersām (7) bārid ya şari‘ ihdāş eyler ve ma‘desi gülbeşekerle ve ifrātı verdle taķviyet olina ammā (8) eger re‘is-i şahīh hummāsı leyyin olursa kavī müsahhanlar revādur ki müdirr ola devām kerkem gibi (9) ve uşul şuyı gibi ve büzür gibi mā‘i ‘asel gibi kemmün felāfūlī gibi ammā issi şu-y-ıla (10) sikencübīn-i ‘asel içüp kuşmağdan ğāfil olmayalar ammā balla étmek ve güvāmīc (11) ve sa‘terle ta‘ām yemiş olalar andan kuşalar ve mücizde eydür bu hummālarda cigerün harāreti (12) ve ‘ataşı ziyāde olursa iki dürlü hıyār tohmı ve hindibā tohmı ve enberbārīş ki hatūn tuz (13) luğıdur her birinden birer miqdār alup kaynadup sikencübīn-i sādec üzerine içeler (14) ve dahı eydür bu maražuñ ğıdāsı keşīr gerekdür egerçi ki māddesi ğalīzdür balğamīdür (15) ammā müddeti tavīldür hıfz-ı kuvvete ihtiyāc vardur şafrāvī hummāya nisbet bunun ğıdāsı (16) keşīr gerekdür evā’ilde nohūd şuyı şekerle yāhūd mā‘i şa‘īr şekerle ya ‘aselle belec (17) şuyı şakızla dārçinī-y-ile torağ otı-y-ıla ya ‘uşfur tohmı-y-ıla ve līmūn şuyı şekerle (18) ve ma‘de ağzın dehen-i sefercel birle yāhūd gül yağı ki anda sünbül ve maşakī kaynamış (19) ola yağlılar dürteler yāhūd afsentīn ve karanfil şu-y-ıla ma‘de ağzına yaķu edeler (20) onuncu bāb fi hummu‘r-rub‘u‘l-dā’ire hummā-yı rub‘-ı dā’ire oldur ki sevdāvī hılt (21) hāric_i ‘urūķda müte‘affin olmuş olabilmek gerekdür ki sevdā kanuñ çoķluğu ve (22) şüfldur bu sevdādan ba‘zı vardur ki ihlāduñ göyünmesinden hādiş olur (23) ya şafrā ya kan ya balğam yatup göyünmekden olur yāhūd tabī‘ī sevdā göyünmekden (24) ğayrı tabī‘ī sevdā olur ammā ba‘zı eţibbā za‘m eyler ki tabī‘ī sevdā göyünüp ğayrı (25) tabī‘ī sevdā hādiş olmaz zīrā ta‘affün-i ruţūbete müteŗebbi□ olur sevdā hōd yābisdür (26) büre-i bātıı ra‘īdür ve za‘m fāsiddür zīrā cemī’ ihtilāţuñ ‘ufūnet şānındandur (27) sevdā yābisdür dērlerse āana balğama nisbet yābisdür ruğūbetden hōd hāli

[194a]

(1) degüldür ve ekşer hummā-yı rub‘ ‘afnī hummālaruñ ‘aķabince hādiş olur ol sābıkā müte‘affin olan (2) hılt eti hılt-kān ihtirāk bulsa rub‘ olur ve dahı ųalaķda verem olmaķ ‘aķabince (3) ekşer vākı’ olur ammā rub‘ hummāsınuñ eslem ųalaķ veremi ‘aķabince olmayandur nefīsī eydür (4) bu hummāya rub‘ dēyu tesmiye étdüklerine sebep ikinci nevbeti dördüncü güne deñlü gider (5) ve ba‘zılar müşelleşe dēyu tesmiye étdiler haţādur dēyu buyurur ammā bir i‘tibārla müşelleş (6) demekde haţā yoķdur zīrā rāhat gününüñ evvelinden nevbet gün üçüncü gündür (7) bu i‘tibārla müşelleş demekde ne haţā vardur ‘alāmet ditremekle ibtidā eyler ve süñükleri (8) şınur gibi gelür ve kavī bürüdet kızduğı vaķt balğamīden ziyādece ve şafrā (9) vīden eksicek olur rub‘uñ māddesi yābisdür balğamīdür şafrānuñ dahı yābisdür (10) ammā harāretledür ve dahz veca‘-ı mafāşıl olur ke‘ennehuhu azalur düşer gibi bir vechle ditrer ki (11) dişlerin birbirine urur ve nabzı şağīr ve mütefāvit ve baţī olur bu nabzlaruñ beyānı (12) balğamīde mezkürdur ve sābıkā vākı’ olan sebebler mercimek ve kelem ve kuru ot yemek gibi (13) ve faşl güz olmaķ ve mizācı kühületde olmaķ ve mizācı bārid yābis olmaķ delālet (14) eyler yigirmi dört sā‘at olur eger balğamuñ ihtirākından hādiş olursa devri aţvel (15) ve ekşer olur ve müvāzibe ‘aķabince olur ve nabzı şağīr olur mütefāvit olur baţī olur ve (16) esbāb-ı müteķaddime delālet eyler saħna ya‘nī yüzüñ rengi ve mizācı delālet eyler ve bevlī ğalīz (17) olmaķ gibi eger kanuñ ihtirākından olursa sābıkā demevī olmaķ ve bevlī aķmer olmaķ (18) ve

seh̄in olmak ve saħna daħı delālet eyler ve sinn ve mizācı ve faşl ve ‘ādet gāh olur ki (19) muṭbıkadan sonra olur ve daħı veremlerden sonra olur ve nabz bunda ‘azīm olur (20) ve mütevātir olur ve nefesi ‘azīm ziyāde ve kıatı ‘aṭaş olur ve ditremek ve bürüdet az olur (21) ve ‘ırk ve nedāvet keşir olur eger şafrā ihtirākdan hādış olsa nabzı serī ve (22) mütevātir vaqtı ‘aṭaş ıarlığanmak bañlanmak ve ıalāk ve ıztırāb çok (23) olur tüvleri ürpermekle ve bürüdetle ve tevātür nefesle ve ağız acı olmağla sinn (24) ve faşl ve saħna ve mizāca delālet eyler ki şafrāvī hummālar ‘akabince olmuşdur eger (25) eger sevdā-yı ṭabī‘atinüñ ihtirākından hādış olursa mezkürdur ‘alāmetler gibi (26) olur ve nefesinde ḥabş ve nabzında şalābet ve kıarürede küdüret olur hummā-yı (27) rub‘da nabz şalābete mā’il olur hılṭuñ yübüset olduğı sebebden ve bevl daħı

[194b]

(1) elvān-ı muhtelif üzere olur sevdā aħlāt-ı muhtelifeden olduğı sebebden ammā vaqt-ı inhiṭātdan (2) esvedü’l-lev[ā]n olur ve ‘aṭaş olmak az olur illā meger kim şafrādan muhterik olmuş ola (3) ‘ilācı māddeye nuzc vèrmek tā bürüdeti ve ditremegi ḥafif olunca eger bu hummā yaz güninde (4) olsa nevbetinüñ müddeti kaşir olsa şāhibini hiç bir edviyye-y-ile taḥrik ètmeyeler tā kim (5) kırk gün tamām olunca ammā ğıdāyı talṭif eylemek gerekdür ğıdāsı zırbāc ola tavuğ (6) eti-y-ile ya dürrāc ya çil eti-y-ile ya keklik eti-y-ile ğalız ṭa‘āmlardan memnū‘ ola kadid (7) ve kelem gibi ḥayşal ya‘nī bādlicandan ve bārid yābis ḥablardan ictināb èdeler mercimek (8) gibi ve ğayr zalik ve balıkdan ve südlerden ve yaş yemişlerden vesā’ir yel eyler nesnelerden (9) perhiz èdeler cüllāblardan on direm sikencübīn-i sādec on direm ve sükkerī gülbeşeker (10) kıatup içmege ḥaşr olına ve ğıdāsı mā’i hummaş ya‘nī noḥūd şuyı ola eger bu hummā yaz āhirinde (11) ya güzün ya kışın hādış olsa müddeti ṭavil olur gerekdür ki bu hummayı rub‘uñ evvel (12) ḥudūsuna nazar èdeler eger nabzı ‘azīm ve serī‘ati olursa ve bevl aḥmer ve ğalız olsa (13) ve sinn-i şebābda olsa ve faşl-ı rebī‘ ya şayf olsa ve cemī‘ ‘alāmet dem zāhir (14) olsa bāselikden faşd eylemek ardınca olalar te’ḥir ètmeyeler ekḥelden cānib (15) eymenden ya‘nī şağ ṭarafdan faşd èdeler eger kıanuç rengi kıara ve ğalız olursa çok (16) akıdalar kıuvvete göre ve sinne ve mizāca göre ve eger kıan aḥmer ve rakik mā’i olursa hemān ṭutmak (17) gerekdür hiç nesne akıtmayalar zıra bu aşl kıan maḥmüddur akıtmak ḥaṭardur andan sonra sevdā (18) istifrāğına ibtidā gerekdür kıarüre nuzc zāhir olduğdan sonra her şabāḥ buyan dibi (19) ve hindibā toḥmı üç direm ve sükkerī gülbeşeker on direm ve ğıdāsı māşī ya‘nī mürdümük müzevveresi (20) noḥūd ve bādem içi-y-ile bişe tā on güne varınca andan işbu maṭbūḥ-ıla istifrāğ olına şıfat-ı (21) maṭbūḥ sināmekī beş direm ve bādrençbüye lisān-ı şevr hindibā toḥmı ve rāzyānec ve usṭūḥüdüsü (22) ve besfāyic ve nılüfer her birinden üçer direm ve gül yabrağı dört direm ve benefşe beş direm (23) helilec-i aşfer ve kābilī ve kıızıl üzüm yedişer direm ve yaş şāhtere bir deste eger yaş bulunmazsa (24) toḥmindan üçer direm aftīmün yedi direm alup kettān bezine kıoyup ğenışcek bağlayalar ve keşüş (25) toḥmı üç direm ve kıara helile beş direm ve kıara erük ve ‘unnāb ve sibistān yigirmişer dāne türbüd (26) maḥkük iki direm belilec ve emlec üçer direm cümlesin dört rıṭl şuda kıaynadalar tā kim bir buçuğ (27) rıṭl kıala ve içinde terencübīn ve kıyārşenber on beş direm ezeler şāfī èdeler seḥer

[195a]

(1) vaktında içeler āhir nehāra varınca şabr edeler tā kim şālih ishāl eyleye āhir nehārda (2) tavuk eti ya çil ya dürrāc ya keklik eti-y-ile nohūd ve mürdümük ve bādem içi-y-ile bişmiş (3) ta‘ām yedürelere ve gerekdür ki ishālden sonra eyü keymūs ya ‘nī eyü hılt eyler gıdalar veler (4) isfīdāc ve zīrbāc gibi ve bilic ve tavuk eti ve semiz horos eti nīm-şet yumurda gibi ve (5) oğlağ ve kuzı gibi ve muţancana ki dārçinī ve kerevyā-y-ıla bişmiş ola ve yaramaz keymūs (6) eyler ve ta‘āmdan hāzer edeler deve ve et gibi şiryān eti gibi şiryān cem‘ şevr ve güvabih kürünb (7) ve mercimek ve birinc gibi yemeyeler ve dağı tamāmı dem-i galebese zāhir ve ma‘lūm olmayınca faşd (8) etmeyeler ol emrden ishālden ihtirāz edeler zīrā evvel emrde hılt nuzc bulmuş degüldür (9) eyü hılt gider galīzi ve yaramazı bākī kalur sonra ihrāc müşkil olur ammā ol emrde (10) tabī‘at telyīn olma laţif müleyyenlerle sinā gibi ve benefşe ve erük gibi ve üzüm ve terencübīn (11) gibi ya [piyaz] şuyı gibi ak şekerle eger bunların emşali kifāyet etmese şāflar ve huşne-i (12) leyyinelerle şıfat-ı huşne-i müleyyene sināmekī beş direm benefşe ve nīlūfer üçer direm sibistān (13) on dāne ve kızıl üzüm yigirmi direm ve kepek bir avuç kelem yaprağı bir deste üç rıtl (14) şuda kaynadalar tā kim bir rıtl kala süzüp şāfī edeler şīrlāgūn yağı ve mürri onar direm (15) ve hıyārşenber içi on beş direm ola ezeler süzeler ihtikān edeler ve gerekdür ki nevbet (16) gününde gıdadan memnū‘ ve marīze emr edeler nevbet gününde sikencübīne azacuk tuz (17) ve şīrlāgūn katup issi şu-y-ıla içüp kuşalar ve bu marazda tedbīrde talţif (18) olunmaya zīrā bu maraz müzmindür muntehisi ba‘iddür tedbīrde talţif gıdada keşir (19) ü‘l-gıdā ta‘āmlardan men‘ olunmağdur bu maraz müzemmin marazdur gıdanın men‘i cā‘iz degüldür (20) tā kim tabī‘at çok zamān muķāvemeden ‘aciz olmaya eger şafrānın ihtirākından olursa (21) ‘ilācda her şabāh hindibā tohmı ve buyan dibi üçer direm ve erük on dāne ve ak şeker (22) ve terencübīn onar direm ve gıdası mā‘i şa‘ir nohūdla ve bilic eger kārūrede nuzc zāhir (23) olduğdan beden şafrā-yı muhterikden tenkiye olma işbu maţbūhla şıfat-ı maţbūh (24) sināmekī yedi direm ya beş direm ve benefşe ve nīlūfer ve hindibā tohmı üçer direm şaru (25) helīle ve gül yabrağı beşer direm kızıl üzüm on direm üç rıtl şuda kaynadalar tā kim (26) bir rıtl kala ve hıyārşenber ve terencübīn on beş direm ezeler süzeler seherde içeler āhir (27) nehārda mürdümük nohūdla bādem içi-y-ile ve isfānāhla ve sermak dēler bişürüp yēyeler

[195b]

(1) yāhūd yedi direm sināmekī ve bādrenbūye lisān-ı şevr üçer direm on direm ak şekerle (2) kaynadalar süzeler şāfī edeler içinde beş mişkal ma‘cūn-ı necāh ezüp seher vaktında içeler (3) şıfat-ı ma‘cūn-ı necāh ki bu hummāda müsta‘mildür belīlec emlec kara helīle ve kabilī onar direm (4) ak türbūd ve besfāyic ve aftīmūn beşer direm cümlesin dōgeler eleyeler kefi alınmış ‘aselle ma‘cūn (5) edeler miķdār-ı şerbet yedi direm ola yāhūd işbu habbı içeler ki sevdāyı rıfla ishāl (6) eyler kabilī helīle kabı ve besfāyic uşūhūdūs aftīmūn ikişer direm milh-i hindī (7) bir dāniğ ve kızıl gül iki dāniğ ve maşakī nişf direm ve keşirā bir dāniğ keşirāyı issi şu-y-ıla (8) hāl edeler ve edviyyeyi dōgeler harīrden eleyeler ol hāl olan keşirā şu-y-ıla hāl edüp habblar (9) edeler cümle bir şerbetdür eger balgamın ihtirākından olursa ‘ilāci her gün buyan dibi (10) ve hindibā tohmı üçer direm ve ‘aselī gülbeşeker on direm kaynadalar şāfī edeler içeler ve gıdası (11) nohūdla ve ‘uşfur tohmı-y-ıla ve tavukla ve çil ve dürrāc eti-y-ile ola on güne deñlü bu tedbīr (12) üzerine ola andan sonra kārūreye nazar olma eger nuzc buldı-y-ısa işbu maţbūhla (13) ishāl olma şıfat-ı maţbūh sināmekī ve kara helīle ve kabilī ve aftīmūn ki

kettān (14) bēzinde bağlanmış ola yēdişer direm ve türbūd-i maḥkūk marzūz iki direm ve rāzyāne (15) toḥmı ve hindibā toḥmı keşüş toḥmı ve afsentīn-i rūmī ve uşūḥūdūs besfāyic (16) üçer direm ve bādrençbūye ve lisān-ı şevr dörder direm kızıl üzüm on direm cümle (17) dört rıtl şuda ḳaynadalar tā kim bir buçuḳ rıtl ḳala ve ḥıyārşenber ve terencübīn on (18) beşer direm süzeler şāfī edeler andan şonra nişf direm ḡārīkūn ḳatup seher vaḳtında (19) içeler ve devāyı isti'māl eylemek nevbetden sekizinci gün isti'māl gerekdür ḳaçan müşhil (20) vērseler eyü ishāl olsa nevbet gününden şonra ḡāfitden bir mişḳāl alup on (21) direm sikencübīn-i büzürī-y-ile içeler eger nevbet günü gelse ḡıdādan bi'l-külliyen men' olına (22) ve nevbet günü ḳuşıcaḳ gündür issi şu içüp ḳuşalar ki anda ḫoraḳ otı ve turb (23) ve ḳavun köki ve ḫuz ve 'asel ve buyan dibi ḳaynamış ola zīrā aḫlāt vaḳt-ı (24) nevbetde heyecān eyler ve ḥummānuḡ ḫarāreti aḫlātı raḳīḳ eyler ve ḫılt āsānlıḳla (25) çıkar eger sevdānuḡ 'ufūnetinden olsa 'ilācında gerekdür ki her şabāḫ on direm (26) gülbeşeker ve hindibā toḥmı üç direm ve hindibā kökinüḡ ḳabı beş direm ola cüllāb edüp (27) içeler ḡıdāsı mürdümük ve noḫūd ve 'uşfur toḥmı-y-ıla ola ḳarūrede nużc zāhir olduḳda

[196a]

(1) mezkūr ḫabbla maḫbūḫ-ı aftīmūnla ya ḫabbı-y-ıla yāḫūd necāḫla sinā-y-ıla şāhtere toḥmı-y-ıla (2) ve bādrençbūye ve lisan-ı şevr gerekdür bu ḥummāda mütevātir ishāl olına zīrā sevdā (3) tamāmca istifrāḡ olunmaz bir müşhil ya iki müşhil yāḫūd ziyāde ola beden tamām naḳī olmaz (4) ve gerekdür ki ditremegi men' edeler bedeni ovmaḡla ve idrārla ve derletmekle ve daḫı ḳoca (5) ḫōros noḫūdla besfāyicde yemek nāfi'dür bāb-ı ḳavlıncede mezkūrdur ve tiryāḳ-ı (6) kebīr yemek meşrūdīḫūs ayda bir kerre ya iki kerre yemek nāfi'dür yāḫūd işbu (7) ma'cūnı tenāvül edeler nāfi'dür ḡāyetde şıfat-ı ma'cūn sūnbul ve egir beşer direm (8) fūlfül ya'nī biber ve zencebīl birer direm ḳaşnı iki direm nānhāḫ ve selīḫe dörder direm (9) cemī' dōgeler yumşaq kefi alınmış balla ma'cūn edeler miḳdār-ı şerbet bir mişḳāldür rāzyāne (10) şu-y-ıla ya kerefiş şu-y-ıla içeler yenbaḡı budur ki 'ināyetüḡ ve himmetüḡ ciger ve ḫalaḳ emrine (11) şarf edeler zīrā cigerdür aḫlātı tevlīd eyleyen tā kim sū'-i mizāc ḫār 'arız olmaya (12) sevdā tevlīd eylemeye ve ḫalaḳ daḫı sevdānuḡ maḫzenidür sū'-i mizāc 'arız olsa (13) sevdāyı kendüye cezb eylemekde 'āzic olur yāḫūd südde ḫādiş olur imdi (14) lāzımdur ki her şabāḫ ḳurş-ı enberbārış kebīr yāḫūd şaḡīr ola bir mişḳāl (15) sikencübīn-i büzürī-y-ile ya mā'i uşulla içeler bilmek gerekdür rub' ḥummāsı ḫutan kimesne (16) emīn olur bir nice mühmel marazlardan ki sevdādan 'arız olurdu cüzẓāmdan ve mālīḫūlyā (17) ve barāz-ı esved ve cereb ve şara' ve teşennüc yābis ve sükkāt ve fālic emşāli marazlar (18) dan ḫalāş olur ve bu marazda ḫaḫar bu ḳadar sā'ımdür illā meger kim ḫaḫā vāḳı' ola (19) ve bir yıldan tecāvüz eylemez ḡāḫ olur ki on iki yıl ḫutar ba'zı ḫükemā eydür bir kimesne (20) gördüm sūhūletde bu ḥummā yigirmi yıl ḫutdı faşl mālāyes'de eydür ḳaçan (21) ādem bitinden bir iki alup baḳla delüḡine ḳoyup ḥummā-yı rub' ḫutan ḳişiye içürseler (22) nāfi' mücerrebdür ve daḫı eydür itlerüḡ dizleri yanında zevā'id olur ve develerde (23) daḫı olur eger ḥummā-yı rub' ḫutan kimesneye buḫūr eyleseler ḥummāsı ḳoya mücerrebdür (24) ve daḫı eydür ölü ādem kemiklerinden bilmeden içürseler ḥummā-yı rub'a nāfi'dür mücerrebdür (25) ve daḫı eydür 'ankebūt ya'nī ömcegi saḫḳ edüp merheme ḫalt edüp bir yarpuz (26) sürüp alınca ya ḫuluḡlarına yabışdursa ḥummā-yı rub'ı zā'il eyler ve daḫı eydür 'ankebütüḡ (27) evinde ya'nī ömcek evinüḡ içinde aḳça nesne olur ḫabaḳaları olur ekşer olur ki saḳfında

[196b]

(1) bucaqlarda olmaz şıkca olur anı bir deriye kablayup bāzūsında bağlayup (2) götürse hummā-yı rub' zā'il eyler ve daḥı eydür fesāfes ya'nī taḥta biti ve ḥaṣīr biti (3) daḥı dērler yēdi dānesin alup baḳla delüğine koyup yudsalar ammā ūtmazdan (4) evvel yudsalar ḥalāṣ eyler ma'cūn-ı ḥiltīt rub'a nāfi'dür ve cemī' aḡulu cānāverler (5) ūḳduḡına fā'ide eyler ūfat-ı ma'cūn-ı ḥiltīt ḥiltīt-i ṭayyib ve mürr ve (6) fūlfül ya'nī biber ve sezāb-ı yābis berāber alup dōgeler ḥarīrden eleyeler üç edviyye (7) ḳadar kefi alınmıṣ balla ma'cūn ēdeler bir direm ḳadar isti'māl ēdeler faḳīr daḥı ḥayli (8) tecrūbe eyledüm ḡāyet nāfi' buldum ḳoḳ kimesne du'ālar eyledi eger rāvend-i ḳīnī (9) iki direm alup ḥarāret yoḡısa balla süci-y-ile içeler eger ḥarāret varsa balla (10) ve ū-y-ıla içeler rub' sıtmasına nāfi'dür ve sedīdī eydür eger ḳavṣīrī ṣarābı-y-ıla (11) içseler ditremegi ve sā'ire hummāları men' eyler ve 'azallar süstlüḡi giderür ve veca'-ı (12) cenbe ḳūlence ve bürūya ve su'āla ve uṣaḳ fā'idelerin eyler miḳdār-ı ūrbet (13) nıṣf miṣḳālden bir miṣḳāle varıncadır ve ḥımār cigerin hummā-yı rub' ola[n] kimesneye (14) bağlayup getürse ṭalaḡın gidere ve hummā-yı rub'a nāfi' ola ve daḥı ādem sidüḡi-y-ile (15) ūḡır sidüḡin ḥalt ēdüp eli ve ayaḡı barmaklarına hummā-yı rub' zā'il eyler üç (16) kerre ētmeḡe zā'il olur ve mālāyes'de eydür ḥuld dērler türkçe iki gözsüz (17) sepek ve köstebek daḥı dērler gözi yoḳdur eger üsten ḳeṇesin alup (18) rub' sıtması ṭutan kimesne boynında getürse zā'il eyler eger heyy-ü fārikūn (19) anuḡ nıṣf ḳadar sezāb toḡmı ḳatup içseler hummā-yı rub'ı zā'il eyler mücerredür ve (20) eger ḥiltīt ya'nī ḳaṣmı ve biber üçer direm alup dōḡup ūḳlasalar nevbet vaḳtından (21) iki sā'at öḡürdi iki direm isti'māl ēdeler nāfi' ola ve bu daḥı mücerredür (22) ki üç direm ya dört direm sināmekī ve iki direm helīlec-i aṣfer dōgeler ḳekirdeḡi (23) ḳıḳmıṣ ḳızıl üzüm dōgeler 'asel gibi ola muḥkem ḥalt ēdüp seḥer vaḳtında (24) tenāvül ēdeler cemī' hummālara nāfi'dür ṣaḥīḥ mücerredür on birinci bāb (25) rub'-ı dā'imdedür 'alāmeti hemān lāzıme hummā 'alāmetidür illā lāzımda üṣümeḳ (26) ditremeḳ ve 'ırḳ ve nedāvet yoḳdur ve dā'ire nevbet gibi müṣtedd olur (27) bāḳī eyyām fil-cümle sükūn üzerine olur bu hummā nādīr vāḳı' olur 'ilācı sikencübīn-i

[197a]

(1) sādec ya büzürī mu'tedil iṣbu büzürī gibi her ṣabāḥ içeler ūfat-ı sikencübīn-i (2) büzürī hindibā toḡmı ve hindibā köki ve rāzyāne toḡmı üçer direm ḳavun toḡmı (3) ve ḥıyāreyn toḡmı bēṣer direm irice dōgeler iki rıṭl ūda ve nıṣf rıṭl eyü (4) sirkede ıṣladalar bir gün bir gece ṭura ḳaynadalar tā kim rub'ı gide indüreler süzeler (5) ṣāfī ēdeler bir rıṭl aḳ ūeker ḳatalar ve ḳıvāma getüre ḥıfz ēdeler andan ūnra on direm (6) sükkerī ḡülbeṣeker alup ve on direm daḥı bu sikencübīnden alalar ezeler süzeler içeler bāḳī (7) 'ilācı hemān rub'-ı dā'ire 'ilācı gibidür ammā mu'tedil müsahḥanlara meyl eylemek evlā (8) dur hummā lāzım olduḡı sebebden tebrīd eylemek daḥı cā'izdür eger dem zāḥir olursa (9) bāselīḳden ya ekḥelden faṣd eylemek gerekdür marīz taḥammül eylirse sinn ve ḳuvveti ḥāzır (10) iḳtizā eylirse zīrā hummā kilesi 'urūḳda maḥṣūrdur on ikinci bāb (11) hummā-yı ḥams ve südde ve seb'adedür bu hummāların māddesi rub' hummāsı māddesine (12) mücānisdür lākin bunuḡ māddesi aḡlaz ve eḳalldür ekṣer sevdā ki balḡamdan müteḥarrik olmuṣdur (13) az vāḳı' olur ki ḡāyet ḡalīz ṣarf-ı sevdādan ḥādīṣ ola 'ilācı aḥlāṭı talṭīf (14) ēdüp sevdā ishāl eyler müshillerle ishāl ve her ṣabāḥ rāzyāne toḡmı ve buyan dibi (15) ḳazınmıṣ irice dōḡulmıṣ üçer direm ve 'aselī ḡülbeṣeker on direm alup ezüp içeler (16) ve ḡıdāsı noḥūdla ve 'uṣfur toḡmı-y-ıla ve dürrāc eti-y-ile ve ḳil eti-y-ile

ve keklik eti-y-ile ola (17) ve tabī'ati telyīn olına hıyārşenber maṭbūhı-y-ıla yāhūd ma'cūn-ı necāhla yevm-i nevbette (18) şavm gerekdür ve kuşmak gerekdür torak otı kavun çekirdegi ve aşıl ve turb tohumı ve (19) yaprağı ve tuz ve 'asel ve kengerze[d] ve bākī tedbīr ḥummā-yı rub' tedbīri gibidür bu maražun (20) mu'ālicesinde ihmāl olınsa ve ahlāt ve ruṭubāt vāfir olsa tēz rub'a intikāl (21) eyler ve eger ahlāt ve ruṭubāt vāfir olmasa dıkkā intikāl eyler zīrā ḥummā teşebbüs (22) é[t]dicek hılt bulmasa a'zā-yı aşliyyeye teşebbüs eyler ve bu ḥummāda cū'a ve şavma (23) ihtiyāc vardur ve nevm daḥı gerekdür ki ğarķ uyuya hażma mu'īn ola ve taġlīz-i (24) tedbīre muhtācdur tā kim kuvvet sākıř olmaya mūntehī maraža vefā éde mūntehī maraž (25) mu'ālicenūñ ḥadsına mūte'allıkdur on üçüncü bāb ḥummāyāt-ı mürekkebdedür (26) şol ḥummālar ki muhteliṭdür edvārı maḥfūz degüldür eşnāfı çokdur ḥummālarda (27) devr 'ibāretdür ḥummānuñ aḥz zamānı-y-ıla terk zamānından ya'nī ḥummā ki tutar yine şalıverür

[197b]

(1) şāniyen bir daḥı tıtmaġa ibtidā édince tıttup şalıverdüġi zamānuñ mecmū'ına (2) bir devr dērlər terkīb-i ḥummā bundan ḥālī degüldür ki bir dā'ire ve biri lāzıme ola (3) yāhūd iki dā'imden mürekkebdür yāhūd iki dā'ireden mürekkebdür yāhūd iki hıl[t]dan mürekkebdür (4) ya üç hıl[t]dan ya dört hıltdan mürekkeb ola ve daḥı bu muhtelif ḥummālarun nevbetler (5) inūñ duḥūlı iki żarb üzerinedür ikisi bir vaķtda ibtidā éde ya iki muḥālif (6) vaķtda ibtidā éde ve bundan ḥālī degül ki iki hılt ki mürekkebdür mütesāvī ola ya (7) birisi ġālib ola sebeb-i ihtilāf-ı evṫar ba'zı a'zāda verem ola 'alāmeti (8) vücūd veremidür ya zātü'l-cenb ve ya zātü's-şadr ve sersām gibi 'ilācı daḥı (9) 'ilāc-ı veremdür yāhūd edvārun ihtilāfınun sebebi marīzun yemekte içmekte ve (10) ġayrda muḥālif tedbīrdür ki bedende ahlāt-ı reddiyye mütevellid olur mūte'affin olur muḫtezā-yı (11) ṫab'ları üzere pes edvārun nıżāmı muhtelif olur 'ilācı işlāh-ı tedbīrdür (12) yāhūd ahlātı mūteḥarriķ olup mūteremmid olmaķdan 'alāmet-i ihtilāf-ı nevbette (13) zāhir olur 'ilācında ayva tohumın ve ḥads şına'ī étmekden ma'lūm olur ḥummā (14) iki hıltdan mürekkebdür ya artuķ hıltdandur iki hıltdan olduġı taķdīrce (15) nażar étmek gerekdür iki hılt birbiri-y-ile mūmteziçler midür mütesāviler midür ya birisi (16) aġleb ya ekşer midür ve imtizācları daḥı imtizāc-ı mūtteḥid midür ve müstaḫkem midür yāhūd (17) ġayrı müstaḫkem midür nitekim ġıbb ġayr-i ḥālīşle şaṫrū'l-ġıbbda ḥāl böyledür ve daḥı nażar (18) étmek ve ḥades gerekdür ikisi bile dāḥil-i 'urūķda mıdur yāhūd ikiside ḥāric-i (19) 'urūķda mıdur yāhūd biri dāḥil-i 'urūķda ve āḥir-i ḥāricde midür ve nażar étmek (20) gerekdür ikisinden birinūñ māddeşi ḫatı ḥādde ve ziyāde ḫaṫarlu mıdur nitekim şaṫrū'l-ġıbb (21) demekle ma'rūf ḥummā ḥummā-yı müvāzıbe-y-ile ḥummā-yı ġıbb nā'ibden mürekkebdür ḥāl böyledür (22) bu ḥummanun inķılā'ı şa'bdur ve zātı ḫaṫardur zīrā müvāzıbe-yi balġamiyye ve lāzımedur (23) ġün aşırı ġıbbun dā'irenūñ neveti gelür üşüdüredür ve ḫarāret üzerine (24) ḫarāret gelür ve bevli nārī olur ve bu ḥummā ekşerde bu ḥummā-yı dıkkā varur beden ziyāde (25) mütesaḫḫin olup ruṭubetler ifnā olmaķ ziyāde olur iki ḥummā bedende cem' olduġı (26) sebebden ġāh olur ki ġıbb-ı dā'ire bir daḥı nā'ibe ki her ġün gelür nevetle ḥummā-yı balġamiyye (27) devri gibi olur balġamī 'ilācı-y-ıla tedbīr olınsa 'alīl helāk olur 'ilācı ġāh tenķiye

[198a]

(1) gāh taḫfiye gerekdür her şabāḥ temr-i hindī ve sükker ve terencübīn onar direm ve ğidāsı mā'i şa'ir (2) haşhāşla tā kim ahlāt tēz muḥarriḳ olmaya ve tamāmı ihtirāḳdan memnū' ola yāḥūd (3) on direm sikencübīn ve kelem ve hindibā şuyı on beşer direm teḫbāşir ḳurşu ki müleyyen (4) ola bir mişḳāl ḳatup içeler eger marīz aruḳ ve bedeni cefāf üzere degülse 'ilāc (5) ḫafīfce müleyyinle ishāl ola işbu müleyyen gibi şıfat-ı müleyyen sināmekī ve benefşe yēdişer (6) direm kıızıl gül beş direm temr-i hindī on direm hindibā toḫmı üç direm aḳ türbūd ḳazınmış ola (7) bir direm ve ḫıyārşenber on direm ve terencübīn on beş direm sinnūñ tedbiri bu ḫummāya ḫılḫıñ (8) her ḳanḳısı ğālib ise aña mā'il olsun eger şafrā ğālib olup 'aḫaş ziyāde (9) olursa kerb ve 'alavlanmak ḳavī olursa ḫarāreti taḫfiye ētmek vācibdür ve şafrāvī (10) iḫrāc gerekdür eger balġam ğālib ise mezkūr 'alāmetler olmaya ḫılḫı talḫif ēdüp ḫılḫı (11) sürmek gerekdür eger mütesāvī olursa her birinūñ 'ilācı ma'lūmdur terkīb ile eger (12) iki ḫılḫıdan ziyāde üç ya dört olsa tedbīrūñ vācibe göre ve ğālibe göre ḳanḳı (13) ḫılḫı ḫaḫarlıdur aña 'ilāc gerekdür eger görseñ ki cemī' ahlāt müte'affin ve muḥarriḳdür (14) hemān 'ināyetūñ ḳuvvetūñ taḳviyetine şarf olına tā kim bu 'azīm belānuñ nikābına muḳāvemēt eyleye (15) eger görseñ ma' hazā ḫarāreti ḳavī ve 'aḫaş ziyāde ḫarlığanmak ve belinmek artuḳ (16) ve bevli nārī ve mūntefī ve nabzı serī' ve raḳiḳ ve şulb ve bedeni cefāfve zübül üzereyse (17) 'ilāc sikencübīn-i sādec içmek hindibā şu-y-ıla ve ḳurş-ı kāfūr-ile ve mā'i şa'irle ve (18) ḫatlu ırmaḳ şularında olan engeç ve tebrīdi bedende ve terḫıbde ifrāt (19) gerekdür gāh olur ki 'afnī ḫummālar cinsinden nice dürlü envā' olur mādde küreng ğayrı (20) her biri bir isimle maḫşūşdur zıkr olınsa gerekdür 'an-ḳarīb inşā'allah te'ālā (21) on dördüncü bāb inḳıyālūs bu ol ḫummādur ki hem ḫarāret ve hem bürüdet (22) mī'ā ola balġam zücācīden ḫādiş olur ammā bürüdet olduġunuñ balġam muḫkem 'ufūnet (23) bulmamaḳdan olur bir vechle ki bedene bürüdet vērür ammā ḫarāret-i 'ufūnet müstāḫkem (24) olduġı sebebeden buḫārı mūnteşir olur zāhir bedene müteferriḳ olur 'alāmeti bāḫında (25) ve 'azallarda bürüdet ḳatı olur ke'ennehu içinde ḳar vardır şaḳīldür anuñçün (26) 'aḫaş az olur ve lehīb olmaz dā'imā ḫummā zamānında bürüdet zāhir olmaz zīrā (27) sākindür eger 'ufūnete şürü' eylese ḫarekete gelür ğayr mālūf yerlerde ḫareket

[198b]

(1) eyler cemī' bedene 'āmm olmaz bedene mess olınsa melmes ğāyet ḫār ola cidden 'ilāc (2) balġam talḫif eylemekdür evvel emrde her şabāḥ rāzyāne ve bādrençbüye üçer (3) direm alup sükkerī gülbeşeker on direm ḳatup cüllāb ēdüp içeler ğidāsı (4) mürdümük noḫūd bādem içi-y-ıla ve ḫabī'ati türbūd maḫbūḫı-y-ıla ve ḫıyārşenber (5) ma'cūnı-y-ıla ve benefşe ḳurşı-y-ıla ve sikencübīn-i büzürī ğāfit ḳurşı-y-ıla ve lükk ve gül (6) ḳurşı-y-ıla içeler eger ḳatı bürüdet ve bevl ğālīz ve ebyaz ve ḫām olsa 'ilāc (7) üçer direm kerefis toḫmı ve rāzyāne toḫmı on direm 'aselī gülbeşekerle cüllāb ēdüp (8) içeler ğidāsı noḫūd ve 'uşfur toḫmı tavuḳ eti-y-ıla ele girerse çil ve dürrāc eti (9) ḫübdur yāḥūd her şabāḥ sikencübīn-i büzürī ki ḫār ola anda 'uşāre-i (10) ğāfit ola on direm ve bir mişḳāl ḳurş-ı ğāfitle ğidāsı noḫūd şuyı ve (11) dārçinī kemmūn ve kerevyā eger ḳārūrede nuzc zāhir olsa işbu ḫabbı (12) vēreler nāfi'dür balġam-ı zücācī ki ğālīz ola bedenūñ deriñ yerlerinde (13) ola ḳuvvetle def' eyler şıfat-ı ḫabb şabr-ı usḳūtūrī bir direm ğārīḳūn (14) nişf direm türbūd-i ebyaz bir direm muḳl bir dāniḳ yumşaq dōgeler kerefis şu-y-ıla (15) ḫalḫı ēdüp ḫabblar ēdeler cümle bir şerbetdür seḫer vaḳtında içeler o āḫir nehāra (16) varınca şabr ēdeler eger ḫabī'ati şāliḫ ishāl olursa aḳ şeker ve lisān-ı şevr (17) şuyı onar

direm yekbinî feslegen tohmi iki direm alup hıltı edüp içeler ve gıdâsı (18) nohūd şuyı ve tavuk eti dārçinî-y-ile ola iki üç gün rāhat olduqdan (19) sonra on direm sikencübîn-i büzürî ve bir mişkāl kurş-ı verdle içeler bākî (20) tedbîr hummā-yı balgamiyye gibidür onbēşinci bāb yāķūriyā bu ol hummādur ki (21) bātında gāyet harāret ve zāhirde fātirce harāret mādde galīz ve lezzec (22) ola harāret zāhir bedene münteşir olmaya sühütle eger bu hummā katı kavî (23) olup ‘aşaş ve kerb ve lehīb ve qalaş ve ıztırāb ve nefes vērüp almaş (24) ‘azīm ve dili kara olsa delālet eyler ki rūh ve harāret-i gārīziyye cümle bātın (25) bedene meyl eylemişler ve zāhir beden harāretten hālî qalmışlar böyle vāķı ‘ olmaş (26) ‘alāmāt-ı reddiyyedendür helāke delālet eyler zīrā bunun kuvvetine delālet eyler (27) ‘ilāc her şabāh cüllāb içeler üçer direm nīlūfer ve bādrenbūye on direm

[199a]

(1) sükkerî gülbeşeker ve gıdâsı ya‘nî mürdümük müzevveresi nohūdla eger ifrāt-ı (2) harāret olup ‘aşaş ziyāde olup marīz taħammül étmese ‘ilācı üç (3) direm hindibā tohmi ve aş şeker ve terencübîn onar direm ola cüllāb edüp içeler (4) gıdâsı mā‘i şa‘īr nohūdla bu hummānuş mu‘ālicesinde gāfil olmayalar mülettıfāt (5) müsahħanāt gāyet şedīd olmaya vēreler zīrā bu hummānuş hūdūşına sebep (6) ahlāt galīz-i balgamiyyedür a‘rāz-ı lāzımeye ijen iltifāt étmeyeler maħmūmuş (7) qalaşına ya‘nî bi-aram olduğına ve lehībine ‘aşaşına ve kerbine ya‘nî gam-gin o (8) lduğından havf eylemese her gün üç direm bādrenbūye ve on direm sükkerî (9) gülbeşekerle ve nişf mişkāl maştakî katup cüllāb edüp içeler qarūrede (10) nuzc zāhir olsa hıyarşenber ma‘cūni-y-ıla yāhūd maşbūhla ki anda türbūd ve (11) gārīkūn ola ve ustūhūdūş ola kaçan bedeni ahlāt-ı balgamiyyeden arınsa (12) her şabāh bādrenbūye üç direm ve sükkerî gülbeşeker on direm ve maştakî (13) nişf mişkāl cüllāb edüp içeler yāhūd rāzyāne tohmi ve kerefis tohmi üçer direm (14) kaynadalar şāfī edeler sikencübîn-i büzürî-y-ile içeler ve afsentīn kurşları (15) felāfūlī ma‘cūni ve tiryāk-ı kebīr ve meşūdīūş nāfi‘dür eger mizācı ve sinn (16) ve kuvveti ve vaķtı mezkūr edviyye mūlattıflar ve müsahħana ve kavî ishāl mütēħammil (17) olmasa bu maşbūhı içeler ki erük ve ‘unnāb ve sibistān ve şāhterrec ve (18) helīlec-i aşfer ve kābilī ve helīlec-i esved ve hıyarşenber fulūşı-y-ıla içeler kaçan (19) beden tenķiye olsa ve a‘rāz sākin olsa mu‘tedil ħammāma bedenine bābadya (20) ve iklīl ve toraş otı ve ayvaşane ve bedene çıķdukdan sonra bābadya yağı ve (21) toraş otı yağı dürteler ve ğayrı bunlaruş emşālī gāh olur ki bu nev‘ şāfrāvī (22) māddeden ki ħattā ve galīz ola ħādīş olur balgamdan ħādīş olan gibi (23) ħādīş olur ‘alāmeti lāzıme olmaya ğıbb dā‘ire gibi müştedd ola devrle (24) ‘ilācı her şabāh hindibā tohmi ve nīlūfer üçer direm ve aş şeker ve terencübîn (25) onar direm ve gıdâsı mā‘i şa‘īr hindibā tohmi-y-ıla ve buyan dibi-y-ile ve řabī‘at (26) ishāl olına fākihe maşbūhı-y-ıla ya helīlec-i aşfer maşbūhı-y-ıla on altıncı bāb (27) hummā-yı ğaşıyye hıltındadır ekşer ya bunun māddesi ħām balgamdur keşīrdür bedende

[199b]

(1) mütēferriķdur gāh olur ki ma‘de ağızına dökülür qalb mütē‘ezzī olur qalbe katı qarīb olduğı (2) sebebden ğaşy ħādīş olur kaçan hıltı taħarrük eylese ‘ufūnete başlasa maķhūr olup (3) mütēħayyir ola ‘alāmeti ekşerde hummā-yı balgamiyye gibi devr eyler ve teheyyücu‘l-vech ya‘nî yüzde (4) gözde şişkinlik olur beden süst olur ve şāhibinūş levni bir hāl üzerine (5) muķarrer olmaz gāh şaru gāh kara olur ‘illet heyecān étduğı vaķt gözleri şomalur (6) eger

mâddenün istifrâgına iştikâl olınsa rıfıkla ve hafîfçe ishâl olınsa mādde ‘āşī (7) olur yāhūd harekete gelür kuvveti boğar eger ‘anfla istifrâğa meşğul olınsa kuvvet (8) vefā eylemez ğaşy hādış olur mādde harekete geldügiçün ve keyfiyyet-i reddiyye kâlbe vāşıl (9) olduğıçün mā‘ hazā ğıdāya katı muhtācdur zīrā ahlāfında bir nesne yoğdur (10) ğıdā ola pes ğaşy olur sebebi ğıdā-yı fākādur eger ğıdāyı vermeseñ kuvvet sākıt (11) olur eger ğıdā vērseñ hummā ziyāde mādde dahı ziyāde olur kuvvet sākıt olur yukaru (12) korsañ yel alur aşığa korsañ seyl alur ‘ilacı mu‘ālice başlaya yüzine bārid (13) şu-y-ıla gülāb şaça ve karnımı rıfıkla ova ve ellerin ayakların bir kaç yerde muhkem bağlaya (14) tā kim veca‘ hāşıl olup mādde eṭrāfa müncezib olup ve ağızın burnını tūtalar (15) tā kim harāret-i ğarīziyye dāhile rücū‘ ede ve issi şu-y-ıla sikencübīn-i sādec içeler (16) ğaşy hālinde fem-i ma‘deden tā kim mādde aşığa ine ve kuşalar ve dahı her şabāh hindibā (17) tohmı ve rāzyāne üçer direm ve sükkerī gülbeşeker on direm ola cüllāb edüp içeler (18) yāhūd üç direm kerefis tohmı kaynadalar on direm sikencübīn ve ğıdāsı mā‘i şa‘īr (19) ola sükkerle ve müleyyen hıqne-y-ile ki ednā hiddet ola işbu hıqne gibi şıfat-ı hıqne (20) sināmekī yedi direm ve buyan dibi ve rāzyāne tohmı ve benefşe ve nılüfer ve kantarıyün-i (21) raķık üçer direm varağ-ı silk ya‘nī pāzū yaprağı bir deste ve kepek bir avuç cemī‘ sin (22) üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir rıtl kala içinde on direm hıyārşenber ve on (23) direm terencübīn ezüp süzeler şāfī ola andan şonra zeyt yağı ve mürrī ve ‘asel (24) ve sükker-i aħmer onar direm katalar ve būrağ ve tuz her birinden nışf direm koyalar (25) ihtikān edeler ğāh olur ki hādd şafrālar ki ğāyet raķık ve ğavvāş-ı ğürānī gibi (26) ve zencārī gibi bunlara ‘ufūnet ‘ārız ola ‘alāmete ekşer emrde ğayyā devr eyler (27) katı ‘ataş ve kerb ya‘nī ğam-gin olmak ve lehīb ya‘nī ‘alavlanmak ve hār yābis mizāclarda

[200a]

(1) olur tēz zamānda zübül vērür ve yüzi şu gibi bulanur ve nabzı serī‘ ve mütevātir (2) olur ‘ilac rummāneyn şuyından şahmıla şıķılmış olalar üç oğkaya ya‘nī yüz otuz (3) altı direm ve terencübīn on direm ve ağ şeker on direm yāhūd temr-i hindī on direm (4) ağ şeker ve terencübīn her birinden on direm yāhūd kara erük on dāne ve ‘unnāb (5) on dāne ve temr-i hindī ve ağ şeker ve terencübīn on direm issice içeler ve ğıdāsı (6) mā‘i şa‘īr nılüferle hindibā-y-ıla enār şu-y-ıla memzūc ola her sā‘at içeler ve ṭabī‘at (7) telyīn olına fākihe şu-y-ıla ya zerdālū hoşabı-y-ıla istifrāğı hıltıda mübālağa olinmaya (8) kuvvet sākıt olinmağ-ıla ğaşy hāşıl olur ve yemişlerden ve hıyār ve ekşi alma gibi karla (9) müberrid olmuş ola tenāvül edeler ve şadrına şandaleyn ve gülāb ve kāfūr ve aķākıyā ve hilāf (10) şuyı ya‘nī söğüt şuyı birle zımād edeler ve alına söğüt yaprağı döşeyeler ve eṭrāfına (11) yeşil çanaklara şu tıdudurup koyalar ve marīz acıķduğda gerekdür ki enāreyn şuyına (12) etmek bana yēye on yēdinci bāb hummāyāt-ı leyliyye ve hummāyāt-ı nehāriyyededür (13) evvelki balğamī nehārīdur gündüz tutar gece kor leyliyye oldur ki gece tutar gündüz (14) kor ikisi bile eyü hummālar degüldür ammā nehārīsi aṭvel ve katı yaramazdur zīrā nehāruñ (15) hārrında yaşlar tā dıķka intikāl eyler ‘alāmeti ziyāde ‘ataş ve kerb ya‘nī (16) ğam-gin olmak ve ‘alavlanmak ‘ilacı her şabāh sikencübīn-i sādec ve sükkerī gülbeşeker (17) onar direm ezüp içeler ve ğıdāsı arpa-cevāb nohūdla bişe ve ṭabī‘at telyīn (18) olına hıyārşenberle ve terencübīnle ya ma‘cūn-ı hıyārşenberle telyīn olına gerekdür ki ğıdāsını (19) gece-y-ile veler imtilā-y-ıla uyumağa komayalar hummā-yı leyliyye eslemdür ve aķşardur müddet (20) nehārī ‘ilacı olına ammā ğıdāsını gündüz veler nevbetden hālī olduğda on (21) seki[zi]nci bāb hummā-yı vebādedür vebā ta‘affündür hevāya ‘ārız olur

(22) nitekim şuya 'arız olurdu işlanup yatmağla müteğayyir olur levnen ve rāyihaten ve ta'āmen (23) şu besātet hālinde müte'affin olmaz ecsām-ı eraşsiyye habiṣ maḥlūṭ olma (24) yınca kamışlıklar şazlıklar irkindi şular gibi ve hevā daḥi mādām ki şarāfet (25) üzerindedür müte'affin olmaz illā meger kim habiṣ-i keyfiyyet-i mühmel ebḥere ve edḥāna (26) ya'nī yaramaz buḥārlar ve tütünler maḥlūṭ ola daḥi keyfiyyet-i reddiyye ḥādiṣ ola 'ufūnete (27) ḡāyet kābil hevā oldur ki küdüret ve ruṭūbet ola ve ruṭūbeti ḡālib hevālarda ḥummāyātın

[200b]

(1) 'arız olsa ḥiddet ḳālīl ve müddet ṭavīl olur ve yaz günlerinde yābis hevālarda ḥiddet (2) keṣīr ve müddet yesīr olup tēz zamānlarda ḳātil ḳaçan hevā müte'affin olsa ḳalb üzerine (3) ḥāmil olur ḳalbde olan rūḥun mizācın efsād eyler zīrā ḡayrı yerden ḳalbe tēz (4) vāşıl olur anda olan ruṭūbetlere 'ufūnet vērür daḥi ḥarāret-i ḡarībe ḥādiṣ olup (5) bedenün küllīsine münteşir olur ḥummā-yı vebāī olur ḥummā-yı vebāī ekşer ḥalkā 'am olduḡıçün (6) anlar ki müsta'idlerdür aḥlāt-ı reddiyye keşīrdür mesāmları vāsi'dür çok ḥammāma gire (7) nlerdür anlara 'arız olağan olur ammā şunlar ki bedenleri aḥlāt-ı reddiyyeden naḳīdür (8) vebādan münfa'il olmaz ve şunlar ki cimā'da ekşer eylerler bedenleri za'if olup (9) vebāī hevādan münfa'il olur 'alāmeti ḥummā-yı vebāīnün zāhirde ḥarāret-i leyyin (10) meger bite'l-bāṭındür ya'nī ṭabī'at dāḥile müte'allik ve ḡam-gindür ziyāde ḥarāretine (11) marīz anlar ve yine ṭabīb anlar ve nefes vērüp almak mütevātir ve ziyāde 'aṭaş (12) ve lisānda cefāf olur ḡışyān ve ta'āma iştiḥā sākıṭ olur ma'de aḡzında (13) ve fevādında veca' olur ve ṭalaḡı 'azīm olur ve ziyāde ḡamda ve ḡuşşada olur ve temelmül (14) ya'nī çaḡnar yatur ve kuvvet sākıṭ olur ḡaşy olur ve ḳuşmaḡ-ıla ve birāzıla sevdāvī (15) ve müntin nesnelere çıkmaḡ ve müntin ya'nī yaramaz ḳoḡar 'urūḡ gelmek ve ekşer emrde mühellikdür (16) ḥāzıḳ ṭabībler bunun emrinde 'ācirlerdür manşūrīde cālīnūs eydür ḥummāyāt-i (17) vebāiyyeyi eṭıbbā anlamazlar zīrā ḳatı ḥafīdür lākin nefesi emrine naḡar ētmek gerekdür (18) müntin ya'nī yaramaz ḳoḡur mı tükürüḡine naḡar ēdeler mütelevvin ve aḡzına naḡar ēdeler cemreye (19) nemleye beḡzer verem var mıdur göḡsüne el uralar göreler ḥār mıdur bunlardan (20) ma'lūm olur 'alāmet-i vebā āḡir-i şayfda güz evvellerinde rücūm-ı nücūmda (21) ya'nī yıldızlar düşmek ve şahb ve şu'leler yaldıramak çok vāḳı' ola nefīsī eydür (22) edḥine-yi düsme yuḡaruda ḥār hevāya muttaşıl olmaḡdan ḥādiṣ olur egri bügri (23) envā'ī hey'et üzerine görünür bu aşillar çok vāḳı' olmaḡ ta'affün hevāya (24) delālet eyler ve daḥi küdüret üzerine olmaḡ ve toz ḳabarcuḡ çok olmaḡ ve yağmur az (25) yağmur ve ṭab'ı zeki olan ḥayvānlar meskenlerinden ḳaçmaḡ legleg ve hüdhüd gibi (26) ve ḳırlangıç gibi egerçi ki yumurdaları ve yavruları daḥi olursa ṭurmazlar giderler (27) ve ḳurbaḡalar çok olur ḥaşerāt kim 'ufūnetden mütevellid olur ve şol ḥayvānların

[201a]

(1) ḳa'r-ı arzda sākin olurlar sākin olurlar şıçanlar ve 'aḳrebler ve yılanlar gibi yeryüzine ḳıçarlar 'ilāc (2) ya'nī vebānuḡ 'ilācı iḥtirāz ētmekdür ve hevā-yı işlāḡ eylemekdür inşāllah te'ālā (3) bu bābuḡ āḡirinde faşda tafşīl olına ammā ḥummāyı vebāīnün 'ilācı faşd eylemek (4) ishāl eyleyüp ruṭūbāt-ı fazlıyyeyi bedenden iḥrāc eylemekdür her şabāḡ temr-i hindī (5) ve aḳ şeker onar direm alup ḳarla içmek gerekdür yāḡūd sikencübīn-i sādec gül (6). şu-y-ıla onar direm ve ḳar şu-y-ıla ḥall ēdüp içeler yāḡūd ḳoruk şarābı ya (7) rībās ya ekşi alma şarābı yāḡūd 'unnāb şarābı her ḳanḳısı olursa (8) on direm ḳar şu-y-ıla ḥall ēdüp gülābla içeler yāḡūd ḳurş-ı

kafür ya kırş-ı (9) şandal her kırkısı olursa bir mişkāl alup hummāz şarābı-y-ıla ya'nī ekşi kırak (10) ve kırı kırakı dađı dērlē anuđ şarābı-y-ıla ya āđak kavunı şarābı-y-ıla ya ekşi alma şarābı-y-ıla (11) iđeler ve ğıdāsı kırık řu-y-ıla ya enberbārīř ki hātūn tuzluđı dērlē (12) anuđla ya habb-ı rummānla ya sumākla ferārīc ya'nī bilic ve bādem iđi ve isfānāđ (13) la biřmiř ola ve ekşi enārı iđi iđkūsi-y-ile řıkalar ğünde iki def'a ya ũđ (14) def'a ya dađı artuđ vēreler iđe yāhūd kırık řuyı ve sumāk řuyı ve līmūn (15) řuyı ve ũtrunc ya'nī āđak kavun ve tūrunc her birinden bir nıtl alup kıaynadalar (16) řeker kıatmayalar kıvāma ğetūreler andan řonra her řabāđ otuz altı direm kıadar (17) alup kır řu-y-ıla iđeler ve kebere tarařıř nāfi'dūr ve rā'ib ve mā'i rā'ib ve yađı (18) alınmıř ayran nāfi'dūr ve dađı vācibdūr ki evi řovudalar řovuđ řu-y-ıla (19) řulayalar yař yēmiřler ki bārid ola ev iđinde dōğeler ve sōğūt yaprađı (20) ve yađı yaprađı ve alma ve bārid kırıklar kāfūr ğibi ve ğül şandal ğibi ve evi (21) ğünde bir nice def'a řulayalar ğam-ğin olmađdan hālī olmaya eğer řuya ğulāb (22) kıatarlarsa dađı hūbdur ğōkçekdūr bir tamām ğam-ğin olduđdan řonra hevāyı (23) iřlāđ ğerekdūr cefāf vērmeğ-ile muṭayyeb ētmekle ve 'ufūnetin men' ētmekle (24) buhūrularla hām 'ūd 'anber ve lāden ve şandal ve kāfūr ve mersin ve enār (25) kıabı ve alma kıabı ve ayva kıabı ve yilğın ğibi nesnelē buhūr ēdeler ve ğōğsüne (26) yūz ki cigeri ũzerine şandal kāfūrula ğulābla yađu ēdeler ammā hīnen ba'd (27) hīn tecrīd ēdūp ve tebrīd ēdūp yine uralar ve dađı vācibdūr ki ğıdāsı

[201b]

(1) kālīl ola ekřilerden sirke ğibi sikkāc ya'nī sirkelū āř ğāyet nāfi'dūr ve (2) hātūn tuzluđı-y-ıla ve habb-ı rummānla sādec vēreler eğer kıuvvet za'īf olırsa (3) ferārīc ya'nī bilicte ola ammā imtilādan hāzer ğerekdūr ve kıatı hareketden ve āğrāz-ı (4) nefsanıyyeden ve her nesne ađlātı harekete ğetūrūr andan ictināb ēdeler ve bedene (5) sūhūnet ve hārāret vērūr nesnelēden perhīz ğerekdūr fařl manřūrīde (6) eydūr vāfir řovuđ řuyı def'aten iđeler tā kim vebādan hādiř olan hārāreti (7) itfā ēde sōyūndüre řōyle iđe ki ũřūde ditrede az az iđicek fā'ide (8) vērmez belki hārāreti dađı heyecāna ğetūrūr ziyāde eyler řifā da eydūr hevāyı (9) vebāi hāyvānlara ve nebātlara dađı zārar vērūr vebāi hevālarda cūderī ya'nī (10) kıçek ve hāřbe ve kıızamık ve tā'unlar ve cemre ve ākile vesā'ir kırūđ-ı habīře (11) hummālar kıok hādiř olur sebeb ya arzīdūr ya semāvidūr irkindi řular (12) ve kıok ciyefler ğibi kim defn olınmamıř ola ve dađı řu řızar yerler ola (13) kırık mūte'affin ola anlardan hādiř olur ğāh olur çūrūmiř yēmiřlerden ve (14) yař řazlardan ki çūrūmiř mūte'affin olmiř ola bunlar dađı sebeb olur (15) bu mezkūr sebebler kıořantıyyede ğalāta tarařına mā'il kāl'anuđ hāricinde (16) deniz kenārlarında mevcūddur ciyefler çūrūmiř yēmiřler ve iřlanmıř (17) mūhmelāt mūte'affin olmiř memlūdur eğer mezkūrular sebeb ola 'acebdūr ki (18) ğāh ğāh tā'undan hālī olur eğer yıldızlar dūřmek ve řimřek řayfuđ (19) āhırinde ve ğūzde kıok zāhir olsa vebā olmağa iřāretdūr ğine (20) ancılayın kānūnında ya'nī kānūn-ı evvel ki ilk kııř aydur ve kānūn-ı āhır (21) ve yenār dađı dērlē orta kııř ayıdur kıaçan bu iki ayda 'alāmāt mařar kıok olup (22) yađmasa hūřūřen merārā vākı' olsa mizāc-ı řitā ya'nī kııřıđ mizācı fāsıd (23) olmağa delālet eyler ve eğer bahār kıurađlık olup yađmur yađmasa bārid olsa (24) andan řonra cenūb yēli kıok ũtūp hevāda bir kıaç ğün kūdūret olup bir (25) hafta yine řāfī olup ađuklık olsa řonra ğündüzde issilik ve bulud (26) ve kūdūret ve ğecede būrūdet olsa hemān vebā ğelmiř hādiř olmiř (27) bilesin ammā vebānuđ tebdīr ve 'ilāci mezkūr 'alāmetler zāhir olıncak hādiř

[202a]

(1) olmazdan evvel ya'nı hevā-yı vebāī olmadan gerekdür faşd édeler ve me'mün edviyyelerle (2) derin yerden māddeyi ihrāc eyler semiyet olmaya tiryākıyyet-vār edviyyeler zamm olına (3) şöyle ki ne aşl imtilā fehm olunursa aña göre ishāl olına zīrā ki beden (4) naķı olsa vebāī hevādan münfa'il olmaz 'ādetullah böyledür ammā vebā hādiş (5) olursa eyyām-ı vebāda istifrāğ étmeyeler huşūşen ki ishāl eylemegi terk étmek evlā (6) dur zīrā taħrīk olınsa ahlāt heyecāna hareket gelür ihtimāldür ki vebāī hevā (7) istnişāk olına hummā-yı vebāī hādiş ola tāt'ün dedikleri verem (8) daħı zāhir ola belki eyyām-ı vebāda māyhōş enār şuyına şeker katup içeler (9) yāhūd sikencübīn-i sādec içeler ya hummāz şarābı līmūn ya rībās ya қорuқ (10) ya ekşi alma her қанқısı olurısa bārid şu-y-ıla belki қarıla içeler ve cimā'dan ve (11) tatlulardan ve tatlu yemişlerden ve tīz fāsıd olur yemişlerden şeftālū (12) ve zerdālū ve қavun ve tatlu kirās ve tatlu tūt ve her nesne ki hıltı yaramazlık (13) ve hiddet ve ҳarāret vērür anlardan şaқınalar ve yaramaz hıltı vērür nesnelere ki (14) genç olmaya cüsse kebīr ola şıgır gibi ve deve gibi ve ğayrı yemeyeler ve zaħmet (15) vērür ve hareket étmeyeler ve imtilādan şaқınalar ve қatı aç ve şusuz daħı olmayalar (16) ve қarla ve buzla şovumuş şular içeler ve bu eyyāmda def'aten çok içmek (17) eyüdü az az cür'a cür'a içmek ҳarāreti ziyāde eyler eger ğıdāya iştiḥā olmasa tekellüfle (18) yeyeler ve yedürelere imtilādan şaқınalar ta'āmdan ḥālī қomaқ daħı cā'iz degüldür (19) tā kim ҳarāret ğıdāya müte'allıқ ola ve ḥammāma az varalar şorbālar ki muraṭṭıb ola (20) yemeyeler ve cimā'da ifrāt étmeyeler ve yeni ḥamr içmekden şaқınalar ammā eski ola az ola (21) huşūşen gülābla ya söğüt yaprağı şu-y-ıla memzūc ola nef'den ḥālī degüldür ve (22) ekşi bārid nesnelere tenaққul édeler ve laṭif ğıdālar yemek üzerine iқtişār édeler (23) bilicler gibi ve çil ve dürrāc etleri gibi ve zīrbāc aşı enār şu-y-ıla ve līmūn ve (24) ḥātūn tuzluğı ve қоруқ ve sumāk ve mercimek ve semiz otı her қанқısı olursa (25) münāsıbdur bunların-la bişürelere ve bedeni қurıdur bārid ve yābis nesnelere eyüdü (26) ve şıḥnā[t]-ı şāmiyye nāfi'dür ve cemī' ekşiler eyüdü ve yemişlerden ḥōş (27) қоқар alma ve ayva ve armud ve alıç ve enār ve ağac қavunı eyüdü ve buқūlden mārūl

[202b]

(1) ve hindibā huşūşen sirke-y-ile eyüdü ve gerekdür ki kerefis ve circīr ve tere ve şoğan (2) yemeyeler illā meger kim sirke-y-ile ola ve içeceğı şuya kil-i ermenī birağalar ve hevā tedbīri işlāḥ (3) mezkūrdur öyle édeler faşl қudemā ittifaқ étdiler ki tiryāқ-ı efā'i nāfi'dür (4) ḥattā cālīnūs vebā-i 'azīmde kimse ḥalāş olmadı illā bu tiryāқı isti'māl édenler (5) ḥalāş oldu ve ba'zı evқātde işbu devāyı tenāvül édeler şıfat-ı şabr-ı usқūṭūrī (6) iki cüz' ve za'ferān ve mürr-i şāfī birer cüz' nişf mişқālın bārid şu-y-ıla içeler (7) ve rūfes ḥekīm bu mezkūr devāyı her gün bir mişқāl alup on iki direm memzūc (8) şarābla içseler ğāyet nāfi'dür ḥattā manşūrīde eydü ḥiçbir kimesne gö[rü]lmedi (9) kim bu devāyı bu vechle édüp aña zarar gelmiş ola ve daħı boynında yāқūt (10) götürmek nāfi'dür ammā vebā günlerinde tāt'ün dedikleri veremler ki yumrı ve sivileler (11) çıkar onların ilācı aşıya evrāmda tafşīlle gelür inşāllah te'ālā on tоқuzuncı (12) bāb hummā-yı cedlde ve ḥaşbe ya'nı çiçek ve қızamıқ ve ḥaşbededür bu (13) hummānuñ sebebi 'ufūnet tarīқası üzere demek ğaleyāndur bu ğaleyān iki dürlüdü (14) ṭabī'īdur ve ğayr-i ṭabī'īdur ammā ṭabī'ī ḥarāret-i ğarīziyyeden қuvvet-i ṭabī'īyyeden (15) 'arız olur nitekim oğlancıkların bedeninde anası қарında iken ḥayz қanın (16) ve ba'de'l-ḥurūc anası südin emerdi ma'lūmdur süd daħı ḥabaз қанından (17) mütevellid olurdı bedende

bunlardan fuzül kalmışdır tabī'at ol fuzülü def'(18) édüp eyü metīn kan taḥṣīl eylemek ister galeyānlar cilde sürer nitekim üzüm (19) şiresin kaynadalar galīz olur şerbet kıvāmın bağlar ammā gayr-i tabī'ati oldur ki (20) beden kandan vesā'ir ahlātından mümtelī olup ahlāt hareketeler gelir sebebi laḥmlar (21) ve südler ve şarāblar ve gayrı ahlāt-ı reddiyye tevlīd nesnelere ola ya ḥāricden (22) rebī'ün ve şayfuḡ ya'nī bahār ve yaz günler yāḥūd cenūbī yeller çok esmek gibi (23) bunlar ahlāta galeyān vürürler cüderī ve ḥaşbe ve hevā-yı vebāyı ihdās eylerler (24) ve ebdānuḡ cüderīye gāyet kābilī ḥār raṭb ve ruṭubet küdüret üzerine olandur (25) ḥuṣūṣen ki faṣd ve ishāl az isti'māl eyler kimesnelere ola ke'ennehu cüderī buḥrāndan (26) bir nev' gibidür ekşer-i ḥudṣ oḡlancuḡlarda olur andan geṣse civānlarda olur (27) ve meşāyihda ya'nī kocalara az vāqı' olur ekşer bahārda olur kışda az olur

[203a]

(1) ve cüderīnün eslemi ebyazū'l-levn olandur ve az olandur hattā 'adedi ma'lūm ola (2) ve gāyet kattāl çok olup qaralığa ve yeşillige mā'il olandur daḡı şol gāh (3) zāhir olup gāh yine gā'ib olandur 'alāmeti cüderī zāhir olmaḡ ve veca'-ı (4) zāhir olmaḡ ve burnı gicimek ve a'zā çımkışmaḡ ve iḡne baturur gibi ḥālet olmaḡ ve (5) yüzi gözi aḡmer olmaḡ ve ḡam-gin olmaḡ ve ḡummā-yı muṭbıka ve lehīb ve katı suşamaḡ (6) zīk nefes olmaḡ ve şadrında ve ḡalkında veca' olmaḡdur ve ḡaşbenün mādresi (7) safrāvidür ke'ennehu safrāvī cüderīdür ammā ḡaşbenün ḡacmi geṣer gider ke'ennehu cilde tecāvüz (8) eylemez derden koḡar mu'tediyye kalkmaz ammā cüderī kalkar ve ḡaşbe cüderīden (9) az olur ve göze ta'arruz az olur ekşer 'alāmetleri cüderī gibidür cüderī dedikleri (10) çiçekdür ve ḡaşbe kızamıḡdur 'ilācı eḡer teşḡiş olırsa dördüncü (11) güne deḡlü cüderī ve ḡaşbe zāhir olmazdan evvel faṣd eylemek gerekdür eḡer (12) faṣda kābil olmayup kiçirek olursa ḡacāmat gerekdür kuvvete ve mizāca ve sinne (13) göre kan çıkaralar eḡer cüderī ve ḡaşbe zāhir olmuş ola faṣda ve ishāle (14) ve taḡrīk-i ḡılt meşḡül olınmaya kablu'z-zuhūr tabī'at taḡviyet olma ve (15) rādi' olma ve tebrīd-i taṭfiyye iştikāl olma ve tabī'ati kabz olınmaya (16) ve kan taḡlīz olma her şabāḡ bu cüllābı içmekle on dāne 'unnāb kaynadalar (17) sükker katmayalar üç direm bezr-i ḡumḡum şīn vilāyetinden gelürmiş bu ḡārḡ-ıla (18) ḡumḡum daḡı derlermiş katup cüllāb édüp içeler yāḥūd akrāş-ı kāfūrdan (19) ekşi enār şu-y-ıla ya alma şarābı ya ayva ya līmūn şarābı-y-ıla içeler eḡer çıkmāda (20) 'asr olursa 'ilācı örtmek başdurmaḡdur tā kim derleye çıkmāı āsān (21) ola bārid hevā toḡunmaḡdan şaḡınalar ki çıkmāı men' eyler mesāmları tutar (22) ve bārid şu daḡı içürmeyeler ve şovuk ḡurı yerde oturmayalar gerekdür ki kızıl (23) üzüm ve aḡ incīr kaynadup cüllāb édüp içeler ve daḡı mercimek ve incīr (24) ve kızıl üzüm kaynadup şuyın içmek tēz zuhūr getirür ve etrāfında (25) lükk aḡḡacların ve kızıl gül aḡacı ve enār aḡacı ve şīrhīşt aḡacı ve baḡ aḡacı (26) tütün edeler ammā eḡer cüderī ḡaşbe zāhir ola iki üç gün örtmekden (27) başdurmaḡdan şaḡınalar ve kızdurur nesnelere perḡiz edeler tā kim ḡaşy 'arız

[203b]

(1) olmaya ve gerekdür ki hevāyı bārid iştikāl edeler rūḡı kalbi tebrīd edeler (2) ammā ki şaḡınmaḡ gerekdür ki çiçek ve kızamıḡ çıḡaran kimesnenün ḡarnına ve gayrı yerine yaḡu (3) eylemeyeler ki 'azīm belā 'arız olur biri zayḡ nefes olmaḡ ve ishāl 'arız olmaḡ (4) gibi şol edviyye kim kana galīzet ve bürüdet vürüp galeyāndan men' eyler rummāneyn (5) rubbidur ve koruḡ ve sumāḡ ve şarāb-ı tal' ve şarāb gider kaçan tamāmı çıḡup tutsa (6) şulansa gerekdür ki

tecfīf etmek kurutmağa i‘ānet edeler men sen şuyın saçmağla (7) ve yılm şuyın ve bağ tügi şuyın saçmağla ve şol şula anda kâfūr erimiş ola (8) saçalar biri eyler ammā tuzlu saçmak haşarlıdur huşūşen oğlancuklarda ola (9) gülâbla kâfūr edüp dürtmek gāyet eyüdür inşâllah te‘ālâ aşğa evrām bābında (10) nefes vërme müte‘allik ‘ilâclar tafşîlle gelür anda nazār olına yigirminci bāb (11) hummā-yı dıkkdadur hummā-yı dıkk oldur ki harāret-i gārībe a‘zā-yı aşlyye teşebbüş (12) eyleye huşūşen ki kalbe nefīsī eydür zīrā anā kalb re‘is-i muṭlaḳdur buña zarar (13) ‘arız olsa cemī‘-i a‘zāya ‘āmdur ciger vesā‘ir a‘zā bunun hilāfıdur zīrā cigere (14) harāret ‘arız olsa cemī‘-i a‘zāya sirāyet eyleyüp dıkk ‘icāb eylemez illā kalb (15) vāşıtası-y-ıla eyler hattā bedenüñ ruṭūbetlerüñ ifnā eyler ve üç mertebesi vardur (16) yenbağıdur ki ma‘lüm ola a‘zā-yı aşlyyede üç ruṭūbet vardur üç şınıf (17) üzeredür evvelki şınıfı oldur ki uvacuk tamarlar vardur a‘zā-yı aşlyye-yi sākīlerdür (18) anlaruñ ağızlarında hıltıyyet şorunun terk edüp hıltıdan müsteḥlil olmuşdur (19) ruṭūbet vardur maḥzūndur efvāh-ı ‘urūḳda tağdiye için ve mafāşılı tertīb (20) için şurur ikinci ruṭūbet oldur ki efvāh-ı ‘urūḳdan ya‘nī tamarlar ağızdan çıkup (21) a‘zānuñ fercinde aralarında şurur a‘zā andan gıdalanur üçüncü ruṭūbet (22) oldur ki a‘zānuñ iltiyām ve temāsını birbiri-y-ile ittışāl-i ittışāk anuñladur eger (23) ol ruṭūbet olmasa a‘zā müteferriḳ olup tağılurdu evvelki şınıfı harāret-i (24) gārībe teşebbüş eylese meretebe-yi evvelī dërler ikinciye teşebbüş eylese meretebe-i evvelī (25) şānī dërler üçüncü şınıfı teşebbüş eylese meretebe-i şālīş dërler eger harāret-i gārībe (26) meretebe-yi evvelīye teşebbüş eylese ma‘rifet ve teşḫīş müşkildür ammā teşḫīş (27) olınsa ‘ilāc sehldür tebrīd tertīb-i kifāyet eyler ammā meretebe-yi şānīyyede olsa

[204a]

(1) ma‘rifet āsāndur ‘ilācı şa‘bdur ammā meretebe-i şālīşede olsa elbette ḥalāş (2) yoḳdur ‘ādet elle bunun üzerine cārīdür ammā bu hummānuñ ḥudūsına sebeb (3) sākīkā hummā-yı yevmī ya hummā-yı ‘ufniyye ya hummā-yı evrām olmaḳdan ba‘iddür ki bu hummā ibtidāen (4) ḥādīş ola müsteḥlīlātandur ki a‘zā-yı aşlyye evvelā mütesahḥin ve müşte‘il ola daḥı (5) şonra ervāḥ ve aḥlāt müşte‘il ola ve hummā-yı ‘ufniyyeden ve veremden şonra ekşer tā (6) dıkkā intikāl eyler bārid şuyı ve gıdāyı men‘ etdikleri sebebden ve kalbuñ mizācın (7) ri‘āyet etmeyüp bārid zımādlar etmekde taḳşīrlık olduğı sebebden gāḥ olur ki (8) esbāb-ı bādīden ḥādīş olur ya‘nī ḥārici sebeblerden ḡam gibi seher gibi (9) şavm-i ṭavīl gibi ve ḡazab gibi huşūşen ki bunlar yigitlikte ve issi günlerde ve (10) ḥār mizāclarda ve ḥār tedbīrler sākīk ola gāḥ olur ki ifrāt-ı ishālden şonra (11) yāḥūd ziyāde veca‘lardan şonra ḥādīş olur ‘alāmeti nabzı raḳīḳ ve şulb (12) olmaḳdur ve mütevātir ve za‘īf olmaḳdur ḥālet-i vāḥide üzerine şābit olmaḳdur (13) ve harāret-i lāzıme olup nizām-ı vāḥid üzerine olmaḳdur zīrā māddeşi ervāḥ-ı (14) aḥlāt gibi degüldür yevmen fe yevmen müteḥallil olup yine tevlīd degüldür harāret-i (15) kuvvetiyyesi daḥı yoḳdur ziyāde kerb ve ‘alavlanmaḳ ve ḳalaḳ ve ıztırāb yoḳdur (16) zīrā harāret idrāk eylemek ol vaḳtda olur ki mizāc-ı aşlyyeden ḥāric o (17) lmiş ola muḥālif olmuş ola ammā eger müttefik olsa idrāk eylemez mā naḥnü fīh (18) de harāret-i gārībe a‘zā-yı aşlyyenüñ cevherinde muḳarrer ve mütemekkin olmuşdur (19) maḥmūm mizāc aḫlī gibi olmuşdur anuñçün mezkūrlar ziyāde müştedd olmaz (20) ve melmesi ya‘nī bedenine el urşāñ ‘ufniyye hummālar melmesi gibi harāret yoḳdur ammā (21) eli medḳūḳuñ teni üzerine ḳosañ bir sā‘ate ḳadar şursa idrāk eylesin (22) harāret kuvvetle zāḥir olur leza‘ daḥı olur ya‘nī eli yaḳar gibi gelür ammā mevāzı‘ (23) şarāyin sākīr a‘zāya nisbet eşen olur nefīsī eydür zīrā bu harāretüñ

(24) mustūkad ḥummā-yı dıkkda bi'l-ḥaḳīka ḳalbdür ve şarāyin ḳalbe muttaşıl vesā'ır (25) 'urūḳ şarāyine muttaşıldur bu sebebden mevāzı' şarāyin ve 'urūḳ eşhen olur (26) bu ḥummānuḅ ḳavī delīllerindendür ki ta'ām yerken bir iki sâ'at sonra ḥarâret (27) müşte'il ve îavî olur nabz dahı ḳavī olur 'azîm olmağa başlar nitekim bir nesne (28) yana tırurken üzerine yağ saçşalar mütte'il olurdu

[204b]

(1) ammā eger ḥazer bekle varup beden aruḳlamağa başlasa bedene cefâf ve yübüset tārî olsa (2) ve ḳarın derisi ḳoriyup raḳîḳ olsa ve yüzünüḅ revnâkı gitse a'zânun naẓâreti (3) tâ[z]eligi gitse ve bevlde düh[n]iyyet ve şafāyih zâhir ola tuluḅları otura ve burnı (4) incele ve yüzi münḥariṫ ola ya'nî şoylana ve ḳulaḳları şarara ve boyun incele burun (5) kemikleri yukaru gele ve gögüs kemikleri zâhir ola ve terler zâhir ola ve bedende (6) bet çok ola ve ḳarın görsen hemân arḳasına yabışmış gibi ola boğazı (7) eḅegi zâhir ve boynı deve ḳuşı boynına beḅzer şekl ola ve tırnaḳlar aygırca ola (8) ḳavs gibi bunlarun böyle ola 'âdet ellede selâmet üzerine olmaḳ yoḳdur (9) ammā evâ'ilde ḳuvvet varken a'zâda etden ḳandan ve revnâḳdan eḅer zâhirken (10) ve nabzı raḳîḳ ve şulb degülken ve mezkür 'alâmetler müstaḥkem degülken ḥalâş (11) mümkündür 'ilâcı tebrîd ve tertîbdür evvel gerek olan eger yaz gün olursa (12) şimâle ḳarşu yata şimâl yeli toḳuna ve ḳuz yerde ola çok şu dökeler her gün (13) üç dört def'a şulayalar ve gülâb saçşalar ve altına sögüt yaprağı döşeyeler (14) ve ḳabaḳ ve baḅ yaprağı ve ḥoş ḳoḳular bârid reyḥânlar benefşe ve nîlüfer gibi (15) ve ayva güli ve ayva ve alma ve armud ve yaş mersin ve şandal ve gülâb ve kâfûr (16) ola ve yumşaq döşek üzerinde yata ve eṫrâfına ḳar ḳoyalar ve buz ḳoyalar ve (17) yeşil çanaḳlarla tolu şular ḳoyalar ve açlıḳdan ve şavmdan ve ta'bdan ve riyâzından (18) ve seḫerden ve 'aṫaş ve ğazabdan ve ğamdan ḥazer edeler eger zamân ḳış gün (19) olsa mu'tedil yerlerde yata ammā işemeye her şabâḅ şarâb-ı ḥaşḫâş içeler (20) on direm yâḥûd semiz ot toḫminun südinden yigirmi direm alup on direm şeker (21) ḳatup içeler ya ḳarpuz ya ḥıyâr şuyın içeler ve ğidâsı arpa şuyı kiçirek (22) bilicilerle ola yâḥûd raşraşı balıḳlar ya ırmaḳ balığı ve âb-zene ḳoyalar ışıcaḳ (23) şu-y-ıla ola ve çakralar a'zâların benefşe ya ḳabaḳ ya nîlüfer yağı-y-ıla olur (24) ve bâdem yağı ve ḥaşḫâş yağı ve mârûl yağı ve ısfânah yağı süreler ve libâslardan (25) kettân ve tuzı ve ḳaşâb ve şandal gülâbı-y-ıla şulanmış ve kâfûrla muṫayyeb (26) olmuş ola ve gögsine şandaleyn ve gülâb ve kâfûrla yaḳu edeler ve yoḅur[t] ayrıntı (27) ki yağı alınmış ola içürelere eger ḥummâsı zâhir degülse tâze keçi şüdi şaḅup

[205a]

(1) alasin ve eşek südi ki yaş nesnelere yemişi ola içürelere ve dahı ḥıyâr yemek (2) ve mârûl dibi ve hindibâ dibi ve semiz otı nâfi'dür ve ğidâsı günde iki kerre (3) ola az az yeye ve yemişlerden enâr-ı şîrîn ve râst olmuş şeftâlû ve yaş tatlu (4) üzüm ve alma ve yaş incir ammâ bunları az az yemek gerekdür cemî' ḥâr yâbis nesnelere (5) ihtirâz edeler ve ishâlden ve 'ırḳdan men' edeler eger cigeri ve ma'desi za'îf olsa (6) bârid şudan men' olinmaya ve gögsine ve cigere kâfûrla ve gülâbla ve şandalla şulanmış (7) kettân bezin ḳoyalar ve yaş ve kişnic şuyı ve semiz otı şuyı ve ḥummā-yı 'âlim şuyı ve benefşe (8) yağı ve ḳabaḳ yağı ve bâdem yağı ve nîlüfer yağı ḳoyalar eger ḥurḳat şınmağa başlasa (9) yine tâzeleyeler şovudalar yine uralar ğâḫ olur ki a'râz-ı nefsanıyyeden 'arîz (10) olur ğam gibi ğazab gibi hemm gibi

'ilâc müferrihâtla nefes teskîn edeler h̄oş (11) elhân ve hikâyât-ı tayyibe marîze nazâr ede hemmi ve h̄uzni ğammı zâ'il ola h̄oş (12) kelimât ve envâ' hayli ve melâhî ve 'acayib la'bler ki marîz anlardan mahfûz (13) ola ve âb-zene koyalar ıŝıcak şu ki andan mütelezziz ola ve her şabâh şarâb-ı haşhâş (14) ya şarâb-ı tüffâh gülâbla ve müferrih ya kuvveti bir mişkâl ve ğıdâsı mâ'i şa'îr (15) isfânahla ya kabaĝla ve gögsine şandal-ı aĝmer ebyaz ve kâfûr ve gülâb süreler (16) eger h̄udûŝ-i ifrât seherden olursa ki rûhları kızdurur ola 'alâmeti (17) sâbıkâ seher vâkı' olmak ve gözleri çukurlanmış ola ve nu'âsa mâ'il ola (18) ya'nî ımızĝanmaĝı mâ'il ede ve cemî' bedende intifâh ola ve nabz ŝaĝîr (19) zâ'îf ola ve bevlî ebyaz ve raĝîk ola segirmek olmaduĝı sebebden 'ilâc (20) nevm ve râhat ve istiĝmâm ve benefşe yaĝı ve ŝatlu bâdem ve kabaĝ yaĝı dürtünmek (21) ve her şabâh şarâb-ı haşhâş yâhûd benefşe şarâbı terencübînle onar (22) direm ve ğıdâsı mürdümük müzevveresi ve bâdem içi ve isfânâh eger kavî ishâlden (23) oldu-y-ısa ki rûha hareket 'arîz ola yâhûd sehl-i devâdan mütesahĝin (24) ola 'alâmeti ishâl 'akabince vâkı' olmak 'ilâc ŝabî'ati ħabs olunmak (25) ħâbis ŝebâŝîr kûrŝla ve sefercel rubbı-y-ıla ve gülâbla süfûf ħabb-ı rummânla (26) ve ğıdâsı belec-i sumâkla ya enberbârîŝle ŝadrını ve ma'desini muĝavvî ħabz-ı (27) edviyyelerle zîmâd edeler şandal-ı aĝmer ve ebyaz gibi cülnâr ve aĝâkıyâ ve râmek

[205b]

(1) ve tîn-i ermenî ve gülâbla eger ifrât-ı şavmdan ve cû'dan ve katı 'aşaşdan ki bedende ola (2) encere ħiddet bulmuş ola mesken hâlî olduĝı sebeble 'ilâc her şabâh (3) karpuz şuyı otuz altı direm aĝ şeker on direm ŝatup içeler yâhûd semiz (4) ot toĝminuĝ südinden yigirmi direm ve alma rubbı ya ayva rubbı on direm gülâbla (5) yigirmi direm ve ğıdâsı mâ'i şa'îr bilicle razrâz uvacuk balık yâhûd (6) mâ'i şa'îr seretânla ya'nî engeçle bişmiş ola ammâ vâcibdür ki engeçüĝ etrâfın (7) ya'nî ayakları elleri kaş' olına hemân gövdesi ħala daĝı ħarın yerleri ŝovuĝ (8) ŝatlu şu-y-ıla yuyalar ve baĝ aĝacı güli-y-ile ve tuzla üç kerre için ve ŝaşın (9) yuyalar andan şonra mâ'i şa'îrde bişüreler ve daĝı medĝkûklara bezr-i kaŝünâ lu'âbı (10) ve ayva çekirdeĝi lu'âbı aĝ şekerle ve bâdem yaĝı-y-ıla ammâ eger ħummâ zâhir olursa (11) ve beden zübüle şürü' êtdi-y-ise gerekdür ki bârid hevâya başın ve göĝsin toĝundurmayalar (12) tâ kim zükâm ve nezle 'arîz olmaya 'ilâcı her şabâh gün toĝmazdan evvel (13) bir mişkâl kûrŝ-ı kâfûr ŝatlu enâr şu-y-ıla ya karpuz şu-y-ıla ya kabaĝ şu-y-ıla (14) ya ħıyâr şu-y-ıla içeler gün toĝduĝdan şonra mâ'i şa'îr ki mezkûr engeçle (15) bişmiş ola ve haşhâş ve 'unnâbla bişmiş ola ve evvelde on direm haşhâş (16) şarâbı ve âb-zene koyalar ki anda benefşe ve nîlüfer ve kabaĝ yapraĝı ve ħabı ve ayva (17) ve alma bişmiş ola ħammâmuĝ orta evinde mu'tedil yerde ve yatacak vaĝt (18) bezr-i kaŝünâ lu'âbı ve ħabb-ı sefercel lu'âbı ve ŝatlu bâdem yaĝı ammâ eger (19) ma'de zâ'îf olursa bu tedbîr êtmeyeler belki ĝecelerde emlîsî enâr şuyı (20) ve cüllâb ki mıŝırı aĝ şekerle ola gülâbla behrâmec şu-y-ıla her birinden onar (21) direm ve hevâsı tebrîd olına ħiŝ gün daĝı olırsa zîrâ hevâsın tebrîd (22) eylemek teŝĝinden efzâldür ve gülâb ve kâfûr ve şandal ve ŝâh-siferm (23) gülâbla şulanmış ola eger ĝece nu'âsdan olursa mışır şekerle bişmiş (24) cüllâb on direm ve on direm daĝı gülâbla içeler ve lu'âb-ı bezr-i kaŝünâ ve (25) lu'âb-ı ħabb-ı sefercel ya semiz otı 'uŝâresi vâreler şabâh olduĝda yine (26) evvel gün gibi cüllâb ve âb-zen ve ħammâm ve yaĝlar dürtmek ki mezkûrdur edeler (27) ve erkenden âb-zene koyalar ki ŝatlu şu-y-ıla ki benefşe ve nîlüfer gibi nesnelere ki mezkûrdur

[206a]

(1) edeler ve ğidāsı mürdümük ve bādem içi ve yaş kabağ ve ısfānāh ve mārūl rubbı-y-ıla (2) ola ve şadrına müberrid zımād edeler şandal-ı aħmer ve ebyaz ve gülāb ve kabağ ve (3) kāfūrla yaķu edeler ammā vācibdür ki yaķuyı a'zā-yı teneffüsde ziyāde eklemeyeler (4) ğāh olur ki teneffüse zarar vērür ve daħı vācibdür ki rāħata ve ve lehve ve aķar (5) şular kenārına ve muşahabet ve mükālemeden maħşūş olduğı kimesnelerle muşahabete (6) mā'il olurlar ve sevmedüği bilmedüği kimesneleri yanında ķomayalar ve açlık ve şu (7) suzluk çekdüremeyeler ve ķurş-ı kāfūr ki ğāyet nāfi'dür tebāşir ve rubb-ı süsen (8) ve kızıl gül aķmā' göyünmiş ola üçer direm ve kabağ çekirdegi içi ve ayva çekirdegi (9) içi ve kavun çekirdegi içi beşer direm şamğ-ı 'arabī ve nişāsta keşirā ekşer direm (10) şandal-ı muķaşşirī üçer direm ve semiz ot toħmı bir direm ve kāfūr reyāħı nişf (11) direm cümle yumşak döğüle bezr-i kaķūnā lu'ābı-y-ıla ğalt olup ķurşlar edeler (12) bir mişķāl kadar isti'māl olına şıfat-ı ķurş āħir ğummā-yı dıķķa nāfi'dür eger (13) ishālle olursa tīn-i ermenī ve kestane dörder direm kızıl gül ve ķuzı (14) kulağı toħmı her birinden bir direm ve kehrübā ve mersin toħmı üçer direm ve kabağ çekirdegi (15) içi ayva çekirdegi içi ve ğıyār çekirdegi içi kavrulmuş olalar beşer direm (16) tebāşir ve şamğ-ı 'arabī bir direm yumşak döğeler ayva şu-y-ıla yoğuralar ķurşlar (17) edeler miķdār-ı şerbet bir mişķāl on direm ayva rubbı-y-ıla isti'māl edeler şıfat-ı (18) ķurş āħir ğaşğāş ebyaz kabağ çekirdegi içi ve semiz ot toħmı ve ğıyār (19) toħmı içi ayva çekirdegi içi kavrulmuş ola altışar direm ve tebāşir ve ekşi (20) kulağ toħmı ve tīn-i kıbrısī üçer direm nişāsta iki direm kızıl gül beş direm (21) ve kāfūr bezdür yumşak döğeler bezr-i kaķūnā lu'ābı-y-ıla ğalt edüp ķurşlar edeler (22) bir mişķāl kadar isti'māl edeler alma şu-y-ıla on direm ola ammā eger zübül 'alāmetleri (23) kaķı zāħir olursa 'ilācı mezkūrdur 'ilāclar gibidür ve bir mişķāl ķurş-ı kāfūrī (24) yigirmi direm eşek südi-y-ile ya 'avrat südi-y-ile hemān şağıldığı ğinde (25) iķerler ve ğidāsı mürdümük ve kabağ ve ısfānāh ve mārūl rubbı ve semiz ot (26) bādem içi-y-ile ve ğidāsını def'aten yemeye belki def'atle az az yeyeler andan (27) şonra āb-zene ķoyalar ğünde iki kerre ışıcağ şu-y-ıla ķuvvetlü yerde ki hevā toķunmaya

[206b]

(1) yāħūd ğammāmda mu'tedil yerde ve āb-zenlerüğ efzāli oldur ki şuyı tatlu ola ve ışıcağ (2) ola benefşe ve nīlūfer ve yaş kabağ kaķı bile ķaynamış ola bir vechle otura yine (3) çıķa ğıç bir vechle ta'b çekmeye ter çekmeden çıķaralar der[le]mek ķanda ķaldı ve (4) bunlara bir ğasā nāfi'dür şıfat-ı ğasā muğaşşer arpa bulğur gibi döğülmüş ola yigirmi (5) direm aķ baķlayı bulğur gibi döğülmüş ola bādem içi muğaşşer onar direm mürdümük (6) muğaşşer ve ğaşğāş ebyaz yedişer direm üç rıtl şuda ķaynadalar tā kim bişe (7) süzeler şāfī edeler şaniyen bir daħı ķaynadalar muħkem ķaynadıķdan şonra tatlu (8) enār şuyı dökeler ve bādem yağı-y-ıla bişe ve semiz etmeginüğ için olur ķarışdura (9) lar ğarīre ola yeyeler eger eşek südin memesinden iķe ya 'avrat südin memesinden (10) iķe ğāyet nāfi'dür ve eger mümkin olup tāze süd iķine ya benefşe yağı (11) iķine otura ğāyet nāfi'dür ve çıķduķda ğövdesin ışıcağ şu-y-ıla yuyalar (12) ki anda benefşe ve nīlūfer ķaynamış ola ve bedenine benefşe yağı ve kabağ yağı (13) ve nīlūfer yağı dürteler simīd beksimed-ile ki ayrana toğranmış ola yeyeler (14) nāfi'dür ve daħı mürdümük ve noħūd ve kabağ ve bilic eti ve keklik eti ve çil (15) eti ve tavuğ eti enār şuyı ve ekşi alma şuyı onar direm aķ şeker on direm (16) nişf nehārda iķeler ve daħı vaķt-ı za'fda mā'-i laħm nāfi'dür ki işbu şıfat (17) üzre çıķmış ola tavuğ etin ya çil etin ya dürrāc etin ya keklik

etin (18) far'-ı inbîkle gül şuyı çıkarur gibi çıkaralar her gün otuz altı direm (19) kadar içeler ve etrâfına yeşil çanaklarla şu koyalar ve gökçek kokulu nesnelere (20) koyalar ve yüzine ihyâ nâ-şovuk şu uralar ki gülâb-ıla maḥlûṭ ola ve ḥummâz (21) şarâbı ve alma şarâbı gülâbla ve behrâmec şu-y-ıla ya'nî belhî ve sulṭanî söğüt (22) şuyı ki ḥoş қоһар onar direm ve bir mişkâl bârid müferriḥ ya kuvveti-y-ile içeler (23) ve ğidâsı mâ'-i laḥm ki far'-ı inbîkle çıkmış ola eger bu mezkûr ri'âyet (24) olınırsa inşâllah te'âlâ mevt tēz gelmez bir müddet diri olur maḥşuşu'l (25) cenâḥ ya'nî kanadları kırılmış saçı dökülmüş 'iṣ eyler faşl (26) mansûrîde muḥammed bin zekeriyâ eydür kaçan ḥummâ bâkî kalsa ve lehîb olsa ammâ ḥummâyât (27) ḥâddlerde olan a'râz olmasa 'azm-i nabz gibi ve katı katı şulanmak gibi

[207a]

(1) kâlak gibi ya'nî bi-arâm olmak gibi kerb gibi ya'nî ziyâde ğam-gin olmak gibi ve dilinde (2) yübüset gibi ve qaralık gibi olmasa lâkin bir hâl üzerine dâ'im olsa fetret ve (3) nevbet zâhir olmasa ma' kezâlik ḥarâretle sâkince yatur olsa ma'lümdür ki dıkk o (4) lmişdur ve dahı dıkk bununla dahı zâhir olur ki marîza ta'am yedürelere evkât (5) muhtelifede eger dâ'im ta'âmdan sonra kızarırsa ḥummâ zâhir olursa hîç şek yokdur (6) ki ḥummâsı dıkkdur eger ma' hazâ marîzuḡ yüzi soğulmuş ve gözleri ötürmüş (7) ve aruḳlanmış ve derisi kaşık ya'nî cefâf ve yübüset üzerine olmuş ola ibtidâdan (8) geçmiş ḥazer bekle varmışdur ḥazer bekle varıncaḳ 'ilâca iştikâli müfîd olmaz (9) illâ meger ki ibtidâ-i zübülde ola ṭabîb ğâyet ḥazîḳ ve 'alîl ve muṭî' ve esbâb-ı (10) müsa'ade ede imkân vardur ammâ ibtidâ-i zübülde geçse kemâ yenbağı 'ilâcı olınsa (11) tēz kuvvet olmaz ola bi-iznillah te'âlâ yigirmi birinci bâb dıkk-ı şeyḥühâddadur (12) dıkk-ı şeyḥühât mizâca yübs ğalebe eylemekdür ḥummâsı olmadan ammâ meşâyıḥa yigidlerden (13) ve yigidlere şıbyândan bu marâz tîz vâkı' olur ammâ sebebler ki bu marâz andan (14) vâkı' olur mizâca bürüdet ğalebe etmiş ma' hazâ za'îf olmuşdur kuvvet-i (15) ğâdiyye fa'lini tamâm eylemekden memnû' olmuşdur nitekim âḥir-i 'ömrde 'arız olur (16) yâḥüd ḥarâret-i ruṭubâtı taḥlîl edüp ḥarâret-i ğarîziyyeyi za'îf eylemiş (17) 'aḳabince bürüdet ve yübs 'arız olmuşdur ğâḥ olur istifrâğate (18) tâbî' olur ğâḥ olur ki ḥummâlarda ziyâde tebrîd olur bârid şuları ifrâṭla (19) içmeklikle bârid zımâdlar etmekle 'alâmet zübüldür ve kaşf (20) ya'nî cefâf üzere olmak ammâ işti'âl ve iltihâb yokdur belki ğâḥ olur ki (21) melmes bârid olur ve ebyaz-ı raḳîḳ olur ve nabzı şağîr ḥâlete istiḥkâmda (22) helâk te'hîr olınsun çün gerekdür ve müstaḥkem olmadığı hâlde (23) müstaḥkem olmasun çün gerekdür ve bunun mu'âlicesinde kânûn oldur ki (24) teşhîn ve tertîb olına muraṭṭıb ḥammâmlara girmekle ve âb-zenlere girmekle ki (25) sühûnet ve ruṭubet ḥâşıl ola ğidâdan üç dört sâ'at sonra (26) tâ kim ta'am ma'de ağzından inüp münḥazm olduğdan sonra gerekdür ve dahı (27) müsemmin ḥuḳnelere edeler ki buğday herîse olmuş ve yaş paça ve noḥüd ve incîr

[207b]

(1) ḥasek ve bâbadya on direm şîrlağunla ve ğidâlar yemekden sonra ovalar ve gerekdür ki (2) her şabâḥ tatlu alma şarâbı on direm aḳ şeker on direm içeler ve ğidâsı raḳûn (3) yumurda ve herîse kazla ve tavuḳla ve mâ'-i laḥmla ve noḥüd şu-y-ıla oğlaḳ ya kızu eti-y-ile (4) bişmiş ola ve ḥelvâlar ki aḳ şekerle bişmiş ola ğâyet nâfi'dür ammâ aşḥâb-ı dıkkâ (5) zarar vürer ğâyet ve dahı bedeni kîrûṭî-y-le ki benefşe ve kâbak yağından bişmiş ola (6) ve gökçek râyiḥalar қоқа

ve bedeni mürühātla temrīh olına sâde şıgır yağı gibi ve kaz (7) yağı ve ördek yağı gibi yağlar-ıla gövdesin ovalar yigirmi ikinci bāb fi'l-buhrān (8) buhrānuñ ma'nāsı faşl-ı bi'l-ḥiṭāb te'vīl bir tağayyürdür ki marīze def'aten yetişür cānib (9) şihhate meyl eyler ya cānib marīze buhrān-ı ṭabī'atūñ maraž-ıla muḳāvemete mücādelesidür (10) ṭabī'at sultāna beñzer maraž 'adūye beñzer sultānuñ bedeni şehrin ḥarāb (11) etmek ister beynehumā muḫālefet ḥafīfe çok vākı' olur mu'tediyye degüldür ammā huşušen (12) ve muḫālefete beyhumā müstedd olup muḳātele vākı' olursa 'alāmetler vardur ki iştidāda (13) delālet eyler gelecileyin fi'l-mübādīn na'ra urmaḳ gibi çağırmaḳ ve müzārebe (14) kanlar dökülmek gibi dört nev' üzerindedür evvelki nev' oldur ki tamamı faşl-ı huşūmet (15) olup az zamānda bir taraf olalar sultānlık 'adūya ğalebesi gibi bir (16) kerrede bir def'a daḫı muḳābeleye muḳāteleye ḥacet ḳalmaya ṭabī'at ve ḳuvvet müstevlī (17) olup mādde-i maraži bi'l-külliyen ḳal' ede bu aşıl buhrāna buhrān-ı maḥmūr ve ceyyid (18) ve buhrān-ı tām̄m dērler tamām-ı şihḫat ḥāşıl olur māddeyi maražla bir def'a daḫı muḳāvemete (19) ḥacet ḳalmaz ikincisi oldur ki sultāna 'adū ḡālib olup mülkini şehrin (20) ḥarāb edüp sultānı tamamen maḡlūb edüp bir def'a daḫı muḳābeleye ve müdāfa'aya (21) mecāl ḳomaya maraž gibi kim ṭabī'ate ve ḳuvvete ḡālib olup ḳahr eyleye maraž ḡālib (22) olup helāk eyleye allah te'ālā şaḳlasun müselmānları bu vechle olmaḳdan (23) bu aşıl buhrāna buhrān-ı tām̄m-ı reddī dērler üçüncü nev' oldur ki sultān 'adūye (24) ḳaşd eyledi sürdi giderdi şehrden ırāḳ eyledi ammā memleketden sürmedi (25) nevāḫīde ṭurur bi'l-külliyen sürüp gidermege esbāb ve yaraḳ eyler nevāḫīden ḳovar (26) giderür ṭabī'at daḫı māddeyi a'zā-yı re'isden def' eyler cemī'-i a'zādan bi'l-külliyen (27) sürüp gidermege ḳādir olmaz buña buhrān-ı intikālī dērler tederīcle def' eyler az az

[208a]

(1) gider buña taḫlīl dērler dördüncü nev' oldur ki sultān 'adū-y-ıla muḳāvemete eyledi (2) def' eyledi lākin şānīnci muḫarebeye ṭāḳat ve ḳudret ḳalmadı nevāḫīden ve ḳaradan (3) sürüp gidermege mecāl yokdur 'ācizdür maražuñ māddesi azar ḡālib olup (4) ṭabī'ati tederīcle ḳahr eyler buña zübül dērler ḳātil buhrānlardandur 'alāmāt-ı buhrān (5) cümle ḡaşeyāndur ve 'aṭaş ve kerb ya'nī ḡam-gin olmaḳ ve 'alavlanmaḳ ḳalaḳ ya'nī (6) bi-arām olmaḳ ve ıztırāb ya'nī ḫarekete gelüp ḳablaklık eyleyüp ol yaña (7) bu yaña ḳapznmaḳ temelmül ya'nī bi-arām olmaḳ ḫafaḳān ve ihtilāṭ-ı 'aḳl ve zihin (8) ve şudā' ve raḳabede evcā' olmaḳ ve göz ḳararmaḳ baş degzinmek ve taḫayyülāt (9) eylemek ve ḳulaḳ güvlemek ve burun geçmek ve yüzünün rengi müteḡayyir olmaḳ ve maḡaş (10) ve ḳarnında ḡarḡara ve yorḡun kimesneler gibi endāmı aḡırmaḳ ve nabzı müteḡayyir (11) olmaḳ çağırmaḳ cabalamaḳ cenk eyler gibi bu 'alāmetler ya mevādduñ ihtilāfından ola (12) ya ḫarekātınuñ ihtilāfından ola bilmek gerekdür şol gün ki buhrān tām̄m ol günde (13) vākı' olursa ol günde ḳalaḳ ve temelmül vesā'ir a'rāz-ı 'aẓīm olur ammā ol (14) vaḳtına buhrān-ı nāḳış ola ıztırāb ve ḳalaḳ vesā'ir a'rāz az olur buhrān ceyyid (15) oldur ki eyyām-ı bāḫürdā vākı' ola ḳuvvet ola bāḳī mādde nuzc bulmuşken ola eger (16) mādde nuzc bulmayup raḳīḳ ola ḳuvvet daḫı ḳavī olmaya buhrān intikālī müvāfiḳdur (17) buhrān intikālī çok dürlü olur ba'zı gökçek olur ba'zı iḡen ḫayırlı olmaz (18) ammā ḫüsn oldur ki yedinci gündün şonra yaraḳān ola ve cereb ve behaḳ ve temregi ola (19) ammā saḫc olup ḫayrı az olan veremün gibi ve cenbler ve ḡā'ün ve nār-ı fārisī (20) ve cüderī ve ḫaşbe ve ākile ḫunnāḳ ve zūbaḫa ve beraş ve fālic ve dā'ı fīl ve lūḳaḳ (21) ve teşennüc ve veca'-ı mafāşıl nıḳrīs işbu 'illetler ki ḫādiş olur ba'zı müzmin olur (22) ba'zı bāḳī ḳalır ve ba'zı maraž āḫir

olup berāsa marāz evvelden eşid marāz (23) olur ve şol māddele ki raķīķ ola buħrān ‘ırķla olur ol māddele ruķıvāmı (24) mu ‘tedil ola ħārr ola ru ‘āfla olur ya idrārıla ya ishālle ya kayla ya ‘nī kuşmağ-ıla (25) eger mādde ġālīz olursa bir ‘uzvdan ‘uzv-ı āhire intikālle olur bu intikāl (26) daħı ya eyü ya yaramaz ola eger a ‘zā-yı şerīfden aħesse intikāl idi-y-ise (27) eyüdü ve eger aħessden eşrefe intikāl idi-y-ise yaramazdur ekşer ya ve daħı

[208b]

(1) emrāz-ı re’isün buħrānı ekşer muħāṭla ya ‘nī sümük-ile yāħüd göz yaşı-y-ıla yāħüd kuḷaķdan (2) şaru şu çıkma-y-ıla olur ve ālāt-ı teneffüsün buħrānı öksürmekle olur çıkarmağla (3) olur buħrānuñ eyüsi ru ‘āfla olandır zīrā istifrāğ-ı kelbī cümle ahlā (4) ṭdan bile çıkar ṭabī‘at mümkin oldukça hılṭnuñ yaramazın def ‘eyler eyüsin (5) ḫıfz eyler andan şonra ishālle olandır andan şonra kay’-ıla olandır andan (6) şonra idrārıla olandır andan şonra ‘ırķla olandır andan şonra ħurācla (7) olandır bilmek gerekdür ki ħādd ħummālar için vesā’ir emrāz için evķāt-ı (8) erba ‘vardur vaķt-ı ibtidā vaķt-ı tezeyyüd vaķt-ı intihā vaķt-ı inhiṭāt mezķürdür (9) şol buħrān ki tāmmdur ceyyiddür olmaz illā vaķt-ı inhiṭātta olur ammā ibtidāda (10) ya tezeyyüdde buħrān-ı tām ve helāk muħtemeldür ammā vaķt-ı intihāda ikiside olmaz (11) her buħrān ki ibtidā-i marāzda ola redīdür mühlikdür ve ammā vaķt-ı tezeyyüdde eger (12) buħrān eyü daħı olursa buħrān-ı tām olmaz nāķış olur öñürdi olursa marīzuñ (13) ħāli ġāyet muķadder olur şol buħrāna vaķt-ı intihāda ola eger ceyyid olursa (14) tām olur ħüsn olur ṭabī‘at ve kuvvet ġālib olmağla delālet eyler eger (15) redī olursa kuvvetün ‘azcine delālet eyler helāka delīldür her buħrān ki eyyām-ı (16) bāħürda vāķı ‘ola ħalāş mercüdur eyüdü ammā eyyām-ı bāħürda olmayan (17) buħrān marīzuñ ħāli muķadder ve yaramaz olmağla delālet eyler mādde ġāyet yaramaz (18) ve ṭabī‘at müteħayyir olup ve mużṭarib olup żarūrī bi-vaķt ħareket eylemege (19) delālet eyler ħāşıl kelām buħrānuñ ħareketi ķabl-i vaķta olmaķ māddeñüñ ħiddet (20) ve redā’eti olmaķdan olur nitekim emrāz-ı ħāddlerde olur yāħüd ṭabī‘atuñ (21) mağlūbiyeti ve ‘aczi olup żarūrī bi-vaķt cenk eyler yāħüd emr-i cārcī (22) taħrīk mādde edüp ṭabī‘atı ħarekete getirüp ķabl-i vaķta buħrān eyler a ‘rāz-ı (23) nefsanıyye gibi ki ķadħ eyler ya ‘nī süħūnet ve ħareket vērür yāħüd bi-vaķt (24) müşhil vērülüp mādđī taħrīk eylemiş yāħüd ġayr münāsib eṭ‘ama ve eşribe (25) vērilmiş ola marīz andan müte’ezzī olup mādde ħarekete gelmiş ola daħı (26) her gün ki buħrān-ı ħüsn ol mütevaķķı ‘dur günde yaramaz ‘alāmet ħādiş olsa (27) helāke delālet eyler bilmek gerekdür ki marāz günlerinde şol gün ki buħrān ol

[209a]

(1) günde mercüdur ve mütevaķķı ‘dür eyü ola ol günlere eyyām-ı bāħūriyye dērler ve şol (2) günler ki buħrān gelmege işāret eyler gelecek buħrāndan ħaber vērür ol günlere eyyām-ı (3) münzır dērler şol günler ki eyyām-ı marāzdandır ammā ne eyyām-ı buħrāndan eyyām-ı münzirdendür (4) ol günlere eyyām-ı vāķı ‘a fi’l-vasaṭ dērler ya ‘nī buħrān günleri-y-ile münzır günleri (5) arasında mütevassıṭdur ve ķavī buħrānıñ ħareketi on dördüncü güne varıncadır (6) yigirminci güne varıncadır ammā yigirminci günden tecāvüz eylese kırkıncı güne (7) varınca buħrānıñ ħareketi za ‘īfdür buķrāt ħekīm eydür kırkıncı güne tecāvüz eylese (8) eyyām-ı buħrāndan ‘add olunmaz yevm-i evvel ve yevm-i şānī ve şālīş emrāz-ı ħāddleñüñ eyyām-ı (9) buħrānlarındandır ammā dördüncü gün eyyām-ı buħrāndandır hem eyyām-ı münzirdür eger bu günde (10) ‘alāmāt-ı reddıyye zāħir olsa altıncı gün buħrān etmek delālet

eyler eger ‘alāmāt-ı (11) ceyyide zāhir olsa yedinci gün buhrān étmege münzirdür maražun beşinci günü eyyām-ı (12) buhrāndandır eyü buhrān vākı’ olur eger altıncı gün buhrān vākı’ olsa muḥaṭaradır (13) maražun yedinci günü gökçek gündür eger bu günde buhrān vākı’ olsa eyüdür (14) iğen nüks vākı’ olur altıncı günün zıddı sekizinci gün buhrān gün degüldür (15) eger bu günde buhrān vākı’ olsa gāyet yaramazdur toközuncı gün yevm-i buhrāndur (16) üçüncü gün ḥükmündedir ve beşinci gün ḥükmündedir on birinci gün buhrān étmek (17) münzirdür maražun onuncu gün buhrān gün degüldür eger nādir vākı’ olursa (18) gāyet yaramazdur on birinci gün yevm-i buhrāndur on dördüncü gün buhrān étmek (19) münzirdür on ikinci gün hemān sekizinci ve onuncu gün gibidir on üçüncü (20) gün buhrān gün degüldür eger vākı’ olursa yaramaz olmaz on dördüncü gün yevm-i (21) buhrāndur yedinci günden geçse bu günden eşid buhrān gün yokdur on beşinci (22) gün buhrān az vākı’ olur eger olsa eyü buhrān olmaz on altıncı gün buhrān (23) gün degüldür on yedinci gün buhrān gündür ve yigirminci gün buhrān olmağa (24) münzirdür on sekizinci gün buhrān olmaz eger olsa yaramaz olur on toközuncı (25) gün buhrān az vākı’ olur eger olsa eyü olmaz yigirminci gün yevm-i buhrāndur (26) on dördüncü günden geçse yigirminci günden aqvā gün yokdur buhrān (27) vākı’ olmağa yigirmi birinci gün yevm-i buhrāndur yigirmi üçüncü gün buhrān ḥadis olmaz

[209a]

(1) yigirmi dördüncü gün yevm-i buhrāndur yigirminci günden geçse bundan aqvā gün yokdur (2) yigirmi beşinci gün cemī’ buhrāndan ḥālīdür yigirmi altıncı gün buhrān gün degüldür yigirmi (3) yedinci gün yevm-i buhrāndur yigirmi sekizinci gün cemī’-i buhrāndan ḥālīdür yigirmi toközuncı (4) gün buhrān gün degüldür otuzuncı gün buhrāndan ḥālīdür eger vākı’ olsa mümkündür (5) ki eyü ola otuz birinci gün yevm-i buhrāndur otuz ikinci gün buhrān olmaz otuz (6) üçüncü gün kezālik otuz dördüncü gün yevm-i buhrāndur her buhrān ki bu mezkūr (7) günlerden şonra vākı’ olsa gāyet za’īfdür otuz beşinci otuz altıncı (8) günlerde buhrān olmaz otuz yedinci gün olur otuz sekizinci gün otuz toközuncı (9) gün buhrān olmaz kırkıncı gün buhrān gündür bilmek gerekdür ki emrāz-ı müzminde (10) buhrān olur ki üç ayda vākı’ olur ba’zı olur ki yedi ayda vākı’ olur ve ba’zı (11) yılda ve ba’zı yedinci yılda ba’zı on dördüncü yılda ba’zı yigirminci yılda (12) eger ‘alāmāt-ı buhrān zāhir olsa buhrān olmasa eyyām-ı bāhūr daḥı olmasa (13) bukrāt ḥekīm eydür olur ki ya buhrān ‘asīr olur yāḥūd mevt ‘arız olur bi-izn (14) allah te’ālā kaçan buhrān eyü olsa ṭabī’at gālib olmağa delālet eyler eger buhrān (15) yaramaz olsa mādde gālib olup ṭabī’at ‘aciz olmağa delālet eyler (16) şeyḥ re’is eydür çok vākı’ oldu kim helāka delālet eyler ‘alāmetler zāhir (17) olur sūbāt gibi ve suḳūṭ-ı nabz gibi ve ‘ırq-ı bārid gibi bir kaç sā’atden (18) şonra bi’avnillahi te’ālā uyḥu buhrānı vākı’ olup ḥalāş olur zīrā ṭabī’at bunlaruḥ (19) gibi vaḳtda cemī’-i ef’ālden el çeker bi’l-külliyen maraža meşgūl olur cemī’ kuvvet (20) maraža şarf olmağa fırsat ve nazret bulup ‘adūyi def’ eyler eger eyü buhrānda (21) yaramaz ‘alāmet zāhir olsa gāyet yaramazdur mevte delālet eyler meşelā yedinci günde (22) ya on dördüncü günde eger nabz yevm-i buhrānda ziyāde mevciiyet üzerine olsa (23) ve barmaḳ altlarında nedāvet ve cildinde ṭabī’iden artacaḳ sūḥūnet olsa (24) ve tamarlar müntefih olup ḳārūre aşfer ya aḥmer ve şehīn olsa buhrān ‘ırkla (25) gelmege delālet eyler eger nabzı ‘azīm ve serī’ ve ‘alīl başında şıḳlet göz önünde (26) ḥayalāt kızıl nesnelere berrāḳ eyler ve burun geḳer ve baş degzinür ru’āfla gelse (27) gerekdür ki eger görseḳ

tuğaklarında ihtilâc ve marîzi zulmete tahayyülât

[210a]

(1) eyler ve gîşâvet ve levn sâkıf olup ve şufret olur kay'la gelür eger meşâne (2) şıklet ve birâzda ihtibâs ve tabî'atde yübs olsa ve 'ırkda kılllet (3) ve bedenün cildi kuñulet üzerine olsa ya'nî kuruluk üzerine olsa idrârla (4) gelmege delâlet eyler eger görseñ ki bevl yeşil ve cemî' karnında mağaş ve pûrı (5) vardur esfel-i batnında şıklet ve karâkar ve intifâh ve kay' 'alâmet dañı (6) olmasa ve bundan evvel biraz kıtı rengin olmuş olsa ishâle buñrana (7) delâlet eyler yigirmi üçüncü bâb 'alâmât-ı şulha-yı mañmüde beyânındadır (8) bukrâf hekim eydür selâmet-i zihin her marâzda eyü 'alâmetdür ve ta'ama (9) beşâset ve iştiñ dañı kezâlik zıdd 'alâmete reddiyyedendür kaçan marîz (10) arkası üzerine yatmayup sağ yaña şol yaña yatup uyusa sühûletle (11) bir yanından bir yanına dönüp yatmaña kâdir olsa ve şahtında yatup uyuduğı (12) heybe üzerine yatup uyusa mañmüde ve eyü 'alâmetlerdür tabî'atün kuvvetine delâlet (13) eyler eger nefes ya'nî nefes vürüp almak tabî'î ve nabz kavî ve 'azîm olsa (14) şihhate eyü delîldür eger marâzda ihtimâl üzerine olsa ihtilâf olsa (15) marâzda ziyâde olmasa kuvvet-i tabî'yyeye delâlet eyler kaçan nazar ve iltifât-ı eşyâya (16) şahîhler nazar-ı iltifât gibi olsa uyğudan şonra neşât üzerine olup (17) hâvî halk eyü olsa dimâğı kavîdür aña delâlet eyler eger yüzünün rengi ve (18) heybetleri hâlet-i tabî'yye üzerine olsa mañmür delîl olur eger bedenün harâreti (19) mütesâvî olsa ba'zı 'uzv eşhen ve ba'zı ebred olsa ihşâsı (20) ve em'âsı veremden hâlî olmaña delâlet eyler ve hummâ-yı muharriķde ve muḫbıkada dîtremek (21) ahlât-ı fâsidden 'urûķı arınmış aña delâlet eyler eger emrâz-ı safrâvîde tu (22) tağlarda büşreler olsa selâmete delîldür ve eyyâm-ı bâñûrda ya'nî buñrân günlerde (23) burnı kanamak ve ishâl olmak ve idrâr olmak ve 'ırk ve kuşmak 'alâmât-ı (24) ceyyidedendür eger istifragdan şonra ne dürlü istifrag olursa olsun (25) gerek ru'âf gerek ishâl gerek 'ırk ve ğayr nice dürlü istifrag vâķı' olup (26) 'akabince haft gelmek eyüdür ve nabzün kuvvet ve intizam ve tüvleri ürpermek (27) istifragdan şonra eyü 'alâmetdür mâdde münķali' olup gitmege delâlet eyler

[210b]

(1) eger 'alâmât-ı reddiyye vâķı' olup ammâ kuvveti şebât üzerine olursa şihhat mercüdür (2) ve nevmden şonra ya'nî uyuyup uyandıķda haft müşahede olunırsa (3) ğâyet gökçek 'alâmetdür ve tabî'î teneffüs eylemek eyü 'alâmetdür ve sañnası (4) tabî'î olup ve kuvvet şahîh tüz zamânda şihhat bulmaña delâlet eyler eger kuvvet (5) za'îf olup sañna-i tabî'î olursa geç şihhat bulmaña delâlet eyler tabî'î (6) düşler görmek eyü 'alâmetdür gökçek halk ve tezaeccür olmak az olmak eyü 'alâmetdür (7) gece-y-ile uyumak ve evvel nehârda uyumak eyü 'alâmetdür aşvâl mühlike-yı ğarîbeye (8) sühûletle tañammül eylemek eyü 'alâmetdür nabzün sür'atı eyü 'alâmetdür yigirmi (9) dördüncü bâb 'alâmât-ı reddiyyedendür kaçan hâdd-ı hummâ olsa kuvvet (10) za'îf ve müştedd şudâ' olup münķali' olmasa marâz kattâldür altında uvacuķ (11) tamarlar dökülüp tursa terkovada kezâlik ya'nî boynı çenberinde dañı tamarlar (12) çekilmiş tûrur ola eyü delîl degüldür ve gözleri çukurlanmış ki seherden (13) ve açlıķdan ve ishâlden olmasa yaramaz 'alâmetlerdür ve gözlerinden bi-ihtiyârî (14) yaş gelmek huşuşen ki hemân bir gözinden yaş gele yaramaz 'alâmetdür ve rûşanlıķdan (15) ve yaraķ nesnelere kaçmak yaramazdur ve hummâ-yı hâdde zulmet sevmek mevt 'alâmetidür (16) ve hâdde-yi hummâda göz geçmek ve sözden kaçmak yaramazdur ve burun incelmek (17) ve tuluñları

oturmak ve kulaqları bārid olmak eyü 'alāmet degüldür (18) ve yüziñ rengi kemüdet üzerine olmak ya karararak ya yeşil olmak (19) ya ağber olsa ya 'nī bozarsa toz rengi gibi huşušen ki atılmış (20) penbe gibi olsa ta'cīl-i mevte delālet eyler bir kimesne kim hastalık āfed (21) görür olsa anuñ gibi kimesne hasta olsa muhāṭara degüldür def'aten (22) bir kimesne şararsa ya karararsa yaramazdur karararak katı yaramazdur ve (23) ve gözinüñ ağı kemüdet üzere olmak yaramazdur ve emrāz-ı hāddde (24) ve sersāmda bir gözi geçilse katı yaramaz 'alāmetdür def'aten göz karararak (25) mühlik 'alāmetdür ve iztilāt-ı 'aql emrāz-ı hāddde eyü degüldür (26) nesneye göz degüp bakup kalmağ bir tarafı hareket etmese yaramazdur (27) ve gözin açup uyumağ yaramazdur meger oldan 'ādet ola emrāz-ı

[211a]

(1) hāddde burun iglemek kurb-ı mevte delālet eyler ve hādde hummālarda burnında (2) şaru şu aqmak 'alāmet-i mevtdür ve marīz barmağın burnına şokup tırmağ (3) yaramazdur meger bir sebep var ola içinde baş bārid gibi ve hummā-yı hāddelerde (4) kulağ ağıрмаğ yaramazdur muhāṭara ve dişlerin kıcırdatmağ hādde hummālarda yaramaz (5) dur ve dil kurumağ ve ağı kurumağ ve geniz kurumağ emrāz-ı hāddelerde yaramazdur (6) ve burun koğmağ ta'cīl-i mevte delālet eyler iltivā'-i şeffe ya 'nī tutağları tolaşmağ (7) emrāz-ı hāddde yaramazdur dilinde huşunet olmak yaramaz degüldür hunnāk (8) emrāz-ı hāddde eyyām-ı bāhūruñ ğayrında vāqı' olsa 'alāmet-i mevtdür eger (9) emrāz-ı hāddde 'asr-bel' ya 'nī nesne yutmağda zağmet çekse ve zülce olmak (10) mevte delīldür zülce boğazın iki tarafında 'azallarda verem olmağā dērler (11) ve emrāz-ı hāddde fuvāk ya 'nī incıgırık olsa huşušen ki ishālden şonrada helāk (12) münzirdür ve bārid teneffüs eylemek emrāz-ı hāddde harāret-i ğarīziyyenüñ mevtine (13) delīldür ve döşekde çalk koyun yatmağ eger mu'tād degülse huşušen ki (14) döşekden az az aşığa şıyrınmağ yaramaz 'alāmetdür ve ādemden a'rāz eylemek (15) dīvāra karşı yatmağ yaramazdur ve qarın üzerine uyumağā meyl edüp yatmağ (16) eger 'ādet degülse yaramazdur ve taqallüş-i enşin ya 'nī hāyaları ve zekeri (17) yukaru çekilmek harāret-i ğarīziyyenüñ mevtine delālet eyler ve elleri ve ayakları (18) bārid olmak hummānuñ harāreti-y-ile yaramazdur ve sübāt ya 'nī çoğ uyumağ nabz (19) za'if olmağla yaramaz 'alāmetdür laqtu'z-zeber mine's-şevb 'alāmet-i reddiyye ya 'nī (20) kaftan ya yorğan degşürmek ya bir nesneye müte'arrız olmak nesne vērür gibi (21) ya dīvārdan yaramaz 'alāmetdür ve katı veca' olsa dahı def'ate degse zāhir (22) sebep olmadan yaramazdur kurb-ı mevte delālet eyler ve ihşāda katı veca' olmak (23) hār hummālarda yaramaz delīldür katı ihtirāka ya virmek 'izamına delīldür ve söylegen (24) kişi sākin olmak yaramazdur vesvāse delīldür ve sākin kişi çoğ söylemek (25) yaramazdur ve emrāz-ı hāddde hedyān söylemek sükunla vaqarla olsa (26) mevte delālet eyler ve temelmül ve kalak ya 'nī bi-arām olmak eyyām-ı bāhūruñ ğayrında (27) yaramazdur zik nefes olmak ve ihtilāt 'aql-ı zātü'r-riyyede yaramazdur

[211b]

(1) teveşşübü'l-'alīl ya 'nī marīz şevb-ile olunmağ ve her sā'at kalğup oturmağ (2) yaramazdur ve ölümden havf eylemek haṭardur ve emrāz-ı hāddde ra'şet ya 'nī (3) el ayak ditremek yaramazdur ve tırnağlar gögermek kurb-ı mevte delālet eyler ve iştiḥāen (4) sākit olmak emrāz-ı müzminde yaramazdur ve hādd hummālarda 'ataş gitmek yaramazdur (5) huşušen ki dil karararağ-ıla ola ve yedinci günden ve māddenüñ nuzcından öñürdi (6) yarağān olmak yaramazdur meger kim idrāriye ishāl 'arız ola ve hummāyāt-ı hādd (7) larde bezīrlisinde

verem zāhir olmak ve eṭrāfda verem olmak yaramaz delīldür (8) ve ḥummāyāt-ı ḥāddlerde mercimek gibi büşreler çıkmak yaramazdur ve ditremek ḥādd (9) ḥummālarda kuvvetün za‘fı-yla helāke delālet eyler ve eyyām-ı bāḥūrda ya‘nī buḥrān (10) günlerinde za‘if ve ḳalīl istifrāğ olsa gerek ru‘āf-ıla ve gerek ishālle (11) gerek ‘ırḳla gerek idrārıla olsun az vāḳı‘ olmak yaramazdur ‘alāmāt nabz (12) nemlī olmak ve dūdī olmak ve minşār olmak ve ḳatı mevcī olmak yaramazdur (13) nabz-ı minşārī bir nabzdur ki serī‘dür mütevātirdür şalbdur muhtelif illā cezā (14) dur şuhūḳda gavrda ya‘nī destere dişi gibi kimi aşığa kimi yukaru ve kimi (15) öñürdi kimi şonra hareket eyler ve kimi yumşak kimi şalb olur ke‘ennehu barmakdan onar (16) bedene toḳunur gibi gelür ḳatı ḥādd-i ‘aẓīm vereme delālet eyler ḥuşūşen ‘uzv-ı (17) şerīfde ‘asabī yerde ola zātü’l-cenb ve zātü’l-ḥicāb gibi ve nabz (18) mevcī münşārī gibidür illā ki mevcī elyendür hemān farī leyyinetle nabı-ı mevcī (19) şol nabzdur ki barmakları ‘arızından çok yer tuta ve leyyinetle imtilā-y-ıla (20) ola lākin şuhūḳ ve irtifā‘ ziyāde olmaya ve şuhūḳ tadrīci-y-ile ola ke‘ennehu (21) şu mevcī gibi nabz ba‘zı ba‘zı mütetābi‘ olur bir ṭurur şu üzerine bir taş (22) ya ağaç atsalar birbiri ‘aḳabince mütevālī birbirinden za‘ifce emvāc olur (23) aña beñzer ḥammāma girincek olur ve muraṭṭıb nesne içincek olur ve cemī‘ nesne (24) ki bedene ruṭūbet vērür nesnelerde olur ve istiskāda ve sūbātda ve zātü’r- (25) riyyede ve zātü’r-riyye ve fālicde sektede olur ḥummālarda olsa ‘ırḳ (26) gelmek münzirdür yāḥūd derlemiş ola ve nabz dūdī şuhūḳda bi‘aynihi (27) şūreti mevcīdür illā ki ‘arīz degüldür ve mūmtelī degüldür ve temevvūci za‘ifdür

[212a]

(1) ke‘ennehu dūd gibi ‘urūḳun içinde ḳamlıdur kuvvet sāḳıṭ olmağa delālet eyler ammā kemāle sāḳıṭ (2) degül ve nabz nemlī bir nabzdur ki ḡāyet şafrāda ve tevātirde ḥattā eṭfālün nabzına (3) beñzer ki yakında toḳmuş ola kuvvet-i kemāle sāḳıṭ olmağa delālet eyler ve ḳurb-ı (4) mevte delālet eyler ve nabz-ı mütevātir oldur ki ṭabī‘ī nabzun sūkūn zamānından bunun (5) sūkūn zamān aḳşar ola ve daḡı muhtelif daḡı yaramazlığa delālet eyler ḥuşūşen ki (6) inḳıda‘-ı şedīd ola nabz muhtelif oldur ki bir biri ‘aḳabince nabzlar ve ḳar‘lar ki gelür (7) bir birine müşābih olmaya ‘aẓmda ve şafrāda za‘fda ve kuvvetde sür‘atda ve vasaṭde (8) tevātirde tefāvütde şalābetde ve leyyinde yāḥūd iḥtilāf bir nabzun içerisinde (9) ola ki şehādet barmāğa toḳunduḡı gibi olmaya sā‘ir barmaklara toḳunduḡı (10) muhtelif ola bu iḥtilāf minşārīde ve mevcīde mu‘teberdür ve daḡı ifrāṭ-ı ru‘āf (11) ki ‘aḳabince ḥaft gelmeye yaramazdur eger ru‘āf ḳara hem ḳalīl olursa ḥummāyāt-ı ḥādd (12) lerde buḥrān ‘asīr olmağa delālet eyler ve marāzun evvelinde ‘aṭṭās ya‘nī aḳşırmaḳ ḳatı (13) yaramazdur ḥılt-ı leza‘ olmağa ya zükāma delālet eyler ve birāzun el-levn-i muhtelif olmak (14) yaramazdur illā meger kim müşhil ‘aḳabince ola eger ic[ḥ]tilāf-ıla dusūmet daḡı olursa (15) yaramazdur eger birāzda birinc ḳabı gibi nesne gelürse mūhlik ‘alāmetdür eger kürāşī nesnelere (16) ḳuşarsa ‘alāmet-i reddiyyedür eger zencārī ḳuşarsa mūhlikdür ‘alāmāt-ı bevl bevlde (17) rūsūb olmasa ve nużc olmasa helāke delālet eyler ḥummāyāt-ı ḥāddde ḡāḥ ḳalīl ḡāḥ (18) keşīr bevl eylese yaramazdur eger bevlün ḳıvāmı raḳīḳ olup ve ‘aṭaş dā‘im olsa (19) yaramazdur eger bevl ḡalīz ve gider o ḳab dibine nesne çökmese şaru daḡı olmasa (20) yaramazdur eger bevl raḳīḳ ve ebyāz sersāmda mevte delīldür emrāz-ı ḥāddlerde (21) bevl ebyāz olmak yaramazdur ḳaçan bevl emrāz-ı ḥāddelerde ḡalīz olsa ve gider (22) olsa beyāz olsa teşennüce ve ta‘cīl-i mevte delālet eyler eger bevl asūde olsa (23) emrāz-ı ḥāddlerde yaramazdur ve rūsūb kim ḳıvām ve levn muhtelif olsa

yaramazdur (24) eger kuşmağ-ıla mağaş ve ihtilāt-ı ‘aql hummā hāddde cem’ olsa kıttāldür ve zāhir (25) beden-i bārid ve baḫin beden ihtirāk-ıla ve ‘aşaşla olmağ mevte delīldür ve dişlerin (26) kıcırdatmağ ihtilāt-ı ‘aql-ıla helāke delālet eyler sevād-ı lisān ḫurkat-ıla ve laz’la (27) ve kaḫanda ya ‘nī böğürde böğrekde muḫriḫ elemle ve ḫafaḫān ve ğaşy olsa ‘alāmet-i

[212b]

(1) mevtdür ve alında bāridür zāhir olmağ tırnağları şararmağ-ıla ya yeşil olmağ-ıla olsa (2) mevt-i karīb olmağa delālet eyler ve nefes vērüp almağ tevātür-ile ve ğaşy olmağ (3) emrāz-ı hāddde ḫurb-ı mevte delīldür buḫrāt ḫekīm eydür muḫaddime emrāz-ı hāddde (4) bir nesneye ḫükm eylemek igen mu‘temed degüldür ḫabī‘atūḫ emrinde ‘acāyib umūr vardur (5) faşl şifāda ḫacı paşa eydür eger ‘alāmetler mezkūr ‘alāmāt-ı maḫmüdeye (6) muḫālif olsa ‘alāmāt-ı reddiyyedendür ve eger ğāyetde muḫālefet olsa ‘alāmāt-ı (7) mevtdendür eger ‘alāmāt ğāyet muḫālif ola ammā ḫuvvet ola marāz ḫavīl olmağa delālet (8) eyler i‘timād ḫuvvetdür çok vāḫı‘ olur ki ‘alāmāt-ı muḫlike-y-ile olur āḫir şāliḫ buḫrān olur mādde (9) mündefi‘ olur ve daḫı ğāḫ olur ki ‘alāmāt-ı muḫlike-y-ile ḫuvvet daḫı za‘īf olur ḫabī‘at (10) ye’s eyler def’ māddeden fāriğ olur ḫavī münḫazım olur ḫalbe varup müctemi‘ olur (11) bu ictima‘ sebeb-ile ḫuvvet-i ḫalb ḫāşıl olur marāza ğālib olup ḫahr edüp def’ eyler (12) ve daḫı nefes tevātür-ile vērüp almağ ihtilāt-ı zihin-ile olsa ḫurb-ı mevte delālet eyler (13) eger ma‘ḫas nesnelere aḫşırmasa ḫuvvet-i ḫissūḫ buḫlānına ve ḫurb-ı mevte delālet eyler (14) el ayak şovumağ ḫuşūşen ki emrāz-ı hāddde ishālden şonra olsa yaramaz (15) ‘alāmetdür ve emrāz-ı hāddde nefes ḫoḫmağ ihtilātūḫ fesādına delālet eyler ḫuvvetūḫ (16) suḫūt-ıla olsa mevte delālet eyler yigirmi beşinci bāb fi’l-enzārı bi’l-ḫāvādiş (17) ya ‘nī şol nesnelere beyān eder ki bir nesne ḫādiş olmağa işāret eyler meşelā dā’im-i ḫafaḫān (18) olmağ fücā’eten mevte delālet eyler ve kābus ya ‘nī ağır başmağ ve baş degzinmek mükerrer ve müdām (19) olmağ şara‘ ve sekte olmağa işāretdür ve cemī‘ bedende ihtilāc olmağ merārā keşirā vāḫı‘ (20) olmağ teşennüce delālet eyler ḫevāsı küdüret üzerine olmağ ve ḫareket za‘īf (21) olmağ imtilā-y-ıla teşennüc ve sekteye delālet eyler ve çok zamān ḫader olmağ ya ‘nī beden u (22) yuşmağ fālic olmağa işāretdür ve yüzde ihtilāc olmağ ya ‘nī segirmege tüyi olsa çok (23) vāḫı‘ olsa laḫva olmağa işāretdür ve yüz kızarmağ göz yaşı aḫmağ-ıla ve göz şudan (24) ziyādan tefiret eylemek sersām olmağa münzirdür çok zamān gam-gin ve ḫüzünde olmağ (25) bir zāhir sebeb daḫı olmaya ve vesevāse ve cünūna delālet eyler bunları münzirdür sū’i (26) ül-kebed māliḫūlyā münzirdür yüz kızarmağ kemüdetle ve ğālīzle olsa cüdām olmağa (27) münzirdür ve beden şaḫīl olmağ külāl üzere süst olmağ ve ḫamarlar tolu olmağla

[213a]

(1) olsa sekte ve fālic olmağı münzirdür ve göz ḫapağlarında ve yüzde teheyycü olmağ ya ‘nī (2) şişkin olmağ istiskā olmağı münzirdür ve birāz ve bevl müntin olmağ ya ‘nī ḫabī‘i (3) den zā’id müstekriḫ ḫoḫmağ ḫummāyāt-ı ‘ufuniyye olmağı münzirdür ve ḫā’ama iştiḫā sāḫit (4) olmağ ya ziyāde iştiḫā olmağ marāz ḫādiş olmağı münzirdür ḫabī‘i ‘ādetler müteğayyir (5) olmağ bevl gibi birāz gibi cimā’a iştiḫā gibi uyumağ ve derlemek ki ğayrı ḫabī‘i ola bu esīr (6) ḫan ve ḫayz ḫan ve kuşmağ ve burun ḫanamağ her biri marāzī münzirdür ve şudā’ dā’im (7) olmağ şaḫīḫa dā’im olmağ intişār ve nüzül ma’i ya ‘nī göze şu inmek münzirdür ve göz (8) öñünde sükl gibi ḫall gibi nesne taḫayyül eylemek daḫı şu inmegi münzirdür ve şağ ḫarafda

(9) şıklet ve nesne-y-iledür ter gibi ağırmağ cigerde 'illet olmağı münzirdür ve arkadan aşağı (10) hâşırada şıklet ve temeddüd ya'nî gerilmek bevl 'âdetden müteğayyir olmağ-ıla küllîde ya'nî bu gerekde (11) 'illet olmağı münzirdür ve ziyâde ishâl ki mağ'adı yağar ola sahcî münzirdür iştiḥā sākiṭ (12) olmağ ve kuşmağ ve eṭrāf ağarmağ-ıla bile olsa kavlince münzirdür ve mağ'ada geçmek (13) kurd şoğulcan olmasa bevāsîr olmağı münzirdür keşret-i demāmîl ve sel'a (14) çok çıkmāğ dübîle çıkmāğı münzirdür dümmel çibāndur ve sel'a urdur ve debîle (15) dümmelden büyükdür ve çok temregiler çıkmāğ esved berez çıkmāğ münzirdür ve bahāğ (16) ebyaz çok çıkmāğ ağ büş olmağı münzirdür ve ḥāmîle 'avrat evkāt ḥayzda (17) ḥayz görmek oğlan düşürmek münzirdür ve arıqlayup zübül bulduğı dahı (18) işkaṭa delālet eyler ve birāzı ebyaz olmağ yarağān münzirdür sākinında (19) cesāvet olmağ topuğlardan yukarıda dā'-ı fîl olmağı münzirdür başda teza'zu' (20) olmağ zarb ve sağat olmadan münzirdür sekte olmağı ve çok zükām ve nezle (21) olmağ zātü'r-riyye ve sill olmağı münzirdür ve çok derlemek beden mümtelî olmadan (22) ve ḥareket etmeden sukūt-ı kuvvet münzirdür ve müntin 'ırğ ya'nî yaramaz kıoğar derlemek (23) 'afnî ḥummā olmağı münzirdür müntin bevl aḥlāṭuṅ 'avnetin münzirdür iştiḥā (24) sākiṭ olmağ karnında qarāğar-ıla ve nefḥ-ile olsa kulunc olmağı münzirdür (25) ekşilere ziyâde iştiḥā olmağ ma'dede süḥūnet olmağı münzirdür ve ḥurğata (26) bevl meşānede kurūḥ olmağı münzirdür faşl imdi vācibdür ki mezkür (27) münzirler vāқи 'olıncağ anlaruṅ sebebleri nezer bāblarında mezkürdur mu'ālice

[213b]

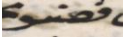
(1) edüp gidermek ardınca olalar tā kim ol zaḥmete gelüp ḥādiş olmaya yigirmi altıncı bāb (2) fi'l-intikāl min 'illeti ilā 'illetin āḥirî eger ḥādde ḥummālarda şamem 'arız olsa ya'nî kulağ (3) ağır olup işitmekde kuşūr olsa andan şonra ishāl şafrāvî olsa sağırluğı (4) zā'il olur eger remed olsa şafrāvî ishāl zā'il eyler eger ishāl şafrāvî (5) si olan kimesne sağırluğ 'arız olsa ishāl zā'il olur eger istişka-yı (6) zıkkî olan kimesneye ishāl mā'i balğamî 'arız olsa istişkā andan zā'il (7) olur teşennüc-i raṭb olan kimesneye ḥummā 'arız olsa teşennüc andan zā'il olur (8) eger şara' olan kimesneye rub' ḥummāsı 'arız olsa şara' andan zā'il olur (9) eger cenüb vesvās olan kimesneye bevāsîr 'arız olsa cenüb andan (10) zā'il olur eger ḥunnāğ olan kişiye ve zūbahası olına şadrında ḥumret (11) ve verem 'arız olsa ḥunnāğ ve zūbaḥa andan intikāl eyler eger müzmin su'āl (12) olan kimesnenüṅ ḥuşyeteyninde verem 'arız su'āl zā'il olur eger dā'-i şa'leb (13) olan kişiye devālî 'arız olsa dā'-i şa'leb andan zā'il olur eger imtilā-yı (14) fūvāğ olan kimesneye 'aṭṭās 'arız olsa fūvāğ andan zā'il olur yigirmi (15) yedinci bāb fi-tedbîrü'n-naḳıheyn mine'l-emrāz katı ḥastalığdan (16) ḳalğan kimselerüṅ tedbîri müştarekdür sağlar tedbîri-y-ile marızler (17) tedbîr arasında zîrā bunlar ḥālet-i mutavassıṭadadur beynehumā ol vācib (18) olan oldur ki oğad göreler ki marāzuṅ māddesinden baқиye ḳalmışdur (19) şıkanlaruṅ nüks vāқи' olup marāz yine yenilenmesini evvelinğden emr müşkil (20) olur zîrā beden za'îf marāz yeni olur yenbağı budur ki emir nabzda ve (21) ḳārūrede te'emmül edüp göreler eger nabzda sür'at ve ḳārūrede şıbg (22) ya galz olup ya ağızda merāret ya'nî acılık ve 'aṭaş olursa ve başda (23) şıklet ve şudā' olursa yāḥūd bedende tekessür ve i'yā ya'nî yorğunluğ (24) gibi ḥālet olursa yāḥūd uyuduğca çok çok derler ṭurur olsa (25) yāḥūd bedende ta'b ve mafāşılta kelāl olsa ya nefesinde tağallüb (26) ve nefesinde ḥabş ve neşāt az olursa bilmek gerekdür ki bedende ve 'urūğda (27) dahı fazla ḳalmışdur tenқиyeye ihtiyāc vardur gerekdür ki tēzcek

[214a]

(1) hüsni tedbîrle ve tedrîcle tenkıye etmek ardınca olalar ammâ kavî mu'âlicelerden (2) ve 'anîf istifrâğatdan ihtirâz edeler ma'lûmdur nâkihlerün kuvveti za'îf (3) kavî mu'âlicelere tahammül eylemezler tedbîr-i bâliğ fi'l-letâfete kifâyet eylemez eger yakına (4) ma'lûm edinüp bedende ve 'urûkda mevâdd-ı fâsidden bakıye nesne (5) kalmadı-y-ısa gerekdür ki tedbîrün hemâ[n] marazdağı tedbîr gibi ola gıdâda (6) talîf olına mâ'-i şa'îr ve müzevverât yeyeler tâ üç gün geçince hummâsından ve marazından (7) tâ kim yine 'avdet etmekden emîn ola andan sonra andan ıglazca tedbîre tedrîcle (8) az az intikâl edeler maraz geçüp dördüncü gün bilic boynın vâreler ve beşinci (9) gün kanadcuğların bilice zamm edeler ve altıncı gün uylucuğların bile zam (10) edeler yedinci günde arıacuğların bile zamm edeler andan sonra oğlak ve kuzu (11) paçasın ve boynın yemege intikâl andan sonra az az etin yemege başlaya ammâ imtilâdan (12) hazer etmek gerekdür zîrâ bunların harâretleri çok ta'âmı hazm eylemege kâdir (13) olmaz maraz yine 'avdet eyer nüks olur ve açlığa ve şuşuzluğa muşâbere (14) etmekden şakınalar ya'nî katı açlık ve katı şuşuzluk çekmeyeler zîrâ harâret-i garîzeleri (15) za'îf olur ve mizâcları sühûnet üzerine olup iştihâları sâkıf olur (16) ve müsahhân ta'âmlardan hazer edeler zîrâ zübül mü'eddî olur ve dıkkâ (17) yetişür eger hareketlerinde kuvvet ve neşât olsa mu'tedil hammâma gireler beyt-i (18) evşatda otura ammâ çok oturmaya ve kavî harâret varsa girmeyeler ve dahı (19) ifrâf-ı gamdan ve ifrâf-ı karhdan ve havfdan ihtirâz edeler ve katı ziyâde (20) hareketle ta'b ve zahmet çekmekden ihtirâz edeler ve güneşde тұrmadan oturmadan (21) şakınalar ve çok fikrden ve 'azabdan ve seherden ve bahş eylemekden ve mü'tala'adan (22) ve kitâblar okumadan zîrâ bunlar mizâcların teşhîn eyer ervâhlarınun cevherin (23) ve bedenlerin ziyâde tahtlîl eyer ammâ cimâ' eylemekden gâyet ictinâb gerekdür (24) tâ şihhat-ı kemâl bulınca zîrâ cimâ' bedenün gâyet maddesin istifrâğ eyer (25) kuvvete za'îf vürür eger nâkih olan kimesnenün ta'âma iştihâsı var ta'âm (26) yer ammâ terakkî eylemez bedeni ziyâde olmaz ma'lûmdur ki bedeni henüz dahı naķî (27) ve pāk olmamış pes gerekdür ki rıfqla telyîn ve ishâl gerekdür fâkiheen

[214b]

(1) maṭbūh gibi ve zerdālū hoşabı terencübînle ve şırhıştla yāhūd her şabāh sikencübîn-i (2) sâdec ve gülāb onar direm bir mişkāl kurş-ı ṭebāşîr müleyyenle içeler ve gıdāsı (3) tağ erügi-y-ile ve bādem içi-y-ile isfānahla ola ya temr-i hindî-y-ile ya muqaşşer-i mürdümük bādem (4) içi-y-ile eger nâkihi görseñ ki istifrâğdan sonra ta'âm onad hazm eylemez ve ṭabî'at (5) muṭtebes dahı degüldür ve bedeni ziyâde olmaz ma'lûmdur ki miqdârından ziyâde ta'âm (6) yemiş gerekdür ki ta'âm az ola gerekdür ki her şabāh sikencübîn sefercelî ve gülāb (7) onar direm içeler gıdāsı zîrbâc bilicle ola ve eger görseñ nâkihi çok dërler (8) bilmek gerekdür ki bedeni ve ṭabî'ati getürdigününden ziyâde ta'âm yemiş çâresi (9) az yemekdür yāhūd sikencübîn sefercelî nâfi'dür faşl maḥammed bin zekeriyâ eydür (10) kaçan nâkih cereb 'arız olsa mu'tedil hammâma mülâzemet eyleye maḳâle-i şâlîşe (11) şol illetlerde dër ki a'zâ-yı zâhirde ḥadîş olur yüz üç bâbdur (12) evvelki bâb evrâmun büşürün ve fulgamününün keyfiyyet-i ḥudûşındadır (13) verem-i a'zâda gālîzce nesne ve intifāh olmaḳdur ya'nî a'zâda gayr-i ṭabî'î (14) **رَبْوِيَا** ve intifāh olmaḳdur ol 'uzvda mādde dökülmekle ḥadîş olur 'uzva (15) temeddüd ve imtilâ vürür ve büşür ya'nî uvacuk sivilceler dahı evrâmdandır evrâm (16) şağârdur cemî'

evrāmuḡ sebab-i ḡudūṣı ya keṣret māddedür yāḡūd def‘ edenēn (17) ‘uzvuḡ kuvvet ve kābil ‘uzvuḡ za‘īfdür eger kābil za‘īf olmasa kendüye müteveccih (18) ḡılıtı def‘ eylerdi kābül etmezdi ḡuṣūṣen ki beynehumā vāsi‘ ola def‘ āsān (19) ola yāḡūd müteverrim olan ‘uzvuḡ kuvvet-i ḡādiyyesi za‘īf ola ḡattā münḡazm (20) olmaya bu sebebdēn müctemi‘ ola az az artar ammā bu ḡādiyye za‘īfindan ‘arız (21) olan evrāmlar bārid veremler olur zīrā ḡār olan evrām ḡalīlā ḡalīlā ḡādiṣ (22) olmaz ḡāḡ olur ki ḡarbdan ve suḡūḡadan ḡādiṣ olur zīrā ‘uzva ki ḡarba ya suḡūḡa (23) yētiṣūr veca‘ iḡdās eyler ḡarāret gelür aḡlāḡı ol araya cezb eyler ve ḡabī‘at (24) ḡan irsāl eyler ıṣlāḡ için pes ‘uzvda verem olur her verem ve büṣre ki (25) olur ya ḡārdur ya ḡayr-i ḡārdur verem-i ḡārruḡ ḡudūṣ ya demdendür ya ṣāfrādandur (26) dem daḡı ya dem-i maḡmürdür ya reddiyyedür ṣol verem ki ḡārdur ve ḡandan ḡādiṣdür (27) aḡa fulḡamūnī dērler ṣol verem ki ḡār ola ḡādiṣ ola ṣāfrādan aḡa ḡamra dērler

[215a]

(1) egerḡi ki ḡumret-i demevīde daḡı ziyādedür zīrā ḡār vereme eger demevī ve eger ṣāfrāvī (2) ḡarāret ve ḡumret lāzımdur ḡarāret isimin demevīye tesmiye eylediler fulḡamūnī dēdiler (3) ḡaldı ḡumret-i ṣāfrāvīye egerḡi ki ḡarāret-i ṣāfrāvīde ziyāde ve ḡumret-i demevī ziyāde (4) dūr emr bir ‘aks gerek idi ammā fulḡamūnī ya maḡmüde ḡandan ḡādiṣ ola ol ki (5) maḡmüde ve eyü ḡandan ḡāṣıl ola ve ḡalīz olup hem etde hem deride bile ola ‘alāmet (6) fulḡamūnī muḡlakā ḡārr-ı ḡummāsı olup ‘aḡaṣ ve ‘alavlanmaḡ ve ḡurb ya‘nī ḡam-gin olmaḡ (7) ve intifāḡ ya‘nī ṣiṣmek ve ḡumret ve temeddüd ya‘nī gerilmek ve el degürtmemek ve eger ‘uzva ṣiryā (8) nlar çok olsa ḡarabān daḡı olur ‘ilācı evvel faṣd eylemek gerekdür müvāfiḡ (9) ḡamardan ya‘nī eger başda ḡādiṣ olsa ḡīfālden faṣd edeler başdan aṣāḡa (10) da olursa ekḡel ḡamarından ve eger ayaḡda olsa ve uyluḡda olsa bāselīḡden alalar (11) cānib ‘alīlden ḡan kuvvete sinne ḡöre ve hevāya ve ‘ādete ve vācibe ḡöre aḡıdalar (12) cānib ḡilāfa cigerler ṣiṣile ve miḡceme urmaḡıla ve tedbīrde talḡīf edeler eger (13) mādde henüz daḡı diḡelmekte yēse ki ibtidāda ola müberrid ve rādi‘ ve kābiz nesnelere (14) olalar tā kim ‘uzv ḡavī ve mādde ḡalīz ve mecārī ḡar olup mādde münāṣṣīb olmaḡdan (15) men‘ olına ṣandaleyne gibi ve aḡāḡıyā ve yaṣ kiṣnic ve ḡulāb ve ḡattā ‘ālim ṣuyı gibi (16) ve fülful va ḡīn-i ermenī ve ṣiyāf-ı māmīṣā ve ḡabaḡ ḡazındısı ve mārül ṣuyı ve ḡuḡleb (17) ki ṣu üzerinde yoṣuḡ gibi biter köki olmaz ve bezr-i ḡaḡūnā ḡulābla mezrüb ola (18) ve iṣbu zīmādla yaḡu edeler nāfi‘ dūr mādde inmegi men‘ eyler ve mecārīyi ḡar eyler ve māddeyi (19) taḡlīz eyler ṣıfat-ı zīmād fülful ve ḡīn-i ermenī ve aḡāḡıyā ve ṣandal-ı ebyāz ve (20) aḡmer ve ṣiyāf-ı māmīṣā üçer direm yumṣaḡ döḡeler ve ḡarīrden eleyeler mārül ṣu-y-ıla (21) ya ḡattā ‘ālim ki uruz otı dērler anuḡ ṣu-y-ızla yaḡu edeler ammā gerekdür ki ḡatı veca‘ı (22) olmaya ve mādde a‘zā-yı re‘isden münāṣṣīb olmaya ki ḡabī‘ati def‘ eylemiş ola eger (23) veca‘ müṣtedd olursa çok mādde diḡelmeḡe delālet eyler eger nesne ursaḡ inṣibāb (24) men‘ edemez cilde keṣāfet vērür daḡı yaramaz olur ammā bu ḡāldē ‘ilācı gerekdür ki (25) rādi‘i verem olduḡı yerün fevḡinde uralar mevzi‘-i vereme urmayalar inṣibāb (26) men‘ eylesün için üç dōrt günden ṣonra ki veremün ḡacmi ziyāde olsa (27) rādi‘lerle muḡaller uralar bābadya ve ḡıḡmī ve arpa unı it üzümü ṣuyı muḡallilleri

[215b]

(1) az az ziyāde edeler tā intihāya varınca māddenün inṣibābı münḡaḡı‘ olduḡdan ṣonra (2) ‘ilācı rādi‘lerle muḡallil miḡdār ve kuvvetde mütesāvī gerekdür eger evvel emrde veca‘ ḡatı (3)

ziyâde olup tâkât getürse kavî müberridler ve râdi'ler urmayalar belki şol nesnelere (4) kabz ve irzâsı ola kırûî gibi kim mümdan ve gül yağından dizilmiş ola (5) qarlar şovudup uralar eger yaz gün olsa ammâ eger kış gün olsa gerekdür ki (6) ışıcağ uralar ve gerekdür ki katı tatlulardan ve etden ve şarâbdan ictinâb edeler her (7) şabâh on dâne 'unnâb ve on beş dâne kara erük ve on direm şekerle cüllâb (8) edüp içeler yâhûd elli direm enâreyn meşhûmeyn şuyından ögüp on direm şeker (9) ve on direm terencübîn katup içeler yâhûd on direm sikencübîn-i sâdec ve otuz (10) altı direm semiz otı tohminuñ südin içeler eger su'âlles olsa on direm benefşe şarâbı (11) ve on direm terencübîn içeler gıdâsı mâ'-i şa'îr ola eger harâret gâlib ise ammâ eger (12) harâret za'îf olsa ve 'ataş ziyâde olmasa mâş ya'nî mürdümük ve isfânâh (13) bâdem içi-y-ile ve tabî'at telyîn olına fâkihe şu-y-ıla ya maḥbûhla ammâ eger fâsid kandan (14) hâdiş oldı-y-ısa harâret-i ğarîziyye daḥı za'îf olsa müberrid etle 'ilâc (15) gerekmez harâret-i ğarîziyye muḥtekin olur ahlât-ı reddiyye teczec müte'affin qalur belki (16) münzecât-la 'ilâc gerekdür ki muḥall bile ol etmek içi gibi ki arpa unı-y-ıla ve gülâbla ve (17) benefşe yağı-y-ıla bişmiş ola ya mışır benefşesi yağı-y-ıla bişe verem üzerine büy (18) tohmı-y-ıla ve kettân tohmı-y-ıla ve ḥıtmî köki-y-ile zeyt yağı-y-ıla ve balla qaynamış şuyı tañîl (19) edeler ya'nî sünger-ile ışıcağ ışıcağ uralar ya bir yağla dökeler tañîl edeler yâhûd (20) aq incîr ki etlü ve tatlu ola qaynadalar şiresin alalar daḥı merv tohmın ya'nî (21) lisan-ı şevrden bir nev'dür ve kettân tohmı ve büy tohmı ḥalt edüp uralar yâhûd persi (22) yâvşân alup ve tatlu incîr ve züfâ-yı raḥb ermenîden gelür qoyun yünine (23) bulaşmış ve kettân tohmı ve büy tohmı ve merv tohmı ve âsumânî süsen dibi cümlesin şu-y-ıla (24) ve zeyt yağı-y-ıla qaynadalar yaqı edeler ve şovuğın ki ḥîrî yağı-y-ıla bişe ya zeyt yağı-y-ıla (25) bişe yaqı edeler nuzc vürür qaçan verem iriñ cem' eylese fetḥ olunmasa deşmek ve yarmağ (26) gerekdür ammâ fulğamünîden yaramazı oldur ki inḥitâta şürü' etmeye ve iriñ daḥı (27) degşürmeye verem 'azîm ve mâdde yaramaz olduğı sebebden ḥattâ tamarları ve şiryânları

[216a]

(1) şağar-ı inbisâtdan ve inqıbâzdan men' eyler harâret-i ğarîziyye boğulur ve susuz ol (2) 'uzv fâsid olur meyyit olur ḥattâ eṭrâf qoḥar bu ḥabişe yünânetde şaqaqlûs (3) dërler 'ilâcı kaṭ' eylemekdür tâ kim civâr emîn ola ve eger harâret-i ğarîziyye boğulmayup (4) ve 'uzv tamâm fâsid olmasa bu 'illete ğanferyâ dërler 'ilâcı ol qan ki fâsid (5) olmışdur anı ol 'uzvda istifrag etmek gerekdür neşterle ki deriñce uralar andan (6) şonra 'ufûnetden men' eyler nesne-y-ile tılâ edeler burçağ unı gibi ve gülâb gibi (7) ve sikencübîn-i sâdec gibi bilmek gerekdür ki şol edviyye ki rad'î kavîdür evvelki (8) isti'mâl olınsa ve taḥlîl kavî olan edviyye âḥirde isti'mâl olınsa veca' ihdâş (9) eyler ve kuvveti taḥlîl eyler ve beden za'îf eyler ve laṭîfin taḥlîl edüp ğalîzin (10) müteḥaccir qalur ammâ eger esbâb-ı bâdiyeden hâdiş olsa zarba ve saqaṭa ve harâret (11) gibi eger beden ahlât-ı reddiyyeden naḳî ise 'ilâcı müreḥḥî nesnelerdür ve ışıcağ yağlarla (12) ğarḳ edüp ve ışıcağ şularla gerekdür ve mevzi'e arpa unı-y-ıla ve büy tohmı-y-ıla ve (13) kettân tohmı-y-ıla ve torağ otı ve ḥıtmî-y-ile zimâd edeler yâhûd ışıcağ şu-y-ıla (14) yağı üzerine dökeler eger naḳî degülse 'ilâc evvelâ bedeni faşdla ve mâddeyi âmâl-ıla (15) müteverrim olan 'uzvdan gidermekle gerekdür ki andan şonra mezkûr müreḥḥîlerle eger (16) verem mevzi'inde kandan iriñden nesne varsa 'ilâcı deşmek ve yarmağdan (17) hîç tevaḳḳuf gerekmez ol araya mâdde dögülmekden ḥavf gerekmez illâ meger kim beden mümtelî (18) ola ol vaqtın deşmekden ve yarmağdan ḥazer gerekdür ikinci bâb cemrededür (19) cemre şafravî

veremdir hüdüs şaru şafrādan olur ancak cemre-y-ile fulgamünī (20) arasında fark cemrede humret-i izhārdur ve enşa'dur fulgamünīde humret kavī (21) dür sevāda mā'ıldür cemre kızıl şişdür ki ışırgı dērler 'alāmet-i maşrık (22) olup burāk olmağdur iltihābla elün başaşaş yeri ak olur mādde laṭīf olduğu (23) için ve humret yine tīz 'avdet eyler cildün saḥında olur derin yerde olmaz (24) veca' hafīfce olur zīrā temeddüd az olur şafrānuñ vücūdı qalīl olup hem leṭāfet (25) olduğu sebebden ammā iltihāb ve hırqate müştedd oldı yürür gezer sür'atle ve hummā 'aşaş (26) daḥı olur ve qalağ ve temelmül üzere ola ya'nī bi-arām ola mādde hiddet olduğu (27) sebebden cemre ekşer yüzde olur gāh olur şafrā-y-ıla raḳīk ḥādd qan bile olur

[216b]

(1) 'ilācu'l-ḥālīş ya'nī ḥamradan ḥālīşün 'ilācı her şabāḥ on dāne 'unnāb ve yigirmi2 dāne qara erük ve on direm daḥı temr-i hindī ve aq şeker ve terencübīn onar direm alup (3) cüllāb edüp içeler gıdāsı mā'i şa'īr kabağ kazındısı-y-ıla ve mevzi'i müberrid muṭfī nesnelere (4) zımād edeler cūrāde-i qar' gibi ya'nī kabağ kazındısı ve tuḥleb ki şu üzerinde biter köki (5) olmaz ve ḥattā 'alim gibi ve mārūl şuyı gibi ve sükkerlüce ot şuyı gibi ki aḡa lisān (6) ü'l-ḥamel dērler bunlaruñla zımād eylemek muḥallil zımādlar ihtiyāc yoğdur ve ṭabī'at telyīn (7) olma işbu maṭbūḥla sināmekī helīlec aşfer yedişer direm temr-i hindī on direm (8) qara erük ve 'unnāb yigirmişer dāne ve ṭağ erüğü otuz dāne hindibā toḥmı üç direm (9) benefşe ve nīlūfer beşer direm cümle üç rıṭl şuda kaynadalar tā kim birer rıṭl qala ya'nī (10) yüz kırk dört direm qala ve şīrhīşt ve terencübīn on beşer direm katup süzüp (11) seher vaḳtında içeler āḥir nehāra varınca şabr edeler tā kim şafrāyı şālīḥ istifrāğ eyleye (12) andan sonra āḥir nehārda mā'i şa'īr 'unnāb ve benefşe-y-ile bişmiş ola gıdā edeler iki üç (13) gün rāḡat olup mādde den baḳiye qaldı-y-ısa naḳī' mişmiş ya'nī zerdālū ḥōşābı aq (14) şekerle ve terencübīnle içeler eger humrenün veremi zā'idü'l-ḥacm olursa ta'cīl-i faşd edeler oğudı-y-ısa (15) meger ki faşda māni' nesne ola za'f gibi ve ḳocalıq ve şībāvet gibi māni' yoğısa (16) ḳuvvet-i vācibe göre qan çıkaralar ve ṭabī'ati telyīn edeler fākihe maṭbūḥı-y-ıla a'zāyı (17) ve ermenī ṭılā edeler fulgamünīde mezkūr üzerine mālāyes'de eydür zifti balla (18) humre olan huşk-rīşe ursalar qal' eyler faşl taḳvīm-i ebdānda eydür ḥār raṭb (19) mizāclarda ve şıbyānda ve eyyām-ı nehārda cenūbī seherlerde ekşer vāḳı' olur sebebi (20) eger dāḥilī ola dāḥilde qan çok olmağdan olur ya ḥāricī ola cerāḡat (21) gibi ve kesr gibi ḡal' gibi ammā humre ḥār mizāclarda ve böğürlerde ve azman ḥārda (22) ekşer vāḳı' olur sebab-i raḳīk qan mürretü's-şafra üçüncü bāb nemlededür (23) büşürdür iltihābla ve ihtirāqla çıkar bir ḡayaşiyetde kim 'alīl od ḳomişlar gibi iḡsāsın (24) eyler qarınca gibi sa'y eyler bir mevzi'den bir mevzi'e şıçrar ba'zı ba'zı oluşur25 büyür çok yer tutar müteverrim olur yesīrā yesīrā zīrā mādde şafrādur azacuk (26) qanla iltihāb ve ihtirāq-ı müştedd olur gāh olur ki müştedd-i hummā ve 'aşaş daḥı olur (27) gāh olur ki ekkāl olur mütekarriḡ olur gāh münḡall olur nemlenün levni şufrete mā'il olur ekşer

[217a]

(1) emrde 'arīzü'l-aşl olur sebebi şafrāvī mādde dūr laṭīfdür ḥāddür efvāh-ı 'urūkd (2) çıkar 'urūq-ı sākıyyedler ve incecük ṭamarlardur ziyāde hiddet ve leṭāfet olduğu sebebden (3) anda muḡtebes olup qalmaz zāḡir cilde çıkar eger elṭaf ve aruğ olursa sādec-i (4) nemle olur eger aḡlaz ve yaramaz ḥādd qan maḡlūṭ olursa ekkāl olur sā'ī olur (5) 'ilācı her şabāḥ cüllāb içe temr-i hindī ve terencübīn ve aq şeker onar direm alup (6) cüllāb edüp içeler yāḡūd 'unnāb ve

ķara erük yigirmiſer dāne ve ſeker ve terencübīn (7) onar direm alup cüllāb ēdüp iēeler yāhūd hindibā tohmi ve nīlūfer uēer direm ve on (8) direm aķ ſekerle ve ğidāsı mā'i ſa'īr ola andan ſonra ṭabī'at telyīn ēdeler fākihe (9) maṭbūhla ſīrhīſt ve terencübīn bile ola ya hıyārſenber bile ola yāhūd helīlec-i (10) aſfer ve temr-i hindī ve erük ve ſīrhīſt ve terencübīn-i ſaķmūniyā-y-ıla muķavvī ola (11) iēeler andan ſonra müberrid ṭılālar ki müceffef ola ṭılā ēdeler ammā muratṭīb ğidālardan ictinā (12) ētmek gerekdür zīrā ķarhadur tertīb-i ķarḫayı iltihāmdan men'eyler yābis 'unnāb (13) ſa'leble ṭılā gerekdür zīrā cefāf vardur ve sükkerlüce ot ve böğürtlen (14) ve mercimek ve aķāķiyā ve ſandal ve hużūz-ı hindibā ſu-y-ıla ve 'aſā'u'r-rā'ī (15) ſu-y-ıla ṭılā ēdüp uralar zīrā bunlar muḫaffiflerdür ruṭubetin giderür (16) yāhūd ṭīn-i ermenī ve ṭīn-i ķeymūliyā ṭebāſīr dērler dērler ķumāſ biēeler (17) üçdür ve aķāķiyā ve ſandaleyn her birinden buēuk direm yumſaķ döğeler sükkerlüce (18) ot ſu-y-ıla ve semiz otı ſu-y-ıla ķaruſduralar ammā bu nev'ün müte'ekkilī muḫaffefāt (19) kuvveti bile ķeymūliyā ve ğül yaprağı ki maṭḫūn ola uēer direm döğeler eleyeler (20) 'aſā'u'r-rā'ī ſu-y-ıla ya ğülābla ķaruſduralar uralar eger müzmin olup bu revālar (21) la ḫalāſ olmasa 'ilāc-ı enderḫūn dēdikleri ķurſla ṭılā ēdeler ve (22) ṭılā-yı lezūla ṭılā ēdeler ſıfat-ı ķurſ enderḫūn ğül-i mażz ve ğünlük (23) sekizer direm ſebb-i yemānī ve mürr her birinden dōrt direm ķalkādis ki yeſil (24) zāc dērler bir direm ve zirāvend on iki direm yumſaķ döğeler ſarābla ķaruſdurup (25) ķurſlar ēdeler ḫācet olduķda yumſaķ döğeler ğülābla ḫalṭ ēdüp ṭılā ēdeler²⁶ ſıfat-ı devā-yı āḫir ki nemleye vesā'īr yaramaz ķurūhlara ki tecfīfe muḫtācdur (27) fā'ide eyler köknār ve mürdāsenc 'urūķ-ı ſabāğūn ki zerdecüb

[217b]

(1) vēreler ve cūlnār ve zirāvend-ı ṭavīl ve ķanbīl dērler yemenden ğelür yumſaķ döğeler daḫı (2) sezāb yağı aķ mūmla erideler her birinden edviyye ķaruſduracaķ ķadar ķatalar (3) isti 'māl ēdeler faſl ſifāda eydür ağaē ēürüği ki ķurd yemiſidür un gibi (4) olmuſdur huſuſen ki ķābiz ağaēlardan ola ve enīsūn mütesāvī olalar sirke-y-ile (5) ķaruſduralar daḫı kettān bēzine ķoyalar ğöyündürelər daḫı ſaḫķ ēdeler ķurūḫ ğalebe (6) üzerine ekeler sa'y eylemekden men'eyler dōrdünci bāb cāversiyededür (7) uvacuķ ṭaru gibi büſürdür dibleri kıızıl baſları aķcadur ķatı laz' vērür (8) ğāḫ olur ki verem olur seyelān olur iriņ ve ſaru ſu aķar ibtidā yēller ğeēmekle olur (9) cereb gibi māddesi nemle māddesidür bi-'aynihā ğāḫ olur ki azacuķ balğam ḫalṭ olur (10) bir yēden bir yēre ſıçramaz çıķtığı yēde ṭurur ammā māddesine ğöre ḫacm olur 'ilācı (11) faſd ve ishāldür ſafrā ve ruṭubet iḫrāc olına her ſabāḫ uēer direm hindibā (12) tohmi ve nīlūfer on dāne ķara erük ve on direm aķ ſekerle cüllāb ēdüp iēeler (13) eger ḫarāret ķavī olursa ğidā mā'i ſa'īr ve eger ḫarāret za'īf olursa ṭağ erüği (14) le müzevvere ya temr-i hindī-y-ile ya māſla bādem iēi-y-ile ısfānāhla yaſ ķabaķla bāķī (15) 'ilācı nemle 'ilāc gibidür faſl nefīsī eydür cāversiyeye eſnāf-ı nemle arasında (16) dur büſürdür nüfāḫāte müſābihdür uvacuķdur mütefferiķdür ķadar ṭaru gibi baſları aķca (17) dibleri kıızılcadır 'ilācı faſd ve ishāldür ṭabīḫ-i helīlecle ve temr-i hindī-y-ile ve 'ineb (18) ta'līle ve bezr-i keſuſ ve hindibā tohmi-y-ıla terencübīnle ve ſaķmūniyā ve türbūdle ve ṭılā (19) eylerler māzū-y-ıla ve enār ķabı-y-ıla ve ſandal ve ṭīn-i ğülābla azacuķ sirke-y-ile beſinci bāb (20) cemrededür cīmledür cemre-i ḫabbāt müfriṭce ya'nī yaſſıca dānecikler ķatı ḫumret (21) vardur cemre gibi ya'nī yana ṭurur kemer gibidür 'umķı vardur ete bile ğirmiſdür (22) ğāyet ķatı elemi vardur od yaķmıſ gibi olur ki ķatı ḫummāsı olur ve iltihāb (23) olur ağzında tükürük ķurur ve ķatı ſuſar ve ğam-ğin olur ve lehīb olur türkīde (24) **قالبی** dērler sebebi ğalīz ſafrādur ķatı ḫādd ve

redā'eti vardur raķīķ hādd (25) Ʒan halı olmuřdur hemān semm gibidür eger çok ęařy 'arız olursa 'ilacı her řabāh (26) nīlūfer ve hindibā tohmı uęer direm ve aķ řeker ve terencübīn onar direm alup cüllāb (27)  düp içeler yāhūd mā'-i rummāneyn meřhūmeyn yigirmiřer direm ve řeker ve terencübīn onar direm

[218a]

(1) alup cem'  düp içeler ve ęidāsı mā'i řa'īrdür ve řabī'at fākihe maıbūhı-y-ıla ya zerdālū (2) naķī'i-y-ile ya maıbūh helīlece ki muķavvī ola maımūde bile ęāh olur ki cemrede řarı (3) 'umka iıtiyāc olur ya'nī neřterle deriņce izilmege iıtiyāc olur tā kim içinde (4) yaramaz muıteķin Ʒan ıķsun içün bāķī 'ilāc ęamla ve ĥumre 'ilacı gibidür ammā gerekdür (5) tılālarında Ʒatı rādī' ve mūberrid nesnelere Ʒatmayalar nitekim ĥamrede zīrā bu 'illetūņ māddeři (6) ęalīzdür beden mūteĥammil olmaz ki māddeden bāıında nabzı nesne rücū' eyleye bu Ʒanda (7) Ʒaldı kim çok mādde rücū'  de zīrā bunuņ māddeřinde semiyet vardur yenbaęı (8) degüldür ki Ʒatı Ʒabz nesnelere 'ilāc olına zīrā mādde ęalīzdür taĥlīl-i 'asīrdür (9) ve daĥı yenbaęı degüldür ki ibtidāda ve zūhūr bulduęda muĥallilātla 'ilāc olına ve iltihāb (10) ve ĥiddet sākin olduęda daĥı gerekmez zīrā mādde ziyāde olur belki vācibdür ki (11) 'ilāc olına edviyye-yi mūceffefle ki Ʒavī tebrīd olunmaya ve taĥlīl māsī daĥı ola (12) ruda' ve def' daĥı ola sūkkerlüce ot gibi ve mercimek gibi ve cemrenūņ ĥāř 'ıla (13) clarındandur sirkenūņ ökeleĥin dürdin alup řīn üzerine dökeler Ʒaynaya (14) üzerine aķāķıyā ekeler řalī  deler nabzı eııbbā sirkenūņ dördi-y-ile kāfūr tılā eylemek (15) mu'ālicede onı ęörürler řīnden murād řīn-i ermenī ya řīn-i ķeymūliyā ola (16) altıncı bāb nār-ı fārisīdedür nār-ı fārisī būsürdür ıķar tēzcek (17) ĥuřk-rīře olur ya'nī maıre olur telehhüb olur ya'nī yalıņlanur ve iıtırāķ (18) olur ve çeke o geçer ve mażāz olur ya'nī içi ęöyner ve içinde řuruca řuyı olur (19) ıķduęı yerde ĥuıut olur Ʒızılca řāvūsiyye olur meřel lehebū'n-nār ve (20) meřel lisānū'l-nār cemreye Ʒarībdür recīmle taķvīm-i ebdānda eydür ekřer ya ĥār (21) mizāclarda ve řıbyānda ve yigitlerde ve ziyāde rebī'de olur eger çok olsa maıūfdur (22) sebep Ʒandur řaru řu-y-ıla 'alāmeti od yandurduęı Ʒabarcuķlara beņzer eger (23) aarlarsa řaru řu ıķar aķar 'ilacı her řabāh otuz kırķ direm Ʒadar mā'i (24) rummāneyn meřhūmeyn içeler yāhūd on direm temr-ī hindī içeler yāhūd 'unnāb ve (25) Ʒara erük onar dāne ve onar direm řeker ve terencübīnle ve ęidāsı mā'i řa'īr ola (26) eger zāhir ĥummāsı olursa eger zāhir ĥummāsı olmazsa māř ve ıřfānāĥ ve yař Ʒabaķla (27) olur yāhūd enberbārīř müzevveresi bādem içi-y-ile ıřfānāĥla ola ve řabī'at telyīn

[218b]

(1) olına mā'i fākihele yāhūd helīlec maıbūhla her řabāh Ʒarpuz řuyından otuz altı direm (2) Ʒadar ve aķ řeker terencübīn onar direm alup cüllāb  deler içeler yāhūd Ʒara erük (3) ve řaę erüĥi ve 'unnāb yigirmiřer dāne ve temr-i hindī on direm ve on direm aķ řekerle Ʒaynadalar (4) daĥı on direm řīrĥıřt ve yigirmi direm terencübīn Ʒatalar seĥer vaķtında içeler tenķiyeden (5) řonra řandaleyn ve fūlful ve řiyāf-ı māmīřā ve ıřfīdācū'r-rařāř ve řīn-i ermenī her (6) birinden bir direm alup dögeler eleyeler hindibā řu-y-ıla ya ĥattā 'ālim řu-y-ıla ĥalı  düp ya 'ařā'ü' (7) r-rā'ī řu-y-ıla yāhūd yař kiřnic ya 'inebū'ř-řa'leb řu-y-ıla ĥalı  düp tılā  deler (8) ve daĥı tēz zamānda nef' vērürlerdendür ĥuzūzla ve kāfūrle ve bezr-i Ʒatūnā lu'ābı-y-ıla (9) ve sūkkerlüce ot řu-y-ıla tılā eylemek yāhūd kök-i māzū ve fūlful berāber alup dögeler eleyeler (10) řarup sirke-y-ile ĥalı  düp tılā  deler ve řatlular ve et cinsin yēdürmeyeler řaķınalar (11) fařl ibni ebū řādīķ eydür nār-ı fārisī dēdüklerine sebep fārisī iķlīminde (12) ok vāķı' olur

yâhūd evvelâ ‘ilâc-ı fârisîde zâhir oldı nefîsî eydür ol mevzi’de (13) lisân-ı nâr gibi humret ya tâvüsiyye olur anuñçün nâr-ı fârisî dërler ve ba’zılar eydür nâr (14) gibi yaqar kabardur anuñçün nâr-ı fârisî dërler esbâb-ı ‘alâmât şâhibi eydür faşddan (15) ve ishâlden sonra demi terķik eyler ve terķib eyler nesnelere yeyeler ki mâ’iyyeti ziyâde (16) ola tâ kim harâret ki muhriķaydı zâ’il ola mâ’i şa’ir gibi hıyâr şuyı ve karpuz şuyı (17) gibi nesnelere yeyeler ve nâr-ı fârisîyye maşşûşdur hużûz ve kâfûr ve lu’âbı bezr-i kaţûnâ ve (18) lisânü’l-hamel ki sükkerlüce ot dërler bir yara bezi ışlayalar ve her lahza tebdîl edeler (19) yâhūd kök-i mâzûyı sirke-y-ile tılâ edeler tâ kim müttesi’ olup bu yemeye taqvim-i ebdânda (20) faşd eyler isfkdâc merhemi-y-ile ve kâfûr merhemi-y-ile tılâ edeler ıgneyle arıtduğdan (21) sonra ve maţbûh mercimek saħķ edüp □zlâ edeler ya enâr kabı-y-ıla şovuk şu-y-ıla tılâ (22) edeler ve daħı ıgneyle tenkıyeden sonra üzerine i[s]fîdâc ve mürdâsenc ve şandal (23) kâfûr meshûķ ola gülâbla bir pâre penbeyi bunlarla ışladalar daħı üzerine koyalar (24) ve kına yaqup tebdîl edeler andan sonra tîn-i ermenî alup şu-y-ıla sirke-y-ile ezüp tılâ edeler (25) yedinci bâb te’âzâdadur ya’nî kabarcuqlardadır kabarcuqlar iki nev’in (26) üzerindedür bir nev’i mâ’idür şuludur kanuñ galeyânından ve rikķatinden mündefi’ olur (27) mâdde def’e vâhide cild altına şu’ud eyler rakıķ şuyı vardur cilde nüfûz eylemez

[219a]

(1) zîrâ şol cildüñ mâ’iyyetüñ fevķındadır gâyet keşîfdür tahtında olan cilde nisbet (2) pes hârice nüfûz edemez tâ kim bedenden bi’l-külliyen mündefi’ olup giderdi ‘ırķ gibi belki (3) bâķî kalur nefâtât-ı mâ’iyye olduğı hâlde ya’nî şivilce kabarcuķ olup bâķî (4) kalur ikinci nev’i demevîdür evvelki gibi hâdiş olur illâ bu kadar vardur ki kan (5) vardur ki kan ve altında diñlenür ‘ilâcı beden-i tenkıye eylemekdür şol hâlden ki (6) bu ikisini ĩcâb eylerdi sinne göre ve kuvvete göre ve ĩcâb êtdüğine göre faşd eylediler (7) her şabâħ on dâne ‘unnâb ve on direm şekerle cüllâb edüp içeler ve gıdâsı (8) mercimekle ola ve her nesne ki kanı galîz eyler eyüdür şarâb gider gibi ve şarâb-ı ‘unnâb (9) ve şarâb-ı iccâş ve şarâb-ı tuffâh ve şarâb-ı sefercel her kanķısı olursa on direm ola (10) ve on direm daħı gülâbla içeler ve mâ’i rummâneyn nâfi’dür yâhūd mercimek muķaşşer sirke-y-ile (11) bişe gıdâ ola eger cildi galîz olur vâcibdür ki ıgneyle deşeler şuyın kanın gidereler (12) ve eger cildi rakıķ olursa kendüsi deşilür ıgneyle deşmege ihtiyâc olmaz vâcibdür ki (13) bunuñ emrinde ihmâl olmaya belki içinden şuyın tüzcek şıkarlar gidereler az az rıfķla (14) arıdalar hâl ikiden hâli degüldür ya tüzcek gide hâlâş olına yâhūd müteķarriħ ola eger (15) müteķarriħ olursa isfîdâc merhem-ile ya mürdâsenc merhem-ile huşuşen ki bunlarda bile (16) âsumânî süsen köki ola ‘ilâc edeler eger şol a’zâlarda olursa ki mu’âlicesinde (17) ihtiyâc ola ziyâde tecfîfe kulķatâr merhemiyile ve kulķadîs merhemiyile ya’nî zâc merhem (18) ler-ile ola sekizinci bâb şerâdadur ķurdeşenî dërler uvacuķ mıştahca (19) büşürdür nüfâhât gibi humret mâ’ildür geķer kerb vërür ekşer emrde kerb vërür (20) gâħ olur ki andan ruţûbet sâ’il olur ekşer gecelerde çok olur müştedd olur sebep (21) hâr buhârdur bedende şeverâna gelür def’aten ya şafrâvî demden ya bûrakî balğamdan (22) demevîsi eşid olur humret ve harâret boynından asra’ olur zuhûr boynından ekşer (23) heyecân nehâren olur ve balğamîsi aķall olur mezkûr a’râzlarda ve ekşer gecelerde müştedd (24) olur ‘ilâcü’l-demevî tüzcek kuvvete göre vâcibe göre vaķt-ı hâzıra göre faşd (25) edüp kan çıkaralar eger tüzcek kan aldurmazlarsa hummâ-yı ğıbb hâdiş olmaķ havf (26) vardur zîrâ ki

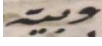
kan raķīķ olsa hiddet olsa şafrā olur ve huşul hāricen (27) ‘urūķda olur hummā-yı ğıbb dā’ire olmak lāzım gelür andan şonra beden-i tenķiye edeler

[219b]

(1) fākihe maţbūhı-y-ıla ki maħmūde-y-ile muķavvī ola yāhūd helīlec-i aşfer maţbūhı-y-ıla ki hıyār şenber (2) halı olınmış ola ya şır-hışt ve terencübīn onar direm yāhūd her şabāh ķarpuz (3) şuyı ya hıyār şuyı ya sādec-i sikencübīn ya rā’ib ya ‘nī yoğurt şuyı her ķanķısı (4) olursa on direm alalar on direm daħı sükker ķatup içeler ğıdāsı muķaşşer mercimek sirke-y-ile (5) yāhūd ikisi enār-ıla müzevvere ya ķoruķ-ıla ve bādem içi isfānāh ya yaş ķabaķ ve bunlara (6) bir mişķāl ķurş-ı kāfūr yigirmi mişķāl ma’i rā’ib-ile ya ‘nī yoğurt şu-y-ıla ve beden ııcaķ (7) şu dökeler köpük-ile ovalar ya ķavun-ıla ya ķavun çekirdegi-y-ile ki dögülmüş ola ovalar ve (8) beden.i sirke-y-ile gülābla ve gül yağı-y-ıla ovalar ammā eger huduş būraķī balģamdan olursa ‘ilācı (9) her şabāh on direm sikencübīn-i ‘aselī içeler zīrā aşferle maħlūt balģam vardur yāhūd (10) rāzyāne toħmı ve buyan dibi üçer direm ve on direm aķ şekerle ķayanadalar cüllāb edüp içeler (11) ve beden helīlec maţbūhı-y-ıla ki muķavvī ola türbūd-ile tenķiye edeler ve beden arpa sevīķı-y-ıla kerefis (12) şu-y-ıla ve sirke-y-ile ovalar taķtī’ için ve tahlīl için cilā’ için ve mesāmları açmaķ (13) için ve idrār-ı ‘ırķ için ve hammāma girer balģam tahlīl ve talķif için toķuzuncı bāb (14) māşārīdedür māşerī demevī veremdedür ki yüzde ve cebhede zāhir olur ğāh olur ki başa (15) daħı varur başa ve yüze cemī’sine ‘ām olur yüz şişi dērler sebeb ķanuñ sühūnet ve (16) ğaleyāndur cigerden şā’id olan tamar ki aña açuķ dērler anda ķaynar tēz yüze varur bir (17) şu’be vardur ki başa çıkar ‘alāmet zāhirdür yüz şişmesinden ve hamretinden ve ķatı (18) zārbāndan ya ‘nī ķatı şovuķlardan ve hādde hummā olur ve ‘aşaş ve lehīb ve kerb ve temelmül (19) olur ‘ilācı ķīfāl faşd eylemek eger faşda mānī’ yoğısa senenden ve zı’fdan ķuvvete (20) tākate göre ķan çıkaralar her şabāh erük ve ‘ineb ve temr-i hindī aķ şeker terencübīn-ile ve (21) taķī’at fākihe şu-y-ıla ya fākihe maţbūhı-y-ıla ya zerdālū şu-y-ıla ishāl edeler hīn-i ishālde (22) şadrına ve halkına rādi’ nesnelere-ile zımād edeler şandaleyn gibi ve fūlfül ve aķāķıyā ve māmīşā (23) gibi tā ki mādđī ķabül eylemeye ve müleyyen huķnelere-ile ihtikān edeler ve şāflar ki hādde olmaya (24) hāşıl kelām taķī’at rıfķ-la telyīn olma ve başını yüzini tebrīd edeler şandal-ıla gülāb (25) ve kāfūr-ıla ve ğıdāsı mā’-i şa’īr ola ‘urūķ ve re’is aħlāţ fāsidden pāk etdükdēn (26) şonra sikencübīn-i sādec ve gülāb onar direm ķurş-ı tebaşīr müleyyen bir mişķāl içeler (27) yāhūd ekşi enār şu-y-ıla ya ķarpuz şu-y-ıla ya toħmgān südi-y-ile her ķanķısı olursa

[220a]

(1) yigirmi direm ķurşla içeler tamāmı biri olınca taķī’at hābs olmağa ķomayalar onuncu bāb (2) tā’ündadur tā’ün her veremdür ki a’zā-yı ğuddevīde ya ‘nī bezīrlerinde ve bezīre beñzer (3) etlerde ve buţlarda ya hassāsdur ya ğayr hassāsdur hassās olan hūyalar gibi memeler gibi (4) ve diş etlerinin dibi ve dil altı gibi ammā ğayr hassās olan şol bēz etleri gibi ki ķoltuķda (5) ve buţlarda ve kulaķ artlarında çıkar huduşı semmī mādđelerden olur ‘uzva ifsād eyler (6) eţrāfında olan a’zāya tağayyür vērür ğāh olur ki şaru şu ķan gelür ve gönül döner (7) ķaşr-ı hafāķān ve ğaşy olur tarīķ-i şerāyinden ķalbe keyfiyyet-i reddiyye vāşıl olduğı (8) sebebdēn eger a’rāz-ı müştēdd olursa ķatl eyler beñzer ki evveldeñ kattāl vereme tā’ün dērler (9) haber nebīde gelmişdür şallallāhü ‘aleyhi ve sellem eydür tā’ün ricisdür allah te’ālā (10) zālimler

üzerine indürür vâcibdür ki bu kıttâl vèrmek hüdüşü za'îf a'zâlarda (11) ola kıoltuğ gibi ve buğlar ve kıulağ ardları gibi ğâyet yaramazı kıoltuğlarda olandur (12) ve kıulağ ardında olandur a'zâ-yı re'isiyye kıarıb olduğı sebebden tâ'unuñ eslemi (13) oldur ki lahm-ı ağmer nâşî' ola andan Şonra aşfer olandur ol kim yeşil ya kıara ola (14) tèz kıatl eyler řavâ'inüñ ekşer hüdüşü eyyâm vebâda olur ve dağı kıoŐtanđiniyye gibi (15) ve Őehirlerde olur 'ilâcı bu 'illetde elbetde faşd ètmeyeler nitekim ağulu nesnelere (16) ıŐırsa faşd ètmezlerdi tâ kim mâdde-yi semiyye cemî' bedene münteşir olmasun iĉün bel (17) ki 'ilâc-ı hađ ve tebrîd Őavâbı oldur ki cümle 'inâyet-i emr kıalbe Şarf olına tağviyyet (18) olına ve keyfiyyet-i semiyye aña vâŐıl olmağdan hıfz olına her Şabâh Şarâb-ı hummâz (19) ve Şarâb-ı etrunc ve türunc Şarâbı ve lîmün Şarâbı ve ayva Şarâbı ve alma Şarâbı ve ekşi (20) enâr Şarâbı her kıanđısı hâzır olursa on direm alup on direm dağı ğülâb kıatup (21) ve behrâmec Şuyı ki belhî ve sulţanî sөгüt yapađınuñ Őuyıdır ve lisân-ı Şevr onar (22) direm kıatalar iĉeler ve meŐmümâtdan ğül ve kıâfur ve Şandal yaylayalar kıurı yerlerde ki (23) ğülâbla Şulanmış ola oturalar ammâ bedeni oñad örteler ki hâric bedene bârid hevâ (24) toğunmaya mesâmlara keŐâfet vèrür mâdde ğalîz olur tağlîl az olur dağı yaramaz (25) olur ammâ bârid hevâ istinŐâđ eylemek ğâyet nâfi'dür tâ kim kıalbi yanmaya ve ğidâsı (26) 'adesiyye olur ve 'unnâbla ve sirke-y-ile ekşiler Őora yudmağa meŐğül ola ve etrâfına (27) kıoğ kıarlar kıoyalar ve büzeler ve sөгüt yapağı ve kıabağ ve nîlüfer yapağı ve ğül ve benefşe

[220b]

(1) 'aşâ'ür'r-râ'î ve hattâ 'âlim gibi nesnelere ve göğsine Şandaleyn ve mağhün ğül ve ğülâb ve kıar (2) ve kıâfur ve ğayr bunlara beñzer nikim vardur tâ'un-ı hağnı mevzi'e bârid tîlâ eylemek (3) belki gerekdür ki neşterle cüz'ler iĉinde olan ne-ise kııkaralar ve ol mevzi' issi (4) Şu-y-ıla yuyalar tâ kim tağlîl kıoğ ola ve toğmağa ve muncemid olmağa kıomayalar semiyyet (5) olmaya eger hacâmat vaz' eylemege ihtiyâc olursa Şiş uralar rıfıla Őuvara (6) lar ve lüftla cezb èdeler faşl nefîsî esbâb-ı 'alâmât Őerhinden (7) hōŐca ta'bîr eyler eydür tâ'un aŐılda lügat-ı yünâniyyede řay'un dèrler (8) andan mu'arreb oldu ya'nî 'arab alup tâ'un dèyü isti'mâl eyledi Őeyhden nađl (9) èdüp eydür 'arabîde tâ'un dèrler yünândan tercüme olındı yünâniyyün (10) her verem ki 'advâ ya'nî bèz ve bèze beñzer rıhv ve ğeñŐek etlerde olsa tâ'un (11) dèrler ol etler ya hassâs ola hâyalarda beyâz gibi ve meme gibi ve dil altı gibi (12) yâhüd ğayrı hassâs ola kıoltuğlar ve kıulağ artlarında gibi ve buğlarda gibi andan (13) Şonra verem hâr üzerine itlâğ olınur ki mezkür mevzi'lerde ola andan Şonra (14) her verem ki kıattâlî ola mâddesi keyfiyyet-i semiyyeye müsteğil olup 'uzv ifsâd (15) eyleyüp keyfiyyet-i reddiyyesi şarîk-i Őerâyinden kıalbe vâŐıl ola Őâhib (16) eydür tâ'un büŐürdur Őađîrû'l-hacmdur bağla gibi ve dağı kıiĉerek yâhüd büyük (17) kıozağdur belki dağı büyük veremdür faşl mezkür-i tafşîl ki bâb-ı tâ'unda (18) vâkı' olmuşdur Şeyh ebû 'alînüñ kıânûnında ğelmuŐdür ammâ 'ilâcda hâvî (19) de ve esbâb-ı 'alâmâtda ve ekşer kıtâblarda tâ'unda faşd eylemeği men' eylemişler (20) keyfiyyet-i semiyye cemî' bedene münteşir olmasun cevn dèrler ve Şeyh ebû 'alî faşd (21) eylemeği vâcibdür dèyüp eydür ki el-'ilâc ammâ illâ *العلاج اما الاستفراغ بالفصد وبما لحيتمة* (22) الوقت على القلب بالحفظ والتقوية بما فيه تبرد و عطريّ مثل (23) أو بوجبة مما يخرخ الخلط العفن فهو راجب ثم بجب ان يقبل والصلل و (25) ورب التفاح و السفرجل و مثل الرمان الخامض و شمّ مثل اللورد والكاقر 24 حماض الا ترح المتخذ من لحوم الطيا هيچ والجذاء 26 لعداء مثل العدسى با اخل و مثل المصوص الخامض جدًا ya'nî

ammā istifrāgla 'ilācı faşdla dağı (27) nesne-y-ile ki müte'affin hılt ihrāc eyler vağt-ı müteħammil olup icāb eylerse

[221a]

(1) ya'nī kuvvet vefā eylerse za'if olmamışsa vācibdür andan şonra ya'nī istifrāg (2) emr-i faşdla ve ğayrı-y-ile tamām olduğdan şonra vācibdür ki şalbuğ ya'nī yüregüğ (3) emrine müteveccih olalar hıfz etmekle tağviyet etmekle řol nesnelere ki andan tebrīd (4) ve 'ıtrıyyet vardır ađađ şavun ekşisi gibi alma rubbı ve ayva rubbı gibi ve ekři (5) enār gibi ve meřmümātđan gül ve kāfūr ve şandal gibi ve ğıdāsı sirke-y-ile mercimek (6) gibi ve şatı ekři nesnelere şormağ yudmağ gibi ve mezkūr ğummāyı vebāi tedbīrin (7) edeler ammā nefes řā'una ibtidāda müberrid ve řābız nesnelere 'ilāc gerekdür sünükleri (8) řuya ve sirkeye baturup uralar yāhūd gül yağına bandurup uralar ya alma ya (9) ğına ya mersin yağına banduralar uralar ammā bunlar ibtidāda gerekdür ve dağı (10) şartla 'ilāc olur ya'nī yarmağla içinde olan fāsıd řan çıkarmağla münce mid (11) olmağa şomayalar tā kim semıyyet ziyāde olmaya eger luşfla ve rışkla mışceme urup (12) çekmek mümkün ise çekeler çok yerlerde ev'ace derlermiş oyup atıncağ (13) eyü olurmiş boşmaca dağı derlermiş yaşarlar hōř olurmiş ammā derince (14) yarmağ ve řiř urup çekmek şatı ma'külüdür andan şonra münce mid olmağa şomayup (15) tedbīr edeler ve řol řā'un ki řerāciyyü'l-cevher ola ya'nī yumurcağ dedükleri (16) dür şabarcuğ degül gerekdür ki intihāda ya intihāya řarībde tefťiħe eger ğummāsı (17) var-ısa tebrīd etmeyeler tā kim mādde ğalka rücu' etmeye tefťiħ eylemek nuşulla (18) ola bābadya řu-y-ıla ve şorağ otı řu-y-ıla vesā'ir müfettiħāt ki ebvāb-ı (19) ğurācātđa gelür anuğla 'amel olına ve řāhib-ı řifā ğacı pařa eydür (20) kaçan ğādd mādde çok olup heyecāna gelse a'zāya münteşir olsa (21) a'zā-yı re'islere dökülmege başlasa faşd ve müşhil vermekte tevķif çekmez (22) egerçi ki řā'un çıkmış dağı olursa eger kuvvet vefā eylerse eyüdür tā kim (23) müteħarrık ğabış mādde řatl etmesün için çok kimesnelere bu tedbīrle řifā (24) buldular ğalāř oldılar ve bu ğālde emr eylerüm iki bağrın arasından ğacāmat (25) edeler ve iki baldırdan ğacāmat edeler eťfālde olursa ya'nī oğlancuğlarda (26) olursa fařl rüfes ğekīm eydür řabr iki cüz' za'ferān bir cüz' ve mürr-i (27) řāfī bir cüz' alup eyyām-ı vebāda her ğün bir miřķāl alup on iki direm memzūc

[221b]

(1) řarābla içseler ğāyet nāfi' ola ve eydür ki ğış bir eħadd görmedüm ki bu devāyı eyyām-ı vebāda (2) isti'māl ede ađa vebādan zarar gele selīm olur zarar gelmez ğamrdan bedel gülābla dağı isti'māl (3) cā'izdür mālāyes'de eydür kaçan řīn-i ermenīden içseler gerekse řā'un çıkar (4) miř olsun gerek öñürdi içsün řā'unuđ şerrinden emīn ola veremi üzerine (5) řılā eylemek dağı ancılayındur münħācü'l-beyānda eydür bir řavm-i 'azīm vebādan emīn oldular (6) řīn-i ermenīnüđ řarāb-ı aķıķle içmesini 'ādet edindükleri sebebden ve eťıbbā dağı (7) řarābla ve gülābla içmesin emr eylerler tā şalbe yetişup bedreķa alup hıfz (8) eylesün için bir miřķāl kadar isti'māl olunur türķi kitāblarda gördüm eger (9) zırnıħden bir pāre alup evde ařa şoşalar ol eve řā'un girmeye eger rāsin (10) řarābın řā'un āfetinden řaķlaya rāsin andüzdür mesīħ eydür řīn-i maştüm (11) saħķ edüp içseler ya işladup şuyın içseler řā'un vağtında nāfi'dür ve dağı (12) eger kıızıl ya kuvvet eger řaru ya kuvvet řā'un vağtında getürseler āfetinden emīn ola (13) ve dağı cinn otı derler bir ot vardır meşhürdür andan bir pāre alsalar ev içine (14) asa

kosalar ol ev içinde olan kimesnelere vebā erişmeye bi-fazlillāhü te'ālā gāyet mücerrebdür (15) ve dağı büyük engerek yılanuñ ya ālā yılanuñ ödün alup kurudalar kattāle tã'ün belüre (16) bir pārecük ezüp üzerine dürteler nāfi' ola ve dağı göyündürmece çıkduğda 'ırāķī (17) şābūnla gerçi muhkem döğüp ādemüñ ağızı yarı-y-ıla yoğurup üzerinde dericigin (18) giderüp ursalar bir gün ya bir gece çursa söyündüre bi-iznillah şonra şekerle (19) incir uralar ki acısın teskīn eyleye ammā göreler kenārlarında sirkesi kalmaya cümle (20) kabarcuķ söyüne eger şābūn kireçle söyünmese biber katalar söyündüre ve dağı kabarcuķ (21) söyündürmek için kalbe taş ve kalem-i zengār ve söyünmedük kireç ve şarmaşuķ ve (22) 'ırāķ şābūn her birinden birer pāre alup muhkem döğüp uralar söyündürür mücerrebdür (23) ammā üzerinde derisin giderüp uralar ve dağı benefšenüñ yeşil yaprağın alup (24) kabarcuğun üzerine egüp dağı üzerine ol yeşil yaprağı uralar maħresin gidere (25) ve dağı tamāmı söyünüp sirkesi kalmasa gerekdür ki onurğa iligi ki murdār ilik dēler anı şekerle (26) döğüp merhem gibi eyleyüp dağı uralar bir gün miķdārı çura maħresin gidere gāyet (27) mücerrebdür ve bir kitābda dağı eydür tã'ün-ı renci ki köyündürmece dēler ħummāsı olur

[222a]

(1) çıkup belürse üzerine gül-i ermenī ve kāfür ve gül şuyı ve söğüt şuyı vèreler ve ğidāsı (2) cevāb ve sirke-y-ile mercimek mezkūr şerbetler içeler bir kimesne dā'im kabarcuķlar çıkarsa (3) bir pāre bular kendüde getürse ayruķ çıkıma on birinci bāb ākilededür (4) bu ta'affün ve te'ekkül ve fesāddur ki a'zāya 'arız olur sebebi ol a'zāda olan (5) rüĥ-ı ĥayvānīnün fāsīd olmasıdur yāĥūd rüĥ-ı ĥayvānī ol a'zāya vāşıl (6) olmaz māni' sebeble bu ikisini cāmi'-i semūm gibi ve bārid ki müzāddür cevheri rüĥa (7) a'zā-yı ifsād eyler ĥādd keyfiyyetle ve büşür gibi ve evrām ve yaramaz qarĥalar ki sādür (8) ĥabīş-i semmiye ve rüĥi müfsid ve muĥriķ ve mevzi'e 'ufūnet vèrür māddeleleri vardur ammā (9) şol sebab ki rüĥi 'uzva ve şoldan men' eyler ya emr ĥāricīdür a'zāyı muhkem (10) bağlamak gibi bir vechle ki a'zāya rüĥ vāşıl olmağı māni' olup 'uzv fāsīd (11) ola rüĥ-ı ĥayvānī muĥtebes olduğı sebebden yāĥūd südde bedeni ola 'azīm verem (12) gibi māddesi ğālīz olup 'uzvda olan menafizi südde eyleye ve rüĥ-ı ĥayvā (13) nīnün münākısın çuta ki ol 'uzva andan sülük eylerdi gāĥ olur ki fulķamūnī (14) verem ki kebirü'l-ĥacm ola kim meslek rüĥi südde eyleye ve qarĥdan ve büşürdan ĥādiş olur ki (15) levn kara ola ya yeşil ola ya taçvīs ola ki yeşille qaradan maħlūt reng olur çatı (16) yaramazdur tēz zamānda yayalar yürür sa'y eyler 'ilācı kaçan 'uzvuñ levni müteĝayyir (17) olup nazāreti tazeligi gitmeyle başlayup müte'affin olmağa şürü' eylese gerekdür (18) ki tēzcek 'ufūneti men' eyler nesnelere tılā edeler □ķn-i ermenķ gibi □ķn-i maħtūm ve (19) öğünmiş güli ve aķāķıyā ve fūfel ve şandal gibi tılā edeler eger kifāyet eylemezse gerekdür ki (20) derinçe nezterle dizeleler sülükler üzreleler ve aña muķābil uvacuķ tamarlardan faşd (21) edeler tā kim yaramaz kan gide andan şonra ol mevzi'e 'ufūneti men' eyler nesnelere uralar (22) burçaķ unı gibi sikencübīnle ya bakla unı uralar ve gerekdür ki meskeni çatı maħmūmlar (23) meskeni gibi tedbīr olına ve eṭrāfına bārid nesnelere koyalar her şabāĥ on dāne nīlūfer (24) üç direm ve aķ şeker on direm alup cüllāb edeler içeler ve ğidāsı māş ve mercimek (25) ekşi enār şu-y-ıla ya çoruķ şu-y-ıla ya sirke-y-ile yèyeler ve ta'allül bi'l-ĥassa ve'l-hindibā (26) ve baklatü'l-ĥamķā şol mevzi' ki kara olmuşdur anı semenle ya'nī yağla ve hindibānuñ (27) eṭrāfi-y-ıla ve ĥıtmī-y-ile ve 'ineb-i şa'leble yumşaq döğeler benefşe yağdan ve gül yağından

[222b]

(1) bir pāre kıtalar tā kim ‘illet tura ziyāde olmaya sa’y eylemeye sa’y etmez olup tırdığına (2) ‘alāmet oldur ki müsterhī olup leyyinet üzerine olmak böyle olsa gerekdür ki zımād (3) edeler yağla merhem-i zencār ve enzürütdan azacuk bilece kıoyalar tā kim sevdāvī gidüp (4) kıızıl ete dege andan şonra eti baturur nesnelere tılā edeler kıaçan görseñ ki kıurş büyür (5) vāsi‘ olur ‘ilācı nārle keyy eylemekdür ya hādd devālar illā ki edeler eger ‘ufūneti zāhir (6) olup mūndefi‘ olmasa illā kıa‘la gerekdür ki ol ‘uzv ki mūte‘affin oldu minşārle (7) kıa‘ olına andan şonra vācibdür ki e‘trāfında olan şahīh ‘uzvı keyy edeler tā kim fesād (8) sirāyet eylemeye civārında olan a‘zāya huşūşen ki a‘zā-yı şerīfler serī‘ ü‘l-kabūldur (9) ‘ufūneti mücāveret sebebi-y-iledür faşl şifāda eydür eger ‘unnābuñ varakını kıurudup (10) saħk edüp eleseler ākile üzerine ekseler bir vechle nef‘ vère ki hīçbir devā aña erişmese (11) ve daħı eger lāziverdi saħk edüp ākile üzerine ekseler gāyet nāfi‘ ola mūnāfi‘ (12) ola mūnāfi‘ mārmaħūn mārmaħūn-ı mervden bir şınıfdur çiçegi ağberdur yeşile mā‘ildür (13) eyü kıoqusı vardır ma’nissa içinde ve e‘trāfında çokdur ol başa ki yayılıp (14) tırmaz hīç oñulmaz anı dürteler düşüre bir yère getüre oñulda şınanmışdur kerrātla (15) yēnür baş için her ne dürlü olursa olsun şaru zācī yaluñuz döğeler ekeler bir def‘ada (16) oñulda gidere eger dişde olursa barmağla degüreler gidere bevles hekīm eydür kıaçan (17) ākile keyy olınmak dilense gümüşle ya bakırla keyy eylemek gerekdür manşūrīde ‘ilācı ödle (18) keyy gerekdür yāħūd sağ yerden bile oyup atmak gerekdür yāħūd hādd devālar kıoyalar (19) ve e‘trāfına gül-i ermenī sirke-y-ile tılā edeler eger kıararsa süst olsa kelem yağı saħk (20) edüp tekrār be-tekrār yaķu edeler tā kim sevdā sāķıñ olınca mūte‘ekkil etler pāk olınca (21) andan şonra sirke-y-ile yuyalar on ikinci bāb meğabinde olan evrāmuñ beyānındadır (22) ya’nī yerlerinde olan evrām bildürür kıoltuğlar ve buğlar kıulağ ardı boyun gibi tā‘ūn (23) cinsinden olan gibi degüldür müfsid ve mu‘affin keyfiyyet-i semiyyesi olan nesnelere (24) hālīdür belki a‘zā-yı re‘ise ol ‘uzvlara def‘ eylemişdür riħv za‘īf sūñuk gibi (25) kıābil olduğı sebebden kıabül eylemişdür gāh olur ki e‘trāfda kıurūh ve gāyır veremler

(26) ki ayaklarda ve inciklerde ve kıolda ve barmağlarda ve gāyır yerlerde hādiş olur daħı tıbī‘at (27) bu ‘uzvları işlāh için mādde irsāl eyler eger şāliħ mādde eger fāsıd mezkūr ‘uzvlar

[223a]

(1) tıarıkde vāķı‘ olur ol bēzler kıābildür teşerrüb eyler verem hādiş olur gāh olur ki bedende (2) ziyāde imtilā olur gāh olmaz ‘ilācı sā‘ir evrām ‘ilācına muħālīfdür bunda rad‘ (3) eylemek ve men‘ eylemek ve mebredāt isti‘māl olınmaz belki ola faşd ve istifrāğ gerekdür (4) ammā kıavī mūleyyen olmaya tā kim hāl ma‘lūm olınca tevķıf ola eger ‘alā sebīli‘l-buħrān (5) olursa ki intıķālī ola ‘uzv re‘isden gerekdür elbette rad‘ ve men‘ olınmaya belki (6) daħı i‘ānet olınup ne haylla olursa cezb olına a‘zā-yı re‘isden gelüp ol (7) ‘uzvlara döküle egerçi ki miħceme-y-ile daħı olursa eger imtilādan vāķı‘ olursa vācibdür ki (8) bedeni tenkıye olına eger faşdla eger ishālle ve aşlā rādi‘ isti‘māl olınmaya zīrā a‘zā-yı (9) re‘isiyye kıarībdür istifrāğdan tenkıyeden şonra müreħhīler uralar ol a‘zāya reħāvet (10) gelüp medfū‘ aħlātı cezb ede kıabül ede zīrā müreħhīlerün zararı mādde aña meyl (11) eylemekdür bu hōd maķşūddur eger bedeni naķī olursa hōd hīç ħavf yokdur müreħhīyātdan (12) ve muħallilātdan mādde meyl eylemek olmaz eger verem mağābin-i şūlaşınūñ gāyır güddevi laħmlarda (13) memelerde yāħūd hāyalar ve ibtidāda rādi‘ler vermeklikden şaķınalar eger verem kıatılmağa (14) meyl eylese kıırmaz gerekdür ki her şabāħ on direm sikencübīn-i sādec döğölüp daħı (15) on direm kıatup içeler yāħūd temr-i hindī enāreyn meşħūmeyn her kıanķısı olursa (16) aķ şekerle ve terencübīnle onar

direm ve gıdāsı mās ya'nī mercimek bādem içi-y-ile (17) ısfānāḥ ve yaş kabaḳla yāḥūd taḡ erügi-y-ile ṭabī'ati kabz olmaḡa ḳomayalar (18) on üçünci bāb dübilededür dübīle ḥacmi kebīrdür dümmelden ekberdür (19) müstedīrū'l-şekldür ekşer emrde levni hemān kendü rengi gibidür elbette veca'ı (20) olmaz balḡamī ebyazū'l-levn olduḡı sebebden illā meger kim dübīlī muḥīṭ olan (21) eczāda ḥiddet ola ve ecsām-ı ḡarībeleri muḥīṭ ola aḥlāt-ı muḥāṭıyye ve caşıyye (22) ve ḥaşaviyyet ve remliyyet ve şa'iriyet ve bunların emşāl ecsām-ı ḡarībī ihāt (23) eyleye mevādd ḡalīze-yi ḡayr nazīceden mütevellid olmuş ola sū'-i ḥazm (24) ve ḥarāret-i ḡarīziyyenün ḡā'f sebep-ile aḳ midde ya'nī iriñ eylemekde 'āciz (25) olup bu aşıl ecsām-ı ḡarībe mütevellid olur 'alāmet-i şalābete mā'ıldür (26) el-ile başarsañ inen yumşak olmaz iriñ düşürmiş gibi degüldür 'ilāc (27) her şabāḥ üçer direm hindibā toḡmı ve buyan dibi ḳaynadup on direm aḳ şeker

[223b]

(1) ḳatup cüllāb edüp içeler ve gıdāsı mürdümük ve noḥūd bādem içi-y-ile ola nuzc bulduḡda (2) bedeni tenḳıye edeler fākihe maṭbūḥı-y-ıla ki anda türbūd ve helīlec-i aşfer ola ve ṭabī'ī işbu (3) maṭbūḥla şıfat-ı maṭbūḥ sināmekī yedi direm yābis benefşe ve buyan dibi (4) ve persiyāvşān üçer direm ve ḳazınmış iri döḡülmüş türbūd iki direm helīlec-i aşfer yedi (5) direm mecmū'in ḳaynadalar süzeler içeler andan şonra tedbīr taltīf edeler ya'nī gıdāyı (6) az yeyeler eger ḳuvvet ḡā'f olursa belecle yeyeler ve dübīleye zımād edeler yağlarla ve şaḥmlarla (7) ve müleyyen munzic lu'āblarla ve merhem veyā dāḥılıyün eger leyyinet bulup yumşanursa (8) rıfḳla şaḳ edüp içindeki olanı def'ātları arıdalar pāk edeler arıdalar daḡı (9) içine eski panbuḳ ṭolduralar tā kim tamām arına bir def'ada cümlesin gidermekde ihtimāl (10) vardır ki ḳuvvet sākīṭ olup ḡaşy olup şonra fevt olmak ihtimālī vardır (11) zīrā ervāḥ ve ḥarāret-i ḡarīziyye bile isrāf olur andan şonra bitürmege sa'y edeler (12) ḳurūḥ 'ilācın edeler bir nev'i daḡı vardır ki dübīle-yi menküse dērler cildin (13) ziyade aşaḡadur 'amīḳdür deriñ yērdedür iriñ düşürdüḡi ḳuvvet deriñde (14) ḡāyet ba'īd yērde olur ekşer emrde ḳattāldür māddesi nuzc bulmaz veca'ı ve laz'ı (15) olur eger neşterle açsalar ecsām-ı ḡarībe çıḳmaz belki azacuḳ ḳan çıkar zīrā (16) neşter ḡavrına yetişmez illā meger kim kemige ḳarīb yēre yetişe 'ilācı hemān mezkūr (17) dübīle 'ilācdur ammā meshelāt-ı ḳavīden ḥazer gerekdür ve mu'ālicede ihtiyāt (18) edeler tedricle az az istifrāḡ olına faşl bir kitābda eydür dübīle bir (19) veremdür ki ḳatı olur ağırılmaz yumrı olur sebebi ekşer balḡamdur şafrādan daḡı (20) olur nişān ekşer arḳada ya buṭ içinde olur kimi ḳatı kimi yumşak olur 'ilācında (21) olan ılıcaḳ şu-y-ıla şabūn-ıla yuyalar yumşar daḡı nesnelere uralar tā nuzc bula (22) andan şonra şişle arḳun çekeler derisi yukarı ḳallḳa neşterle yumşak yērden (23) deleler büyük açalar tamāmı çıḳarmaḡa ḳomayup inen bölmeyeler rıfḳla çıkaralar yumurda (24) şarusın şāfī-y-ile ḳarışdurup panbuḡı-y-ıla üzerine uralar ammā ḳurı fitīlle (25) delüḡi ṭoldurduḡdan şonra uralar ol gün yine açalar ḳuru fitīl şoḳalar (26) on gün böyle edeler andan şonra merhem-i bāselīḳün ya merhem-i mişrī eşeleyeler (27) dört yanına yasduḳ ḳoyalar ḥōş kemend edeler gıdāsı pāça yağ-ıla ḳatıca birinc

[224a]

(1) aşı vēreler etlü aş ve şorbā vērmeyeler on dördüncü bāb (2) ḥurācātdadır ḥurāc anḡa dērler ki dübīlātdan ve evrām-ı ḥāddeden cem' etmiş (3) ola sebebi ḡalīz māddedür ki ṭabī'at def' eyley ḡalīz olduḡı sebebden cilde (4) nüfūz eylemek mümkün olmaz laḥm daḡı teşerrüb eylemez

redā'iyeti olduğu sebebden (5) zararî ziyâde zâhir teferruḡ gelür ittishâle ol teferruḡ hâşıl olan eczânun (6) aralığında ol ġalîz mādde sâkin olur ekşer ya başı muḡdaded olur huşušen ki (7) māddeşi ḡâr ola eṡrâfında olan laḡm-ı müte'affin ola ḡiddet-ile ve nefisinde olan (8) 'ufunet-ile andan şonra nuzc bula münferic olup aḡmaġa başlasa her bārî ḡurâc (9) ziyâde mürtefi' olsa ol ḡadar tîz nuzc bulur ḡiddeti ve leṡâfeti olduğu (10) sebebden şol ḡurâc ki müste'riz olup ġâ'iş olsa ḡalîlü'l-ḡarâret baṡı' (11) ü'n-nuzc ve ḡalîlü'l-veca' taḡ[1]îlü'l-ḡareket olur ḡurâclarun ġâyet yaramazıdır cem' êdūġinun (12) 'alâmeti veca'ı iştidâd üzerine olmak ve 'inde'l-ḡušn mütemeddid olmak ve 'alâmetü'n-nuzc (13) veca'ı sâkin olmak yumşak olmak münḡafîzca olmak barmaklar altında zâhir ola (14) ve daḡı her 'uzv cerâḡat ḡıḡmaġa ḡâbil degüldür bil ba'zı 'uzvda ḡâbiliyyet (15) yoḡdur ba'zıda vardur meşelâ mafâşılta ḡurâc ḡâdiş olmaz zîrâ mekân (16) ṡardur ve muḡâṡî nesnelere vardur aḡbaşı ġâyet yaramazı 'azallar eṡrâfında (17) olandır ve ḡatlarda ibtidâsında ḡatı veca'ı olur ve vaḡt-ı intihâda iki nisbet (18) veca'ı az olur zîrâ ibtidâda teferruḡ ittishâl ziyâde olduğu çün veca' (19) ziyâde olur mādde olmaġa başlayıcak ḡatı veca'ı ve iltihâbı sâkin olur (20) māddenun ḡiddeti kesd olınup midde olup nuzc bulduġı çün 'ilâcı (21) ol emrde faşd êdüp ḡuvvete ve ġcâb êdūġine ġöre ḡan ḡıḡarmakdur (22) andan şonra her şabâḡ on dâne 'unnâb ve üç direm hindibâ toḡmı ve aḡ şeker (23) ve terencübîn onar direm alup cüllâb êdeler içeler ve ġidâsı mürdümük bâdem (24) içi-y-ile ḡârürede nuzc zâhir olıncaḡ bedeni istifrag̃ êdeler sebep olan (25) ḡıltı gidereler bundan önürdi ma'lûm olduğu üzerine ve daḡı ḡuvveti (26) ri'âyet olına ḡatı veca'dan ḡuvvet sâḡıt olmaya def'at-ı vâḡideten inficârdan (27) şaḡınalar çok kimesnelere münfecir olduġda ġaşy-ıla ve suḡût-i ḡuvvetle helâk oldu

[224b]

(1) ammâ cem' olduġda 'ilâcı munzıclarla zîmâd eylemekdür yenbaġı budur munzıclarun ḡarâreti (2) beden ḡarâretine ḡarîb ola hem müferri' ola tâ kim mesâmları südde eyleye ḡarâret-i ġarîziyyeyi (3) 'aks ve taḡlîlden ve telâşiden men' eyleye bezr-i merv gibi lisân-ı şevrden bir şınıfdur (4) ve kettân toḡmı gibi ve ḡamîr gibi ve çeynenmiş buġday gibi ve ḡurı incîr ki ṡatlu ola (5) ve ġünlük uvaġı ve sâyaġı maşṡakî ve zûfâ gibi ve ḡurı üzüm ve mî'a-yı sâ'ile (6) gibi eger munzıclar isti'mâl eyleyüp gend ve benefşe münfecir olup deşilmese mādde ġalîz (7) olup ve ḡarâret-i ġarîziyye ḡalîl olduğu sebebden imdi neşterle deşmek vâcibdür (8) edviyye-yi munziceye müferriye i'timâd êtmeyeler ihtimâldür ki edviyye-i müferriye nesim-i sülük (9) êdecek yerleri sedd eyleyüp ve edviyye-yi munzice ḡarâret-i za'îfeyi taḡrîk eyleye (10) ikisi daḡı ta'fîne sebebdür 'uzva 'ufunet gelüp ziyâde zarar 'arîz (11) ola daḡı deşmekde yarmaḡda neşteri şinjirlerun aralıḡlarına toġrı (12) yürütmek gerekdür zîrâ şinjirun 'arzına uğrasa ba'zı aralıḡlardan ḡat' olınmak (13) ihtimâli vardur 'uzvun fi'li bâṡıl olur ve daḡı neşteri mevzi'un aşıġa ṡarafına (14) ḡarîb urmaḡ gerekdür yüksekük ḡalkımış ola yufḡacuk olmuş ola ki (15) aġzı ol aradan açmaġa ṡabî'at işâret eylemişdür aġrımışdur şıyurınca (16) eyleyüp māddeyi ol araya ilḡâḡ êdüp def' etmek ister 'âciz olıncaḡ cerâḡate (17) lâzımdur ki ṡabî'ate i'ânet êdüp ol yerden deşeler ve daḡı vâcibdür ki (18) ḡuṡût-ı ṡabî'iyye ve şikânlar üzerine illâ şol ḡurâcda degül ki cebhede ya'nî (19) alında vâḡı' olur zîrâ bunun eşeresi ve 'uzvun muḡâlîfidür anun meslegine neşter (20) urulsa cebhenun cildi yüz üzerine düşer bunun eşeresi üzerine (21) muḡâlefet vâcibdür eger keşîr olsa arıdalar gidereler andan şonra ta'cîl êdüp (22) cildini ıṡlaḡ êdüp onuldulmaz merhemler uralar faşl mâlâyes'de eydür ziftle (23) 'aselî ḡurâclara ursalar ve

ķurūhlara dađı ursalar cergini giderūr maħresin (24) ķal' eyler ve mūcizde eydūr ķaçan yumşak olup mūfeccir edviyyelerle tefcīr mūmkin olur (25) edviyye-y-ile deşeler evlāsı edviyye-y-ile deşmekdūr nercis şođanı-y-ıla her mūşkil (26) nesnelere ki dişlemese şa'b ola nercis kōki-y-ile deşilūr ĥuşušen ki balla (27) ve dāđılıyūn ĥardal kōpūgi-y-ile eridūp uralar kezā fil-ķānūn ķānūnda eydūr

[225a]

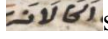
(1) neşterle deşmek iriņ tatar belādūr balı zift raţbla odla bir yere cem' edūp (2) ĥurāca uralar yarım gūn tura deşer zift raţb seyyāldūr merhemlere ķatılır (3) ĥurāclar isti'māl edērlere ve 'irāķi şābūn incīr dōgūp eridūp uralar ve dađı aķvā (4) ķalye taşı ve sōyūnmedūk kireç berāber alup anları urıncaķ kadar şu yarım şu (5) dađı ķatup ķaynadalar sūzeler tekrār şuyına yine kireç ve ķalye ķatalar baķır zarfā (6) ķoyalar tura tuz gibi olur bu tuzdan bir pāre alup rub' ķadar nūşādūr (7) ķatalar ĥarf lu'ābi ķatalar ve azacuķ 'aselī belādūr ķatalar isti'māl olına ķamudan (8) aķvādūr ĥarf ve ĥabbū'r-reşād tere toĥmıdır menāfi' dūhn-i verd ya'nī gūl yađı (9) mālāyes'de eydūr emm ĥurācātı def' etmekde ve teskīn etmekde bundan enfa' (10) nesne yokdūr ibtidāda seĥer gibi fi'l eyler ve ķatı şişleri def' eyler şişleri (11) def' etmekde taĥlīl etmekde üç direm gūnlük ve bir direm ubhul ya'nī arduc yēmişi (12) gūl yađına bedel olur on bēşinci bāb demāmīlde dūr ya'nī ķıbānlardadır (13) büyük būsūrdūr bu dađı ĥurācāt cinsindendūr aħmerū'l-levn şānavberī şekldūr (14) sebebi ĥādd-i kandur ki aĥa ruţūbet galīz ve fāsıde maĥlūţ olmuşdūr ĥazmuņ (15) yaramazlıđından mūtevellid olur ve imtilā üzerine ĥareket eylemekden olur ve etleri (16) çok yemekden ve ĥelvāları çok yemekden ĥādiş olur zīrā tamarlaruņ büyügi ve kiçisi (17) mūmtelī olur ađızları imtilādan mūnfetiĥ olur dađı a'zā-yı leyyinde ķarĥ vardūr (18) ve tecāvīf ya'nī ĥāli yerler vardūr anlara ol mūnfetiĥ olan efvah-ı 'urūķdan (19) ķan aķar tolar ol yerleri dađı vāsī' eyler gerer ķıbānlaruņ ĥudūşı böyle olur (20) ķatı yaramazı oldūr ki ķatı deriņde ola 'ilāci faşd eylemekdūr ķuvvete ve sinne (21) ve vaķt-ı ĥāzıra ve ĩcāb etdūđine göre ķan ķıķarmakdūr andan şonra bedeni helīlec (22) maţbūĥı-y-ıla ya fākihee maţbūĥı-y-ıla ve zerdālū naķī'i-y-ile tenķıye edeler her şabāĥ on dāne (23) 'unnāb ve yigirmi dāne kara erūk ve temr-i hindī ve aķ şeker onar direm ķaynadup cūllāb (24) edūp iķeler ĥıdāsı mürdümük ısfānāĥla bādem iķi-y-ile ve ĥabb-ı rummānlarla ve bādem (25) iķi-y-ile ve ısfānāĥla ve dađı üç güne deņlū rādi' nesnelere uralar cem' etmek (26) dileyincek üzerine bezr-i ķaţūnā yumurda ađı-y-ıla uralar cem' eyler bir yere dūşūrūr (27) cem' olduķda merv toĥmı ķurı incīrle dōgūp uralar yāĥūd incīri ĥardalla dōgūp

[225b]

(1) sūsen yađı-y-ıla ĥalţ edūp urmaķ eyūdūr ve eyū gōķçek mūfeccirdūr ķıbānı deşer kettān toĥmı-y-ıla (2) gūgercin boķı ve ve ĥamīrle urmaķ ve ekşer ķıbānlar mūfeccire muĥtāc olmaz illā meger kim (3) 'amīķ ve deriņ degirmi yaşşı ola bu nev'i gāĥ olur ki üç yerden ađız vērūr (4) ya dađı artuķ yerden vērūr yenbađı budūr ki demāmīl ya'nī ķıbānlar emrinde ihmāl (5) 'ilāc olına ki çok olur ki 'azīm ĥurāca mū'eddī olur şol kimesne ki ķıbānlar (6) çok ķıķarur ola dā'im ĥammāma girmek ve ĥıdāsı az yemek mū'tedil riyāzet etmek ya'nī (7) mū'tedil ĥareket etmek ve rıfķla ishāl etmek ĥalāş eyler eger mūnfecir olup middesi ve iriņi (8) ķıķsa gitse mūnsebit merhemler uralar ve zerūrātı ĥātıme uralar ya'nī et baturur (9) faşl eger ĥardal balla veremlere ursalar ađzın aķar iķinde olanı aķıdūr giderūr (10) eger ebem gūmecinūņ yaprađın alup ķaynadup veremle ķıbānlara ursalar ađzın (11) iķi iķindeki aķıda eger ĥıtmī deşilmez

çibânların üzerine ursalar dışa iriğin akıda (12) eger hıyârşenberi katı çibâna ursalar yumşada eger boğazda ise gârğara edeler (13) gidere eger zifti balla katup cerâhatlere ve çibâna ursalar çirkin arıda gidere (14) eger topalak onulmaz cübne dökseler ekseler fâi'de eyler eger summâğı balla sirke-y-ile (15) habîş çibânlara ursalar gidere balla hamîr ışıcağ kiremüd üzerine karuşdurup (16) vursalar düşer ağzın açar içinde olan cerâhatin akıdur ve nercis ki zerrin-kağehdür (17) köki gibi olmaz huşuşen balla ola ve dâhıliyün veler hardal köpüğü-y-ile vurmağ gâyet (18) eyüdür kezâ fi'l-kânun on altıncı bâb verem-i rıhvdadur üzîmâ derler ağ (19) veremdür müsterhîdür harâreti veca'ı yokdur her bârî ki mādde katı rakîk ola rehâvet (20) ol kadar ziyāde olur yumşaklık ekşer olur barmağla başzlsa biri dukur kıla (21) 'ilâcı her şabâh üç direm rāzyāne tohmı üç direm buyan dibi ve on direm (22) gülbeşeker 'aselî ola kaynadup içeler ve gıdāsı nohūd şuyı ve 'uşfur tohmı kârürede (23) nuzc olıncağ bedenden balğamî istifrâğ edeler habb-ı ayâricle ya ma'cün-ı hıyârşenber (24) sinâ-y-ıla ve gālîz gıdâlardan ve balğam eyler nesnelerden balığ ve süd gibi gayrı (25) gibi balğam arturur nesnelerden hazer edeler yenbağı budur ki 'uzvı tazmîd edeler (26) şol yakularla ki anuñ şanınıdan ola teşdîd ve tahtlîl eylemek sirke-y-ile şuyı memzûc (27) edüp naıtrundan bir pâre ya'nî bir pâre büre-y-ile ve dağı zeyt yağı-y-ıla tuzi halı

[226a]

(1) edüp süreler ve ibtidâda yeni süngeri şu-y-ıla sirkeye baturup verem üzerine (2) koyalar eger sünger bulunmazsa yummaduğ koyun yünü-y-ile koyalar yâhüd buluğ külini (3) ve bağ cıbgı külini kaynadup şuyın alup iki kat bezi ol şuya banduralar (4) uralar eger bunlar kifâyet edüp tahtlîl olunmayup görse febihâ ve ni'me illâ işbu (5) zımâdla yağı edeler şıfat-ı zımâd beş direm afsentîn ve beş direm dağı şabr (6) ve eyü sirke-y-ile halı edüp uralar yâhüd mürr ve mâzû ve topalak ve şabr ve za'ferân (7) la zımâd edeler on yedinci bâb verem-i şalbdadur yünân dilinde sekîr (8) ves derler şalb demek olur yapışduğda ziyade şalâbet sebebi (9) ya gālîz balğam ola ki rakîk gidüp mütehallil keşîf mütehaccir olmış yâhüd hâr verem olup (10) müberrid ve kabz tıllalar ifrâğ isti'mâl olunmuş ola ki mādde şalâbet bulup mütehaccir olmış (11) ola yâhüd sevdâvî mādde munaşşıb olmış ola yâhüd ol mevzi'de mütevellid (12) olmış ola 'alâmeti hiç veca' ve elem olmayup levni beden renginde olmağ hâliş (13) sevdâdan mütevellid olanuğ levni üsrüb renginde ola ya'nî kurşun renginde ola (14) bu kısma 'ilâc yokdur 'ilâcı beden halı-ı gālîbden pāk olına ki maraz andan hâşıl (15) olmuşdur gerekdür ki her şabâh üçer direm bād-rençbüye ve buyan dibi ve şeker gülbeşeker (16) ola kaynadup cüllâb edüp içeler ve gıdāsı nohūd şuyı ve 'uşfur tohmı kârürede (17) nuzc zâhir olduğda maıtbüh aftîmünla istifrâğ olına aftîmün habbı-y-ıla bā (18) hürî yedi direm sinâmekî ve ikişer direm buyan dibi ve bād-rençbüye ve rāzyāne (19) tohmı kaynadalar on beşer direm kıvıl şekerle bişüreler süzeler şafî edeler yedi mişkal (20) ma'cün-ı necâh katup seher vaktında içeler ve gerekdür ki gālîz ta'amlar ki sevdâ tevliğ (21) eyler hazer edeler mercimek gibi birinc gibi lahüm-i şîrân şîrân cem'-i şevr ya'nî şafrânun (22) kadîr ya'nî kurı ot yemek ve hayşal ve kelem ve gayr zalik ve muhallil ve müleyyen tıllalar edüp (23) şıgır incigi elegi mümla ve benefşe yağı ve şahm-ı üyyel ya'nî tağ keçisi yağı ve şıgır (24) şahmı ve ayu yağı muğlla eridüp uralar ve merhem dâhıliyün dağı eyüdür yâhüd (25) muğl azrak ve uşak ki dâne-i çadır derler beşer direm ve yaş merzencüş yaprağı (26) meshûk üç direm ve ördek yağı on direm

muqlı ve uşığı issi şu-y-ıla erideler (27) bākī edviyye-y-ile hāl̄ edeler tā kim merhem gibi olup vereme tılā edeler yāhūd aşlan

[226b]

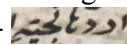
(1) ve ayu yağı ve dilkü yağı ve kablan yağı ve avcı kuşlar yağı toğan eger ğayrı cümlesin (2) erideler mī'a ve muql ve maştakī katalar tılā edeler ve hammāma inen mülāzemet etmeyeler laṭīf (3) gidüp keşīf kalmaya yāhūd işbu zīmādla yaqu edeler katı veremleri yumşadur taḥlīl eyler (4) şıfat-ı zīmād-ı muql azrak ve uşak ve qar kaṭrāndan bir nev'dür her birinden on (5) direm havānda kaz yağı-y-ıla ve tavuk ve ördek ve şıgır incigi iligi-y-ile ve süsen yağ-ıla (6) saḥk edeler merhem gibi ola tılā edeler şıfat-ı zīmād āḥir katı veremleri yumşadur (7) taḥlīl eyler kettān toḥmı ve merv toḥmı ve ḥıṭmī toḥmı onar direm büy toḥmı beş direm aḳ incīr (8) yigirmi dāne havānda incīrle cümle dögeler tā kim mehri ola tılā edeler zīmādı āḥir (9) nāfi'dür muql ve uşak ve cāvşīr ve aşlan yağı ve keçi geyik yağı alup havānda (10) dögeler muḥkem daḥı yaqu edeler on sekizinci bāb verem-i rīḥīdadur ba'zı var (11) dur ki muttaşıl buḥārdan mütekevvin olur teheyüce beñzer zīrā laṭīfdür 'uzvuñ cevherine (12) tedāḥül etmişdür ve ba'zı vardır ki buḥār-ı rīḥiden ḥāşıl olur nefḥa dēyü tesmiye (13) eylerler 'uzvuñ cevherine tedāḥül eylemez belki bir mevzi'de müctemi' olur ma'dede gibi (14) ve bağırsaqlarda gibi ammā evvelkisi ki müşelles buḥārdan ola 'alāmete urulmuş (15) tulum gibi el ursalar müdāfa'a ede barmakla başarsañ azacuk yer ede serī'ā yine (16) rücü' ede ammā ikincisi ki nefḥa dērler elle ursalar yel var gibi öter rīḥī (17) olduğu şavtından zāhirdür ve ğışālar arasında olur 'ilācı her şabāḥ üçer (18) direm hindibā toḥmı ve rāzyāne toḥmı kaynadalar on direm aḳ şekerle cüllāb eyler içeler (19) ğıdāsı noḥūd ve māş bādem içi-y-ile yāhūd issi şu-y-ıla ḥall olunmuş sikencübīn-i (20) büzürī ğıdāsı zīrbāc ola tavuk eti-y-ile münaffih nesnelere ḥazer edeler ve tedbīrde (21) taḥlīf edeler ammā nefḥa 'ilācı cilde taḥalḥul vermekle ve içinde olanları taḥlīl (22) etmekle imdi gerekdür ki sezāb toḥmı ya'nī sedef dērler ve rāzyāne toḥmı ve hindibā toḥmı alalar (23) kaynadalar on direm aḳ şekerle cüllāb edeler içeler ve ğıdāsı noḥūd şuyı ve 'uşfur (24) toḥmı-y-ıla ola gāḥ olur ki ḳurı şışe çekmek rīḥ eyler ma'lül 'uzvı bābadya yağı (25) ve sezāb yağı birle ovalar yāhūd kerefis toḥmı ve enīsün ve nāñḥāḥ onar direm alup (26) iki yüz altmış direm şu-y-ıla kaynadalar tā kim nişf rıṭla rücü' ede süzeler şāfī edeler (27) daḥı nişf rıṭl zeyt katalar kaynadalar rıḳla tā kim şuyı gidüp yağı ḳalınca 'uzv anuñla ovalar

[227a]

(1) faşl kānūnda ḥōşca beyān eyler eydür ki evrām-ı rīḥīye 'azaldadır (2) evrāmdan ba'zı vardır ki buḥār-ı selisden mütekevvin olur teheyüce beñzer anuñ mecrāsına (3) cārīdür ve ba'zı olur ki rīḥī buḥārlardan mükevven olur nefḥa dērler nefḥa dērler (4) müdāfa'at eyler gāḥ olur ki elle uricaḳ öter ḥuşūşen fezāya toḳuna ki anda (5) müctemi' olmuş ola ma'de gibi em'ā gibi ve aḳşıye ki muṭbıḳ ola 'izāma bu (6) ğışā-y-ıla 'izām arasında müctemi' gibi yāhūd aḳşıyeye muṭbıḳ ola 'azale (7) anuñla 'azal arası gibi ve evtāra muṭbıḳ olan daḥı kezālik gāḥ olur ki aḳşıne (8) duḥül etmez belki a'zā-yı muttaşılāyı eder içine gider yāhūd anda mütevellid (9) olur temzīḳ eyler ayırur rīḥ ḳalır ḥabs olur keşāfeti olduğu çün ve anı (10) muḥīṭ olan daḥı keşīf olup mesāmları tar olduğuçün gāḥ olur ki (11) ādeme tevehhüm eylerler 'uzvında verem vardır meşelā diz gözi gibi deşmege muḥtāc (12) şınur neşter urur hemān rīḥ çıkar on

toğuzuncı bāb sel‘a dedükleri veremdedür (13) ur dërler galîz veremdür etden ayrudur taħrîk eylesen her tarafa hareket (14) eyler ‘azmda muhtelifdür kimi nohûd kadar kimi daħı büyük hattâ karpuz kadar olur (15) gëysisi vardır anı ihâta eylemişdür ekser tâ balgam galîzden mütevellid olur az (16) olur ki balgamla sevdādan olur dört sınıf üzerindedür şahmiyyedür ve ‘aseliyyedür (17) ve katı yaramazı azde-yi bi‘l-ciyyetdür ve şîrāziyyedür şahmî dedüklerine sebep (18) levninde ve kıvāmında şahma beñzer ve māddesi katı galîz ve ziyāde bārid olduğu (19) eclden ve ‘aselî dërler levn ve kıvām ‘asele beñzer cemî‘den bunun māddesi (20) katı raķîkdür anuñçün ‘ufûneti olur ve şufrete mâ‘il olur pamuk başıncak (21) azacuk yer eyler tîz ‘avdet eyler ammā şahmı hîç yer eylemez ve daħı azde fārisîde (22) raķîk demek olur lıhye kirpikden alınmış yağ demek olur bunun māddesi (23) ‘aselîden daħı ağlazdur hāşıl bunların emşālî nesnelere üzerine cārî (24) olur sil‘inüñ mevādd üzerine ‘ilacı her şabāh üç direm rāzyāne toħmı kaynadalar (25) on direm ‘asel-i gülbeşeker katalar süzeler içeler ve gıdāsı nohûd ve ‘uşfur toħmı-y-ıla (26) müzevvere eger kārūrede eşer-i nużc zāhir olduķda gerekdür ki bedeni galîz balgamdan (27) arıdalar tâ kim ziyāde büyümeye ayāric habbı-y-ıla ve lügazyā ya habbı-y-ıla yāhūd ma‘cün

[227b]

(1) hıyārşenber sinā-y-ıla ya maṭbūhla ki anda türbūd ola ve muḥallil zımādlar uralar merhem dāḥılıyūn (2) gibi gāh olur ki ibtidāda taḥlîl eyler giderür ammā eger şîrāzî olursa şîrāzî (3) demek fārisîde südin eylerler bir nev‘ā rengdür galîz ḥasāya eyler giderür (4) beyāzda ve galîzde be-şîrāziye beñzer ‘ilacı kaṭ‘ ve baṭdur ya‘nî kesmek ve (5) deşmekdür ‘aselînüñ ‘ilacı böyledür eger kaṭ‘ ve baṭ mümkün olmasa ḥad edviyyeler (6) uralar feldefiyūn dîk ber dîk gibi eger edviyye maḥl-ile fā‘ide vërmez (7) belki edviyye-yi mu‘affiniyye muḥtāc olur yāhūd kaṭ‘ eylemek eger şahmî olursa kaṭ‘dan (8) ğayr çāre yoķdur içinde olanı kōparmakla olur eger deşeler vācibdür ki kîsesin (9) bile kōparalar gidereler ve illā eger bir pāre kalursa yine tolar ‘avdet eyler şınar-ıla (10) daħı olursa erideler ammā şîrāziyye için nāfi‘ ‘ilācdür çekirdegi çıķmış (11) kızıl üzüm muķl-ıla ve nevre ya‘nî kireç-ile ve şābūn-ıla zımād edeler faşl manşūrîde (12) eydür ceseden munfaşıl gibidür laḥm zā‘iddür taħrîk êtdürsen hareket (13) eyler ammā şol ur ki boyunda ola bu devā anuñ ‘ilācında mücerredür şıfat-ı devā (14) aķ biber ve dār-ı fūlfül ve fūlfülmüne ve dārçinî ve kırfa ve hūlincān ve nūşādur (15) ve bezr-i kışşā‘l-berrî ya‘nî karğa dügleginüñ toħmı ve na‘na her birinden bir cüz’ kelesin (16) dōgeler eleyeler cümleñüñ nişf kadar şeker katalar dōgülmüş üzüm-ile ma‘cün edeler ve şanduklar (17) gibi ḥabblar edeler daħı arķası üzerine yatup ağzında boğazına karîb yerde kōyup (18) ezilincesin yuda beş kırk kadarın böyle êde ve boynına aşalar arķasına varınca (19) muḥammed bin zekeriya eydür kaçan sil‘e ‘azîm olsa deşeler içinde olan ruṭubetleri (20) çıķa gide andan sonra semen ya‘nî yağ kōyalar yāhūd ḥādd devā kōyalar tâ kim müte‘affin (21) kalup eyyām-ıla gidere def‘ate gidermege merîzuñ ṭāķati kalmar yigirminci bāb (22) ğudeddedür ba‘zı ğuded vardır ki ṭabî‘îdür dil altındağı gibi ki andan lu‘āb (23) mütevellid olur ve daħı ev‘iye-i muğiyye karîb yerde olur ki menî andan mütevellid olur daħı (24) boyunda ve kulaķda ve buṭlarda olur ṭabî‘î ve ḥalka bēzlerdür ve ba‘zı vardır ki (25) ğayr ṭabî‘îdür kanca bēz gibi yumrılanur galîz sevdāvî ya‘nî hūlṭdan mütevellid (26) olur berd-ile ve yābis-ile mün‘aķid olur bunun-ıla ur arasında fark oldur ki bunun (27) hūlāfı yoķdur ziyāde-i kâbil degüldür ve leyyin degüldür kaṭıdır sil‘ yumşakdur

[228a]

(1) 'ilacı beden-i istifrâğ eylemekdür ya'nî bedeni sevdâdan ve balgâmdan arıtmağdur ve üzerine (2) dâhılıyün vèrmeğdur ve ğalîz ta'âmlar yemekden hâzer edeler ve ekşer tâ ğuded ğayrı (3) ta'bî'î el arkasında belki karîb yerde ve bilekde olur ve âdemün alnında olur ve (4) mu'âlicede çok olur ki katca ışırmak-ıla zâ'il olur faķîr ışırmak-ıla çok kimse biri (5) oldu ğördüm hemân ol ğün gider ve bir nesne-y-ile degmek-ile dağı gider ve degmekden (6) ve ışırmakdan sonra ağırca kuruşun bağlayalar huşušen kuruşun altına nuṭul (7) edeler berk bağlayalar tēz zâ'il olur ve ğuddevîden bir nev' dağı vardır ya'nî geçer gider (8) fevhîl derler ke'ennehu kulağ ardında hâdiş bu isime maḥşuşdur 'ilâc-ı evrâm ğuddevîde (9) mezkûr olan 'ilâcdur ve bu buña maḥşuş 'ilâcdur remâd-ı helezûn ya'nî sümüklü (10) böce eski aç yağ-ıla ki tuzlu olmaya mezkûr sümüklü böcenün ğülün alup (11) halṭ edüp uralar ve âs derler anı çölmege koyup köyündürseler külin alsalar (12) kırûṭî-y-ile ursalar giderür bî-naẓîrdür ğâh olur ki ğudû-yı büşürlar olur geçerek (13) olur 'ilâcında şadh edüp şokalar çıkaralar ya'nî şak edüp içindeki ğalîz balğamı (14) çıkaralar yerine ağır kuruşun bağlayalar yine 'avdet etmekden men' eyleye şıklet-ile şıkmayalar (15) yigirmi birinci bâb 'uqaddadur 'uqad rîḥîdür ya lahmîdür ikisi bile et (16) olmayan yerlerde olağan olur fınduk gibi koz gibi mâddeleri başıncağ müteferriğ (17) olur kimi ağırur kimi ağırılmaz 'ilâcî ağaç-ıla muḥkem dögeler tâ kim müteferriğ ola andan sonra (18) hużûz-ıla ve aķâkıyâ ve cülnâr enâr çiçegidür ve şabr ve ğayrı elesmek ya'nî balığ yelimi (19) bunlaruñ-ıla zımâd edeler ve ağırca kuruşun muḥkem bağlayalar tura eger veca'ı olursa (20) gerekdür bâbadya ve torağ ot ve nercis ve nesrin kaynadalar şu-y-ıla tañṭîl (21) edeler ya'nî ibriğ-ile dögeler ve sevdâvî balğam tevellüd eyler ta'âmlardan hâzer edeler ve (22) lahmîsi cemî' a'zâda çıkar ve mafâşil yanında hattâ muḥl-ı sühület-ile taḥriğ olinmağa (23) men' olinur ekşer huduş hurâclardan sonra olur ve ekşer ayak barmaklarında hâdiş (24) olur ve aşığa taraflarda olur yürümeği men' eyler 'ilâcî yağlar dürteler usulca ve iç (25) yağları ve elekler dürteler ve hâmmâma idmân edeler eger bu 'ilâc-ıla halâş olmasa şak edüp (26) içinde olanı çıkara yâḥûd eli-y-ile ur dâ'imâ üzerine kuruşun bağlaya eger şak etmek (27) mümkün olmasa içindeki çıkmasa çok olur sereṭân olur 'ilâc olinmasa

[228b]

(1) yigirmi ikinci bâb sereṭândadur sereṭân sevdâvî veremdür şafrâdan (2) muḥterriğ sevdâdan mütevellid olur içinde mâddesi köyünmiş şafrâdan mütekarriğ (3) olur yâḥûd muḥarriğ balgâmdan olur ki şafrâ-y-ıla muḥarriğ ola ekşer ya bu kısım mütekarriğ (4) olmaz ve şarf-ı sevdâvî 'akdîden mütevellid olmaz seķîrves gibi degüldür zîrâ (5) sevdâ-yı 'akeriyye sevdâ-yı ta'bî'îyyedür bârid ḥiddetden ḥâlidür sereṭân mü'azî (6) ve müvellim veremdür mâddesi olmaz illâ muḥarriğ mâddeden olur cem' olur ve zarbân (7) olur mâdde keşîr olduğı sebebden 'alâmet evvelâ bâdem gibi ya dağı küçücük olur (8) andan sonra mütezâyid olur mürür-i eyyâm-ıla ve katı şalâbeti dağı olur ve levninde kemüdeti (9) olur ve şekilde müstedîr olur lems-ile ednâca ḥarâret zâhir ola (10) bu yemege şürü' êtdükde üzerinde yeşil kızıl tamar olur sereṭân ayaklarına beñzer (11) ednâda aşl vardır sereṭânun ğövdesine beñzer sereṭân anuñca derler ba'zı sereṭân (12) vardır ki katı ağırur ba'zı vardır ki az ağırur ve ba'zı vardır mütekarriğ olmağa (13) müte'eddî olur zîrâ şafrânun iḥtirâkından hâdiş olur sevdâdur bu şerlüsidür (14) ve ba'zı vardır şâbitdür mütekarriğ olmaz ḥâşıl kelâm bu marâz müşkil zahmetdür (15) bundan halâş katı müşkindür 'ilâcî eylerler üç dürlü 'arâzlaruñ birisi çün (16)

eylerler biri ziyāde olmasun dërler ve biri mütekarrih olmasun dërler ve biri mütekarrih (17) olmuş ise oñarmak için nādir vākı' olur ki ibtidāda 'ilāc olma hālāş (18) olur ba'zı etıbbā kat' etmegi revā gördi şol yërde ki kesmek mümkün ola bunun (19) isti'mālinde hātar vardur zīrā gāh olur serāyin ve büyük tamarlar (20) olan yërlerde olur kan tırılmaz helāk olur 'ilāc ibtidāda olma mevzi'de (21) muvāfık tamarlardan kan alalar cānib 'alīlden ola kuvvete göre vācibe göre kan (22) çıkaralar ve her şabāh hindibā tohmı ve buyan dibi üçer direm kaynadalar on direm ak (23) şeker katup cüllāb edüp içeler gıdāsı nohūd ve māş bādem içi-y-ile ola kārüre (24) eşer-i nuzc zāhir olsa maṭbūh aftīmūn-ıla istifrāg olma bir def'a (25) iki def'a istifrāg etmege iktışār etmeyeler belki tekrār bi-tekrar ishāl edeler zīrā (26) sevdānuş nuzc ve bi'l-külliyen kal'ı gāyet 'asīrdür mübālağa-yı tenkıye etmege muhtācdur (27) yāhūd bu habbdan isti'māl edeler sevdāvī hıltı istifrāg eyler ve mür-i muharrike-yı

[229a]

(1) zā'il eyler bir direm aftīmūn ve besfāyic-ıla usṭūhūdüs birer bucuş direm kara helīle (2) ve kābilī helīle birer direm neftī tuz bir direm ve gārīkūn nişf direm cemī'in yumşak (3) dögeler kerefis şu-y-ıla hāblar edeler cümle bir şerbetdür yāhūd peynir şu-y-ıla aftīmūn (4) içeler beden sevdāvī hıltıdan pāk olduğda ve muharriş mürren arındıysa ruṭübet (5) mā'il tedbīr-ile 'ilāc olma kim mür-i muharrikuş hiddetin teskīn eyleye eyü kan tevlīd (6) eyler nesnelere yemek gerekdür meşelā her şabāh on direm sikencübīn büzürī issi şu-y-ıla (7) ezeler içeler ve gıdāsı zīrbāc oğlaş eti-y-ile ya çil ya tavuş eti-y-ile ya kızu eti-y-ile (8) ya çāy balığı ki kıyalar arasında yürür buḳıldan baḳla-yı yemāniye serkenden bir nev'dür (9) ve sermaş ya'nī lahana yeyeler eger mizācında hārāret olursa belece cevāb ve daḳı (10) yenbağı budur ki tenkıye etmezden ol bedene tılā edeler şol nesnelere-ile ki mādde mūnaşşīb (11) olmaḳdan hıfz eyler it üzümü şuyı ve hindibā şuyı ve keşnec şuyı ve kā[k]nec (12) şuyı gibi ve tenkıyeden şonra muhallil devālar isti'māl edeler maḳsūl-i tūtiyā gibi gül yağı-y-ıla (13) ya'nī mışır benefşesi yağı-y-ıla ve katı taḳlīl eyler edviyyelerden hāzer edeler ki raḳīkūn (14) taḳlīl eyler gālīzin kıru za'if muhallil daḳı taḳlīle kādir olmaz şıfat-ı devā ki (15) bu illete nāfi'dür mürdāsenc ve isfīdācū'r-raşāş ve tūtiyā-yı kırmānī onar direm (16) yumşak dögeler gül yağı-y-ıla ve ak mūmla hālt edeler havānda ezeler tā kim merhem gibi (17) ola isti'māl edeler eger seretān mütekarriş olsa şaru şular akşa işbu merhem isti'māl (18) olma şıfat-ı merhem nāfi'dür tūtiyā-yı maḳsūl ve tīn-i maḳtūm ve gül ve tīn-i ermenī (19) berāber alup reşāş hāvanda saḳk edeler gül yağı-y-ıla yumşak dögeler tılā edeler (20) ve işbu devā daḳı gāyet nāfi'dür şıfat-ı devā nehrī engeçi alup her günde (21) iki ya üç def'a şak edüp uralar yāhūd engeçūş külin alup gül yağı-y-ıla (22) olmuş kırūṭī-y-ile hālt edüp olur yāhūd maḳsūl tūtiyā yumşak dögeler (23) semizlik ot şu-y-ıla ve bezr-i kaṭūnā lu'ābı-y-ıla hālt edüp isti'māl edeler eger bu marāz (24) 'avratlarda olursa 'ināyetişi idrār-ı hayza şarf eyleyeler yigirmi üçüncü bāb (25) henāzīrdür henāzīr sel'a beşzer ya'nī ura beşzer yumrılıḳda başılmaḳda (26) fark oldur ki henāzīr ete muttaşıldur ur gibi taḳrīk eylemez az olur ki ibtidāda (27) hāreket eyler ve şalābet-i sil'den ziyādedür ortası 'uḳad gibidür ekşer emrden

[229b]

(1) cemā'at-ile olur az olur ki biricik ola ceşl olup cemā'at-ile olsa bir kesede olur buña (2) henāzīr dërler henāzīre çok 'arız olduğı çün yāhūd şāḳīb şağa (3) şola meyl edemez anuñçün öyle dërler yāhūd cemā'at-ile kevr-gin olur ekşer (4) bu marāza müste'id olanlar boyunları

kışrak ve ruḫbetleri ziyāde olandır (5) ve ḥenāzīr ki eslem-i şıbyāna ‘arız olandır ve katı yaramazı oldur ki yigidlerde (6) olandır ḥudūşuna sebep ḥazm yaramaz olmaḫ toḫme olmaḫdur ḥavi-yi kebīrde eydür (7) ḥanāzīr boynunda olur ve ḫoltuḫda olur budlarda olur ba‘zı ḥareket eyler (8) sel‘a gibi ve ba‘zı ḥareket eylemez ve ba‘zı degirmi ve ba‘zı uzun olur ‘ilācı (9) her şabāḥ on direm sikencübīn sādec içmek yāḫūd üç direm rāzyāne (10) toḫmı ve üç direm bādrencebūye ḫaynadalar daḫı süzeler şuyın alup on direm ‘asel-i (11) gülbeşeker-ile cüllāb edeler içeler ve ḡidāsı noḫūd-ıla ‘uşfur toḫmı-y-ıla ola tā nuzc (12) bulınca ḫārūra nuzc zāhir olıncaḫ fuşul-i balḡamīden bedeni arıdalar ḫuşmaḫ-ıla (13) ṭoraḫ ot toḫmı ve turb toḫmı ve yabraḡı ve turb kendü ve rāzyāne toḫmı ve buyan (14) dibi ḫaynadalar bir pāre ṭuz ve bir pāre ‘asel içeler ḫuşalar ḫuşduḫdan şonra on (15) direm ‘asel-i gülbeşeker çeyneyüp şuyın yudalar ve ḡidāsı noḫūd şu-y-ıla ‘uşfur (16) toḫmı-y-ıla ve ṭabī‘ati telyīn edeler ayāric ḥabbı-y-ıla ya ḥabb-ı ḫuḫyā-y-ıla yāḫūd maṭbūḫ-ıla (17) kim türbūd ve uşūḫūdūs ve ḡārīḫūn ola yāḫūd bedeni istifrāḡ olma ḥabb-ı (18) şabr-ıla kim bāb-ı fālicde mevşūf ve mezkūrdur ve ḡalīz ṭa‘āmlaruḡ balḡam ve sevdā (19) tevīd eyler ḥazer edeler şīrān ya‘nī şıḡırlar at gibi ve kecinūḡ büyüḡi gibi ve ḫadīd ve (20) herīse ve peynir ve reşīdiyye gibi ḥanāzīruḡ ‘ilācında aşıl hercentde istifrāḡ (21) edüp talḫīf tedbīr edeler ve ḡidāyı az yēyeler ve ḡeçe yēmegi terk edeler ve yaş yēmişler (22) den ḥazer edeler ve riyāzet edeler ya‘nī mu‘tedil ḥareket edeler istihmāmdan evvel (23) şol edviyyeleruḡ ol ḥudūşuna isti‘māl edeler müfettiḫlerdür ḡāḫ olur ki nuzc (24) vērür fetḫ eyler ve taḫlīl eyler ve imtilādan ḥazer edeler ve başa imtilā vērür nesnelere (25) den ḥazer edeler ve her nesne kim mādde başa meyl étmek ĩcāb eyler ḥazer edeler rükū‘da (26) ve sucūduda uzun uzak yatmaḫ gibi şāḫ-ı şelāṭıyye gibi ve şol fa‘lleruḡ (27) başa mādde cezb eyler gibi fa‘lden ḥazer edeler çok söylemek gibi çağırmaḫ

[230a]

(1) ve şudā‘ daḫı başa mādde cezb eyler eger zamān ṭavīl olup müzemmin olsa (2) ‘ilāc müleyyen ve muḫallil nesnelere uralar merhem dāḫıliyūn gibi dāḫıliyūnuḡ bu maražuḡ (3) şifāsında ‘acāyib fa‘li vardır yāḫūd işbu zımād-ıla taẓmīd edeler şıfat-ı (4) zımād arpa unı ve luce baḫla unı yigirmişer direm ve āsumānī süsen dibi ki benefşe dibi (5) dērler on direm yumşak dōgeler ḫarīrden eleyeler bāliḡ olmaduḫ oḡlan sidigi-y-ile (6) ve zift-ile ḫalt edüp yaḫu edeler yāḫūd baḫla unı ve arpa unı yigirmişer direm (7) ve āsumānī süsen dibi ve zift onar direm aḫ mūm ve ördek yaḡı ve ḫaz yaḡı (8) onar direm dōgecek otlar dōḡüle yumşak eridicek nesnelere erideler iḫtilām olmaduḫ (9) oḡlan sidigi-y-ile ḫalt edüp edviyyeyi ḫatup ḫaruşduralar yaḫu edeler eger büyük (10) olup eger büyük olup bu edviyyelerle müteḫallil olmasa ‘ilācı deşmek ve yarmaḫ oḡarmaḫ (11) yāḫūd devā-yı ḫādd urmaḫ tā kim ‘ufūnet vērüp tefrīḫe mü‘eddī ola az az mādde (12) iḫrāc eyleye andan şonra müdemmil edviyyeler-ile baturalar yāḫūd yēdi direm uşāḫ ve yēdi (13) direm daḫı burçaḫ unı ve ḫarḡa dūkleḡi ve defnel yabraḡı altışar direm meneveş şāḫızı (14) dōrt direm ve bār-zed ḫinna dērler dāne cādır dērler ve senc büyütü’n-necl ya‘nī (15) arı ḫovanında pire bevli dērler üçer direm cümle yımşak dōgeler nābāliḡ oḡlan sidüḡi-y-ile (16) ḫaruşduralar ḫanāzīre yaḫu edeler ve eyü edviyyedendür bu ‘illete nāfi‘dür ḫinzīr yaḡı (17) ve şām şāḫızı berāber alup dōgeler tā merhem gibi ola uralar yāḫūd ḫinzīr (18) alup burçaḫ eti-y-ile ve a‘rabī deve sidüḡi-y-ile ḫāvanda ezeler ve ḥenāzīrden (19) bir nev‘ münbaşıḡ olur iken mürtefi‘olmaz şūretde ḫām incīr gibi olur şāḫ o (20) lduḫda envā‘ ḫanāzīruḡ ḡāyet yaramazı budur ‘ilāc ḫaṭ‘ eylemekdür

ve arıdmağdur (21) ammā hāzer  tmek gerekd r ba'zı vardur ki  ok  amarlara ya  iry nlara ve a'z ya (22) m c vird r g h olur ki ha a olur bunlaruŋ birine yetiŐ r tefiret h diŐ  olur (23) eger yarıldıuğdan Ő nra ba'zı nesne  alsa 'il ci  zerine h dd nesne  omağdur (24) feldefiy n gibi d k-ber-d k gibi 'uf net v r p y r rl r andan Ő nra semen (25) mu'ini s de-y g v reler t  kim feldefiy n y d gi nesneyi devŐ re gidere faŐ l (26) m l yes'de eyd r evlerde s kin olan yılanları bu   ml ge  oyup ağzın (27) ba lık-ila Ő yup ya Ő lar t  kim k l ola andan Ő nra zeyt yağı-y-ila saħk

[230b]

(1)  d p han z r  zerine t l  eyleseler taħl l  de gidere m cerrebd r ve dağı eyd r  a an (2) g gercin boğın kett n toħmı-y-ila d gseler han z re ya u eyleseler taħl l  de gidere m cerrebd r³ ve dağı eyd r  a an hardalı k r n b Ő u-y-ila ya'n  kelem Ő u-y-ila ve sikenc b n han z r  zerine (4) ursalar taħl l eyler taħl len 'ac b  h v -yi keb rde eyd r uŐ ağdur bir Ő amg (5) vardur bal-ila ma'c n  d p saħk  tseler ya u  tseler 'ac yib taħl l eyler (6) ve dağı  d p  a an han z re muħallil nesne urmağ isteseler gerekd r ki s bık  (7) h dd nesnel r uralar t  kim cildi gide andan Ő nra muħallil te'Ő r eyler ve ill  (8) te'Ő r azdur ve dağı eyd r benefŐ e dibi ki  rs  d rler otuz direm⁹ alup on iki direm zift ve on iki direm dağı r vend-i in   atup (10) d hiliy n merhemi-y-ile hal   d p han z re uralardı Ő ırr-ı mekn ndur (11) a Ő mse'd-d n h zretleri eyd r han z re y di g n muttasıl  ygene (12) ursalar  urdın  ı ara oŋulda m cerrebd r ve dağı eyd r m m r n-ı  in  (13)  ırk g ne deŋl  g nde bir direm alup Ő ovuk Ő u-y-ila iŐ seler han z r y ri (14) gidere m cerrebd r ve dağı eyd r    zerd l  hamr i inde iŐ ladup y se (15) ve s cisin iŐ se  ırk g n tam m b yle eylese han z r  uruya gide (16) ve dağı eyd r g gercin poğın sirke-y-ile ve kett n toħmı-y-ila  aruŐ durup han z r (17) d rtseler gidere h v -yi keb rde eyd r on miŐ k l uŐ ağ bir miŐ k l (18) kendisi-y-ile arıdup bir har r  zerine  alur gece d Ő ey p t l   deler     (19) g n  ura eger gider rse h Ő  ve ill  yine t l   deler ve dağı eyd r zift eriy e (20) unu-y-ila  aruŐ dursalar oğlan bevli-y-ile  atup biŐ rseler han z re d rtseler (21) ağzın a ar ve dağı eyd r eger s kkerl ce ot k kin  ıkarup han z r olan (22) kimesnen ŋ boynına aŐ alar gider r ve h v -yi keb rde dağı eyd r merhem b bında (23) gel r zencefr merhem ey d r ve merhem-i risl ey d r ve zım dlar b bında dağı (24) gel r anda zım dlar vardur g reler ve sa' tlar b bında enfa' nesnel r (25) vardur g reler h v -yi keb rde eyd r s kkerl ce ot han z re zım d (26)  tseler taħl l g yet ey d r ve dağı eyd r bir kimesne Ő ıby na h bb-ı (27) m ntin on iki d nik i  r rdi    ne deŋl  r hat olurdi yine  

[231a]

(1) gece m ntin i  rdi dağı artuğ i  rmedi hal Ő  eyledi h v -yi keb rde eyd r (2) sez b-ı Ő amgdan bir d nik alup sa' t  deler boyunda ve  oltuğda olan han z r (3) gider r ve dağı eyd r ba'zı kimesnel r vardur ki 'il ci h d d-ile  deler amm  'aŐ ab (4)  a   tmekden h zer  derlerdi  ırnağları-y-ila arıdırlardı hem n han z r kendiyi gider r (5) arıda hal Ő  olurdi hal Ő  olurdi amm  Ő avta zarar v r rdi yigirmi d rd nci (6) b b 'ırk-ı meden ded r 'ırk-ı meden  oldur ki ba'zı a'z da biŐ re (7) ler h diŐ  olur Ő iŐ er Ő nra  abarcuğ olur andan Ő nra delin r andan Ő nra bir  amar (8) gibi nesne z hir olur  urmaz uzar g h olur ki h reket eyler devr-i h reket gibi cild (9) altında ke'ennehu devr  der ba'zılar s kkerler ŋ l flerinden bir l fd r d y  zann eylerler (10) ekŐ riyye inc klerde 'arız olur az olur ki ellerde ve ayaklarda olan sebebi fuz ldur (11) yaramazdur  amarlarda olur bu fuz l sevd v   andur ya muħterik

balgamdur harâret (12) müfriṭe te'sîr eylemişdür cefâf vèrüp tamar içinde olduğı sebebeden tamar heybetin (13) vèrmişdür ṭabî'at anı def' eylemişdür uvacuk tamarların şe'iblerine 'alâ sebîl (14) def'ü'l-fuzûl def' eylemişdür pes cild münfetiḥ olup delinmişdür ziyâde (15) kuvvet-ile mündefi' olduğı sebebeden ekşer bu marâz ḥar yâbis yerlerde olur (16) ḥicâz gibi ve 'ırk-ı medenî dèdükleri yine sebep ekşer medenîde mütevellid olur medîne (17) resûl-ullah şallallahüh 'aleyh ve sellemdür ve sâ'ir ḥâr yâbis yerlerde daḥı olur mışr (18) gibi ve ḥorâsânda ba'zı yerler gibi ve mâzindür anda az olur ki ba'zı bulanık gider (19) şulardan ḥâdiş olur ve ba'zı buḳûl ki turb gibi ḥaşıyyet-ile tevlîd eyler (20) ekşer ḡalîz yâbis ḡidâlar ki sevdâ tevlîd eyler anlardan ḥâşıl olur şol (21) kimesneler ki ḥammâma girmege mu'tâddur ve muraṭṭıb ḡidâlar isti'mâl edeler anların (22) gibi kimesnelerde az vâkı' olur 'ilâc ibtidâda ki zâhir ola müberrid ve muraṭṭıb (23) nesnelere ṭilâ edeler şandaleyn gibi kâfûr gibi bedeni tenḳiye ètdükden sonra gerekdür (24) ḡalîz ve ḥarîf ta'âmlardan ḥazer edeler güvâmîḥ gibi ya'nî ekşiler-ile perverde olmuş (25) nesnelere ve tuzlu balıklardan ve ḳadîdden nemek-sûd ve ḥırrîf buḳûldan şogan ve şarımşak (26) ve ḥardal ve turb gibi ve daḥı gerekdür ki üç gün mütevellî şabr-ı usḳuṭûrî içeler evvel (27) nişf direm alup sükkeri ḥelvâ-y-ıla yâḥûd hindibâ şuyında ışladup içeler ikinci

[231b]

(1) gün bir direm ve üçüncü gün bir bucuḳ direm isti'mâl edeler ve mevzi'i şabr-ıla ṭilâ edeler ki ḥudûşdan (2) men' eyler ammâ eger ḥâdiş olup zâhir olsa ṭabî'at daḥı muḥtebes olup ḥumması (3) daḥı olsa fevâkih-ile ya maṭbûḥ-ıla ishâl edeler ve ḡidâsı mâ'i şa'îr ola ya merdümek (4) bâdem içi-y-ile eger mizâcda ḥarâret ve ḥummâ yoḡsa ve çıḳduğı yerde ḥarâret olsa gerekdür ki (5) ol mevzi'e yaş şabr lu'âbın süreler ve naḳî' şabr içeler eger tamâm zâhir ve bâriz olursa (6) 'ilâcı ol bâriz ve zâhir olanca 'ırka bir pâre ḳurşun baḡlayalar ḳatı ağır olmaya (7) ḳatı ḥafîf daḥı olmaya ol ḳurşun kendü şıḳleti-y-ile cezb eyleye münḳaṭı' olmaḳdan (8) ḥazer gerekdür ki münḳaṭı' olsa içerüye ḳaçar ete gider daḥı ziyâde elem ve ta'affün ve ḳurûḥ (9) 'arız olur hemân ḳurşunun şıḳletinden ḥâşıl olan cezb kâfîdür esbâb-ı (10) 'alâmât şâḥibi eydür bir direm ḳadar ḳurşun taḳdîr eylemişdür bu miḳdâr-ıla (11) maḳşûd ḥâşıl olur ve daḥı gerekdür ki ol 'ırḳın ḥurûcına mu'âvenet edeler (12) cehd eyler sühûlet vèreler dâ'imâ issi şu-y-ıla ṭilâ ètmege ve müberrid lu'âblar-ıla ve bârid (13) edhân-ıla ya ḥarâretde leṭâfeti olanlar yaḡlar-ıla ammâ ḡâyet ḥazer edeler ki ḥâr (14) devâlar isti'mâl ètmeyeler tâ kim âkile olmaḡa mü'eddî olmaya işbu zımâd-ıla tazmîd edeler (15) i'ânet eyler şıfat-ı zımâd ḳamış güli üç direm ak mûm yigirmi direm ve şîrlaḡûn (16) yaḡı birer rıtl ya'nî yüz kırḳ dört direm ve mürdâsenc beş direm mûmı erideler bâḳî (17) edviyyeyi saḥḳ èdüp eleyüp ḳatalar merhem ola ṭilâ edeler yâḥûd mevzi'e bezr-i ḳaṭûnâ (18) lu'âbı-y-ıla benefşe yaḡın ṭilâ edeler eger münḳaṭı' olup kendüye ḳaçsa ve neşter-ile ol tamar (19) kendüni ṭarafa ṭola yerler rıfḳla çıḳaralar andan sonra ḥurâcât 'ilâcı gibi 'ilâc (20) edeler nefisî eydür münḳaṭı' olup kendinde yaralar daḥı müte'affin olup ḳurûḥ (21) olursa sâde yaḡ-ıla banbuḳ urup yèdüreler tâ kim mütekellî ve müte'affin etlerin de andan (22) sonra et baturur nesnelere 'ilâc edeler yigirmi beşinci bâb sa'fededür (23) ya'nî baş kelindedür şol ḳurûḥdur ki başda ḥâdiş olur yüzde daḥı (24) olur ḥuşk-rîş olur ya'nî maḥresi olur nefisî eydür sâ'ir bedende ḳıl biten yerlerde (25) daḥı olur ve daḥı evvel emrde uvaḳuk büşreler olur müteferriḳ birinci mevzi'da (26) olur sonra müteḳarriḥ olur münbaşıṭ olup yayılır ḥuşkrîşe olur ba'zı vardur kim (27) şaru şular aḳar şîrîne dèrler ḥudûş-ı müte'affin fuzulâtdan fâsid ruṭubetlerden

[232a]

(1) olur ğālīz muhtebeş ve muhteķin olur alır raķīķ munteşir olur cildi mütēkarrih alup (2) ifsād eyler eger şıbyānda hādış olursa huşūşen ‘iyāl ola henüz nā-bālīg (3) ola tüyle[n]mişce ola ruṭūbetleri çok olup buhārları çok çıkar bedenleri (4) za‘īf olur ‘ilācı eger harāret mizāc-ıla olursa her şabāh on dāne ‘unnāb (5) aynadup şoup şuyına on direm aķ şeker atup cüllāb ēdūp içeler ğıdāsı (6) mürdümük bādem içi-y-ile ve ısfānāh-ıla andan şonra beden-i tenķiye ēdeler helīlec maṭbūhı-y-ıla (7) ya şāhterec maṭbūh-ıla ara helīle-y-ile ve kābilī helīle-y-ile etlerden hāzer ēdeler (8) ve ṭatlulardan ve ṭuzlulardan ve tīz nesnelere ğıdāsı mercimek-ile bilic eti-y-ile (9) ve çāy balığı-y-ıla tenķiyeden şonra işbu ṭılā ‘ilāc ēdeler şıfat-ı ṭalā ‘urūķ ya‘nī (10) zerdecūb yımşak dōğulmuş ve acı bādem yigirmişer direm muķl bēş direm muķl (11) seriñde ışladalar bir ğün bir ğece ṭura tā kim hāl ola havānda saħķ ēdeler ol ‘urūķ (12) ve acı bāдеми atarlar arışduralar urşlar ēdeler ğölgede urudalar vaķt-ı hācetde (13) birini hindibā şu-y-ıla saħķ ve sirke ve ğül yağı-y-ıla atup ezeler ṭılā ēdeler āhir zirāvend (14) ṭavīl ve cūlnār ve rātīnec ki şām şaķızı dērer ve aķāķıyā berāber alup dōğeler eleyeler havānda (15) saħķ ēdeler ğül yağı-y-ıla sirke-y-ile andan şonra isti‘māl ēdeler yenbağı budur ki sa‘fesi olan (16) kimsenūñ nıķrīsinden ya‘nī eñsesi çuķurundan hacāmat ēdeler eger aşār-ı dem ğālīb olursa (17) faşd eylemek mümkün ise ķıfālden faşd ēdeler ve ibtidāda nāfi‘dür huşūşen şıbyānda (18) olana ‘urūķ ya‘nī zerdecūb ve enār abı ğül yağı-y-ıla sirke-y-ile sa‘feden (19) ba‘zı vardur ki yābisdür aķ uşūr dōğeler ya‘nī ovulur yolınur aķ aķ pul gibi (20) nesnelere dōğeler sebeb sevdāvī hıltıdur tīz hıltı-ı maħlūṭ olmuşdur cilde mūndefi‘ (21) olmuşdur ‘ilāc şāhibine muraṭṭıb ğıdālar-ıla tedbīr ēdeler ve ‘avrat südi-y-ile burnuna (22) su‘ūt ēdeler ve bādem yağı-y-ıla ve abaķ yağı-y-ıla ve benefşe yağı-y-ıla daħı su‘ūt ēdeler (23) ve başına daħı bu edhānı dürtmek eyūdür ve her şabāh şarāb benefşe ve terencübīn o (24) onar direm ve ğıdāsı merdümek bādem içi-y-ile ısfānāh-ıla başına issi şu-y-ıla nuṭūl (25) ēdeler ve bārid lu‘āblar-ıla bezr-i aṭūnā lu‘ābı gibi ve hābb-ı sefercel lu‘ābı gibi eger (26) sa‘fe ya‘nī ğül ğālīz aşı at olursa vācibdür ki demir-ile azıyalar hāttā ki an (27) çıķa daħı üzerine sülükler uralar fāsıd ğālīz hıltı şoralar gidereler yāhūd

III. BÖLÜM

3. SÖZLÜK

A

- āb-zen** <Far. Küçük havuz. Banyo. -13-
- acāyib** < Ar. Şaşkınlık verici, şaşırtıcı, anlaşılmaz.-10-
- aceb** <Ar. Acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey.-1-
- ācele** <Ar. Çabuk, çabukluk -1-
- acı** Acı -6-
- acılık** Acılık. -2-
- acık** - Acılmak.-1-
- ‘acībā** <Ar. Tuhaf, şaşırılacak şey. -1-
- ‘āciz** <Ar. Çaresiz, güçsüz -8-
- ‘acz** <Ar. Beceriksizlik. -2-
- aç** Aç. -5-
- aç** - Açmak. -11-
- açlık** Açlık. -7-
- açuk** 1.Açık. 2. Ciğerde bulunan bir damar. -2-
- açukluk** -1-
- ad** Ad, isim -1-
- ‘adād** <Ar. Sayılar. -1-
- ‘add** <Ar. Sayma, sayılma. -1-
- ‘aded** <Ar. Sayı. -1-
- ādem** <Ar. İnsan. -8-
- ‘adesiyye** <Ar. Mercimekle ilgili olan. -1-
- ‘ādet** <Ar. Alışkanlık, usul, görenek -13-
- ‘ādet-ullah** <Ar. Tanrı töresi -1-
- ‘adū** <Ar. Düşman, yağı -6-
- ‘advā** <Ar. İlet ve maraz sahibinden gayra sirayet ve tecavüz etmek -1-
- afārīkūn** <Ar. *bk. gārīkūn.* -1-
- āfet** <Ar. Büyük felaket, veba -3-
- ‘afnī** <Ar. İltihaplı -4-
- afsentīn** <Gr. Pelin otu, yavşan otu -7-
- afsentīn-i rūmī** <Far. Rum yavşanı. -2-
- aftīmūn** <Gr. Gelin saçı. Türkī-i kadīmede kıl otu derler -11-
- ağaç** Ağaç. -20-
- ağar** - Ağarmak, aydınlanma, beyazlaşma.-1-
- ağber** <Ar. Çok tozlu. -2-
- ağır** - Ağırmak. -9-
- ağır** Ağır. -6-
- ağız** Ağız. -34-
- ağlaz** <Ar. (daha, çok, pek) kaba ve galiz -5-
- ağleb** <Ar. Kuvvetli, en çok galip -1-
- ağrāz** <Ar. Maksatlar, niyetler -1-
- ağrı** Ağrı -9-
- ağşiye** <Ar. Perdeler, örtüler, muhafazalar. -2-
- ağu** Zehir, ağı. -1-
- ağulu** Zehirli -2-
- ağbeş** <Ar. Çok pis, berbat. -1-
- ağherī** <Ar. Başka diğeri, gayrı. -2-
- ağhess** <Ar. Kötü kimse. -2-
- āğhir** <Ar. Son.-52-
- āğhirī** <Ar. Sonla ilgili.-1-
- ağlāk** <Ar. İnsanda bulunan ruhi ve zihni haller. -1-
- ağlāt** <Ar. Karışım. Besinlerin insan bünyesinde dönüştükleri dört ana karışım; kan, safra, balgam, sevda -47-
- ağmer** <Ar. Kırmızı, kızıl, al -21-
- ağmerü'l-levn** <Ar. Kırmızı renkli yüz.-1-
- ağşā** <Ar. Kalp, mide, karaciğer gibi iç organlar.-1-

ahvāl <Ar. Durumlar, haller.-1-
ahz <Ar. Alma, kabul etme -2-
ak Ak, beyaz -104-
aķ - Akmak. -14-
‘akab <Ar. Arka, art.-13-
akākiryā <Gr. Akasya ağacı-12-
akall <Ar. Pek az, çok az. -1-
akarsu Akarsu -1-
akbelü’n-nużc <Ar. İstenilen, beğenilen
 olgunlukta olunması. -1-
akça Oldukça beyaz. -3-
‘akd <Ar. Bağlamak. -1-
‘akeriyye <Ar. Dürd ile tortu ile ilgili -1-
‘ākırķarhā <Ar. Pire otu, nezle otu -4-
akıt - Akıtmak. -20-
akıtıl- Akıtma işi yapılmak -1-
‘akdī <Ar. Mafsallarda olan düğüm ve
 yumru. -1-
akīķ <Ar. Bir tür değerli taş, akik. -1-
ākile <Ar. Yenerce denilen yara. -7-
‘akl <Ar. Akıl -9-
akmā <Ar. Ortasında bir miktar yeşili olan
 bir Hint narı tohumu -1-
akrās < Ar. Kurslar, yuvarlak ve yassı
 haplar. -3-
‘akreb <Ar. Akrep -1-
akş -1-
‘aks <Ar. Ters, zıt -2-
akşā <Ar. En son, uzak. -1-
akşar <Ar. En kısa -3-
akşır - Aksırmak. -1-
akşırd - Aksırtmak -1-
akşemse’d-dīn Fatih Sultan Mehmet’in
 hocası -2-
akvā <Ar. Çok kuvvetli -5-
al - Almak -118-
ālā <Ar. *bk. a’lā*. 1-
a’lā < Ar. En iyi. En yüksek.-3-
‘alā < Ar. Daha iyi, pek iyi -2-
alabil - Alma ihtimali veya imkanı
 bulunmak. -1-
‘alāmāt <Ar. Hastalık belirtileri. -21-
‘alāmet <Ar. Hastalık belirtisi. -115-

‘alāmetü’n-nużc <Ar. Olgunlaşma belirtileri.
 -1-
ālāt <Ar. Aletler, organlar. -3-
‘ala vechi külli <Ar. Hepsinin üzerine. -1-
‘alavlan - Alevlenmek, sıcaklığı artmak;
 öfkelenmek.-10-
aldur - Aldırmak -1-
ālet <Ar. Vasıta, organ. -1-
‘aleyhi <Ar. Onun üzerine. -1-
‘ale’s-seviyye <Ar. Bir düzeyde -1-
alıç <Far. Kırlarda kendiliğinden yetişen
 sert odunlu bir ağaç, bu ağacın yemişi. -1-
alın - Alınmak-7-
alın Alın -5-
‘alīl <Ar. Hasta -7-
‘ālem <Ar. Kaya koruğunun suyu -8-
‘alā sebīl <Ar. Bir şeyin yolunda, o yolda. -1-
‘alā sebīlī’l-buhrān Buhran yolunda, buhrana
 sebep olma yolunda. -1-
allah <Ar. Allah, tanrı -3-
allahü <Ar. Yüce Allah, Ulu Tanrı-1-
allahümme <Ar. ‘Allah’ım’, ‘ya Allah’
 anlamında bir nida -1-
alma Elma. -23-
alt Alt, aşağı -15-
altı Altı sayısı -22-
altıncı Altıncı-13-
altışar Altışar-3-
altmış Altmış -4-
‘ām <Ar. Sene, yıl-4-
āmāl <Ar. Ümitler, istekler, dilekler -1-
āmān <Ar. Eminlik -1-
‘amel <Ar. Etki, kullanım, işlem -1-
‘amelen <Ar. Fiilen, işleyerek, çalışarak. -1-
‘amīķ <Ar. Derin -2-
ammā <Ar. Ama, fakat -211-
aņa Ona. -31-
ana Ana, anne. -2-
‘anber <Ar. Amber çiçeği. -1-
ancaķ Ancak, yalnızca. -3-
ancılayın Öyle, o şekilde. -3-
anda O anda, o zaman. -19-
andan Ondan sonra. -141-

andüz Anduz otu, kanes, induz otu. -1-
 ‘anf <Ar. Sert, kaba -1-
anı Onu. -15-
anıñçün Onun için, ondan dolayı. -1-
 ‘anif bk. ‘anf -2-
 ‘an-**karīb inşa’allah te‘ālā** <Ar. Allah’ın izniyle pek yakında, tez zamanda -1-
 ‘an**kebüt** <Ar. Örümcek. -2-
añla - Anlamak. -1-
anlar Onlar. -16-
anuñ Onun. -24-
anıñçün Onun için, ondan dolayı. -11-
ara Ara, mesafe. -19-
 ‘arab Arap. -1-
 a‘**rabī** bk. ‘arabī -1-
 ‘arabī Arapça. -5-
aralık Aralık -4-
ārām <Far. Dinlenme, rahat, huzur, sükun, istirahat. -1-
ārāvī <Far. İstek, şevk ile davranma. (?) -1-
 ‘araz <Ar. Hastalık vb. felaketlerin meydana gelmesi. -2-
 a‘**rāz** Ar. Hastalık alametleri. -18-
ard Art, arka -9-
arduc Ardıç ağacı -1-
 a‘**rec** <Ar. Topal, aksak. -2-
arı Temiz, arı -1-
arid - Arıtmak, temizlemek. -1-
arık Temizlenmiş, saflaştırılmış. -1-
arılık Temizlik. -1-
arın - Temizlenmek. -7-
arıt - Temizlemek. -23-
 ‘arız <Ar. Vaka, vaki olan şey. -62-
 ‘arıza <Ar. Aksama, bozukluk. -1-
aristū‘ālīs Yunan filozof Aristo. -1-
 ‘arizū’l-**aşl** <Ar. Bir hastalık ismi. -1-
arķa Arka, sırt. -8-
arķun Aheste, yavaş, ağır, sakın -1-
armud <Far. Armut. -3-
arpa Arpa. -29-
arpa-cevāb <Far. Arpa ile yapılan bir tür yiyecek. -1-
art - Artmak, çoğalmak. -3-

artucak Fazlaca, ziyadece. -1-
art bk. ard -2-
artuķ Başka, gayri. Fazla, ziyade. Küsür, -den fazla. Üstün. -7-
artur - Arttırmak, çoğaltmak. -1-
aruk Zayıf, güçsüz -2-
arukla - Zayıflamak, güçsüzleşmek -3-
aruklan - Zayıflamak. -1-
arż <Ar. Yer, zemin. Toprak. -1-
 ‘arż <Ar. Ön, Ön taraf. -4-
arżiyet <Ar. Yer ile toprakla ilgili. -1-
arżī <Ar. Yer ile, toprak ile ilgili olan. -1-
as - Asmak. -4-
ās <Ar. Mersin ağacı ve yemişi. -1-
 a‘**şāb** <Ar. Sinirler. -1-
 ‘aşab <Ar. Sinir, damar. -1-
 ‘aşabātī <Ar. Tek bir sinir. -1-
 ‘asabī <Ar. Sinirli. -1-
āsān <Far. Kolay. -10-
āsānlık <Far. Kolaylık. -1-
aşār <Ar. İzler, işaretler. -1-
asārūn <Gr. Kediotu -1-
 ‘asel <Ar. Bal. -20-
 ‘aselī <Ar. Bala ait, bal ile ilgili, bal rengine de olan -18-
 ‘aseliyye <Ar. Bal ile ilgili, bal hali. -1-
aşfer <Ar. Sarı. -25-
aşhāb <Ar. Sahipler. Hastalık sahibi kişiler. -1-
aşıl <Ar. Kök, asıl -13-
 ‘aşī <Ar. Karşı gelen, isyan eden. -1-
 ‘asīr <Ar. Ağır. Zor. Güç. Müşkil. -13-
 ‘aşā’ü’r-**rā’ī** <Ar. Çoban değneği, kuşekmeği denilen ot. -4-
aşl <Ar. Bir şeyin kendisi, gerçeği. -6-
aşlā <Ar. Asla, zinhar, hiçbir zaman. -2-
aşlan Aslan. -3-
aşlī <Ar. -Far. Gerçeğe ait, asıl olanla ilgili. -1-
aşliyye <Ar. bk. aşlī. -9-
āsumānī <Far. Çivit tohumu. -4-
 ‘asr <Ar. bk. ‘asīr. -3-
asra <Ar. Çok ya da en hızlı. -1-
 ‘asrbel <Ar. Yutmada zorluk çekmek. -1-

Astār <Ar. Altıdirhemedenk gelen bir ölçü. -2-
asūde <Far. Rahat, gairesiz, dinç. -1-
aşvāl -1-
aşveb <Ar. (daha, pek, çok, en) doğru. -1-
aş Aş, yemek-5-
aşağa Aşağı, alt. -12-
aşurı Alışılan veya dayanılabilen dereceden çok daha fazla, taşkın, aşırı. -1-
at At. -2-
at - Atmak. -3-
‘aşaş < Ar. Susama. Hararet. -48-
atıl - Atılmak. -1-
‘atṭās <Ar. Hapşırma, aksırma. -2-
aṭval <Ar. Pek uzun. -3-
avāz <Far. Ses. -1-
avcı kuş Şahin, doğan, atmaca, kartal vb. hayvanları yakalamakta usta olan kuş, alıcı kuş-1-
‘avdet <Ar. Dönüş, geri gelme, dönme. Rücu. -12-
‘avḳ <Ar. Alıkoyma, menetme. -1-
‘avnet <Ar. Yardım etme, yardımcı olmak. -1-
‘avrat <Ar. Kadın. -8-
avuç Avuç. -4-
ay Ay. -7-
ayak Ayak. -24-
ayāric <Gr. İlaç olarak kullanılan bir grup macuna verilen genel ad. -9-
aydın Aydın ili. -1-
aygır Damızlık erkek at. -1-
ayır - Bölmek, ayırmak. -1-
‘aynenyn <Ar. İki göz. -1-
ayran Ayran. -3-
ayrıl - Ayrılmak. -1-
ayru Ayrı. -1-
ayruḳ Başka, ayrıca. -1-
‘ayş <Ar. Yaşam. -1-
ayu Ayı. -2-
ayva Ayva (*Cydonia oblonga*). -23-
ayva tane <T.-Far. Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin (*Achillea millefolium*). -4-
az Yetersiz. -100-

az - Azmak, kontrolden çıkmak. -1-
a‘zā <Ar. Organlar, uzuv. -73-
‘azab <Ar. İşkence, keder. -1-
azacuk Azıcık, az olan. -21-
azal - Azalmak. -2-
‘azal <Ar. Adale, kas. -7
‘azalāt <Ar. Kaslar. -1
‘azale <Ar. Adale, kas. *bk.* ‘azal. -1-
a‘zam <Ar. Çok büyük. En büyük. Daha büyük. -1-
azde -2-
‘azīm <Ar. Büyük, yüce. Çok ileri. -35-
‘azm <Ar. Kemik. -4-
azman Aşırı gelişmiş. -1-
azrak <Ar. Mavi. -2-
B
bāb <Ar. Bölüm, kısım. -69-
bābadya <Gr. Papatya -11-
bābūnec <Far. Papatya -2-
ba‘de <Ar. Sonra. -1-
bādem <Far. Badem -47-
ba‘de’l-ḥurūc <Ar. Çıktıktan sonra, (doğum hadisesinde çocuğun anasının karnından çıkması) -1-
ba‘dhīn <Ar. Bir vakit sonra. -1-
bādī <Far. Geçici. -3-
bādiye *bk.* bādī. -2-
bādīcan < Far. Patlıcan. -1-
bādrenbūye <Far. Oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu. -14-
badur- Baturmak. -1-
bağ <Far. Bağ, bahçe. -5-
bağır Bağır, karaciğer. -1-
bağırşak Bağırsak. -5-
bağla - Bağlamak, tutmak. -16-
bağlan - Bağlanmak, tutulmak. -1-
bağteten <Ar. Birdenbire, ansızın. -1-
bahār <Far. Kışla yaz arasındaki mevsim. -3-
bahak <Far. Saçkıran, mantar hastalığı. -1-
baḥş <Ar. Konuşulan şey, söz. -1-
bāḥūr <Ar. Çok sıcak, -8-
bāḥūrī <Ar. *bk.* bāḥūr. -1-

bāhūriyye <Ar. *bk. bāhūr*. -1-
ba'īd <Ar. Uzak, irak. -3-
bak - Bakmak. -2-
bakır Bakır. -2-
bākī <Ar. Daima, kalıcı. -30-
bağiye <Ar. Kalan, artan. -6-
bakla <Ar. Bakla. -8-
baklatü'l-ḥamkâ <Ar. Semiz otu. -1-
bakla-yı yemāniye <Far. Bir bakla türü. -1-
bal Bal. -20-
balçık Balçık, kil. -1-
baldır Baldır. -2-
balgam <Ar. Balgam. -65-
balgamī <Ar. Balgama ait, balgamla ilgili. -33-
balgamiyye <Ar. Balgamlı. -11-
balık Balık. -13-
bālig <Ar. Büluğa eren, yetişen. -2-
bān <Ar. Sorgun ağacı, kokar sorgun, sultānî söğüt -1-
ban - Banmak. -1-
bānbal Pampal otu, gelincik çiçeği. -1-
banbuḡ <Far. Pamuk. -1-
bandur Bandırmak. -4-
bañlan- Bunalmak, sıkıntıda olmak. -1-
baraş <Ar. Vücutta yer yer beyaz ve alaca lekeler meydana getiren ve tedavisi mümkün olmayan bir hastalık. Abraşlık. -1-
barās *bk. baraş*. -1-
baraż *bk. baraş*. -1-
bārī <Far. Hiç olmazsa, bari. -3-
bārid <Ar. Soğuk. -79-
bārī te'ālā <Ar. Allah, tanrı. -1-
bāriz <Ar. Açık, meydanda. -2-
barmak Parmak. -17-
bārzed <Far. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zambak -1-
baş - Basmak. -9-
başdur- Basdırmak. -4-
bāselik <Far. Şahdamar. -8-
bāselikūn <Gr. Fesleğen, reyhan. -1-
başıl - Basılmak. -2-
baş Baş. -55-

başka Birbirinden ayrı, değişik, farklı, özge. -1-
başla- Başlamak. -19-
baṭ <Ar. Kazmak, deşmek. -2-
bāṭıl <Ar. Batıl, boş, beyhude, işe yaramayan. -3-
bāṭın <Ar. Görünmez, gizli. -4-
baṭın <Ar. Karın. -1-
baṭī <Ar. Yavaş, ağır hareketli. -7-
baṭī'ü'n-nużc <Ar. Yetişmesi, kemale ermesi yavaş olan. -1-
batır- Batırmak. -8-
ba'zı <Ar. Bazı, birazı, bir kısmı. -68-
bāzū <Far. Pazu -1-
be-şirāzī -1-
be-tekrār <Far.-Ar. Tekrar tekrar, bir kez daha. -2-
bed <Far. Çirkin. -1-
bedel <Ar. Karşılık. -2-
beden <Ar. Beden, vücut. -154-
bedeniye <Ar. Bedene ait, bedenle ilgili. -1-
bedreka <Far. Yol gösteren, kılavuz, delil. -1-
behaḡ <Ar. İnsanın bedeninde pul pul beyazlık ve alaca bir renk meydana getiren bir çeşit hastalık. -1-
behrāmec <Far. Sorgun ağacı, kokar sorgun, sultānî söğüt -3-
beksimed <Gr. Peksimet. -2-
bél Bel. -6-
belā <Ar. Afet. Sıkıntı. Tasa, kaygı. Musibet. -4-
bilā <Ar. Yokluk bildiren ön ek. -1-
belādur <Far. Daha çok Hindistan'da yetişen kestaneye benzer bir ağaç ve o ağacın meyvesi -5-
belec Hurma kuruğu. -8-
belhī Horasan'da bir şehir adı ve bu şehre ait olan. -2-
belīlec <Far. Belile otu. -4-
beliñ - Ürpermek, korkuyla sıçramak. -1-
belki <Ar.-Far. Belki. -36-
belür - Belirmek, ortaya çıkmak. -5-
benc <Ar. Bengilik otu, kırmızı tatula -1-
bendükşe <Far. Eklem, kiriş. -1-

- benefşe** <Far. Menekşe -83-
- benefşec** *bk. benefşe* -1-
- beñiz** Beniz, çehre. -1-
- beñze** - Benzemek. -26-
- berāber** <Far. Eşit, eşit miktarda. Birlikte. -12-
- berd** <Ar. Soğuk. -2-
- berk** Berk, sağlam. -1-
- berrāk** <Ar. Duru, açık. -2-
- berrī** <Ar. Yabani. -4-
- berşa'ışā** <Ar. Bir tür macun. -1-
- besātet** <Ar. Düzgünlük. -1-
- besfāyic** <Ar. Bespaye, Türkçe çıyan otu derler. -7-
- bēş** Beş. -68-
- beşāret** <Ar. Müjde, muştu. -1-
- beşāset** <Ar. Güler yüzlülük, güler yüz. -1-
- bēşer** Beşer. -22-
- bēşinci** Beşinci. -12-
- bet** Beniz, çehre. -1-
- bevāsīr** <Ar. Basur, hemoroid, basur deliği. -3-
- bevl** <Ar. İdrar, sidik. -48-
- bevles** Hekim adı. -1-
- beyān** <Ar. Açıklama, izah. -9-
- beyāz** <Ar. Beyaz, ak. -4-
- beynehumā** <Ar. İkisi arasında. -4-
- beyt** <Ar. Ev. -1-
- bēz** Bez. -21-
- bezīr** <Ar. *bk. bezr*. -4-
- bezr** <Ar. Tohum. -27-
- bırak** - Bırakmak. -3-
- bī-arām** <Far. Durup dinlenmeyen. -6-
- bi-'avnillahi** <Ar. Allah'ın yardımıyla. -3-
- bi-'aynihā** <Ar. Aynıyla, olduğu gibi, tıpkı. -1-
- bi-'aynihi** *bk. bi-'aynihā*. -1-
- bi-fazlillāh** <Ar. Alla'nın fazlıyla. -1-
- bi-ğayr** <Ar. Başkasıyla, -sız. -1-
- bi-ihtiyārī** <Ar. <Far. Kendiliğinden, elde olmadan. -1-
- bi-iznillah** <Ar. Allah'ın izniyle. -4-
- bi-sebebū'l-min-el-esbāb** -1-
- bī-nazīr** <Far.-Ar. Benzersiz. -1-
- bi-vakt** <Far. <Ar. Vakitsiz, uygunsuz. -3-
- biber** Biber. -15-
- biç** - Biçmek. -1-
- bil** - Bilmek. -20-
- bildür** - Bildirmek. -2-
- bile** Birlikte, beraber, ile. -42-
- bilek** Bilek. -1-
- biliç** Piliç, tavuğun küçüğü. -15-
- bi'l-'arż** <Ar. Arz edilerek, sunularak. -1-
- bi'l-ciyyet** ?-1-
- bi'l-ḥaḳīka** <Ar. Hakkıyla, gerçekte. -1-
- bi'l-ḥassa** <Ar. Özellikle. -1-
- bi'l-ḥitāb** <Ar. Hitap ile, hitap ederek. -1-
- bi'l-i'tibār** <Ar. Önem vererek. -2-
- bi'l-i'tibārū'l-mevāzi** <Ar. Buldukları yere göre itibar etme. -1-
- bi'l-külliyen** <Ar. Tamamen, büsbütün. -12-
- bir** Bir. -444-
- biraz** Biraz, bir miktar. -2-
- birāz** <Ar. İnsan pisliği, bok. -11-
- birbiri** Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu. -6-
- birer** Birer, bir bir. -14-
- biri** Biri, kimi. -7-
- biricik** Biricik, bir defa olarak. -1-
- birinc** <Far. Pirinç. -4-
- birincāsef** <Gr. Civanperçemi. -2-
- birinci** Birinci. -9-
- birle** İle, vasıtasıyla, birlikte. -7-
- biş** - Pişmek. -38-
- bişür** - Pişirmek. -7-
- bit** - Bitmek. Oluşmak, göndermek, meydana gelmek. -6-
- bit** Bit, parazit. -3-
- bite'l-bāḫin** <Ar. Dahil ederek, iç yüzüyle. -1-
- bitür** - Bitirmek. -1-
- bi'z-zāt** <Ar. Kendi, kendisi, bizzat. -3-
- boğ** - Boğmak. -1-
- boğaz** Boğaz. -4-
- boğul** - Boğulmak. -2-
- boğ** Bok, dışkı, curuf. -5-
- boğmaca** Boğmaca hastalığı. -1-
- bostān** <Far. Sebze bahçesi. -2-
- boy** Tohumu pastırma çemeninin

yapılmasında kullanılan bir bitki. -4-
boyun Boyun. Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi. -18-
boynuz Boynuz. -2-
boz Açık toprak rengi, kül rengi. Bu renkte olan. -1-
bozar - Bozarmak. -1-
böcek Böcek. -1-
bögrek -5-
bögrülce Börülce. Fasülyeye benzer bir bitki. -1-
bögür Bögür. -4-
bögürtlen Bögürtlen. -1-
böl - Bölmek. -1-
bölük Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım. -5-
böyle Böyle, bu şekilde, bunun gibi, buna benzer. -16-
bu Bu.-374-
bucağ Kenar, köşe, yer. -1-
buçuk Buçuk, yarım. -13-
bud But, kalça ile diz kapağı arasındaki kısım. -1-
buğday Buğday -3-
buhār <Ar. Buhar, buğu. -16-
buhārī <Ar. Buhara mensup, buğu ile ilgili. -1-
buhl <Ar. Cimrilik, pintilik, el sıkılığı. -1-
buhṛān <Ar. Hastalığın en ağır ve tehlikeli vakti. -100-
buhūr <Ar. Buhur, bir şeyin dumanını birine tutmak. -3-
bukrāt Hekim adı. Hipokrat, Hipokrates. -7-
bukūl <Ar. Sebzeler, otlar, yeşillikler. -6-
bul - Bulmak, bir şeyi elde etmek. -45-
bulan - Bulanmak. -1-
bulanık Bulanık. -2-
bulaş - Bulaşmak. -1-
bulbūs <Gr. Dağ soğanı, yaban soğanı. -1-
bulğur Bulgur. -3-
bulud Bulut. -1-
bulun - Bulunmak, var olmak. -2-
buluṭ *bk. bulud.* -2-

būraq <Far. Genelde kuyumcuların kullandığı tuza benzer madde, doğal sodyum bikarbonat. -3-
burāk -1-
būrākī <Far. Tuzlu. -2-
burçak Burçak -4-
būre <Far. *bk. būraq.* -3-
būrū Ağrı, sancı. -1-
burun Burun. -19-
būş <Ar. Bir nesnenin levni ve rengi olmak. -1-
buṭ But, kalça ile diz kapağı arasındaki kısım. -8-
buṭlān <Ar. Batıllık, boşluk, çürüklük. -1-
būy <Far. Çemen otu, boy tohmu. -5-
buyan Meyan (Glycyrrhiza). krş aşlü'ssüsen. -32-
buyur - Buyurmak, tavsiye etmek, söylemek. -1-
buz Buz. -2-
būzīdān <Far. İtkasarı, tilki taşı (Orchis *hircina*). -2-
būgri Būgri. -1-
būrūdet <Ar. Soğuk, soğukluk. -34-
būşūr *bk. būşūr.* -7-
būşūr <Ar. Çıbanlar, sivilceler. -10-
būtün Bütün, parçalanmamış, tam. -1-
büyü - Büyüme, irileşmek. -3-
büyük Büyük, iri. -13-
büyütü'n-necl <Ar. Arı kovanında pire beveli bitkisi. -1-
büz - Büzmek. -1-
büzūr <Ar. Tohumlar, taneler. -1-
büzūrī <Ar. Tohumlara ait, tohumlarla ilgili. -16-

C

cabala - Çabalamak, mücadele etmek. -1-
ca'de <Ar. İri ve uzun taneli kokulu Hint pirinci. -1-
cā'iz <Ar. Uygun, doğru, yapılabilir. -8-
cālīnūs 131-210 yılları arasında yaşamış hekim, Galen. -11-

cāmi <Ar. Toplayan, birleştiren, bir araya getiren. -1-
cānāver <Far. Canlı, hayvan. -1-
cānib <Ar. Yakın, uzak olmayan. -8-
cārcī <Far. Haber getiren. -1-
cārī <Ar. Akan, akıcı. -3-
caşıyye <Ar. Kireçli, kireçle ilgili. -1-
cāversiyye <Ar. Bir darı tanesi büyüklüğünde olan kabarcık. -2-
cāvşīr <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî zamk
(*Ferula alaeochytris*).-3-
cavşīrī *bk. cāvşīr* -1-
cebhe <Ar. Alın. -3-
cedl <Ar. Uzu, aza. -1-
cefāf <Ar. Kuru olma. -9-
cehd <Ar. Çalışma, çabalama. -2-
cehennem <Ar. Ahirette günahkar kulların gideceği azap yeri, tamu. -1-
cem <Ar. Toplama, yığma. -24-
cemā'at <Ar. İnsan topluluğu. -3-
cemī <Ar. Cümle, bütün, hep. -48-
cemre <Ar. İkisi şubat ayında ve biri mart başlarında olmak üzere, birer hafta arayla önce havada, sonra suda ve daha sonra toprakta olduğu düşünülen sıcaklık yükselişi. -14-
cenb <Ar. Yan, taraf, göğüs zarı. -2-
cenīn Ar. Karındaki çocuk, döl. -1-
cenk <Ar. Savaşma, vuruşma. -3-
cenūb <Ar. Güney. -3-
cenūbī <Ar.-Far. Güneyle ilgili, güneye ait olan. -2-
cerāhat <Ar. Yara.-5-
cereb <Ar. Uyuz hastalığı. -4-
cerg <Far. Döngü, halka. -1-
cesāvet <? Organlardaki sertleşme. -1-
cesed <Ar. Ten, gövde, vücut, beden. Ruhsuz beden. -1-
ceşl <Ar. Çok nesne olmak fazla olmak. -1-
cev-āb <Far. Arpa suyu. -2-
cevāb <Ar. Cevap, yanıt. -2-
cevāriş <Ar. (<Far. güvāriş) Daha çok mide

rahatsızlıkları ve hazım problemleri için hazırlanan bir grup macunun genel adı. -1-
cevhər <Ar. Maya, öz. -9-
cevn <? Siyahımsı yeşil bir bitki. -1-
ceyyid <Ar. Taze, iyi, saf. -5-
ceyyide *bk. ceyyid*. -1-
cezā <Ar. Ceza, karşılık. -1-
cezb <Ar. Kendine çekme, çekilme. -11-
cezer <Ar. Havuç. -1-
cıbık Çubuk. -1-
cidden <Ar. Gerçekten. -1-
ciger <Far. Karaciğer. -24-
cihāt <Ar. Yönler, taraflar. -1-
cihet <Ar. Yön, taraf. -5-
cilā' <Ar. Parlatma, parlaklık. -1-
cild <Ar. Deri. -34-
cimā' <Ar. Çiftleşme, cinsel birleşme. -11-
cīmle ?-1-
cinn <Ar. Cin. Gözle görünmez, latif cisimlerden ibaret yaratık. -1-
cins <Ar. Cins, tür. -9-
circīr Su teresi, kekeş (*Nastrutium officinale*). -1-
cirm <Ar. Posa suyu ve özü alınmış yiyecek. -1-
civān <Far. Genç. -4-
civār <Ar. Yakın yer, etraf. -6-
ciyef <Ar. Ceset. -2-
cörek Çörek. -1-
cū <Ar. Açlık, aç kalma. -3-
cū'iyye <Ar. Açlıkla ilgili. -1-
cūşā' <Ar. Geğirmek. -1-
cūbn <Ar. Süt keşiği, peynir. -2-
cüderī <Ar. Çiçek hastalığı. -15-
cühhāl <Ar. Bilgisizler, cahiller. Metinde bir ilaç adı. -1-
cüllāb <Far. Gül suyu. -69-
cülnār <Far. Nar çiçeği (*Punica granatum*). -4-
cümle <Ar. Bütün, hep. -49-
cünd-i bīdester <Far. Kunduz taşığı ve otu. -3-
cünūn <Ar. Delilik, delirme. -1-

cür'a <Ar. Yudum. -2-
cürāde <Ar. Sıyrıntı, sıyrılmış şey. -2-
cür'et <Ar. Cüret, cesaret. -1-
cüsse <Ar. Gövde, ceset, -1-
cüz' <Ar. Cüz, az miktar, biraz. -17-
cüzzām <Ar. Cüzam hastalığı. -2-

Ç

çabalaklık Çok hareket eden, gayret eden. -1-
çadır <Far. "dāne-i çadır" çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen bir zamk. -1-
çağır - Bağırmaq, haykırmak. -3-
çağna- Haykırmak, çığılık koparmak. -1-
çakra İnsan bedeninde buluna enerjiyi tüm vücuda dağıtan enerji noktaları. -1-
çalkala- Çalkalamak. -1-
çalkkoyun Sırt üstü. -3-
çanak Çanak. -5-
çapak Çapak. -1-
çapın- Hızlı hareket etmek, atılmak, saldırmak. -1-
çāre <Far. Çare, çözüm. -4-
çāy Dereden küçük, ırmaktan büyük akarsu. -4-
çek - Çekmek, ilaç sürmek, herhangi bir nesneyi tedavi amacıyla bir organa çekmek. -20-
çekdür -Birini sıkıntılı duruma sokmak, içinden çıkılmaz duruma düşürmek. -1-
çekil- 1. Çekme işi yapılmak. 2. Geri gitme, ricat etme. -2-
çekirdek Çekirdek, öz. -21-
çenber <Far. Çember. -1-
çeñe Çene, uç, taraf. -1-
çeyne - Çiğnemek. -4-
çeynen - Çeynenmek. -1-
çibān Çıban. -13-
çığ - *bk. çık-* -1-
çığar - Çıkarmak. -1-
çık - Çıkmak, belirlemek. -76-
çıkār - Çıkarmak. -33-
çımķış - Ürpermek. -2-
çınār <Far. Çınar ağacı (*Platanus*

orientalis)-1-
çıntıyānā <Lat. Çentiyana otu, yılan otu (*Gentiana lutea*). -2-
çiçek Çiçek hastalığı. -6-
çil Bir çeşit keklik. -19-
çİNİ <Far. Çinle ilgili, Çine ait olan. -2-
çirkin <Far. Çirkin. -1-
çitlemük Kara ağaç gillerden, düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çıtlık, menengiç (*Celtis australis*). Bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi. -2-
çiz - Çizgi biçimde yaralamak. -1-
çizil - Çizme işine konu olmak, yaralanmak. -1-
çok Çok. -128-
çök - Çökmek, tortu dibe inmek. -4-
çökelek Tortu. -1-
çölmek Çömlek. -1-
çömlek Çömlek. -1-
çöp Çöp. -1-
çukur Çukur. -3-
çukurlan - Çukurlanmak. -4-
çürçöp Çer çöp. -1-
çün <Far. Gibi, madem ki, nasıl, için, çünkü. -9-
çürü - Çürümek. -3-
çürük Çürük, çürümüş. -1-

D

da De, da, dahi, bile. -3-
dāfi' <Ar. Uzaklaştıran, def eden. -1-
dañı dahi, da, de, daha, hâlâ, hem, ve, yine. -412-
dāñıliyün <Ar. Bir tür merhem. -9-
dāñil <Ar. İç, içeri. -17-
dāñilī <Ar.-Far. İçle ilgili, içe ait olan. -1-
dā'-ı fīl <Far. Fil hastalığı, ayak şişmesi (*Elephantiasis*). -2-
dā'-ı şa'leb <Far. Saç ve sakal dökülmesi şeklinde görülen bir hastalık. -2-
dā'im <Ar. Devamlı, sürekli. -16-
dā'imā <Ar. *bk. dā'im*. -8-

- dā'ire** Ar. Dönen, devreden bir humma türü. -15-
- dāne** <Far. Tane, tohum. -53-
- dāne çadır** <Far. Çadruşağı bitkisi ve bundan elde edilen bir zamk (*Dorema ammoniacum*). -1-
- dāniķ** <Far. Dirhem'in altıda biri değerinde bir ağırlık ölçüsü. -17-
- dār-ı fūlfūl** <Far. Baş biberi, uzun biber (*Piper longum*). -2-
- dārçinī** <Far. Tarçın. -9-
- dē -** Demek, söylemek. -183-
- de** De, da, dahi, bile. -1-
- def'** <Ar. Savmak, def etmek. -30-
- def'a** <Ar. Kere, kez, defa. -19-
- def'at** <Ar. Birden fazla kez. -4-
- def'āt** <Ar. *bk. def'at*. -1-
- def'aten** <Ar. Bir defada, birden. -12-
- defn** <Ar. Gömme, gömülme. -1-
- defnel** <Gr. *bk. defni*. -3-
- defni** <Gr. Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik, defne (*Laurus nobilis*). -2-
- def'u'l-fuzūl** <Ar. Gereksiz olanları def etme, atma, çıkarma. -1-
- deg -** Değmek, yetişmek, erişmek. -5-
- degin** Kadar, dek. -1-
- degirmi** Değirmi, yuvarlak. -2-
- degme** 1. Her, her bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele. -1-
- degşür -** Değiştirmek. -2-
- degül** Değil. -73-
- degür -** Ulaştırmak, değıdirmek. -1-
- degürt -** Ulaştırmak, değıdirmek. -1-
- degzin -** Devretmek, çevrilmek, dönmek, dolaşmak. -3-
- dehen** <Far. Ağız. -1-
- del -** Delmek. -1-
- delā'il** <Ar. Deliller, kanıtlar. -1-
- delālet** <Ar. Delil olma. -80-
- delīl** <Ar. Hastalık delili, kanıtı. -15-
- delin -** Delinmek. -2-
- delük** Delik. -3-
- dem** <Ar. Kan. -17-
- demāmīl** <Ar. Ciltte kızıl ve iltihaplı çibana sebep olan bir hastalık. -3-
- demevī** <Ar. Bünyesinde dört unsurdan biri olan kan maddesinin baskın olması, kanlı mizaç. -15-
- demir** Demir. -1-
- deñiz** Deniz, derya. -1-
- deñlü** Kadar, denli. -13-
- depe** Başın üst, kafatasının iki kulak arasında kalan bölümü. -1-
- der** Ter. -1-
- derece** <Ar. Derece, ölçü, mertebe. -3-
- deri** Deri. -10-
- deriñ** Derin. -17-
- derle -** Terlemek. -14-
- derlet -** Terletmek. -1-
- deste** <Far. Demet, tutam. -6-
- destere** Testere. -1-
- deş -** Deşmek. -21-
- deşil -** Deşilmek. -4-
- devā** <Ar. İlaç. -28-
- devālī** <Ar. Damar hastalığı, varis. -1-
- devām** <Ar. Devam, sürdürme. -2-
- deve** Deve. -5-
- devir** <Ar. Dönme, dönüş. -1-
- devlenceç** Çaylak türünden bir alıcı kuş. -1-
- devr** <Ar. *bk. devir*. -10-
- devşür -** Derlemek, toplamak, bir araya getirmek. -1-
- dıķķ** <Ar. İnce ağırı, erime hastalığı, verem. -23-
- dıķķıyye** <Ar. *bk. dıķķ*. -1-
- dış** Dış. -1-
- dīb** Dip, kök. -46-
- dīk-ber-dīk** <Far. Sıçanotu, farekulağı. (*Anagallis arvensis*). -2-
- dil** (I) Dil, tat alma organı. -13-
- dil** (II) Konuşma sistemi, lisan. -1-
- dile -** Dilemek, istemek. -1-
- dilen -** Dilemek, istemek. -1-
- dilkü** Tilki. -2-
- dimāğ** <Ar. Beyin. -8-

dinçel - Ayakta durmak, ayağa kalkmak. -2-
dinçlen - Dinlenmek. -2-
dirhem <Ar. (Dirhem) Okkanın dört yüzde biri. -676-
diri - Diri, canlı. -4-
dirşün - Çalışmak, çabalamak, sebat etmek. -1-
diş - Diş. -7-
dişle - Dişlemek, ısırarak. -1-
ditre - Titremek. -46-
ditret - Titretmek. -1-
dīvār <Far. Duvar. -6-
diz - Diz. -12-
dizil - Dizilmek, sıraya konmak. -1-
doğuzuncu Dokuzuncu. -1-
dög - Dövmek, ezmek. -85-
dögül - Dövülmek, ezilmek. -16-
dök - Dökmek. -26-
dökül - Dökülmek. -8-
dön - Dönmek, dönüşmek, bulanmak, altüst olmak. -7-
dörd *bk. dört.* -2-
dörder Dörder. -5-
dördüncü Dördüncü. -22-
dört Dört. -50-
döşe - Döşemek, yerleştirmek. -6-
döşek Döşek. -3-
du'ā <Ar. Dua. -2-
dūd <Ar. Kurt, böcek. -1-
dūdī <Ar. Kurda, böceğe ait, onlarla ilgili. -2-
duḥānī <Ar. Dumanla ilgili olan, dumana ait. -2-
duḥūl <Ar. İçeri, içine girme. -2-
dur - Durmak. -1-
dübīlāt <Ar. *bk. dübīle.* -1-
dübīle <Ar. İrinli küçük tümör. -7-
dübīlī <Ar. Tümör ile ilgili, tümöre ait. -1-
düglek Ham kavun, kelek. -4-
dühn <Far. Yağ. -3-
dühniyyet <Far. Yağ ile ilgili. -1-
dülb <Ar. Çınar. -1-
dümmel <Ar. Büyük kan çıbanı. -3-

dürd <Far. Tortu, posa. -3-
dürlü Türlü, çeşitli. -10-
dürrāc <Ar. Keklik cinsinden, eti gevrek bir kuş, çil kuşu, turac kuşu. -14-
dürt - Sürmek, ilaç/merhem vb. nesnelere sürtmek. -16-
dürtün - İlaç, merhem vb. sürünmek. -1-
düsme <Ar. Toz bulaşmamış olan nesne. -1-
düsümet <Ar. Yağın bulaştığı ve yağlı şeyin halidir. -1-
düş - Düşmek, azalmak. -6-
düş - Düş, rüya. -1-
düşür - Düşürmek, azaltmak. -4-
düt - Tütmek, duman veya buhar çıkarmak. -1-

E

ebdān Bir kitap adı. ' *taḫvīm-i ebdān* ' -4-
ebedī <Ar. Sonsuz. -1-
ebegümeci Bir ot adı, ebeğümeci. (*Malva sylvestris.*) -2-
ebemgümeci *bk. ebeğümeci* -2-
ebḥer <Ar. Kalpteki atar ve toplar damar. -3-
ebḥire <Ar. Buğular, dumanlar. -2-
eblağ <Ar. En fasih ve dolgunluk derecesine çok yakın olan. -1-
ebred <Ar. Daha (en, pek) soğuk. -1-
ebū 'alī Hekim adı. -1-
ebū mansūr Hekim adı. -1-
ebvāb Ar. Kısımlar, bölümler. -1-
ebyaz <Ar. Beyaz. -34-
ebyazū'l-levn <Ar. Beyaz renkli olma, yüzün renginin beyaz olması. -2-
ecel <Ar. Hayatın sonu, ecel. -1-
ecl <Ar. Sebep, neden. -1-
ecsām <Ar. Cisimler, nesnelere. -5-
eczā <Ar. Ecza, ilaç ham maddesi. -4-
edḥān <Ar. Yağlar. -2-
edḥine <Ar. Dumanlar. -1-
édin - Edinmek, kendini bir şeye sahip kılmak. -7-
ednā <Ar. Pek aşağı, en bayağı. -3-

- edvār** <Ar. Devirler, zamanlar. -3-
- edviyye** <Ar. İlaç, ilaçlar. -38-
- efā'ī** <Ar. Engerek, yılanı. -1-
- ef'āl** <Ar. Filler, eylemler. -10-
- efsān** ?-1-
- efšān** <Far. Saçan, serpen dağitan. -1-
- efvāh** <Ar. Ağızlar, menfezler, ağza benzeyen her türlü delik. -4-
- efyūn** <Gr. Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde, afyon. -4-
- efzāl** <Ar. Daha faziletli, üstün. -3-
- eger** <Far. Eğer. -465-
- egerçi** <Far. *bk. eger*. -7-
- egir** <Gr. Karın ağrısında kullanılan bir kök, kasıkotu, azakereği (*acorus calamus*). -3-
- eglen** - Beklemek, kalmak, durmak. -2-
- egri bügri** Eğri büğrü. -1-
- eḥadd** <Ar. Daha (en, pek) keskin. -1-
- eḥaṣṣ** <Ar. En hususi. -1-
- ehl** <Ar. Sahip, malik, bir işte maharetli. -1-
- ek** - Ekmek, serpmek. -11-
- eḳall** <Ar. En az, en aşağı. -2-
- ekber** <Ar. En büyük, en yüce. -1-
- ekḫel** <Ar. Ortadamar, kolun iç tarafındaki anadamar. -4-
- ekkāl** <Ar. Çok yiyen, obur. -2-
- ekle** - Ekleme, katmak. -1-
- eklem** Vücut kemiklerinin uç uca veya kenar kenara gelip birleştiği yer, mafsal. -1-
- ekṣer** <Ar. Daha çok, daha ziyade. -68-
- ekṣeriyye** <Ar. çok defa olarak, çok zaman, sık sık. -1-
- eksil** - Eksilmek, azalmak. -2-
- eḳsil** - *bk. eksil*. -1-
- eksücek** Eksikçe. -1-
- ekṣi** Ekşi. -31-
- ekṣilik** Ekşilik. -1-
- el** El. -41-
- ël** Ülke, yurt. -1-
- el-ḥabbetü'l-ḥazra** <Ar. Bittim, sakız ağacının meyvesi. Türkçe meneviş derler. -1-
- el-ilāc** <Ar. İlaç. -1-
- el-levn** <Ar. renk, boya -1-
- el-bābü's-ṣānī** <Ar. İkinci kısım. -1-
- elbette** <Ar. Kati olarak, mutlaka, eninde sonunda. -6-
- ele** - Elemek, elekten geçirmek. -21-
- elek** Elek. -4-
- elem** <Ar. Acı, sıkıntı, üzüntü. -5-
- eles** - Ulaşmak, yetişmek, tutmak. -1-
- elḥān** <Ar. Nağmeler, ezgiler. -2-
- elli** Elli. -6-
- eḷtaf** <Ar. İyi muameleler, iyilikler. -1-
- elvān** <Ar. Renkler, çeşitler. -1-
- elyen** ?-1-
- em** - Emmek. -1-
- em'ā** <Ar. Bağırsak. -2-
- emīn** <Ar. Emniyet sahibi, emniyetli, güvenilir, emin. -11-
- emir** <Ar. *bk. emr*. -1-
- emlec** <Ar. Hindistan'a mahsus devâyî bir meyve, amlacotu (*Phyllanthus emblica*). -4-
- emlīsī** <Ar. Tatlı, hoş, onlarla ilgili. -1-
- emm** <Ar. Kasetmek. -1-
- emr** <Ar. Emir, buyruk, iş. -36-
- emrāz** <Ar. Hastalıklar, marazlar. -30-
- emṣāl** <Ar. Örnekler, benzerler. -12-
- emvāc** <Ar. Dalgalar. -1-
- emzür** - Emzirmek. -1-
- enār** <Far. Nar (*Punica granatum*). -40-
- enāreyn** <Far.-Ar. İki nar, ekşi ve tatlı nar. -4-
- enberbārīṣ** <Far. Nar (*Punica granatum*). -8-
- encere** <Far. Vücuttaki kaşıntılı döküntüler, kurdeşeni. -1-
- encīdān** <Ar. Kasnı denilen ilacın yapıldığı bir ağaç. -1-
- endām** <Far. Organ. -2-
- enderḥūn** <Far.<Gr. Terkip adı. -2-
- eṇek** Çene. -1-
- enfa'** <Ar. Daha faydalı, en faydalı. -3-
- engeç** Yengeç. -6-
- engerek** Engerek yılanı. -1-
- enīsūn** <Far. <Gr. Anason (*Pimpinella anisum*). -10-

- enşa'** <Ar. Doğruyu göstermek, söylemek, eda etmek. -1-
- enşe** Ense, arka. -3-
- enşeb** <Ar. Daha (en, pek) münasip, uygun. -2-
- enşîn** <Ar. Erkeklik organları; haya ve zeker. -1-
- envā'** <Ar. Çeşitler. -3-
- envā'î** <Ar. Çeşitli, türlü. -1-
- enzürüt** <Far. Göz otu. -1-
- eraşsiyye** <Ar. Sık dişlilik. (?) -1-
- erba'** <Ar. Dört sayısı. -3-
- ercāde** <Ar. 'zab'a-i ercāde' İntak kurdu. -1-
- eri -** Erimek. -2-
- erin -** Erinmek. -1-
- eriş -** Ulaşmak, olgunlaşmak. -3-
- erit -** Eritmek. -27-
- erkān** <Ar. Temeller, esaslar, destekler. -1-
- erken** Erken. -1-
- ermenî** Ermeni. -22-
- erte** Sabah bir şeyin sonrası. -1-
- erük** Erik ağacı ve meyvesi (Prunus domestica). -49-
- ervāh** <Ar. Ruhlar. -11-
- es -** Esmek. -1-
- esbāb** <Ar. Sebepler. -6-
- esbāb-1 'alāmāt** Kitap ismi *bk. esbāb-1 'alāmāt şāhibi*. -1-
- esbāb-1 'alāmāt** Kitap ismi. -6-
- eşer** <Ar. İz, belirti. -8-
- eşere** <Ar. Anlatılan ilm-i kelamın sonu, neticesi. -2-
- esfel** <Ar. En aşağı. -1-
- eşhan** <Ar. Sıcak, ısıtılmış. -3-
- esîr** <Ar. Tutsak, düşkün, vurgun. -1-
- eski** Eski, müzmin. -6-
- eslem** <Ar. En iyi, en selim. -8-
- eşnāf** <Ar. Çeşitler, cinsler. -4-
- esne -** Esnemek. -2-
- esved** <Ar. Siyah, kara. -6-
- esvedü'l-levn** <Ar. Yüzün siyah renkte alması. -1-
- eşek** Eşek. -6-
- eşele -** Eşelemek. -1-
- eşid** Eşit, -5-
- eşref** <Ar. En şerefli. -1-
- eşribe** <Ar. İçilecek şeyler, içkiler. -1-
- eşyā** <Ar. Eşya, şeyler. -1-
- êt -** Etmek, yapmak. -2132-
- et** Et. -89-
- eṭ'am** <Ar. Yemekler. -1-
- êtdür -** Ettirmek, yaptırmak. -2-
- eṭfāl** <Ar. Çocuklar. -2-
- eṭibbā** <Ar. Tabipler. -6-
- etlü** Etli. -1-
- etmek** Ekmek. -4-
- eṭrāf** <Ar. Taraflar, etraf. -24-
- etrünc** <Far. *bk. turunç*. -1-
- e'üzü billah min-emsāl haze'l ef'āl** <Ar. O gibi örneklerden Allah'a sığınırım. -1-
- ev** Ev. -11-
- ev'ace** <? Hacamat yapmak. -1-
- evāhir** <Ar. Sonlar, son zamanlar. -2-
- evā'il** <Ar. Başlar, ilk günler. -5-
- evāsıṭ** <Ar. Orta, orta yer. -1-
- evcā'** <Ar. Ağrılar. -5-
- ev'ıye** <Ar. Damarlar. -1-
- evkāt** <Ar. Vakitler. -11-
- evlā** <Ar. En iyi, en uygun, öncelikli. -4-
- evrām** <Ar. Veremler, şişler, şişikler. -24-
- evşat** <Ar. Ortalar. -1-
- evṭār** <Ar. İhtiyaçlar, lüzumlu olan şeyler. -1-
- evṭār** <Ar. Vücutta bulunan kirişler. -1-
- evvel** <Ar. Önce, ilk, birinci, öncelikle. -52-
- evvelā** <Ar. Birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce. -13-
- evvelī** <Ar.-Far. Birinciye ait, öncekiyle ilgili. -3-
- ey(i)t-** Söylemek, demek. -150-
- eyle -** Yapmak, etmek. -578-
- eymen** <Ar. Sağ taraftaki, sağda olan. -1-
- eyü** İyi. -97-
- eyyām** <Ar. Günler. -29-
- ez -** Ezmek. -27-
- ezā** <Ar. İncinme, can yakma. -1-
- eždād** <Ar. Zıt, karşıt. -1-

ezdür - Ezdirmek. -1-

ezil - Ezilmek. -1-

F

fā'ide <Ar. Fayda, menfaat. -14-

fā'ire <Ar. Bir tür nöbetli humma. -1-

fāka <Ar. Eksiklik, yoksunluk. -1-

fākihe <Ar. Yemiş, meyve. -24-

faķir <Ar. 1. Bendeniz. -4-

fa'l <Ar. İşlemek, yapmak. -6-

fālic <Ar. Felçli, felç hastası. -6-

fāniz <Far. Beyaz şeker, peynir şekeri. -1-

farāsiyūn <Ar. Yabani pırasa, dağ pırasası
(*Marrubium alysson*).-2-

fāriğ <Ar. Rahat, huzurlu. -2-

fārisī <Far. Farsça, acemce, İran ile ilgili,
İran'a ait. -11-

fārisīyye bk. *fārisī* -1-

farķ <Ar. Ayrıcalık, ayrılık, başkalık. -7-

faşd <Ar. Kan alma. -61-

fāsid <Ar. Bozan, bozucu. -19-

faşl <Ar. 1. Bölüm 2. Dört mevsimden her
biri. -41-

fātir <Ar. Durgun, gevşek. -1-

fayķarā <Gr. Acı. -4-

fazla <Ar. Fazla, artık. -2-

fazliyye <Ar. Fazlalık, çokluk. -1-

febihā <Ar. Ne ala, ne güzel, öyle olsun. -1-

fecācet <Ar. Hamlık, çiğlik. -1-

fehmi <Ar. Anlama, anlayış, idrak. -1-

felāfūlī <Ar.-Far. Bir macun adı. -2-

feldefiyūn <Gr. Bir deva adı. -3-

fem <Ar. Ağız. -2-

fer' <Ar. Budak, dal, tomurcuk. -2-

ferah <Ar. Ferah, rahatlık veren. -3-

ferāric <Ar. Piliçler. -2-

ferc <Ar. Yarık. Kadın cinsel organı. -1-

ferfiyūn <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde
edilen tıbbi bir zamk (*Euphorbia pepilis*). -5-

fesād <Ar. Bozulma, fasid olma. -5-

fesāfes <Far. Bö dedikleri böcektir, Türkçe
nohud bitisi. *'fesāfes ya'nī tahta bitisi ve haşır
biti'* -1-

feslegen <Far. Fesleğen, reyhan. -5-

feth <Ar. Fetih, tamamen ele geçirme.

Açma, açılma. -2-

fetret <Ar. İki nöbet arasında geçen zaman. -6-

fevād <Ar. Karaciğer, ciğer. -1-

fevāid <Ar. Faydalar, yararlar. -2-

fevākih <Ar. Meyveler, yemişler. -2-

fevhil <Ar. Kulak arkasında oluşan bezlerle
ilgili bir hastalık ismi. -1-

fevķ <Ar. Üst, üst taraf, yukarı, yukarısı. -2-

fevt <Ar. 1. Bir daha ele geçmemek üzere
kaybetme, elden çıkarma, kaçırma. 2. Ölüm. -7-

feyyāz <Ar. Feyiz, bereket ve bolluk veren. -1-

feyz <Ar. Bolluk, çokluk, verimlilik. -3-

fezā <Ar. Ucu bucağı bulunmayan boşluk,
dünyanın sonsuz olan genişliği. -2-

feza' <Ar. 1. Korkma, ürme. -2-

fınduk <Far. Fındık. -2-

fırşat <Ar. Fırsat. -1-

fıstuk <Far. Fıstık. -1-

fī-veca'ü'l-mafāsıl <Ar. Mafsal ağrılarında. -
1-

fī-hummāyatü'l-yevm <Ar. Humma
günlerinde. -1-

fī-mālāyes' Malayes'de. -1-

fi-tedbirü'n-naķiheyne <Ar. Hastalıktan yeni
çıkanların tedbirinde. -1-

fī-hummu'r-rub'u'l-dā'ire <Ar. 72 saatte bir
meydana gelen hummada. -1-

fikr <Ar. Fikir, düşünce, idrak. -1-

fīl <Ar. Fil. -2-

fi'l <Ar. İş, etki, fiil. -2-

fi'l-ķānūn <Ar. Kanunda. -1-

fi'l-cümle <Ar. Bütün, hepsi, tüm. -3-

fitil <Ar. Anüs, kulak, burun vb. organlara
konulan donmuş yağ kıvamında ve koni
biçiminde ilaç, fitil. -2-

fi'l-buħrān <Ar. Nöbet, kriz. -1-

fi'l-enzār bi'l-hāvādiş <Ar. Görünüşe
bakarak teşhisde bulunma. -1-

fi'l-hāl <Ar. Bu anda, şimdi. -3-

fi'l-intikāl min 'illeti ilā 'illetin āħiri <Ar.

Bir hastalığın başka bir hastalığa geçmesi -1-

fi'l-kānun <Ar. Kanunda. -1-
 fi'l-letāfet <Ar. Güzellikte, letafette. -1-
 fi'l-mübādīn <Ar. Belirtileri. -1-
 fi'l-vasaṭ <Ar. Ortada. -1-
 fulgāmūnī <Ar. Bir verem türü. -8-
 fulkamūnī <Ar. bk. fulgāmūnī. -2-
 fulūniyā-yı rūmī <Far. Terkip adı. -1-
 fulūs <Ar. Pullar, tanecikler, çekirdekler. -2-
 fuṣūl <Ar. Kısım, bölüm, mevsim. -2-
 fuḫulāt <Ar. bk. fuḫūl. -2-
 fuḫūl <Ar. Fazlalıklar, artık. -8-
 fūcā'eten <Ar. Apansızın. Birdenbire.
 Ansızın. Hiç beklenmedik anda. -1-
 fūfel <Ar. Fufal ağacı, arek hurma ağacı. -1-
 fūlfūl <Ar. Biber. -12-
 fūlfūl-mūne <Far. Biber ağacı kökü. -1-
 fūvāk <Ar. Hıçkırık. -3-

G

gādiyye <Ar. Gidici, giden, azalan. -3-
 gāfil <Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden. -3-
 gāfit <Ar. Koyunotu, kasikotu. -11-
 gāh <Far. Bazen, kimi zaman. -94-
 gāh-gāh <Far. Zaman zaman, vakit vakit. -1-
 gā'ib <Ar. Görünmeyen, yok olan. -1-
 gā'iş <Ar. Dalgıç. -1-
 gālaṭa İstanbul'da bir semtin adı. -1-
 gālāyān bk. gāleyān -2-
 gālebe <Ar. Galip gelme, yenme, üstünlük. -9-
 gāleyān <Ar. Kaynama, çalkanma, coşma, gāleyan. -7-
 gālib <Ar. Fazla, üstün, çok. -27-
 gālibā <Ar. Sağlam bir ihtimale göre, belki, görünüşe göre. -2-
 gālīz <Ar. Yoğun, kesif, yapışkan. -73-
 gālīze bk. gālīz -1-
 gālīzet <Ar. Yoğunluk, galizlik. -2-
 gālīzet bk. gālīzet -1-
 gālīz bk. gālīz -1-
 gām <Ar. Keder, tasa, kaygı, dert. -10-
 gām-gin <Ar. <Far. Gamlı kederli. -12-

gāmiyye <Ar. Kederle ilgili. -2-
 gānferyā <Ar. Bir hastalık ismi. -1-
 gānīmet <Ar. Çalışmaksızın ele geçen nimet, bolluk, kazanç. -1-
 gārgāra <Ar. Suyu, içilen ilacı veya herhangi bir sıvıyı boğazda oynatıp çalkalama. -2-
 gārḥ ?-1-
 gārīb <Ar. Tuhaf, şaşılacak, bambaşka. -4-
 gārībe <Ar. bk. gārīb -25-
 gārīkūn <Ar. Katran köpüğü. -9-
 gārīze <Ar. 1. Yaratılışa âit, doğuştan. 2. Vücudun iç kısımlarıyla ilgili. -2-
 gārīziyye <Ar. Vücudun iç kısımlarıyla ilgili. -32-
 gārḫ <Ar. 1. Suya batma, batma, batırma. 2. Boğulma, boğma. -3-
 gāşeyān <Ar. Gaşy olma, kendinden geçme. -2-
 gāşīyye <Ar. 1. Örtü, zar. 2. kıyamet. Bir humma türü. -1-
 gāşy <Ar. Kendinden geçme, bayılma. -20-
 gāvır <Ar. Dip, en alt. -2-
 gāvvaş <Ar. Dalgıç. -1-
 gāyet <Ar. Gayet, oldukça. -92-
 gāyeten <Ar. Son derece, çok fazla olarak. -2-
 gāyır <Ar. bk. gāyri. -29-
 gāyır <Ar. Başka, diğer. -36-
 gāyyā <Ar. Cehennemde bir kuyu. mec. Yüksek ateşlenmek. -1-
 gāzab <Ar. Dargınlık, kızgınlık, darılma, kızma, hiddet, öfke. -14-
 gāzabiyye <Ar. Öfkeyle ilgili olan. -1-
 gēce Gece. -30-
 geç - Geçmek. -28-
 gēç Geç. -5-
 geçil - Geçilmek. -1-
 geçür - Geçirmek. -3-
 gegir - Geğirmek. -1-
 gel - Gelmek. -95-
 genç Yaşı ilerlememiş olan, genç. -1-
 gend <Far. Pis koku, fena koku. -1-
 gendene <Far. Yabani pırasa, dağ pırasası, sarı çiriş. (*Allium porrum poireaci*). -1-

- geniş** Geniş. -2-
geniz Geniz. -1-
geñsek Gevşek, geniş. -3-
ger - Germek. -1-
gerçi <Far. Her ne kadar; ise de [eğerçi'nin kısaltılmışıdır.] -2-
gerek Gerek, ihtiyaç. -190-
gerek- Gerekmek. -5-
geril - Gerilmek. -4-
gerin - Gerinmek. -1-
getür - Getirmek. -19-
gèy - Giymek. -3-
geyik Geyik. -1-
gèysi Giysi. -1-
geyrek 1. Yumuşak kemik, kıkırdak. 2. Eğe kemikleri. -4-
gez - Gezmek. -1-
ğıbb <Ar. Nöbeti gün aşırı tutan sıtma. -22-
ğidā <Ar. Besin, gıda. -168-
ğidālan - <Ar.-Tr. Beslenmek. -1-
ğidā'iyet <Ar. Besleyici olma, besleyecilik. -1-
ğışā <Ar. Örtü, perde, zar, deri. -3-
ğışāvet <Ar. Körlüğü meydana getiren zar, katarakt. -1-
ğışyān <Ar. Mide bulantısı, kusmak. Baygınlık, koma hali. -1-
gibi Gibi. -365-
gici - Kaşınmak. -1-
giciş - Kaşınmak. -1-
giciyik Kaşıntı. -1-
gider - Gidermek, ortadan kaldırma. -50-
gine Gene, yine, tekrar. -1-
gir - Girmek. -41-
girdür Gridirmek. -1-
git- Gitmek. -92-
göger - Morarmak, yeşermek, bitki yapraklanması. -1-
gögüs Göğüs. -11-
gökçek Güzel, iyi. -10-
gölge Gölge. -3-
göm - Gömmek. -1-
gönül Gönül. -5-
gör - Görmek. -45-
göre Göre, nazaran. -30-
görül - Görülmek. -3-
görün - Görünmek. -3-
göster - Göstermek. -3-
götür - Götürmek. -3-
gövde Gövde. -5-
göyne - Yaranın çok fazla sızlaması. -1-
göyün - Yanmak, sızlamak, olgunlaşmak, kızarmak. -7-
göyündür - Yakmak, kızartmak, sızlatmak. -6-
göz Göz. -41-
ğuddevī <Ar. Vücutta en çok kasıkta, boyunda çıkan bezlerle ilgili olan. -5-
ğuded <Ar. Bezler. -3-
ğufrān <Ar. Affetme merhamet etme, yargılama. -1-
ğusl <Ar. Yıkama, gusül. -1-
ğuss <Ar. Zayıf, baygın. -3-
ğuşşa <Ar. Keder, tasa, kaygı. -1-
ğuşşalu <Ar. <T. Kederli. -1-
gügercin Güvercin. -4-
gül <Far. 1. Gül. 2. Çiçek. -65-
gülāb <Far. Gül suyundan yapılan bir tür şurup. -86-
gülbeşeker <Far. Gül kullanılarak yapılan bir tür macun. -35-
gümüş Gümüş. -1-
gün Gün. -227-
gündüz Gündüz. -7-
güneş Güneş. -2-
günlük Günlük ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk (*Liuidambar orientalis miller*). -4-
gürānī ?-1-
güvabiḥ <? Ekşi ve tuzlularla terbiye edilmiş nesnelere. -1-
güvāmīc <? bk. *güvabiḥ*. -1-
güvāmīḥ <? bk. *güvabiḥ*. -1-
güvle - Gürlemek, gürültü çıkarmak. -1-
güvegü Kekik. -1-
güz Güz, sonbahar, hazan. -6-
H
ḥabb <Ar. Hap, hap şeklinde ilaç. Tane. -

- 63-
- ḥabbāt** <Ar. Haplar. -1-
- ḥabbü'l-gār** <Ar. Defne yemişi (*Fructus Lauri, Lauraceae*)-1-
- ḥabbü'r-reşād** <Ar. Su teresi tohumu, acı tere tohumu (*Semen nasturtium officinale*). -1-
- ḥabbü'r-rummān** <Ar. Nar tohumu (*Semen punica granatum*)-3-
- ḥabbü'ş-şabr** <Ar. Sabır otu tohumu (*Semen aloe vera*)-1-
- ḥabbü's-sūrnċān** <Ar. Kestane tohumu. -1-
- ḥaber** <Ar. Haber, bilgi. -2-
- ḥabīş** <Ar. Kötü, pis. -7-
- ḥābis** <Ar. Hapseden, tutan. -1-
- ḥabs** <Ar. Tutma, zapdetme. -6-
- ḥabş** <Ar. Murdar, pis, kötü. -2-
- ḥacāmat** <Ar. Kan alma. -9-
- ḥācet** <Ar. İhtiyaç. -10-
- ḥācī paşā** Hekim adı. -2-
- ḥacm** <Ar. Hacim. Bir cismin kapladığı yer, cüsse. -4-
- ḥādd** <Ar. 1. Sınır, derece, nihayet, son. 2. Keskin, sivri. -61-
- ḥādde** <Ar. Sert, tesirli, keskin. -10-
- ḥader** <Ar. Uyuşukluk, uyuşma.-1-
- ḥādım** <Ar. Hadım. -1-
- ḥādī** <Ar. Doğru yolda, iyiye giden. -1-
- ḥādīd** <Ar. Demir, döküm demir. -1-
- ḥādīş** <Ar. Meydana gelen. -91-
- ḥāds** <Ar. Tahmin, seziş. -3-
- ḥafakān** <Ar. Izdırap, çarpma, vurma, 2. Yürek oynaması. -5-
- ḥafī** <Ar. Gizli, saklı. -3-
- ḥafīf** <Ar. Hafif, ağır olmayan, yeğni. -7-
- ḥaft** <Ar. Sakin olmak. -6-
- hafta** <Far. Hafta. -6-
- ḥakk** <Ar. 1. Gerçek, hakiki. 2. Allah, tanrı. -3-
- ḥakn** <Ar. Sütü tuluğa koyup cemeylemek ve sağıldıkça üzerine koymak ve meneylemek. -1-
- ḥāl** <Ar. Hal, durum. Şimdiki durum, şimdiki zaman. -27-
- ḥal** <Ar. Boşanma, akma. -1-
- ḥalāş** <Ar. Kurtulma, kurtuluş, selamete erme.Bitme. -43-
- ḥālet** <Ar. Hal, suret, keyfiyet. Takdir. -14-
- ḥālī** <Ar. 1.Gamsız, gairesiz, kayıtsız. 2. Boş. -26-
- ḥālīb** <Ar. Taze süt. -2-
- ḥālīş** <Ar. Katıksız, saf gerçek. -11-
- ḥalk** <Ar. Halk, yaratılanlar. -3-
- ḥalk** <Ar. Boğaz, gırtlak. -4-
- ḥalka** <Ar. Ortası boş yuvarlak şekil, halka. -2-
- ḥall** <Ar. Ezme, eritme, yumuşatma. -13-
- ḥalt** <Ar. Karıştırmak, bir şeyi bir şeye karıştırmak. -52-
- ḥām** <Far. Ham, olgunlaşmamış, işlenmemiş, pişmemiş.-11-
- ḥāmız** <Ar. Sirke gibi ekşi olan. Ekşiliği fazla olan, asit. -3-
- ḥāmil** <Ar. Yüklü, taşıyan. -1-
- ḥāmīle** <Ar. Hamile, gebe. -1-
- ḥāmīr** <Ar. Hamur. -3-
- ḥammām** <Ar. Hamam, banyo. -59-
- ḥamr** <Ar. Şarap, bade, mey. -8-
- ḥamra** <Ar. Daha, pek, çok kırmızı, kızıl. -2-
- ḥams** <Ar. Beş sayısı. -1-
- ḥanāzīr** <Ar. Sıracı adı da verilen bir tür çıban. -25-
- ḥandaḳūķī** <Ar. Yonca. -1-
- ḥanḳal** <Ar. Ebucehil karpuzu, acı elma, acı hıyar (*Citrullus colocynthis*). -7-
- ḥarāb** <Ar. Bozulmuş, harap.-2-
- ḥarāret** <Ar. Sıcaklık, ısı, hararet, vücut sıcaklığı. -180-
- ḥardal** <Ar. Hardal otu, ak hardal (*Snapis alba*) ve yabancı hardal (*Snapis arvensis*) olmak üzere başlıca iki türü bulunmaktadır. -9-
- ḥarekāt** <Ar. Hareketler. -2-
- ḥareket** <Ar. Hareket. -63-
- ḥārenzel** <Ar. Bir hastalık ismi. -1-
- ḥarf** <Ar. Tere tohumu. -3-
- ḥāric** <Ar. Dış, dışarı, hariç. -30-
- ḥāricen** <Ar. Hariçten, dıştan dışarıdan. -1-
- ḥāricī** <Ar. Harice, dışarıya mensup, hariçle

ilgili. -2-

ḥarīf <Ar. Sonbahar, güz. -1-

ḥarīr <Ar. Elek. -7-

ḥarīre <Ar. Şeker, un veya nişastadan yapılan bir tür tatlı. -2-

ḥārr <Ar. 1. Yakıcı, sıcak, kızgın. 2. Coşkulu, harareti. -61-

ḥāş <Ar. Saf, arı, gerçek. -2-

ḥasā <Ar. Bulamaç. -3-

ḥaşar <Ar. Soğuk, berd. -1-

ḥaşaviyyet ?-1-

ḥaşbe <Ar. Kızamık hastalığı. -12-

ḥaşef <Ar. Vücutta çıkan küçük basurlar. -2-

ḥasek <Ar. Demirdikeni, demir bıtırığı, çobançökerten (*Tribulus terrestris*). -1-

ḥāşıl <Ar. Meydana gelen şey. -25-

ḥāşıra <Ar. Boş böğür. -1-

ḥaşır <Ar. Hasır. -1-

ḥaşiyyet <Ar. Güç, kuvvet. -1-

ḥaşr <Ar. Darlık ve sıkıntı. -2-

ḥassās <Ar. Hassas, çok hisseden. -7-

ḥasta <Far. Hasta, rahatsız. -2-

ḥastalık <Far.< T. Hastalık. -2-

ḥāşā <Ar. Beyaz kekik, zambur (*Thymus capitatus*). -4-

ḥaşerāt <Ar. Haşereler, küçük böcekler, yılan, akrep, örümcek vb. hayvanlar. -1-

ḥaşḥāş <Ar. Haşhaş (*Papaver somniferum*). -21-

ḥaşnet ?-1-

ḥaṭā <Ar. Yanlışlık, yanılma. -5-

ḥaṭar <Ar. Tehlike. -13-

ḥaṭarlu <Ar. <T. Teklikeli. -4-

ḥaṭar-nāk <Ar. <Far. Tehlikeli korkulu, korkunç. -1-

ḥātīme <Ar. Son, nihayet, en sonunda. -1-

ḥattā <Ar. Hatta, fazla olarak, kadar, bile, dahi, hem de. -27-

ḥātūn ṭuzluġı Hatuntuzluğu, dikenüzümü otu. -6-

havān <Far. İçinde çeşitli şeylerin dövülüp ufalandığı ağaç, mâden veya taştan yapılmış çukurca kap, havan. -6-

ḥāvan <Far. bk. *havān*. -2-

ḥavf <Ar. Korku. -16-

ḥāvī <Ar. bk. *ḥāvī-i kebīr*. -7-

ḥāvī -i kebīr Eski bir tıp kitabının adı. -8-

ḥāya <Far. Taşak, testis. -5-

ḥayalāt <Ar. Hayaller, düşler. -1-

ḥayaşiiyyet <Ar. Korku halinde sızlanma. -1-

ḥayırlu <Ar. <T. Hayırlı. -2-

ḥayl <Ar. Kuvvet, güç. -1-

ḥayli <Far. Hayli, çok fazla. -4-

ḥayr <Ar. Hayır, iyilik. -2-

ḥayret <Ar. Şaşkınlık, hayret, ne yapacağını bilememek. -1-

ḥayşal <Ar. Patlıcan. -2-

ḥayvān <Ar. Hayvan. -3-

ḥayvānī <Ar.-Far. Hayvanla ilgili, hayvana ait. -5-

ḥayvānīyye <Ar. Hayvanla ilgili, hayvana ait. -3-

hayy-ı 'ālem <Ar. Kaya kuruğu (*Rhodiola rosea*). -1-

ḥayz <Ar. Bir tür sancı. Kolera hastalığı. Adet olma, regl olma. -5-

ḥazer <Ar. Çekinme, zarar verebilecek şeyden kaçınma. Korunma. -33-

ḥāzık <Ar. Maharetli, işinin ehli. -2-

ḥāzır <Ar. Hazır. -4-

ḥāzm <Ar. Sindirim. -12-

ḥāzret <Ar. Saygı, sayma için büyüklere verilen unvan. 'akşemse'd-dīn ḥāzretleri' -1-

hedyān <Far. Saçmalama, boş söz, sayıklama. -5-

ḥekīm <Ar. Hekim, tabip, doktor. -14-

helāk <Ar. Yok olma, ölme. -18-

ḥelezūn <Ar. Kabuklu sümüklü böcek. -1-

helīle <Far. Helile otu, ağaç kavunu (*Terminalia*). -15-

helīlec <Ar. Helile otu, ağaç kavunu (*Terminalia*). krş. helīle. -27-

ḥelvā <Ar. Helva. -3-

hem <Far. Hem, ve daha. -12-

hemān <Far. Hemen, derhal. -31-

hemm <Ar. Kaygı. -3-

- henüz** <Far. Henüz, daha. -6-
- hep** <Far. Hep, hepsi, her zaman. -1-
- her** <Far. Her. -228-
- herāciyyü'l-cevher** <Ar. Veba hastalığında koltuk altında veya kasıkta çıkan çıban, yumurcak. -1-
- her-cent** <Far. Her ne zaman. -1-
- herhâlde** <Far. T. Büyük bir ihtimalle -1-
- herise** <Ar.1. Keşkek denen yemek çeşidi. 2. Püre -3-
- hevā** <Ar. Hava. -39-
- hevāyī** <Ar. Nefis ve şehvetine mağlup olmakla ilgili. -1-
- heybe** <? Kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba. -1-
- heybet** <Ar. Korku ile saygı duygularını birden uyandıran hal veya gösteriş. -2-
- heyecān** <Ar. Coşma, coşkunluk, heyecan. -10-
- hey'et** <Ar. Şekil, suret, görünüş. -1-
- hey-ü fāriḳūn** <Ar.-Far. Yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (*Erythraea centaurium*). krş. ḳaṅṅariyūn -1-
- hıfz** <Ar. Saklama, koruma, ezberleme. -8-
- hılāf** <Ar. Karşı, zıt. -2-
- hılt** <Ar. Karışım, besinlerin midede sindirildikten sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve sevda (kara safra) maddelerinden her biri. -73-
- hıltīt** <Ar. Kadiağacı, şeytanboku (*Ferula assa-foetida*). -4-
- hıltiyye** <Ar. bk. hılt. -1-
- hıltiyyet** <Ar. Hıltla ilgili. -1-
- hılt-kān** <Ar. <Far. Hıltlar. -1-
- hımār** <Ar. Eşek. -1-
- hımnā** <Ar. Kına ağacı (*Lawsonia inermis*), kına. -4-
- hınzīr** <Ar. Domuz. -2-
- hırḳa** <Ar. Kalın kumaştan yapılmış pamuklu bir giyecek, hırka. -1-
- hırrīf** <Ar. Acı krş. mürr. -1-
- hışrım** <Ar. Koruk, üzüm koruğu. -1-
- hıtmī** <Ar. Ebegümebine benzeyen, ondan daha büyük bir çiçek olup kök ve çekirdekleri hekimlikte kullanılır, Hatmi (*Athaea officinalis*). Hatem çiçeği. -15-
- hıyār** <Ar. Hıyar, salatalık (*Cucumis sativus*). -26-
- hıyāreyn** <Ar. İki hıyar. Metinde hıyar ve acur. -4-
- hıyārşenber** <Ar. Hıyarçember, acur (*Cassia fistula*). -33-
- hıcāb** <Ar. Göğüs ile karnı ayıran ince ve geniş zar. -1-
- hıcāz** <Ar. Arap yarımadasında Mekke ve Medine'nin bulunduğu ülke. -1-
- hıç** <Far. Hiç. -16-
- hıddet** <Ar. Öfke, kızgınlık, dargınlık, hışım. -25-
- hıkāyāt** <Ar. Hikayeler. -1-
- hıkāyet** <Ar. Masal, hikaye. -1-
- hıkmet** <Ar. Sebep. -1-
- hılāf** <Ar. Karşı, zıt. -8-
- himmet** <Ar. Çaba, gayret. -4-
- hın** <Ar. An, vakit, zaman, sıra. -2-
- hindī** Hintli, Hindistan'a ya da Hintlilere ait, orayla veya onlarla ilgili. -45-
- hindibā** <Ar. Acıkıcı, acikulak, yaban marulu. (*Cichorium endiva*). -69-
- hınen** <Ar. Zamanca, vakta, vakitçe, zaman olarak. -1-
- hipokrātīs** Hekim adı. Tıbbın babası; Hipokrat. -1-
- hıri** <Ar. Şebboy (*Flos chirenti cheiri*). -1-
- hıss** <Ar. Duyma kuvveti, duygu. -3-
- hōd** <Far. Kendi. -4-
- horāsān** Horasan, İranın doğusunda bir bölge. -1-
- hōros** <Far. Horoz. -1-
- horos** <Far. bk. hōros -1-
- hōş** <Far. Hoş, güzel. -15-
- hōş-āb** <Far. Hoşaf, komposto. -6-
- hüb** <Far. Güzel. -4-
- huduṣ** <Ar. bk. huduṣ. -1-
- huduṣ** <Ar. Yeniden meydana gelme.

Sonradan peyda olma. Yok iken vücuda gelme. -19-
hukne <Ar. Makattan ilaç şırınga etme, lavman. -18-
huld <Ar. Gözsüz köstebek. -1-
hūlmcān <Far. Havlinca otu (*Galanga officinalis*). -1
hulv <Ar. Tatlı, şirin. -3-
humhum <? Ebe gümece, hubbazi. -2-
humma <Ar. Başta sıtma olmak üzere ateşli hastalıklara verilen genel ad. -312-
hummaş <Ar. Nohut. -1-
hummayāt <Ar. Humma türü hastalıklar. -25-
hummaż <Ar. Kuzukulağı otu (*Rumex acetosella*). -8-
humre <Ar. 1. Yılancık hastalığı, alazlanma. 2. Kızılık, kırmızılık. -5-
humret <Ar. Kırmızılık, kızarıklık. -18-
humūzet <Ar. Ekşilik, kekrelilik. -1-
hunnāk <Ar. Boğmaca. -4-
hurāc <Ar. Çıban. -12-
hurācāt <Ar. Çıbanlar. -6-
hurkat <Ar. Yangın, yanma, yanıklık. Bir çeşit çıban. -4-
hurūc <Ar. Çıkış, ayaklanma. -2-
huşūl <Ar. Peyda olma, hasıl olma, meydana gelme. -3-
huşūlen Peyda olma, ortaya çıkma yönünden. -1-
huşūmet <Ar. Hasımlık, düşmanlık. -1-
huşūşen <Ar. Hususi olarak, hele, ayrıca. -48-
huşyeteyn <Ar. Hayanın çifti, çift haya, taşakta bulunan yumurtalar. -1-
huşkrīş <Far. bk. *huşk-rīşe* -1-
huşk-rīşe <Far. Ciltte bir yerin kangren olarak kuru bir kabuk halinde kalması. -3-
huşūnet <Ar. Haşinlik, sertlik. -3-
huţūţ <Ar. Çizgiler. -2-
huzaż <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç (*Cyperus rotundus*). -4-
hużūr <Ar. Rahat. -1-
hūdā <Far. Allah, tanrı. -1-

hūddāde <? Tavuk yavrusu. -1-
hūdhūd <Ar. Çavuşkuşu, ibibik. -1-
hükemā <Ar. Alimler, çok bilgililer. -1-
hükūm <Ar. Hüküm, karar, emir. -3-
hūsn <Ar. İyi, güzel. -5-
hūzn Ar. Hüzün, keder, sıkıntı. -2-

İ

ıccāş <Ar Erik ağacı ve meyvesi (*Prunus domestica*). krş. erük. -1-
ılıca Ilıca, ılık. -1-
ılıcağ Ilıkça, ılık gibi. -1-
ımmızgan - Uyku ile uyanıklık arası bir durumda bulunmak, uyuklamak. -1-
ımcğırık Hıçkırık. -1-
ırak Uzak. -1-
‘ırākī <Ar. Saf, temiz. -4-
‘ırk <Ar. 1. Kök. 2. Damar. -32-
‘ırku’n-nisā <Ar. Siyatik, kalça sinirlerinde oluşan ağrılı hastalık. -13-
ıрмаğ Irmak. -2-
ısfānah <Gr. Ispanak. -6-
ısfānah <Gr. bk. *ısfānah* -16-
ışıcağ Sıcak. -19-
ışır - Isırmak. -4-
ışırığı Vücutta yaygın, kırmızı lekeler çıkmasıyla kendisini gösteren mikroplu ve bulaşık bir hastalık. -1-
ışla - İslamak, ıslatmak. -5-
ışlāh <Ar. Düzeltme, ıslah etme. -6-
ışlak Islak. -1-
ışlan - İslanmak. -3-
ışlat - İslatmak. -12-
ıştılāh <Ar. İlim sözü, tabir, terim. -1-
ıtlāk <Ar. Bırakma, salma. -1-
ıtırifīl <Ar. Bir tür macun. -1-
‘ıtrıyyet <Ar. Güzel kokulu olma. -1-
ıztırāb <Ar. Acı, ızdırap. -13-

İ

i - İ- cevher fiili. -5-
i‘ānet <Ar. Yardım. -4-
‘ibāret <Ar. İbaret. -1-

- İbn-i ebū šādīk** Hekim adı. -1-
- ibridet** <Ar. Soğuk ve nemden kaynaklanan bir hastalık. -1-
- ibrīk** <Ar. Su koymaya yarayan kulplu kap, ibrik. -2-
- ibtidā** <Ar. 1. Başlangıç. 2. İlk, önce başta. -57-
- ibtidāen** <Ar. Başlangıç olarak, en önceden. -1-
- ibtidā'i** <Ar. İlk olarak, en önce. -2-
- īcāb** <Ar. Gerekme, gerek. -8-
- icābet** <Ar. Gerekliklik. -1-
- ictima'** <Ar. Toplanma. -1-
- ictināb** <Ar. Sakınma çekinme. -10-
- iç -** İçmek. -300-
- iç** İç, insanın ya da herhangi bir şeyin içi. -125-
- içerü** İçeri. -2-
- içkü** İçki. -8-
- içün** İçin. -26-
- içür -** İçirmek. -11-
- idmān** < Ar. Herhangi bir duruma veya bir şeye alışkanlık kazanma. -1-
- idrāk** <Ar. Anlayış, kavrayış, akıl erdirme. -4-
- idrār** <Ar. Sidik, bevl. Çokça akıtmak. -11-
- idrāriye** <Ar. *bk. idrār.* -1-
- ifnā** <Ar. Yok etme. -5-
- ifrāc** <Ar. Açılma, ayrılma. -1-
- ifrāt** <Ar. Aşırılık. -41-
- ifsād** <Ar. Bozmak. Azdırmak. Karıştırmak. -6-
- igen** Çok, gayet, pek, ziyade. -3-
- igle -** Hastalanmak, hastalık getirmek. -1-
- igne** İğne. -6-
- iğtisāl** <Ar. Yıkama. -1-
- iḥāde** <Ar. *bk. iḥāta.* -1-
- iḥāt** <Ar. *bk. iḥāta.* -1-
- iḥāta** < Ar. Kuşatma, sarma, çevreleme. -1-
- iḥdās** <Ar. Yeniden birşey yapmak, ortaya koymak, meydana koymak. -9-
- ihmāl** <Ar. İhmal, gereken önemi vermeme. -4-
- ihrāc** <Ar. Çıkarmak, dışarı atmak. -11-
- ihrāk** <Ar. Yakmak, yandırmak. -1-
- ihran** Hekim adı. -1-
- iḥsās** <Ar. Hissetme. -4-
- iḥšā** <Ar. Vücudun göbek, göğüs, bağırsak bölümleri. -3-
- iḥtibās** <Ar. Tutulma, tutukluk. -1-
- iḥtikān** <Ar. Kan toplanması. Şırınga kullanma. -6-
- iḥtilāc** <Ar. Çarpıntı, çarpma. Etlere gevşeyip büzülme. Havale nöbeti. -3-
- iḥtilāf** <Ar. Anlaşmazlık, uyuşmazlık, karışıklık. -11-
- iḥtilām** <Ar. Cinsel düş görme, düşte boşalma. -1-
- iḥtilāḫ** <Ar. Karışmak. -13-
- iḥtimāl** <Ar. İhtimal, olasılık. -6-
- iḥtimām** <Ar. Dikkatle, gayretle çalışma, özenle iş görme. -1-
- iḥtirāk** <Ar. Yanmak, tutuşmak. -16-
- iḥtirāz** <Ar. Sakınmak, çekinmek, kaçınmak. -9-
- iḥtiyāc** <Ar. İhtiyaç, zaruret, gerekliklik. -9-
- iḥtiyāt** <Ar. Sakınma, tedbirli, tedarikli bulunma. -2-
- iḥyā** <Ar. Canlandırma, yeniden, yeniden kuvvetlendirme. -1-
- iḫdām** <Ar. Gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma. -2-
- iki** İki, iki sayısı. -137-
- ikinci** İkinci. -21-
- ikişer** İkişer. -3-
- iklīl** <Ar. Tüveyç, taç, taca benzer bitkilerde taca benzer bazı şeyler için kullanılan tabir. -10-
- iklīm** <Ar. Bir ülke veya bölgenin ortalama hava koşullarıyla beliren durumu. 2. Ülke, diyar. -1-
- iklīmiyā** <Gr. Bakır, gümüş ve altın gibi madenlerin eritilmesi sırasında meydana gelen köpük, çökeklere ve posalara verilen ad. -1-
- iktisār** <Ar. Sözü kısa kesmek. Kısaltmak. -3-
- iktizā** <Ar. Lazım gelme, gerekme. -2-
- īlāc** <Ar. İlaç, deva. -220-

‘ilācu’l-hāliş <Ar. Saf, katıksız ilaç. -1-
‘ilācü’l-demevī <Ar. Kan ilacı. -1-
ile İle. -4-
ilet - İletmek, ulaştırmak. -11-
ilhāh <Ar. Zorlamak, ısrar etmek. -1-
ilik İlik, kemik iliği. -5-
ilk İlk, birinci. -2-
illā <Ar. Olmadığı suretle, mutlaka, illa, meğer, aksi halde, ne olursa olsun, ancak. -54-
‘illet <Ar. Hastalık. -33-
iltifāt <Ar. Teveccüh etmek, olumlu yönde ilgi göstermek. -3-
iltihāb <Ar. İltihap, enfeksiyon, irin. -13-
iltihām <Ar. Yaranın, iyileşerek ağzının kapanması. -1-
iltikāş <Ar. Alma, bir şeye yakalanma. -1-
iltişāk <Ar. Bitişme, yapışma, kavuşma, birleşme. -1-
iltivā’ <Ar. Dolaşma, sarılma, bükülme, kıvrılma. -1-
iltiyām <Ar. Yara kapanma, onulma. -1-
imdi 1. Buna göre, şu hâlde, artık 2. Şimdi -5-
imkān <Ar. Olabilirlik. -1-
imtihān <Ar. Deneme, sınama, tecrübe. -1-
imtilā 1. Dolgunluk. 2. Kan toplanması, kan durması. -25-
imtinā’ <Ar. Feragat edip geri durma. Çekinme, istememe, yapmama. -1-
imtizāc <Ar. Karışabilirlik, kaynaşma. -3-
in - İnme. -8-
‘ināyet <Ar. Lütuf, ihsan, iyilik. -7-
inbīk <Ar. Damıtmaya yarayan, damıtma işinde kullanılan araç, damıtıcı-2-
inbisāt <Ar. Genişleme, yayılma. -1-
ince İnce. -7-
incel - İncelmek. -3-
incīr <Far. İncir. -16-
incit- İncitmek. -1-
incük İncik kemiği, dizkapağı ile ayak bileği arasında kalan kemik. -5-
‘ind-el-hūsn <Ar. Bu iyiliğin sonunda, -1-
indür - İndirmek. -7-

‘ineb <Ar. Üzüm. -3-
‘inebü’s-şā’leb <Ar. Ayı üzümü (kocayemiş), tilki üzümü, -1-
iñen Çok, pek, daha çok, gayet, ziyade. -6-
infāk <Ar. Besleme, geçindirme. -1-
infi‘ālāt <Ar. İnfialler, çoşkunkuluklar. -1-
inficār <Ar. Çatlama. -1-
inhiṭāt <Ar. Düşme, inme. Aşağı inme, bir şeyin inmesi. Yaşlanma, kuvvetten düşme. -11-
inḳibāz <Ar. Büzülme, çekilip toplanma. Kabızlık, tutukluluk. -1-
inḳilā’ <Ar. Kökünden koparılma. -2-
inḳiṭā’ <Ar. Tükenme, kesilme, arkası gelmeme. -1-
inḳiyālūs <? Ar. Bir humma türü. -1-
inḳisār <Ar. Kırılma. -1-
insān <Ar. İnsan. -5-
insānlık <Ar. <T. İnsanlık. -1-
insī <Ar. <Far. İnsana âit ve müteallik. İnsan cinsinden. -1-
inşibāb <Ar. 1. Dökülme, akıtılma. 2. Ahlat-ı erbaadan birisinin vücudun bir tarafında nesicler (dokular) arasında toplanması. -3-
inşāllah <Ar. İnşallah, Allah izin verirse. -7-
intāk Yer adı. ‘intak kurdi’ -1-
intifā’ <Ar. Menfaatlenme, faydalanma. -1-
intifāh <Şişme, kabarma. -7-
intihā <Ar. Son, nihayet, uç. -15-
intikāl <Ar. Göçmek, geçmek, sirayet, bulaşmak. -25-
intikālī <Ar. İntikal ile ilgili. -1-
intikām <Ar. Öç alma. -1-
intikāş <Ar. Eksilme. -2-
intişār <Ar. Dağılma yayılma. -1-
intizam <Ar. Nizamlı, düzgün, tertibli olma. -1-
iri İri, sert, kalın. -9-
iriğ İrin, iltihap. -11-
irkindi Su birikintisi. -2-
irsā <Far. Mavi zambak kökü (*Iris lurida*). -1-
irsāl <Ar. Gönderme, yollama, havale kılma. -2-
irti‘ād <Ar. Yıldırım çarpmış gibi titreme. -1-

irtifā <Ar. Yükselti, yükseklik. -1-
irzā <Ar. Razi, hoşnut etme, gönlünü alma, kandırma. -1-
ise İse. -9-
isfīdāc <Far. 1. Daha çok boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat, üstübeç. 2. Helyun, kuşkonmaz bitkisi, tilki kuyruğu (*Asparagus officinalis*). -5-
isfīdācū'r-raşāş <Ar. Kurşun üstübeci. -2-
ishāl <Ar. Hafifleme, azalma, sehl olma, ishal. -82-
isim <Ar. İsim, ad. -6-
isqaṭ <Ar. Düşürme, düşürülmek, çocuk düşürme. -1-
isrāf <Ar. Lüzumsuz yere harcamak, israf etmek. -1-
issi Sıcak. -34-
issilik Sıcaklık. -1-
iste - İstemek. -7-
istidlāl <Ar. Bir delile dayanarak sonuca varmak. Muhakeme etmek. -2-
istifrāg <Ar. Kusma. -46-
istifrāgāt <Ar. Boşaltma, kusma. -2-
istiḥkām <Ar. Sağlamlılık, kuvvet. -1-
istiḥmām <Ar. Hamama girme, yıkanma. -2-
istiḥşāf <Ar. Sağlamlık, sağlam olmak. -1-
istikrāh <Ar. Beğenmemek, nefret etmek. Bir şeyi kötü görmek. -3-
isti māl <Ar. Kullanmak, faydalanmak. -57-
istinşāk <Ar. Şiddetli koklama, koklatma. -4-
istiskā <Ar. Siroz hastalığı. -6-
işāret <Ar. İz, alamet, nişan. -7-
işbu Bu, işte bu. -58-
işe - İşemek, idrarını yapmak. -2-
işit - İşitmek, duymak. -1-
işle - İşlemek. Çalışmak, faaliyete geçmek, etki etmek, kullanmak. -4-
işti'āl <Ar. Tutuşup yanma, parlama alevlenme. -3-
iştidād <Ar. Şiddetlenme, ağırlaşma, büyüme, artma. -3-
iştiḥā <Ar. İştah, yemek yeme isteği. -14-
iştiḥāen <Ar. İştihā açısından, iştiḥā ile ilgili. -

1-
iştigāl <Ar. Bir işle uğraşma, çalışma, meşgul olma. -3-
iştirāk <Ar. Ortak olma, ortaklık. -1-
it İt, köpek. -6-
itfā <Ar. Söndürme, söndürülme. -6-
i'tibār <Ar. Önem vermek. Şeref, haysiyet. -2-
i'tidāl <Ar. Yumuşaklık, uygunluk. Aşırı olmama halı, ölçülülük. -1-
i'timād <Ar. Güvenmek. -4-
ittifāk <Ar. Beraber hareket etmek için sözleşmek. Anlaşmak. -1-
ittifāken <Ar. Rastgele, tesadüfle. -1-
ittişāl <Ar. Ulaşmak, bitişmek. Birbirine dokunmak. -3-
i'yā <Ar. Yorgunluk. -3-
'iyāl <Çoluk, çocuk, bakılmakla yükümlü kimseler. -1-
'izām <Ar. Kemikler. -3-
izhār <Ar. Gösterme, meydana getirme. -1-
iztilāṭ ?-1-

K

ḳab 1. Kap. 2. Kabuk. -25-
ḳabaḳ Kabak (*Cucurbita*). -42-
ḳabarcuḳ Kabarcık, vücutta oluşan sivilce gibi küçük şişkinlik. -14-
ḳabart- Kabartmak. -4-
ḳabarıḳ Kabarık. -1-
ḳābız <Ar. Kabzeden, alan, tutan. -4-
ḳābil <Ar. Kabul eden, kabul edici. -17-
ḳābilī <Ar. Helile (*Terminalia*) türlerinden biri. krş. helīle. -12-
ḳābiliyyet <Ar. Dıştan gelen etkileri alabilme, kabul edebilme gücü. -2-
ḳabl <Ar. Önce, evvel, ileride, evvelki. -2-
ḳabla - Kaplamak, bir kabın, bir kılıfın, bir örtünün içine almak. -1-
ḳablan Kaplan. -1-
ḳablū'z-zuhūr <Ar. Meydana gelmeden, görünmeden önce. -1-
ḳabr <Ar. Mezar. -1-

ḳabuk Kabuk. -1-
ḳabūl -4-
ḳābus <Ar. Kabus, uykuda basan ağırlık, karabasan. -1-
ḳabz <Ar. Tutma, kabız. -10-
ḳaç - Kaçmak. -7-
ḳaç Kaç. Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı. -4-
ḳaçan Ne zaman, ne zaman ki. -44-
ḳadar Kadar, dek, değin. -47-
ḳadh <Ar. Zemmetme, çekiştirme. -1-
ḳadīd <Ar. Kurutulmuş et. -4-
ḳādir <Ar. Kudreti mutlak olan. İktidar sahibi. -7-
ḳāfī <Ar. Yeterli. -1-
ḳaftan Genellikle taltif etmek amacıyla giydirilen süslü üst giysisi. Kaftan. -2-
ḳāfūr <Ar. Kafur otu ve bundan elde edilen koku (*Camphorosma monspeliaca*). -36-
ḳāfūrī <Ar.-Far. Kafurla terkip olunmuş, kafura benzer. bk. *ḳāfūr*. -1-
ḳağīd <Far. Kağıt. -1-
ḳağır - Balgam çıkarmak için öksürmek. -1-
ḳāhil <Ar. Yaşlı, ihtiyar. Tembel. -1-
ḳahr <Ar. Üstün gelerek, mahvetme, helak etme. -3-
ḳa'k <Ar. Kuru ekmek, peksimet. -1-
ḳāknec <Ar. Kanbil otu, güveyi feneri (*Physalis alkekengi*). -1-
ḳal - Kalmak. -83-
ḳal' <Ar. Bir şeyi kökünden çekip koparmak. -9-
ḳal'a <Ar. Kale. -1-
ḳalak <Ar. Can sıkıntısı, rahatsızlık, ızdırap. -13-
ḳalay Kalay. -1-
ḳalāy bk. *ḳalay*. -1-
ḳalb <Ar. Kalp, yürek. -31-
ḳaldur - Kaldırmak, iyi etmek, iyileştirmek -2-
ḳāle <Ar. Dedi, söyledi. 'ḳāle nebī' *ḣallallahu 'aleyi vesellem'* -1-
ḳalem <Ar. Kalem. -1-
ḳalīl <Ar. Az, çok olmayan. -9-

ḳalīlā ḳalīlā <Ar. Az olarak, az az. -1-
ḳalīlū'l-ḣarāret <Ar. Hararetin azlığı. -1-
ḳalīlū'l-veca' <Ar. Ağrının azlığı. -1-
ḳalk - Kalkmak. -7-
ḳall <Ar. Az olmak, yeterince olmamak. -1-
ḳalye <Ar. Bir tuz çeşidi. -2-
ḳamer <Ar. Kamer, ay. -1-
ḳaml <Ar. Bit, kehle. -1-
ḳamış Kamış (*Pharagmites australis*). -4-
ḳamu Bütün, hep. -1-
ḳan Kan. -75-
ḳana - Kanamak. -3-
ḳanad Kanat -3-
ḳanbīl <Ar. Güveyi feneri, kandil otu (*Physalis alkekengi*). -1-
ḳanca Kanca. -1-
ḳanda Nerede, nereye. -1-
ḳanı Hani. -1-
ḳankı Hangi. -22-
ḳantarīyūn <Gr. Yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (*Erythraea centaurium*). -3-
ḳānūn <Ar. Kanun. İbn-i Sina'nın eserinin adı. -6-
ḳānūn-ı āḣir <Ar. Rumi takvime göre ocak ayı. -1-
ḳānūn-ı evvel <Ar. Rumi takvime göre aralık ayı. -1-
ḳapak Kapak. -2-
ḳapḡan ḳablak Çaylak kuşu, -1-
ḳār <Far. İş, güç, amel, kazanç. -1-
ḳar Kar. -32-
ḳar' <Ar. Su kabağı. -1-
ḳa'r <Ar. Derinlik, dip. Her şeyin dibi. Nihayet. -2-
ḳara Kara, siyah. -48-
ḳara' <Ar. Su kabakları. -1-
ḳarākar <Ar. Karın gurultusu. -2-
ḳaralık Karalık. -1-
ḳaraltı Karaltı, gölge. -1-
ḳaraman Karaman şehri. -1-
ḳaranfil <Ar. Karanfil (*Eugenia caryophyllata*). -1-
ḳarar - Kararmak. -8-

- karār** <Ar. Karar, uygunluk. -2-
karart- Karartmak. -1-
karga Karga. -4-
karḥ <Ar. Vücutta çıkan çıban. -3-
karḥa <Ar. Yara, sivilce. -3-
karın Karın. -14-
karınca Karınca. -1-
karış Karış, ölçü birimi. -1-
karış - Karışmak. -1-
karışdur - Karıştırmak. -17-
karīb <Ar. Yakın. -20-
karpuz <Far. Karpuz. -16-
karşu Karşı, -e doğru -6-
kārūre <Ar. Göz bebeği. Gözün siyah kısmı. -46-
kaş Kas, adale. -2-
kaşāb <Ar. Kamış (*Phragmites australis*).
krş. Kamış. -1-
kaşabü'z-zerīre <Ar. Eğir otu, azak eğiri.
(*Acorus calamus*). -1-
kaşd <Ar. Bir işi bile bile yapmak. -1-
kāşır <Ar. Kısa. -1-
kaşīr <Ar. Kısa, boysuz. -6-
kaşnı Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan
elde edilen zamk (*Ferula assa-foetida*). -2-
kaşr <Ar. Kısaltma, kısma. -1-
kaştamōni Kastamonu şehri. -1-
kaşf <Ar. Kuruluk, kuru olma. -2-
kaşık Kaşık. -1-
kat - Katmak, eklemek. -92-
kat Ön, nezd, yan. -6-
kaṭ' <Ar. Kesme, kırma. -12-
kaṭan <Ar. Bel bölgesi, böğür ve böbrek. -1-
kaṭı Sert, pek, çok, oldukça, şiddetli. -95-
katılık Katılık, sertleşme. -1-
katıgılan- Katı duruma gelmek, sertleşmek. -1-
katıl - Katılmak. -2-
katır Katır. "katır yağı" Çok yıllık, çalı
görünüşünde ve sarı çiçekli bir bitki. -1-
kātil <Ar. Katil, öldüren. -2-
katl <Ar. Kesmek, öldürmek. -4-
kaṭrān <Ar. Katran. -1-
kaṭre <Ar. Damla. -2-
kattāl <Ar. Katleden, öldürücü. -7-
kattālī <Ar. bk. *kattāl*. -1-
kaṭūnā <Ar. Pireotu, karnıyarık otu ve
tohumu (*Plantago psyllium*). -16-
kaṭvī <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvenilir,
sağlam. -53-
kaṭvīyye <Ar. Güçlülük, sağlamlılık. -1-
kaṭvl <Ar. Söz, kelim. -5-
kaṭvm <Ar. İnsan topluluğu. Kavim. -1-
kaṭvrūk Kavrük, kavrulmuş. -2-
kaṭvrul - Kavrulmak. -2-
kaṭvs <Ar. Yay, keman. -1-
kaṭvud Kavrulmuş tahıl unu. -1-
kaṭvuḳ Mesane idrar kesesi. -1-
kaṭvun Kavun (*Citrullus melo*). -22-
kaṭvur - Kavurmak. -2-
kaṭy' <Ar. Kusma. -8-
kaṭyır - Kayırmak, korumak. -1-
kaṭyna - Kaynamak. -13-
kaṭynat- Kaynatmak. -84-
kaṭyşūm <Ar. Ayvadana bitkisi, civan
perçemi, pelin, kara pelin (*Achillea
millefolium*). krş. Kaşşūm, ayvadāna. -1-
kaṭz Kaz. -7-
kaṭz - Kazmak, rendelemek. -1-
kaṭzı - Kazımak. -1-
kaṭzın - Kazınmak. -6-
kaṭzındı Kazıntı. -3-
kaṭzit- Kazıtmak. -1-
kebed <Ar. Karaciğer. -1-
keber <Lat. bk. *kebere*. -1-
kebere <Lat. Sürekli yeşil kalan çalı
görünümünde bir bitki, kebere, kapari
(*Capparis*). -7-
keberiyet <Lat. <Ar. bk. *kebere*. -1-
kebir <Ar. Büyük, ulu. -2-
kebirü'l-ḥacm <Ar. Büyük hacimli. -1-
keçe Keçe. -1-
keçi Keçi. -5-
kedd <Ar. Çalışma, çabalama, uğraşma. -1-
ke'enne-hu <Ar. Güya, sanki ,gibi, benzer. -11-
kef <Far. Köpük. -4-

- kehl** <Ar. Göze sürme çekme. Metinde terkip adı. -1-
- kehrübā** <Far. Kehribar. -1-
- keklik** Keklik. -8-
- kel** Saçı dökülmüş olan. -1-
- kelāl** <Ar. Yorgunluk. -1-
- kelām** <Ar. Söz, ibare, söyleyiş, nutuk. -5-
- kelbī** <Ar. Köpeğe ait, köpekle ilgili. -1-
- kelem** <Far. Lahana, top lahana, göbek lahana (*Brassica oleracea*). -9-
- kelimāt** <Ar. Kelimeler, lakırdılar, sözler. -2-
- kelle** <Far. Baş, kafa. -1-
- kemākān** <Ar. Eskisi gibi, evvelde olduğu gibi. -3-
- kemāl** <Ar. Olgunluk, yetkinlik. -3-
- kemāliyye** Kitap ismi. -2-
- kemā-yenbağı** <Ar. İcap ettiği gibi, uygun şekilde. -1-
- kemend** <Far. Uzakta bulunan herhangi bir şeyi tutup çekmek üzere atılan ucu ilmekli uzun ip. -1-
- kemik** Kemik. -8-
- kemmūn** <Ar. Kimyon (*Cuminum cyminum*). -4-
- kemren** <? 'bk. *bulbūs*.' -1-
- kemūdet** <Ar. Rengin bozulup solması. -5-
- kenār** <Far. Kenar. -4-
- kendü** Kendi. -13-
- kengerzed** <Far. Kenger sütünden yapılan bir tür sakız, çengel sakızı, kengel sakızı, kenger zamkı, kenger sakızı. -1-
- kepek** Tane yemlerin öğütüldükten sonra elenerek ununun ayrılması sonrası geriye kalan selülozca zengin kabuk kısmı. -5-
- kerb** <Ar. Dar etmek, yakın olmak. Gam, tasa, keder, endişe. -14-
- kerefis** <Ar. Kereviz (*Apium graveolens*). -22-
- kerevyā** <Ar. Karaman kimyonu (*Carum carvi*). krş. *ḫurdīmānā*. -2-
- kerkem** <Far. Yağmur kuşağı, eleğimsağma. -1-
- kerrāt** <Ar. Kerreler, defalar, kezler. -2-
- kerre** <Ar. Defa, kere, kez. -14-
- kes** -1-
- kes -** Kesmek. -3-
- keşāfet** <Ar. Yoğunluk, sıklık. -6-
- kesb** <Ar. Çalışıp kazanma. -1-
- kesd** <Ar. Kesilmek, azalmak, dinmek. -1-
- kese** <Far. Kumaştan ya da örgüden küçük torba. -2-
- kesel** <Ar. Gevşeklik, tembellik, uyuşukluk. -2-
- keşif** <Ar. Yoğun, sık. -4-
- keşir** <Ar. Çok bulunan, bol. -18-
- keşirā** <Ar. Geven dikeninden çıkarılan bir tür zamk. -5-
- keşire** <Ar. bk. *keşir*. -2-
- keşirū'l-ğidā** <Ar. Gıda çokluğu, bolluğu. -1-
- kesr** <Ar. Kırma, kırılma, paralama. -2-
- keşret** <Ar. Çokluk, bolluk, ziyadelik. -4-
- kestane** <Gr. Kestane. -1-
- keşf** <Ar. Keşif, bir sırrı öğrenme. -1-
- keşk** <Ar. 1. Unla beraber dövülmüş et ve buğdaydan yapılan ve ortasına kızdırılmış yağ dökülen bir yemek, keşkek. 2. Yoğurt kurusu, keş, kurut. -4-
- keşüş** <Ar. Bağboğan, küsküt (*Cuscuta epythimum*). -3-
- kettān** <Ar. Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez (*Linum usitissimum*). -25-
- kevr-gin** <Ar. <Far. Çoklu, ziyadeli olmak. -1-
- keyfiyyet** <Ar. Nitelik, madde, husus, iş. -14-
- ḳeymūliyā** <Ar. 'tīn-i ḳeymūliyā' Kefe kili. -3-
- keymūs** <Gr. Mide ve karaciğerde sindirim sonu oluşan besin sıvısı. -2-
- keyy** <Ar. Tedavi, dağlama. -9-
- kezā** <Ar. Böylece, böyle, bu da böyle. -3-
- kezālik** <Ar. Aynı şekilde. -5-
- ḳıbrısī** Kıbrıs'a ait, Kıbrıs'la ilgili, 'tīn-i ḳıbrısī' -1-
- ḳıcırdat** - Gıcırdatmak. -2-
- ḳıl** - Kılmak, yapmak, etmek. -1-
- ḳıl** Kıl. -1-
- ḳillet** <Ar. Azlık, kıtlık. -4-

- kına** <Ar. Kına. -1-
- kımma** <Ar. Çaduruşığı bitkisi ve bundan elde edilen bir zamk (*Dorema ammoniacum*). krş. dâne çadır, bîrevder. -1-
- kırmak** - Kırmak, öldürüp yok etmek. -1-
- kırfı** <Ar. Amber kabuğu, tarçın ağacına benzeyen bir ağacın kabuğu (*Croton eluteria*). -1-
- kırlıl** - Kırılmak. -1-
- kırk** Kırk, kırk sayısı. -23-
- kırkıncı** Kırkıncı. -3-
- kırlangıç** Kırlangıç. -1-
- kırmızı** Kırmızı. -5-
- kışşü'l-berri** <Ar. Eşek hıyarı, karga düğlegi (*Ecballium elaterium*). -1-
- kışır** <Ar. Verimsiz, yararsız, sonuçsuz. -1-
- kısm** <Ar. Kısım, bölüm. -5-
- kısmet** <Ar. Bölme, pay etme, ayırma. -4-
- kışrak** Dişi at. -1-
- kış** Kış, kış mevsimi. -14-
- kıvâm** <Ar. Tav, çağ, kıvam. -11-
- kıyâm** <Ar. Kalkma, ayağa kalkma, ayakta durma. -1-
- kıyâs** <Ar. Denk sayma, karşılaştırma, bir tutma. -3-
- kız** - Kızmak, ısınmak. -7-
- kız** Kız. -1-
- kızamık** Kızamık hastalığı. -4-
- kızarmak** - Kızarmak, kızıllaşmak. -6-
- kızdır** - Kızdırmak, aşırı ısıtmak. -9-
- kızıl** Kızıl, kırmızı. -43-
- ki** <Far. Ki, ki edatı. -721-
- kiçi** Küçük. -1-
- kiçirek** Küçücük, küçükçe, daha küçük, ufacık. -3-
- kifâl** <Ar. Şahdamar. -3-
- kifâyet** <Ar. Yeterlik, yararlık. -7-
- kil** Kil, humuslu toprak. -1-
- kile** <Ar. Kile, ölçek. -1-
- kim** Ki, ki edatı. -171-
- kimesne** Kimse, herhangi biri. -61-
- kimi** Kimi. -13-
- kimse** Kimse, herhangi biri. -10-
- kir** Kir, leke. -1-
- kirâs** <Gr. Kiraz. -1-
- kireç** <Far. Kireç. -5-
- kiremüd** <Gr. Kiremit. -1-
- kirmânî** Kirman şehrine ait. -1-
- kirpik** Kirpik. -1-
- ķirütî** <Gr. Mumlu bez üzerine yapılan bir tür yakıtı. -6-
- kîse** <Far. Kесе, küçük torba, -1-
- kişi** Kişi, insan. -9-
- kişnic** <Far. 1. Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 cm yükseklikte, tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki, kişniş otu (*Coriandrum sativum*). 2. Bu bitkinin baharat olarak kullanılan kurutulmuş meyvesi veya tohumu. -9-
- kitâb** <Ar. Kitap. -6-
- ko** - Komak, koymak, bırakmak. -32-
- koca** Yaşlı, ihtiyar, pir. -3-
- ķocalık** Yaşlılık. -1-
- koç** Koç. -2-
- koğ** - Kokmak. -3-
- koğ** - Kokmak. -10-
- koğu** Koku. -5-
- koğula** - Koklamak. -1-
- kol** Kol. -11-
- ķoltuğ** Koltuk, koltuk altı. -7-
- ķopar** - Koparmak. -2-
- ķor** Kor, ateş parçası. -1-
- ķori** - Korumak. -1-
- ķork** - Korkmak. -2-
- ķoruk** Koruk, olgunlaşmamış üzüm. -12-
- ķostâ** Hekim adı. -1-
- ķostâñiniyye** <Gr.-Ar. İstanbul'un eski adı. -1-
- ķostâñiyye** <Gr.-Ar. bk. *ķostâñiniyye*. -1-
- ķov** - Kovmak. -1-
- ķovan** Kovan. -1-
- ķovul** - Kovulmak. -1-
- ķoy** - Koymak. -42-
- ķoyun** Koyun. -3-
- ķoz** <Far. Ceviz (*Juglans regia*). -2-
- ķozak** Koza, kozalak. -1-

kök Kök. *krş. dib.* -35-
köknār <Far. Köknar ağacı ve yemişi (*Abies cilicica*).-1-
köpük Köpük. -6-
köstebek Köstebek. -1-
kötürüm Kötürüm. -7-
ḳudemā <Ar. Eskiler. -2-
ḳudret <Ar. Güç, kuvvet, takat. -1-
ḳuḳıyā <Gr. Terkip adı. -1-
ḳulaḳ Kulak. -22-
ḳulḳadīs <Gr. Beyaz renkli madeni bir tuz. -2-
ḳulḳatār <Ar. Sarı renkte bir tuz, demir sülfatın ısıtılmasıyla meydana gelen kırmızı, kahverengi demir. -1-
ḳulunc <Ar. Şiddetli omuz ve sırt ağrısı. -2-
ḳum Kum. -3-
ḳumāş <Ar. Kumaş. -1-
ḳumral 1. Koyu sarı veya açık kestane rengi. 2. Bu renkte olan (kimse veya şey)-1-
ḳunduz Kunduz. -1-
ḳuraklık Kuraklık. -1-
ḳurb <Ar. Yakınlık, yakın. -10-
ḳurbaḡa Kurbaḡa. -1-
ḳurd Kurt. -4-
ḳurdeşen Kaşıntılı, alerjik bir tür cilt hastalığı, kızamık. -1-
ḳurdeşenī *bk. ḳurdeşen.* -1-
ḳurdumānā <Ar. Karaman kimyonu (*Carum carvi*). *krş. kerāvyā.* -1-
ḳurı Kuru. -15-
ḳurş <Ar. Yuvarlak, hap şeklinde ilaçlar. -50-
ḳurşun Kurşun. -10-
ḳurtar - Kurtarmak. -1-
ḳuru - Kurumak. -6-
ḳuru Kuru. -6-
ḳurūḫ <Ar. Yaralar. -10-
ḳurulık Kuruluk. -1-
ḳurut - Kurutmak. -14-
ḳuş - Kusmak. -43-
ḳuşdur - Kusturmak. -1-
ḳuṣṭ Kist otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç (*Costus*). -3-
ḳuṣūr <Ar. Eksiklik, hata, ihmal. -1-

ḳuş Kuş. -4-
ḳuş ariret <Ar. Tavuk derisi gibi kabarak meydana gelen bir hastalık. -2-
ḳuşluk Sabah ile öğle arasındaki vakit. -2-
ḳuşūr <Ar. Kabuklar. -1-
ḳu'ūd <Ar. Oturma. -1-
ḳuvvet <Ar. Kuvvet, güç. -99-
ḳuvvetiyye <Ar. *bk. kuvvet.* -1-
ḳuyruk Kuruk. -1-
ḳuz Kuzey, kuzeye bakan yer. -1-
ḳuzı Kuzu. -9-
küçücük Kücücük. -1-
küdüret <Ar. 1. Bulanıklık. 2. Tasa. -10-
kühület <Ar. Orta yaşlılık. -2-
kül Kül. -7-
külābiḫ ?-1-
külāl <Far. Kıvrıkcık saç. -1-
küllī <Ar. Umumi, bütün. -2-
küreng <Far. Al renkli at. -1-
kürk Kürk. -2-
kürrāsī <Ar. Pırasa, pırasa ile ilgili. -1-
kürrāsī <Ar. *bk. kürrāsī.* -1-
kürünb <Ar. Lahana, kelem. -5-

L

la'b <Ar. Oyun oynamak, spor yapmak. -1-
lā-büdd <Ar. Lazım, gerekli, gerek. -3-
lāden <Far. Laden otu ve bundan elde edilen zamk (*Citris creticus*). -4-
laḡana <Gr. Lahana. -1-
laḡlaḡa <Far. Güzel kokulardan meydana gelen, koku. -1-
laḡm <Ar. Et. -10-
laḡmī <Ar.-Far Et ile ilgili, ete ait. -2-
laḡmīyye <Ar. Damkoruğugiller. -1-
laḡūm <Ar. Etler. -1-
laḡza <Ar. An, kısa zaman. -1-
lākin <Ar. Ama, fakat, ancak. -8-
laḡtu'z-zeber ?-1-
laḡva <Ar. Yüz felci. -1-
laṭīf <Ar. Temiz, hoş, hoşça giden. -12-
lāyık <Ar. Uygun, münasip, yakışır. -1-
laz <Ar. Yakan, yakıcı. -5-

lāzım <Ar. Gerekli, lazım. -13-
lāzıme <Ar. Gerekli şey. -10-
laz'ī <Ar. *bk. laz'*. -1-
lāzıverd <Far. Lacivert taşı. Lacivert. -1-
leblāb <Ar. Çadır çiçeği, küçük boru çiçeği, kahkaha çiçeği, çit sarmaşığı (*Convolvulus arvensis*). -1-
legleg Leylek. -1-
lehebü'n-nār <Ar. Ateş alevi. -1-
lehib <Ar. Alev, alevlenme. Ateşin sıcaklığı. -9-
lehv <Ar. Oyun, eğlence, faydasız iş. -2-
lems <Ar. El ile dokunma, el ile tutma. -2-
leṭāfet <Ar. Latiflik, hoşluk. -6-
levn <Ar. Renk, boya. Bir şeyi diğerinden ayıran alamet. -22-
levnen <Ar. Renk bakımında, renk olarak. -1-
levzī <Ar. Badem biçiminde olan, bademle ilgili. Metinde terkip adı. -1-
leylī <Ar. Gece ile ilgili, gece olan. -1-
leyliyye <Ar. *bk. leylī*. -3-
leyyin <Ar. Yumuşak, mutedil. -8-
leyyine <Ar. Yumuşak, mutedil. -2-
leyyinet <Ar. Yumuşaklık, mutedillik. -4-
lezā' <Ar. Ateş, ateşli olma. -6-
lezzec <Ar. Yapışkan, yoğun. -1-
leziz <Ar. Lezzetli, leziz, tadı güzel. -2-
lezū <Ar. Yakı gibi vücuda yapıştırılan yakı. -1-
lezza' <Ar. Yakıcı, yakan. -1-
lihye <Ar. Sakal. -1-
libās <Ar. Giysi, elbise. -3-
lif <Ar. Her türlü maddeyi oluşturan çok ince ve uzun parça, lif. -2-
līmūn <Gr. Limon (*Citrus limonum*). -9-
lisān <Ar. 1. Dil, konuşma organı. 2. Dil, lisan. -16-
lisān-ı sevr <Ar. Sığırdili bitkisi (*Anchusa officinalis*). -1-
lisānü'l-ḥamel <Ar. Sinirotu, bağa yaprağı (*Rhodiola rosea*). krş. ḥayy-i 'ālem. -2-
lisānü'n-nār <Ar. Ateşin parıltısı, alevi. -1-
lisānü'l-sevr <Ar. *bk. lisān-ı sevr*. -1-

lu'āb <Ar. Bitki suyu, salya. -30-
lūce <Far. Soyulmuş, çıplak. (?) -1-
luṭf <Ar. İyi muamele, iyilik. -2-
lügat <Ar. Kelime, söz. Sözlük. -2-
lügazyā <Ar. Bir tür şerbet. Metinde terkip adı. -2-
lūkak <Ar. Bir tür hastalık. -1-
lūkk <Ar. Lak ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk (*Rhus Oxycantha*). -5-
lüşga <Ar. 1. Nemli, rutubetli. Metinde bir humma türü. 2. Kekelemek. -5-
lüzc <Ar. Yapışma. -1-
lüzüce <Ar. Yapışkanlık, yapışıp uzayan şeyin hali. -3-
lüzüm <Ar. Lazım olma, gereklilik, bir işe yarama. -1-

M

mā' <Ar. Su. -87-
ma'ācīn <Ar. Macunlar. *bk. ma'cūn*. -1-
mā-beyn <Ar. İki şeyin arasından. -1-
ma'cūn <Ar. Macun, bir grup ilacın genel adı. -29-
mā-dām <Ar. Madem, çünkü, değil mi ki. -2-
mādde <Ar. Madde, element, öge. -160-
māddī <Ar. Madde ile ilgili, maddeye ait. -2-
ma'de <Ar. Mide. -42-
mafāşıl <Ar. Mafsallar, eklemler. -41-
mafşal <Ar. Eklem. -8-
mağabin <Ar. Koltuk altı, kasık kısmı. -2-
mağaş <Ar. Bağırsak ağrısı, bağırsak iltihabı. -3-
mağlūb <Ar. Mağlup edilmiş, yenilmiş. -1-
mağlūbiyet <Ar. Mağlupluk, yenilme. -1-
mağmūm <Ar. Gamlı, kederli, tasalı. -2-
mağrūr <Ar. Gururlu, mağrur. -1-
mağsūl <Ar. Yıkanmış. -3-
mağzūb <Ar. Kendisine kızılmış olan. -1-
ma'ḥazā <Ar. Bununla birlikte. -5-
maḥbūb <Ar. Muhabbet edilen, sevilen. -1-
maḥfūz <Ar. Korunmuş, saklanmış. -2-
māh-ı zehre <Far. *bk. māhīzehre*. -1-
māhiyet <Ar. Mahiyet, nitelik. -1-

māhīzehre <Far. Sığır gözü, sığırkuyruğu, labada (*Verbascum sinicatum*). -1-
maḥkūk <Ar. Doğru, gerçek. -2-
maḥl <Ar. Kıtlık. -1-
maḥlūkāt <Ar. Yaratılmış olanlar, yaratıklar. -1-
maḥlūt <Ar. Karıştırılmış, karışık. -11-
maḥmūde <Ar. Mahmudiye otu, mahmude, bingöz (*Convolvulus scammonia*). -15-
maḥmūm <Ar. Hummaya, sıtmaya tutulmuş kişi, ateşli olan. -7-
maḥmūr <Ar. Sersemlik, uyku basmış hal. -3-
maḥre <Ar. Ciltte bir yerin kangren olarak kuru bir kabuk halinde kalması. *bk. huşk-rīşe*. -2-
maḥre <Ar. *bk. maḥre*. -3-
maḥrūḳ <Ar. Yanan, yanmış. -3-
maḥrūr <Ar. İçi hararetili olan, ateşlenmiş ateşli olan. -2-
maḥşūr <Ar. Sınırlandırılmış, kuşatılmış. -2-
maḥşūş <Ar. Hususi olarak, özel. -7-
maḥtūm <Ar. Hatemlenmiş, mühürlenmiş. -3-
maḥūf <Ar. Korkulu, tehlikeli. -4-
maḥzen <Ar. İçinde eşya saklanacak yer. -1-
maḥzūn <Ar. Saklanmış. -1-
mā'ī <Ar. Suya ait, su renginde, mavi. -5-
mā'il <Ar. Hevesli, istekli, düşkün. -17-
ma'in <Ar. Saf, akarsu. -1-
mā'iyet <Ar. Suya ait, suyla ilgili. -4-
maḳ'ad <Ar. Anüs, oturak yeri. -2-
maḳ'āle <Ar. Tek bir bahis üzerine kaleme alınan şey. -2-
maḳām <Ar. Durulan, durulacak yer, durak. -1-
ma'kezālik <Ar. Bununla birlikte. -1-
maḳhūr <Ar. Kahrolmuş, yenilmiş. -1-
maḳşad <Ar. Kasdolunan, istenilen şey. -1-
maḳşūd <Ar. <Ar. İstek, emel. -4-
maḳşuṣu'l-cenāḥ <Ar. Kanatların kırılması. -1-
ma'kūl <Ar. Akıllıca, akla uygun olan, mantıklı. -5-
mālāyes <Ar. Eski bir tıp kitabının adı. -11-
mālīḥ <Ar. Tuzlu. -3-
mālīḥūlyā <Ar. <Gr. Melankoli. -2-

mālik <Ar. Bir şeye sahip olma, bir şeyi yapabilme. -1-
mālūf <Ar. Bir şeye alışkın, tanıdık olmak. -2-
ma'lūl <Ar. İletli, hastalıklı. -1-
ma'lūm <Ar. Bilinen, belli. -22-
māmīrān-ı çīnī <Far. Kırlangıç otu (*Chelodinium majus*). -1-
māmīšā <Far. Kırmızı çiçekli kırlangıç otu (*Glaucium corniculatum*). -6-
ma'nā <Ar. İç, iç yüz. Anlam, mana. -3-
mā naḥnū fīh <Ar. Bahsedilen, üzerinde durulan şey. -1-
ma'nissa Manisa şehri. -2-
māni' <Ar. Engel. -7-
manşūrī Eski bir tıp ve ecza kitabının adı. -17-
manzum <Ar. Dizilmiş, sıralanmış, düzenlenmiş. -1-
marāz <Ar. Hastalık. -81-
marāzī <Ar. Hastalıkla ilgili, hastalığa ait. -1-
ma'rifet <Ar. Hüner, üstadlık, marifet. -2-
marīz <Ar. Marazlı, hasta. -40-
mārmāḥūn <? Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). krş. fütenc, merv. -2-
marṭūb <Ar. Nemli. -1-
ma'rūf <Ar. Herkesçe bilinen. -2-
mārūl <Gr. Marul (*Lactuca sativa*). -15-
māsārīka <Gr.-Far. Bağısıkları yerli yerinde tutan iç yağı zarı. -1-
māsī <Far. Korkusuz, pervasız. -1-
maşş <Ar. Emme, emerek çekme, soğurma. -1-
maştakī <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine (*Pistacia lentiscus*). -14-
māş <Ar. Mürdümük (*Lathyrus sativus*). -9-
māşārī <Ar. Bir verem türü. -1-
māşerī <Ar. *bk. māşārī*. -1-
māşī <Ar. *bk. māş*. -2-
maşrīḳ <Ar. Doğu. -1-
maṭar <Ar. Yağmur. -1-
ma'ṭas <Ar. Burun. -1-
maṭbūḥ <Ar. 1. Pişirilmiş, kaynatılmış ilaç. -72-
maṭḥūn <Ar. Tahnolunmuş, öğütülmüş. -2-

maṭlab <Ar. Maksat, istenilen şey, istek. -1-
maṭlūb <Ar. Talep edilen, istenilen şey. -4-
mā-yenbaġı <Ar. Gerektiği gibi. Lazım olduğu üzere. -2-
māyhōṣ <Far. Biraz ekşice lezzetli, tatlı. -9-
maẓāẓ <Ar. Musibet, felaket acısı. -1-
māzeryūn <Far. Sütleğengillerden bir bitki, kulapa. Dağ mazeryunu (*Daphne alpina*) ve Hint mazeryunu (*Clitoria ternatea*) olmak üzere iki tür vardır. -1-
māzin Bir kabile adı. -1-
māzū <Far. Mazı (*Thuya*). -4-
maẓẓ <Ar. Gönül gamdan ve gussadan yanmak, göyünmek. -1-
mebredāt <Ar. Soğukluk veren yerler ve zamanlar. -1-
mecāl <Ar. Güç, kuvvet, takat. -2-
mecārī <Ar. Damar yolları. -2-
meclis <Ar. Oturulacak, toplanılacak yer. -1-
mecmū <Ar. Toplanmış, bir araya getirilmiş, tüm. -3-
mecmūr <Ar. Ateşi olan, ateşli. -1-
mecrā <Ar. Bir şeyin dolaştığı yer. -2-
medenī <Ar. Nazik, kibar, hassas. -1-
medfū <Ar. Def olunmuş, dışarı çıkarılmış. -1-
medīne Medine şehri. -1-
medķūķ <Ar. Döğülmüş, inceltilmiş, toz haline getirilmiş. -2-
mefşūd <Ar. Fasd olunmuş, kan alınmış kan alınan. -1-
meger <Far. Eğer, o durumda. -29-
mehri <Ar. Hecin devesi. -3-
mekān <Ar. Yer, durulan yer, mesken. -1-
meķārīn <Ar. Beraber olmak, hemdem olmak. -1-
meķķ <Ar. Mahvolmak, eksilmek. -1-
meknūn <Ar. Gizli, saklı, örtülü. -1-
melāhī <Ar. Oyunlar, eğlenceler, cünbüşler. -2-
melik <Ar. “iklīl-i melik” oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu. -6-
melmes <Ar. Dokunma. -9-
meme Meme. -5-

memleket <Ar. Ülke, devlet toprağı. -1-
memlū <Ar. Doldurulmuş, dolu. -1-
memnū <Ar. Men edilmiş, yasaklanmış, yasak. -5-
me'mūn <Ar. Emin olunan, tehlikesiz. -1-
memzūc <Ar. Karıştırılmış, karışım. -6-
men <Far. Kırk astara denk gelen ölçü, batman. -6-
men <Ar. Engelleme, engel olma. -34-
menāfi <Ar. Menfaatler, yararlar. -5-
menafiz <Ar. Gececek delikler, yarıklar. -1-
menbā'ī <Ar. Kaynak suyu ile ilgili. -1-
meneveş <Damla sakızı ağacı. -1-
menhūķīn <Ar. Dermansız, devamlı hastalığa tutulmuş kişi. -1-
menī <Ar. Meni, dölsuyu. -1-
menķūl <Ar. Nakledilmiş, bir yerden bir yere taşınmış. -1-
menķūse <Ar. Başaşağı çevrilmiş, tersine dönmüş. Metinde bir hastalık adı 'dübīle-yi menķūse'. -1-
merārā <Ar. Öd kesesi. -2-
merāret <Ar. Acılık. -1-
mercimeķ <Far. Mercimeķ (*Lens culinaris*). -21-
mercū <Ar. Ümit edilen, umulan. -4-
merhem <Ar. Merhem. -32-
merhūm <Ar. Ölmüş, ölü. -1-
mermerlü <Gr. T. Mermerli. -1-
merret <Ar. Defa, kez. -1-
mersin <Gr. Mersin ağacı ve yemişi (*Myrtica communis*). -4-
mertebe <Ar. Derece, basamak. -8-
merv <Far. Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). -6-
merzencūş <Far. Mercanköşķ çiçeğı (*Origanum majorana*). -5-
merzūz <Ar. Dövlümüş, parelenmiş. -2-
mesām <Ar. İnsan veya hayvan cildi üzerindeki teneffüse yarayan küçükdelikler, gözenekler. 13-
meşāne <Ar. Sidik torbası. -5-
meşel <Ar. Benzer, örnek. Delil. -2-

meşelâ <Ar. Misal olarak, şunun gibi, söz gelişi. -10-
meshelât <Ar. Yumuşak ve alçak yerler. -1-
meşhūk <Ar. Dövülmüş, ezilmiş, toz haline getirilmiş. -2-
mesîh Hekim adı. -1-
mesken <Ar. Mesken, ikametgah, oturulan yer. -8-
meslah <Ar. Elbiselerin çıkarılacağı, soyunulacak yer. -1-
meslek <Ar. Süluk edilen yer, yol, gidiş. -2-
meşrūdīūs <Gr. İsmi bir Yunan hükümdarından alan macun, mesir macunu. -3-
mess <Ar. Yapışma, değme, dokunma. -1-
meşâyih <Ar. Şeyhler, pirlar. İhtiyarlar. -5-
meşgūl <Ar. Bir işle uğraşan, iş görmekte olan, meşgul. -7-
meşhūmeyn ?-5-
meşhūr <Ar. Herkes tarafından bilinen, meşhur. -2-
meşmūmāt <Ar. Kokulu, koklanabilir şeyler. -2-
meşvī <Ar. Pişirmek, ısıtmak. -1-
metīn <Ar. Metanetli, sağlam, dayanıklı. -1-
mevādd <Ar. Fezada, boşlukta yer dolduran varlıklar, cisimler. -4-
mevāzī <Ar. Mevziler, yerler. -2-
mevcī <Ar.-Far. Dalgalı, dalgaya benzer. -7-
mevciiyyet <Ar. *bk. mevcī*. -1-
mevcūd <Ar. Var olan, bulunan. -2-
mevşūf <Ar. Vasıflanmış. -1-
mevt <Ar. Ölüm. -28-
mevzi <Ar. Yer, mahal, mekan. -47-
meyl <Ar. Eğilim, istek, yönelme, arzu. -17-
meyyit <Ar. Ölü, cansız, ölmüş. -1-
mezayika <Ar. Darlık, sıkıntı. -1-
mezheb <Ar. Yol, gidilen yol. -1-
mezkūr <Ar. <Ar. Zikr olunmuş, söylenmiş. -58-
mezmūm <Ar. Yerilmiş, beğenilmemiş. -1-
mezrūb <Ar. Döğülmüş, döğülüp ilaç haline getirilmiş olan. -1-

mı Soru edatı. -6-
mihceme <Ar. Hacamat yapılan, şişin vurulduğu yer. -3-
mihleb <Ar. Anduz otu. -1-
miłtāt <Ar. Beyne ulaşmış olan baş ağrısı. -1-
muşır <Ar. Mısır. -6-
muşr <Ar. Mısır, Afrika kıtasının kuzey doğusundaki ülke. -1-
muşrī <Ar. Mısırla ilgili, mısıra ait. -1-
muştahca <Ar. <T. Düz veya kuru bi mahiyette olan. -1-
mi Soru edatı. -7-
mī'a <Ar. Kara günlük ağacı ve yağı (*Liuidambar orientalis*). -2-
mi'ā' <Ar. Bağırsaklar. -1-
midde <Ar. İrin, iltihap. -3-
miqdār <Ar. Miktar. -21-
milh <Ar. Tuz. -1-
milh-i hindī <Far. Hint tuzu. -4-
mine'l-emrāz <Ar. Hastalıklardan beri. -1-
mine's-sevb <Ar. Elbiseden, esvabdan. -1-
minnet <Ar. İyiliğe karşı duyulan şükür hissi. Birisine iyilik etmek. -1-
miñşār <Ar. Testere, bıçkı. -2-
miñşārī <Ar. Testere gibi, testere ile ilgili. -3-
mirvāh <Ar. Yelpaze. -1-
mişāl <Ar. Örnek vaka. -2-
mişkāl <Ar. Yaklaşık 4,5 grama denk gelen bir ağırlık ölçüsü. -58-
mişmiş <Ar. Zerdali yemişi, kayısı. -1-
mizāc <Ar. Bünye özelliği, mizac, dört ana unsur olan kan, sevda, safra ve balgam maddelerinden oluşur; bu maddelerin oranları mizaç özelliklerini meydana getirir. -42-
mu'affin <Ar. Çürümüş, kokuşmuş. -1-
mu'affiniye <Ar. *bk. mu'affiniye*. -1-
mu'ālice <Ar. İlaçla tedavi, sağaltım. -14-
mu'allak <Ar. Asılmış, asılı. -1-
mu'arreb <Ar. Arapçalaştırılmış, Araplaşmış. -2-
mu'āvenet <Ar. Yardım, yardım etme, yardımcılık. -1-
mūciz Eski bir tıp kitabının adı. -2-

mu'dī <Ar. Sirayet edici. -1-
mufzī <Ar. Katı nesnelere. -1-
muğāş <Ar. Yabani nar ağacı kökü. -2-
muğāyir <Ar. Bundan başkası, farklı olan. -2-
muğiyye <Ar. *bk. muğāyyir*. -1-
muğl <Ar. Hain. -1-
muḥādded <Ar. Sınırı çizilmiş, sınırlandırılmış. -1-
muḥaddir <Ar. Uyuşturucu, uyuşturan. -2-
muḥaddirāt <Ar. Uyuşturucu ilaçlar. -1-
muḥaffefāt <Ar. Ağrıyı hafifletici ilaçlar. -1-
muḥaffif <Ar. Hafifleten, hafifletici. -1-
muḥāl <Ar. Mümkün olmayan. -2-
muḥālefet <Ar. Aykırılık, düşmanlık. 4-
muḥālif <Ar. Muhalefet eden, aykırılık gösteren. -12-
muḥallil <Ar. Yumruları, şişleri, veya bir iltihabı iyi eden ilaç. -13-
muḥallilāt <Ar. Yumruları, şişleri veya iltihabı iyi eden ilaçlar. -2-
muḥammed bin zakeriyā Hekim adı. -9-
muḥarebe <Ar. Harbetme, savaşma. -1-
muḥarriḳ <Ar. Çok susatan, çok hararet veren. -11-
muḥarriḳe <Ar. Tahrik eden, harekete getiren. -3-
muḥāṭ <Ar. Sümük, sümüğe benzeyen yapışkanlı nesnelere. -1-
muḥāṭara <Ar. Tehlike. -3-
muḥāṭıyye <Ar. *bk. muḥāṭ*. -1-
muḥāṭī <Ar. Sümüksel, sümüğümsü. -1-
muḥāveret <Ar. Konuşma. -1-
muḥāzī <Ar. Birbirinin karşısında bulunan, karşı hizada bulunan. -1-
muḥazzir <Ar. Tahzir eden, sakındıran. -1-
muḥiṭ <Ar. Etrafını çeviren, kuşatan. -3-
muḥiddī <Ar. Kaçış, çıkış yolu. -1-
muḥkem <Ar. Sıkı, sağlam. -20-
muḥlike <Ar. Tehlikeli, ölümcül, yıkıcı hastalıklar. -2-
muḥriḳ <Ar. Yakan, yakıcı. -4-
muḥriḳa <Ar. *bk. muḥriḳ*. -1-
muḥtāc <Ar. Muhtaç. -9-

muḥtār <Ar. Seçilmiş, seçkin. -1-
muḥtebes <Ar. Hapsedilmiş. -9-
muḥtekin <Ar. Bir yerde birikmiş, toplanmış (kan). -8-
muḥtelif <Ar. Çeşitli. -19-
muḥtelife <Ar. *bk. muḥtelif*. -2-
muḥteliṭ <Ar. Karışmış, karışık, karma. -1-
muḥtemel <Ar. İhtimali olan, olası, beklenir. -3-
muḥterik <Ar. Ateşle yanmış olan, yanan. -6-
mu'īn <Ar. Yardımcı. -2-
muḳa'ar <Ar. Çukur, oyuk. -1-
muḳābele <Ar. Karşılık verme, karşılama. -2-
muḳābil <Ar. Bir şeyin karşısında duran. -2-
muḳaddem <Ar. Takdim edilen, sunulan. -1-
muḳaddemā <Ar. Önce, eskiden. -1-
muḳadder <Ar. Kıymeti biçilmiş, beğenilmiş. -3-
muḳaddime <Ar. Öne geçen, önde giden. -2-
muḳārin <Ar. Bitişik, yaklaşmış. -1-
muḳarrer <Ar. Kararlaştırılmış. -2-
muḳaṣrī <Ar. Akşam vakti, karanlık. -1-
muḳaṣṣer <Ar. Kabuğu soyulmuş. -8-
muḳātele <Ar. Savaşma, vuruşma, kavga. -2-
muḳāvemēt <Ar. Karşı durmak, dayanmak. -7-
muḳavvī <Ar. Kuvvetlendiren, kuvvet veren. -9-
muḳayyi' <Ar. Kusturan, kusturucu ilaçlar. -2-
muḳīm <Ar. İkamet eden, oturan. -1-
muḳl <Ar. Günlük ağacı, *muḳl-ı azraḳ ve muḳlū'l-yehūd* olmak üzere başlıca iki türü vardır (*Boswellia carteri*). -15-
muḳtezā <Ar. İktiza etmiş, lazım gelmiş. -1-
mūm <Far. Mum. -10-
munfaşıl -1-
munzıc Ar. Olgunlaştırıcı, hazm ettirici. -6-
munzıcāt <Ar. Yaranın iltihabını yok edici, irinini akıttıcı ilaçlar. -1-
murād <Ar. İstek, arzu. -2-
muraṭṭıb <Ar. Rutubetli. -11-
murdār <Far. Murdar, kirli, pis. -1-

muşābere <Ar. Sabretme, katlanma. -1-
muşāhabet <Ar. Sohbet etme, konuşma, görüşme. -2-
muşammağ <Ar. Sakız ile kalınlaştırılmış. -1-
mustūkad <Ar. Sıcak yer, şömine, ocak. -1-
mu'tād <Ar. Adet olunmuş, alışılmış. -7-
muṭāncana <Far. Et suyu, kısık ateşte kaynatılmış. -1-
mutavassıta <Ar. Aracılık eden, aracı. -1-
muṭayyeb <Ar. Güzel kokular sürülmüş olan. -2-
muṭbık <Ar. Bütün, tam. -4-
muṭbıka <Ar. *bk. muṭbık*. -12-
mu'teber <Ar. Hatırı sayılır, geçerli. -1-
mu'tedil <Ar. Münasip, uygun biçimli, ılıman. -20-
mu'tediyye <Ar. Alışılmış, süre gelen. -2-
mu'temed <Ar. İtimat edilen, güvenilen. -1-
mu'temedīn <Ar. *bk. mu'temed*. -1-
muṭfī <Ar. Söndüren. -1-
muṭī <Ar. Azad eden, serbest bırakan. -1-
muṭlak <Ar. Salıverilmiş, başıboş bırakılmış. -1-
muṭlakā <Ar. Her halde, ne olursa olsun, illaki. -1-
muttaşıl <Ar. Kavuşan, bitişen, devam eden. -6-
muttaşıla <Ar. *bk. muttaşıl*. -1-
muvāfık <Ar. Uygun, yerinde. -2-
muvāzıbe <Ar. Bir işe durmadan çalışan, bir işle daima ilgilenen. -2-
muṣṭarib <Ar. İztırabı olan, sıkıntı çeken, rahatsız. -1-
mübālağa <Ar. Bir işi, bir şeyi çok büyütme, pek ileri vardırma. -4-
müberrid <Ar. Soğutan, soğutucu. -19-
müberridāt <Ar. Soğutucular. -1-
mübtel <Ar. İptal olunmuş, hükümsüz bırakılmış. -1-
mübtelā <Ar. Bir şeye (kötü) düşkün olan. -1-
mücādele <Ar. Uğraşma, savaşıma, savaş. -1-
mücānis <Ar. Aynı cinsten olan. -1-
mücāveret <Ar. Komşuluk. -1-
mücāvir <Ar. Komşu. -3-

müceffef <Ar. Kurutulmuş, suyu çekilmiş, nemi kalmamış. -2-
mücerreb <Ar. Tecrübe olunmuş, denenmiş, sınanmış. -36-
mücerrebāt <Ar. *bk. mücerreb*. -1-
mücerred <Ar. Yalnız, ancak, fakat. -1-
müctemi <Ar. Kanın veya başka zararlı maddelerin vücutta toplanması. -11-
müdāfa'a <Ar. Koruma, korunma. -2-
müdāfa'at <Ar. *bk. müdāfa'a*. -1-
müdahrec <Ar. "zirāvend-i müdahrec" Dişi ziravend (*Aristolochia rotunda*). -1-
müdam <Ar. Devam eden, süren, sürekli. -1-
müdd <Ar. Bir ölçü birimi. -1-
müddet <Ar. Zaman, vakit. -15-
müdebbere <Ar. Tedbir alınmış, düşünce ile hareket edilmiş. -1-
müdemmil <Ar. Çıban yapıcı. -1-
müdirr <Ar. İdrar veren, idrar verici. -7-
mü'eddī <Ar. Sebep olan, meydana getiren. -6-
müfārekat <Ar. Ayrılma, uzaklaşma. -4-
müfāriḳ <Ar. Ayrılan, ayrılmış. -1-
müfeccir <Ar. Vücutta suyun fışkırdığı yer. -3-
müferri <Ar. *bk. müferriḥ*. -1-
müferriḥ <Ar. Ferahlık veren, iç açan, iç açıcı. -8-
müferriḥāt <Ar. Ferahlık veren iç açıcı şeyler. -2-
müferriye <Ar. *bk. müferriḥ*. -1-
müfettiḥ <Ar. Tıkanık yeri açan. -1-
müfettiḥāt <Ar. Tıkanık yeri açan şeyler, ilaçlar. -1-
müfīd <Ar. Faydalı. -3-
müfriṭ <Ar. Ölçüsüz ve taşkın hareket eden. Abartılı. -2-
müfsid <Ar. Bozan. -2-
müfteriḳ <Ar. Ayrılan, dağılan, perişan olan. -1-
mühellik <Ar. *bk. mühlik*. -1-
mühlik <Ar. Öldüren, öldürücü. -4-
mühlike <Ar. *bk. mühlik*. -1-

mühmel <Ar. İhmal, edilmiş, boşlanmış, bırakılmış. -2-
mühmelât <Ar. Manasız, boş sözler. -1-
mükāleme <Ar. Konuşma. -1-
mükedder <Ar. Bulandırılmış, bulanık. -1-
mükerrer <Ar. Tekrarlanmış, tekrar olunmuş. -4-
mükevven <Ar. Yapılmış, meydana getirilmiş. -1-
mülākī <Ar. Buluşan, kavuşan. -2-
mülaṭṭif <Ar. Yumuşatıcı. -5-
mülaṭṭifāt <Ar. Yumuşatıcı ilaçlar. -1-
mülāzemet <Ar. Devamlı bir işle meşgul olma. Gidip gelme. Bir işe sınıksız bağlılık. -2-
mülāzım <Ar. Bir şeye, bir yere, sarılıp ayrılmayan, tutunup kalan. -3-
müleyyen <Ar. Yumuşatılmış. -21-
müleyyin <Ar. Yumuşatan, yumuşatıcı. -2-
mülk <Ar. Bir devletin ülkesi. -1-
mültehib <Ar. Alevlenmiş, tutuşmuş. -1-
mülūkī <Ar. Padişahlığa ilgili, padişahayaraşır. -1-
mümkin <Ar. Mümkün, olabilir, olabilen. -14-
mümkin'ül-ḥuşūl <Ar. Meydana gelmesi mümkün olan. -1-
mümsik <Ar. Cimri, eli sıkı. -1-
mümtelī <Ar. Dolu, dolgun, dolmuş. Mide dolgunluğuna uğramış. -8-
mümteziç <Ar. Uygun, uyuşan, bağdaşmış. -4-
münaffih <Ar. Şişirici, gaz yapıcı. -1-
mün'akıd <Ar. Düğümlenmiş, bağlanmış, bağlı. -1-
münākıs <Ar. Tersine çevrilmiş, dönmüş. -2-
münākız <Ar. Birbirini tutmayan. -1-
münāsıb <Ar. Uygun yerinde. -6-
münaşşıb <Ar. *bk. münāşşıb.* -7-
münbasiṭ <Ar. Yayılan, genişleyen. -4-
münsebit <Ar. Olgunlaşmış hurma koruğu. -1-
müncemid <Ar. Donmuş, buz haline gelmiş. -3-
münceziç <Ar. Beriye çekilen, çıkıp giden. -3-
mündefi' <Ar. Geçmiş, atlatılmış,

savuşturulmuş. -8-
münfa'il <Ar. Gücenmiş, alınmış. -4-
münfecir <Ar. Açılan, sökülen. -3-
münferic <Ar. İki tarafı birbirine uzak olan, arası açık olan. -1-
münfetih <Ar. Damar yolunun açılması. -3-
münhācū'l-beyān Eser adı. -1-
münḥafız <Ar. Alçalan. -2-
münḥalḥal <Ar. Yerinden oynamış, aralıklı. -1-
münḥall <Ar. Çözölmüş, çözülen. Erimiş. -4-
münḥarif <Ar. Sapan, doğru gitmeyen, yoldan çıkmış olan. -1-
münḥariṭ <Ar. İpliğe dizilmiş. -3-
münḥaşır <Ar. Sınırlanmış, heryanı çevrili. -1-
münḥazim <Ar. *bk. münḥazim.* -1-
münḥazim <Ar. Hazm olan, sinen. -2-
münḥedir <Ar. İnmiş, düşmüş, dibe çökmüş. -1-
münkabız <Ar. Organın çekilip, büzülüp daralması. -1-
münḳali' <Ar. Kökünden sökülen. -4-
münḳalib <Ar. Değişen, başka bir şekle girmiş, giren. -1-
münḳaşım <Ar. Bölünen, kısım kısım ayrılan. -1-
münḳaṭı' <Ar. Kesilmiş, kesik, arada bağı bulunmayan. -5-
münker <Ar. İnkâr edilen, reddedilen. -1-
münker-levn <Ar. İstenmeyen, uygun olmayan renkte (yüz) olmak. -1-
müntefī <Ar. Yok olan, kovulan çıkarılan. -1-
müntefih <Ar. Kabaran, şişen, şişkin hava ile doldurulmuş olan. -1-
müntehī <Ar. Nihayet bulan, sona eren, biten. -4-
münteşir <Ar. Yayılmış, açılmış, dağınmış. -8-
müntin <Ar. Pis kokan, kokmuş, bozuk. -10-
münzir <Ar. Korkutan, kötü duygusu uyandıran. -41-
mürd <Far. Ölmüş, ölü. -1-
mürdāsenc <Far. Doğal kurşunoksit. -5-
mürdümük Otsu bölümü hayvan yemi olarak kullanılan, beyaz, açık mavi veya mor

çiçekleri olan bir yıllık otsu bitki, akburçak. -28-

mürehhî <Ar. Hafif, rahatlık veren. -5-

mürehhîyât <Ar. *bk. mürehhî*. -2-

mürekkab <Ar. Birkaç maddeden yapılmış. -18-

mürevveh <Ar. Rayihalandırılmış, kokulandırılmış. -1-

mürevvehât <Ar. Rayihalandırılmış, kokulandırılmış olan şeyler. -1-

mürr <Ar. 1. Mirra adı verilen ve Arabistan'da yetişen bir ağaç ve o ağacın zamkı, usaresi (*Comiphora myrrha*). 2. Acı. -11-

mürretü's-şafra <Ar. Safranın acılığı. -1-

mürrî <Ar.-Far. Mürr ile ilgili. *bk. mürr*. -4-

mürtefi' <Ar. Yükselen, yükselmiş, yüksek. -2-

mürür <Ar. Geçme, bir yandan gelip öte yandan geçme. -4-

müsa'ade <Ar. Yardım, izin. -1-

müsaḥḥan <Ar. Isıtılmış, kızartılmış. -13-

müsehḥenât <Ar. Isıtılmış, kızartılmışlar. -1-

müsāvî <Ar. Eşit,denk. -2-

müşelleş <Ar. Birbirine bağlı olan, bir sırada devam eden. -3-

müşelleşe <Ar. *bk. müşelleş*. -1-

müselmân <Far. Müslüman. -1-

müsemmin <Ar. Semiz, semizleşmeye müessir olan. -1-

müşhil <Ar. Müshil, bünyedeki herhangi bir maddeyi hafifletici, sehl edici. -16-

müstaḥkem <Ar. Sağlamlaştırılmış, sağlam. -6-

müsta'id <Ar. Kabiliyetli, bir şeye kabiliyeti olan. -1-

müstaḥillen <Ar. Başlı başına, yalnız. -1-

müstaḥîm <Ar. Doğru, düz, dik. -1-

müsta'mil <Ar. İstimal eden, kullanan. -1-

müstedîr <Ar. Daire şeklinde olan, değirmi. -1-

müstedîrû'l-şekl <Ar. Daire şeklinde. -1-

müstefîd <Ar. İstifade eden, faydalanan. -1-

müsteḥîl <Ar. Mümkün ve kabil olmayan, saçma, manasız. -2-

müsteḥîlât <Ar. Manasız, saçma şeyler. -1-

müste'id <Ar. Hazır. -3-

müstekrih <Ar. Tiksindirici, iştah kesici. -1-

müsterḥî <Ar. Gevşek, sarkık, sölpük. -2-

müste'riz <Ar. Gösterme arzusu, sunma. -1-

müste'vî <Ar. Düz, her tarafı bir. -1-

müste'vî <Ar. Ele geçiren, yayılan, her tarafı kaplayan. -2-

müşābih <Ar. Benzeyen,benzer. -5-

müşābihet <Ar. *bk. müşābih*. -1-

müşahede <Ar. Görülmüş, görülen. -1-

müşāhid <Ar. Gören, bakan. -1-

müşār <Ar. İşaret olunan, işaretle gösterilen. -1-

müşareket <Ar. Ortaklık, ortaklaşa. -1-

müşkil <Ar. Güç, zor çetin. -12-

müştebih <Ar. Şüphelenen, şüpheci. -1-

müştedd <Ar. Şiddetlenmiş, şiddetlenen, azan. -23-

müşte'il <Ar. Alevli. -9-

müşterek <Ar. Ortak, ortaklaşa. -1-

müştā'a <Ar. Okuma, düşünme. -1-

müte'affin <Ar. Bozulup fena kokan, kokmuş, çürümüş. -60-

müte'allik <Ar. İlgili, ilişkisi olan. -4-

müte'arrız <Ar. Saldıran, sataşan. -1-

müte'azzir <Ar. Mümkün olmayan, güç, zor. -1-

müte'eddî <Ar. Ödeyen, ödeyici, eda eden. -1-

müte'ekkil <Ar. Yenilecek durumda olan. -2-

müte'ezzi <Ar. Eziyet çeken, sıkılan, incinen. -3-

mütefāvit <Ar. Birbirinden farklı çeşitli olan. -5-

müteferrik <Ar. Dağınık, ayrı ayrı. -8-

müteferrika <Ar. Çeşitli işler gören. -1-

müteğayyir <Ar. Değişen,başkalaşan. -10-

müteḥaccir <Ar. Taş haline gelmiş, taşlaşmış. -3-

müteḥalḥal <Ar. Yerinden oynayan, aralıklı. -1-

müteḥallil <Ar. Hallolmuş, erimiş, çözülmüş. -16-

müteḥammil <Ar. Tahammül eden,dayanan. -

3-
müteharrık <Ar. Hareket eden, kımlıdayan, oynayan. -3-
mütehayyır <Ar. Hayrette kalan, şaşmış, şaşırılmış. -2-
mütekaddime <Ar. Önde bulunan, baştaki. -1-
mütekaddir <Ar. Ölçülü oranlı. -1-
mütekarrıh <Ar. Yaralı, çıbanlı, ceahatli. -12-
mütekāşif <Ar. Sıklaşan, koyulaşan, yoğunlaşan. -1-
mütekellî ?-1-
mütekevvin <Ar. Hasıl olan, mevcut bulan, var olan. -2-
mütelevvın <Ar. Renkli boyalı. -1-
mütelezzız <Ar. Lezzet bulan, tad alan, hoşlanan. -2-
mütemeddid <Ar. Geniş, uzatılmış, uzayan. -2-
mütemekkin <Ar. Yerleşen, oturan. -1-
mütenākış <Ar. Gittikçe azalan, eksilen. -2-
müteremmid <Ar. Yanıp kül olmuş. -1-
mütesahhın <Ar. Isınan, kızan. -12-
mütesāvī <Ar. Birbirine eşit, eş olan. -10-
mütesāvır <Ar. Eşit, birbirine denk olan. -1-
müteşebbis <Ar. Teşebbüs eden, bir işe girişen. -4-
mütetābi <Ar. Birbirinin ardınca gelen. -1-
mütevakkı <Ar. Medet eyleyen, bekleyen, uman. -2-
mütevālī <Ar. Birbirinin ardınca giden, arat arda gelen. -2-
mütevassıt <Ar. Orta, ortalayan. -3-
mütevātır <Ar. Ağızdan ağza dolaşan, halk ağzında söylenen. -18-
müteveccih <Ar. Bir tarafa dönen, yönelen. -2-
mütevellī <Ar. Birinin yerine geçen. -1-
mütevellid <Ar. Doğan, ortaya çıkan, ileri gelmiş. -16-
müteverrim <Ar. Şiş, kabarık. 2. Veremli, ince hastalıklı. -3-
mütezāyid <Ar. Artan, çoğalan. -4-
müttefik <Ar. Bağlaşmış, birleşmiş. -1-
müttehıd <Ar. Birleşmiş, birlik olmuş, birleşik. -3-

müttesi <Ar. Genişleyen. -2-
müvāfık <Ar. Uygun, münasip. -2-
müvāzıbe <Ar. Sürüp giden, devam eden. -4-
müvellim <Ar. Acı veren, eziyetli. -1-
müvettid ?-1-
müyesser <Ar. Kolayı bulunup yapılan, kolaylıkla olan. -1-
müzādd <Ar. Çoğaltılmış, artırılmış. -1-
müzārebe <Ar. Savaşmak, kavga etmek, çarpışmak. -1-
müzāyaka <Ar. Sıkıntı, darlık. -1-
müzemmin <Ar. Süren, süregelen hastalık. *bk. müzmin.* -2-
müzevverāt <Ar. *bk. müzevvere.* -1-
müzevvere <Ar. Çeşitli sebzelerle yapılan etsiz çorbalar. -12-
mü'zī <Ar. Acı veren, eziyetli. -1-
müzmin <Ar. Ağırlaşma dönemi, kırkıncı günden sonra olan ateşli hastalık; müzmin. -13-

N

nā-bāliğ <Far. <Ar. Henüz buluğa ermemiş. -2-
nabz <Ar. Nabız. -79-
nādir <Ar. Nadir, az bulunan, nadir görülen. -5-
nāfi <Ar. Menfaatli, faydalı. -75-
nāfiz <Ar. Aşırı titreme veren bir tür sıtma. -3-
naḥif <Ar. Zayıf, arık. -1-
naḥıye <Ar. Kenar, yan, civar, çevre. -1-
nā'ib <Ar. Nöbet bekleyen, nöbetle gelen. -1-
nā'ibe <Ar. Nöbetli humma. -2-
nākış <Ar. Noksan, eksik, eksiklik. -2-
naḳī <Ar. Temiz, pak. -7-
naḳī <Ar. Kandırılmış, doygun duruma getirilmiş. -9-
nāḳih <Ar. Hastalıktan yeni kalkıp henüz zayıf olan. -5-
naḳl <Ar. Taşıma, aktarma, geçirme. -1-
naḳū <Ar. İlaç yapmak için su içinde çözülen ve seyreltilen her şey. -1-
nāḳūr <Ar. Düdük. -1-
naḳzān <Ar. Bozulmalar, çözülmeler. -1-

- na'na** <Ar. Nane (*Mentha piperita*). -1-
- nānḥāh** <Far. Anason (*Pimpinella anisum*). -5-
- nār** <Far. Nar ağacı ve meyvesi (*Punica granatum*). -12-
- na'ra** <Ar. Nara, yüksek sesle bağırma. -1-
- nārdīn** <Ar. Nerdin (*Nardus stricta*). -4-
- nārenc** <Ar. Turunç (*Citrus aurantium*). -1-
- nāreste** ? -1-
- nārī** <Ar. Ateş ile ilgili, ateşe mensup. -8-
- nāriyye** <Far. *bk. nār*. -1-
- nāriyyet** <Ar. Yakıcılık, ateşin özelliği. -1-
- nās** <Ar. İnsanlar, halk, herkes. -1-
- nā-şovuk** <Far. < T. Soğuk olmayan. -1-
- nāşī'** <Ar. Bir nesnenin halisi, şiddetle beyaz olan. -1-
- naṭrūn** <Ar. Doğal sodyum bikarbonat. -3-
- naẓar** <Ar. Bakma, göz atma. -17-
- naẓāret** <Ar. Tazelik, güzellik, hoşluk. -2-
- naẓīce** <Ar. Pişmiş, yetiştirilmiş, kemalini bulmuş. -1-
- naẓret** <Ar. Tazelik, canlılık, neşe. -1-
- ne** Ne. -19-
- nebāt** <Ar. Toprakta bite, çıkan her türlü şey, bitki. -1-
- nebī** <Ar. Peygamber. -2-
- nebīz** <Ar. Hurma veya arpadan yapılan bir çeşit içki. Şarap. -2-
- necāh** <Ar. Kurtulma. Metinde terkip adı. -5-
- nedāret** <Ar. Tazelik, parlaklık. -2-
- nedāvet** <Ar. Yaşlık, nemlilik, rutubetli. -6-
- nef'** <Ar. Menfaat. -7-
- nefes** <Ar. Soluk. -32-
- nefāṭāt** <Ar. Vücutta ortaya çıkan kabarcıklar, çiçek hastalığı. -1-
- nefḥ** <Ar. Gaz, mide ve bağırsak gazı. -1-
- nefḥa** <Ar. Karın şişmesi. -5-
- nefīsī** Hekim adı. -11-
- nefsānī** <Ar. Canlılığın uyandırdığı arzularla ilgili. -2-
- nefsāniyye** <Ar. *bk. nefsanī*. -6-
- neft** <Ar. Neft yağı. -3-
- neftī** <Ar. Neft yağı renginde olan, siyaha yakın koyu renk. -1-
- nehār** <Ar. Gündüz. -28-
- nehāren** <Ar. Gündüzün, gündüz vakti. -1-
- nehārī** <Ar. Gündüz ile ilgili, gündüzcü. -4-
- nehāriyye** <Ar. *bk. nehār*. -1-
- nehri** <Ar. Nehirle ilgili, nehire ait. -1-
- nemek-sūd** <Far. Tuzlu şey. -1-
- nem-gin** <Ar. <Far. Nemli, rutubetli. -1-
- nemle** <Ar. Vücutta olan karıncalanma. -8-
- nemlī** <Ar. Karıncalanma ile ilgili. -2-
- nemmām** <Ar. Keklik otu (*Thymus glaber*). -2-
- nercis** <Ar. Nergiz çiçeği (*Narcissus*). -5-
- nesīm** <Ar. Hafif rüzgar. -1-
- nesne** Nesne, şey. -144-
- nesrin** <Far. Nesrin çiçeği, yaban gülü. -1-
- neşāt** <Ar. Sevinç. -3-
- neşter** <Far. Neşter, hekim bıçağı. -14-
- nev'** <Ar. Çeşit, tür, sınıf. -18-
- nev'ā** <Ar. Türler, çeşitler. -1-
- nevāhī** <Ar. Yanlar, taraflar. -4-
- nevbet** <Ar. Nöbet, sıra, hastalık nöbetleri. -56-
- nevm** <Ar. Uyku. -5-
- nevre** <Far. Kireç. -1-
- nezb** <? Bir tür yakı -1-
- nezer** <Ar. Küçük, ufak önemsiz şey. -1-
- nezle** <Ar. Nezle. -2-
- nıkrīs** <Ar. Ayak şişmesi, gut hastalığı. -25-
- nışf** <Ar. Yarım, yarı. -42-
- nice** Nice, nasıl. -9-
- ni-gam** <Far. Gamsız, kedersiz. -1-
- nikāb** <Ar. Peçe, örtü, perde. -1-
- nikāyet** <Ar. Düşmanı kırıp geçirme, kılıçtan geçirme. -1-
- nikim** Neyi, her ne. -2-
- nīlüfer** <Far. Nilüfer çiçeği (*Nymphaea*). -47-
- ni'me** <Ar. Ne güzel, ne ala. -1-
- nīmşit** <Far. <Ar. Yarı pişmiş 'nimşit yumurta, rafadan yumurta'. -1-
- nisā** <Ar. Kadınlar. -7-
- nisbet** <Ar. Bağlılık, ilgi. -8-
- nisyān** <Ar. Bunama, unutmama. -2-

nişān <Far. Nişan, belirti, iz. -1-
nişāsta <Far. Nişasta. -3-
nite Nasıl. -1-
nitekim Nitekim. -25-
nizām <Ar. Düzen, usul, tertip, yol. -2-
nohūd <Far. Nohut (*Cicer arietinum*). -52-
noḡṣān <Ar. Eksiklik, azalma, azlık. -2-
nu'ās <Ar. Uyuqlama, pinekleme, ımızganma. -2-
nūṣādūr <Far. Nişadır. -2-
nuṭūl <Ar. Çeşitli otların kaynatılarak suyunun başa dökülmesi ya da buharının başa tutulması şeklinde kullanılan bir grup ilaç. -8-
nuṭūlāt <Ar. Nutullar. *bk. nuṭūl*. -1-
nuẓc <Ar. Olgunlaşma, kemale erme, yeterince pişme. -59-
nūcūm <Ar. Yıldızlar. -1-
nūfāḡāt <Ar. Kabarcıklar, suyun üstünde olan kabarcıklar. -1-
nūfūz <Ar. Etki etme, işleme. -5-
nūks <Ar. Hastalığın geri dönmesi, depresme. -3-
nūzūl <Ar. İnme, felç. -1-

O

o O. -7-
od Od, ateş. -11-
odun Odun. -1-
oḡlaḡ Oḡlak. -5-
oḡlan Çocuk. -6-
oḡlancuḡ Küçük çocuk. -6-
oḡḡa <Ar. 1238 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü. -1-
oḡu - Okumak. -2-
ol - Olmak. -2860-
ol O. -158-
olabil - Olabilmek. -1-
olaḡan Sık sık olan, olagelen. -3-
olin - Olunmak. -170-
oluş - Oluşmak, meydana gelmek. -1-
on On sayısı. -274-
oḡad İyice, adamakıllı. -6-
onar Onar. -76-

oḡar - Onarmak, düzeltmek. -2-
on beşinci On beşinci. -1-
oḡul - Onulmak, iyileşmek. -6-
oḡuld - Onultmak, iyileştirmek. -3-
oḡuldul - Onultulmak, iyileştirilmek. -1-
onuncu Onuncu. -4-
oḡurḡa Omurga, omurga kemiği. -1-
orta Orta, ara. -3-
ot Ot, bitki. -61-
otur - Oturmak. -22-
otuz Otuz. -34-
otuzuncu Otuzuncu. -1-
ov - Ovmak. -21-
ovul - Ovulmak. -1-
oy - Oymak. -2-
oyna - Oynar. -1-

Ö

öd Öd maddesi. krş. Şafrā. -4-
ög - Öğmek. -2-
öḡren - Öḡrenmek. -1-
öḡün - Öḡünmek, öḡünmüş olmak. -1-
öḡür - Böḡürmek, bağırarak, yüksek sesle haykırmak. -2-
öksür - Öksürmek. -1-
öl - Ölmek. -2-
ölç - Ölçmek. -2-
ölçü Ölçü. -2-
ölü Ölü. -1-
ölüm Ölüm. -1-
ömcek Örumcek. -2-
ömr <Ar. Ömür. -4-
öḡ Ön, önce. -3-
öḡürdi Önce, ilk önce, daha önce. -9-
ördek Ördek. -4-
ört - Örtmek. -6-
örtü Örtü. -1-
öt - Ötmek, ses çıkarmak. -3-
ötür - Geçirmek. -1-
öygen Akciğer. -3-
öyle Onun gibi olan, ona benzer. -3-

P

paça <Far. Paça. -2-
pāça <Far. Kasaplık hayvanların kesilmiş ayağı. -1-
pāk <Far. Pak, temiz. -9-
pamuk <Far. Pamuk *bk. panbuḳ*. -1-
panbuḳ <Far. Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi, pamuk (*Gossypium*). -5-
pāre <Far. Parça, cüz. -16-
pārecūḳ <Far.-Tr. Küçük parça. -1-
parmaḳ Parmak. -2-
pas Pas. -1-
pāzū Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ıspanak (*Beta vulgaris var. cicla*). -3-
pelīze <Ar. Meşe, pelit (*Uercus*). -1-
penbe <Far. *bk. panbuḳ*. -2-
perhīz <Far. Perhiz, diyet. -3-
persiyāvşān <Far. <Gr. Baldırkara (*Aspelinum adianthum*). -3-
perverde <Far. Beslenmiş, terbiye edilip yetiştirilmiş, büyütülmüş. -1-
pes <Far. Şimdi, o halde. 2. Sonuç olarak. -9-
peydā <Far. Meydanda, açıkta. -3-
peynir <Far. Peynir. -2-
pīr <Far. Yaşlı, ihtiyar. -3-
pire Pire. -1-
piyaz <Far. Soğan. -1-
poḥ Bok, dışkı. -1-
posa <? Posa, tortu, çökelti. -1-
pul <Far. Pul. -1-
pūr <Far. Oğul. -1-
pūş <Ar. Örtü, Örtünecek şey, elbise. -1-

R

rābi <Ar. Dördüncü. -1-
rad <Ar. Menetmek, terk etmek. -4-
rādi <Ar. Hastalığı vücudun bir başka bölümüne taşıyan ilaç. -12-
rādi <Ar. *bk. rādi*. -1-
rāḥat <Ar. Üzüntüsüz, tasasız, kedersiz. -23-
raḥmet <Ar. Acıma, esirgeme, koruma. -1-

ra'ī <Ar. Sulu, su dolgunluğu. -1-
rā'ib <Ar. Kuşkulu, şüpheli. Metinde süt kesişinin, yoğurt suyu. -4-
rakebe <Ar. Ense kökü, boyun. -1-
raḳīḳ <Ar. İnce, berrak. -38-
raḳūn <Far. Zeytingillerden bir bitki, kurtbağrı (*Ligustrum vulgare*). -1-
rāmek <Far. Zāc-ı aḥmer, mazı, nar kabuğu zamk-ı arabī ve pekmezle yapılan bir macun. -3-
rāsib <Ar. Dibe çöken, tortulaşan. -1-
rāsin <Ar. Andız otu, rāsen, kanes, induz otu (*Inula helenium*). krş. anduz. -2-
raşraşī <Ar. Kurşun, kurşun renginde olan. -1-
rāst <Far. Doğru, uygun. -1-
ra'šet <Ar. Kısmi felç, çeşitli organların titremesi şeklinde belirir. -1-
raṭb <Ar. Rutubetli, nemli özelliğe sahip. -9-
rātīnec <Ar. Reçine. -1-
rāvend-i çīnī <Far. Karabuğdaygiller familyasından, büyük yapraklı, çok yıllık bir bitki ve bu bitkinin kökü, ışgın. (*Rheum ribes*). -2-
rāyihā <Ar. Koku. -2-
rāyihāten <Ar. Rayiha ile ilgili, rayiha açısından. -1-
raż-rāż <Ar. Yaralanma berelenme, ufalanma. -2-
rāzyāne <Far. Rezene otu (*Foeniculum vulgare*). -43-
rāzyānec <Far. *bk. rāzyāne*. -1-
rebi <Ar. Bahar. -4-
recīm <Ar. Taşlanmış, lanetlenmiş. -1-
red <Ar. Reddetme, geri verme. -1-
redā'et <Ar. Kötülük, fenalık. -2-
redā'iyet <Ar. *bk. redāet*. -1-
reddī <Ar. Geri çevirme, döndürme ile ilgili olan. -2-
redī <Ar. Kötü, fena, bayağı. -2-
reddiye <Ar. *bk. reddī*. -20-
reḥāvet <Ar. Gevşeklik, tembellik. -3-
re'is <Ar. Baş, ana temel. -13-
re'isiyye <Ar. *bk. re'is*. -2-

remād <Ar. Kül. -2-
remādiyyet <Ar. *bk. remād.* -2-
remed <Ar. Göz ağrısı. -1-
remliyyet <Ar. Kum falı, fal ile ilgili. -1-
rencī <Far. Hastalık, ağrı, sızı ‘*fā’ūn-ı rencī*’. -1-
reng <Far. Renk. -17-
reşāş <Ar. Kurşun, kala, lehim. -1-
resm <Ar. Tarz, usul. -2-
resül-ullah Hz. Muhammet. -1-
reşīdiyye <Ar. Nişasta ve şekerle yapılan bir çeşit tatlı. -1-
revā <Ar. Yakışır, uygun, yerinde. -3-
revnāk <Ar. Parlaklık, güzellik. -2-
reyāh <Ar. Şaraplar. -1-
reyhān <Ar. Hoş ve güzel koku. -1-
rıfķ <Ar. Yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık. -15-
rıhv <Ar. Yumuşak. -3-
rıtl <Ar. Litre. -61-
ri’āyet <Ar. Gütme, gözetme. -4-
rībās <Far. Hekimlikte kullanılan ilaç, bir *rāvend* türü (*Rheum ribes*). -2-
ribāt <Ar. Bağ, ip. -1-
ricācı <Ar. <T. Ricada bulunan, bir şey isteyen. -1-
rics <Ar. Pislik, murdarlık. -1-
ridā’ <Ar. Belden aşağı örtülen, örtü. -1-
rīh <Ar. Yel, rüzgâr. Romatizma, yel, ağrı. -7-
rīhī <Ar. *bk. rīh.* -6-
rikkat <Ar. Rakiklik, yufkalık, incelik. -2-
risl <Ar. Kolay, uygun elverişli. Metinde bir merhem adı. -1-
riyāz <Ar. Bahçeler, ağaçlar, çimenlik yerler. -1-
riyāzet <Ar. Perhizle, kanaatle yaşama. -6-
ru’āf <Ar. Burun kanaması. -9-
rub’ <Ar. Dörtte bir, çeyrek. -37-
rubb <Ar. İç, öz, meyve ve sebzelerin özü. -20-
rūfes Hekim adı. *rūfes hekīm.* -3-
rūh <Ar. Can, nefes, ruh. -41-
rūmī <Ar. Rum ülkesinden, Rum ülkesine

ait. -4-
rummān <Ar. Nar ağacı, nar. (*Punica granatum*). -8-
rummāneyn <Ar. İki nar. Ekşi ve tatlı nar. -8-
rūşanlık <Far. <T. Aydınlık, parlaklık. -1-
rutūbāt <Ar. Nemler. -5-
rutūbet <Ar. Nem, nemli özellikte. -36-
rücū’ <Ar. Dönme, geri dönme. -8-
rücūm <Ar. Akan yıldızlar. -1-
rükū’ <Ar. Ruku, namazda öne doğru eğilme. -1-
rūsūb <Ar. Tortu, çöküntü. -11-

S

sā’at <Ar. Saat, vakit. -25-
sā’at-be-sā’at <Ar. Saatten, saate. -1-
şa’b <Ar. Güç, zor,çetin. -4-
şabāgūn <Ar. Kırlangıç otu ‘*urūķ-ı şabāgūn*’. -1-
şabāh <Ar. Sabah, sabah vakti. -93-
şabāvet <Ar. Sabilik, çocukluk. -1-
sābık <Ar. Geçmiş, önceki. Zamanca veya rütbece ilerde olan. -4-
sābıkā <Ar. Geçmiş şey, geçmiş hal ve vaka. -11-
sābıkān <Ar. Evvelce, bundan önce. -1-
şābit Hekim adı. -1-
şābit <Ar. Hareketsiz, kımıldamayan. -2-
şabr <Ar. 1. Sabır, tahammül. 2. Sabırlık otu, öd ağacı ve bu bitkiden elde edilen tıbbî zamk (*Aloe vera*). -30-
şabūn <Ar. *bk. şābūn.* -2-
şābūn <Ar. Sabun. -6-
şaç - Saçmak. -8-
şaç Saç. -1-
sāde <Ar. Düz, sabit, yalın. -2-
sādec <Far. Hint sümbülü (*Nardustachys jatamansi*). -36-
sāde-yāg <Ar. *bk. sāyağı.* -1-
şādık <Ar. Doğru, gerçek. -1-
şādıķu’l-berd <Ar. Gerçekten (iyi) soğuk olan. -1-
şādıķu’l-bürüdet <Ar. Gerçekten (iyi) soğuk

olan. -1-

şādīku'l-humūziyye <Ar. Gerçekten (iyi) ekşi, kekre olan. -1-

şādir <Ar. Çıkan, meydana gelen. -1-

şadr <Ar.1. Her şeyin önü, başı, ilerisi. 2. Göğüs. -9-

şafā <Ar. Safılık, berraklık. -1-

şafāyih <Ar. Düz yassı şeyler. -1-

sa'fe <Ar. Kel. -4-

şāyif ?-1-

şāfī <Ar. Safi, saf, katışıksız. -29-

şafīr <Ar. Işık, ışığa benzer ses. -2-

şafṛā <Ar. Dört ana öğeden biri olan öd maddesi. -64-

şafṛāvī <Ar. Öd maddesiyle ilgili, öd maddesinin ağır bastığı bünye ve nesnelere. -26-

şafṛāviyyet <Ar. Öd maddesinin ağır basması. -1-

şağ Sağ, sağ taraf. -14-

şağ - Sağmak. -2-

şağar <Ar. Küçük, ufak. -3-

şağār <Ar. Zelillik. -1-

şağıl - Sağılmak. -1-

şağırluk Sağırlık. -2-

şağīr <Ar. Küçük. -7-

şağīrī <Ar. bk. şağīr. -1-

şağīrū'l-hacm <Ar. Hacmi, boyutu küçük olan. -1-

saḥna <Ar. Yüz suret, yüz rengi. -5-

saḥc <Ar. Bağırsakların karın boşluğu içinde birbirine yapışması hastalığı, kolorektal kanser. -2-

saḥcī <Ar. bk. saḥc. -1-

şāhib <Ar. Sahip. -11-

şāḥīh <Ar. Doğru, gerçek. -5-

saḥk <Ar. Dövme, ezme. -24-

şaht <Ar. Döküntü. -1-

sā'ī <Ar. Çalışan. -2-

şā'id <Ar. Mutlu, uğurlu. -1-

sā'il <Ar. Sual eden, soran. -1-

sā'ile "mī'a-yı sā'ile" <Ar. Kara günlük ağacı ve yağı (*Liuidambar orientalis*). -1-

sā'im <Ar. İnce bağısağın bir bölümü. -1-

sā'ir <Ar. 1. Seyreden, hareket eden, akan, akıcı. 2. Başkası, diğeri. -15-

saḳat <Ar. Bir tarafı hasta veya eksik olan. -2-

saḳf <Ar. Tavan çatı, dam. -1-

şaḳın - Sakınmak, kaçınmak. -17-

sāḳın ?-1-

sāḳıt <Ar. Düşmüş, düşen. -23-

sāḳıyyed <Ar. Suyun aktığı küçük ark, damar yolu. -1-

şaḳız Sakız. -10-

sāḳī <Ar. İstiska hastalığına yakalanmış kimse. -2-

şaḳīl <Ar. Ağır, sıkıntılı, can sıkıcı. -6-

sāḳin <Ar. Sakin, dindirilmiş. -32-

şaḳla - Saklamak. -3-

saḳlan - Saklanmak. -1-

saḳmūniyā <Ar. <Gr. Bingöz otu, mahmudiye otu (*Convolvulus scammonia*). krş. maḥmūde. -3-

şalābet <Ar. Metanet, katılık, peklik, dayanma, sağlamlık. -14-

şalb <Ar. Gerilmiş. -4-

şa'leb <Ar. Tilki. -4-

şalivér - Salıvermek, bırakmak. -3-

şālīh <Ar. Yararlı, elverişli, uygun. -10-

sālim <Ar. Sağ, sağlam. -1-

şālīş <Üçüncü. -3-

şālīşe <Ar. bk. şālīş. -2-

şallallahū 'aleyhi ve sellem -3-

şamem <Ar. Sağırlık. -1-

şamḡ <Ar. Zamk, çeşitli bitkilerden elde edilen tıbbi reçine. -6-

şamḡ-ı 'arabī <Ar. Bir çeşit zamk. -4-

şan'at <Ar. İlaç yapma formülü, ilacı terkip etme şekli. -1-

şanavberī <Gr. Yer çamı, çam fıstığı (*Ajuga chamaepitys*). -1-

şancı Sancı. -1-

şandal <Ar. Sandal ağacı, ak sandal

(*Santalum album*), kızıl sandal (*Pterocarpus santalinus*), sarı sandal (*Fringilla spinus*)

olmak üzere üç türü vardır. -32-

- şandaleyn** <Ar. İki sandal. *bk. şandal*. -13-
- şanduk** <Ar. Sandık. -1-
- şānī** <Ar. İkinci. -3-
- şānīnci** <Ar. <T. İkinci. -1-
- şāniyen** <Ar. İkinci defa, ikinci kez olarak. -1-
- şānīyye** <Ar. İkinci. -1-
- şar** - Sarmak. -2-
- şara** <Ar. Sara hastalığı. -4-
- şarāfet** <Ar. Düşünme, fikir, sarf. -1-
- şarar** - Sararmak. -4-
- şarf** <Ar. Harcama, kullanma. Men etme. -8-
- şarımşak** Sarımşak (*Allium sativum*). -3-
- şarmaşuk** Sarmaşık (*Hedera helix*). -1-
- şaru** Sarı. -38-
- sa'ter** <Ar. Güveyiotu (*Origanum vulgare*). -3-
- sath** <Ar. Bir şeyin dış tarafı, dış yüzü. -1-
- sa'ut** <Ar. Enfiye gibi buruna çekilen toz ilaçlar. -3-
- şavāb** <Ar. Doğru hareket, doğru davranış, doğruluk, dürüstlük. -1-
- şavm** <Ar. Aç kalma, oruç. -5-
- şavt** <Ar. Ses, seda, bağırma. -2-
- sa'y** <Ar. Çalışma, çabalama, gayret etme. -7-
- sayağı** Sade yağ, tereyağı. -1-
- şayf** <Ar. Yaz. -5-
- şaz** Su kıyılarında yetişen açık sarı renkli kamyş. -1-
- şazlık** Sazların çok olduğu yer. -1-
- seb'a** <Ar. Yedi sayısı. -1-
- şebāt** <Ar. Yerinde durma, dayanma, metanetli olma. -1-
- sebeb** <Ar. Sebep, neden. -143-
- sedd** <Ar. Kapama, tıkama, engel olma. -3-
- sedef** <Ar. Su teresi, sezab tohumu. -1-
- sedīdī** Hekim adı. -2-
- sefercel** <Ar. Ayva (*Cydonia oblonga*). -15-
- sefercelī** <Ar. *bk. sefercel*. -2-
- segir** - Koşmak. Hafif kımıldamak, kıpırdamak, seğirmek. -2-
- segriş** - Koşuşmak. -1-
- şeher** <Ar. Şafak vakti. -25-
- seher** <Ar. Uykusuzluk. -14-
- sehāb** <Ar. Bulutlar. -1-
- şehīn** <Ar. Kalın ve sımsıkı şey. Dayanıklı insan. -3-
- sehl** <Ar. Kolay. -3-
- sekbīnc** <Ar. Hıyara benzer bir ot, sek beni otu (*Ferula scowitziana*). -1-
- seķīrves** <Gr. 'şalb' Gerilme, gerilmiş. -2-
- sekiz** Sekiz sayısı. -4-
- sekizer** Sekizer. -1-
- sekizinci** -12-
- seksen** Seksen sayısı. -1-
- sekte** <Ar. Felç, inme. -5-
- sel'a** <Ar. Ur. -4-
- selāmet** <Ar. Kurtulma, esenlik. -5-
- şelātīyye** <Ar. Kahr u galebe ve hiddet. -1-
- selīhe** <Ar. Tarçın ağacı, kurfa ağacı, yalancı tarçın ağacı, burçak (*Cinnamomum zeylanicum*, *C. cassia*). -2-
- selīm** <Ar. Sağlam, kusursuz, doğru. -3-
- selis** <Ar. Düzgün, akıcı. -1-
- sellem** <Ar. Selamete erdirsin. -2-
- semāvī** <Ar. Semaya, gökyüzüne ait. -2-
- semen** <Ar. Sade yağ. -3-
- semiyye** <Ar. Zehirle ilgili. -6-
- semiyyet** <Ar. *bk. semiyye*. -4-
- semiz otı** Semiz otı. -22-
- semizlik otı** *bk. semiz otı*. -1-
- semm** <Ar. Zehir. -1-
- semmī** <Ar. Zehirli. -1-
- semūm** <Ar. Zehirli şey. -1-
- senc** ?-1-
- senen** <Ar. Yol, damar yolu. -1-
- senn** -1-
- sepek** 'iki gözsüz sepek' köstebek denilen yer sıçanı. -1-
- serāyin** <Ar. *bk. şerāyin*. -1-
- sereṭān** <Ar. 1. Yengeç. 2. İyileşmez bir tür çıban, kanser. -9-
- serī** <Ar. Çabuk, hızlı. -21-
- serī'ā** <Ar. Süratli, hızlı, çabuk. -1-
- serī'at** <Ar. Hızlılık. -1-
- seriñ** Serin. -1-
- serī'ü'l-hazm** <Ar. Çabuk hazmedilen. -1-

seri ü'l-**ka**b**ül** <Ar. Çabuk alınan, kabul edilen. -1-
serken <Far. Firtına bitkisi. (?) -1-
sermak <Ar. Kataf, koyun sarmaşığı, kara pazı (*Atriplex hastata*). -2-
sersām <Far. Menenjit hastalığı. -11-
sersāmīyye <Ar. *bk. sersām*. -1-
sev - Sevmek. -2-
sevād <Ar. Kara, siyah karaltı. -2-
şevb <Ar. Bez, elbise. -1-
sevdā <Ar. Dört ana öğeden kara safra maddesi. -39-
sevdāvī <Ar. Kara safra maddesiyle ilgili. -17-
sevdāvīyye <Ar. *bk. sevdāvī*. -1-
şeverān <Ar. Tozun, dumanın kalkması. -1-
sevīk <Ar. Kavut, kavrulmuş un. -4-
sevķ <Ar. Yollama, gönderme. -1-
şevr <Ar. Öküz, boğa, sığır. -13-
seyelān <Ar. Akma, akıntı. -1-
seyl <Ar. Sel. -1-
seyr <Ar. Seyir, izleme. -2-
seyyāl <Ar. Akıcı, akan. -1-
sezāb <Ar. Sedefotu (*Ruta graveolens*). -9-
şıbg <Ar. İçine kumaş ve saire batırılan boya. -1-
şıbyān <Ar. Çocuklar. -9-
şıçan Sıçan. -1-
şıçra - Sıçramak. -2-
şıdır - <Sıktırmak, sızdırmak. -1-
şıfat < Ar. İlaç terkip etme tarzı. -69-
şığır Sığır. -9-
şıhhat <Ar. Sağlık, sıhhat. -8-
şıhnāt <Ar. Balıktan yapılan bir tür yiyecek, yahni. -1-
şık - Sıkmak. -6-
şık Sık, yoğun. -1-
şıkıl - Sıkılmak, sıkma işi yapılma. -6-
şıklet <Ar. Ağırılık, sıkıntı. -12-
şın - Kırılmak, parçalanmak. -4-
şınan - Sınanmak, denenmek. -1-
şınar <Ar. Demirin erimesi ve iğ başı. -1-
şınf <Ar. Sınıf, grup. -15-

şıra <? Bir bitki türü (?). -1-
şırf <Ar. Sadece, saf, katışıksız. -4-
şırr <Ar. Gizli tutulan, kimseye söylenmeyen. -2-
şırt Sırt. -2-
sıtma Sıtma hastalığı. -2-
şıyrın - Sıyrılmak, sıyrılarak, sürünerek kayıp gitmek. -1-
şıyur - Sıyırmak. -1-
şız - Sızmak. -1-
sibistān <Far. Sibistan ağacı ve meyvesi (*Cordia myxa*). -12-
sidik Sidik, idrar. -6-
sik Sik, erkeklik organı. -1-
sikbāc <Ar. Ekşi, sirkeli aş. -1-
sikencübīn <Far. Bal, şeker ve türlü meyvelerin öz suyundan yapılan bir grup şuruba verilen ad. -76-
sil <Ar. Yara yarığı. -4-
silķ <Ar. Pazı. -1-
sill <Ar. Verem, tüberküloz. -1-
simīd <Ar. Simit. -1-
şīn <Ar. Çin. -1-
sinā <Ar. Sinameki *bk. sināmekī*. -6-
sināmekī <Ar. Sinameki (*Cassia acutifolia*). -24-
şıñir Sinir. -4-
sinn <Ar. Yaş, ömrün derecesi. -15-
şırāyet <Ar. Bulaşma, geçme. -6-
şırke <Far. Sirke. -51-
sivilce Sivilce. -1-
şıvilce *bk. sivilce*. -1-
sivilci *bk. sivilce*. -1-
şoğan Soğan. -3-
şoğul - Suyu çekilmek, kaynağı yitmek, ferigilmek. -1-
şoğulcan Solucan. -1-
şoķ - Sokmak. -6-
şoķuldı Zoklama. -1-
şol Sol. -13-
şonra Sonra. -198-
şor - Sormak, emmek. -5-
şorun Sorun. -1-

- şovu** - Soğumak. -3-
- şovuk** Soğuk. -20-
- şovut** - Soğutmak. -9-
- şoy** - Soymak. -1-
- şoylan** - Soyulup aslı ortaya çıkmak. -1-
- şoyun** - Soyunmak. -1-
- söğüt** Söğüt ağacı (*Salix caprea*). -14-
- söyle** - Söylemek. -6-
- söylegen** Çok söyleyen. -1-
- söyün** - Sönmek, parlaklığı gitmek. -6-
- söyündür** - Söndürmek. -5-
- söz** Söz. -10-
- şu** Su. -397-
- sū'** <Ar. Kötü, fena. -3-
- su'āl** <Ar. Soru, sorma. -1-
- su'āl** <Ar. Öksürük. -16-
- şucı** Serkeşlik, birden bire sıçrama. (?) -1-
- sucūd** <Ar. Secde etmek. -1-
- şudā'** <Ar. Baş ağrısı. -12-
- şufret** <Ar. Sarılık, beniz solukluğu. -9-
- sufūf** <Ar. Toz halinde ilaç, toz şeklindeki ilaçlar. -1-
- sukūṭ** <Ar. Düşüş, düşme. -5-
- sukūṭa** <Ar. *bk. sukūṭ*. -1-
- şula** - Sulamak. -5-
- şulan** - Sulanmak. -8-
- şulb** <Ar. Şiddetli hızlı. -3-
- şulḥa** <Ar. Rahatlık. -1-
- sultān** <Ar. Padişah, hükümdar. -7-
- sultānī** <Ar. Sultana ait, sultanla ilgili. -2-
- şulu** Sulu. -1-
- summāk** <Ar. Sumak ağacı ve tohumu (*Rhus coriaria*). -8-
- sūnūḥus** <Ar. Humma türlerinden sürekli ateş şeklinde görülen bir hastalık. -1-
- şūret** <Ar. 1. Biçim, görünüş. -3-
- sūret** <Ar. *bk. şūret*. -1-
- sūrincān** <Far. Sorincan ağacı (*Colchicum autumnale*). -15-
- surūr** <Ar. Neşe, sevinç, hoşnutluk. -2-
- şuşa** - Susamak. -1-
- sūsam** <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -2-
- sūsen** <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -3-
- susuz** Susuz. -1-
- şuşuzluk** Susuzluk. -2-
- suṭūḥ** <Ar. Yüzeyler. -1-
- şu'ūd** <Ar. Yukarı çıkma, yükselme. -4-
- şu'ūt** <Ar. *bk. su'ūt*. -1-
- su'ūt** <Ar. Enfiye, buruna çekilmek suretiyle alınan ilaçlara verilen genel ad. -2-
- şuvar** - Sulamak, su vermek. -1-
- sū'ül-kebed** <Ar. Karaciğer rahatsızlığı. -1-
- sübāt** <Ar. Dalgınlık, hastanın dalması, koma. -4-
- süci** Şarap. -3-
- süd** Süt. -27-
- şüd** *bk. süd*. -1-
- südde** <Ar. Vücudun bir yerinde görülen tutukluk. -15-
- şüfl** <Ar. Çöküntü, tortu. -1-
- süfūf** <Ar. Toz haline getirilmiş ilaçlar. -2-
- sühūlet** <Ar. Kolaylık. -8-
- suḥūnet** <Ar. Sıcaklık. -23-
- sük** İtkasarı, tilkitaşağı (*Orchis hircina*). -2-
- sükkāt** <? Bir tür hastalık. (?) -1-
- sükker** <Ar. Şeker. -9-
- sükkerī** <Ar. Şekerle ilgili, şekere ait. -19-
- sükkerlü** <Ar. <T. Şekerli. -9-
- sükl** ?-1-
- sükūn** <Ar. Sakinlik, hareketsizlik. -11-
- şulaşi** <Ar. Üçlü, üç şeyden meydana gelen. -1-
- sülük** <Ar. Bir yola girme, bir yol tutma. -2-
- sülük** Tatlı suda yaşayan, bir defada ağırlığının sekiz katı kadar kan emebilen, halk arasında bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan solucana benzer hayvan. -2-
- şülüş** <Ar. Üçte bir. -1-
- sümük** Sümük. -3-
- sümüklü böce** Sümüklü böcek. -1-
- sünbül** <Ar. Sünbül otu (*Hyacinthus orientalis*). -4-
- sünbül-i hindī** <Ar. Hint sünbülü -1-
s.-i hindī 168a/2
- sünbül-i rümī** <Ar. Rum sünbülü -1-

s.-i rümī bir 191b/21

- sünger** <Gr. Sünger. -3-
sünük Kemik. -4-
sünüük *bk. sünük.* -1-
sür - Sürmek. -30-
sür'at <Ar. Sürat, hız. -7-
sürt - Sürmek, dokundurmak. -1-
süsen <Ar. *bk. süsen.* -7-
süst <Ar. Gevşek, güçsüz, işlevini yapamaz. -3-
süstlük <Ar. Gevşeklik. -1-
süz - Süzmek. -39-

Ş

- Şadh** <Ar. Bir nesneyi yarmak ve kırmak. -1-
şāf <Ar. *bk. şiyāf.* -9-
şāfī <Ar. Hastaya şifa veren, iyi eden. -1-
şāh <Ar. <Far. İri pelit, kestane (*Castanea sativa*). -1-
şāhid <Ar. Şahit, tanık. -1-
şāhm <Ar. İç, öz. -13-
şāhmī <Ar. *bk. şāhm.* -2-
şāhmiyye <Ar. *bk. şāhm.* -1-
şāh-siferem <Far. Küçük fesleğen otu, şāhisferem (*Ocimum minimum*). -2-
şāhtere <Far. Şahtere otu (*Fumaria officinalis*). -2-
şāhterec <Far. *bk. şāhtere.* -4-
şa'ir <Ar. Arpa. -65-
şak <Ar. Yarma, paralama, kırma. -6-
şakāklūs <Gr. Bir terki b adı. -1-
şakīka <Ar. Yarık, çatlak, ortasından yarılmış. -1-
şākir <Ar. Şükreden, iyiliğe karşı dua eden. -1-
şām Şam, Şam şehri. -2-
şāmī Şam şehrine ait. -1-
şāmiyye *bk. şāmī.* -1-
şān <Ar. Şan, ün. -4-
şarāb <Ar. Şurup. -93-
şāriḥ <Ar. Bir kitabı şerh eden, açıklama yazan. -1-
şa'riyyet <Ar. Kılcallık. -1-
şart <Ar. Şart, koşul. -2-

- şatranc** <Ar. Satranç oyunu. -1-
şatru'l-ğıbb <Ar. Bir sıtma türü. -8-
şaytarac <Ar. Serkile otu ve bu otun kökünden elde edilen bir ilaç (*Plumbago zeylanica*). -5-
şaytarac-ı hindī <Far. Hint şaytaracı. -3-
şebāb <Ar. Gençlik, tazelik, civanlık. -1-
şeb-i yemānī <Ar. Alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından oluşan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde, şap. -1-
şebī <Ar. *bk. şeb-i yemānī.* -2-
şedīd <Ar. Şiddetli, sert, katı. -2-
şedīde <Ar. *bk. şedīd.* -1-
şedīdü'l-ğarz <Ar. Şiddetli bir şekilde iğne batırmak. -1-
şefe <Far. Dudak. -1-
şeftālū <Far. Şeftali (*Persica vulgaris*). -4-
şehādet <Ar. Şahitlik, tanık. -3-
şehēb <Ar. Kırlanma, beyazlanma. -1-
şehir <Far. Şehir, kent. -4-
şek <Ar. Şüphe, zan tereddüt. -1-
şeker <Far. Şeker. -108-
şekil <Ar. Biçim, dış görünüş, şekil. -1-
şekl <Ar. *bk. şekil.* -2-
şems <Ar. Güneş. -2-
şems *bk. şemse'd-dīn.* -1-
şemse'd-dīn Hekim adı. *aḳ şemse'd-dīn.* -1-
şerā <Ar. Kurdeşini denilen gövdede çıkan kızıl sivilceler. -1-
şerāsīf <Ar. Kaburga kemiklerinin uç kısımları. -1-
şerāyin <Ar. Atardamarlar. -7-
şerbet <Ar. Şurup. krş. şarāb. -21-
şerḥ <Ar. Açıklama, açıklanmış makale veya herhangi bir mensur eser. -1-
şerīf <Ar. Ar. Şerefli, mübarek, kutsal. -3-
şerlū <Ar. <T. Kötü fena olan. -1-
şerr <Ar. Fena, kötü. -2-
şessī <Ar. Nesnelere boyamaya yarayan kokulu bir ot. -1-
şevk <Ar. Şiddetli arzu, neşe, sevinç. -3-
şeyḥ *bk. şeyḥ ebū 'alī.* -3-

şeyh ebū 'alī Hekim Adı. -2-
şeyhūhāt <Ar. İhtiyarlık, yaşlılık. -2-
şī 'b <Ar. İki şeyin arasın, ara yer. -1-
şıbsi <Far. Tere otu, durak otu (*Anethum graveolens*). -1-
şiddet <Ar. Sertlik, katılık. -4-
şifā <Ar. İyileşme, sağalma. -4-
şifā Eser adı. -9-
şih <Far. Sarı yavşan otu (*Artemisia*). -1-
şikān <Far. Kıvrım, bükülme. -1-
şikāyet <Ar. Şikayet, sızlanma. -2-
şimāl <Ar. Kuzey. -7-
şimdiki Şimdi, şimdiki. -1-
şimşek Şimşek. -1-
şirān Far. Aslanlar. -3-
şirāzī Şiraz şehrine ait. -2-
şirāziyye bk. *şirāzī*. -2-
şire <Far. Süt, sıra, usāre. -5-
şirhışt <Far. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî zamk (*Ferula alaeochytris*). -16-
şirīn <Far. Tatlı. -1-
şirīne <Far. Suluca, koyun uyuzu. -1-
şirīlagūn <Far. Şırlağan, susam yağı. -9-
şiryān <Ar. Kırmızı kan damarı, atar damar. -6-
şiş Şiş, ur. -10-
şiş - Şişmek. -3-
şişkin Şişkin, şişmiş. -4-
şişkinlik Şişkinlik. -1-
şişme Şişme. -1-
şitā <Ar. Kış. -2-
şiyāf <Far. Fıtıl. -5-
şol Şu. -52-
şorbā <Far. Çorba. -4-
şöyle Şöyle. -5-
şu Şu. -2-
şu'be <Ar. Bölük, kısım. -1-
şuhūḳ <Ar. Yükseklik. -4-
şuhūm <Ar. İçyağlar, donyağları. Metinde bir tekip adı '*merhem-i şuhūm*' -1-
şu'le <Ar. Ateş, ışıık. -1-
şurb <Ar. İçilme. -1-
şürū' <Ar. Başlama. -5-

T

Tā <Far. Ta, bir şeye, bir yere doğru. -136-
ta'affün <Ar. Çürüyüp kokuşma, pis koku. -6-
ta'akḳud <Ar. Düğümleme, bağlanma. -3-
ta'allül <Ar. Vesile ve bahane arama. -1-
ta'am <Ar. Yemek, yiyecek. -33-
ta'āmen <Ar. Yemek ilgili olarak, yemek açısından. -1-
ta'arruz <Ar. İlişme sataşma, takılma. -1-
ta'b <Ar. Yorgunluk, sıkıntı, zahmet. -12-
taḅ' <Ar. Tabiat, huy yaradılış. -2-
taḅaḳa <Ar. Kat, katman, tabaka. -1-
taḅar <Far. 1. Halis şeker, nebat şekeri, nöbet şekeri, teberzed. 2. Beyaz ve şeffaf tuz, kaya tuzu. 1-
tābī' <Ar. Arkası sıra giden, uyan. -1-
taḅī'at <Ar. Mizaç özelliği; eski tıpta bünyenin kan, kara safra, safra ve balgamdan meydana geldiği kabul edilmiştir. Bu dört ögenin her biri soğuk-nemli, sıcak-kuru olmak üzere iki özelliğe sahiptir. Bütün nesnelere buna bağlı olarak soğuk-nemli (yaş), sıcak-kuru özelliklerine sahiptir. Nesnelere bu özelliklerine "tabiat" denmiştir. -83-
taḅīb <Ar. Tabip, hekim. -9-
taḅih <Ar. Pişmiş, pişirilmiş yemek. -1-
taḅī'ī <Ar. Olağan, alışılmış. -29-
taḅī'īyye <Ar. Doğallık, normallik. -9-
ta'bīr <Ar. Tabir, ifade. -1-
ta'biyye <Ar. bk. *ta'b*. -1-
ta'cīl <Ar. Acele ettirme, çabuklaştırma. -5-
ta'dīl <Ar. Aslına zarar vermeden değiştirmek. Hafifletmek. Doğrulaştırmak. -1-
ta'fīn <Ar. Tentür, alkolün bir veya birden fazla çok bitki üzerinde eritici etkisi sonucu elde edilen sıvı ilaç. -1-
tafşīl <Ar. Etraflı olarak bildirmek, açıklamak. -6-
tağ Dağ. -15-
tağayyūr <Ar. Başka türlü olma. -3-
tağdiye <Ar. Besleme, gıdalandırma. -1-

- tağıl** - Dağılmak. -1-
- tağlîz** <Ar. Kabalaştırma, yoğunlaştırma. -4-
- tağalhul** Şişme, kabarıp şişme. -2-
- tağallül** <Ar. Ayrışma. -1-
- tağammül** <Ar. Sabretmek, katlanmak, kaldırmak. -5-
- tağarrük** <Ar. Hareket etme, oynama, kımıldama. -1-
- tağayyül** <Ar. Hayale getirme, canlandırma. -1-
- tağayyülât** <Ar. Hayale getirmeler, canlandırmalar. -2-
- tağkîk** <Ar. Doğrulatma, doğruluğunu ortaya çıkarma. -1-
- tağkîr** <Ar. Hor, küçük görme. -1-
- tağlîl** <Ar. Halletmek, geçirmek, dağıtmak. -46-
- tağlîlen** <Ar. Tahlil açısından, tahlili olarak. -1-
- tağrîk** <Ar. Hareket ettirme, kımıldatma. Tahrik. -10-
- tağşîl** <Ar. İlim öğrenmek. Aşıkaretmek. -1-
- taht** <Ar. Alt, aşağı. -1-
- tahta** <Far. Tahta. -1-
- tağallüb** <Ar. Değişme. -1-
- teğallüş** <Ar. Bir organın çekilip toplanması. -1-
- tağkat** <Ar. Güç, kuvvet. -7-
- tağdîr** <Ar. 1. Beğenme, değer biçme, değer verme. 2. Durum. -2-
- tağlîlü'l-hareket** <Ar. Hararetin azalması, yavaşlaması. -1-
- tağşîrlük** <Ar. <T. Eksiklik, kusur. -1-
- tağtî'** <Ar. Kesme, kesilme. -1-
- tağvîm -i ebdan** Eski bir tıp ve ecza kitabının adı. *tağvîm-i ebdân*. -4-
- tağvîyet** <Ar. Kuvvetlendirme. -6-
- tağ** - <Ar. Dalmak, girmek. -1-
- tağ'** <Ar. Çiçektozu. -1-
- tağak** Dalak. -8-
- tağleb** <Ar. İstek, isteme, istenme. -5-
- tağlî** <Ar. Sonradan gelen, bir şeyin arkası sıra giden. -1-
- tağlîl** <Ar. Sebep, bahane. -1-
- tağlîf** <Ar. Yumuşatma. -14-
- tağmâm** <Ar. Tamam, bütünüyle. -29-
- tağmâmen** <Ar. Büsbütün, bütünüyle. -1-
- tağamar** Damar. -37-
- tağamm** <Ar. Bütün, eksiksiz, noksansız. -8-
- tağ** Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir. -1-
- tağbür** <Ar. Tanbur denen çalgı. -1-
- tağntîl** <Ar. Hasta olan uzuv üstüne sıcak su veya yağ dökmek. -4-
- tağar** Dar, yeterince geniş olmayan. -5-
- tağaraf** <Ar. Taraf, yan. -22-
- tağaraşîş** <Ar. Kalkan diken, kolgan diken, Hint ayvası (*Aegle marmelos*). -1-
- tağarhana** <Far. Tarhana çorbası. -1-
- tağarî** <Ar. Ansızın, birden bire çıkma, görünme. -2-
- tağarîk** <Ar. Yol. -4-
- tağarîk** <Ar. Terletme, terletilme. -1-
- tağarîka** <Ar. *bk. tağarîk*. -1-
- tağarlıgan** - Muzdarip olmak, kederlenmek, bunalmak. -2-
- tağaru** Darı. -7-
- tağarruf** <Ar. Sahip olma. -1-
- tağavvur** <Ar. Bir şeyi zihinde şekillendirmek, tasarlamak. -1-
- tağarîh** <Ar. Açmak, açık hale getirmek. -1-
- tağavvir** -1-
- tağ** 1. Dış. 2. Taş. -5-
- tağara** Dış taraf, dışarı. -1-
- tağarbîk** <Ar. Karşılaştırma, mukayese etme. -1-
- tağarfiyye** <Ar. Söndürme. -4-
- tağatlu** Tatlı. -26-
- tağavvîs** <Ar. Kızılık, kırmızı renkte olmak. (?) -1-
- tağ'ün** <Ar. Veba. -30-
- tağav'în** <Ar. Vebalar, yumurcak denilen salgın hastalıklar. -1-
- tağavîl** <Ar. Uzun. -20-
- tağavîlü'l-ömr** <Ar. Ömrün uzunluğu. -1-
- tağavuk** Tavuk. -21-
- tağavüsiyye** <Ar. Kızılık, kırmızılanma. -2-

ṭay'ūn <Gr. Veba 'bk. ṭā'ūn'. -1-
ṭayyib <Ar. Hurma türlerinden biri. -1-
ṭayyibe <Ar. İyi, güzel. -2-
tāze <Far. Taze, yeni, körpe. -4-
tāzele - Tazelemek, yenilemek. -1-
tāzelik <Far. <T. Tazelik. -2-
tazmīd <Ar. Merhemli bezi yaraya bağlama. -5-
te'ālā <Ar. Yüksek olsun anlamında Allah adıyla kullanılan bir söz. -18-
te'āzāt <Ar. Kabarcıklar. -1-
ṭebāšīr <Far. Bambu şekeri, hintkamışı şekeri. -18-
tebdīl <Ar. Değiştirme, başka bir hale geçme. -3-
tebrīd <Ar. Soğutma, soğutulma. -23-
tecāvīf <Ar. Oyuklar, oyuk yerler. -1-
tecāvüz <Ar. Ötesine geçme, sınırı aşma. -9-
tecessüs <Ar. Araştırma, araştırılma. -1-
tecfīf <Ar. Kurutma, kurutulma. -4-
tecrīd <Ar. Soyma, ayırma, ayırıştırma. -2-
tecrübe <Ar. Tecrübe, deneme. -5-
tedāhül <Ar. Karışma, içine girme. -2-
tedbīr <Ar. Tedbir, önlem. -46-
tedrīc <Ar. Derece derece, basamak, basamak. -8-
te'ekkül <Ar. Yaranın, yenik gibi açılıp büyümesi, oyulup açılması. -1-
te'emmul <Ar. İyice, etraflıca düşünme. -1-
tefāvüt <Ar. Birbirinden farklı olmak. -1-
tefcīr <Ar. Kanı veya cerahati akıtmak için ameliyattan sonra yaranın içine delikli borular sokma. -1-
tefferuk <Ar. Ayrılma. -3-
tefiret <Ar. Üst dudakta çıkan bir nukra -2-
teflīl <Ar. Kesintiye uğratmak, azaltmak. -1-
tefrīh <Ar. Ferahlandırma. -1-
tefriḳ <Ar. Ayırma, ayırt etme. -1-
teftīh <Ar. Açmak, bırakmak. Yarmak, yardırmak. Geçirmek. -3-
teheyyc <Ar. Heyecanlanma. Şişkinlik. -6-
teheyycü'l-vech <Ar. Yüz şişkinliği. -1-
te'hīr <Ar. Geciktirme, erteleme. -5-

tekāsül <Ar. Üşenme, tembellik, ilgisizlik. -1-
tekellūf <Ar. Özenme, bir işi iyi yapmak için uğraşmak. -1-
tekessür <Ar. Kısılma. -1-
tekmīd <Ar. Ilık veya soğuk su pansumanı. -1-
tekrār <Ar. Tekrar, yine, bir daha. -15-
tekrār-be-tekrār Tekrar tekrar, bir defa daha. -1-
teksir <Ar. Kırma, kırılma. -2-
telāšī <Ar. Dağılma, ehemmiyetini kaybetme. -1-
telehhüb <Ar. Alevlenme, alevlenip yanma. -1-
telyīn <Ar. Yumuşatmak, eritmek. İçi yumuşatmak, kabızlıktan kurtarmak. -36-
temās <Ar. Birbirine değme, dokunma. -1-
temattī <Ar. Vücutta duyulan ağırlıktan dolayı gerinme. -1-
temdīd <Ar. Devam ettirmek, uzatmak, uzatılmak. -1-
temeddūd <Ar. Çekilmek, uzamak, gerinmek. -5-
temelmül <Ar. Yatakta rahat olmama. -6-
temmetü'l-maḳāletü'l-evvelī <Ar. Birinici makalenin sonu. -1-
temevvüc <Ar. Dalgalanma, dalgalı olma. -1-
temkīn <Ar. İhtiyatlı, tedbirli. -1-
temr-ī hindī <Ar. Hint hurması. -37-
temregi Temriye hastalığı. -2-
temrīh <Ar. Hafifçe sürme, uğuşturma. -1-
temzīḳ <Ar. Yırtma, paralama. -1-
ten <Far. Beden, vücut; vücudun dış yüzü. -3-
tenaḳkul <Ar. Meze yapma. -1-
tenāvül <Ar. Yeme, içme. -11-
teneffüs <Ar. Nefes, soluk alma. Dinlenme. -7-
tenfīz <Ar. Nüfuz etme. -1-
tenhā <Ar. Yalnız, tek. -1-
tenḳıyye <Ar. Temizleme. Bağırsağa şırınga ile ilaç verme, lavman. -30-
tennūr <Ar. Fırın. -1-
ter <Far. Ter, nemli özelliğe sahip. -3-
ter <Far. Birinin ağzına lokma koymak. -1-
terakḳī <Ar. İlerleme, ilerisine gitme. -1-

terbid <Ar. Dikenli çalı bitkisinin tohumu. -1-
tercüme <Ar. Tercüme, çeviri. -1-
tere <Far. Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki, tere (*Lepidium*). -4-
terencübîn <Far. Devedikeni bitkisi üzerine gece düşen tatlı madde, bir tür kudret helvası, Basra balı. -82-
teri Deri. -1-
terk <Ar. Bırakma, vazgeçme. -10-
terkîb <Ar. Birkaç şeyi birleştirip bir şey meydana getirme; terkip, ilaç terkibi. -6-
terkîk <Ar. Yumuşatma. -1-
terkova <Ar. Köprücük kemiği. -1-
terle - Terlemek. -1-
tertib <Ar. Tertip, düzenleme. -12-
tervîh <Ar. Koku verme, kokusunu artırma. -5-
teşāvüb <Ar. Esnemek, gerinmek. -1-
teshîn <Ar. Isıtmak, kızdırmak. -7-
teshîne <Ar. *bk. teshîn*. -1-
te'sîr <Ar. İşleme, dokunma, içe işleme. -3-
teskîn <Ar. Rahatlatma, yatıştırma. -10-
tesmiye <Ar. Ad koyma, adlandırma. -6-
tesvîd <Ar. Karartma, karartılma, müsvedde yapma. -1-
teşdîd <Ar. Şiddetlendirme, şiddetlendirilme. -1-
teşebbüş <Ar. İşe girişme, el atma. -19-
teşennüc <Ar. Spazm, büzüşme. -7-
teşerrüb <Ar. İçmek ve suyu kendine çekmek. -3-
teşhîş <Ar. Seçme, hastalığın hangi hastalık olduğunu belirleme. -3-
te'sîr <Ar. Gedik etme. -2-
tetabbu' <Ar. Birbiri ardınca gelme. -1-
tevakûf <Ar. Durma, eğlenme, oyalanma. -2-
tevâtür <Ar. Bir şeyin ağızdan ağıza söylenmesi. Müteaddid şeyler birbirine ardınca zahir olmak. -6-
tevehhüm <Ar. Kurma, Kuruntuya düşme, vehimlenme. -1-
tevellüd <Ar. Meydana gelme, doğma. -1-

teveşşübü'l-'alîl <Ar. Sürekli hareket etme, titreme hastalığı. (?). -1-
te'vîl <Ar. Sözü çevirme, söze ayrı mana vermeye kalkışma. -1-
tevkîf <Ar. Durdurma, bekletme. -2-
tevlîd <Ar. Doğmak, meydana gelmek, ortaya çıkmak. -9-
têz <Far. Çabuk. -22-
teza'zu' <Ar. Deprenme. -1-
têzcek <Far. <T. Çabucak. -15-
tezeccür <Ar. Darlıkta, muzdarip olmak. -1-
tezeyyüd <Ar. Sıkışma, hastalığın artması. -10-
tilâ <Ar. Sürülerek kullanılan ilaçlar, merhem. -59-
tırnağ Tırnak. -4-
tin <Ar. Kil, çamur. -9-
tin-i ermenî <Ar. Ermeni bölgesine ait kil, çamur. -15-
tin-i kıbrısî <Ar. Kıbrıs kili. -1-
tiryāk <Ar. Genellikler panzehir niteliğinde olan bir grup macun. -6-
tiryākıyyet-vār <Ar. <Far. Tiryaklı, tiryak gibi. -1-
tîz <Far. Keskin, etkili. -17-
toğ - Doğmak. -3-
toğan Doğan. -1-
toğra - Doğramak. -1-
toğran - Doğranmak. -1-
toğrı Doğru. -1-
tohm <Ar. Tohum. -203-
tohme <Far. Peklik, hazımsızlık. -4-
tohmkān <Far. Semiz otu, (*portulaca oleracea*). -2-
toğ Tok. -3-
toğşan Doksan sayısı. -1-
toğun - Dokunmak. -14-
toğundur - Dokundurmak. -1-
toğuz Dokuz sayısı. -1-
toğuzuncı Dokuzuncu. -7-
tol - Dolmak. -9-
tolaş - Dolaşmak. -1-
toğdur - Doldurmak. -3-

- tolu** Dolu. -3-
- tomal** - Domalmak, yumrulaşmak. -1-
- ton** - Donmak. -1-
- toñ** - Donmak. -1-
- topalak** Yer miski, havlican denilen kök. -2-
- toprak** Toprak. -1-
- topuk** Topuk. -2-
- torak** Tere otu, durak otu, yabancı durak otu (*Anethum graveolens*). -19-
- toyla** - Ziyafet vermek, ağırlamak. -1-
- toz** Toz. -3-
- tuñleb** <Ar. Su mercimeği (*Lemna minor*).-5-
- tulum** Tulum, çalınan boru-1-
- tuñuñ** Şakak. -5-
- tur** - Durmak. -41-
- turb** <Far. Turp (*Raphanus sativus*). -9-
- туру** Duru. -1-
- türunc** <Far. Turunç (*Citrus aurantium*). -4-
- tut** - Tutmak. -39-
- tüt** <Far. Dut. (*Fructus mori nigri*). -4-
- tuñak** Dudak. -3-
- tuñam** Tutam. -2-
- tütiyâ** <Far. Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan toz haline getirilmiş sürme taşı. -4-
- tutuş** - Tutuşmak. -1-
- tuz** Tuz. -32-
- tuzlu** Tuzlu. -2-
- tüffâh** <Ar. Elma. (*Pirus malus*). -11-
- tüffâh-ı şâmî** <Far. Şam elması. -1-
- tüg** Tüy, kıl-1-
- tükür** - Tükürmek. -1-
- tükürük** Tükürük. -5-
- türbüd** <Far. Türbit otu (*Convolvulus turpethum*). -20-
- türkçe** Türkçe. -1-
- türki** <Tr.-Far. Türkçe, Türklere ait, Türklerle ilgili.-4-
- tütün** Duman. -2-
- tüv** Tüy. -4-
- tüy** Tüy. -5-
- tüylen-** Tüylenmek. -1-
- ubhul** <Far. Dağ selvisinin tohumu. -1-
- uc** Uç. -1-
- ūd** <Ar. Öd ağacı (*Auilaria agallocha*). -1-
- ufūnet** <Ar. İltihap, pis koku. -46-
- ufniyye** <Ar. İltihaplı. -13-
- uğra** - Uğramak. -2-
- uñkad** <Ar. Bezler. -3-
- ulemâ** <Ar. Alimler, bilginler. -1-
- umķ** <Ar. Derinlik. Dibi derin. -4-
- umūr** <Ar. İşler, hususlar, maddeler. -1-
- un** Un. -19-
- unnâb** <Ar. Kızıliğde, üvez ağacı (*Sorbus aucuparis*). -37-
- ur** - Vurmak, ilaç sürmek; sokmak, ısırarak. -98-
- ur** Ur. -6-
- ūr** <Ar. Tek gözlü kimseler. -1-
- ürde** <Ar. Sakin damarlar-2-
- urūķ** <Ar. Irklar. Kökler, damarlar. -47-
- uruz** Kaya kuruğu (*Rhodiola rosea*). -4-
- usan** - Usanmak, bıkmak. -1-
- uşâre** <Ar. Özsu, sıkılan şeylerden çıkan su. -9-
- uşfur** <Ar. Yalancı safran, uspur (*Carthamus tinctoriuu*).-19-
- uşķutūrî** <Gr. bk. *uşķūtūrî*. -2-
- uşķūtūrî** <Gr. Sabır otunun bir türü. -4-
- usr** <Ar. Güçlük, zorluk, sıkıntı. -2-
- ustühūdüs** <Gr. Karabaş otu (*Lavandula stoechas*). -8-
- ustūķusiyye** ?-2-
- uşül** <Ar. 1. Kökler, ilaç yapımında kullanılan çeşitli bitki kökleri. 2. Yöntem, yol yordam, metod. -3-
- usul** Yavaş bir şekilde. -1-
- uşak** Çadıruşağı otu ve bundan elde edilen zamk, amonyak. (*Dorema ammoniacum*). -10-
- uvacuķ** Ufacık. -14-
- uvak** Ufak. -1-
- uyan** - Uyanmak. -1-
- uyanıklık** Uyanıklık. -1-

uyhu Uyku. -2-
uylucuk *bk. uyluk*. -1-
uyluk Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü, uyluk. -2
uyu - Uyumak. -21-
uyuş - Uyuşmak. -1-
uza - Uzamak. -1-
uzak '*uzun uzak*' Uzatarak, derinleştirerek, genişleterek. -1-
üzīmā <? Ak verem denilen bir verem türü. -1-
uzun 1. Uzun, 2. '*uzun uzak*' Uzatarak, derinleştirerek, genişleterek. -3-
'uzv <Ar. Uzu, organ. -56-

Ü

üç Üç sayısı. -120-
üçer Üçer. -60-
üçünci Üçüncü. -22-
ürk - Ürpermek. -2-
ürper - Ürpermek. -8-
üsküre <Far. Ağzı yayvanca kap, toprak çanak. -1-
üslüb <Ar. Tarz, yol, biçim. -4-
üsrüb <Far. Kurşun. -1-
üst Üst. -5-
üşen - Üşenmek. -1-
üşü - Üşüme. -8-
üşür - Üşüştürmek, musallat etmek. -1-
üşüt - Üşütmek. -1-
ütrünc <Far. Ağaç kavunu. -1-
üyyel <Ar. Dağ keçisi. -1-
üzer Üst. -148-
üzerlik Üzerlik otu (*Peganum harmala*). -1-
üzüm Üzüm (*Vitis vinifera*). -24-

V

vācib <Ar. Yapılması gerekli olan. -32-
vāfir <Ar. Çok, bol. -4-
vāhid <Ar. Yalnız, tek. -4-
vāhideten <Ar. Tek olarak. -1-
vaqar <Ar. Ağırbaşlılık. -1-
vākı <Ar. Olan, olma, meydana gelme. -71-

vākı <Ar. Vuku bulan. -1-
vakt <Ar. Vakit, zaman. -95-
var Var, mevcut. -102-
var - Varmak, ulaşmak. -42-
varak <Ar. Yaprak. -3-
varsama Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup kimi yemeklere konan bir bitki, barsama. -2-
vasat <Ar. İki şeyin arası, ortası. -4-
vāṣatī <Ar. Orta, orta yer. -1-
vaşf <Ar. Nitelik, özellik. -1-
vāşıl <Ar. Erişmek, ulaşmak, kavuşmak. -9-
vāşıta <Ar. Aracı, arada bulunan. -3-
vāsi <Ar. Geniş, açık, enli. -5-
vaşak <Ar. Dağ köpeği. -2-
vaz <Ar. Koyma, konulma. Bırakma. Durum, konum. -1-
ve <Ar. Ve, ile. -3893-
vebā <Ar. Veba hastalığı. -22-
vebāī <Ar. Vebaya ait, veba ile ilgili. -13-
vebāiyye <Ar. *bk. vebā*. -1-
veca <Ar. Ağrı. -99-
veca 'ü'l-mafāsıl <Ar. Mafsal ağırları. -1-
vech <Ar. Sebep, vesile, vasıta. -11-
vechen <Ar. Bir vecle, bir yönden bir bakımdan. -1-
vefā <Ar. Yetişme, yetme, kafi gelme. -5-
vér - Vermek. -126-
verd <Ar. Gül, çiçek. -9-
verek <Ar. Kalça kemiği. -9-
verem <Ar. Şişkinlik, şiş. Verem, tüberküloz. -93-
veremī <Ar. Veremle ilgili, vereme ait. -1-
véril - Verilmek. -2-
vesā'ir <Ar. Ve bunun gibiler, ve benzerleri. -15-
vesvās <Ar. Kuruntu. -3-
veyā <Ar.-Far. Veya, yahut. -3-
ve'l-hindibā <Ar. Hindiba da, hindiba ile. -1-
vilāyet <Ar. İl, şehir. -1-
vur - Vurmak, sokmak, ısırma. -2-
vuşul <Ar. Varma, ulaşma, erişme. -2-
vücūd <Ar. İnsan ve hayvan gövdesi, ten. -2-

vürkāt <Ar. Siyaha galip olan beyazlık. -1-
vüs'at <Ar. Genişlik, bolluk. -1-

Y

ya <Far. Ya, veya. -347-
yabān <Far. İnsan yaşamayan kıraç yer. -2-
yabış - Yapışmak. -2-
yabışdur - Yapıştırmak. -1-
yābis <Ar. Kuru, kuru özelliğe sahip nesne. -28-
yād <Far. Anma, hatırlama. -1-
yağ Yağ. -171-
yağ - Yağmak. -2-
yağla- Yağlamak. -1-
yağmur Yağmur. -3-
yağrın Sırt, sırtın yukarı kürek kısmı. -1-
yāhūd <Far. Yahut, ya da. -229-
yağ - Yakmak. -10-
yağaza <Ar. Uyanıklık. -1-
yağın Yakın. -3-
yağın *bk. yağın.* -1-
yağu Yakı. -45-
yākūriyā <Ar. Bir humma türü. -1-
yākūt <Ar. Yakut taşı. -4-
yala - Yalamak. -1-
yalat- Yalatmak. -1-
yaldıra - Parlamak. -1-
yalınlan - Alevlenmek, parlamak, ışık saçmak. -1-
yalpuz Yalpaze *bk. mirvāh'.* -1-
yaluğuz Yalnız, tek başına. -3-
yan 1. Yan, taraf. 2. Kalça kemiğinin üst bölümü. -16-
yan - Yanmak. -9-
yağ *bk. yan.* -3-
yandur - Yakmak, tutuşturmak. -1-
ya'nī <Ar. Yani. -267-
yapış - Yapışmak. -1-
yaprağ Yaprak. -42-
yar - Yarmak, açmak. -7-
yara Yara. -2-
yarağ Menfaat, fayda. -2-
yarağān <Ar. Sarılık hastalığı. -3-

yaralan - Yaralanmak. -1-
yaramaz Kötü, yaramaz. -97-
yaramazlık Kötülük, yaramazlık. -3-
yarı Yarı. -2-
yarıl - Yarılmak. -1-
yarım Yarım. -2-
yarında sı Ertesi, ertesi gün. -1-
yarpuz Bir tür nane. -3-
yasduğ Yastık. -1-
yāsemīn <Far. Yasemin (*Jasminum officinale*). -2-
yaşşı Yassı. -2-
yaş Yaş, nemli, taze, ıslak. Yaş, yıl. -49-
yat - Yatmak. -25-
yatdur - Yatırmak. -1-
yatur - Yatırmak. -1-
yavru Yavru. -2-
yay - Yaymak. -1-
yaya Yaya, yürüyen. -1-
yayıl - Yayılmak. -5-
yaıla- İyi bir yerde vakit geçirdik. -1-
yaz Bahar mevsimi, ilkbahar. -15-
yè - Yemek. -75-
yèdi Yedi sayısı. -28-
yèdinci Yedinci. -16-
yèdişer Yedişer. -8-
yèdür - Yedirmek. -7-
yegle - Üstün tutmak, tercih etmek. -1-
yehūdī Hekim adı. *yehūdī hekim.* -1-
yekbinī <Far. Bir çeşit fesleğen. -2-
yekbinī <Far. *bk. yekbinī.* -2-
yèl Yel; mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden. -15-
yelim Tutkal, yapışkan nesne. -1-
yelimşik Yapışkan, lüzucetli. -2-
yemānī <Ar. Yemene ait. -1-
yemānīye <Ar. *bk. yemānī.* -1-
yèmek Yemek, aş. -2-
yemen Yemen. -1-
yèmiş Yemiş, meyve. -23-
yenār <? Orta kış ayı, yanvar, ocak. -1-
yenbağı İcap eder, lazım gelir. -13-
yeñi Yeni. -3-

yeñile - Yenilemek. -1-
yeñilen - Yenilenmek. -1-
yêr Yer, bölge. -102-
ye's <Ar. Ümitsizlik, elem, keder. -1-
yesîr <Ar. Az şey. -1-
yesîrâ <Ar. *bk. yesîr.* -2-
yeşr <Ar. Bir hastalık ismi 'yeşr-i ğuss'. -2-
yeşil Yeşil. -20-
yêtiş - Yetişmek, meydana gelme, arız olmak. -9-
yêtmiş Yetmiş sayısı. -2-
yevm <Ar. Gün. -20-
yevmen fe yevmen <Ar. Günden güne, gün geçtikçe. -1-
yevmî <Ar. Günlük, gündelik. -1-
yevmiye <Ar. *bk. yevmî.* -4-
yêyegen Yiyen, yiyici. -1-
yıl Yıl, sene. -7-
yılan Yılan. -4-
yıldız Yıldız. -2-
yılğın Ilgın ağacı (*Tamarix tetrandra*). -2-
yigid Genç, yiğit. -5-
yigirmi Yirmi. -56-
yigirminci Yirminci. -9-
yigirmişer Yirmişer. -21-
yigit Genç, yiğit '*bk. yigid.*' -3-
yine Yine, tekrar. -47-
yoğun Yoğun, şişkin, kalın. -1-
yoğur - Yoğurmak. -4-
yoğurt Yoğurt. -3-
yok Yok, mevcut değil. -37-
yolın - Yolunmak. -1-
yonca Yonca. -1-
yorgan Yorgan. -1-
yorgun Yorgun. -2-
yorgunluk Yorgunluk. -3-
yoşun Ağaç yosunu, ketencik (*Mescus aboreus*). -3-
yu - Yıkamak. -9-
yud - Yutmak. -5-
yufkacuk Kalınlığı az, ince, incecik. -1-
yukaru Yukarı. -11-
yumrı Ur, vücuttaki şiş. -2-

yumrılan - Yuvarlak biçim durumu almak, toplanmak. -1-
yumruluk Şişkinlik. -1-
yumşa - Yumuşamak. -1-
yumşak Yumuşak. -49-
yumşaklık Yumuşaklık. -1-
yumşan - Yumuşamak. -1-
yumşat - Yumuşatmak. -3-
yumurcağ Veba hastalığında koltuk altında veya kasıkta çıkan çiban. -1-
yumurda Yumurta. -9-
yun - Yıkamak. -2-
yünân Yunanca, Rumca. -2-
yünânet *bk. yünân.* -1-
yünâniyye *bk. yünân.* -1-
yünâniyyün *bk. yünân.* -1-
yut - Yutmak. -15-
yübs <Ar. Kuruluk. -4-
yübüset <Ar. Kuruluk. -8-
yüce Yüce, yükseklik. -1-
yüksecük Yüksekçe, az yüksek. -1-
yün Yün, tüy. -2-
yürek Yürek, kalp. -4-
yürü - Yürümek. -6-
yürüt - Yürütmek. -1-
yüz Yüz, surat. -60-

Z

zab <Ar. Sırtlan. -1-
zâc <Ar. Demir sülfat. -2-
zâcî <Ar. *bk. zâc.* -3-
za'f <Ar. Zaaf, zayıflık. -8-
za'ferân <Ar. Safran. -9-
zâhir <Ar. Açık, görünür durumda. -102-
zâhere <Ar. Arka ağrısı. -2-
zahmet <Ar. Sıkıntı, eziyet, rahatsızlık. -12-
zahmetlü <Ar. <T. Ağrılı, acılı zorlu. -1-
zâ'id <Ar. Artık, gereksiz. -2-
zâ'idü'l-hacm <Ar. Hacimin fazlalığı, gereksizliği. -1-
za'îf <Ar. Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, takatsiz, kansız; gevşek; tembel. -60-
za'îfe <Ar. *bk. za'îf.* -1-

- zā'il** <Ar. Sona eren, devamlı olmayan. -38-
- zakḳūm** <Ar. Zakkum ağacı, ağu ağacı. -1-
- zālīm** <Ar. Zülmeden, haksızlık eden. -1-
- zālik** <Ar. Bu, şu. -3-
- za'm** <Ar. Söylemek. -2-
- zamān** <Ar. Zaman. -58-
- zamm** <Ar. Katma, ekleme. -4-
- zann** <Ar. Sanma, sanı, sezme. -1-
- zarabān** <Ar. Titreme, kısmi felç. -2-
- zarar** <Ar. Zarar, ziyan. -29-
- zararlı** <Ar. <T. Zararlı. -1-
- zararsuz** <Ar. Zararsız. -1-
- zarb** <Ar. Darbe, vurma. -7-
- zarbān** <Ar.-Far. Darbeler, vuruşlar. -4-
- zarf** <Ar. Kap, kılıf, mahfaza. -2-
- zaruret** <Ar. Zaruret, zorunluluk. -1-
- zarūrī** <Ar. Zorunlu. -3-
- zat** <Ar. Kendi, öz. -1-
- zātū'l-cenb** <Ar. Satlıcan, akciğer örtüsünün iltihabı. -2-
- zātū'l-ḥicāb** <Ar. Vücuttaki zar iltihabı. (?) -1-
- zātū'r-riyye** <Ar. Akciğer iltihabı, yangısı, batar, zatürre. -4-
- zātū'ş-sadr** <Ar. Göğüs iltihaplanması. (?) -1-
- zehre** <Far. Çiçek. 'māh-i zehre' Sığır gözü, sığırkuyruğu, labada (*Verbascum sinicatum*). -2-
- zeker** <Ar. Erkeklik organı, sik. -1-
- zekeriyā** Hekim adı. -5-
- zeki** <Ar. Zeki. -1-
- zemini** <Ar. Kötürüm olnak. -1-
- zencār** <Far. Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası. -1-
- zencārī** <Ar. bk. zencār. -2-
- zencebīl** <Ar. Zencefil (*Zingiber officinale*). --6-
- zencefr** <Far. Zencefre denilen kırmızı boya, sülüşen boyası. -1-
- zengār** <Ar. bk. zencār. -1-
- zerārīc** <Far. Dikenüzümü, kadıntuzluğu sarıçalı, (*Berberis vulgaris*). -1-
- zerdālū** <Far. Kayısı, zerdali (*Armeniaca vulgaris*). -14-
- zerdecūb** <Far. Zerdeçal (*Cucurma longa*). -3-
- zerrin-ḳadeḥ** < Far.-Ar. Güzel kokulu, göbeği renkli bir cins sarı çiçek, nergis, kayazade. -1-
- zerūrāt** <Ar. Zerūr, özellikle göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir grup ilaca verilen genel ad. -1-
- zevā'id** <Ar. Fazlalıklar, ziyadeler. -1-
- zevāl** <Ar. Ayrılıp gitme, sona erme. -1-
- zeyt** <Ar. Zeytin (*Olea europea*). -13-
- zeytūn** <Ar. Zeytin (*Olea europea*). -2-
- zidd** <Ar. Zıt, karşıt. -6-
- zi'f** <Ar. Bir şeyin miktarca iki misli, iki katı. -1-
- zıḳḳī** <Ar. Vereme ait, veremle ilgili. -1-
- zimād** <Ar. Merhem, yakı. -80-
- zırnīḥ** <Far. Zırnık, arsenik. -1-
- zift** <Ar. Zift. -9-
- zihin** <Ar. Zihin, hafıza. -3-
- zīḳ** <Ar. Darlık. -5-
- zıkr** <Ar. Anma, bahsetme, zikretme. -3-
- zīrā** <Far. Zira, çünkü. -108-
- zirāvend** <Ar. 1. Ziravend (*Aristolochia rotunda*). 2. Boru elması (*Aristolochia longa*). -5-
- zīrbāc** <Far. Et suyu, çorba, paça. -9-
- ziyā** <Ar. Işık, aydınlık. -2-
- ziyāde** <Ar. Artma, çoğalma; fazla. -132-
- zūfā** <Ar. Çördükotu, zufa otu (*Hyssopus officinalis*). -2-
- zuhūr** <Ar. Görünme, meydana çıkma. -5-
- zūlm** <Ar. Zülüm, eziyet. -1-
- zūlmet** <Ar. Karanlık. --2-
- zūmūr** <Ar. Zayıflamak ve incelmek. -2-
- zūbaḥa** <Ar. Boğazda olan hastalık. -3-
- zūbūl** <Ar. Sarırıp solmak-9-
- zūbūl** <Ar. bk. zūbūl. -1-
- zūcācī** <Ar. Zümrüte benzer yeşil renkli sert bir taş. -4-
- zūkām** <Ar. Nezle. -5-
- zülce** <Ar. Boğazın iki tarafındaki uzuvların verem olması. -2-

Toplam Kelime Sayısı : 44412
Toplam Madde Başı Sayısı : 3769

IV. BÖLÜM

4. SONUÇ

Üzerinde çalıştığımız metin tıp metni olması sebebiyle farmakolojik ve tıbbi alanda, tercüme olması nedeniyle de bir çok dilden zengin bir dil malzemesi içermektedir. Metnimizin sözlüğünde madde başı kelime sayısı 3769'dur. Bu madde başı kelimelerin yüzde 29,92'si Türkçe, 59,24'ü Arapça, 7,69'u Farsça, 1,32'si Grekçe ve Latince, 1.80'i ise özel adlardan oluşmaktadır. Bu kelimelerden 68'i özel isim, 9'u Arapça-Farsça, 2'si Farsça-Arapça, 12'si Arapça-Türkçe, 6'sı ise Farsça-Türkçedir. Metinde madde başı Türkçe kelime sayısı, -Türkçe ek kullanılıp yeni oluşan kelimelerle birlikte- 1128'dir. Arapça kelime sayısı 2233, Farsça kelime sayısı 290, Grekçe ve Latince toplam kelime sayısı 50'dir.

Dönemin tüm eserlerinde olduğu gibi metnimizde de Arapça kelime sayısı oldukça fazladır. Ancak dönemin tıp dili ve tıp metinlerinin içeriği göz önünde bulundurulduğunda bu durumun anormal olmadığı söylenebilir. Eserin tercüme olması ve yazarın kendi coğrafyasında karşılaşmadığı bitki, ilaç ve tıp terminolojisine ait isimleri, terminolojinin dışına çıkmama kaygısıyla diğer dillerde olduğu gibi kullanmıştır. Ancak metnin anlaşılabilirliğini artırmak için metinde açıklamaya ihtiyaç duyduğu bazı kelimeleri gelişigüzel sayfa kenarlarına not etmiştir.

Eserde Türkçe kelimelerin oranı düşük olsa da yazar, terimi daha anlaşılır bir hale getirmek amacıyla açıklamalar vermiştir; *taṭlu suyu ola ve muraṭṭıḫ gıdālar yemekte daḫı varak-ı dülb-ile ya'nī tāze cınār yarpağı-y-ıla ve ḫamış köki-y-ile (166b/26), yorğun gibi ki aḫa i'yā dērler (182a/22), beş astār her astār dört mişkāle dērler (167a/20), sa'ter ki güyegü oṭı dērler (170b/22), ḫandaḫūḫī ṣaru yonca dērler (170b/22).*

Eserde, tercüme olması ve karşılaşılan tıbbi vakaların tecrübeleri ve sağaltım yollarını içermesi dolayısıyla eski dönemlerde yazılmış tıp kitapları ve yazarlarından alıntılar yapılmıştır; *ola faşl mansūrīde cālīnūs eydür (171b/10) , yehūdī ḫekīm eydür ki niḫrīse ḫiḫ dühn-i külābiḫ yağı gibi görmedüm (171b/18).*

Bazı bitkilerin ait oldukları toplumlar ve yetiştikleri şehirler metinde belirtilmektedir; *ve ʔatlu incīr ve zūfā-yı raʔb ermenīden gelūr (215b/22)*, *zīmād tūffāh köki ya'nī ʔurdeşeni aydın elinden gelūr (169a/16)*, *keşüş tohmı ve afsentīn-i rūmī ve ustūhūdūs (195b/15)*.

Tıp metinlerinin içeriği, yiyecek ve içecekler, iklim şartları, organ, bitki, hastalık, hayvan ve günlük yaşam içerisinde kullanılan öğeleri barındırdığı için her disipline kaynaklık edecek malzemeye sahiptir.

Eski tıp anlayışında sağaltma çoğunlukla bitkilerden elde edilen ilaçlarla yapılırdı. Metnimizde bitki adlarının önemli bir ağırlığı vardır. Bitki isimlerinin toplam madde başı 395'dir. Metinde Türkçe bitki adları sayısı 69 ile metnin yüzde 17,46'sını oluşturmaktadır. Bu kategoride Arapça 179 kelime ile yüzde 45,31, Farsça 119 kelime ile 30,12, Grekçe-Latince 28 bitki adıyla yüzde 7,08 oranlarına sahiptir. Metnin tercüme olması ve yazarın yukarıda da bahsettiğimiz terminolojinin dışına çıkmak istememe kaygısı nedeniyle yabancı dillerdeki bitki adlarının oranı daha yüksektir. Yine yukarıda bahsettiğimiz üzere yazar yabancı dillerden bitki adlarını verirken, anlaşılabilirliği ön planda tutma gayesiyle açıklamalar, metnin kenarlarında karalamalar yapmıştır. *bir direm ubhul ya'nī arduc yemişī (225a/11)*, *ve sermak ya'nī lahana yeyeler (229a/9)*.

Organ adlarındaki kullanım oranları, Türkçe yüzde 50,33, Arapça yüzde 45,6, Farsça yüzde 4,02'dir. Metindeki organ adları için yazar çoğunlukla Türkçe organ adlarını kullanmayı tercih etmiştir. Bunun yanı sıra özellikle Arapça organ adları hatırı sayılır bir orana sahiptir. Yazar organ adlarında da yine açıklamalarda bulunmuş ve anlaşılabilirliği hedeflemiştir. *şiresin ya'nī geyrekler dahı zümūr bulsa (175a/19)*, *şag ʔarafında şerāsīfde ya'nī geyrekler altında (186a/4)*.

Türkçe hayvan adları 49 kelime ile yüzde 64,47, Arapça 23 kelime ile yüzde 30,26, Farsça 4 kelime ile yüzde 5,26 orana sahiptir. *ve dahı eydür 'ankebūt ya'nī ömcegi saħk edüp (196a/25)*, *seretānla ya'nī engeçle bişmiş ola (205b/6)*.

Metnimizin büyük bir bölümü ikinci makaleyi içermektedir. Yazar 174b/11. satırda “*ikinci maḳāle ḥummālardadır*” diyerek söze başlar ve humma türlerini, ortaya çıkış nedenlerini, sağaltma yollarını tercübelerden hareketle anlatır. Metindeki hastalık isimleri hummalar başta olmak üzere 143 tanedir. Bu alanda da yine Arapça kökenli kelimeler çoğunluktadır. Ancak yazar yine anlaşılabilirliği artırmak için Türkçe hastalık isimlerine de yer verir ya da hastalık ismini vermese de hastalığı açıklamaya çalışır.

Eski tıp anlayışına göre insan bünyesini meydana getiren dört unsurun (kan, seveda, balgam, safra) vücuttaki oranlarında düzensizlikler nedeniyle hastalıklar meydana

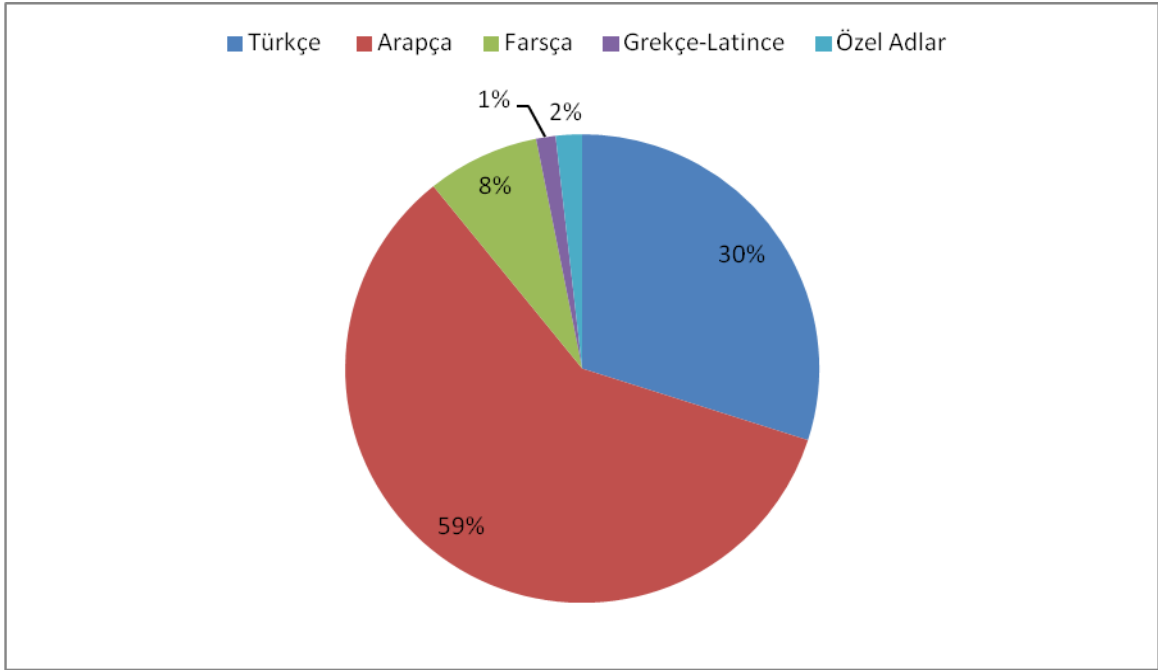
gelmektedir. Hekimler bu düzensizlikleri teşhis ederek uygun sağaltma yollarına gitmeye çalışırlar. Bu sağaltma yollarının başında karışımlardan elde edilen ilaç, macun, sufûf, merhem ve yakılar gelir. Metnimizde bu tedavi yöntemleri büyük çoğunlukla yabancı dillerden sözcüklerle ifade edilmiştir. Ancak yazar elde edilen bu karışımların tariflerini ayrıntılı bir şekilde vermektedir. Bunun bir örneği şu şekildedir:

“eger veca’ katı ziyāde olsa marīz tākat getürmese muhazzir zīmādlarla tazmīd edeler şıfat-ı zīmād tūffāh köki ya’nī kurdeşeni aydın elinden gelür yoğun köklerdür ve çara haşhāş tohmı her birinden bir direm ve efyün bir direm ve za’ferān nısf direm bezr-i kaṭūnā üç direm cümlesini yumşak dögeler mārül yaprağı şu-y-ıla yāhūd hayy-ı ‘alem şu-y-ıla ki uruz otı dërler halṭ edüp yaḳu edeler”

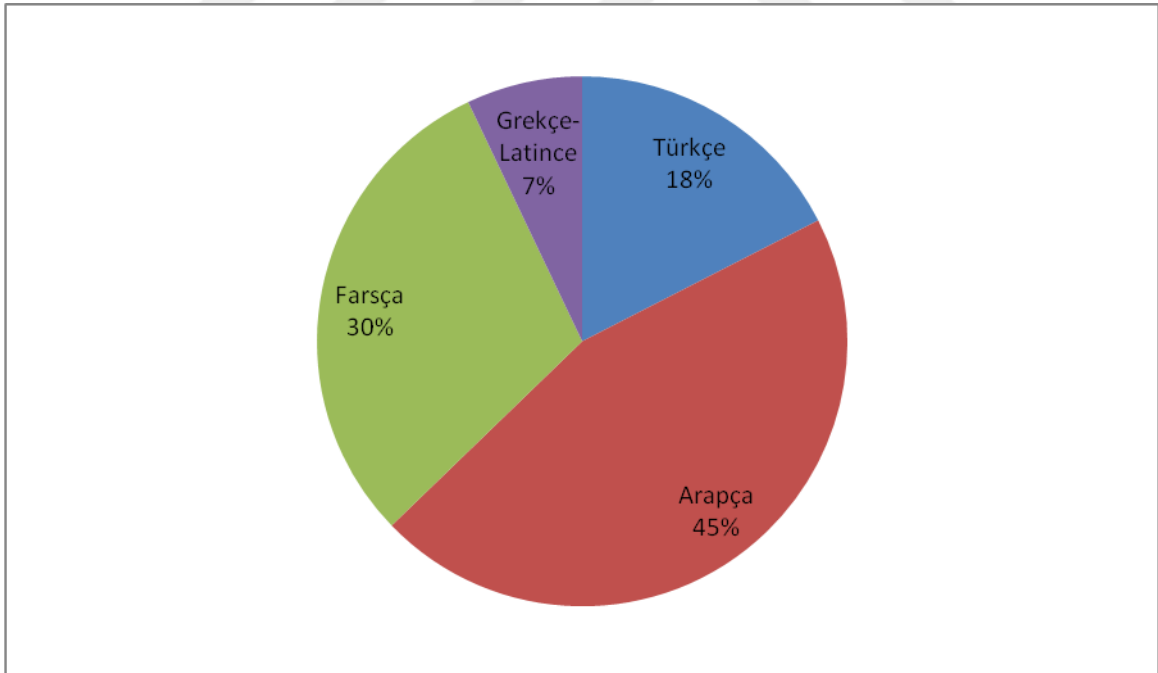
Hastalıkları tedavi için elde edilen karışımların hazırlanmasında hangi maddenin hangi oranda katılması gerektiği ya da vücutta marazlı organa müdahale edilirken kullanılacak yöntem metinde ölçü ve miktarlarla belirtilmeye çalışılmıştır. Yine ölçü ve miktar bildiren kelimeler ağırlıklı olarak alıntı unsurlar halinde bulunsa da yazar hangi ölçünün ne kadara denk geldiğini açıklamıştır.

iki men karıla ya’nī *dört yüz seksen direm* karıla (170a/6), *iki men men iki yüz kırk diremdür* (187a/21), *bêş astār her astār dört mişkāle* dërler (167a/20).

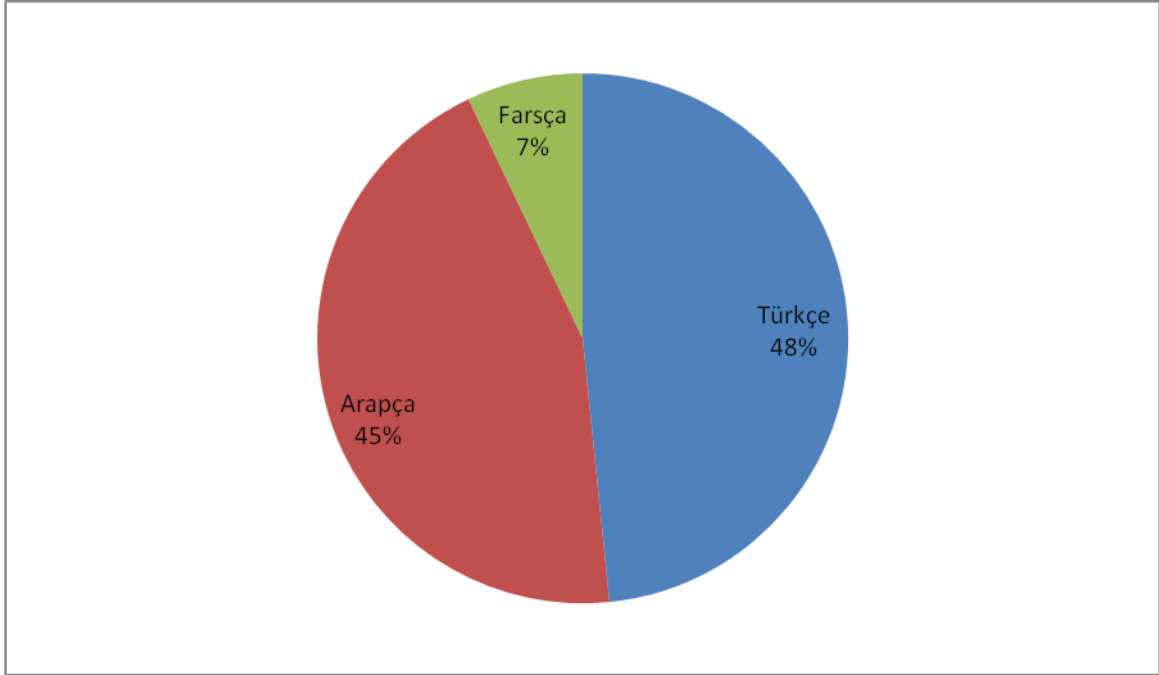
Metnimiz fiiller açısından zengin bir kaynak niteliğindedir. Toplam 374 madde başı fiil, metindeki anlam bağlamlarına göre kategorilere ayrılmıştır. Fiillerin, metnin tüm madde başı kelimelerine oranı 9,92’dir. Türkçe madde başı kelimelere oranı ise 33,15’dir. Fiillerin oranının metin genelinde yüksek olmasına rağmen yazarın Arapça-Farsça isimler ve “ol-” fiili başta olmak üzere “et-”, “eyle-” “kıl-” ve “olin-” gibi yardımcı fiillerle yaptığı birleşik fiillerin oranı azımsanmayacak kadar çoktur. Eski Oğuz Türkçesinin son dönemlerinin bir eseri olmasından dolayı metnimizin incelenen varakları arasında “Arapça isim+Türkçe yardımcı fiil” teşkilin kullanım oranı yüksek bir seviyededir. Nitekim bu dönemde Eski Oğuz Türkçesi yerini Osmanlı Türkçesine bırakmaya başlamış ve fiil yapılarında yabancı kelimeler aracılığıyla yapılan birleşik fiiller daha yaygın hale gelmeye başlamıştır.

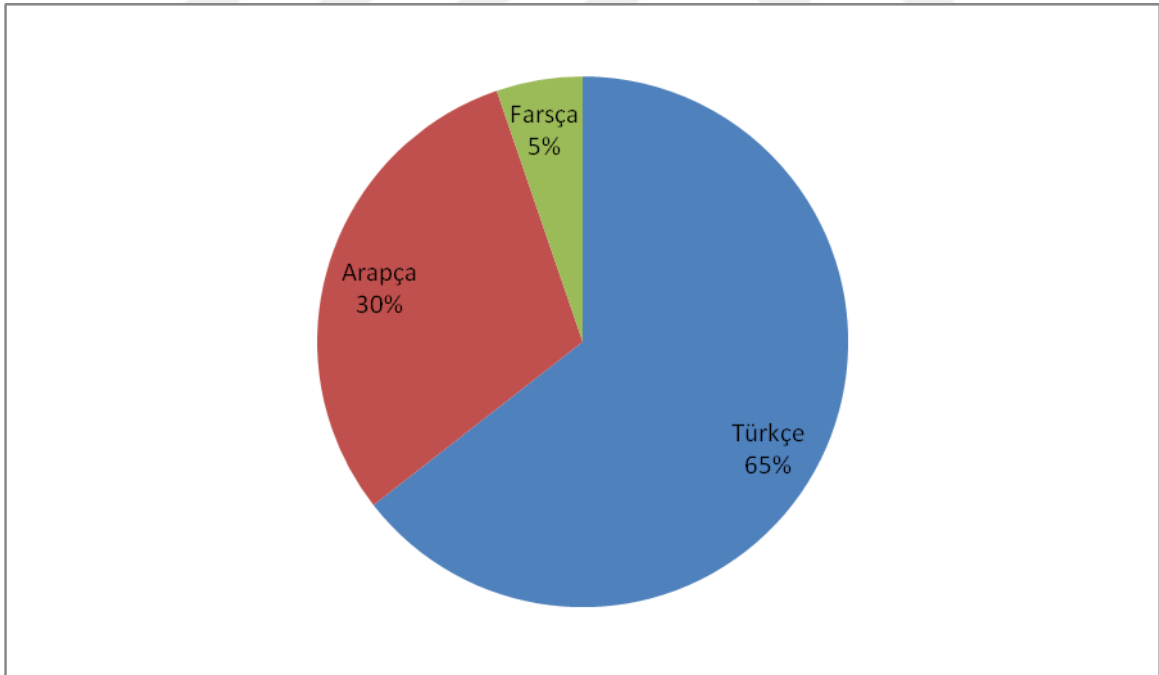
Grafik 1: Metnin tüm kelimelerinin dillere göre dağılımı

Grafik 2: Bitki Adları

Grafik 3: Organ Adları

Grafik 4: Hayvan Adları

KAYNAKLAR

Adivar, Adnan (1991). *Osmanlı Türklerinde İlim*. İstanbul: Remzi yayınları.

Ahterî Mustafa Efendi (2009). *Ahterî-i Kebir*. Ankara: TDK yayınları.

Argunşah, Mustafa (1999). *Muhammed b. Mahmûd-ı Şirvânî Tuhfe-i Murâdî, İnceleme-Metin-Dizin*. Ankara: TDK yayınları.

Aydın, Çiğdem (2016). *Ahî Çelebi- Tercemetü'l-Mücez Fi't-Tıbb- (Giriş-İnceleme[Söz Dizimi]-Metin[1b-70a Varakları Arası]-Dizinler)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayat, Ali Haydar (1999). *Osmanlı Devleti'nde Hekimbaşılık Kurumu ve Hekimbaşılar*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Bayat, Ali Haydar ve Okumuş, Necdet (2004). *Mahmûd-ı Şirvânî, Mürşîd (Göz Hastalıkları)*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları

Bedevian, K. Armenag (1936). *Illustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language*. Kahire: Argus and Papazian Presses.

Bursalı Mehmet Tahir Efendi (1975). *Osmanlı Müellifleri*. c.II, İstanbul.

Canpolat Mustafa ve Önler, Zafer (2007). *İshâk bin Murâd, Edviye-i Müfrede*. Ankara: TDK yayınları.

Çağırın, Önder (1992). *Ahmed-i Dâî Tıbb-ı Nebevî, İmlâ-Fonetik-Morfoloji Karşılaştırmalı Metin-İndeks ve Sözlük*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Demir, Hüseyin (2002). *Zâhire-i Murâdiyye Mümin bin Mukbil Sinobi (İnceleme-Metin-1-80 varaklar arası Dizin)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Devellioğlu, Ferit (1995). *Osmanlıca-Türkçe Lûgat*. Ankara: Aydın yayınları.
- Dilçin, Cem (2013). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.
- Doğan, Şaban (2012). *Ebulfeyz Mustafa Efendi, Risâle-i Feyziyye fî Lûgâti'l-Müfredâti't-Tıbbiyye*. İstanbul: Değişim yayınları.
- Doğan, Şaban (2009). *Terceme-i Akrebâdin, Sabuncuoğlu Şerefeddin (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler) Birinci cilt*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Şaban (2011). *XIV.-XV. Yüzyıl Türkçe Tıp Metinlerinde Halk Hekimliği İzleri*. Millî Folklor 89: 120-132.
- Doğan, Şaban (2010). *Eski Oğuz Türkçesinde Tıp Dilinin Oluşumu ve Özellikleri*. Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish of Turkic Volume 5/1:313-373
- Doğan, Şaban (2010). *16. ve 17. Yüzyıl Başlıca Türkçe Tıp Yazmaları ve Buldukları Kütüphaneler*. Journal of Medical Ethics Law and History: s. 162- 177
- Gülensoy, Tuncer (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları
- Gülsevin Gürer ve Boz, Erdoğan (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Güneş, Melis Sezen (2015). *Ahmed Bin Mustafa Bin Abdulganî Kitâb-ı Kânûn-ı Türkî (Giriş-İnceleme- Metin- Dizin- Sözlük)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İlhan, Nadir (2000). *Eşref bin Muhammed, Haza'inü's-Sa'âdât (İnceleme-Metin-Dizin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- İşler Emrullah ve Özay, İbrahim (2012). *Türkçe-Arapça Kapsamlı Sözlük*. Ankara: FCR yayınları.
- Karaağaç, Günay (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Ankara: Akçağ yayınları.
- Kartal, Dursun (2016). *Ahmed Bin Bâlî – Mecma'ü'l - Mücerrebât (Giriş-İnceleme [Şekil Bilgisi]-Metin-Dizin [116-166 Varaklar Arası]-Sözlük.)* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Korkmaz, Zeynep (2013). *Oğuz Türkçesinin Gelişimi: Türkiye Türkçesinin Temeli*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurban, Ferhat (1990). *Şirvanî Mahmud Sultaniye (Giriş-Metin-Sözlük)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Küçüker, Paki (2010). *Mücerreb-nâme, Şerefeddin Sabuncuoğlu*. Ankara: Kültür Ajans Yayınları
- Küçüker, Paki (1994). *Yadigar-ı İbn-i Şerif, Giriş-Metin-Dizin*, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Meninski, Fransciscus á Mesgnien (2000). *Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae, Arabicae, Persicae Lexicon Turcico, Arabico, Persicum I,II,III,IV,V*. İstanbul: Simurg yayınları
- Mütercim Âsım Efendi (2009). *Burhân-ı Katı* (Haz. M. Öztürk, D. Örs). İstanbul: TDK yayınları
- Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat* (1981). (Haz. A. Yeğin, A. Badıllı, H. İsmail, İ. Çalım). İstanbul: Türdav yayınları.
- Osmanlı Tıbbi Bilimler Literatürü Tarihi I-IV*. (2008). (Haz. E. İhsanoğlu, R. Şeşen, M.S.Bekar, G. Gündüz, V. Bulut). İstanbul: İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi.
- Osmanlıca Tıp Terimleri Sözlüğü* (2004). (Haz. E.K. Unat, E. İhsanoğlu, S. Ural). Ankara: TTK

- Önler, Zafer (1999). *Celâlüddin Hızır Paşa, Müntahab-ı Şifâ II Sözlük*. İstanbul: Simurg yayınları.
- Önler, Zafer (1998). “XIV-XV. Yüzyıl Türkçe Tıp Metinlerinin Dili ve Söz Varlığı ”. *Kebikeç/ Sayı 6*: s. 157-168
- Önler, Zafer (1985). “ Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri ”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*: s. 89-130
- Özçelik, Sadettin (2001). *Kitâbü'l-Mühimmât*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi yayınları.
- Redhouse Sözlüğü Türkçe/Osmanlıca-İngilizce* (1999). Sir James W. İstanbul: Sev yayınları.
- Sarı, Mevlüt (1984). *El-Mevârid, Arapça Türkçe Lügât*. İstanbul: İpek yayınları.
- Sev, Güsel (2001). *Etmek Fiiliyle Yapılan Birleşik Fiiller ve Tamlayıcılarla Kullanılışı*. Ankara: Türk Kurumu Yayınları.
- Steingass, F (2005). *Persian-English Dictionary. Including The Arabic Words And Phrases To Be Met with in Persian Literature*. İstanbul: Çağrı yayınları.
- Sunar, Nuşin (2014). *Ahmed Bin Bâlî – Mecma'ü'l - Mücerrebât (Giriş-İnceleme [Ses Bilgisi]-Metin-Dizin [1-115 Varaklar Arası]-Sözlük.)* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Süveren Kenan, İlter Uzel (1988). “İlk Türkçe Tıp Yazmalarına Genel Bir Bakış”. *Tıp Tarihi Araştırmaları 2*, s.126-142, İstanbul.
- Şahin, Hatice (2003). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ yayınları.
- Şemseddin Sami (2006). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Çağrı yayınları.
- Şirin, Hatice (2016). *Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi*. Ankara: TDK Yayınları
- Tarama Sözlüğü I,IV,V* (1963-1977). Ankara: TDK yayınları
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK yayınları.

- Tulum, Mertol (2011). *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*. Ankara: TDK yayınları.
- Türk Vahit-Doğan, Şaban-Şerifoğlu, Yasin (2013). *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*. İstanbul: Kesit yayınları.
- Uçar, İlhan (2009). *Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb Cerrâh Mes'ûd (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yelten, Muhammet (1993). *Şirvanlı Mahmud Kemaliyye*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayınları.
- Yıldız, Elifnur (2016). *Ahî Çelebi - Tercemetü'l-Mûcez Fi't-Tıbb- (Giriş-İnceleme [Ses ve Şekil Bilgisi]-Metin[70b-141a Varakları Arası]-Dizin)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK 1: Kullanılan çeviri yazı (trankripsiyon) işaretleri

ا	a, e, ı, i, ā	ز	z
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k, g, ŋ
خ	ḫ	ك	ŋ
د	d	ل	l
ذ	ẓ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ō, ö, u, ū, ü
س	s	ه	h, e
ش	ş	ی	y, ı, i, ī, ā, é
ص	ş	ع	‘